Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Vinter-Afteners Tidsfordriv ved en fornøyelig og lærerig Læsning af Historier og Fortællinger, samlete for de 6 Vintermaaneder.
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhavn : Johan Rudolph Thiele, 1780
Fysiske størrelse | Physical extent: 736, [1] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-7.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°

1 1 57 0 8 000196

+ REX

Bunter-Aftenens Tidsfordrid

der

en fornøielig og lærerig

Samlet

af

Historier og Fortællinger,

samlede for

de 6 Vintermaaneder.

Første Hæfte

for Octobermaaned.

Kiøbenhavn, 1780.

Trykt hos Johan Rudolph Thiele.

Vinter-Afteners
Tidsfordriv

ved

en fornoyelig og lærerig

Læsning

af

Historier og Fortællinger,

samlete for

de 6 Vintermaaneder.

Første Hæfte

for Octobermaaned.

Kiøbenhavn, 1780.

Trykt hos Johan Rudolph Thiele.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I. Historie

om Lord Damby og Kjøbmand Kingston,

som begge havde besluttet at drukne sig i Themsen, men bleve ved hverandre frelste derfra, og levede siden i Roe og Lykkalighed.

Lykke og Ulykke grændse meget nær til hverandre. I det Øyeblik, da man holder sig for det elendigste Menneske, er man ofte paa Veye at blive det lykkeligste. Standhaftighed kan allene formilde vor Skjebne, naar Modløshed øyler Fortvivlelse, og denne nedslaaer det gandske Menneske og seyrer over den største Fornuft.

Mylord Damby, en engelsk Adelsmand, var født med det bedste, ømmeste og ædelmodigste Hjerte af Verden. Hans største Glæde var, at forekomme sin Næstes Mangel; thi saasnart han kun kunde formode, at nogens Omstændigheder vare slette, saa ilede han ham strax til Hjelp. Denne Brug af sine anseelige Midler forskaffede ham vel undertiden megen sand Fornøyelse, men og ofte megen Bekymring; thi i det han saaledes gik omkring og gjorde andre

lykkelige, mærkede han omsider, at han ikke selv var det. Midt i hans Storhed og anseelige Rigdomme følde han i sit Hjerte en sørgelig Mangel, som ikkun Kjærlighed og Venskab kunde oprette: og i begge var det just han saae sig bedragen. Hans Gemahl blev ham utroe, og hans Ære udfordrede, at skille sig ved hende. Han havde rædet en Ulykkelig fra Skam og Elendighed, som ham syndes fortiente en bedre Skjebne. Han smigrede sig endog med, at danne en Ven af ham; men hans Ædelmodighed skaffede Verden kun een Utaknemmelig mere. Dette Uhyre af Menneske, som han havde banet Veyen for til Ministrene, var utaknemmelig nok, at belønne sin Velgjører med Bagtalelse, og bragde det saa vidt, at Mylord saae sig en Ærespost berøvet, som var ham bestemt.

Denne Nedrighed fyldte hans Sind med den bitterste Græmmelse; og en hemmelig Melancholie, som var ham medfødt, formerede sig saa stærk over denne Utroskab, at Livet blev ham til Byrde. En Aften, som han fandt sig allermeest betynget, snigede han sig ud af sit Pallads, og det var temmelig sildig ud paa Natten. Han ilede med stærke Skridt, uden selv at vide hvorhen, omkring paa Londons Gader. Eensomheden, Nattens Stille og det dunkle Skin af Gadelamperne forøgede endnu mere de mørke Tanker, som vare opkomne i hans Gemyt. Og da det nu syndes ham umueligt, længere at kunne bære sin Byrde, og følede, at hans Liv formedelst den nagende

Græm-

Grænmelse blev ham til for stor Last, og han var for svag til at udholde mere Omgang med Mennesker, som han alle holdt for Nederdrægtige og Forrædere: saa ansaae han Døden som den eeneste Tilflugt, der var tilbage for ham. Denne sorte og forskrækkelige Tanke syndes paa eengang at gjøre ham roelig, og forført af det bedragelige Stille i hans Gemyt, lignede han sin Tilstand ved en Slaves, som med Utaalmodighed bærer sine Kieder om Dagen, men endelig mod Aften, befriet fra deres Byrde, indsover. Nu var Mylords Beslutning fattet, og, uden at vide selv deraf, befandt han sig nu i en Gade, som løb til Themsefloden. Han gik til, og glædede sig jo nærmere han kom Floden.

Af Fortvivlelse var en Kiøbmand i Staden, ved Navn Kingston, kommen ind i samme Gade; de mødte hverandre, og stødte temmelig nær an paa hinanden. De skrækkelige Tanker, af hvilke de begge vare opfyldte, forenete med Mørket, havde hindret dem at see hverandre. De skildes ad, men efter nogle Øyeblikke kom de atter sammen, og bleve nu fortredelige over at forstyrres i deres fortvivlete Tanker, forekastede hverandre disse Hindringer, som den ene lagde i Veyen for den anden. Nu mærkede de, at de begge gik een Vey; men vare paa begge Sider misfornøyete med, at der skulde være et Vidne til deres Forehavende, søgde derfore at unddrage sig hverandres Opsigt, og fordoblede deres Skridt for at komme af Øynene paa hinanden. De giorde

Omveye af en Gade i en anden, men hvor meget de end søgde at adskille sig, saa mødte de endnu hverandre, saa den ene ikke kunde komme frem for den anden. Mylord kunde i denne Tilstand ikke begribe, hvorfor denne Ubekiendte saa halsstarrig forfulgde ham; og Kingston paa sin Side, som ved Skinnet af Lamperne blev Mylords guldbesatte Klæder vaer, kunde umuelig indbilde sig, at Mylord kunde have i Sigte saa sørgeligt et Maal, som det, hvortil hans egen Fortvivlelse førde ham. Begge havde altsaa hinanden mistænkte, og ansaae hverandre for Spioner, der skulde efterspore deres Forsætter. De gjorde hinanden meget hæftige Spørgsmaale, som med lige Hidsighed bleve besvarete.

Endelig kom de til Themsens Bro. Mylord nærmede sig til Bulverket, og syndes at maale det Dyb med sit Øye, hvori han agtede at styrte sig. Men Strømmen kom ham ikke dyb nok for; det var endnu for nær Strandbredden, han gik derfor bedre frem. Kingston, der havde gjort samme Anmerkning, fulgde ham efter, og nu kom de begge midt paa Broen. Enhver af dem stod stille, for at give den anden Tid at gaae længere frem. Endelig bleve de utaalmodige over, at de ikke kunde være allene, beklagede sig vexelviis i deres Tanker over at være hverandre til Hinder; og nu resolverede de at tale til hinanden. Mylord begyndte: hvorfor gaaer du ikke din Vey? Hvem staaer eder i Veyen? svarede Kingston, min Vey er her til Ende. Min og,

sagde

sagde Mylord. Men hvad anlediger dig at komme her? Hvad gaaer det dig an? svarede Kjøbmanden med en fortvivlet Stemme; er du kommen her for at fylde min Ulykkes Bæger, og forhindre mig, at ende mine Ulykker? Ethvert Spørgsmaal du gjør mig, berøver mig et Øyebliks Tid til mit Forehavende. Naar du opholder mit Liv, forlænger du min Elendighed. Jeg er ikke kommen for at beklage mig, men for at døe.

Ved disse Ord gjorde **Kingston** et Forsøg at styrte sig i Floden. Omendskjønt nu Mylord var i Begreb med at gjøre det samme, saa holdt han dog **Kingston** tilbage. **Kingston** søgde at rive sig los fra hans Arme, han truede, han bad; men Mylord vilde ikke slippe ham. — Hvad er Aarsag til denne Fortvivlelse? spurgde Mylord. I kan troe, jeg har Medlidenhed med eder; og jeg sværger jer til, at jeg vil lade jer Friehed at døe, dersom I har en retskaffen Aarsag dertil; og paa det I kan troe mig, saa vil jeg endog bekjende for jer, at jeg er kommen i samme Hensigt som J. **Kingston**, som ved de mange forgjeves Forsøg at rive sig los fra Mylords Arme, var bleven gandske udmattet, og fandt en Slags Trøst i denne Ubekjendtes medlidende Tale, besværedr sig nu ikke mere over den Tvang, Mylord holdt ham i, men retfærdiggjorde sin fortvivlete Beslutning paa følgende Maade:

Jeg er nedstyrtet fra Lykkens Skjød til den Elendigheds Afgrund, i hvilken I her befinder mig.

Erindringen af min forrige Velfærd gjør mine nærværende Omstændigheder desto utaaleligere. En gandske uformodentlig Banqverotte har paa eengang ruineret mig, ja berøvet mig endog det Haab, nogensinde at see mig igjen ophjulpen. Jeg er sat ud af Stand at holde mit Ord. Mine Creditorer ere skuffete, og jeg er i deres Øyne en Bedrager. Jeg havde forhvervet mig en almindelig Berømmelse for min Indsigt i Handelen. Min Redelighed, min Troeskab, min Ærlighed, og det, at jeg stedse satte min Ære i at være punktuel og akkurat i mine Handlinger, havde opvakt hos alle en reen Høyagtelse for min Person. Jeg er bleven fremsat som et Mønster for alle unge Kjøbmænd; men i Morgen er mit hidtil førte, og jeg tør vel sige fortjente, gode Navn borte. — Jeg trækker en Hoben ulykkelige Personer med mig i Elendighed; de ville og de maae alle anklage mig for en Aarsag til deres Ruin; man vil ikke anhøre og endnu mindre troe min Uskyldighed; man vil ansee mig for en Uredelig, og holde mig Strafskyldig; hele Verden vil foragte mig. — O, Mylord! en ærlig Mand kan bære Ulykken, men ikke Skammen; den der kan bære den, har fortjent den. — Men det, som endnu mere er og som allermeest qvæler mig, er at jeg skal styrte i Elendighed med mig den elskværdigste og dydigste Kone, og den eneste og ligesaa elskværdige Datter; man vil ikke engang tillade mig at trøste dem. I et mørkt Fængsel skulde jeg kun begræde deres Elendighed, og altid være uformuende til nogensinde derfra at see dem

befriete

befriete. I deres Arme har jeg fattet den forte Tanke at dø. Jeg udrev mig med Magt deraf, og foregav at ville opsøge noget Middel til min Rædning. Men, o Himmel! de veed ikke, at de saae mig for sidste gang. Jeg har efterladt dem i et falskt Haab. Hvor snart vil det ikke være forbi; og hvor vil de ikke zittre, naar de Timer ere forløbne, da jeg lovede at komme igien. — Hvo skal trøste dem naar de høre — O, Mylord! tillad mig at jeg gjør en Ende paa denne fortvivlelsesfulde Tilstand.

Mylord blev ved denne Tale overordentlig rørt. Medlidenhed, Ømhed, Skræk og Forfærdelse bemægtigede sig vexelviis hans Sjel. End holdt han Kingston i sine Arme. Nej, raabde han med en brændende Følelse af Medlidenhed, du skal ikke dø! du skal endnu leve længe for en Kone, som tilbeder dig, og for en Datter, som trænger til din Beskyttelse. Jeg takker Himlen for denne Lykke, at jeg kan forekomme din Elendighed. Lad dit sørgelige Forsæt fare; du har ingen mere Ret til at fuldføre det. Thi det Tab, du har gjort, er ikke ersiatteligt. Imod din Ulykke gives der Midler; men min kan ingen afbøde. Jeg har søgt min Død paa dette Sted, og kun opsat den for et Øyeblik, som jeg vil anvende til din Roeligheds Igjenbringelse. Jeg vil føre den søde Trøst med mig i Graven, at jeg endnu har gjort et Menneske lykkeligt; men du bliver ogsaa den sidste. Lad mig blive elsket af dig, og tænk

mellemstunder paa mig, paa det jeg dog kan efterlade mig et Menneske, som vil beklage mig. Kom og følg med mig! din Kone og din Datter græder; det er høy Tid at standse disse Taarer. Følg mig, og tag imod det du behøver, for at tilfredsstille dine Creditorer. Dette Øyeblik er mig kostbart; Natten er snart forsvunden, og førend Solens Opgang maae jeg gjøre en Ende paa min Elendighed.

Kingston blev paa eengang betaget af Forundring og Glæde; han stod som en Livløs, og vidste ikke om han drømde eller han var vaagen. Med en Blanding af Uroe og Frygt saae han paa Mylord, uvis om hvad han skulde tænke. Men uden lang Betænkning tvang Mylord ham at følge sig. Han førde ham med sig til sit Kammer, aabnede en Brevtaske, og gav ham en anseelig Summa Penge i Bankosedler i Haanden. Kingston kunde nu ikke længer tvivle om sin Lykke. Paa eengang gjør Følelserne ham stum; men selv hans Stiltienhed er veltalende. Hans Hjerte er befriet fra sin utaalelige Last. Han kommer ligesom til Live, og nu fik han Munden aabnet; men med Ord, som blandede hans Taknemmelighed, hans Glæde, hans Lykke, hans Families Rædning med hverandre. Han kaster sine Øyne til Mylords Velgjerning. Hans Forundring stiger, og han vil endelig give en Deel af Bancosedlerne tilbage; det halve er ham nok. Men den ædelmodige Mylord tvinger ham at beholde dem alle, at han endog for tilkommende Ulykke kunde være

sikker.

fikker. Der kan endnu eengang en lige Skjebne indløbe, sagde han, og jeg maatte ikke mere være i Stand til at hjelpe Dem. Nu kan jeg ikke bedre anvende mine Midler, skjønt de herved ikke ere udtømmete; men snart, snart skal de tilhobe gaadske være mig unyttige.

Disse Ord skjørtede den taknemmelige Kingston i den dybeste Bekymring. Han bad til Himlen, at den igjen vilde skjenke dette ædle Hjerte den Gemytsroelighed, som kunde bringe ham fra sit skrækkelige Forsæt, og dog engang lade ham smage den Fornøyelse han forskaffede andre. Han zittrede, naar han tænkte paa Mylords Forsæt, og med alle en om Sjels Kræfter holdt an hos ham at staae fra samme. Skulde saa mange Dyder, saa megen Sjels Storhed, saa megen Menneskekjerlighed, sagde han, ikkun for et Øyeblik lade sig see iblandt Menneskene? Ja han trængede saa ind paa ham, at enten maatte han love ham at leve, eller tage sin Gave tilbage. End mere, han truede endog at ville ombringe sig med ham. Mylord foreholdt ham sine Pligter, og hvad han var sin Familie skyldig. Han blev alvorlig. Kingston græd, og laae nu for hans Fødder.

Imidlertid var Natten næsten forsvunden. Solen begyndte sin Opgang, og dens Glands var Mylords Øyne ubehagelig. Hemmelig ønsker han Nattens Mørke tilbage, og ligesaa hemmelig besværer han sig over Kingston, for hvis Skyld denne kostbare

bare Tid var forloren. — Vel an dg! raabde Ringston med Taarerne i Øynene, siden de ikke anderledes vil. Jeg kan ikke længere imodstaae deres strækkelige Beslutning; men en nye Naade maae de endnu vise mig; deres Person er mig mere værd, end alle disse Skatte, som de her har givet mig. Mylord! kuns een Dag! kuns en eneste Dags Opsættelse! — denne maae de ikke nægte mig; det vil være mig den herligste i mit hele Liv. Min Familie maae see vor ædelmodige Velgjører, og de, Mylord! maae endelig imodtage den Tak af dem, som skylde dem alting. Kom og nyd endnu med os et af de Øyeblikke, de selv har skjenket os. Vær Vidne til min Lykke; deres Nærværelse vil formere den. Lad mig forestille min Kone og min Datter den Mand, som igjen skjenkede dem en Mand og en Fader. — Kom Mylord! Et Syn af tre Glade, som de ved deres Velgjerning har gjort lykkelige, er et Skuespil, der er deres Øye værdigt.

Mylord kunde ikke imodstaae denne vedholdende Bøn. Han blev omsider bevæget af Ringstons Overtalelser, og det lod af hans Aasyn som han begyndte at forsones med den menneskelige Slægt. Efter en kort Tavshed ønskede Mylord sig til Lykke, at han dog havde fundet et følsomt Hjerte, men beklagede tillige ved dybe Sukke, at han saa sildig havde truffet det. Ja, min Ven! sagde han, omendskjønt jeg staaer paa Gravens Rand, saa glæder det mig dog at have lært at kjende en dydig Familie.

milie. Nu fulgde han hjem med Ringston; men jeg besværer dem, blev han ved, at de ikke lade sig merke for deres Kone og Datter om mit uigjenkaldelige Forsæt.

Ringstons Kone og Datter, Mistris Betty og Miß Nancy, havde tilbragt hele Natten med Graad og Beklagelse. Disse to ædle og dydige Sjele havde ikke ophørt at anraabe Himlen om en Mands og en Faders Rædning; de bade nu kun blot om den behovende Styrke, at bære deres Ulykke med; dens Undgaaelse haabede de ikke, torde derfor heller ikke bede derom. I saa skrækkelig og smertelig en Tilstand, i hvilken Fornuften kun kan give os en svag Hjelp, saae de Dagen anbrække, og endnu var Ringston ikke kommen. Nye Uroelighed formerede deres ængstelige Omstændigheder. Omsider hørde de nogen komme henne i Gaden. Med Zittren lydede de efter. Det var Ringston og Mylord Damby. Man forestille sig deres Glæde, som dog var blandet med megen Sørgmodighed. Deres Øyne vare fæstete paa Ringston, ligesom de vilde læse i hans Ansigt hvad de havde at frygte eller at haabe.

Ringston floy i sin Kones Arme. Han omfavnede sin Datter. Glæder eder mine Dyrebare! sagde han, vort Tab er oprettet! Takker Himlen, og falder ned for denne vor Skytsgud, som har skienket os igjen vor forrige Lykfalighed. Alle nedkastede sig for Velgjørerens Fødder. Forgjeves sagde

Mylord

Mylord at afholde dem derfra; de omfattede hans Hænder, bedækkede dem med Kys og Taarer, og lokkede derved tillige Taarer af Mylords Øyne. Man hørde intet uden Sukke og afbrudte Ord, som udtrykkede mere end den fortræffeligste Tale. — De har givet mig min Mand. — De har givet mig min Fader. — O Mylord! — ædelmodige Mylord. —

Mylord følde nu for første gang Livets hele Værd. Aldrig havde han kiendt en saa øm og vellystfuld Handling. Han glædede sig, at han dog endnu havde levet den Dag, da han kunde sige, han havde nydt en Fornøyelse, som hidtil havde været ham skjult. Han følde den med en hemmelig Tilfredsstillelse i sit Hjerte, og erfarede nu, at en ærlig Mand kunde blive lyksalig af en andens Lykke, og nu holdt han sig for sin Velgjerning overflødig betalt.

Kingston udrev sig fra denne Fornøyelses Tummel, og ilede til sine Geskæfte, som ikke taalde nogen Opsættelse. Han forkyndte enhver, han mødte, sin nye Lyksalighed; den hele Verden bør vide hvem min Velgjører er, sagde han, men ogsaa vide min Taknemmelighed. Snart var det over hele London. Alle elskede ham, enhver havde beklaget ham, og enhver tog nu den ømmeste Andeel i hans Lykke. Nu redede han for sig, fortsatte sine Handels-Affairer, og ilede, for at komme tilbage til Mylord. Utaalmodigheden gav ham Vinger, og nu, efter vel

fuld-

fuldendt Rigtighed med sine Sager, sløy han i Skjødet af sin Familie. Han fandt dem begge staaende om Mylord, for endnu at takke og beundre hans Velgjerning, og Mylord indbildte sig at være i en anden Verden, hvor han ikke fandt andre om sig, end himmelske Aander. Han kunde ikke nok beundre Ringstons, hans Kones og Datters Dyd. De Taarer, de havde udøst, havde ligesom forhøyet den sidstes Skjønhed, og det uforstilte Væsen, de smme Udtryk af hendes Taknemmelighed havde opvakt en Blanding af Forvirring og Fornøyelse i hans Hjerte. Alting smigrede ham, alting var ham nu høyst vigtigt.

For et ømt og velgjørende Gemyt er ingen Fornøyelse større i Verden, end at understøtte den lidende Dyd og den undertrykte Retskaffenhed. Dagen var nu løben forbi for Mylord. Han syndes den havde været ham for kort, og paa eengang forskrækkedes han, da han saae det blev Aften. Timen nærmede sig, som han havde foresat sig at gaae. Ringston saae den med Bedrøvelse nærme sig, og med et klappende Hjerte og taareblandet Øye læsde i Mylords Ansigt den Uroe, der foregik i hans Sjel; han saae at de Øyne, i hvilke Haabet nylig smilde, og en rørt Glæde havde taget Sæde, paa nye bleve overtrakte af de mørke Sorgens Skyer; han ansaae denne pludselige Forandring som en Følge af de sorte Tanker, der igjen indfandt sig i hans Velgjørers Sjel. Han erindrede sig, at han kun havde forlangt een eeneste Dags Opsættelse af ham. Natten

brækkede nu frem, og det Minut var for Haand
da han evig skulde skilles ved ham. — Jeg skal
ikke see dem mere, Mylord? sagde han sukkende.
stille Taarer randt ned af hans Kinder. Hans D
ter, Nancy, blev dem snareſt vaer. Hendes uroel
Øyekast faldt hen paa Mylord; endnu var hen
Hjerte ikke bevoeliget af den Skræk, som den nyeg
prøvete men nu overvundne Ulykke havde efterlad
hendes Bryst. Den begyndte paa nye at æng
hende, og nu søgde hendes frygtsomme Øye
Forklaring i Mylords Ansigt. Mylord havde imm
lertid bestemt dette Øyeblik til sin Bortgang; h
saae hvor meget det kostede ham, at forlade de
Himmel, raabde hun, min Fader græder, Mylo
er bestyrtet! Hvad skal jeg tænke om alt det
Mey, sagde Kingston; næsten ude af sig selv, af W
klemmelse, jeg kan umuelig tie med den forskrækkel
Hemmelighed, som ligger paa min Sjel. — N
Mylord! jeg kan ikke indslutte den længer hos mi
— Betty! — Nancy! — dersom I vidste! — —
saae mig vel i Nat gandske styrtet til Grunde
min Ulykke, og bestemt til at udstaae den skræk
ligste Skjebne; men I vidste ikke, at min Forl
næsten havde forladt mig. En blind Fortvivlel
havde allerede ført mig til Themsens Flod — I
stod i Begreb — O Betty! O Nancy! — I
kan ikke fortælle mere.

Skjelvende over den Fare, som allerede
forbi, kastede begge Fruentimmerne sig i hans Arm

og syndes ligesom at ville holde ham tilbage fra det gruelige Forsæt, som han allerede paa en lykkelig Maade havde overgivet. Græder ikke over mig, sagde Kingston, men over den ædle Mylord, som holdt mig tilbage fra Fordærvelsens Afgrund, og nu selv vil styrte sig deri; han forlader os ikke i anden Hensigt, end for at døe. O Mylord! min dyrebareste Velgjører! Forsynet sendte Dem ufeylbarlig mig til Hjelp, og jeg haaber det af Naade har forbeholdt mig en lige Fornøyelse. Betty! Nancy! forener eders Bønner med mine! O Mylord! hør [illegible] Taknemmelighedς og Ømheds Stemmer! Vi besvære Dem at leve! forbittre ikke vor Lykke, som De selv har beredt os, og som vi heller vil frasige os, naar vi skal tabe Dem. Betænk hvor meget godt De endnu kan gjøre i Verden, der gives endnu megen Elendighed uden for vor; og vilde De vel forlade samme?

Disse Ord bleve ledsagete med de hedeste Taarer. Bettys Øyne vidnede om hendes rørte og beklemte Hjerte; og Nancy, halv i Afmagt, lod de samme ste Følelser selv tale for sig. Mylord! sagde hun, De vil døe? o, hvorfor er De da kommen her? hvorfor skulde jeg lære at kiende vor ædelmodige Velgjører, naar vi skal miste ham?

Mylord Damby taug. Hans Misfornøyelse med Verden havde allerede begyndt at formindske sig; det lod som han kunde forsones med dens Utak-

nemmelighed, da saa mange Dyder nu paa eengang
stilde sig for ham. Værer roelige, mine Børn
sagde han, jeg vil leve, og jeg maae; thi De har
paa nye gjort mig Livet kostbart. Kingston! De
har jeg igjen bragt til sig selv, og De har vun
beviist mig, at Venskab rigelig kan erstatte alle U
deliges Utaknemmelighed. Vi have rædet hinanden
lad os nu og gjøre hverandre lykkelige. Kingsto
Betty! elskværdige Par! optag mig til deres
Dyrebare Nancy! bedste uskyldige Barn! —
jeg haabe! —

Her holdt Mylord inde, og søgde at læse
Nancys Ansigt, hvad han kunde forvente.
slog sine Øyne ned og sukkede. — Kingston
en Tid tavs og forundret. Betty saae med et
rende moderligt Øye til Nancy. — Endelig
Kingston ud i en henrykkelsesfuld Tale: Hvad
Mylord! Nancy skulde gjøre Dem lykkelig?
Jeg skulde finde en Søn i min Velgjører? O
lord! behøver Skjønhed ingen Ahner, og Dy
ingen Rigdom, saa opløst min Datter til D
Fortjeneste, og modtag hende herved af en takn
melig Haand. — Denne Gave, sagde Myl
overgaaer alle mine Velgjerninger. Elskværdi
Nancy! vil De gjøre mig lykkelig ved Deres
fald? — Nancy kastede et Blik fuldt af
ømmeste Kjerlighed paa Mylord; hun læste af
Øyne, at han forstod hende, og skjulde sin Fo
ring og Glæde i sin Moders Barm. Deres

mæ

mæling blev ikke længe efter fuldbyrdet, og denne lykkelige Familie levede deres øvrige Tid i en Lyksalighed, som kun Dyd og Velgjørenhed kan skjenke.

II. De fornøyelige Eftermiddags-Timer.

Den 23. Maji 1746 Klokken 3 om Eftermiddagen forlod jeg den indvendige Muur af det fornøyelige K***. Begjerlighed, at tage frisk Luft, var ikke den eneste bevægende Aarsag, hvorfor jeg lod mine Bøger have en Fritime. Jeg havde samme Dag ingen Caffe ladet mig lave, som dengang var umistelig til mine Studeringer; og der var ni og halvfemsindstyve Aarsager, som hindrede mig derfra. Jeg gik altsaa i en Have uden for Porten, for at opsøge en af mine Venner, som almindelig pleyede at drikke sin Caffe der, og vilde gjøre ham Selskab. Jeg erindrer virkelig ikke ret, om jeg ved min Udgang ønskede, at møde et smukt Fruentimmer. Men dette Ønske havde ellers intet stridigt været for et ungt Menneske paa min Alder. Nok jeg kom uformerket i Haven; men hvilken vidrig Skjebne! min Ven var ikke tilstede! Af Fortrædelighed slængde jeg mig i en Hekke paa en Græsbænk, og Søvnen overilede mig. Jeg drømde virkelig om Caffedrik, da en yndig Stemme opvaagnede mig, just da jeg vilde føre Caffekoppen til Munden.

Nær havde jeg blevet vred, fordi man afbrød og forhindrede mig i en saa behagelig Drøm; men Røsten var alt for skjøn til, at jeg gandske skulde have givet Fortrædeligheden Gehør. Jeg reysde mig op af mit Leye, og kigede igjennem Hekken; der saae jeg min Roligheds Forstyrrerinde paa en anden Græsbænk, under Skyggen af en Lind. Hun var saa smuk, at Apelles ikke havde kunnet male hende bedre. Hun befaldt mig, uden at jeg endnu paa den Tid kunde angive nogen anden Aarsag til mit Velbehag, end hendes Skjønhed og indtagende Stemme. Men da jeg kunde noget nøyere give Agt paa hende: saa bemærkede jeg ogsaa Indholden af hendes Arie. Det var intet mindre, end en gemeen Elskovs-Vise; det Afskyelige ved Hyklerie var Indholden af samme. Hendes Tilbeder havde forfærdiget og componeret den. Hun havde neppe udsagt de sidste Ord af samme, førend et Fruentimmer nærmede sig til hende, som streed med hendes Skjønheds Bildelse om Fortrinnet. Jeg vil kalde denne, som kom til, Phillis, og den første Cloris, da jeg tager i Betænkning, at bekjendtgjøre deres virkelige Navne. Cloris gik Phillis i Møde, hun kysde hende kjerlig, og uden forgjæves Omsvøb satte sig ned paa Græsbænken. Hvorfor, spurgde Cloris, har du ladet mig vente saa længe? Jeg har allerede været her en halv Time, og den har været mig længer, end ellers to Timer, fordi jeg ikke snart fandt en Veninde, hvilken jeg elsker ligesom mig selv. Ak tilgiv mig, sagde Phillis, jeg havde for-

fordybet mig saa meget i Fontenelles Samtaler om meer end een Verden, at jeg hørde ikke efter hvad Klokken slog. Du veed vel, at de Øyeblikke blive mig ikke ofte til Deel, i hvilke jeg nyder den søde Fornøyelse, at gjennemlæse et nyttigt Skrivt. Jeg skal endnu takke min Hovmester derfor i hans Grav, at han har indprentet Smagen paa gode Bøger saa dybt ind i min Sjel. Du kan ikke troe, hvor smukt den fyrige Franzos skriver om Maanens Indbyggere; jeg ønskede mig Vinger, for at blive overbeviist om en Sag, hvilken han foredrager saa indtagende. Min gamle Tante handler ret ubarmhjertig imod mig, at hun nægter mig en saa ædel Sysselsættelse. Dog hun skal aldrig meer gandske forhindre mig, fra at skjerpe min Forstand; naar jeg endog indtil Klokken 11 maae forrette de saa kaldete Fruentimmer-Forretninger: saa beholder jeg endda en, ja vel og to Timer tilovers, til at tænke paa mine Sjelekræfters Forbedring. Jeg er munter nok om Dagen, omendskjønt jeg ikkun sover syv til otte Timer. Hold den gode Kone, svarede Cloris, hendes Forseelse til gode; hun dømmer efter hendes Indsigt; dersom hun engang havde smaget, hvor sød en saa nyttig Tidsfordriv er, saa skulde hun aldrig hindre dig derfra. Jeg læser nu den Høymodige. Hvad for ædle Dyder lærer man ikke at kiende i denne Bog! man bliver nødt til, at blive høy- og ædelmodig. Man lærer at adlyde sine Forældre. man lærer at føle Barmhjertighed imod de Nødlidende; man lærer at udgrunde det menneskelige

Hjertes Vinkler og Kroge. Naar jeg har gjennemlæst den, saa vil jeg tage fat paa de fornuftige Dadlerinder. Hvor ædel har dog deres Forretning været, da de gjorde sig Umag for, at unddrage vort Kjøn fra de blot nedrige Sysselsættelser! Ak! dersom Doris endnu ikke havde kommet, saa skulde disse to endnu have talet meget smukt med hinanden. Men ædle Sjele lade sig ikke hindre af nogen i deres Sysselsættelser. Hvor godt er det, at Doris kommer. Phillis og Cloris skulde ikke kunne have anbragt tusinde smukke Anmerkninger; og den velskabte Doris skulde endnu længe have beholdt en upoleret Aand, dersom hun skulde ikke have omgaaets med disse smukke Børn. Tusinde daarlige Complimenter forraadede hendes Tilbøyelighed til de almindelige Fruentimmer-Svagheder. Hun sagde vel halvhundrede gange: jeg beder; forend hun vilde sætte sig paa den hende bestemte Plads paa Græsbænken. Endelig kom de allesammen i en fælleds Samtale, hvis Indhold var meget ophøyet over det sædvanlige Slags, som er gængse iblandt Fruentimmer. — Ja, sagde Doris iblandt andet, jeg kan ikke læse Bøger som De; jeg har alt for meget med huuslige Forretninger at bestille; jeg havde nu kommet en halv Time før i Selskabet, dersom ikke Liese havde bedet mig om, at stikke et Hovedtøy op for hende; den Pige forstaaer virkelig ikke at giøre et Sting. Er det ikke en øvig Skam for et Fruentimmer! Jeg tilstaaer det, var Cloris Svar, at om end en Pige besad al Lærdom, saa er

hun

hun dog alligevel værd at udlee og foragte, naar hun slet intet forstaaer af Fruentimmersager; men hun er da straffet nok, naar hun faaer sin egen Husholding, og Tjenestepigerne drive Spot med hendes Eyfoldighed. Dersom jeg var bekjendt med Liese, saa vilde jeg endnu raade hende, at lære det, som vort Kjøn ikke kan undvære; vilde hun ikke antage mine Erindringer, saa vilde jeg stiltiende beklage hende, uden at aabenbare hendes Skam i et offentligt Selskab. Men det er sandt, svarede Doris, hvad jeg har sagt om Liese. Det gjør intet til Sagens Forsvar, svarede Phillis. Man maae ogsaa mangen gang fortie Sandheden. Hvad hjelper det den Fraværende, at jeg dømmer om ham? Med mindre det skede i den Hensigt, at udfinde Middel til hans Forbedring. Er der et mistænkeligt Gemyt iblandt Selskabet, saa kan det altid tænke: dersom du havde været fraværende, saa havde disse skarptdømmende Nymphер vist nok gjort Anmerkninger over dig. Men mangt et Menneske, var Doris Gjenmæle, opfører sig saaledes, at man maae tale ondt om ham. Clitanders Tjener gaaer og spadserer med Lieses Kammerpige ꝛc. Men for Himmelens Skyld! sagde Phillis, saa skammer De sig ikke, at nedlade sig med Deres Domme indtil Skoepudsere og Kammerpiger. Dersom vilde Mandspersoner hørde det, saa kunde de med rette sige: at der var ikke stor Forskjel imellem Barbeer- og Pyntesiuer. De maae forlade mig, at jeg siger Dem Sandheden saa haardt; De har forpligtet sig

til, da De gik ind i vort Selskab, ikke at blive vred over nogen Ting. Ikke desto mindre kom Doris endnu med et nyt Men. Men, heed det, hvad skal man da tale i Deres Selskab? Skal man bede, eller tale med fremmede Tunger? Ingen af begge Dele, svarede Cloris, det første skulde være hyklersk, og det andet (omendskjønt vi kunde gjøre det) pralersk. Vi har tusinde Ting, hvorom vi kan tale. Vi kan tale om vore lykkelige og ulykkelige Hændelser, og om vor Næstes Dyder. Det skal ikke falde os vanskeligt, endogsaa i det Feylagtigste at finde noget godt, dersom ikkun ey Egenkjerlighed og Mistanke forblinder Øynene paa os. Vi kan spørge vore Medsystre til Raads, hvorledes vi stedse mere og mere skal befordre vort Vel. Ville vi endelig tale om Feyl, saa maae vi begynde fra vore egne, og ikkun bedømme et Steds og Folkes almindelige Feyl, uden at vove os ind i Uskyldighedens Sovekammer. Naar vi har bedømt en Last, saa maae vi altid med en vis Slags Mistanke søge den i os selv. Og at det aldrig skal mangle os paa Materie, at tale om: saa lader os læse saadanne Bøger, som indprente os en uskyldig Forraad af Historier, og en Beqvemhed til at dømme fornuftig.

Hidindtil havde jeg endnu stedse forestillet en forborgen Tilskuer af disse sædelige Handlinger; men nu var det mig umueligt, længer at holde Begjerlighederne i Tøyle, til nøyere at lære at kjende saa elskværdige Personer. Jeg vovede mig, med en ærbødig

bødig Stilling frem for deres Ansigt, og bad om Tilladelse, nærmere at bivaane en Samtale, som jeg allerede en rum Tid havde hørt noget derfra med megen Opmerksomhed. En hastig Rødme overtrakte Doris Ansigt ved disse sidste Ord; men Phillis og Cloris tillode mig, under maadelige Høflighedsbeviisninger, med frie Miner, hvorudi der dog ikke var det allermindste af Frelhed, det som jeg forlangde. Vi vare i Begreb med at sætte os igien, da et ungt Menneske kom, hvis Gang og Miner allerede vare hans Forvovenheds og tvungne Forsængeligheds Herolder. Det var Clitander, en Fætter af Doris. Uagtet han meget nøye kiendte dette Kløverblad af Fruentimmer, saa overstrømmede han det dog med en Syndflod af Complimenter. Forgjeves og unyttige Ord rullede ud fra hans Læber. Men Phillis betalede ham med saadan Mynt, at han kunde være fornøyet.

Jeg kan afskildre denne Clitander for Læserne; thi det er endnu ligesom jeg saae ham for mine Øyne, saa dybt har hans Charakter indprentet sig i min Sjel. Han var i Henseende til hans Positur ikke ilde bildet. Det var en betydelig Lykke for ham, at Speylet og hans Herskerinde havde for længe siden overtydet ham om hans Skiønhed; thi saa kunde han, uden at blive skamrød, gandske tilforladelig give sin naturlige gode Dannelse den fuldkomne Vegt ved en høy Stilling og Majestetisk Mine. Hans Tunge var overordentlig veltalende, og ikkun Avind paadigtede ham, at han mangengang talede

tankeløst. Hører da dertil ingen Eftertanke, naar man taler saa tvetydigt, at den skarpeste Forstand har Umag med at adskille, enten det er talet for Dyden eller for Lasten. Hvo der taler saa lærd, som Clitander, maae nødvendigviis have en Lyst og Forlængsel i sin Sjel, at fornøye alle Personer i Selskabet ved sit fornøyelige Foredrag. Hvo kan altsaa fortænke ham, om han falder dem ind i Ordet, som tale slettere end han? Hvo seer ikke gjerne noget smukt? Da Clitander nu veed, at han er meget smuk, saa skulde han unddrage sig en betydelig Fornøyelse, dersom han ikke saa ofte betragtede sig i sin med Speylglas forete Snuustobaks Daase. Han tilbeder Fruentimmer, og da han beklager, at ikkun en eneste kan være saa lykkelig, i Tiden at kysse ham som Ægtemand: saa tilbyder han, saa længe han er frie, sit Hjerte og sine Kysse til ethvert smukt Fruentimmer. Dette eneste har jeg at udsætte paa ham, efter min fordærvete Smag, at han hos sin naturlige Skjønhed lader den overdrevne Kunst endnu alt for meget regjere i hans Stilling, og at han foresiger mangt et Fruentimmer, som desuden er forelsket i sig selv, alt for mange Smigrerier, og altsaa gjør hende hovmodig og knipsk. Dette er Clitanders Billede.

Men at jeg skal komme til min Hovedfortælling igjen, saa veed mine Læsere allerede, at Clitander kom. Saa kjærkommen og behagelig han endog maae være for dem, der leve mere nyemodisk

end

end jeg: saa skulde jeg dog ikke være bleven fortrydelig over, om han havde blevet borte, efterdi jeg en for alle gange efter min Enfoldighed heller hører paa nyttig end galant Tale. Jeg har allerede erindret, at Phillis nogle gange betalede ham med god Myndt, ordsprogviis at tale. Jeg vil ikkun anføre nogle Exempler derpaa. Strax ved Hilsningen kaldede han Phillis en Jordisk Engel. De tager Feil, var hendes Svar, dersom jeg var en Engel, saa kunde jeg umuelig længe holde det ud i deres Selskab, da de fører Englenes Arve-Fiende, Djevelen, bestandig paa Tungen. Men da han efter en forvirret Undskyldning fortsatte sine Smigrerier, og endelig ønskede sig, snart at kysse en saa elskværdig Gemahlinde, som Phillis var: saa svarede dette ædle Pigebarn meget syrligt: For Himmelens Skyld ikke mig; thi ellers maatte jeg enten paa eengang tabe min Hukommelse, eller blive en regierende Kone. Man kan let domme, i hvad for en Forvirring Clitander geraadede over dette uformodentlige Svar; han var ikke i Stand til, snart at besvare det. Men Phillis kom hans Svar tilforn og sagde: De maae ikke blive fortørnet over denne hidsige Compliment; thi De har næsten aftvunget mig den. Efter en liden Overveielse maae De selv tilstaae mig, at jeg har svaret fuldkommen ret. Enten maae Deres tilkommende Kone tabe sin Hukommelse den første Bryllups-Nat, og forglemme alle de Eder og Forpligtelser, hvorved De har erklæret sig for hendes Slave, og udvalgt hende til Deres Herskerinde; eller

og

og han maae undertiden misbruge samme til Deres Skade. I det mindste kan De ikke med god Samvittighed blive vred, om hun gjør Dem Herredømmet stridigt. Det er vel sandt, blev Cloris ved, at den største Deel Mandspersoner ere Skyld i vort Kjøns Feyl. Neppe lære vi tydelig at tale, og kan gaae uden at falde: saa indfinde sig allerede Hyklere, som udgive vore skjeve Skridt for Engelske Dandse, og vore barnagtige Ord for Orakel-Sprog. Gaae vi ledige og virkesløse, saa handle vi ædelt, at vi opofre Tiden til dem; tale vi ikke et Ord, formedelst overdreven Flid, saa erklære de os for Mesterinder i Husholdingen; skjelde og smelde vi paa Næsten, saa kalder man os Sandhedens Vidner; handle vi knipskt og spodskt, saa heder det: den Pige veed at leve. Hvad for en Mandsperson værdiger os en grundig Samtale? Hvo er saa redelig og siger os vore Feyl frit i Øynene? Skeer det af Frygt, at de da ikke skulle faae nogen Kone, saa ere de værde at udlees. De Dydige skulde da elske dem dobbelt, da de har Afskye for deres Nederdrægtighed; men de, som blive stødte for Hovedet over en sædelig Bebreydelse, fortiene ingen dydig Mand. Ak, faldt den redelige men endnu enfoldige Doris hende i Ordet: Dersom Mandspersonerne ikkun ret kjendte vort Hjerte, saa behøvede de ikke at bane sig Veyen dertil ved saadanne forkeerte Omveye. Der opkom en liden Latter over denne redelige Tilstaaelse, som forhindrede denne Samtales Fortsættelse. Det blev endelig mig op-

dra-

draget, som Fremmed i Selskabet, at foreslaae en fælleds Tidsfordriv. Jeg foreslog at rime, og uagtet Clitander satte sig derimod, saa blev dog mit Forsvar kjendt gyldigt ved de fleste Stemmer. De fornuftige Domme, som den uforlignelige Cloris havde fældet, sad mig endnu saa dybt i Hukommelsen, at jeg i en Hast opgav følgende Riim:

Hvo er blandt Jomfruer den bedste Frier værd?

Jeg havde neppe udtalet det, førend Cloris besvarede det:

Den, en forstandig Mand og ingen Nar begjer.

Min Fornøyelse over hendes hastige og artige Svar var saa stor, at jeg umuelig kunde bare mig, at foresige hende nogle forbindtlige Berømmelser. Paa det Spørgsmaal: hvorledes hun var kommen til denne Færdighed i Poesien? svarede Cloris; Jeg har i Forstningen ingen anden Anviisning havt end min Lyst, og saa har jeg flittig læst adskillige Vers. Jeg vovede undertiden, at opsætte nogle Linier Vers til min egen Fornøyelse, uden at jeg vidste, enten de vare regelmæssige eller ey. Et læst Vers var altid det Mønster, som jeg bildede mine Skabninger efter saa længe, indtil de i mine Øyen og Øren havde en Liighed med samme. Men siden jeg kom til at omgaaes med Cleon, har han viist mig Feylene i mine Forsøg, og givet mig nogle korte Regler. Vi tale mange gange hele Qvarterer, naar vi ere allene, paa Vers med hinanden. Ak, at der vare mange saadanne Elskere! tænkde jeg. Men at tale i Minu-

ters

ters Tid med et dydigt Fruentimmer allene, det er en Synd efter den nærværende Verdens Dom; og offentlig at tale moralske Ting eller vel endog Vers med hende, det er og en Synd. Hvilken blind Fordom! Nok, vi talede i vore fornøyelige Eftermiddagstimer en heel Time med hinanden paa Rim. Phillis gav Cloris lidet efter i Færdighed og Fyrighed, og Doris fandt sig og, efter en kort Øvelse, ret vel derudi. Ikkun Clitander havde ingen Lyst dertil; om hans Dueligheed vil jeg ikke tvivle. Nok er det, han nødte os med sin Trallen, Piben og Fløyten, og derimellem Sluddren, at vi endelig maatte forandre vor Rimen til et Lomber-Spil. Han bar Kort og Tanter hos sig. Vi vilde i Førstningen spille om Intet; men Clitander spottede saa længe derover, at Cloris tilsidst fastsatte, vi skulde spille ti Tanter for een Skilling. Jeg veed bedst, hvorledes jeg var til Mode derover. Jeg havde, som allerede er erindret, slet ingen Penge hos mig, undtagen en halv Krone, hvilken jeg, som en Mindespenge, ikke vilde udgive. Men af Spiller-Stormodighed besluttede jeg, at tabe samme, og siden med Maneer at tage Afsked fra Selskabet. Clitander opholdt sig over vort lumpne Spil, ligesaa længe vi spillede. Hvo havde skuldet tænke, at han ved Slutningen af Spillet endnu skulde have havt mindre end jeg? Og dog viisde Udfaldet det. Tabet faldt gandske og allene paa ham. Phillis og jeg havde vundet det meste. I Førstningen vilde han undslaae sig for at betale under den Forevending, at vi havde jo

spillet

spille om Intet. Men da Phillis paastod Betaling, saa blev han nødt til, at laane Penge af sin Veninde Doris, under den Forevending, at han havde glemt sin Bors hjemme. Jeg holdt i Forstningen for, at Phillis gjorde ikke ret i, at hun paastod Betalingen saa stærkt af Clitander; jeg viisde mig derfor saa ædelmodig, at jeg skjenkede ham det, mig kom til Gode, og han var saa ædelmodig, at tage imod denne Foræring. Men da jeg indsaae Følgerne af hendes Foretagende, saa forandrede jeg min Dadlen til det største Bifald. Hun havde neppe faaet sin Gevinst, førend hun gav den bort til en fattig Dreng, som var i Haugen. Den ædle Phillis!

Vi havde holdt op med Lomberspillet, og jeg var i Begreb med at tage Afsked med Selskabet, da Cloris Forældre, som tilhørde denne Have, kom til os, tilligemed deres smaa Børn og nogle Betjentere. Levemaaden og Omgangen her paa Stedet er utvungen og frie, men dog indgetogen og dydefuld, og man søger ikke, at svøbe hverandres Øyne i Blaar ved noget Skin. Folk, som har en god Opdragelse til deres Gjerningers Ledsagerinde, og en sand Dyd i Hjertet, kan gjøre alt, hvad de foretage sig, offentligen og med en ædel Frimodighed. Det veed jeg. Men om man kan vende Slutningen om, og dømme saaledes: Hvo som gjør alting frygtsomt og i Skjul, maae hverken være ret overbeviist om sin Dyd, eller om sin Opdragelse. Det maae Læserne afgjøre. Nok at Hr. Brenskjold (saaledes

ledes ville vi kalde Cloris Fader) havde omhyggelig opdraget sine Børn; han gav dem og stedse et godt Exempel, følgelig havde han en velgrundet Tillid til deres Dyd. Hans Datter recommenderede mig til hendes Fader med saadanne Udtryk, som næsten havde gjort mig skamrød. Men hun maatte dog virkelig have fundet noget tækkeligt i min Omgang, efterdi hendes Sjel var alt for ædel til at tænke blotte Smigrerier. Hun fortælde den hele Historie om vort Bekjendtskab saa kort og fordeelagtigt for mig, at den gamle Hr. Brenskjold, ved Fortællingens Slutning, bad mig blive hos ham denne Aften, efterdi han endnu ventede nogle Venner, for hvilke mit Selskab ikke vilde være ubehageligt. Jeg lod mig ikke to gange bede; men fulgde med Hr. Brenskjold ind i Stuen i Haugehuset, hvis Oppyntning, Orden og Skjønhed viisde Mandens gode Smag, uden at tilkjendegive nogen Ødselhed. Vi kom i en Samtale, hvorved min gode Hr. Vert røbede megen grundig Bedømmelseskraft. Hans dybe Indsigt havde gjort ham saa lidet ubeskeden, at han underkastede alle sine Meninger min Dom og Kjendelse; og med en meget fornøyet Mine gav mig ret, da jeg engang gjendrev ham. Derimod bragde han mig ved grundige og tilstrækkelige Beviser uden Heftighed og uden Arrighed til at give efter, naar jeg forsvarede en Sætning, som jeg hidindtil havde holdt for umodsigelig. Cloris havde imidlertid gaaet ind med hendes Mama i et andet Kammer, hvor de ventede Fruentimmernes Selskab. Inden

den en Times Forløb kom Hr. Godhjerte med hans tre Sønner og deres Hovmester; den ældste af dem var just i Gaar kommen tilbage fra hans udenlandske Reyse. Han var ikke meget over atten Aar gammel. Hr. Brenskjold havde allerede givet mig saadant et Skilderie af Hr. Godhjerte, at jeg fornøyede mig meget over, at blive bekjendt med ham. Han afmalede ham for mig, som det ærligste, ædelmodigste og christeligste Menneske, man i den nærværende Verden kunde forestille sig. Godhjerte, føyede Hr. Brenskjold til, er ingen lærd eller studeret Mand, som man kalder det; men han har læst mange Bøger, og vilde gjerne opdrage lærde Folk af alle sine Børn. Han holder derfor en Hovmester til dem, som er et ret monstrum eruditionis. Men da han selv er en Eli imod sine Børn, hans Kone er meget gjerrig, og Hovmesteren noget pedantisk, saa maae man befrygte, at han ikke opnaaer den rette Hensigt med hans Børnetugt. Det var meget godt, at jeg allerede havde faaet denne korte Efterretning om Hr. Godhjertes Familie, da den selv kom; thi ellers havde jeg virkelig blevet bange for Hr. Sorites, saaledes heed Hovmesteren. Jeg vil ikke beskrive ham, endskjønt det var en besynderlig Figur. Da han fik at vide, at jeg var studeret, complimenterede han mig paa grædsk. Jeg blev overmaade forskrækket, da jeg næsten ikke forstod et Ord af hans Compliment. Endelig samlede jeg al min Dristighed, og sagde ham med en bævende Mund paa Latin, at det grædske Sprog ikke var saa flydende

for mig, efterdi jeg havde studeret Jura. Hvad, sagde han med Ivrighed, hvad? foragter De det grædske Sprog, fordi De studerer Jura, saa forstaaer De jo ikke engang det Ord Pandecter. Ja, derfor har vi saadanne herlige Rabulister, som fordreye Retten efter brugelig Slentrian. O Tempora! o Mores! Alt mit Blod blev næsten fuldt af Galde, og jeg var nær ved at give ham et bittert Svar, da Hr. Godhjerte kom imellem, og med en overvindende Venlighed sagde til mig: Min Herre! De maae ikke blive fortørnet over min Hovmesters Hidsighed og gammeldags Ærlighed. Han er ellers en meget brav oprigtig Mand, og grundlærd. Jeg skammede mig ved mig selv, efter denne kjerlige Tiltale, fordi jeg var bleven saa vred, at man havde kunnet merke det; dog kunde jeg ikke troe, at den gammeldags Ærlighed og Grovhed var et og det samme. Jeg forsonede mig imidlertid med min Vederpart, og maatte høre paa et Qvarters Bodpræ-diken imod de Theologer, der ikke i det mindste havde læst alle grædske Patres. Jeg stod og taug stille fuld af Ærbødighed, og hørde med Taalmodighed paa denne demonstrativiske Straffeprædiken. Snart havde jeg forglemt at mælde, at Clitander ubuden havde sneget sig med ind i Selskabet. Ved min Samtale med Hr. Ærenskjold hoppede han trallende fra en Ende af Stuen til en anden; nu vilde han i det samme til at binde an med Sorites; men han affærdigede ham saa demonstrativisk og gammeldags ærligt at han blev fortredelig, og hængde

en

en lang Tid med Munden. Den ældste af Hr. Godhjertes Sønner var bleven gandske fordervet paa hans udenlands Reyse. Han havde ikke allene forglemt det Latin, der var ham indprygled hiemme, men endog alle gode Sæder. Hans Sprog var et forunderligt Miskmask af Fransk, Italiensk og Tydsk. I øvrigt var han Clitander temmelig lig, undtagen at han besad nogen mindre Beskedenhed og nogen mere Styrke i at drikke Vin. Den unge Hr. Godhjertes første Tiltale til mig, bestod i en Lovtale over den Skræder, som havde syet min Klædning. Jeg holdt denne Skræder-Panegyrique for en Satyre, efterdi min Samvittighed tilsagde mig, at min Klædning, som jeg af Rod havde kiøbt hos en Marschandiser, slet. ikke passede til min Krop. Jeg sagde ham mine Tanker derom; men han svoer en dyr Fransk Eed, at den var mere gjort efter Moden, end hans. Veed De da ikke, blev han ved, at sige til mig, at Regelen for den nu værende Klædergout heder: Jo negligantere, jo galantere! Han fortælde mig derpaa, hvor meget en Alen Klæde kostede af det han havde i Klæder, hvor meget Tresserne veyede ꝛc., og besluttede endelig sin Tale med det Spørgsmaal: Men naar jeg knapper denne Reysekiortel til, klæder den mig da ikke godt? Er det ikke sandt? Svaret gav han sig selv, i det han blev ved: De maae dog tilstaae mig det. Seer De ikkun, hvad for en net Taille det er. Dorimene har svoret ved min Bologneser-Hund, at jeg befalder hende allerbedst i denne Habit. Jeg troer, at han

havde endnu talet om sin Reyse-Kjortel, dersom ikke Hr. Brenskjolds mindste Datter havde kommet og med en indtagende Artighed kaldet os til Bords. Jeg kunde ikke begribe, hvorledes en meget fornuftig Fader kunde have en saa meget uartig Søn. Men Følgerne opdagede mig Aarsagen. Jeg udbad mig ved Bordet den Plads imellem begge de Gamle; især da Clitander og den unge Godhjerte før havde lastet deres Klæder, end tilladt mig en Plads hos Fruentimmerne. Phillis og Doris vare og med hos Selskabet, og den sidste var saa ulykkelig, at komme til at sidde imellem Clitander og den unge Godhjerte. Just da vi vilde sætte os, lod en vidtloftig Fætter af Hr. Brenskjold sig mælde; han havde en Tidlang været Præst; men da han blev mistænkt for at være en Pharisæer: saa bragde hans hidsige Lehnsherre det saa vidt, at han blev removeret. I hans Landflygtighed søgde han nu Hjelp hos Hr. Brenskjold, og fandt den ogsaa. Men nu ville vi lade ham sætte sig til Bords. Han fik sin Plads tæt ved Clitander hos Cloris. Ingen maae anmode mig om, at jeg skal fortælle alt, hvad jeg har anmerket i dette vidtloftige Selskab. Man maae være tilfreds med det vigtigste. Den unge Hr. Godhjerte vilde mesterlig bevise sin Styrke i at drikke. Han fordrede en Pokal, og Selskabet gjorde ham Besked den første gang for Æres Skyld. Men da han fordrede den anden, lod Hr. Brenskjold sætte en temmelig stor Flaske Viin for ham, og bad ham at drikke saa meget, som han fandt for godt,

men

men at forskaane ham, esterdi hans Sundhed ikke tillod, at drikke megen Viin om Aftenen. Cloris havde det vittige Indfald, at spørge ham, om hun skulde lade bestille Porteurerne, som kunde bære ham hjem, naar han havde drukket sig træt. Men Hr. Godhjerte lod sig ikke føre i Vildrede. Vinen gjorde ham snart fyrig, og Phillis, som sad ved hans høyre Side, blev bombarderet af ham med Haandkys. Endelig vovede han sig og til Doris, som hidindtil havde foreskillet en stum Person i Selskabet. Hun vægrede sig med en næsten enfoldig Mine, at tillade ham at kysse hendes Haand; og da han med Magt tog et Kys fra hende, saa begyndte det gode Pigebarn bitterlig at græde. Frue Godhjerte satte hende til rette for denne hendes Opførsel med saadanne Udtryk, der nokſom beviisde, at hun i sin Ungdom ikke havde grædt og lamenteret, om nogen paa den Maade havde taget et Kys fra hende. Stegen kom; og nu blev spillet en Rolle med Hr. Sukkerrig, (saaledes heed den sidst ankomne Hr. Ærenskjolds Fætter,) som jeg endnu maae lee ad. Denne Herre fik et overmaade skjønt Stykke Steeg, og derved blev han bevæget, til at sende en lydig Bøn op til Forsynet, som i Dag havde beskieret og tilvendt ham dette ufortjente Gode. En Sag, som havde været uden al Dadel, naar den, som en ædel Tanke, var bleven i Hr. Sukkerrigs Hjerte. Clitander var imidlertid saa skalkagtig, og tog dette fede Stykke bort, saa at sige for Munden af ham, med de Ord: Dette Gode har ikke været bestemt

for Dem, men for mig. Det foraarsagede en næsten almindelig Latter; ikkun Hr. Sukkerrig loe ikke med, og Hr. Sorites fik et indvortes Kald, at forsvare denne Fornærmede. Han beviisde som en redelig Patron i Barbara, at ingen Fornuftig kunde dadle hans Clients Opførsel. Hr. Godhjerte den yngre hjalp Clitander, og denne Strid blev fortsat med saa megen Hidsighed, at vi alle maatte befrygte, at tage Skade paa vor Hørelse ved de Stridendes Hottentottiske Skraalen. Den stadige og fornuftige Hr. Brenkkjold gjorde en Ende paa Striden ved det han hastig reyste sig op fra Bordet. Efter Maaltidet indlode begge Hovedfamiliernes smaa Børn sig i en Leeg, som den største Deel af Selskabet saae paa med Fornøyelse. Artighed, Vittighed og Beskedenhed herskede i Husets Børns Handlinger. Climenke, en meget værdig Syster af Cloris, gjorde sig den yderste Umag for at befalde Hr. Godhjertes 13 Aars gamle Søn. En uskyldig Drisighed ledsagede deres Handlinger, og jeg fandt det eneste at udsætte ved hende, at hun endnu alt for lidet kunde skjule hendes Lidenskabers Heftighed. Hvor ulykkelig, tænkte jeg, er ikke dog saadant ungt Pigebarn, naar hun geraader i et Menneskes Hænder, som misbruger hendes Skrøbelighed. Leander, Hr. Godhjertes yngre Søn, viisde sig derhos saa koldsindig, at han næsten forglemde Velanstændigheds Love. Han var undertiden saa adspredet, at han forglemde sig selv. Hans Moders kjelne Irettesættelser havde saa liden Magt over hans Hjerte, at

det

det var en Skam. Ligesaa var det, naar hans smaa Sydskende bleve tiltalte. For deres Lærer havde de en slavisk Frygt, saa længe den Tillid, de havde til deres Forældres Overbærelse, ikke i deres Nærværelse gjorde dem forvovne. Hr. Brenskjolds Børn gave derimod nøye Agt paa deres Forældre, hvis første Øyekast vare dem Regler for deres mindste Gjerninger; og deres Lydighed robede paa samme Tid Ærbødighed og Kjerlighed. Jeg skulde endnu længer have sysselsat mig med behagelige Betragtninger over disse Børn, dersom ikke den unge Hr. Godhjertes Urolighed havde foraarsaget et nyt Optrin. Han spøgede paa en overdreven Maade med de tre yngre Pigebørn, som vare i Selskabet. Doris flyede for ham med ængstelige Gebærder; men Cloris og Phillis vidste at imodstaae ham med en saa ædel munter Alvorlighed, at han altid maatte blive skamrød. Clitander samlede al sin Vittighed, for at gjøre sig tekkelig for Cloris; men dette adstadige Pigebarn gjorde alle hans Bestræbelser til intet, uden at forsee sig imod Høflighedens Regler. Den unge Hr. Godhjerte opførde sig imidlertid saaledes, at hans Fader ærgrede sig derover, og i en Hast med sin hele Familie tog Afsked fra Selskabet; men hans uartige Søn blev ikke engang rød over hans begaaede Feyl. Phillis, Doris, Clitander og jeg forlode og strax derpaa den ædelmodige Hr. Brenskjold, som erklærede sig for min bestandige Velynder, og efter den Tid lod mig ofte bede til sig. Alle de Timer, som jeg siden har til-

bragt i hans Huus, har været mig behagelige Timer. Jeg havde den Ære, at ledsage Phillis hjem, og blev af hendes hele Forhold overbeviist om, at Fruentimmer af hendes Art fortiene med rette Navn af det smukke Kiøn. Jeg vil ønske, at disse Fortællinger maae blive saa lærerige for mine Læsere, som Historien selv er bleven for mig.

III. Historie

om den uskyldige Lariſſe, som lærer, at det er ligesaa fornødent til et lyksaligt Liv, at synes dydefuld, som at være det.

Ikke altid vare ikkun Konger eller Dronninger værdige de mægtige Feers Venskab og Beskyttelse; ikke altid vare ikkun Prindser og Prindsesser ved Fødselen af dem benaadete med Viisdom, Rigdom, Skiønhed, Lykke og andre saadanne Gaver, ved hvilke Menneskene skattere sig store og lykkelige. Deres Øye nedlod sig og til de lave Hytter, under hvilke der mangengang boede et dydefuldt Par, som fortiente de Gaver, der ofte, ja alt for ofte ødete paa de Store, ikke gjorde dem lykkelige, kun stolte.

Paa Theſſaliens navnkundige Mark var for ikke længe siden saadant et Par bleven indført i Brylupshytten, under deres Forældres Velsignelse, og deres

deres Lege-Systres glade Tilraab. Pigen heed Mirle og Ungkarlens Navn var Erador. Pigens Medgivt, som hun tilbragde Erador paa Kjerlighedens største Skat, var et focisomt Hjerte, og Brudens deyligste Smykke, Uskyldighed og Dyd. Ungkarlens Fæstensgave var et ved ingen Lyster vanhelliget Hjerte, og hans sworne Troeskab. Erador var endnu aldrig bleven meenedig. Deres Formue bestod i Lyst til Arbeyde, og deres Noysomhed var dem Rigdom. Erador og Mirle fulgdes i Forsiningen ad, at bearbeyde Fælleden; og deres Arbeyde blev dem til Lyst, fordi de arbeydede hos hverandre. Men da Mirle ikke længer kunde følge med hendes Kjereste, saa arbeydede han med desto større Iver, for snart at være hos hende igjen.

Mange Maaneder vare forløbne siden deres Bryllupsdag; og Erador var efter Sædvane paa Marken, da heftige Veer overfaldt Mirle. — Ach, Erador, sukkede hun, da hun saae sig saa eensom og uhjulpen; Erador! hvor er du? skynd dig denne gang, at staae din Mirle bi! Saa sagde hun, da Feen Ciname i det samme foer frem over deres Hytte, og hørde hendes Sukke. Ciname var en venlig Fee, en Veldæderske imod Mennesker, en Beskytterske af den rene Uskyldighed, og en uforsonlig Forfølgerske af Hyklerie, som foraarsager flere Ødelæggelser iblandt Menneskene, end aabenbare Last og Udyd, og som kan gjøre Dyden selv forhadt, da den under Dydens Maske udøver sin egen Afskyelig-

hed. Feen blev ved Mirles Røst bevæget til Medlidenhed, og nedlod sig til den lille Hytte. I Skikkelse som en Naboe-Hyrdinde gik hun nu ind, og fandt den Forladte kjempende med Veerne. Paa hendes Pande saae hun Dydens Kjendemerke, som Feerne ikke tage Feyl af, men sjelden see nogensteds; og hun besluttede fra Øyeblikket af, at være hendes Veninde.

Dydefulde Mirle! sagde hun til hende, du skal blive Moder! jeg kommer for at staae dig bi; og hun rørde ved Mirle og udtalede nogle af de kraftigste Ord over hende: da vigede Smerten paa Øyeblikket fra hende, og der laae en Datter i hendes Skjød, deylig ligesom Mirle var, som Barn. Ciname tog nu det smilende Barn paa sine Arme, berørde hendes Læber, og sagde; vær altid sandrue! Hun følde paa Hjertet, og sagde: vær altid dydig! Kunde jeg ikkun og gjøre dig altid lykkelig; men jeg har ikkun to Foræringer for dig; dog saafremt du undflyer den Larissariske Ulvs Strube, saa skal du kunne undvære den tredie af mig. Ved disse Ord forsvandt Ciname, og efterlod Mirle frist og forundret over det, som var vederfaret hende.

Med hendes Datter paa Armen gik hun nu Erador i Møde. Hvilken Glæde fornam hun over Barnet og den allerede sig komne Moder; Hun fortælde ham Miraklet og Advarselen, angaande Ulvens Strube; og til evig Amindelse kaldede de Dat-

teren

teren Lariſſe. Hun opvoxte under deres Tilſyn; hendes Skjønhed henrykte; hendes Sandruhed indtog, og hendes Dyd tvang til Hoyagtelſe. Mødrene i hele Theſſalien ſagde til deres Døttre: værer ligeſom Mirles Lariſſe; Fædrene i hele Landet ſagde til deres Sønner: ſoger en Pige ſom Lariſſe; og Sønnerne gave til Gjenſvar: hvor ſkal vi finde ſaadan en? Men dette almindelige Bifald opvakte ogſaa Misundelſe iblandt de Theſſaliſke Piger. Lariſſe blev af alle Legeſyſtre anſeet med ſkele Øyne.

Midt under de kjelneſte Kjerlighedstegn trillede Taarerne ned af den omſindede Mirles Kinder, ſaa tidt hun tænkde paa den Lariſſariſke Ulv. Min Datter, tænkde hun, ſkulde hun blive et Rov for det Uhyre? Og hun beſluttede at begive ſig langt bort fra Staden Lariſſes Egne, derhen, hvorhen intet af ſamme Egns Rovdyr ſkulde blive forvildet; hun fik og meget gjerne Tilladelſe dertil af Erador; og de begave ſig begge med deres Datter over Floden Peneus, ſom løber forbi den hellige Skov Tempe, og forsøger dens Behagelighed.

Man undgaaer ikke Skjebnen naar den har beſluttet at prøve os; men at ligge under eller at overvinde Prøven, det har Guddommen nedlagt i Menneſkenes Kræfter. Selv Eradors Vandring forandrede intet i Lariſſes foreſtaaende Skjebne; den befordrede endog ſamme. Af Frygt for Ulven torde Lariſſe aldrig følge med hendes Forældre ud paa Marken.

ken. Huuslige Syssler, Tilsyn i et tarveligt Kjøkken, Hyttens Reenlighed, og Omsorg for Klæderne vare overladte til hende.

Da Mirle og Erador i det sextende Foraar, som Lariſſe havde oplevet, gik tidlig ud paa Marken til deres Arbeyde, forlode de Adelige i Lariſſa deres Stad, for at nyde Foraaret paa det frie Land. Selskabet var talrigt; og de fore i kostelig udpyntede Skibe ned ad Pineus, indtil de dreve til Bredden i Egnen af Lysiskoven og stege i Land. Kjøbstædfolk, naar de flynde sig til Skovene, opstille ey altid ikkun Garn for Vildtet; ofte jage de efter Uskyldighed, som er saa sjelden i Stæderne, og som er dem kostbar, paa det, at de kan fordærve den. Iblandt de Ankommende vare maaskee flere af dette Slags; men en ulykkelig Stie førde Een til Lariſſes Hytte.

Han faldt i Forundring over denne Landsbye-Piges Yndighed, og bestemde hende til et Bytte for sig. — Hun opbandt just Vinstokkens Ranker, som, deelt i mange Arme, omslyngede hele Huset, og med velgjørende Løv afholdt Straalerne fra Vinduerne ved Sommerens Hede.

Deylige Pige! begyndte han til Lariſſe, dine Hænder skulde ikke opbinde Vinstokkene; de skulde kysses af Fyrster.

Den

Den arbeydende Pige saae sig om efter Smigreren, og opbandt Viinstokken som forhen.

Du horer ikke paa mig, himmelske Barn! o, hvor misunder jeg denne Vext, som du rører ved, og som under dit velgjørende Arbeyde kan kiertegne den deyligste Pige paa Jorden! Bøy dig mildt, du Viinstok! ja under hendes Hænder! — Men er det tilladt at vide dit Navn?

Lariſſe var blyfærdig, men ikke uhøflig; hun svarede: jeg heder Lariſſe. — Og din Moder? — Mirle, Eradors min allerbedste Faders dydefulde Ægtemage.

Du er altsaa den Lariſſe, om hvis fortryllende Yndighed Rygtet har udbredet sig til Lariſſe, og har gjort dig alle Mandspersoner underdanige og alle Fruentimmer misundelige. — Men hvor kan dine Forældre lade dig være saa eensom? Og har du da ingen Kiereste, som kan være hos dig for at være den lykkaligste af alle Mennesker, og opvække de Ypperstes Misgunst.

Lariſſe var sandrue. Hun fortalde den Ankomne hvad hun vidste af hendes Historie. En Qvinde, som de holdt for en Gudinde, havde spaaet hende ved hendes Fødsel. Hun skulde være lykkelig, dersom hun kunde undflye den Lariſſariske Ulvs Strube. Mine Forældre, fortalde den aabenhjertede Pige videre,

dere, vove det derfor ikke, at tage mig med paa Marken, fordi de befrygte, at jeg skulde blive et Rov for dette Dyr. De omskiftede endog af Kjærlighed til mig deres Boepæl, og droge over Peneus, fordi de troede, at det Uhyre, som er farligt for mig, skulde ikke sætte over Floden; og at deres Datters Liv var desto sikrere, jo længere hun var borte fra Larissas Mure.

Borgeren fra Larissa fandt i Pigens Ord Grund til en ondskabsfuld Glæde. Han fandt en Forstand i Cinnames Ord, som smigrede ham. Men han dulgde sine Tanker, og udfrittede af Pigen, hvad Tid hendes Forældre altid vare borte fra Hytten, og hvad Tid de kom igjen; og paa disse Efterretninger byggede han nu sit Udkast.

Lykon, det var Larissæerens Navn, som var ung, og født af et af de fornemste Huse i Staden, vendte strax tilbage igjen til sine Kammerater, og tog sig vel i Agt, at lade dem vide noget af hans lykkelige Opdagelse; han frygtede, en af dem skulde forekomme ham i den Misgjerning, som han havde besluttet. Paa hiin Side af Floden havde Lykon et Sommerhuus, som ikke var meget langt fra Mirles Hytte. Det var gandske forfaldet, og derfor ikke for bleven besøgt af Eyermanden; men nu skulde han ikke have bytket det bort for det skjønneste i hele Egnen. Han var neppe kommen tilbage med Selskabet til Staden, førend han uden Følge endnu

samme

samme Aften begav sig til Sommerhuset. Han omskiftede der sine Klæder med Landsbydragt, og var nu efter udvortes Anseelse en Landmand, ukjendelig, endog for sine egne Folk, om de skulde faae ham at see ved den Tid. Da han vidste, at Lariſſes Forældre vare fraværende, satte han paa en Baad over Peneus, og kom til den Egn hvor Hytten var. Han havde et Knippe Riis paa sin Ryg, og satte sig ikke langt derfra ned paa Jorden, ligesom en der vilde hvile sig. Da han saae Lariſſe, raabde han til hende: Hun skulde hjelpe ham at reyse sig op med sin Byrde; og den godhjertige Pige skyndte sig hen til ham ved hans første Raab. — Hav Tak, sagde han, du gode, du bedste Pige! Guddommen give dig en Hjelper igjen, som kan lette dit Arbeyde for dig! Og nu gik han med hende, ligesom hans Vey var den samme, indtil de kom til Hytten. Venlige Barn! begyndte han, ræk mig dog en Drik Vand at vedergvæge mig paa! jeg har i Dag sanket dette Knippe, og jeg er nu tørstig! Lariſſe gik i en Hast hen og bragde ham et Kruus frisk Melk, og han drak den af hendes Haand. For den første Dag syndes han, at han var lykkelig nok. Han igjentog sin Taksigelse, og begav sig paa en Omvey til hans Baad, fra hvilken han skyndte sig til sit Sommerhuus.

Da Eudor og Mirle kom hjem fra deres Arbeyde, fortælde deres Datter dem fornøyet, hvorledes hun havde hjulpet en Ungkarl sin Byrde op,

og

og havde givet ham Drikke; og de roesde hende, for hun havde Villie til at staae de Nødtrængende bi.

Lykon kom mange gange altid den samme Vey, og havde daglig Leylighed til at tale med Pigen; og hun blev fortrolig med ham, fordi hun holdt ham for en Ungkarl fra Landet. Men hendes Fortrolighed var ikke den Fortrolighed som findes i Stæderne, som ophæver al Undseelighed imellem begge Kiøn, og gior dem snart foragtelige for hverandre. Larisses Fortrolighed var i Aabenhiertighed og Uskyldighed. Men imellem en Ungkarl og en foelsom Pige har Fortrolighed og Kierlighed ingen andre Grændser, end den vexelvise Blyefærdighed. Lykon i ove vel allerede for længe siden aflagt samme hos Phrynerne i Staden, men her var i det mindste Skyggen deraf nødvendig for ham. Da han efter sin Sædvane engang sad i Larisses Hytte, som just strøede Ede ud til Duerne, der ilede efter hende, saae han paa Pigen med saadant et Øyesyn, som siger mere end alle Ord. O, lykkelige Duer! som bespises hver Dag af den elskværdigste Piges Hænder; jeg kiender en Ungkarl, som misunder eder meget den Lykke; — og nu sukkede han, og syndes at ville undertrykke Sukkene.

Og hvem er denne Ungkarl, der holder saadant noget for den Lykke, som man kunde misunde? sagde den maaskee med Forsæt ubetænksomme Pige.

Du

Du skulde blive fortørnet, om jeg vilde nævne ham for dig, og din Vrede skulde gjøre ham elendig, saa længe han levede.

Jeg vil ikke gjøre nogen elendig, og du maae altsaa ikke nævne ham for mig.

Han kan dog alligevel heller ikke længer tie uden at være ligesaa ulykkelig. Larisse! den Ungkarl — den er jeg. En tugtig Rodme opsteeg paa Pigens Kinder, og hun holdt nogen Tid sine Øyne nedslaaede; men endelig saae hun op igjen, og var ikke vred over, at Ungkarlen havde nævnet sig. Da kom just Pigens Forældre tilbage, og fandt Ungkarlen hos hende; hun fortælde dem hans Kjerligheds Tilstaaelse, og at hun heller ikke fandt nogen Utilboyelighed til ham; og Faderen og Moderen samtykde gjerne i, at Øymen skulde forene dem, saasnart Sæden var bleven moden.

Triumpherende kom Lykon nu tilbage i sit Sommerhuus, efterdi de uvarsomme Folk vilde selv overlevere ham deres Datter. Han reysde paa nogen Tid til Staden, for at gjøre de Anstalter, som syndes ham fornødne til hans Plans Udforelse. Han indrettede et Gemak, og lod det udzire med Tapetserier, hvorudi de Kjerligheds Tyverier vare indvirkede, som Jupiter og andre hedenske Guder havde begaaet hos de Irrtroende Nymphe. Han tilberedte de kosteligste Rogelser, de prægtigste Klæder, og

hundrede attiske Talenter vare hensatte i et Skrin af Ibenholt, ziret med Guld, i Gemakket, til en Foræring for Lariſſe.

Efter diſſe Tilberedelſer, der vare giorte i saa ſtor Haſt ſom mueligt var, paa det hans længere Fraværelſe ikke ſkulde opvække nogen Mistanke, ſom han til ſin Beſtemtes Forældre, og ſaae ſiedſe med Længſel efter, om Axene ey modnedes. Endelig kom den allerede længe ønſkede Høſt, ſom ſkulde forſikre ham ſin Misgierning. Mirle og Erador vilde ikke en Time forhale deres Barns Bryllup; de tænkde, at de forhalede hendes Lykke. Lykon, ſom havde angivet ſig for dem for Irins Gedehyrdes Søn, fra den anden Side af Floden, og havde kaldet ſig Philemon, førde Lariſſe, ſom ſkildes grædende fra de grædende Forældre, til Baaden, og foer hen til Bredden paa den anden Side.

De vandrede nu nogen Tid, indtil de kom Lariſſes hende endnu tilvinkende Forældre af Syne, da de ſaae en Vogn med raſke Heſte komme kiørende til dem. Det var Lykons Vogn, og han trak den modſtridende Pige i Vognen, og foer med hende til Staden, ligeſom han floy paa Vindens Vinger. Hvad hialp det Pigen, at hun raabde hendes Forældre til Hielp? de vare langt borte fra hende, og tænkde ikke paa deres Datters Ulykke. — Alt for haſtigt for Lariſſe, men alt for langſomt for Lykons Ønſker, ankom de der. Pigen blev ſlæbet

lige-

ligesom en Fange ind i det for hende tillavede Værelse, og de uforstammede Hjelpere ved Bortførelsen forsvandt. — Jeg er Lykon, sagde nu Roveren; og Pigen blev saa heftig forskrækket, at hun vist var falden i Afmagt, dersom ikke den store Frygt havde givet hende Styrke, thi Lykon bemerker i Landets Sprog en Ulv. — Du seer, at Skjebnen selv har bestemt dig for mig, og al din Modstriden er forgjeves. Gjør dig nu en Fortjeneste af din Fryelighed, og vær saa lykkelig, som jeg vil og skal være. Alt dette er dit, du eenfoldige Pige! blev han ved, da hun utrøstelig laae for hans Fødder, og gjorde ham Bebreydelser. Dette Gemak er et Kongerige imod din forrige Stand; hvor mangen een skulde gjerne for denne Priis fortjene Lykons Kjerlighed. Ak! sagde nu den efter Veyret dragende Pige, alt dette behøver jeg ikke; jeg behøver ikkun Uskyldighed og Fornøyelighed, og samme ventede jeg hos Philemon. Philemon, svarede han, er Lykon, og naar du elsker denne, saa elsker du din Philemon. Han sagde endnu mere, for at tilfredsstille hende, og lod hende forud see et Liv i Overflodighed, Vellyst og Glæde, om hun frivillig ikkun som Kjereste vilde blive hos ham, hvis ikke, saa var hun i hans Magt. Og han lavede sig til at vise nogle Kjerligheds Tegn imod den Gjenstridige, da Cinane, som beskyttede Pigens Uskyldighed, aabenbaredes i Gemakket. — Lariffe kjendte hende ikke, men det var et Fruentimmer; hun floy uden videre Betænkning i hendes Arme. For Lykon derimod viisde hun sig med en

fortørnet Fees Øyesyn. Last og Udyd er altid fejg. Han erkjendte let hendes høyere Magt, da hun saa pludselig kom ind i et tillukket Gemak. Han bad, han fortrød, han lovede. — Hidindtil, sagde Feen med en Tone, som forvisſede den Strafværdige om hendes Ubøyelighed, var det Udyden tilladt at prøve Dyden; men bliver du længere ved at forfølge Lariſſe, saa skjelv for Ciname, Uskyldighedens Skyts-Fee! — Med disse Ord forsvandt hun i en Ambradunst, og efterlod Styrke i Lariſſes Gemyt og Frygt i Lykons.

Saasnart han var kommen til sig selv igjen, bad han Pigen, at hun vilde vende tilbage til hendes Forældre. Hvad der skulde være Skamgjerningens Priis, det tilbød han hende nu til Fornærmelsens Erstatning; og, af Frygt for Feens Vrede, skaffede han hende endnu selvsamme Aften med alt det, der var i Gemakket og de hundrede Talenter, i Mirles Hytte. — Forældrenes Forundring var ubeskrivelig. Saa er det endnu, sagde de, Stædernes Sæder? og Zeus har Tordenkile. — Lariſſe fortælde dem Cinames Beskyttelse, og de trøstede sig med, at de vare vidende om hendes Uskyldighed. Men Lariſſes Legesyſtres Misundelse fandt snart et Middel til at gjøre Uskyldigheden mistænkt. Vil I have prægtige Tapetserier, sagde de, og Klæder, og kostelige Røgelser, og hundrede Talenter: saa lader eder kjøre til Staden, som Lariſſe. De dreve og Spot med den Begivenhed med Feen, og hviske-

hviskede til hverandre med Smiil: Det er en god Fee, som sender hendes Pleyedatter saa rig hiem. Sandelig, Lykon er af Aager meget gavmild.

Saaledes udbredede de over Larisses Dyd en forgiftende Skygge, som gjorde hendes hele Liv bedroveligt, og al hendes Glæde mørk. Hun forbandede hundrede gange den ulykkelige Foræring, som man kunde anse for en tabt Æres Priis; og hun dode snart fortæret af Kummer. — Et lærerigt Exempel for hele Thessalien, at, for at leve lykkelig, er det ligesaa fornødent at synes dydefuld, som at være det.

IV. Rufinus Bange,
en Fortælling,
som viser, hvor ulykkelige de Mennesker ere, som plages af en bestandig Frygt.

Rufinus Bange, en Mand som besidder mere Legems end Gemyts Styrke, men veed derhos ligesaa lidet at bruge den første som den sidste paa den anstændige Maade, bestaaer i sit hele Væsen ikke i andet end i Angest, Frygt, Skjelven og Bæven, naar der ikkun møder ham det allermindste uformodentlige; og til Ulykke forekommer alting ham uformodentligt, det maae være saa almindeligt for

andre, som det vil. Hans ubeskrivelige Frygt forvandler Dværge til Kæmper for ham, og de livløseste Ting til truende Uhyrer, og ethvert nok saa falskt og ugrundet Rygte bliver hos ham til en uomstødelig beviist Sandhed, som foraarsager ham de søvnløseste Nætter. Vil man gjerne have ham bort fra en eller anden Egn, for desto mere ubehindret, at kunne udføre et eller andet Anslag, saa tør man ikkun ved at fortælle ham, at der spøger sammesteds. Alle hans Drømme har deres visse Betydning, og saa ofte han har drømt, staaer han op af Sengen med Suk og Klage. Intet Menneske paa Jorden har saa mange Anfægtninger af Spøgelser og Ahndelser, som han maae udstaae. Ikke engang en Skræder, som for meer end tyve Aar siden havde forsaallet ham et Par Stromper, kan dø, uden at han først skulde have en Ahndelse om hans dødelige Afgang; man maae anføre saa mange Beviser tvertimod som man vil, saa forandrer dog Bange ikke sin Mening saa længe han lever; skulde han vel heller kunne gjøre det med en god Samvittighed, da han holder den for en Troes Artikel? Ney, siger han, hvad saa mange retskafne Christne ere døde paa, hvad jeg kan tage og føle paa, hvad mine Øyne kan see, og hvad jeg formedelst mine Sandser virkelig føler, det maae være Sandhed; og det kan ikkun dumme Hoveder drage i Tvivl. Mange faae den Ære at fortjene denne Titel af ham. Saaledes kaldte han en et dumt Hoved, da han loe ad Banges alvorlige Forsikring, at da hans gamle troe Kokkepige

døde

døde, saa knagede og bragede det i Skorstenen, og der stoy Gnister op af Asken. Var den udskjeldte Stakkel ikke derover at beklage? Havde han ikke dybere skuldet eftertænke Sagen? Bange troer jo slet intet, uden tilstrækkelige Grunde. Hans Fader og Oldefader vare ærlige Folk, og havde i deres Samvittighed gjort sig en evig Uroe over, om de havde sporet den ringeste Tilbøyelighed hos sig, til at bedrage deres Næste. Men de gode Mænd havde selv seet mange Spøgelser, hørt mange Nisser at lee, og erfaret mange rigtig nok indtrufne Ahndelser og Forvarseler. I hvor meget Bifald end disse Grunde fortjene: saa ere de dog endnu langtfra ikke de fineste og vigtigste, som bestyre hans Spøgelse-Troe. Han er saa billig, at tilstaae, at mange Mennesker maae undtages, som ey kan faae nogen personlig Vished herom. Men, siger han, skulde da ikke de saa meget forskjellige Slags Uddunstninger kunne være Aarsag hertil? Jeg troer det i det mindste, og uden al Selvroes tør jeg herpaa anføre mig, som et levende Exempel. Vil de høre: Jeg reyste, for omtrent et Aar, med min lille Dreng til Erfurt, og for mine Forretningers Skyld opholdt jeg mig sammesteds i nogle Dage i en fornemme Gjestgiver-Gaard. Efter min gamle Vane betjende jeg mig, ligesom hiemme, af min egen Nathue og Halsklud, som jeg fører allevegne med mig. Jeg var meget veltilfreds med min Vert, og min Vert ligesaa med mig. Men da jeg tog Afsked med ham, forglemde jeg ved Indpakningen min Nathue, som

jeg af en Forseelse havde forlagt. Saasnart jeg var kommen hjem, og klædde mig af, savnede jeg den, men det var for lang Vey til at lade den hente strax, og altsaa maatte jeg behjelpe mig med en anden, indtil der blev Leylighed at faae Bud efter den. Nogle Uger derefter lod jeg ved min Karl spørge efter min Nathue, og Værten viisde sig ret bitterlig fortredelig derover for ham, at det, siden jeg havde været der, havde saa forskrækkelig spoget, tumlet, pebet, hylet og kastet paa det Kammer, hvor jeg havde sovet. Han vidste ikke, den ærlige Mand, at min Nathue var der endda. Han hjalp til at lede efter den, og man fandt den endelig bag ved Kakkelovnspladen. Min Andreas bragde mig den tilbage igjen, og efter den Tid har man, ligesom forhen, ikke merket det allermindste Spogerie eller Urigtige der paa Kammeret. Hvad var nu vel Skyld i denne forskrækkelige Allarm? Var det ikke den Sveed, som var bleven varm i min Nathue? Jo i Sandhed var det saa. Seer De, mine Herrer! hvad vore Uddunstninger formaae ihenseende til Spøgelser!

Det har altsaa sin Rigtighed med Spøgelser. Skulde da nu Bange ikke have Aarsag at frygte sig, især da han maae udstaae saa mange Forfølgelser deraf frem for andre? Han bliver aldrig paa noget Sted allene, om han endog ikkun skulde have et Barn i Svob hos sig; og forend han skulde ligge og sove allene, før lagde han sig hos den tykke Kokkepige.

Bange

Bange selv havde engang den Ulykke, at han saae skinbarlig en urolig Munk at komme op af hans Kjelder. Han havde derover af Forskrækkelse næsten gaaet fra sig selv. Den sterke Frygt forvandlede ham næsten til en Saltstøtte. Det var godt for ham, at han havde meer end een Kjelder, og altsaa kunde overlade denne til Munkens onde Villie. Han lod sætte et Klædeskab for den, paa det at ingen anden skulde have større Fare at befrygte deraf. Han saae forud de bedrøvelige Følger, som saadant fælt Syn var i Stand til at virke.

For alle hans Døre sætter han Hakker og Spader over Kors om Natten, for derved at forbyde disse fæle Gjester at besøge ham. Thi ved denne Forsigtighed behøver han dog ikke at see dem, men ikkun at høre paa den Raslen og uforskammede Allarm, som de gjøre uden for ham, og altsaa i sit Sovekammer tør ikke ved at qvæles paa en ængstelig forurolignde Maade.

Men hvad nytter endog den bedste Foranstaltning, naar en Kones Uagtsomhed i et Huus ikke anvender de udfordrende Midler, til at blive deelagtig i samme med Nytte? Den stakkels Bange erfarede dette engang med Smerte. Han gik, formedelst sterk Hovedpine, engang noget tidligere til Sengs, end han pleyede. Hans Kone sneeg sig til at lægge sig bag ved ham, da hun ikke kunde holde sig længer fra at sove, men hun forglemde at stille de for

Kammerdøren almindelig brugelige Kjeder over Kors. Hvad maatte han i denne Nat derpaa ikke lide, for denne Glemsomheds Skyld! Klokken var endnu ikke Ti, da han vaagnede af en Allarm, som ham tykdes, han hørde, og han blev saa forskrækket, at det var umueligt, at han kunde faae Søvn i sine Øyne igjen. Han reyste sig lidet op, for at faae hans Kone vaagen. Men hvilke to store brændende Øyne saae han lige over for Sengen ved det matte Skin af Natlampen! Han slængde sig med en ængstelig Skjelven tilbage, og begyndte at skrige saa høyt, at hans Kone vaagnede derover. Man kunde ikke vente, at hun skulde være mere behjertet, end hendes kjære Mand. De krøbe begge to dybt ned under Dynen, og med skjelvende Arme trakde den tæt tilsammen over Hovederne. Bange tænkde ikke andet, end at Spøgelset vilde tage hans Hovedpude fra ham, og holdt derfor saa fast i den med begge Hænder, at det var nær ved han havde revet Huller derudi. Hans Kone var bange for, at det skulde dreye Halsen om paa hende, og trykkede derfor Hovedet stedse dybere ned paa hendes svedende Bryst. For Angest og Rystelse torde ingen af dem tale et Ord, og i denne ynkværdige Tilstand tilbragde de hele Natten. Om Morgenen derpaa, da Stuepigen kom ind i Kammeret, sprang en Kat imod hende ud igjennem Døren, og hendes Herskab hørde hun inden for de tæt sammentrakte Sengegardiner at mumle, og da de endelig gandske matte og kraftesløse trakde Gardinerne fra hinanden, saae hun dem gandske

vaade

vaade af Sveed. Skulde vel en indelukt Kat have foraarsaget denne Dodsfrygt? Hvad for en Kat i Verden kunde stifte saa megen Ulykke? Ney. Det var et Spogelse, og endda et Spogelse af det allerforskrækkeligste Slags. Saadanne Begivenheder lære en at handle forsigtigere en anden gang. Naar det nu bliver Nat, saa seer Bange selv efter Dorene, om han endog skulde krybe omkring paa Knæer og Albuer.

Men tor man ey fortælle saadanne Historier? Bange siger Ney. Hans Frygt for Spogelser, som end ikke forlader ham i de storste Selskaber, paalægger ham den Lov, enten slet ikke, eller dog med megen Varsomhed og Ærbødighed at tale om Spogelser. Han troer ikke andet, end at Anderne hore alle hans Ord, passe paa alt hvad han gior, og siden pine ham derfor desto emfintligere, naar han overtræder den dem skyldige Respekt. Alle saadanne Steder, hvor Bange kan vide, at der bliver talet om Spogelser, soger han paa det omhyggeligste at skye og holde sig fra. Hvo som modtvillig kaster sig i Fare, omkommer derudi, igientager han altid.

Paa Steder, hvor han kan troe, at det virkelig spoger, kommer han aldrig. Endog om hoy lys Dag holder han sig til den storste Hob; og er aldrig den forste i en offentlig Kirke-Forsamling, ikke heller den sidste, naar den sluttes. Er i saa vel at falde i Forundring over, at han regner Klokke-

Rin-

Ringeres og Taarn-Uhr-Varteres Betjeninger iblandt de uerkjendte Velgjerninger?

Ingen fortænke den ærlige Bange for hans overordentlige Forsigtighed. Han kan slet ikke være saa forsigtig som han behøver; thi endog ved de nyttigste Forretninger kan han ikke være uforuroliget. Det er endnu ikke saa meget længe siden, da han var sysselsat med en lærd Afhandling, paa hvilken Forlæggeren allerede ventede med den gjerrigste Utaalmodighed, at en ondskabsfuld Aand slukkede Lyset for ham, i det han vilde snyde det. En af hans Venner, som siedse, Himlen veed med hvad Ret, gjør sig lystig over hvad der moder ham, forsikrede med en spodsk Latter, at Bange havde seet en Aand, og af Forbavselse havde selv slukket Lyset, da han skulde pudse det. Men om end dette var saa i Sandhed, at han havde selv slukket Lyset: saa har han derfor dog virkelig seet Spøgelse. Og en Autor har i forrige Tider mere end nu omstunder havt Aarsag til at være bange for samme. Nu tør han ikkun ved at frygte for en levende Kunstdommers skarpe Tænder, og et critisk Spøgelses Mishandlinger. Jeg kjender Skribenteres Frygt af Erfarenhed ligesaa vist, som Bange er forsikret overbeviist derom, at de Afdødes Sjele spøge uden Forskiel. Havde han ikke troet det, saa skulde han vel ikke have gjort den kostbare Bekostning, da hans syvaarsgamle Datter døde, ved at lade holde Nattevagt i hans Huus et heelt Aar igjennem af en gammel knebelsbartet Eysenfresser.

Men

Men Bange! er din Frygt ikke alt for overdreven? Fortjener dit barnagtige Forhold ikke en billig Dadel? Gjør du dig ikke med Flid til en latterlig Daare, da du vil holdes for at være fornuftig? Jo, du er gandske vist en Nar; din Opførsel beviser det. Og dersom denne Bekjendelse forekommer dig alt for uhøflig og fornærmelig: saa lad Verden domme om dig, som ikke kjender din latterlige Person. Jeg vil blotte din Opførsel ved visse Leyligheder, saa man kan see de fornemste Træk af din Charakter.

Merker da, I Fornuftige! som misbillige enhver ugrundet Frygt, og giver Agt paa Banges nyeste Syn, som endnu mange ukuldkastelige Vidner ere i Stand til at bevise, og har endnu i frisk Hukommelse.

Den spøgende stegte Dyrekolle er den første. Dyrekollen havde Bange kjøbt i den Hensigt, at han vilde gjøre en Foræring dermed til en af hans Paarørende. Det var paa den Tid af Aaret, at man maatte befrygte, at Fluerne skulde gjøre den ureen. Han lod derfor svøbe den ind i et hvidt Klæde, og hænge op paa en Hage i hans Kammer. Da det var skeet, gik han ud med sin Kone, for at besøge en god Ven. Hans Besøgelse varede til Aften, og han gik først hjem igien i Tusmørket. At lede sin Slaaprok op, var hans første Omsorg, og herudi tog han ikke nogen Opsættelse, til han fik

Lys

Lys tændt. Maaskee den Viin, han havde drukket, var Aarsag i, at han denne gang tiltroede sig mere Dristighed, end han virkelig besad. Han rev Kammerdøren op, og - - men, hvor pludselig foer han tilbage igien; og med hvilket brølende Skraal raabde han hele Byen til Hjelp? Han blev den omsvøbte Dyrekølle vaer. Han vidste ikke, hvad han skulde fange an ved dette uformodentlige Syn. Han troede ikke andet, end at han havde seet sin salig Bedstemoders Sjel. Hans Knæer skjelvede som et Espelov, og hans Hjerte bankede i hans Bryst som en Smedehammer. Saa hastig, saa forskrækkelig var Virkningen af Frygten i Banges Been. Man skyndte sig imidlertid at komme med Lyset, da man havde hørt ham raabe. Man fandt ham færdig at daane. Han laae paa Gulvet og kravlede. Hvad var herved andet at gjøre, end at man maatte søge at opmuntre ham igjen. De dertil brugte Midler gjorde en hastig Virkning, og han kom atter til sig selv, da man viisde ham den farlige Dyresteg.

En anden gang var der en, som vilde stjele hans Fleskesider udaf Skorstenen, hvor de hængte i Røg. Tyven, som vilde stjele dem, faldt ned i Kjøkkenet, og det var ikke andet mueligt, end at det sterke Fald maatte opvaagne Bange af sin Søvn. Han sprang og virkelig op i Veyret i Sengen, ret ligesom han havde været den dristigste Mand i Verden. Men da han havde faaet Søvnen visket af Øynene, overlagde han først en Tidlang, om han skulde

skulde gaae allene ud af Stuen, eller han skulde tage sin Kone og Børn med sig. Han indsaae endelig, at man ikke vel kunde forlange sligt af en syg Kone, og at et Barn ikke kunde være ham til nogen Hjelp i Sagen. Han tog derfor sin lille Lampe i sin skjelvende Haand, og gik med langsomme og frygtsomme Skridt hen til Døren. Imidlertid havde den forslagne Tyv vundet Tid, smurt sit Ansigt og Hænder over med Sved, og stod allerede med et Par Fleskesider paa Ryggen i Beredskab, at gaae den dristig i Møde, som først kom og lod sig see. Han gjorde det og virkelig, saasnart Bange slyttede en Fod ud af Stuen. Men ak Himmel! hvor dødelig forskrækket blev den gode Bange, da han fik dette sorte Spøgelse at see. Han begyndte at læse og bede alt hvad han vidste og kunde, og gjorde et Kors over det andet for sig.

Tyven gik lige hen imod den sukkende Vært, og talede ham til i en forvendt Tone: Her sender Fanden dig et Par Fleskesider og lader dig hilse. Havde Bange tilforn endda ikke været ængstelig nok, saa blev han det nu. Den kolde Sveed sprang ud som kolde Erter paa hans Pande; thi hvor kunde vel en from Mand tage imod en Foræring fra Fanden? Han svarede strax med en stammende Tunge: Ak, du fæle Beest! Gud bevare mig fra dine Fleskesider. — Nu, dersom du ikke vil have dem, sagde den Helvedes Gesandt, saa luk Døren op for mig, at jeg kan bringe dem videre fort.

Ingen

Ingen var dertil villigere end Bange. Han slog Døren op paa vid Veg, og lod Tyven gaae med Flæskesiderne, hvilke han om Morgenen derpaa savnede i sin Skorsteen.

Listigere kunde vel neppe noget Tyverie skee i Engelland, med mindre det skulde skee under et Arvegodses Forsegling. Men i hvor tydelig den frygtsomme Bange kunde endog see sit lidte Tab: saa troer han dog endnu ikke andet, end at Satan og intet virkeligt Menneske har stjaalet fra ham, og takker endda dertil den gode Himmel, at den i Naade har befriet ham fra en forestaaende større Ulykke. Er vel nogen daarligere Indbildning muelig, end at den Nar fortæller alle Folk, hvilken fal Stank Djevelen efterlod sig, da han foer ud fra ham. O Frygt! hvor fornedrer du dog Mennesket, som troer dine Forblindelser! Med hvilken Uvirksomhed dysser du deres Forstand i Søvn, hvilken de dog saa høylig trænge til, for at see dit skrækkende Intet.

Men, uagtet alle disse anførte Daarligheder, maae man lade Bange vederfares den Ret, at tilstaae ham, at han fører et udvortes dydefuldt Levnet. Men uendelig mere skulde dette være ham fordeelagtigt i hans Opførsels Bedømmelse, og maaskee den broderlige Kjerlighed lettere kunde see igjennem Fingre med ham, om man endog herved var i Stand til at opdage en anden bevægende Grund, end hans overmaade store Frygt; men saa over han slet

slet intet Ondt med Forsæt; dog gjør han og næsten ligesaa meget Godt. Han frygter sig for Gud og Menneskene, og det paa saadan Maade, som Slaver frygte sig for Tampen. Møder ham en af hans Medborgere, som hos det bedste Hjerte har en noget truende eller vild Anseelse, saa gaaer han allevegne frygtsom af Veyen for ham, ret ligesom han var sig de afskyeligste Gjerninger bevidst, og frygtede for at blive paagreben af ham; og af Frygt for, at han skal fornærme nogen ved de lemfældigste Modsigelser, giver han endog de urimeligste Meeninger Bifald.

En Tagsteen, som falder ned paa Gaden nogle Sneese Skridt fra ham, sætter ham i saadan Tilstand, som de æsopiske Frøer, da de fik en Træespaan til Konge af Jupiter; og om han end saae sin bedste Ven i de ulykkeligste Omstændigheder, og sig selv i den Tilstand, at han kunde komme ham til Hjelp: saa forlader han ham dog i den vildfarende Meening, at det, der møder ham, er en guddommelig Straf, som han tager i Betænkning at deelagtiggjøre sig udi. Men for en Fornemmere, end han er selv, ydmyger han sig ved alle Leyligheder, indtil Tilbedelse; og dette gjør han af den skammelige Aarsag, for hvis Skyld Chineserne ofre til Jost. (Saaledes kalde de Djevelen, og sige: at omendskjønt han intet Godt gjør dem: saa var han dog i Stand til at gjøre dem Ondt.)

Saaledes er Bange en stakkels Daare, som formedelst sin elendige Gemytsbeskaffenhed fortjener alle Fornuftigeres Medlidenhed.

V. Den igjenvundne Kjerlighed, en Fortælling, som viser Dydens guddommelige Magt over Hjerterne.

Paa den Tid da det endnu hørde til Sæderne, at elske sin Kone uden Undseelse; da Ægteskabs Forbrydelser endnu ikke bleve holdte for noget Galanterie; og da man tænkde ligesaa omt og kjerligt som man talede; paa den Tid — enhver vil nok uden min Erindring indsee, at det maae være over 100 Aar siden — levede et par Ægtefolk ved et Keyserligt Hof, som endnu i deres 16 Aars Ægteskab elskede hinanden med samme varme og ægte Kjerlighed, som man nu elsker otte Dage efter Brylupet. Med harmoniske Sjele og uophørlige Bestræbelser at være hinanden til Fornøyelse, faldt det dem ikke engang ind, at der gaves Mandfolk og Skjønheder foruden dem, som i mindste Maade kunde gjøre nogen Fordring paa deres Opmerksomhed. Saa lykkelige vare de, og kunde uophørlig være det, og dog — næsten skulde man troe, at det Bittre var nødvendigt i Verden, for at bringe Smagen paa det Søde

Sode i Livet til sin ædle Høyde, — og dog blandede Misfornøyelsens Aand sig i deres ubesmittede Lykfalighed. Manden blev for svag til at bære sin Lykke. Det evige: Et og det samme, blev ham en Ekkel; men han skulde, skjønt med Skam og Fortrydelse, blive overbeviist om, hvilken Skat den Mand besidder, som Gud har givet en from og dydig Kone.

En ung Skjønhed, som hidindtil, lig en behagelig Mayblomst i den sporløse Skov, blomstrede ubemerkt, og levede stille i en Afkrog paa Landet, langt fra Hyklere og Fristelser, lod sig nu see til Hove, og skrækkelige vare de Ødelæggelser, som hun anrettede i alle unge Mandspersoners Hjerter, — thi Chapeaux gaves der den Tid endnu ikke. Det mindste man kunde stille sig veltilfreds med, var, at man var fortryllet, og umuelig kunde leve hendes Kjerlighed foruden. Nu gik det ikke an, efter de Tiders Sæder, at kunne elske Hundrede; hun holdt det derfor for det sikkerste, ikke at give en eneste Gehør. — O, hvor grusom! raabde alle, ligesom med een Mund.

Ved et saa hastigt og almindeligt Indtryk, som denne underskjønne Frøken gjorde paa alle Mandfolks Hjerter, var det ikke at formode, at vor unge Ægtemand skulde være uden Bevægelse. Det var ikke noget flygtig Indtryk, hvorover hans Dyd behøvede at rødme; det var sterkere end han tænkde, sterkere end noget Fruentimmer hidindtil, hans Kone undta-

gen, havde virket paa hans Hjerte. Vant til at være den strængeste Dommer over sine Handlinger, endog de mindste, blev han det snart vaer, at her var den eneste Tidspunkt han havde at overvinde; havde han blevet ved sin første Beslutning ikke at see hende mere, skulde han have frelst sin ædle Charakter; men han gjor det andet Skridt, og det river ham med en utilbageholdelig Magt fort indtil det sidste.

Da han var beslægtet med hende, og hun opholdt sig hos hans Syster, som var Enke, saa havde han Leylighed nok, saa ofte han vilde, at see hende; ofte saae og talede han med hende allene. Hun var endnu fremmed i Kjerligheds Handlinger, og han var en af de fuldkomneste Mandspersoner ved Hoffet. Hun indtog ham altsaa fra to Kanter, uden maaskee engang at tænke paa, at det gjorde noget besynderligt Indtryk paa hans Hjerte.

Imidlertid blev hendes Omgang ham nu den behageligste Fornøyelse; hans Kjerlighed vorde Dag fra Dag. Vel var han uroelig naar han var fraværende; men ved hendes Side forglemde han alt, og syndes lykkelig. Nu indviklede han sig saaledes i Kjerlighedens Labyrint, at han tabde sig for sig selv, forlorede Dydens Stie, og var nær ved Afgrundens Rand, hvilken han kort tilforn langt borte med Forskrækkelse, og nu med Ligegyldighed betragtede. — Og er det da saa forskrækkeligt, (begyndte han engang

engang at retfærdiggjøre sig selv), om jeg nyder den største Kjerligheds Glæde med hende? — Ægteskabs Forbrydelse? — men at bryde en Fred? — Er ikke begge lige vigtige? og er denne tilladt, saasnart Statens Bedste udfordrer det, hvorfor skal da hiin være en Forbrydelse. Kan Lovene lægge Forbindelser paa det menneskelige Hjerte for det Tilkommende? Dette Hjerte, der i alle Ting er saa ustadigt? hvorledes kan jeg i Dag disponere over min Tilstand om 20 Aar? ligesaa lidt jo, som over mit tilkommende Liv. I Begyndelsen af min Ægtestand var min Kone ung, dydig og elskværdig. Nu er hun det ikke mere, i det mindste ikke som hun var det den gang; i det mindste ikke i mine Øyne. Er jeg da vel endnu forbunden til at staae ved mine Ord? — Fortræffelig argumenteret! Det var altsaa den ene Side han betragtede sig fra; men nu saae han til den anden: Er det mueligt, at du, som ellers tænker saa ædelt, kan tilfredsstille dig ved saa uædle Slutninger? Staae disse Clausuler, som du nu saa ubesindig tilfredsstiller dig med, staae de i din Ægteskabs Contrakt? har din Kone deri samtykt? Din Troskabs Eed, hvilken du, som Mand, saa ubetinget gav, vil du nu som en Nederdrægtig brække samme? For hvem har hun opofret sin Ungdom og Skjønhed? Tilstaae Utaknemmelige! var det ikke for at tilfredsstille dine Begjerligheder, at forskaffe dig Børn, blandt hvilke du lever længe efter din Død? Skjenkede hun dig ikke det sødeste af alle Navne, og lærde dig at føle de ædleste Glæder ved Fader-Navnet? —

Hun er ikke saa elskværdig, som hun har været tilforn. Siig Forblindede! hvad har hun ikke gjort, for at være det tusinde gange mere, end hun kunde være det for sit Ægteskab? Har du forglemt, hvorledes hendes Øyekast, fuldt af uudsigelig Kierlighed, hænger ved dine? Hvorledes hun udspeyder ethvert hemmeligt Ønske og opfylder det? Hvorledes hun ikke kan være rolig, førend hun har opklaret din af smaa Ubehageligheder beskyggede Pande? — Denne gode, fromme, ømme og ædle Sjel, hvis Liv er intet uden din Kierlighed; hende er du i Stand til, blot fordi hun elsker dig saa høyt og meer end du fortjener, med koldt Blod at styrte i en Afgrund af Qvaler? — Kan nogen Ting paa Jorden erstatte en forloren Uskyldighed? —

Men omsonst er al fornuftig Eftertanke! han kiender ingen anden Stemme end Vellystens. Lænket af dens urene Kieder, af hvilke han ikke mere kan rive sig los, indstiller han sig for Frøkenen da hun er allene, kaster sig for hendes Fødder, yttrer den skammeligste Begierring, og bønfalder om Opfyldelsen. Hun, som langt fra ikke havde ventet en saadan Anmodning af en Mand, hun hidindtil havde æret for hans ædle Charakter, og neppe veed, om hun kan troe sine Øyne og Øren, svarede ham blot med et Øyekast, der forkyndte ham den fortjenteste Foragt. Gandske forglemmende sig selv, antændes han endnu stærkere af sin urene Lyst, og halv voldsom, fordrer sin Begierlighed opfyldt. Hun river sig los

med

med et Heltemod af hans troløse Arme, og iler til den Ulykſaliges ædle Syſter.

Denne havde vel for længe ſiden bemerket hendes Broders Kjerlighed; men den Troe hun havde til hans Ædelmodighed, lod hende ikke formode denne Cataſtrophe. Hun kjendte hans tøyleløſe Paſſion, og vidſte hvad han kunde opofre for at faae den ſtyret, og at enhver Modſtand var kun at bringe ham ſterkere i Flamme. Hertil kom, at hun var om ved at gjøre ham imod, efterdi hun havde ham at takke for meget af ſin Lykke; han var mægtig, ſtod ſig vel ved Hoffet, og kunde udrette meget. Vel kan intet Offer være for ſtort for at rædde Uſkyldigheden. Men hvad behøver man en Doktor, ſaalænge man kan hjelpe ſig ved Huusmidler? Hun beſluttede, at Frøkenen fra nu af ſkulde ikke lade ſig ſee af ham uden i hendes Nærværelſe, og da frie og utvungen føre ſig op imod ham, gandſke ligegyldig; dette fulgde Frøkenen noye. Hun viisde ſig oprømt, ſpøgefuld; blandede Ligegyldigheden med en ſyneladende Fortrolighed; og gjorde ſig derved ſaa elſkværdig, at han, i Stedet for at udſlukke ſin Kjerlighed, derved mere og mere lod den flamme, indtil han omſider ſaae den i lys Lue. Nu ſteeg hans Begjerlighed til den høyeſte Grad, ſtormende fordrede han dens Tilfredsſtillelſe, ſkulde Himmel og Jord end derover forgaae. Men kunde man vel andet formode?

Imidlertid ſaae han ſig nødt til, af den Tvang hans Syſters Nærværelſe ſiedſe gjorde ham, at aabne

sig for hende. Han besværede hende ved alt det, der var hende kjert i Verden, at hun vilde staae ham bi, og søge at bevæge Frøkenen til, at krone hans Kjerlighed. Hun søgde at bestride hans utidige Lyst med de sterkeste Grunde, men han forkastede dem alle, og naar han ikke kunde mere, beskiemmede han sig selv, og sagde: Han kunde ikke overvinde sig. For nu at vinde Tiden, og forebygge, at han ikke offentlig skulde prostituere sig selv, naar han saae sig berøvet Haabet, lovede hun ham hvad han forlangde; men fattede tillige den Beslutning, at aabenbare den hele Sag for hans Gemahlinde.

Hvad skulde denne fromme og dydige Kone gjøre? hun gjennemtænkde alle muelige Midler, for at føre ham ud af denne Vildfarelse. At vise Foragt eller Koldsindighed imod ham, var kun for at kaste Olie i Ilden. Vel kunde Taarer og Bønner og alle de behagelige Erindringer af alle de forrige Dages lykkalige Timer, som de havde nydt med hverandre, paa nogen Tid maaskee tilbageholde hans nye Begjerligheder, men ikke forhindre, at hans Hjerte jo endnu hemmelig ønskede deres Opfyldelse. Hvad Raad da? Her galdt det om at helbrede ham af Grunden, fuldkommen at overbevise ham om hans Forblindelse, og for evig igjen at vinde hans Hjerte. Hun fattede en Beslutning, men den var af det Slags, som kun ædle Sjele kan overtale sig til.

Hun

Hun bad sin Mands Syster at overtale Frøkenen til, at vise sig mere føielig imod hendes Mand, lade ham Tid efter anden haabe sit Ønske, og endelig bestemme en Tidspunkt til dets Opfyldelse; hun vilde da vente paa Efterretning herom, og da besørge det øvrige. Dette skeede; og endelig kom den forønskte Nat. Frøkenen betingede sig i Forveyen at alle Lys maatte være borte, og han troede sig at svømme i et Hav af Glæder. Timen kom, han gaaer til hendes Cabinet, er forvildet af Glæde, og fuld af Henrykkelse lægger sig ved Siden af — sin Gemahlinde. Hvilken Vellyst! raaber den Forblindede, som troer det er Frøkenen, der ligger ved hans Side. — O, hvor forskjellig fra det Evige: Et og det samme! hvor behageligt! Drukken af Glæde tager han en Ring af sin Finger, sætter den paa hendes, og sværger hende en evigvarende Troskab.

Om Morgenen, førend det ret er Dag, forlader han hende. Overordentlig oprømt af den nydte Fornøyelse gaaer han hiem til sin Gemahlinde, som er kommen ham i Forveyen, og allerede ligger hiemme i sin egen Seng. For at skjule sin Troløshed for hende, overvælder han hende med de ømmeste og indtagneste Kjerligheder; hun opfører sig imod ham med den samme Gjenkjerlighed. Imidlertid bemerkede hun en Ring paa hans Haand, som han længe havde baaret. Kiedes du ikke, min Engel! sagde hun i den sødeste Tone, ved denne evige: Een og den samme Ring? — Han blev strax truffen ved disse Ord,

som han gandske godt erindrede sig. — Skal vi bytte? sagde hun med en kjelen Stemme, i det hun tog hans Ring af Fingeren, og satte den i Stedet, hun om Natten, ham uvidende havde faaet. Antændt af Forbittrelse spurgde han, af hvem hun havde faaet denne Ring? Af ham, svarede hun, som jeg saa inderlig trykkede til mit Bryst i Nat; hvis Ansigt jeg vædede med de ømmeste Kjerlighedstaarer, og som i denne Nat tilsvor mig en evig Troskab. Han vil svare, men hun qvæler ethvert Ord paa hans Læber med de fyrigste Kys, — han er overvunden; Forblindelsens Dække falder fra hans Øyne; han seer sig som den foragteligste blandt alle Mennesker; han ønsker at kunne skjule sin Skam i den dybeste Afgrund; han vil nedkaste sig for hendes Fødder, og tilstaae, at han er ikke værd at = = men hun trykker ham fast til sit Hjerte, dræber Fortrydelsen paa hans Læber, dæmper alle hans Misfornøyelser ved de kjerligste Omfavnelser, og saalænge holder ved med denne ædle Omgang, til han lover, ikke et Ord mere at frembringe til sin Undskyldning. O Dyd! hvor guddommelig er din Magt.

VI. En

VI. En Faders Umenneskelighed.

En Fortælling,

som lærer, at naar Mennesket først falder til een Last, undseer han sig ikke ved at begaae flere, indtil han styrter sig selv i Fordærvelse.

En Handelsmand, ved Navn Rebal, havde givtet sig med et ungt, rigt og elskværdigt Fruentimmer. Endskjønt den mahomedanske Lov tillader Ægteskab med flere end een Kone: saa torde dog Rebal hverken dele sit bortskjenkte Hjerte eller Seng med nogen. Skrøbelig og underkuet frygtede han for den, han havde at takke for sin Lykke. Han havde endog for hendes Skyld fraſagt sig den Frihed, Loven gav ham, og tilsvoret hende en ubrødelig Troeskab. Men han reyser og glemmer snart de Eeder, han havde gjort hende.

Da hans Handelsforretninger havde forbundet ham at gjøre en Reyse, saa blev han underveys forelsket i en ung Slavinde, som han kjøbde for hundrede Sekiner. Efter ni Maaneders Forløb bragde Slavinden et Barn til Verden, hvis Fødsel saa langt fra behagede dets Fader, at det tvertimod foraarsagede ham den hæftigste Skræk og Bekymring.

Rebal,

Kebal, som gjerne vilde have Huusfred, tog ikke i Betænkning at kjøbe den ved en Misgjerning. Hans Kone, som han havde forglemt i et Drukkenskabs Øieblik, fremstiller sig da for hans Indbildning og Frygt for hendes Skindsyge, kommer ham til at aflægge al Følelse af Menneskelighed. Han gjorde Begyndelsen med at opofre sin Elskovs ulykkalige Gjenstand. Efterat han havde ladet Moderen dræbe, vil han nu opofre Sønnen. Men Naturens Røst yttrede sig, og i hvor grum han end var, holdt hans Arm ham dog tilbage. For ikke nu at udøse sit eget Blod, besluttede han at bringe Barnet i en Ørk, overbeviist om, at dette uskyldige Slagtoffer der snart skulde omkomme. Men Forsynet, som vaagede over dets Dage, førde en Hyrde til det Sted, hvor det var henlagt. Dets Deylighed, dets Skrig, dets Elendighed rørde den fattige Hyrde, som bragde det til sin Hytte. Hans Kone, ligesaa medlidende som han, antog sig gjerne dette Barn, og gav det en Geed til sin Opfostring. Det var allerede bleven fire Aar gammelt, da Kebal paa sin Reyse foer igjennem den Landsbye, hvori Hyrden boede, og blev hans Gjest. Han saae sin Søn, som han slet ikke kjendte igjen. Enten han blev slagen af dette Barns Deylighed, eller Naturen talede til ham for det: saa fandt han sig bevæget ved at see det, og spurgde Hyrden: om han var dets Fader? Men hvor forundret blev Kebal, da Hyrden fortælde ham, at han havde fundet dette Barn, og kjender sin Søn igjen! Paa denne Sympathie,

pathie, som havde rørt ham, fulgde Følelser af et hæftigt Had. Han forstillede sig imidlertid, og lod som dette Barns Ydighed indtog ham. Han overtalede Hyrden til at sælge ham det, og gav ham derfor halvtredsindstyve Sekiner.

Hyrdens Armod, hans Kjerlighed til Barnet, den Overbeviisning, at det skulde være lykkeligere i en rig Mands Hænder end i hans, kom ham til at samtykke i Forslaget. Det var langt fra, at han havde nogen Mistanke om den Skjebne, som forestod hans Fosterbarn.

Kebal havde ikke snarere faaet Barnet i sit Værge, førend han førde det bort og bragde det til Havbredden. Dette unge Barns Deylighed, dets Uskyldighed, dets kjelne Smigren, dets Skrig, dets Graad, intet kunde bøye Kebals umenneskelige Sjel. Han tager sin Søn, syer ham ind i en Lædersæk, og kaster ham i Havet, smigrende sig med det Haab, at han denne gang ikke skulde undgaae Døden. Men Himmelen havde bestikket det anderledes. Sækken kom i en Fiskers Garn, som af en Hændelse optrak det i samme Øyeblik.

Fiskeren forundret aabner Sækken, og da han deri fandt et Barn, som endnu trak Aanden, hang han det op efter Fødderne; og da han havde faaet det til Live igjen, bragde han det i sin Hytte. Det var Kebals Søns Skjebne altid at finde følsomme Sjele, undtagen hos sin barbariske Fader.

Fiskeren

Fiskeren oplærde ham i sin Haandtering, og det unge Barn udmerkede sig deri ved sin Hurtighed og Behjertighed. Det var allerede blevet femten Aar, da Kebal, som ideligen reysde formedelst sin Handel, foer igjennem den Bye, hvor dette unge Menneske var. Han traf ham med Fiskeren, som havde frelst hans Liv. De bare Fisk, som de faldbøde paa Gaderne. Dette unge Menneskes gode Udseende satte Kebal i Bevægelse; for at have Anledning til at vide, hvo han var, kjøbde han nogle Fiske af Fiskeren. Derpaa spurgde han ham, om den, som fulgde med ham, var hans Søn? Fiskeren svarede ham, at han ikke var hans Fader, og fortælde ham, hvorledes han havde fundet ham i sine Garn, indsyet i en Sæk. Kebal, som kjendte sin Søn igjen, kunde ikke begribe hvorledes han havde undgaaet en Død, som han havde troet unndgaaelig. Fortrolet over at see det slette Udfald af saa mange Misgjerninger, besluttede han bedre at anlægge sine Sager. Han bød Fiskeren 500 Sekiner for dette unge Menneske; og Kjøbet blev strax sluttet. Kebal, uden at lade sig kjende af sin Søn, holdt ham hos sig som Slave. Hans behagelige Væsen, hans Troskab, intet kunde røre denne grumme Fader, som altid mere og mere var i den Beslutning, at lade ham omkomme. I to Aars Tid havde Sønnen tjent ham med en Nidkjerhed uden Exempel, da han leverede ham et forseglet Brev. "Gaae, "siger han, til Bagdad, der skal I finde min Datter, "og hende skal I levere dette Brev; jeg anbefaler hende "at drage Omsorg for eder; I skal blive hos hende ind- "til min Tilbagekomst, jeg skal snart komme efter eder." Det unge Menneske adlydede Kebal, og begav sig strax paa Veyen. Ankommen til Bagdad, spurgde han strax efter sin Herres Bopæl, og bankede paa den Dør, som man viisde ham. Kebals Datter lukker op, og seer et ungt Menneske smukkere end Kjerlighed, som bringer hende et Brev fra hendes Fader. Utaalmodig aabner hun det; men hvor forfærdet blev hun ikke, da hun læsde disse Ord: "Den som bringer Eder dette Brev,

er

"er min störste Fiende. Jeg sender Eder ham, paa "det I kan lade ham ombringe. Jeg fordrer af Eder "denne Prove af Eders omme Kjerlighed." Rebals Datter, langt fra at ligne sin Fader, havde et Hjerte, som var fromt og fuldt af menneskelig Følelse. Hun betragtede nøye den, som havde bragt hende Brevet, og hun kunde ikke bare sig for at elske ham. Kjerlighed indgav hende Middel til at frelse Livet paa den, som i et Øyeblik var blevet hende saameget kjer, og at forbinde sig ham for altid. Efterat hun havde befalet dette unge Menneske at bie, skrev hun, efterlignende sin Faders Haand, et andet Brev, lydende saaledes: "Den som bringer eder dette Brev, er mig kjerere end "min Søn kunde være mig. Anse ham som en anden "mig selv. Betroe ham Bestyrelsen af alt mit Gods, "og givt ham med min Datter Melahie." Efterat hun havde skrevet dette Brev, forseglede hun det. Da hun derpaa gik ind i det Kammer hvor hun havde efterladt det unge Menneske, sagde hun til ham: "I har "taget Fejl, det Brev, som I har givet mig, var til "min Moder; jeg skal vise eder til hendes Kammer." Den unge Rebal leverede Brevet til Moderen, som, efter at have læst det, og da hun ikke tvivlede paa, at det var fra hendes Mand, fuldbyrdede den Befaling han gav hende, og givtede sin Datter med det unge Menneske.

Rebal reysde imidlertid, efterat han havde fuldbyrdet sine Forretninger, tilbage til Bagdad. Han blev overmaade forundret, da han kom hjem og fandt sin Søn levende; men endnu blev han mere forbauset, da han fornam han var bleven hans Svigerson. Alle disse Hændelser forekom ham utroelige; men Frygt for at aabenbare sine Mishandlinger betog ham Lysten til at erkyndige sig herom. Han besluttede at forstille sig, og skjulede under Venskabs Skin det dødelige Had, som han stedse bar til den uskyldige Søn. Hans Datter Melahie forstod nok denne bedragelige Rolighed. Hendes omme Kjerlighed og Bekymring for en elsket

Mands

Mands Liv giorde, at hun snart kom efter hendes Faders onde Forsæt. Nogen Tid efter sin Ankomst gav Kebal sine Husfolk en Væder med mange Krukker Viin. "Holder eder lystige, siger han til dem, i "Nat, og holder høytideligen min lykkelige Tilbage-"komst i mit Fæderneland. Men jeg fordrer af eder "en stor Tieneste. En hemmelig Fiende tragter mig "efter Livet, jeg skal i denne Aften bringe ham i mit "Huus. Mod den fierde Time af Natten skal han "gaae ned af Trappen fra mit Kammer: saasnart I "fornemme ham, saa stikker ham ihiel med eders Dolke." Da Timen var kommen, siger Kebal til sin Søn, at han skal gaae ned i Gaarden, hvor hans Tienere vare, og faae en af dem op. Han var i Begreb med at gaae ned ad den ulykkelige Trappe, da hans Kone, altid mistroende, holdt ham tilbage, og bad ham indstændig, ey at fuldbyrde en Befaling, hvori der forekom hende at ligge noget skjult, og tog ham ind med sig. Imidlertid var Kebal plaget af forskiellige Sindsbevægelser. Da en halv Time var forløben, uden at han havde erfaret Udfaldet af sin Ondskab, vilde han vide, om hans Tienere omsider havde fuldbyrdet hans Befaling. Da han gik hastig ned, saa tvivlede de, som havde faaet Ordre og som hidtil ey havde merket nogen paa Trappen, ey paa, at det var deres Slagtoffer, kastede sig over ham, og myrdede ham i Mørket. Saaledes var denne barbariske Faders velfortiente Endeligt. Den, som han havde givet Livet, og hvilken han tidt havde prøvet paa at tage det fra, arvede alt hans Gods. Da hans Fødsel var en Hemmelighed for ham; saa levede han rolig med sin Ægtefælle, og vidste aldrig at hun var hans Syster.

Vinter-Aftenens Tidsfordriv.

Andet Hæfte

for Novembermaaned.

VII. Historie,
om Braddok, en Engellænders Ulykke og Rædning.

O I Menneſker, ſom i Straalerne af eders varmt ſkinnende Lykkes Middags Soel har den daarlige Tanke, at der kan ingen Modgangs Skye formørke den; tænker aldrig ſaa ulykkelig forvovent. Ofte reyſer ſig et Tordenveyr ved det deyligſte Soelſkin, og en Lynildsſtraale adſplitter de ſtørſte Eege. — Men naar allerede Ulykkens Storm raſer langt borte, og en Hær af Uveyre ſkjuler den hele Horizont med et frygteligt Mørke; o I, ſom da troe, at det er gandſke ude med eder; — forfærdes ikke! lader ikke Modet falde! Den ſamme Gud, ſom byder Orcaner og Torden at fare frem, byder og Solen at ſkinne igien. Denne Tanke maae gandſke opfylde eders Sjele, og ved de ſterkeſte Tordenſlag ſtyrke eders Knæer, at I ikke ſynke til Jorden! —

Braddok, en Engellænder af ædel Fødſel og med ligeſaa ædelt Hjerte — to Stykker, ſom aldrig burde være adſkilte — levede af ſine egne betydelige Midler, og af de Indkomſter han havde ved en Militair-Betjening, med megen Anſtændighed, og ſaa

vel tilfreds som et Menneske kan leve, der lever i Ensligstand. Men hvorledes skulde en ung Mand, som har Følelse, og som den velgiørende Moder Naturen ikke har nægtet sine ypperlige Gaver, kunne leve fornøyet uden Kierlighed, om han endog havde al Jordens Rigdomme. — "Hvad er det vel, du nyder, Menneske! naar du nyder det allene?" — udraaber Saint Preux i en af hans lykkeligste Henrykkelser; og hvo er den, som ikke er gandske Maschine, der ey nogensinde i sit hele Liv har erfaret dette Udraabs Sandhed? — — Braddok følede ogsaa, hvor lidet alle andre Glæder kunde erstatte Mangelen af Kierlighedens Glæder. Ney, alle andre Glæder udfylde ikke det ellers Tomme i Hjertet; de tilfredsstille ikke dets sødeste Længsel. Lykkelig nok lærde han at kiende et Fruentimmer, der var net op saaledes beskaffen, som hun maatte være, for gandske, for evig at fængsle hans Hjerte. Henriette Moleswort var denne Skiønhed. De elskede hinanden saasnart de fik hverandre at see; og i hele otte Aar var deres Ægteskab kun en eneste lang Bryllupsdag, fuld af Fortrolighed, Tillid, Kierlighed og Glæde, forhøyet ved fire Børns kierlige Smile. — Værdig at misundes! havde denne Lykksalighed vedvaret uafbrudt! Men, det Solon, og Tusinde efter ham har sagt, uden at troe det, førend de erfarede det, dette skulde ogsaa disse to Lykkelige lære: At ingen kan prises lyksalig, førend han kommer i sin Grav.

Det

Der blev Krig, og Braddok fik Ordre, at bryde op og marschere bort. Det var Pligtens og Ærens Røst, som kaldede ham, og han adlød samme uden Knurren. Og dog alligevel, her var en kjer Kone og fire Børn, som vare uudsigelig elskte af ham; dem skulde han forlade paa en lang Tid; hvo kan det, uden et Par Taarer? om man endog er vis paa at samles igjen i Himmelen? — Han tog Afsked med dem som en Mand, der var kaldet for at dø for Fædrenelandet; og hans Henriette saaledes, som det sømmer en Kone, der vil være værdig at elskes af saadan en Mand. "Gid vi maae see hinanden igjen, og det glade og lykkelige!" — Det sagde hun med en rolig udvortes Mine, men hendes Siel var opfyldt af usigelige Smerter.

Braddok gjorde sin Pligt som en brav Soldat, som en Mand der følede Ære, og meer endnu som en Mand, i hvis Ære eller Skam hans Kjereste tog ligesaa megen Andeel som han selv, og endda mere og større. Men han var — saa lykkelig eller ulykkelig — begge Deele! at han blev stærkt blesseret. Den derved foraarsagede Sygdom, i Stedet for at være en Bevæggrund til hans Belønning, som en Følge af hans Tapperhed, havde tvertimod — som man, desværre! næsten daglig seer i alle Lande — den ulykkelige Virkning, at han blev dimitteret og sat paa halv Gage. Endnu alt for lykkeligt! Thi hvor mange seer man ikke som gamle graahærdede Krøblinge at tigge deres Brød for Folkes Døre, hvilke som retskafne Folk har

opofret den bedste Deel af deres Liv og deres Sundhed i Krigen? Men skulde da saadanne Mennesker virkelig ikke være andet end Maschiner, hvilke man, ligesom et gammelt unyttigt Møbel kunde kaste bort, naar man ikke mere kan bruge dem? —

Men endnu var Braddok ikke saa ulykkelig som mange andre i lige Fald, der har, foruden deres Sold, slet Intet til sin og Sines Underholding. Endnu kunde han leve med Anstændighed af Renterne af hans Capital, som han havde betroet Hr. Neuville, en velhavende retskaffen Kjøbmand. Men ogsaa denne Støtte skulde han miste; han skulde lære, at forlade sig blot paa Guds Forsyn. Neuville gjorde Bangverot, og Braddok mistede alt, hvad han eyede.

O føler hans Smerte ved denne Efterretning, alle I, der med saa megen Ild og ædel Stolthed elske Eders, som han! — Saaledes fældet og nedslaaet skulde han umueligt have kundet baaret alt dette, dersom hans trofaste Ægtefælle ikke havde sat Mod i ham og opholdt ham. Denne fortræffelige Kone var hans Støtte, da han skulde have været det for hende. — Ligesom Een, der vandrer i Arabiens gloende Ørkener, nedsynker kraftesløs og uden Haab. Jamrende sig uudsigelig over sin forladte Kone og Børn, seer op til Himmelen og beder om Redning; og Gud bønhører ham. Der kommer en Engel paa den Høyestes Befaling, styrker ham, og bringer ham tilbage i sin længselfulde Kjæreftes Arme. — Saaledes var Henriette

den

den Engel, som førde Braddok igjennem Sorgens mørke Dal. Forventelser og Haab, som hun ikke engang selv havde, vidste hun at forestille ham, ikke som blotte Forventelser og godt Haab, men som en Virkelighed, ret som han strax kunde gribe samme med begge Hænder. En Rolighed, som var langt borte fra hendes Hjerte, fremlyste i hendes ædle Ansigt. Saadan en Engel af en Kone, o hvilken uudtømmelig Kilde til Trøst og Opmuntring, om endog Ulykkens Uveyr raser med Slag i Slag? Hvo maatte næsten ikke ønske, at blive ulykkelig, ikkun allene for i den Tilstand at opdage alt det Indtagende hos en saa elskværdig Sjel? —

"Men, var det ikke Blendverk for hans Øyne? — Og hvortil nyttede det?" — Hvortil, Ven? — Har du endnu aldrig erfaret Himmelens største Velgjerning, at blive bedraget af Blendverk ved Ulykkens første Slag, for at vinde Tid til at sætte sig i Forfatning? Hvad skulde ellers ofte afholde den Ulykkelige fra, strax at styrte sig i Fortvivlelsens Afgrund? —

"Lader os takke Himmelen for al vor Elendighed,
For al den Rolighed, som vi fik;
For enhver Lædskedrik i Torsten;
For enhver Skygge, som forfriskede os
i Kummerens Hede."
(Synger Klopstok i hans Messias.)

Sandt nok, dersom hun uophørlig havde bedraget ham ved et Blendverk, og derved forsømt Midlerne til hans Rædning, saa havde det været meget

uforsigtigt, meget lastværdigt. Hun havde ogsaa alt for megen Vittighed, og alt for megen Kjerlighed for hendes Mand og Børn, til at kunne feyle saaledes af Kjelenhed. Hun havde meget mere aldrig saasnart afledet det første rasende Anfald af Ulykkens Strømme; neppe saasnart torde hun ikke mere befrygte, forgjeves — som er endnu verre, end slet ikke — at give ham noget Raad, førend hun ledede hendes Mand til at overveye sin Skjebne. Alting betragtet fra alle Kanter, med den muligste Omhyggelighed og med koldt Blod, syndes hende intet andet Middel tilovers, end at sælge alle deres Kostbarheder, alt det overflødige Huusgeraad, og alle undværlige Klæder, og siden paa et eller andet Sted paa Landet at leve af Renterne af den deraf udbragte liden Capital, tilligemed den halve Gage, som han var sat paa, helst i en Provintz langt borte, som ubekjendte og uden al Pragt, men maaskee og desto roligere. Det var det viseste Raad, som i denne deres Tilstand kunde gives. Men hvor skulde Viisdom kunne finde Indgang i et Hjerte, der var opfyldt af Ild og Stolthed? Alt for eftergivende for de Fordomme, som bemestre det Hjerte, der tragter efter en Ære, som Viisdommens Udsagn kalder indbildt, kunde Braddok ikke overtale sig at tilstaae for Verden, at han var fattig, i sær da nogle Folk, som kaldede sig hans Venner, fordi de vare saa artige, at æde, drikke, og fornoye sig paa hans Bekostning, smigrede ham med mange forgjeves Forhaabninger. Braddoks fromme Ægtefælle ansaae dette med en skinbar Gelassenhed, men hendes Hjerte

bespænd-

bespændtes af en ubeskrivelig sørgelig Følelse, da hun saae sin Ven, som hun ikke kunde rædde, at ile til sin Fordærvelse. Hun vidste, at nye Foreskillinger vilde være frugtesløse, vilde kun endnu mere besyrke ham i sit Forsæt, og have berøvet hende den eneste Trøst i Ulykken: den deylige Fred, og hendes Mands Kjærlighed, uden at give hende nogen Erstatning derfor. Den Tid, som viisde, at hendes Frygt og hendes Raad var ikke uden Grund, skulde nu snart komme. De Elendige, som saa nedertrægtig havde bedraget ham med et falskt Haab, og havde hjulpet til at ruinere ham med, mærkede ikke saasnart, at han manglede den i deres Øyne eneste elskværdige Egenskab: Penge! førend de lode, som han ikke mere var til. Overvældet med Gjeld maatte han nu, for at faae samme betalt, sælge alt hvad han eyede, og sad altsaa med Kone og Børn i den yderste Fattigdom.

I denne Tilstand skulde hans Dyd endnu paa en anden Maade sættes paa Prøve. Dog, det var ingen Prøve for ham. Sligt er ikkun en Prøve for den halve, endnu vaklende, men ikke for den gandske befæstete retskaffne Mand. — I en Proces, som en Paarørende af en vis Lord førde, der baade havde givet ham Forsikring om, og kunde forskaffe ham Understøttelse og Befordring, var han bleven foreslaaet til at vidne. Hans Udsigende, skulde det være Sandhed, saa var det imod Lordens Paarørende. Skulde han altsaa i saadan Tilstand vidne Sandhed? — Kun et Skarn, men ingen retskaffen ædel Mand, ingen Brad-

dok, kan længe balancere, ikke engang en Secunde, over den Beslutning, han i saadant Tilfælde skal tage. Han vidnede Sandhed, og Lorden og hans Paarørende bleve Braddoks Fiender.

Nu befandt han sig i saadan en Tilstand, i hvilken man maaskee selv maae have været, for at føle den. En tilbedet Kone, hvis Hjerte ved et otte Aars Ægteskab, og ved utallige empfindtlige Situationer i samme, ved utallige Prøver paa Kjerlighed og Troskab, var saa gandske og aldeles forenet med hans Hjerte, at han var dyrebarere og uskatterligere for hende end den hele Verden; — deres Kjerligheds Panter, de fire levende Børn, der vare af det elskværdigste Væsen, gjorde deres Forældres Liv, Glæde og Sorg firedobbelt, og bandt deres Kjerligheds Baand endnu fastere. — Disse, som han, der var Fader og Mand, skulde sørge for at lykksaliggjøre, hidindtil ogsaa virkelig havde lykksaliggjort, men derved vant dem til en Smag paa Lykken, men slet ikke forberedet dem til nogen Lidelse; — at see disse, efter den anstændigste Levemaade, nu paa eengang udsatt for den yderste Mangel; — see, hvorledes alles deres Øyne vare henvendte paa ham, og neppe være i Stand til at kunne give dem den nødvendigste Næring; — see den ømmeste Kones Ungdom at henvisne under en stille og hemmelig Græmmelse, og see sine Børn uden Opdragelse? — Hvilken Mangfoldighed af Qvale? og hvilken qvælende Udsigt for fremtiden? — Hvor var det muligt, at han endnu kunde holde sit Sind i Forfatning, saa det ikke skulde udskeyte til

For-

Fortvivlelse? — — Det havde vist været umuligt for ham, om ikke de samme Aarsager, som raadede ham til Fortvivlelse, havde ogsaa afholdt ham derfra. Han var Fader og Mand; hvilke Baand! — Og dog vare maaskee de ogsaa blevne sønderrevne, dersom ikke hans ædle Henriette havde ogsaa her understøttet ham, ligesom hun havde gjort tilforn. Hun baer ikke allene selv al sin Nød med Standhaftighed, men havde desuden Styrke nok i sin Sjel, til at opmuntre hendes Mand, naar han var færdig at tabe alt Modet; hun beskjælede ham med et nyt Mod, og vidste at tilfredsstille hans Sind, naar Fortvivlelsen vilde gjøre ham rasende.

Men for ikke gandske at omkomme, syndes Henriette — thi Braddok var gandske ubeqvem til noget Overlæg eller Beslutning — at der var intet andet Middel tilovers, end at hun med Børnene tog ud paa Landet til hendes Amme, som boede i Bondebye, og var en meget brav retskaffen Kone, for der at leve af hendes Hænders Arbeyde, indtil hendes Mand, som nu var kommen sig igien af hans Sygdom, muligt kunde erholde den Officiersplads, som han havde søgt. "Du vil dog letteligen, min bedste Braddok, sagde hun, kunne faae et Forskud paa din Pension. Noget deraf vil jeg da tage med til vor Reyse og Underholding i Forstningen; for en Deel deraf kan du lade dig gjøre en nye Mondering; og det øvrige vil nok være tilstrækkeligt til din Underholding, indtil du kan opnaae dit Ønske. Det ahnder mig, at det vil

snart

snart skee. Naar du paa saadan Maade ikke seer os mere bestandig om dig og at lide Nød, saa vil du faae mere Mod og blive mindre afbrudt, at kunne drive din Ansøgning igjennem. Forlad dig kun paa Guds Forsyn, det vil gandske vist forbarme sig over vore fattige Smaa. Deres Forældre har intet begaaet, hvorfor disse smaa Stakler skulde lide for deres Skyld." — Ved saadanne og deslige Foreskillinger søgde hun at bevæge sin Mand til, at give sit Samtykke til deres Skilsmisse, hvortil han og endelig gav sit Minde, efter megen Kamp og Strid med hans Stolthed og Kjerlighed.

Allerede i lang Tid havde Braddok levet adskilt fra sin inderlig elskte Kjereste, og havde i al den Tid forgjeves søgt en Officiersplads. Den forommældte Lords Paarørende havde endnu ikke glemt, og kunde ikke tilgive ham, at han til deres Skade havde viist sig en retskaffen Mand. Ved dem og deres Venner vare alle Adgange til Lykken blevne tilsperrete for ham. Endog, da han overvandt sig selv, at gaae hen til Lorden, for at udbede sig hans Bistand, da han tiltroede ham saa megen Ædelmodighed, at han ikke skulde tænke paa nogen Hævn, maatte han taale den dræbende Smerte, at høre det Svar af ham: Det synes, som han ikke har vundet meget ved sit falske aflagte Vidnesbyrd. — En Fornærmelse, som han i andre Omstændigheder gandske vist havde afsoet med Fornærmerens Blod, og maaskee ikke med Uret, men nu leed han den med

Taal

Taalmodighed og Smerte, for ikke at berove sin Kone og Børn deres eneste Støtte. Dog indhyllede den med alle feylslaaete Forventelser hans Sjel i saadan sort Harme, at dersom der ikke snart blev nogen Rædning for ham, saa kunde man neppe vente andet af ham, end at han vilde ende Scenen med Fortvivlelse. — Men bie lidt, endnu bie lidt, du gode Braddok! Gud, din og Dines Fader, elsker dig endnu; og alle Lorder og Lorders Venner paa hele Jordkloden formaae intet imod ham. Trods alle deres Cabaler, vil han til rette Tid og snart rædde dig og Dine. Lad derfor de nærværende Lidelser tjene til en høy Smag ved de tilkommende Glæder! —

I denne Tilstand, uden Embloy, uden Penge, og uden nogen Udsigt til begge Dele, med et uophørligt nærværende Syn paa hans Kones og Børns Elendighed, gik han engang spadserende i Haugen ved London, nedsynket i den dybeste Tungsindighed, da han uformodentlig saae sin ældste Ven, den retskafne Graham, som han ikke havde seet eller talet med i langsommelig Tid. Dersom nu dette Møde havde været velkomment for ham i enhver anden Tilstand, saa var samme det endnu langt mere i den nærværende. Efter de første Omfavnelser, og mange forvirrete meest ubesvarete Spørgsmaale paa begge Sider, mærkede Graham nogle Spor i Braddoks Ansigt til den dybeste Grædmelse. Han bad ham, at aabenbare Aarsagen dertil; og Braddok fortælde

ham

ham den hele Historie om hans Ulykke, og i hvilken bedrøvelig Tilstand han paa nærværende Tid befandt sig med Kone og Børn. Graham var ingen af de foragtelige Skabninger, som rødmes ved at falde sig deres Venner, der neden for det Bjerg, paa hvilket Venskabs Tempel staaer, krybe omkring i Dynden. Han elskede sin Ven ligesaa høyt som sig selv, og følede tilligemed ham hans Lidelsers Byrde. "Halvparten i det mindste vil jeg lætte dem for dig, Braddok, — sagde han med den færdigste og varmeste Ædelmodighed — disse Byrder, som trykke dig; da det ikke staaer i min Magt at afhjelpe dem gandske. Anseе, fra dette Øyeblik af, alt hvad jeg eyer, som det var Dit eget. Min Formue er vel ikke større, end da vi sidst saa hverandre, dog vil den være tilstrækkelig nok, saa længe som Du kan trænge til min Hjelp.

Graham havde neppe sagt dette, førend der kom en anselig Mand gaaende forbi, som Braddok hilsede meget ærbødig. "Hvem er det? — spurgde Graham. Det er Hertugen af Montague, svarede Braddok. — "Saa? — sagde Graham med en kold foragtelig Uvillie, erindrende sig endnu Lorden i Braddoks Historie — formodentlig ogsaa en af de Store efter den sædvanlige Art, og vel ydermere Din Patron; thi jeg saae, at Du bukkede Dig saa usædvanlig dybt for ham. — Nøy, Ven! svarede Braddok. Man taler meget Godt om Hertugens Character. Jeg lærde at kjende ham for nogen

nogen Tid siden i Bath. Jeg har hidindtil endnu ikke anmodet ham om at hjelpe mig; og jeg tvivler paa, at han kan udvirke meget. — De talede derefter igjen om Braddoks Omstændigheder, og Graham bad, at han vilde følge med ham hjem, for med Rolighed at overlægge, hvad der var bedst for ham at gjøre. Braddok var fra denne Tid næsten bestandig hos sin Ven; og omendskjønt Graham kunde ikkun udrette lidet for ham, saa var det dog en Trøst, at han havde fundet en Ven, der vilde tage Deel i hans Omstændigheder, og for hvem han kunde udøse sin Kummer.

Om Morgenen den fjerde Dag efter at disse to Venner havde fundet hverandre igjen, just da Braddok stod og lavede sig til, atter at ville gjøre et af disse hans Hjerte saa krænkende Besøg hos sin Ven, kom en Tjener fra Hertugen af Montague og forlangde at tale med ham. Han faldt derover i Forundring, men endnu mere, da Tjeneren indbød ham i Hertugens Navn til Middagsmaaltid. Denne Høflighed var ham saa uforventet, at han ikke kunde bare sig for at give Tjeneren at forstaae, han befrygtede, herudi maatte være en Vildfarelse og Feyltagelse; men Tjeneren forsikrede ham om, at hans Ærende var gandske rigtigt, og at han gik ikke feyl. Braddok, som nu erindrede sig, at Hertugen for nogle Dage siden havde mødt ham, begyndte nu at troe, at han formodentlig slet ingen Underretning havde om hans fattige Omstændigheder, og maaskee

havde

havde Lyst til at fornye det i Bath begyndte Bekiendtskab. Men Undseelse over Forskiellen imellem hans da og nu værende Omstændigheder, og den Afsky for Omgang med Mennesker, som Ulykke og Armod virker hos enhver Ædeltænkende, raadede ham, heller at undskylde sig for at komme, end i en saa forandret Gestalt at lade sig see for denne forrige Bekiendter. Dette gjorde han. Men Tjeneren kom strax tilbage igien, for at bede ham, ikke at undskylde sig for at komme, efterdi Hertugen havde noget meget vigtigt at tale med ham. Braddok kunde nu ikke længer med Anstændighed vægre sig ved at komme; dog forekom denne Indbydelse ham saa sælsom og besynderlig, at han strax gik hen til Graham og fortælde ham det. "Jeg kan ikke see andet, sagde Graham med sin sædvanlige Koldsindighed, end at Du jo har gjort meget vel i, at tage imod Indbydelsen, omendskiønt jeg slet ikke troer, at det er af nogen Betydenhed, hvad han vil tale med Dig om. De Store ere altid vante til at sælge os deres Bagateller for Ting af Vigtighed." — Derpaa spurgde Graham Braddok, om han havde hørt noget siden fra hans Familie i York Shire? Hvortil Braddok svarede Ney, og viisde sig meget urolig derover, da han ellers pleyede at faae Brev hver Postdag.

Henimod Middag forfoyede Braddok sig hen til Hertugen, som ventede efter ham i sit Kabinet gandske allene. "Min gode gamle Ven! sagde Montague,

tague, i det han med aabne Arme kom Braddok i Møde og omfavnede ham, hvor kunde De være saa nartig, at afslaae min første Indbydelse? Hvorfor vilde De ikke fortsætte et Venskab og Bekjendtskab, hvis Begyndelse var mig saa behagelig?" — Mylord, svarede Braddok, jeg erkjender Deres Godheds fuldkomne høye Værd. Men De maae holde en Mand sin Undseelighed til Gode, som, siden han nød den Ære at komme i Bekjendtskab med Dem, er nedslaaet af Ulykke og Kummer, og af saadan Elendighed er næsten drevet ud fra det hele menneskelige Selskab ligesom i en Slags Landflygtighed. — En Deel af Deres ulykkelige Tilfælde ere mig bekjendte, svarede Hertugen, og det er just en Hensigt med, hvorfor jeg har indbudet Dem til mig, at jeg vil gjøre Dem Forslag, til at afhjelpe samme. Man har sagt mig, at De formedelst et privat Had af Lord ** skulde være bleven reduceret, og at De har mistet al Deres Eyendom ved Deres Vexelerers Bangerot. Det første Tab troer jeg at kunne erstatte Dem, og jeg tør forpligte mig til, at skaffe Dem et Kompagnie. Men der ere visse Vilkaar ved, som absolut maae opfyldes, og som jeg er overbeviist om, at faa i Deres Omstændigheder skulde afslaae. De er en smuk og artig Mand, Hr. Braddok, De er velvoxen og af en god Familie. Jeg gjør mig en Ære og Fornøyelse af at kunne hjelpe Dem; men det er mig umuligt, paa anden Maade at kunne gjøre det, end naar De vil bequemme sig til, at give et ungt

smukt Fruentimmer Deres Haand og Hjerte; hun besidder derhos en anseelig Formue." — Umuligt kan man foreslille sig det Oprør af Følelser, som bestormede den ulykkelige Braddocks Sjel ved denne Tale. Jo sødere Begyndelsen deraf var for ham, i Henseende til Udsigten at blive rædset og befordret, desto bittrere var Enden deraf for ham at høre. At see sig bedragen i det glade Haab, med hvilket han gik ind i dette Huus; atter at have lært at kjende en slet Mand meer, hvis Character dog var afskildret for ham med de ædelste Farver af enhver, og som han selv tilforn ikke havde kjendt anderledes; desuden at see sig saa dybt falden, at hans forrige Bekjendter torde vove, at gjøre ham et saa uværdigt Forslag, at gifte sig, rimelig med en aftakket Maitresse, i den Forventelse, at Udsigten, til at see Ende paa sin Nød ved dette Giftermaal, skulde tvinge og nøde ham til at samtykke derudi; — alt dette bestormede hans Sjel saa heftigt, at han forgjeves gjorde sig Umag for at skjule det, og kunde neppe bare sig, ikke at svare Hertugen i en fornærmende Tone. Men hans Ulykke havde allerede gjort ham mere smidig og mindre hidsig, og vænt ham til at holde sin Vrede i Tomme, endog ved de meest krænkende Begegnelser, i Henseende til hans Kjereste; og derfor lod han sig nøye med, at svare Hertugen med en tvungen Koldsindighed, dog ikke uden et foragteligt bittert Smiil: "Alt, hvad De vil gjøre for mig, og vor hele Negotiation vil i en Hast være sluttet, saasnart jeg har den Ære at sige

Dem,

Dem, at jeg er gift." — Gift? raabde Hertugen med en Slags Forundring — men De var jo ikke gift, da vi vare sammen i Bath; og De har jo heller ingen Kone hos sig her? — "Det er sandt nok, jeg var ikke gift dengang; og Nøden har tvunget mig til, at sende min ulykkelige Familie til Yorks-Shire paa Landet." — Gift! sagde Hertugen endnu engang, i det han gik spekulerende frem og tilbage — det er visselig en ulykkelig Omstændighed, og jeg tvivler paa, at det nu staaer i min Magt, at kunne være Dem til nogen Tieneste i Henseende til Deres Befordring. — Men, sagde han derpaa, efter et kort Ophold, hvormed tænker De at underholde Deres Familie? — Endnu havde Braddok aldrig følet saa stærkt, hvor umuligt det var ham, at besvare dette Spørgsmaal, omendskjønt han allerede utallige gange havde gjort sig det selv. "Da De selv tilstaaer, Mylord, svarede han, at De slet intet kan bidrage til dette forgelige Spørgsmaals Besvarelse, saa mener jeg, at vi kunne gandske forbigaae det." — Nøy, Hr. Braddok, sagde Hertugen, uden at agte paa hans Emfindtlighed. Lad os tale med hinanden som Venner. Jeg vil aabne mit hele Hjerte for Dem. Jeg havde allerede faaet et Nys om Deres Giftermaal. Men jeg tænkde, at om det og kunde være sandt, saa kunde det dog ikke gjøre nogen Hinder i min Plan. Thi hvad kan det hjelpe Deres Kone, at De er hendes Mand, naar De ere skilte fra hinanden; og netop det, at hun er gift, maae dag-

lig gjøre hende ulykkeligere. Hun har alt for megen Forstand til, at hun ikke skulde med Glæde give sit Samtykke til en Skilsmisse, naar man tilbyder hende en aarlig Pension. Jeg tilbyder mig, at bringe alt dette i Stand; siden er De fri, og i Stand til at antage mit Forslag, hvilket jeg fornemmelig gjør Dem af den Aarsag, fordi det Fruentimmer, som jeg har talet til Dem om, har en overmaade stor Godhed for Dem. — Længer kunde Braddok ikke tvinge sig. Brændende af Harme, sig selv neppe mere mægtig, raabde han med en Røst og med et Øyekast, som lod Hertugen see den største Foragt for det gjorte Forslag: "Mylord! det er Deres Lykke, at De har valgt Deres eget Huus til denne fornærmelige Opførsel imod mig. Jeg sværger Dem til, at Intet i Verden skulde ellers have beskyttet Dem for min Hævn." — Nu kunde han ikke længer taale at være i Huset hos en Mand, der vilde synes saa ædelmodig, men forekom ham saa nederdrægtig. Han vilde bort; men Hertugen holdt ham med Magt tilbage. Min kjære Braddok, sagde han, i det han omfavnede ham; jeg har aldrig havt i Sinde, at ville fornærme Dem. Jeg kunde ikke forestille mig, at mit Forslag, om De endskjønt ikke vilde imodtage det, skulde have været saa fornærmeligt for Dem, og opbragt Dem til saadan Hidsighed. Men jeg skatterer og ærer Dem nu desto høyere, og forsikrer Dem, at jeg vil gjøre alt, hvad der staaer i min Magt, til at befordre Deres Lykke, omendskjønt jeg maae nu nødes til,

at

at opgive mit Anslag. Men en liden Føyelighed maae De imidlertid ikke nægte mig. Jeg har bedet det ommældte Fruentimmer at spise med mig til Middag. De maae nu i det mindste gjøre mig den Fornøyelse, at tage Deel i vort Selskab med et muntert Væsen, og give Deres morke Miner Afsked. — "De maae forlade mig, at jeg ikke kan tiene Dem deri, svarede Braddok; det er mig plat umuligt; jeg kan ikke give Dem det mindste Haab, at Deres saa uartige og ret skammelige Anslag skal blive antaget af mig." — Dette Svar var næsten alt for bidende, at Hertugen havde kunnet fordrage det med Overbærelse. Dog lod han sig ikke merke med, hvor megen Aarsag han havde, til at stode sig derover. — De er alt for hidsig, min Ven, sagde han med gandske koldt Blod. — Samle Deres Tanker, sæt sig i en stille og rolig Sinds Forfatning, og De skal befinde, at der behoves slet ingen Uhøflighed, til at overbevise mig om, at Deres Tænkemaade er langt ædlere og bedre, end man gemeenlig pleyer at finde den hos Folk i Deres Omstændigheder. Da Hertugen havde sagt dette, ringede han efter Laqvayen, som havde Opvartning, befalede, der skulde rettes an, og trakde Braddok halv med Magt ind i Spisesalen.

Neppe vare de komne derind, førend det for ham bestemte Fruentimmer kunde ikke bare sig, at hun jo strax med aabne Arme løb hen imod ham, og omfavnede ham, saa hæftigt var hendes Hjerte

opfyldt af Kjerlighed til ham. Fuld af Harme bestræbede Braddok sig for at undgaae hendes Caresser, og vilde skyde hende fra sig, da han i hende kjendte igjen sin Kone, sin allerkjereste Henriette, og saae i det samme sine fire smaa Børn at trænge sig frem for hans Fødder, og omfavne hans Knæe. Man føle med ham, hvilket Slag han følede i sin Sjel, og forestille sig dette af alle meest rørende Skuespil, da de Lykkalige hængde om hverandres Hals, og hele Salen gjenlød af de søde Navne: Fader! — Mand! — Kone! — Børn! — For at gjøre denne glædelige Scene gandske fuldkommen, paa hvilken de Udødelige selv maae see ned med Velbehag, stod Vennen Graham midt i Salen, og følede med det varmeste Hjerte de Lykkeliges hele Glæde. — Et Hykast paa Hertugen bragde endelig Braddok ud af sin Henrykkelse til sig selv. Han rev sig ud af sin kjere Kones og Børns Arme, for at kaste sig ned for Hertugens Fødder. "Hvad har jeg gjort, ædelmodige Mand! raabde han, og laae næsten gandske nedtrykt med sin Sjel under Byrden af Taknemmelighed og Skamfuldhed — hvor kunde jeg dog saaledes lade mig forblinde, til at miskjende den værdigste Dødelige? — Er det muligt, fortræffeligste Mand! at De kan tilgive mig al min Ubesindighed?" — Tael ikke et Ord derom, ædle Braddok, sagde Hertugen, i det han omfavnede ham. — Jeg skulde have sat langt ringere Priis paa Dem, om De paa anden Maade havde optaget mit alt for vidt drevne Skjemt. Jeg

maae

maae sige Dem, at jeg forleden Dag, da De fortælde Deres Ven Graham Deres Ulykke, stod bag ved og hørde sammie. Det gjorde mig hjertelig ondt, at see min gamle Bekjendter, hvilken alle og enhver roser og berømmer som en værdig Officier, at skulle friste saa haard en Skjebne. Jeg besluttede strax, at anvende alt hvad der stod i min Magt, for at udvirke Dem en Capitains Plads ved et af Regimenterne, eller, om jeg ikke kunde drive det igjennem, i det mindste da at sætte Dem i saadanne Omstændigheder, at De med mere Rolighed kunde vente paa en bedre Lykke. Imidlertid er det første lykkets for mig. Her er Deres Bestalling som Capitain ved et Regiment i Gibraltar. De vil dog formodentlig tage Deres Kone med derhen; jeg ansaae det altsaa for billigt, at lade hende komme herhid til London. Men, føyede han smilende til, det er Deres Lykke, at De ikke har villet skille sig ved hende, og tage en anden. Hun har hørt alt, hvad vi har talet sammen. Og jeg skal endnu fortælle Dem mere. Jeg har vædded med hende om hundrede Pund Sterling (omtrent 500 Rdlr.), at jeg vilde forføre Dem til Utroskab imod hende. Jeg har tabt. Det er altsaa billigt, at jeg og betaler. — Her overleverede Hertugen Frue Braddok en Bankonote paa den Summa. I hvor meget begge de Lykkelige end vægrede sig ved, i det mindste ikke at imodtage dette Bevis paa deres Velgjørers Ædelmodighed, og gjorde sig al optænkelig Umag for at overbevise ham om, at de maatte reent forgaae under

deres Taknemmeligheds Byrde, saa lod Hertugen dem dog ingen Roe have, førend de maatte bequemme sig til, at modtage denne venskabelige Gave. Hertugens velgjørende Opmerksomhed havde og strakt sig til Braddocks Børn, tre haandfaste forthaarede Drenge, og en deylig lille blaaøyet Pige, paa hvis Kinder Landluften havde aandet de friskeste Farver. Braddock blev nu først den smukke nye Dragt vaer, hvori hans Børn vare klædte; og da han vidste, hvor meget dette overgik hans Kones Kræfter, saa udpressede dette Syn Taarer af hans Øyne, og fyldte hans Hjerte med en Høyagtelse for hans ædle Velgjører, som bedre lader sig tænke, end beskrive.

Det lykkelige og glade Selskab satte sig nu til Bords. Graham fortælde sin Ven, at Hertugen Dagen tilforn havde underrettet ham om dette Foretagende, og inviteret ham til sig, for at tage Deel i den Glæde, som en saa pludselig Forandring i Braddocks slette Omstændigheder vilde foraarsage. Braddocks Taknemmelighed imod sin ædle Velgjører var saa overflødig og stor, at Hertugen maatte sætte den Skranker. Det er slet ikke af saa stor Betydenhed, som jeg har gjort for Dem, sagde han til Braddock, og jeg er belønnet nok i den Glæde, mit Hjerte føler derover. — — Men, for dem, som ere selv i Stand at føle saadan en Scene, vil man ikke her fordærve Glæden ved flere Ord. Og de, som ikke ere i Stand dertil, skulde dog intet

føle

føle derved, om man end gav dem nok saa lang en Beskrivelse derover.

VIII. Den veldædige Adelsmand.

I Historien om Genf læser man, at i det tretende Aarhundrede nedsatte sig en vis Herre fra Vien sammesteds, efterat han der havde givtet sig med et Genfisk Fruentimmer. Denne Herre besad ikke allene store Rigdomme, men endog store Dyder; men iblandt alle hans ypperlige Dyder og Egenskaber, udmerkede sig i sær hans hoymodige Veldædighed. Han biede ikke, indtil den, hvis Elendighed var ham bekjendt; befandt sig i den yderste Nød, men han forekom altid saadant et Menneskes Trang og Mangeler, ja han hjalp ham ofte paa en skjult og ubekjendt Maade, og skaanede ham for den Kjedsommelighed, at staae rød af Undseelse og Blufærdighed for ham over den ham beviiste Velgjerning.

Nathan, saaledes heed denne ædelmodige Herre, lod det ikke blive derved, at han uddelede den største Deel af sine betydelige Indkomster iblandt sine trængende Medbrødre; men da hans eneste Søn og hans Kone vare døde, hvilket Tab han bar med en ædel Standhaftighed, saa udvidede han sin Plan, til at gjøre vel imod enhver, som trængde til hans Hjelp.

Han byggede Huse ved Landeveyene til Frankerig og Italien, der vare ligesaa smukke som prægtige, i hvilke alle Reysende bleve imodtagne. Han opvartede dem ofte selv, sørgede for alle deres Bequemmeligheder, og tilbragde sit øvrige Liv med saadanne ædle Handlingers Udøvelse, som vidnede om en ædelmodig Gjestfrihed.

Gud, som aldrig lader Dyden blive ubelønnet, velsignede denne ædelmodige Nathans Ridkjerhed i at gjøre godt. Efterat han havde udøvet denne christelige Kjerlighed og Godgjørenhed længer end i femten Aar, saa befandt han sig mere end nogensinde tilforn i Stand til at gjøre det. Der var ikke et eneste Menneske i Genf, som jo beundrede Nathan, og han blev af enhver anseet og agtet for at være den lykkaligste og veldædigste Mand paa Jorden. Han var det og virkelig; thi den sande Dyd gjør allene et Menneske lykkeligt og elsket. Nathans Roes og Berømmelse udbredde sig efterhaanden vidt og bredt, indtil de længstborte liggende Lande. Rygtet om hans Veldædighed kom til Neapolis, hvor en vis Herre, ved Navn Marquis von M*** levede gandske indgetogen i sit Pallads. Da denne Herre havde hørt tale saa meget om Nathans ophøyete Dyd, saa blev han af en høymodig Lignelyst tilskyndet, at udvælge sig ham til et Mønster. Han skikkede nogle af sine fortrolige Venner hen til Genf, som skulde give ham Efterretning om alt, hvad Nathan gjorde til de Elendiges, Ulykkaliges og Fremmedes

medes Gavn og Bedste. Marqvis von M*** efterlod da ikke, at gjøre ligesaa, og paa det nøyeste efterlignede Nathan i alt det Gode, som han havde hørt fortælle om ham. Men i hvor megen Umag han endog bestandig gjorde sig, saa hørde han dog altid, at den ædelmodige Genfer uendelig langt overgik ham.

Man behøver kun at gjøre et eneste Skridt, for at forfalde fra Dyd til Last; og naar et Hjerte ikke er virkelig ydmygt, saa kan det umulig være retskaffen dydigt. Saaledes var det og her.

Marqviens Lignelyst og Kappen i Veldædighed forvandlede sig snart til en hemmelig Jalousie og Misundelse. Han tænkde nu ikke paa andet, end hvorledes han kunde forhverve sig meer Ære og Berømmelse, end den, som han holdt for sin Rival. Han gjorde derfor alt, hvad han nogensinde kunde, for at opnaae dette Øyemed, men det var forgjeves. Man berettede ham bestandig noget Nyt og Usædvanligt om Nathan, og han indsaae nu endelig, hvor vanskeligt det var for ham, at blive sin Rival lig, og mindre komme til at overgaae ham. Han blev derfor indtaget og bemestret af en bitter Avind og Harme. Og da han nogentid derefter til sin største Ergelse blev skilt ved en anselig Deel af sin Formue, saa befandt han sig sat gandske ud af Stand, ikke allene til at kunne holde det ud i Ligning med Nathan, men endog langt fra at kunne overgaae ham.

ham. Han overlod sig derfor gandske og aldeles til sin Harme. Hans Vrede forvandledes endog til et avindsygt og hævngjerrigt Raserie; og denne gode Marqvis, som næsten i tyve Aar havde ført et meget dydigt Levnet og Vandel, forfaldt af Avindsyge til det forskrækkeligste Foretagende, som nogentid kunde falde et Menneske ind, der var blevet opdraget og forhærdet i Laster.

Nathan var for sin større Dyds Skyld bleven hans dødelige Fiende, uden at være vidende derom. Marqvien besluttede, at rydde ham af Veyen for sig. Men da han ikke understod sig, at betroe sit Forehavende til noget Menneske, saa reysde han selv med et Par Tjenere bort fra Neapolis, i den Hensigt, at aflive den Mand, som allene var Aarsag i hans Uroelighed. Efter nogle Dages Reyse kom Marqvien til et Sted, tre Mile fra Genf, hvor han, uden at vide det, befandt sig paa Nathans Gods, og denne formedelst sin Alder, sin Dyd og Klogskab ærværdige graahærdede Gamle gik samme Tid og spadserede ikke langt fra sine Huse, gandske slet og ret klædt, og havde ikkun een Tjener hos sig. Saasnart han blev disse Folk til Hest vaer, saa gik han dem i Møde. Marqvien nærmede sig til ham, og spurgde ham, om de endnu befandt sig langt borte fra Hr. Nathans Huus? Ney, svarede Nathan ubekjendt, I ere tæt derhos; thi denne hele Egn heromkring tilhører ham. I kjender altsaa Hr. Nathan? blev Marqvien ved at spørge. Ja, sagde Nathan,

than, jeg har allerede kjendt ham længe. Marqvien steeg af Hesten og sagde videre: "Siden I kjender ham, saa sig mig engang, om han virkelig er saa dydig, som man vidt og bredt berømmer ham for, og om hans Godgjørenhed fortjener alle de Lovtaler, som man giver ham." — Menneskene dømme vel efter det Udvortes, svarede Nathan; men Gud veed allene, om vi ere dydige. Hvad mig angaaer, saa har jeg nu i en halvfjerdsindstyve Aars Tid omgaaets med Nathan, og kan forsikre eder, at jeg har ofte merket Feyl hos ham, som just ikke ere andre bekjendte; og jeg veed af min egen Erfarenhed, at han ikke fortjener alle de Berømmelser, som man pleyer at tillægge ham."

Da Marqvien hørde dette, gav han dem, som han havde hos sig, et Tegn, at de skulde holde sig afsides af Veyen; og i det han blev ved at spørge Nathan, som han holdt for en Betjent, om adskilligt, saa sluttede han sig til af hans Svar, at Lykken havde tilskikket ham denne Mand, for at befordre sit onde Forehavendes Iværksættelse. Han bad ham altsaa, at mage det saaledes, at han ikke blev seet af Nathan, og om Aftenen at komme til ham herude i dette Huus ved Veyen, i hvilket han vilde opholde sig, hvorhos han tillige gav ham den Forsikring, at han ikke skulde faae Aarsag til at fortryde det. Nathan sagde til ham, at han havde slet intet at befrygte; han kunde ikkun frit tage ind i dette eller et af de andre nærliggende Huse; og omendskjønt de allesammen tilhørde Nathan, saa vilde han dog nok mage det saaledes,

at

at han og ingen anden skulde faae den Ære at opvarte ham, efterdi hans Herre havde overdraget den Omsorg til ham, at tage imod alle dem, som kom derhen. Marqvien lod sig dette velbefalde, og efterat han havde kaldet sine Tjenere til sig igjen, tog Nathan fat paa Bidselet af Marqviens Hest, og befalede den Tjener, som han havde hos sig, at han skulde føre dem ind i Huset, og sagde tillige hemmelig til ham, at han for alle Ting skulde forbyde alle og enhver af hans Folk, at lade sig merke det allermindste med, hvem han var, eller nævne ham ved Navn.

Hans Befaling blev paa det nøyagtigste efterlevet. Man bragde Marqvien ind i et prægtigt Værelse. Nathan opvartede ham selv ved Aftensmaaltidet, og blev siden allene hos ham. Da Marqvien derpaa fuldkommen aabenbarede sit onde Forsæt for ham, saa sagde han ham og, at han var den og den Marqvis fra Neapolis, og at Nathan havde tilføyet ham og hans Familie en høystemfindtlig Skam, og han var derfor kommen, for at ville hævne sig paa ham. Han overleverede ham en Pung med hundrede Ducater, og bad ham derhos, at han vilde forskaffe ham Leylighed til at faae hævnet sig paa ham, hvorhos han tillige lovede, at han vilde tage ham med sig, og rigelig belønne den store Tjeneste, som han herudi beviisde ham.

Saasnart Nathan havde hørt Marqvien nævne sit Navn, saa kunde han strax vide, hvad det var, som havde opbragt hans Sind imod ham. Han vidste, hvor-

hvorvidt han i Neapolis havde tragtet efter at ligne ham; hans lidte Tab var ham og bekjendt, og han indsaae altsaa gandske tydelig, at det, som han gjorde, og den Hævn, han havde i Sinde at udøve paa ham, skede altsammen af Avind, Misundelse og Fortvivlelse. Han tog imod de hundrede Ducater, uden at lade den mindste forunroligende Mine merke, og sagde til Marqvien, i det han gik hen til Vinduet med ham, og viisde ham en liden Lund, som laae en Fjerdingvey borte fra Huset, hvor de vare i, at han kunde meget let faae sat sit Forsæt i Værk, efterdi Nathan, som var hans Fiende, pleyede hver Morgen tidlig at spadsere yderst i denne Lund paa en Slette; han maatte altsaa betimelig med sine Folk begive sig derhen, og skjule sig der; hvad ham angik, saa vilde han ikke forsømme at komme til ham, og vise ham en Vey, paa hvilken de allesammen kunde rædde sig med Flugten, saasnart de havde dræbt Nathan.

Marqvien, som var meget velfornøyet med denne Efterretning, omfavnede ham af Glæde, og tog derefter de fornødne Forholdsregler. De beredde sig nu allesammen til den følgende Dag, og Nathan ønskede Marqvien en god Nat, og gik bort. Imidlertid nu Marqvien, som blev foruroliget af sit afskyelige Forehavende, tilbragde Natten i Frygt og med Samvittigheds Nag, der altid følger med Lasterne, saa ydmygede Nathan sig for Gud, og bad ham med sine grædende Taarer, at han vilde forandre og omvende hans Fiendes Hjerte. Han kunde vel, om han vilde lade ham

arre-

arrestere, gjøre hans Forehavende frugtesløst, ja vel og faae ham afstraffet. Men den ædelmodige Gamle forlangde, af en ædel Drivt af den meest ophøyete Menneskekjerlighed, ja Fiendekjerlighed, intet videre, end hans Omvendelse, og bad endnu bestandig med et varmt Hjerte derom, da Dagen begyndte at frembryde. Han saae sin Morder at ile hen til Lunden, som han havde viist Marqvien, tog derpaa, med fuld Tillid til Gud, de hundrede Ducater, som han havde faaet af ham, lagde endnu fire hundrede Ducater dertil, som i de Tider udgjorde en meget betydelig Summa; og efter at han havde taget en anden Klædning paa sig, gik han gandske allene hen til det Sted, hvor hans Død ventede efter ham.

Saasnart Marqvien saae vor retskafne Gamle, som med Flid skjulde sit Ansigt, saa løb han imod ham med blank opløftet Sabel; og efterat han havde grebet ham fat i Nakken, raabde han: Forræder, du skal døe! Nathan dreyede Hovedet i en Hast, saae paa ham og sagde: "Min kjere Marqvis M**! hvormed har jeg fortjent det af dig? — Hvad? raabde Marqvien: Er det ikke Nathan? — "Jo, min Søn, sagde Nathan, det er ham selv. Det er mig, som lovede dig i Aftes, at ville være dig til Tjeneste i Dag. See, dette er Veyen, paa hvilken du trygt kan rædde dig med Flugten. Tag nu imod denne Pung af mig; deri er, foruden de hundrede Ducater, som du gav mig i Gaar, endnu fire hundrede andre Ducater, som jeg har lagt dertil, fordi dit lidte

Tab

Tab er mig bekjendt. Dersom du altsaa endnu bliver ved dit Forsæt, saa dræb mig. Men jeg kan ikke forestille mig, at du, som Gud har beviist saa megen Naade imod fra din Ungdom af, vil paa denne Maade takke ham derfor, og gaae bort fra ham." —

I det Nathan sagde dette, betragtede Marqvien ham med en skjelvende Bestyrtelse. Skamfuldhed og en inderlig Anger og Smerte bemægtigede sig hans Hjerte. Rørt af denne gamle Graahærdedes Høymodighed, faldt han, uden at kunne sige et eneste Ord, ned for Nathans Fødder, og i lang Tid holdt hans Knæe fast i sin Favn. Nathan løftede ham op, og sagde til ham, i det at han omfavnede ham: "Du skal slet ikke skamme dig, min Søn, eller blues ved, at du er overvunden. Det er ikke jeg, som har overvundet dig, men det er Guds Naade, som seyrer over dig og i dig. Gud har villet ydmyge dig, paa det at han kan overvælde dig med desto mere og større Ære. Du vil vist i den tilkommende Tid blive standhaftigere i Dydens Øvelse."

Efterat den gamle Nathan var bleven forsonet med denne sin uforskyldte Fiende, formedelst sin venlige og kjerlige Tiltale til ham, fulgde Marqvien hjem med i hans Huus, og forblev længer end i en Maaned hos ham, i hvilken Tid Nathan trøstede og omgikkes ham som en elskværdig Fader, og blev igjen elsket og æret af ham, som af en retskaffen Søn.

Endelig reysde Marqvien bort, og Nathan nødde ham til, at imodtage den Summa, som han havde bragt ud til ham i Skoven.

IX. De høymodige Venner.

Den berømte engelske Skribent, som har undersøgt de fornemste Lidenskaber, der bekrige det menneskelige Hjerte, nemlig Mylord Schafftesbury, fortæller følgende Historie, som et Exempel paa den sædelige Dyds heltemodige Virkning, for hvis Sandfærdighed, i Henseende til Historiens Tildragelse, han indestaaer.

En af de bedste engelske Generaler i den Flanderske Krig, der var marscheret ud i Spidsen for nogle Regimenter, for at recognoscere Udenværkerne for en Stad, blev et anseligt Mandskab af Besætningen vaer, som marscherede ud fra Voldene, og syndes at tjene til Bedækkelse for en liden Cariol, som var i Midten. Han betænkde sig ikke længe paa at angribe dem, og uagtet den Modstand, som Franzoserne gjorde, tilligemed deres Befalingsmand, der var bleven farlig blesseret, i det han forsvarede sig med den yderste Tapperhed, nedsablede han dog den største Deel af dem, og tog de øvrige til Fanger. Cariolen faldt og i hans Hænder. Han fandt ikkun et eneste ungt Fruentimmer derudi, som af Skræk

var

var besvimet, men af saadan Skjønhed, at endog dette Tilfælde havde ikke vanziret hende. Da han med megen Møye havde faaet hende bragt til sig selv igien, saa fik han at vide af hende, at Befalingsmanden for Bedækkelsen, som og var Commandant i en af de nærmeste Fæstninger, var hendes Mand; og at Frygten for en Belejring, som man spaaede sig inden nogle faa Uger, havde ladet ham fatte det Forsæt, at føre hende til Rüssel. Hun viisde sig paa samme Tid meget urolig over, at hun ikke fik ham at see. Han var falden iblandt de Døde, og skulde ikke længe have overlevet sin Ulykke og sine Blessurer, dersom ikke den engelske General havde foranstaltet den hastigste Bistand for ham.

De Overvundne bleve bragte hen til Seyerherrens Qvarter, som ingen anden bevægende Aarsag brugde, end sin naturlige Høymodighed, for at drage en besynderlig Omsorg for begge Ægtefolkene. Imidlertid lod dog en langt ømmere Deeltagelse ham handle herudi, uden at han selv mærkede det. Han lod dem begge To tage deres Bopæl i det samme Huus, hvor han var. Han gav Befaling, at de skulde begegnes og opvartes med den samme Ærbødighed og samme Nidkjerhed, som han selv blev opvartet. Vel tyve gange om Dagen erkyndigede han sig om deres Sundhed; og da han ikke syndes at være tilfreds med den Beretning han fik derom af hans Folk, saa fandt han en Forevending i Man-

dens slette Tilstand, ofte ved sine egne Øyne at underrette sig derom. Han forglemde sig selv hele Timer hos dem. Han roesde Fruen, han beklagede hende, og efter de længste Samtaler troede han, naar han gik bort fra dem, ligesom at han fornam og følede ved sig selv, at just dette var det Øyeblik, da han skulde have havt allermeest Fornøyelse af, at have vedligeholdt Samtalen med Fruen. Det skede altsaa aldrig, at han, uden at gjøre Vold paa sig selv, skildes fra hende, naar Velanstændighed og hans Embeds Pligter nødde ham til at begive sig bort. Denne Følelse, som daglig tog til, var ligesom det første Kjendetegn, hvorpaa han kunde merke sin Kjerlighed. Han var endnu ikke over 50 Aar gammel. Han havde en sund Forstand og et høymodigt Hjerte; og havde hidindtil stedse levet i en stor Ligegyldighed i Hensende til Kjerligheds Fornøyelser. Krigsøvelserne beskæftigede ham gandske og aldeles, saa at da han nu følede sig mere brændende, end det sømmede sig for hans Pligt og for hans Rolighed, han ikke kunde bare sig ved en saa fornuftig Tænkemaade, som hans var, at skjelve over den Fare, hvilken han troede sig at være udsat for.

Han havde en Ven, der endnu ikke var saa gammel som han, men af en ligedan Tænkemaade med ham, saa at denne Lighed hidindtil havde været Hovedknuden paa deres Venskabs Baand. Han ilede nu, for at aabenbare og betroe ham sin Uro-

lighed.

lighed. "Jeg er, sagde han til ham, i en Forle-
"genhed, som gjør mig Skam, og som jeg ikke
"skulde tilstaae for Dem, dersom jeg forlod mig
"mindre paa Deres Venskab, end jeg gjør. Jeg
"elsker denne Commandants Frue. Jeg skulde slet
"ikke gjøre denne Kjerlighed til en Kummer og Plage
"for mig, dersom hun kunde blive mig til Deel.
"Men hendes Mand lever, og det bliver Dag fra
"Dag bedre med ham. Hun er dydig, og jeg er
"ligesaa. Jeg har slet intet at forlange af hende,
"eller anmode hende om; imidlertid kan jeg dog ikke
"et eneste Øyeblik være rolig uden hendes Nærvæ-
"relse. Dersom Dem er noget Slags Hjelpemiddel
"bekjendt imod Kjerligheds Virkninger, saa dølg det
"nu ikke for mig; men hjelp mig, saasnart som
"muligt er at faae det at vide og finde det." Hans
Ven, som og var en stor Officier, og gjorde Sol-
daterværsenet til sit Haandværk og hele Hovedsag,
antog denne Aabenhjertighed med en Latter, og sva-
rede heller ikke derpaa i nogen alvorlig Tone. "De
"beklager sig kun, min ædle Ven, over et Onde og
"en Sygdom, som De selv kan afhjelpe og helbrede
"sig for, naar De vil. De har jo selv frivillig
"givet Deres Hjerte Tøylen, og De behøver kun at
"anklage sig selv og ingen anden. Hør op at elske;
"hvo tvinger Dem vel dertil?"

Da dette Svar var ikke skikket til at trøste Generalen i sin Forliebelse, saa sukkede han gandske dybt og bedrøvet; og da han af Erfarenhed var

overbeviist om, at Fornuften allene har ikke Styrke nok, eller i det mindste ikke al den Styrke, som hans Ven tilskrev den: saa fattede han den Beslutning, ikke mere at komme til sin smukke Fange, i det Haab, at hans Fraværelse fra hende skulde gjøre mere Virkning, end alle andre Midler. Han bad sin Ven, at paatage sig den Omsorg, herefter at besøge og see til Commandanten og hans Frue, og fattede hemmelig ved sig selv det Forsæt, uden nogen Løsepenge at skikke baade Fruen og hendes Mand tilbage igjen, saasnart hans Blessurer vare blevne lægte. Man merker i denne Opførsel to Træk, som ere anstændige for den høyeste menneskelige Viisdom og for den største Mandighed. Det ene er den Oprigtighed, hvormed denne General fordømmer sin Kjærlighed, blot af den Aarsag, fordi han finder den utilladelig og strafværdig. Det andet er den heltemodige Hjertets Opløftelse, som lader ham fatte den Beslutning, at bersøve sine Begjerligheder alle Midler, at blive tilfredsstillete, førend han veed, om det dermed skal lykkes ham.

Den anden Officier, denne Philosoph, som loe ad sin Vens Svaghed, besøgde nu Commandantens smukke Frue, og havde ikke seet hende to gange, førend han saae og erkiendte Forfængeligheden af hans givne Moral. Han blev endnu langt mere forliebt end Generalen, kun med den Forskjel, at uagtet hans Hjertes Retskaffenhed, hvorudi han slet ikke gav sin Ven noget efter, tillod ikke hans Ungdoms

doms Ild ham, at overvinde sig saa let. Omendskjønt den smukke Commandantindes Skjønhed og Ydigheder ikke saa let kunde forlede ham til straffværdige Forseelser, saa afførde samme ham dog fra den Dyd, paa hvilken Generalen havde givet ham et saa smukt Exempel. Commandanten var bleven angreben af en hidsig Feber, hvilken, da man gjorde sig det bedste Haab om hans Helbredelse, inden faa Dage lagde ham i Graven. Dette Dodsfald blev af Generalen i Forstningen anseet som en Himmelens Tilskikkelse, der vilde belønne hans dydige Kjerlighed. Hans Medbeyler glædede sig ikke mindre derover, og de beflittede sig begge To paa, med den største Iver og med lige stort Haab, at trøste den smukke Enke.

Imidlertid kunde dog Generalens Ven ikke ansee sin Vens dydige Kjerlighed, uden at gjøre sig selv Bebreydelser for sin egen. Desnagtet hindrede disse Bebreydelser ham dog ikke fra, for Generalen at aabenbare sin Tilbøyelighed til Commandantinden. Han tog ham en Dag til Side, og tilstod Lidenskabens Magt og sin Philosophies Svaghed og Afmagt for ham. "Det er falskt, blev han ved, at "man ikke elsker, naar man ikke vil; og ligesaa falskt "er det, at man ophører at elske, naar man vil. "Med det samme er jeg bleven overbeviist om, at "en fornuftig Mand, naar han har Mod nok, til "at imodstaae de første Indtryk af Kjerlighed, og "fornemmelig til at flye den Gjenstand, hvis Magt

"han forneminer, kan befrie sig fra sammes Ty-
"rannie. De har gjort det, min ædle Ven! De
"har givet mig et Exempel, som er Deres Dyd
"værdigt. Jeg er skamfuld over, at jeg ikke har
"fulgt samme. Jeg maae gjøre den Tilstaaelse for
"Dem." —

Hvad! afbrød Generalen ham med megen Sinds Bevægelse, De elsker vel aldrig Commandantinden? —

"Jo, svarede Officieren gandske frygtsom, jeg
"elsker hende, jeg tilbeder hende; jeg vil aldrig
"kunne blive helbredet af denne Sygdom. Jeg maae
"tilstaae det reent ud for Dem, at Livet skulde blive
"mig gandske utaaleligt uden hende. Dersom hun
"ikke kan blive min, saa vil jeg udvælge min Død
"for den første Kanone, der affyres."

Generalen, som var blevet meget bestyrtet over det, han hørde, tang i lang Tid gandske stille, og syndes at være gandske fordybet i sine Betragtninger. Endelig begyndte han med nogle dybe Sukke igjen at tale. Han spurgde sin Ven, om han havde i Sinde at ægte hende? Da han herpaa fik det Svar, at det var hans alvorlige Forsæt, saafremt der ellers ikke fandtes uovervindelige Hindringer derved; saa svarede den dydige General: "Nu vel da, saa ægt
"hende! Jeg har engang overvundet mit Hjerte;
"jeg skal og kunne gjøre det endnu engang, i hvor
"meget

"meget det endog koster mig. De, min Ven, er "meget yngre og meget elskværdigere end jeg; jeg "kunde ikke erklære mig for Deres Rival; med min- "dre jeg vilde udsætte mig for den Fare, at see "Dem mig foretrakt. Desuden skulde vi da blive "Fiender, og vort Had vilde ufeylbarlig have be- "klagelige Følger. Min Alder, min Erfarenhed og "min Rang paalægger mig den Forbindtlighed, at "forebygge samme."

Efter disse Ord omfavnede Generalen sin Ven, og lovede ham derhos, at han vilde stedse forblive hans Ven, og ikke besøge Commandantinden, førend han vist var bleven foreenet med hende ved et lyk- keligt Ægteskab. Hvilken Høymodighed!

X. En Dagreyse,

eller en Fortælling, som viser, hvorledes Men- neskket kan undgaae Fortvivlelse og faae et roligt Hjerte.

Med sidste Morgenrøde opstod jeg, glad ved Tanken om den forestaaende Dagreyse; styr- ket ved Hvile, helliget ved Bøn, og støttende mig ved Flittigheds Stav, begav jeg mig strax paa Veyen. Jeg besteg modigen de steyle Høye, og

Byerne, som jeg saae langt borte, syndes selv at haste min ilende Fod i Møde.

I næste Dal mødte mig Ledighed, Efterladenhed og Selskabelighed. Ledighed, som slutter af min Mine, at jeg er meget egenkjerlig, smigrer først for min Letsindighed, roser mine ilende Skridt, og da hun saae Glæden smile af mit Øye, ved hendes hykkelske Tale, vover hun at spørge om mit Navn. Jeg er saa uforsigtig at sige hende: det er Bøvelig; og alt er hun vis paa Seyeren. Under forførisk Lovtaler af egne Betragtninger (thi saa kalder hun Phantasier) leder hun mig rundt om i Dalen; og Morgenen, den gyldne Morgen! da den utrættede Fod hurtigst burde skynde sig frem paa Banen, svandt hen under at betragte alle de Smaa-Ting, som Ledighed havde at forevise.

Ofte var det, som en velvillig Skyts-Engel talede mig saaledes til: See dog frem ad, skynd dig, vigtigt, saare vigtigt er Maalet! Veyen er lang, og den lysende Soel fortsætter sit ilende Løb, uden at bie paa din Nølen. Vel saae jeg ved disse Paamindelser op for mig, hvor høyt det var paa Dagen; dog hvad kunde jeg vel see, staaende der i Dalens Skygge? og spurgde jeg mig for, strax hørde jeg det eenstemmige Vidnesbyrd af alle Munde: Jeg havde Tid nok for mig, der var endnu langt til Middag.

Da

Da Solen nu alt høyere og høyere hævede sig paa den hvælvete Besæstning, førde mine Ledere mig dybere ned i Dalen. Der døvgjorde jeg mit Øre med de saate Erindringer om Tidens flygtige Fart, indtil Skyts-Engelen ophørde at paaminde mig. Jeg opholdt mig da roligen ved enhver Buск; jeg hørde og svarede hvert Echo; jeg bukkede mig efter hvert Blomster; og jeg veed ikke alle de Beskæftigelser, som jeg gav mig, indtil jeg ved en Hændelse oplostede mine Øyne, og med Skræk saae den bebreydende Soel smælle lige over mit Hoved. Nu fornam jeg først hvorledes jeg var bedraget. Af Mishaab og Skamfuldhed stod jeg stille; jeg gjorde mig selv de strængeste Bebreydelser, og var just i Begreb med at hævne mig over mine Bedragere, da min Skyts-Engel, der vel havde forladt mig, men dog ey endnu aldeles overgivet mig, bød min Fornuft merke paa Undervisning, og i en straffende og om Tone tiltalede mig saaledes: Stort er vel Tabet, der flyder af din Forseelse, dog at fortvivle af Mishaab er dødeligt. Det er nu ikke længer Tid at dvæle, og skamfuld Bebreydelse er ikkun det første Skridt til Forbedring. Her bør du endnu ikke blive staaende; den bedste Fortrydelse er, at oprette, hvad der er forsømt. Igjenkjøb Tiden, fordoble dine Skridt, søg saaledes at vinde de tabte Øyeblikke tilbage, og vid, at dersom du vil undflye dine listige Fiender, maae du strax begive dig paa Veyen. Jeg skyndte mig strax at iværksætte Engelens Raad;

for-

forgjeves søgde Ledighed at overtale mig til længere Hvile; Selskabelighed anvendte al sin Venlighed paa at holde mig; endelig kom den dorske Efterladenhed (thi hun fulgde os stedse paa nogle Skridt nær) og da hun hørde jeg var uovertalelig, ønskede hun mig til Lykke, og bad mig tøve et Øyeblik, at hun kunde omfavne mig til Afsked. Høflighed bevægede mig, skjønt ugjerne, til at skjenke hende nogle af de Øyeblikke, som efter Engelens Raad burde have været mig saa kostbare, og hendes Omfavnelse havde den Virkning, at jeg nu ikke mere kunde flytte de uvillige Fødder af Stedet, saa megen Tunghed havde Efterladenheds giftige Aande allerede indblæst mig. Afmagt og Dorskhed gjørde alle mine Lemmer stive, og mit af Søvnen betyngete Hoved hældede sig ned, for at søge Hvile i Græsset. Mit Følgeskab benyttede sig af et for deres Hensigter saa bequemt Øyeblik; de foreslode: At jeg først burde udhvile mig, for at gaae siden des lettere; nu brændte Solen alt for hedt til at vandre. Denne Tid, sagde de, var givet til at styrke Sind og Legeme ved Forlystelse og Hvile, men ikke til at udmatte dem ved trættende Arbeyde; overalt hvad der ikke skede i Dag, kunde skee i Morgen. Jeg gad ikke engang veyet disse alt for lette Grunde; glad ved at finde en Undskyldning, antog jeg dem gandske uprøvete. Kom da, svarede jeg, og lad os sætte os bag hine Buske, hvor det tredobbelte Echo er, der stode vi tillige i Skygge for Solen. Vi satte os der,

og

og et andet Selskab samlede sig til os. Iblandt disse vare Dumhed, Vittighed, Letsindighed, Stolthed og Levemaade. Vittighed kjendte jeg nøyest iblandt dem; og at man kan skille denne Falske fra den Sande, hvis Navn den bar, vil jeg anføre nogle af dens ufeylbare Kjendemerker. Skjøn er han ikke af Ansigt og Skabning, men synes dog meget om sig selv; hvad Naturen har nægtet ham, maae Kunsten oprette; en Mængde af udvortes og fremmede Prydelser, et forstilt Væsen og tvungne Efterlignelser, klæde ham ligesaa vel, som vore unge Herrer, i hvis Selskab man finder ham. Dumhed og Letsindighed forherlige stedse hans Følge; han har selv kun liden Fornuft, men desmere Frekhed og desmindre Undseelse; han snakker meget, som oftest allene, og gjør sig altid til Gode paa de Fraværendes Bekostning.

Imellem ham og Selskabelighed, hvis Charakter er, at gjøre alting med, kom jeg just til at sidde. Vittighed bragde mange spillende Indfald og usle Klygter frem, og Dumheds bifaldende Latter lød hans hver gang til Lov. Han sagde Frøken Letsindighed mange vittige Tvetydigheder; alle roesde dem som sindrige, og hun hørde dem selv uden at blive rød. Hr. Levemaade var ligesaa beskæftiget for at behage hende; hans Omgang var ligesom den falske Vittigheds, skjønt mere forstilt. Han iagttog paa det nøyeste alle tomme Skyldigheder, og

dræbde

dræbde enhver med Ord, som intet betydede. Hans Bøyelser vare alle rigtigen afmaalte efter enhvers Stand og Rang; og Stolthed, som nylig havde tilkjøbt sig en Velbyrdighed, fandt ham at være et meget artigt ungt Menneske. I dette Selskab var Tiden mig naturligvis lang, ja saa lang, at jeg fik Tid at erindre Skyts-Engelens Paamindelse. Dette var just, hvad jeg gruede for, og for da at dræbe al Foreſtilling om Dagens Beſtemmelſe, ſtræbde jeg at undflye fra mig ſelv, og tog Deel i Selſkabets Forlyſtelſe. Min Naboe underviisde juſt dette Selſkab i den Kunſt at behage; og hans Lærdomme havde ſat ſaa ſtor Indſtydelſe paa mig, at jeg ſelv efterhaanden blev letſindig, dum, vittig, ſtolt, og dog tillige nedrig nok til at ville tækkes et Selſkab, ſom baade min Fornuft og mit Hjerte ſaa aldeles foragtede. Jeg havde nu glemt baade mig ſelv og Tiden, og ſad drukken af Glæde, over det Bifald, ſom jeg vandt ved Indfald og Handlinger, ſom jeg ſelv kort tilforn foragtede, da en Skikkelſe i revne Klæder, med et fortvivlende Aaſyn, ſom røbede en ond Samvittighed, og anklagede ſig ſelv, nærmede ſig til mig. Den havde Forglemmelſens Segl i den ene Haand, hvormed den beſeglede deres Ihukommelſe, ſom enten af Mangel paa ædle Drivter ikke engang havde ønſket at gjøre noget, ſom fortjente Udødelighed, eller kun ſøgt at vinde Udødelighedens Løn ved frugtesløſe Opdagelſer og en unyttig Flid. Den holdt Vanærens Stempel i den anden Haand, hvormed den brændemerkede deres Ihukommelſe,

melse, som i Vellyst og Ledighed forglemde deres Sjels høyere Bestemmelse, undertrykde Følelsen af deres Naturs Værdighed med en dorsk Ligegyldighed, og byggede dem et Navn paa den falske Vittigheds og ægte Æres Grund. Jeg kjendte den strax for at være den skammelige Foragt; og hvor forskrækket blev jeg, da Spøgelset sagde lige ind paa mig. Den hele Forsamling, som nys opløftede mig til Skyerne, anstaae mig nu med Foragt; Vittighed spottede mig, Letsindighed lo mig ud, Stolthed fortrød selv det Bifald, hvormed den havde æret saa uværdig en Person, Levemaade vendte mig Ryggen, Selskabelighed gjorde det samme, og alle forlode mig under haanlige Bebreydelser. Dog dette smertede mig ikke saa meget; men Anklageren inden i mig selv! Skyts-Engelen fortornet! Tidens Mord! dette qvælede mig med uudsigelig Angest. I denne Angest raabde jeg til Fortvivlelsen, og Furien kom i Følgeskab af Nag og Mishaab, omringet af giftige Plager og martrende Pinsler. Saa pludselig var Ledigheds yndige Dal forvandlet til grumme Bebreydelsers skrækkefulde Afgrund. I denne vilde Furien just styrte mig, da Engelen Ituriel, i en skinnende Gestalt, aabenbarede sig for mig, og forjog Spøgelserne. Han straffede mig for de overtraadte hemmelige Raad; og da jeg nu, uden at vove den mindste Undskyldning, ydmygede mig for hans Ansigt, formanede han mig med en mildere Stemme saaledes:

"Lad denne Dags forsinkete Reyse tjene dig "til Undervisning. Visdom er Maalet som du sig- "ter til; den opnaaes ved Flid og Lyst, ikke ved "Ledighed eller Efterladenhed; ikke heller findes den "i tomme Forsamlinger af menneskelige Figurer. "Skye derfor Selskab, for at søge Visdom; eller "bedre, søg saadanne Selskaber, hvor Religion, Men- "neske-Kjerlighed og Dyd findes; og de skal lære "dig mange Gjenveye i Maalet; men i Ungdom- "men maae du tidlig begynde at løbe paa Banen. "Lad dig ikke forvilde af deres Fodspor, som vandre "med dig paa Veyen; thi mange søge Visdom, og "kun faa finde den. Nogle søge den med tilbundne "Øyne, andre løbe vilde paa Afveye. Disse, fordi "enhver troer sig, at have Indsigt nok til at finde "en bedre Vey. Hine, fordi de heller ville ledes af "andre, end have den Umage at gaae selv. Begge "troe dem for tidligen at være ved Maalet, men "blive snart vaer, at de ikkun have grebet efter dets "Skygge. Bliv klog af deres Erfaring. Lad dig "ikke forlede af Fornuftens Veyrlys, til at vandre "paa usikre Veye, som efter en lang og ængstelig "Løben fører dig til den visse Fordærvelse. Fæst "Fornuftens Øye paa Aabenbaringens Soel. Lad "denne være din Veyviser, og gak saa driftig frem "paa Dydens Bane til Maalet, uden at vige af til "høyre eller venstre. Alt hvad der forekommer paa "denne Vey, det giv vel Agt paa; paa den skal du "finde det menneskelige Hjerte blottet; den skal lede "dig til Kilden af dets Skrøbeligheder, og aabenbare

"dig

"dig Lægemidlerne derimod. Der skal du lære, ikke "allene at kjende; men og at bestride Lasterne; at "skille det Sande fra det Falske, Dyden selv fra "dens Skin; og kun paa denne Vey kan du samle "den ypperlige Kundskab, at forfremme din og dine "Brødres sande Lykkalighed. Alle Afvigelser derfra "ere kun Tidsspilde i Ledigheds Dal, de forskaffe "dig kun tomme Indsigter; Indsigter, der ene be- "byrde Hukommelsen, uden at være til Nytte i Livet, "og saadanne somme ingen Viis, der bør leve for "det Almindelige. Følg nu dette mit Raad, og de "Godes Høyagtelse skal krone dig med sand Ære; "Fortvivlelsen skal evig flygte, og Rolighed skal boe "i dit Hjerte."

XI. Belton og Sophie,

eller et Træk af Franz Wills Historie.

Det var allerede mørk Nat, da Franz Wills paa sin Hjemvey i en dunkel Allee, hvorigjennem hans Vey faldt, saae et Fruentimmer gaae foran sig, som, efter hendes Gaag og Klædedragt at dømme, ikke hørde til Hoben af Vellystens Slagtoffere, der paa disse Steder ere ublue nok for ved letsindige Lader at friste de Forbigaaende til Daarligheder. Han fulgde dette Fruentimmer Fod for

Fod; dog i saadan Afstand, at hun ikke merkede ham. Tydelig nok saae han, at hun maatte høre til de bedre Opdragne, som trykkes af Armod; thi saa ringe de Ting vare, som udgjorde hendes Klædedragt, saa viisde de dog en Orden og en Reenlighed, som strax faldt i Øynene. Han kom hende saa nær, at han kunde see hende i Ansigtet, og blev vaer, at hun gik med nedhængende Hoved, som i den dybeste Melankolie. Denne traurige Stilling gjorde et dybt Indtryk paa Wills, og opvakte tillige hans Nysgjerrighed. Imidlertid vare de kommet til Enden af Alleen, da han saae Pigen gjøre en Omvey hen imod en Soe, som ikke laae langt derfra. Wills havde nu ikke noget Øyeblik at miste; med en sagte og zittrende Stemme spurgde han: hvorhen Madame? — Fruentimmeret stod stille, betragtede Wills, men svarede ham ikke et Ord. — Hvor vil De hen, Madame? spurgde han andengang. — Døe vil jeg, gav hun til Svar, døe tillige med min ulykkelige Fader! Ach! han veed ikke hvorfor jeg har forladt ham! Dette er den sidste Dag i mit Liv; jeg vil døe, og — (Her kunde hun ikke mere tale; Fortvivlelsen qvalde hendes Stemme. Hun havde faldet i Besvimmelse, om ikke en Strom af Taarer havde lettet hendes Hjerte. — Wills blev af dette uforventete Svar gandske bestyrtet! Hvad Madame, sagde han, i deres Alder tænker de paa at døe? De, som endnu kan leve længe og lykkelig! Hvad for en sørgelig Begivenhed bringer dem til

dette

dette skrækkelige Forsæt? — Mangel, Nød, og alt hvad Elendigheden kalder grusomt, har forenet sig, for at forgifte mine Dage. Det er Tid, høy Tid, at faae engang en Ende derpaa. — Madame, dersom der til deres Beroligelse ikke fejler dem andet end Penge, saa kan jeg tjene dem dermed. Fortæl mig deres Omstændigheder; jeg lover dem min Bistand. Hav imidlertid den Godhed, og tag imod disse to Guineer; det er alt hvad jeg har hos mig. — Og hvilken Priis sætter de paa deres Ædelmodighed min Herre? spurgde hun mig med en Tone og en Mine, som forkyndte hendes kydske Sjel. — Ingen, Madame! Jeg søger blot den Fornøyelse, at vise dem en Tieneste, og rædde dem fra deres fortvivlende Tilstand. — For meget, for meget, min Herre! Jeg har Ondt ved at troe dem; De maae være forsikret om, jeg har lært at kiende Menneskет fra den afskyelige Side. Dog veed jeg, der gives velgjørende og dydige Sjele. Er de maaskee een af disse himmelske Væsener? Ved disse Ord zittrede hendes Knæe, og neppe kunde hun staae opret. Lykkeligviis var i Nærheden et Sæde, paa hvilket hun satte sig og udgydede en nye Strøm af Taarer.

Wills satte sig ned hos hendr. Jeg sværger dem Mademoiselle, sagde han, jeg har ingen anden Bevæggrund, end den Fornøyelse, at opfylde Menneskelighedens hellige Pligter. Deres Opførsel, Stedet, paa hvilket de befinder sig, Tiden, alt sætter mig i Forundring. Tilgiv mig, at jeg spørger om

Aarsagen til Deres Bedrøvelse; det er langt fra ikke nogen utidig Nysgjerrighed, men blot den Glæde, at kunne være dem til Tjeneste, som gjør mig saa dristig, at erkyndige mig herom. — Af alt det jeg hører af dem, svarede den ulykkelige Pige, har jeg ingen Aarsag, at tvivle om deres Retskaffenhed. De høre mig da: — Dog, jeg forglemmer, sagde hun, i det hun pludselig sprang op, at min arme Fader i dette Øyeblik omkommer af Mangel! Retfærdige Himmel! — Og hvor er han? spurgde Wills. — I det afskyeligste Fængsel. Men tro ikke, min Herre, at det er Lasterne, som har sat ham der. Eller er det maaskee en Last, at agte sin Ære og sin ulykkelige Datters Ære høyt? — Lad os gaae til ham, sagde Wills; jeg vil ledsage Dem. — O nei, min Herre, dette Skuespil er for grusomt; De vil aldrig kunne udholde det: jeg selv, saa vant jeg nu er til den skrækkomste Scene af Elendigheden, kan ikke holde mig fra at zittre, naar jeg betræder dette gruelige Opholdssted. — Men, blev Wills ved, i det han gik tilbage med hende i Alleen, om jeg nu ikke i Nat skulde see Deres Fader, saa tillader De mig dog i det mindste, at besøge dem begge i Morgen. Hvor er han? Hvad heder han? — Han heder Belton, sidder i Fængselet paa Marshalsea, i Forstaden Sothrick. — Jeg kjender ikke det Sted; men jeg skal dog nok finde ham. Forlad dem derpaa; i Morgen tidlig kommer jeg. — O min Herre, vi ere for længe siden afvante til, at smage Venskabs Sødhed; vi have ingen Ven mere; de ere

alle

alle forsvundne siden vor Ulykke. De maae være det bedste Menneske i Verden, siden De vil besøge os; men Stedet er saa skrækkeligt, saa afskyeligt! — Lad det være saa afskyeligt, som det vil; mig skal det ikke afskrække, naar jeg kun maae have den Lykke, at staae underkuete Fortjenester og den fortrykte Dyd bi. — Under denne Samtale kom de paa Gaden, hvor Wills kaldede en Hyrekudsk, betalde ham Kjørselen forud, og lod hende stige i Vognen. Ved Afskeden med denne elskværdige og dydige Pige, forsikrede han hende endnu engang, at han gandske vist skulde holde Ord.

Den følgende Morgen meget tidlig begav Wills sig til det betegnede Fængsel. Pigen havde Ret. Dette Sted var Rædslernes Bolig. Wills, uden at opholde sig derover, spurgde strax efter Beltons Kammer. Sophie, (saa heed dette Fruentimmer) som hørde ham komme, aabnede Døren ved den første Lyd. Han blev ført til et snævert Kammer, som dog viisde en Orden og Reenlighed, hvilken allene var at tilskrive den elskværdige Piges Omsorg. I Stedet for Meubler, saae man allene to Stole, et lidet Bord, og en Seng uden Omhæng, i hvilken en ærværdig gammel Mand laae, som efter al Anseelse nylig havde grædt. Wills, uden for sig selv af Følelser, satte sig stiltiende ned paa en Stoel, som Sophie satte frem for ham; selv satte hun sig paa Kanten af sin Faders Seng. Her er den Herre, sagde hun til sin Fader, som i Aftes kom

mig til Hjelp, og som de i Dag har at takke for deres Liv. Ja hans Liv, blev hun ved, i det hun vendte sig til Wills; i to Dage har vi ikke havt det ringeste at nyde. Alt hvad jeg i Aftes kunde gjøre, var, at forskaffe ham en Taare Melk, ved hvilken han hidtil har opholdt Livet.

Jeg veed ikke, sagde den Gamle med en svag Stemme: hvad for en Bevæggrund jeg har at takke for dette Eders Besøg. Er det Menneskekjerlighed, som har ført Dem til dette Fortvivlelsens Sted, saa maae jeg prise denne Deres ædle Tilbøyelighed; og saa er Deres Hjerte Dem Belønning nok. Men, min Herre, er De derimod kommen for at spotte mig i min Elendighed, og lade Forførelsen af denne min ulykkelige Datter være Maalet for Deres forgiftige Velgjerning, saa skynd Dem herfra, og overlad os til vor ulykkelige Skjebne. Vi veed at undgaae Døden. De fleste Dødelige frygte den; men den Ulykkelige byder den Trods, fordi den gjør Ende paa al hans Elendighed.

Wills, som mindst drømde om, at man kunde have ham mistænkt for nogen nederdrægtig Hensigt, kom nu til sig selv igjen, og begyndte at tale. Han retfærdiggjorde sig imod Belton med al den Varme, som en god Samvittighed skjenker. —

Undskyld mig da, svarede den Gamle, om jeg har talet for haardt imod Dem. Vidste de dog, hvad

hvad jeg af det nederdrægtigste Menneske har maattet udstaae! De er mig ubekjendt. Deres Alder, min Datters Ydighed; thi Smerter og Taarer har endnu ikke gandske udslettet hendes Skjønheds Træk; — kort, hvad skal jeg sige? Min Datters Dyd, som ligger hendes ulykkelige Fader om Hjertet; hendes beklagelige Skjebne, som mere nager mig, end min egen; dette, dette har gravet mig min Grav. Men jeg frygter Døden mindre, end den skrækkelige Tilstand, i hvilken jeg ved min Død efterlader hende. Sophie smeltede ved disse Ord i Taarer tilligemed den Gamle; og Wills kunde ikke tilbageholde sine.

Min Herre, sagde han: Deres Datters Fortvivlelse har paa det hæftigste rørt mig. Jeg kommer blot for at tilbyde Dem min Tieneste. Siig, hvad jeg skal gjøre. Jeg forsømmer ikke en Time for Deres Vel. Jeg sværger Dem. — Nu vel, svarede Belton, jeg holder Deres Forsikring for oprigtig, og jeg vil da nu forsøge, om jeg har Kræfter til at fortælle Dem min ulykkelige Historie. O, maatte dog mine Hændelser tjene Deres Ungdom til Advarsel, og De lære, i hvilken Afgrund Lidenskaberne kan styrte Mennesket, naar det ikke vil give Fornuft og Billighed Gehør! —

Men, faldt Wills ham ind i Ordene, er De ikke for afmægtig? Jeg er bange denne sørgelige Fortælling vil endnu gjøre Dem kraftesløsere. I Deres nærværende Tilstand synes det, som De mere har

Vederqvægelse nødig. Tør jeg bede Dem om Tilladelse, at spise med Dem til Middag? Jeg maae desuden nu gjøre mig en liden Bevægelse, og med det samme vil jeg bestille et styrkende Middagsmaaltid for os. — Deres Selskab vil være mig en Ære, svarede Belton; men tillad min Datter at paatage sig denne Omsorg; hun kjender Leyligheden her omkring bedre. — Behager De da Mademoiselle, sagde Wills, at ledsage mig? — Hun var strax færdig; og begge gik nu i næste Gjestgiverhuus, som laae i Nærheden, hvor Wills lod foranstalte de nødvendige Rætter Mad; men førend han traadde ind ad Døren, stak han 5 Guineer i Sophies Haand. Gjør nu ingen Complimenter; ingen Taksigelser! De har maaskee selv nogle smaa Nødvendigheder, de kunde behøve? Jeg vil nu opholde mig til Maden er færdig. Gaae De imidlertid tilbage til Deres Fader; han kan maaskee ikke undvære Dem. — Sophie gik, og kjøbde sig nogle bedre Klæder for hendes Fader, paa det han dog med en Slags Anstændighed kunde modtage sin Ædelmodigheds Gjest. Da Wills kom, fandt han Belton oven Senge, at bede ham velkommen. De satte sig til Bords; og da Belton fandt sig lidet styrket, begyndte han at fortælle sin Historie.

Min Fader var en berømt Medicus, som ved sine Talenter og Erfaringer skulde have bragt sig til en høy Lykke i Verden, om han havde bleven bekjendt. Men Lykken var ham ugunstig; han levede ukjendt, upriset. Saa ordentligt og saa sparsomt

det

det endog gik til i hans Huus, saa kunde dog den viseste Oekonomie ikke formere hans Indkomster. Alt, hvad han kunde gjøre til min Opdragelse, var, at holde mig i Skole. Nu havde han selv som Student staaet i en temmelig nøye Forbindelse med Lord Cotswald, og besluttede derfor, omendskjønt han ikke længe havde seet ham, at gjøre ham en Visite, og anstye ham om sin Beskyttelse. Saasnart han kom og havde givet sig tilkiende, omarmede Mylord ham paa det ømmeste, og med den sterkeste Iver tilbød ham sin Tieneste. Min Fader fremstillede derpaa mig; og det behagede Mylord, at gjøre mig adskillige Spørgsmaale, som jeg besvarede ham til Fornøyelse. Nu foreslog han min Fader, at ville antage mig til en Selskaber for sin Søn, som var en Deel Aar yngre; han kan i det mindste, sagde han, finde mere Leylighed til at lære, hvad han behøver; for hans videre Lykke skal jeg vel sørge. Min Fader tog imod dette Tilbud med Taknemmelighed, og faa Dage derefter blev jeg hentet til Mylords Gaard.

Jeg fandt den unge Lord, baade af Person og Opførsel, saa behagelig, at jeg blev gandske indtaget af hans Selskab. Vi bleve snart fortrolige Venner; og saalænge vi vare sammen, opfyldte vi med Fornøyelse vore Pligter, og anspurede hverandre til samme med den ædelste Iver. Men endelig bleve vi adskilte. Han gik til Universitetet, og derefter begav sig paa udenlandske Reyser; og nu overleverede hans

Fader mig til sin Hushovmesters Opsigt. Jeg forlanger ikke, sagde Mylord, at du skal være hans Undergivne, men jeg vil, at du skal lægge dig efter hans Embede, for, efter hans Død, at kunne forestaae samme. Jeg stoler paa din Flid og paa din Troskab. Hvad kunde jeg andet, end forsikre Mylord herom paa det redeligste.

Kort Tid efter døde min Fader, og det hele Arvegods, han efterlod mig, var — hans Velsignelse. Nu blev jeg gandske Dependent af Mylords Familie; og Dag fra Dag erhvervede jeg og min Velgjørers Ynde ved en Vindskibelighed og Troskab, som gjorde mig baade elsket og vigtig for ham. Kort, Hushovmesteren døer, og jeg fik hans Plads. I samme Aar kom den unge Mylord hjem fra sine Reyser.

Hans Venskab syndes endnu ikke at være forandret; han ønskede mig til Lykke, og glædede sig, at mit Embede for stedse vilde forbinde mig med ham. Han var nærværende paa mit Bryllup, og gjorde rige Presenter til min Brud. Han besøgde mig ofte, og overvældede mig stedse med nye Prover paa hans Kjerlighed. I sit attende Aar var den unge Herre, formedelst sin Faders Død, Greve til Cotswald. Vor unge Sophie kunde den Tid være to Aar gammel. Femten Aar bortglede for os i den fuldkomneste Eenighed, og intet forstyrrede vor Lykksalighed. Af fire Børn bersøvede Døden

os

os de tre. Sophie allene var tilovers; hendes Yndigheder og Sjels Fuldkommenheder opfyldte vore Hjerter med den reneste Glæde. Lord Cotewald havde givtet sig med et meget rigt Fruentimmer, med hvilket han ikke levede noget lykkeligt Liv. Han tilbragde ofte hele Uger i vort Huus, fortælde min Kone og min Datter den ulykkelige Tilstand, i hvilken hans uoverlagte Ægteskab havde styrtet ham, og fandt en Slags Fornøyelse i, at gjøre dem begge emfindtlige over hans Skjebne, syndes meest misfornøyet, naar de meest bestræbede sig for at troste ham, og igjentog sine Klager stedse paa nye. — Dette var Begyndelsen til min Ulykke.

Een af mine Venner, som jeg holdt for en ærlig Mand, trængde til en Assistence af 400 Pund Sterling, saafremt han skulde undgaae en befrygtende Ruin. — O! hvorledes kunde jeg have formodet hans troløse Hensigter! Jeg gik i Borgen for ham; men det varede ikke længe, førend mit Løyte angrede mig. Min Ven gjorde en Bangverot, og blev usynlig. Jeg maatte og skulde betale Summen, som jeg havde borget for, men eyede den ikke; thi min Samvittighed tillod mig aldrig, at berige mig paa Mylords Bekostning.

Imidlertid blev jeg presset for Fordringen, og geraadede derved i en ubeskrivelig Forlegenhed; thi min hele Formue beløb sig ikke høyere, end til 200 Pund. Midt i denne min Bekymring besøgde Lord

Cots-

Cotswald os. Han vilde af min Kone og Datter vide Aarsagen til vor Uroelighed, og de kunde ikke dølge den for ham. Hem! sagde han, er det ikke andet? Det er Smaating. Han lod sig give Papir og Blek, og udstædde en Assignation paa sin Bangveur til Udbetaling af de manglende 200 Pund. Jeg var just ikke nærværende, da dette skede. Ved min Hjemkomst vidste jeg ikke, hvad der var hændet mig, siden min Kone og Datter modtoge mig med saa megen uformodentlig Glæde. Jeg spurgde efter Aarsagen, og Svaret var, en Billet, som Mylord havde skrevet.

Denne Ædelmodighed, sagde jeg til min Kone, ville vi gjøre os al Umage for, ved den nøyeste Sparsommelighed, at see igjen afbetalt. Cotswald kom igjen; jeg aflagde min erkjendtligste Taksigelse for den viiste Ædelmodighed, og tilbød ham min Obligation. — Ney, Belton, svarede han, De give mig allene et simpelt Beviis. Jeg gav ham desuagtet en Obligation i den lovligste Form, og forbandt mig, at betale den forstrakte Summa, naar han befalede. — Godt, sagde han; naar De dør, Belton, saa vil jeg vist nok ikke fordre denne Bagatelle af Deres Familie, og saalænge De lever, kan De kun og være sikker.

Mylord fordobblede nu sine Besøgelser. Adskillige Presenter af stor Værdie, som han gjorde Sophie, gjorde hendes Moder Tid efter anden mere og

mere

mere urolig; og hun begyndte nu at merke, at Mylords hyppige Besøgelser vare mere for Datterens, end for Faderens Skyld. Hun aabnede sin Mistanke for mig, og ved en noyere Opmerksomhed læsde jeg i hans Øyne, desværre for sildig! hans Hjertes hele Hemmelighed. Nu forbod vi Sophie, ikke mere at tage nogen Gave af Mylords Haand. Den følgende Dag viisde sig en Leylighed for hende, at efterleve denne vor Befaling. Han vilde endelig paatvinge hende et Hjerte, som med en Kjede af Brillanter var omslynget; men hun afslog det gandske. Hvad? Nieß, raabde han, De vil forsmaae min ringe Gave? — Ringe Gave? Mylord! ingenlunde; dette Smykke er alt for kostbart, at det skikker sig for mig at bære det.

Her tog min Kone Ordet, og forestillede Mylord, at han havde nok udtømt sin Ædelmodighed imod vor Datter, givet hende Presenter nok; flere og kostbarere kunde lettelig gjøre et Skaar i hendes Ære. — O! raabde Mylord, Deres Tale sønderriver mit Hjerte. Det er min eneste Lykfalighed, at kunne forhøye Sophies Skjønhed ved mine Gaver. Hendes glindsende Øyne skinne klarere, end alle Diamanter. — Jeg beder om Forladelse, Mylord, faldt min Kone ham ind i Talen; skaan Deres Alder! saadanne Lovtaler passe sig ikke for min Datter af Dem. — Hendes Roes staaer skrevet i mit Hjerte, svarede han, jeg kan ikke dølge det: jeg tilbeder hende. Kjerlighed fortærer mig i mit Inderste. I

to samfulde Aar har denne Hemmelighed været indsluttet i min Barm. Ach, hvilket Rov for Ulykken er jeg ikke! Jeg elsker uden Haab, og er lænket til en Kone, som jeg har Afskye for. O Madame Belton! hav Medlidenhed med mig!

Jeg var ved dette Optrin ikke nærværende, men udreyst i Mylords Affairer paa Landet. Ved min Hjemkomst erfarede jeg alting, og saae nu klart den Ulykke, som jeg tilforn frygtede for. Mylord lod sig see som sædvanlig. Jeg stillede mig an, som jeg ikke vidste af nogen Ting, og Sophie opførde sig fuldkommen efter mit Ønske. Vi haabede, at Tid og Overlæg skulde engang lægge hans Fornuft; men vi forfeylede i vort Haab. En Dag sagde han til mig, han havde noget hemmeligt at tale med mig om. Vi satte os i en Karreth, og foer til den næste Gjestgivergaard. Under Maaltidet forefaldt intet; men efterat Mylord havde drukket sig Mod til i et godt Glas Vin, saa blev han fri nok, reent ud at bekjende for mig sin strafværdige Lidenskab. Mit Liv, min kjere Belton! sagde han, beroer i dette Øyeblik paa Dem. Jeg tilbeder Deres Datter. Tillad, at jeg giver mig hemmelig med hende. Fordre hvad De vil, hvad Sikkerhed De kan optænke; og jeg lover Dem, at, om Døden skulde rive mig af hendes Arme førend Mylady Cotswald døer, vil jeg testamentere hende saa meget af mit Gods, som jeg nogensinde kan. Døer derimod min Kone førend jeg, saa er Sophie i samme Øyeblik

min

min erklærete retmæssige Gemahlinde. — Ved denne Tale standsede næsten enhver Blodsdraabe i mine Aarer. Mylord! Mylord! raabde jeg, hvor kan en ulykkelig Lidenskab saaledes bemestre Dem, at De kan forglemme baade Deres Ære og Fornuft? Miskjender De da gandske de helligste Pligter? O! hvilket forhadt Forslag gjør De mig! den ømmeste Fader, hvis Datter er ham den kostbareste Eyendom paa Jorden.

Men, det er mig umuligt, min Herre, blev Belton ved i sin Fortælling, at fortælle den hele Samtale. Nok, Mylord forsømde intet, som kunde bevæge mig til at fyldestgjøre hans Begjering: Taarer, Bønner, Løvter, Trudsler; men jeg var og blev ubevægelig. Da han endelig saae, at jeg ved intet kunde tillade mig overtale, holdt han an hos mig, at han maatte besøge hende ligesom tilforn. — Ney, Mylord, sagde jeg til ham, nu er det en Umulighed, efter hvad De har aabenbaret for mig, at jeg kan tillade videre Omgang. Jeg er Dem alting skyldig; tag Deres Velgjerninger tilbage; jeg skal ikke besvære mig derover. Men min Datter maae strax bort. — Bort? Deres Datter? Nu, saa er Deres Undergang ogsaa vis. Vel, Mylord, svarede jeg; mit Liv ofrer jeg gjerne, naar det kun rædder hendes Ære. Jeg bliver ved mit Ord, min Datter skal bort, hun vil finde Beskyttere, Mylord, som vil vide, hvad man skylder Uskyldighed og Dyd.

Her

Her forlod jeg ham, ilede hjem, og sendte Sophie endnu samme Dag til London, til een af min Kones Veninder; og nu ventede jeg med Utaalmodighed paa, hvad Virkning min Datters Fraværelse vilde gjøre paa Mylord. Den følgende Dag kom han til mig, og sagde med ethmedslaaet Aasyn: Hvad? De har altsaa virkelig været saa grusom, Belton, at berøve mig den eneste Fornøyelse, at see Gjenstanden for min Kjerlighed? — Jeg er Fader, Mylord, jeg har ikke gjort andet, end hvad min Pligt var. — Du vil min Undergang, Barbar, raabde han med den hæftigste og vredeste Mine; men jeg skal vide at hævne mig. — Det staaer til Dem, svarede jeg. — Fra i Dag af blev han ved, har De ikke noget Embede hos mig, min Hr. Belton; jeg har en anden, der kan betræde Deres Post. — Godt, jeg ønsker af mit Hjerte, at han vil tjene Dem saa troe, som jeg har tjent Dem. Mylord gik bort, uden at tale et Ord mere.

Jeg forseglede mine Papirer, og begav mig til min Datter. Dagen efter fik jeg Brev fra min Kone, fuld af vemodige Klager, som berettede mig, at min Efterkommer havde gjort Beslag paa mit Huus og alle mine Sager, og at intet var os mere tilovers. Dette sidste Slag fuldkommede vor Ulykke. Jeg vidste nu intet mere, hvor jeg skulde søge mit Øye, for at finde et Middel til at ernære mig og min Familie. I denne fortvivlelsesfulde Tilstand gik jeg en Aftenstund lidet ud, men neppe var jeg kommen ti Skridt fra mit Logie, førend en klappede mig paa Skuldrene,

og

og sagde: min Herre! er deres Navn ikke Belton? — Jo, svarede jeg; hvad er til deres Tjeneste? — Jeg har Fuldmagt af Lord Cotswald, at lade Dem arrestere for en Summa af 200 Pund Sterling; De behage at følge med.

Hvorledes jeg i dette Øyeblik blev til Mode, vil jeg forgjeves søge at kunne beskrive for Dem. Nok, jeg fulgde med; og nu er det 3 Aar siden jeg kom i dette afskyelige Fængsel. For to Aar siden døde min Kone af Kummer og Elendighed. Ach, hun er lykkelig! Intet kan forstyrre hende i sin salige Glæde, imedens vore øvrige Dage henflyde i Elendighed og Taarer. For nogen Tid siden sendte Mylord en Mellemhandler til mig, for at bringe mig til at indgaae hans nedertrægtige Forslag. Det første Ord denne Udsending talede, forraadede strax Mylords Hensigt, og jeg svarede ham saaledes, at han neppe kommer igjen. Forgjeves har jeg anflyet alle vore forrige Venner om Hjelp. Ulykken er en Prøveskole, i hvilken gemeenlig Venner frafalde. Ach, min Herre! jeg skulle nu ikke have levet længere, om Deres ømme Sjel ikke af Menneskekjerlighed var bleven rørt —

Her qvalde Taarerne Ordene paa den Gamles Læber. — Frimodig min Herre, sagde Wills. Vær rolig Sophie. Jeg haaber med Guds Hjelp, De skal endnu opleve mange glade Dage. Sig mig, hvor boer Lord Cotswald? — I den og den Gade. — Jeg vil tale med ham, og nu forlader jeg eder; men i

Morgen see De mig igjen, og dersom Haabet ikke gandske bedrager mig, saa skal De være lykkelig. — Wills gik, og Beltons og Sophies gode Ønsker ledsagede ham.

Wills gik til Mylords Pallads og lod sig melde hos ham. Til Lykke var han allene, og Wills fik ham uden Vanskelighed i Tale. Jeg kommer Mylord, (begyndte Wills) for at anstye Dem om Menneskekjerlighed for en fattig gammel Mand, som næsten af Alderdommens Byrde og Elendighed ligger under, og blot allene sætter sit Haab og sin Fortrolighed til Deres Godhed. Min Herre, svarede Mylord, det er en besynderlig Bøn De gjør mig; jeg har ikke den Fornøyelse at kjende Dem, og maaskee endnu mindre den, hvis Elendighed De skildrer mig. Hvem skal være mig Borgen for at den Mand, De beder for, har fortjent, at man viser ham noget godt? — Det vil jeg, Mylord. Tænk ikke han hører til den gemene Betlerhob, som anfalder os paa Gaderne, og ofte foregiver Elendigheder, hvor ingen er. Ney, her er virkelig sand og stor Elendighed. — Maae jeg da spørge Dem hvad han heder? kjender jeg ham, spurgde Mylord. — Alt for vel, svarede Wills; han hedder Belton.

Belton! raabde Lorden, i det han af Forundring foer tilbage; nu, og hvad har De at sige om ham? — Kun dette, at hans Lidelser og elendige Forfatning opfordrer Menneskeligheden selv, og at

det

det allerede vilde være grusomt, kun engang at fortælle samme. De tænke, Mylord, i et afskyeligt og frygteligt Fængsel tilbringer han sine Dage i Fortvivlelse; Nød og Sygdom har saaledes aftæret ham, at han ligner mere en levende Beenrad, end et Menneske; og hans Datter, ach, hans omme og elskværdige Datter, tager den følelsomste Deel i alle sin døende Faders Lidelser. Hun er ikke mere en Gjenstand for de tøyleløse Begjerligheder. Bleg, udtæret af Græmmelse, styrtes hun for Tiden af Kummer i Graven. Hendes Moder er der allerede. Ach, Mylord, skulle vel Deres Hjerte være tilsluttet for al Medlidenhed? Jeg besværer Dem i Beltons og Sophies Navn! Dersom De endnu mere er opbragt imod denne ulykkelige Fader, saa kom, følg med mig, og see Deres Slagtoffer. Umuligt vil De kunne imodstaae et saa skrækkeligt Syn. Vær dog engang retfærdig, Mylord! og ved den meest ædelmodige Handling gjør det godt igjen, hvad De har tilføyet Belton; og skaan Dem selv for de Samvittigheds Nag, som De engang herover ellers vil komme til at føle. —

Hvem er De, min Herre? spurgde Mylord, at De tør understaae sig, at give mig saadanne Erindringer? — Jeg er et Menneske, svarede Wills, og denne Titel er nok, for at retfærdiggjøre dette Skridt. Menneskeligheden gjorde mig det til en Pligt, og Medlidenheden indbød mig dertil. — Veed De da min Herre, at Belton er mig 200

Pund Sterling skyldig, og nu Interessen af samme i 4 Aar, og Kost og Fængsel? Tænker De da, at jeg skulde opofre denne Summa? — Ja, Mylord, gandske vist tænker jeg det. Jeg vilde holde mig for det nedrædigste Menneske, om jeg et eneste Øyeblik vilde betænke mig derpaa. Kan vel et ulykkeligt Menneskes Liv i mindste Maade sættes i Ligning mod 200 Pund Sterling? Om han nu døer, hvad skal der da blive af hans ulykkelige Datter? hun vil følge ham efter, umulig vil Sophie kunne overleve sin Fader. — Ney, ney, min Herre! hun lever nok; snarere vil hun derved blive sat i den lykkelige Nødvendighed, at søge sin Tilflugt til mig. — O, Mylord, langt fra. Havde hun kundet være nedrægtig nok til saadant et Skridt, vist nok havde hun da sparet sin Fader og sig for tre Aars Elendighed, og Gjelden havde blevet eftergivet. — Det er sandt, det er sandt, saavidt kunde hun have bragt det; men nu er det for sildig. Formodentlig er De kommen, min Herre, for at gjøre dette Forslag. Men hils hende og sig, at nu er det mig ikke beleyligt. — Hvad, Mylord, troer De mig til saa skammelig en Gjerning? Troer De, at jeg kunde være ugudelig nok for at falbyde en ulykkelig Piges Ære og Uskyldighed? — I det mindste, min Ven, er det sandsynligt, at De ikke kan have anden Hensigt med dette Ærende. Saa meget er vist, dersom Pigen endnu kom og godvillig overgav sig til mig; dersom hendes Hjerte havde nogen Deel i denne Overgivelse, saa vilde jeg maaskee ikke kunne modstaae

staae denne Frisielse; thi sandt er det, denne Spidsbubinde har noget Indtagende hos sig, noget Lokkende. — Denne uforskammede Spot, Mylord, er en Fornærmelse, som jeg ikke er vant til. Til Lykke for Dem, at Deres Huus er Dem en Fristad, ellers vilde Deres Stand, som De saa meget vanærer, ikke beskytte Dem for min Hævn. — Ha, ha, min Herre! De er altsaa hendes Ridder, hendes Forsægter? Jeg havde ikke ventet, at De i Deres Haandværk havde gjort saa hurtige Skridt. — Mylord, sagde Wills, i det han opstod, De vil maaskee engang erfare hvem jeg er? Dette vil jeg allene nu sige Dem, at jeg agter Æren høyere, end Dem; og at jeg aldrig skal rødme over saadanne Forbrydelser, med hvilke De drive Spøg. Troe imidlertid, at jeg ikke skal forglemme dette Optrin. Forlad Dem kun derpaa. Med disse Ord forlod Wills ham, fuld af Fortredelighed over, at hans første Anslag var mislinget, men derfor ikke overgav Haabet.

Han gik ind paa det nærmeste Kaffehuus, og lod sig give de offentlige Tidender. Han gjennemsøgde Avertissementerne, for at finde nogen, som vilde udlaane saadan Capital for taalelige Renter; han udmerkede sig en tre a fire Personer. Efter nogle forgjeves Forsøg med disse, traf han endelig een, som imod Hypotheqve forstrakde ham 400 Pund. Med disse Penge fløy han som snareſt til Mylords Procurator, som havde Beltons Obligation i Hæn-

der. See her min Herre, sagde han, her bringer jeg Dem Beløbet af Beltons Gjeld. Vær saa god og qvitteer. Den Fangne maae endnu i denne Dag paa fri Fod. — Veed De ogsaa min Herre, spurgde Procuratoren, det hele Beløb af Gjelden? Capitalen er 200 Pund; Interessen af samme i 5 Aar udgjør 50 Pund; Omkostningerne 20 Pund: Summa Summarum 270 Pund. — Deres Qvittering, min Herre, jeg betaler. — Tillad mig at spørge, er De en af Hr. Beltons Paarørende? — Nei, min Herre, men om saa var, hvad kommer det Dem ved? — Visseligen kommer det mig ved. Det vil være Mylord den største Fornøyelse, at lære at kjende den Person, som har udslettet denne Skyld. — Den Fornøyelse skal Mylord aldrig faae. Belton veed ikke engang, hvad jeg udretter for ham. — Alvorlig? Det er jo da en magelos Handling; maaskee har hans Datter ... — Tie, min Herre, ingen fornærmende Udtryk mod denne Pige. Forret Deres Pligt, og skriv Qvitteringen. Det maae være Dem nok, at jeg betaler hvad De fordrer, og vægrer De Dem, saa ... — O nei, min Herre! det er langt fra ikke min Hensigt. — Nu skrev Procuratoren Qvitteringen. Wills modtog samme for den betalde Gjeld, og ilede til Fængslet. Han havde allerede i Forveyen ved en Billet til Sophie og hendes Fader forberedet dem til at tage imod hans Besøgelse, og i samme inviterede han dem til et Middagsmaaltid i næste Gjestgivergaard. Da de vare overbeviiste om, at Wills ikke kunde bedrage dem, saa

ventede

ventede de nu paa ham med megen Længsel. — Wills overgav Stokmesteren Qvitteringen, betalde ham sit Gebyhr, og løb af Utaalmodighed ind i Fængslet. — Nu Hr. Belton, har De faaet min Billet? — Ja min Herre; men hvad skal vi tænke herom? — Intet andet, end at De er frie, og kan nu forlade Deres Fængsel. Kom, Vognen venter paa os. Det er Middag, og vi kan alle have en Vedergvægelse nødig. —

De forlode Fængslet, og først ved Spisebordet i Gjestgivergaarden overleverede Wills den gamle Belton sin indfriete Obligation, og derved overbeviisde ham fuldkommen om hans Frihed. Glæden var ubeskrivelig Den Gamle faldt sin Velgjører om Halsen, og bevidnede ham sin hjertelige Taknemmelighed. Sophie kunde kun udtrykke sin Erkjendtlighed ved Taushed og Taarer. Har Wills nogensinde været elskværdig, saa var det i dette Øyeblik, da han, lig de himmelske Magter, gjengav den Bekymrede sin Roe, den Syge sin Sundhed, og den Fangne sin Frihed.

XII. En Tiggers Tale ved den Sammenkomst, som holdes hver Mandag i London.

Mine Venner og Brødre!

Jeg hindrer eder i Dag fra eders sædvanlige Forretning, for jeg vil have den Fornøyelse, at

beverte eder førend jeg døer. Det er ingen Listighed af mig, for at berøve eder den Dagsskilling, som I havde kunnet forhværve eder i den Tid. Førend jeg lader eder gaae bort fra mig, skal enhver af eder opvise sin Liste, og jeg vil give eder ligesaa stor en Sum, som den I formodentlig havde kunnet indkassere denne hele Dag. Mine Børn skulle ikke see suurt ved denne ædelmodige Gjerning. Det er det eneste, som jeg tænker at afknappe for dem i den Arv, de har at vente efter min Død. De Raad og Underviisninger, som jeg nu har foresat mig at give eder, vare vel egentlig bestemte for dem; men jeg haaber, de ere af den Beskaffenhed, at de skulle gavne ethvert Medlem i vort Samfund.

Mine Børn! Den Velsignelse, hvormed Himmelen har behaget at krone mit Arbeyde, har sat mig i den Tilstand, at jeg kan efterlade eder en liden Afmindelse af 100 Pund Sterling hver, en Gave, som i Sandhed er ubetydelig, men som kan blive dreyy i eders Hænder, om I selv ikke hindre det ved Vellyst og en lasiværdig Opførsel. Denne Gave beviser dog i det mindste, at I kunne hver for sig især samle ligesaa meget, som det I nu faae til Deling imellem eder. I Tiggerstanden, ligesom i alle andre Næringsstænder, maae man leve af andres Trang, Svagheder og Passioner. Af de sidste ere de meest herskende, og som letteſt kunne opvækkes hos Mennesker, **Forfængelighed** og **Medlidenhed**. Disse ere Drivefjedrene til de fleste smukke

Gier

Gjerninger; især er Forfængelighed det, og den iblandt eder, som bedst forstaaer at oppuste disse Passioner, skal ogsaa gjøre den største Lykke.

Jeg mindes gandske vel den Tid, da jeg satte mindre Priis paa Penge, end paa Kundskaben om de Regler, som jeg nu tænker at meddele eder. Men nu, mine Børn! nu er jeg gammel og ørkesløs; jeg kan ikke længer skabe mig til et Formaal for Menneskers Medlidenhed. Det er ikke en virkelig Elendighed, ikke en virkelig Ulykke, som skal røre Mennesker; ney, opdigtet skal den være, som skal røre dem; og jeg er nu ikke længer i Stand til at forstille mig. Hører da de Regler, som jeg i min Livstid med saa lykkelig en Fremgang har betjent mig af. O gid I maatte høste den samme Frugt og Nytte deraf!

Værer hverandres Venner, værer enige og forliges, omendskjønt I ere Medbrødre og alle af eet Haandværk. Juristerne forsamle sig ofte paa Værtshusene, Lægerne i deres Collegier, Kjøbmændene paa Børsen, og Laqvayerne i Smaagaderne. Iblandt alle disse Slags Folk er der altid nogen, som kan give eder noget. Følger efter dem og overhænger dem, forfølger dem igjennem hele Gader; fordeler eder paa adskillige Steder, og spiller særskilte Roller. Den, som en kan gjøre Indtryk hos een, gjør det dog vist hos en anden. Den Medlidenhed, som den første af eder kan have opvakt i den Forbigaaendes Hjerte, kan den anden eller tredie først komme til

at høste Frugten af. Hans Hjerte maatte være haardt som Flint, om han ey blev rørt af 20 særskilte Ulykkes Historier, som i Foreening og Sammenhæng ey kunne andet, end bevæge ham. Værer overbeviste om, at hans Pung skal tilsidst aabne sig, især om han selv har erfaret nogen af de Ulykker, som han hører andre beklage sig over.

I bør og vide, at naar maaskee en eneste giver eder noget af Medlidenhed, saa er der 50, som give, for at blive eder qvit. Imod een, som virkelig giver af Christenkjerlighed og et godt Hjerte, ere der 500de, som give, for at gjøre sig til af Gavmildhed. Efter denne Grundregel skulle I altid hænge næsviseſt i Hælene paa dem, som synes meest syſſelsatte; bede saadanne Folk om Almisse, som kunne give samme i Manges Paasyn, og det skal neppe mislykkes eder.

Forglemmer ey, at man har anlagt Gader i Stæderne og Byerne, ikke for at holde Sammenkomster og Raadsamlinger paa, men for at gaae paa. Lader dem forstaae, at I vide dette Øyemerke; og naar I see flere Personer staae i en Flok sammen, saa skriger, og klager, og jamrer eder, saa de ey faae Ørelyd, førend de betale eder for at tie. Naar I paa denne Maade har opfyldt eders Skyldighed imod eder selv, saa skynder eder, at underrette eders Medbrødre om Stedet, hvor de staae, at de kunne vente samme Fordeel.

Bort-

Bortdriver ikke megen Tid paa de Fornemmes Trapper; Lykken har gjort dem følelsløsere, end andre; de kunne ikke ommes og røres ved Ulykker, som de aldrig have erfaret.

Ingen af eder bør tillade, at nogen staaer længe og holder Samtale paa Gader og publique Steder, uden med visse Vilkaar. Er det en Handelsmand, som taler, saa kan man være vis paa, at Samtalen bliver kort; altsaa kan I lade eder afspise med en Skilling. Er det en Undermand, som søger at insinuere sig hos nogen Overmand: saa opofrer han før en Toskilling, førend han lader Leyligheden gaae sig af Hænder. Men fører Lykken eder hen til to Elskende, saa lader dem betale Lavet med et Par Toskillinger; de give dem gjerne og med Glæde, førend de for hastigt skulde ville skilles fra hverandre. — See, dette er i Korthed den Opførsel, I bør iagttage, i Henseende til samlete Personer. Men at forfølge og overvinde enkelte Personer, dertil udfordres visselig en større Duelighed, og da er det, man kommer til at prøve, om man forstaaer sin Kunst.

I hvad for et Distrikt I foresætte eder at gjennemløbe om Dagen, saa vælger eder altid en Gade, som er ikke for langt borte fra eders Hiem, hvor I kan opholde eder i den Tid, I ingen Ting har at gjøre. De lykkeligste Tider ere om Middagen, og henimod Kl. 6 om Aftenen; om Middagen gaaer enhver hiem til sit, og Kl. 6 stiller man sig gjerne i Vinduet, for at see paa de Forbigaaende;

gemeen-

gemeenlig er man da i god Lune. Underretter eder om hver Familie og dens Historie; og stiller altid nogen af eders Brødre eller Søstre hen for samme, hvilke skulle beklage sig over ligesaadan en Ulykke, som I vide er overgaaet Familien. Har en Fader mistet sin Søn, saa skal en af eders ældre Brødre røre denne bedrøvete Fader paa det ømme Sted, og sige: "Mit eneste Barn er dødt, et kjært, et velartet, et "haabefuldt Barn, som skulde være blevet min Al- "derdoms Trøst." Hvad kan da denne Fader svare andet, end dette: Ach, min Ven! jeg veed hvor stor Medlidenhed en saadan Ulykke fortjener. En To-skilling i det mindste gaaer med det samme op af hans Lomme, og en Taare triller ned ad hans Kinder.

Har Skjebnen sat en Mand i Fred, og ligesom forundt ham Lye og Læe, ved det han er bleven skilt ved en ond og arrig Kone: saa skal en af eder skynde sig hen til ham, og bede ham om en liden Hjelp. Døden, skal denne eders Medbroder sige, har lykke-lig taget min Kone, hvis Vrantenhed og Arrighed dagligen fortærede Marven i mine Been; Glæden over at være kommen ligesom ind i en ny Verden, har næsten gandske forstyrret mine Sandser; jeg kunde behøve et Glas Brændeviin, for at sætte dem i Skik og faae dem rolige igien. Vor Enkemand maatte være gandske uden Følelse i sin Glæde, om han ikke svarede: Der har du en Fiirskilling, din Stakkel.

I et andet Huus er Manden syg; I maae derfor passe paa, naar Konen gaaer ud. Er hendes

Mand

Mand saadan, at hun elsker ham, saa siger: at I beder Gud fra Morgen til Aften, at han maae faae sin Helbred igjen; men er han af det Slags, som alt for mange Mænd nuomstunder ere: saa skal I sige, at I har hørt, han slet ikke kan komme sig igjen. Denne Kone maatte være forhærdet, om hun ikke skulde give eder en Styver om Dagen, i det gode Haab, snart at see sin Mand paa Liigbaaren.

Forsømmer ikke at indfinde eder ved fornemme Herrers Dore i Leve-Timerne; det er da, naar de Opvartende komme ud, og I tydelig kunne læse af deres Ansigter, hvad der tildrager sig i deres Hjerter. Er der nogen af dem, som har opnaaet sin Ansøgning, saa skulle I see den Glæde spille i hans Øyne, som boer indvortes i hans Hjerte. Ønsker tusinde Velsignelser over den fromme Herre, som saa ædelmodig holder sine Løvter og belønner Fortjenester. Men seer I nogen af hans Medbrødre mørk og suur, hvilken altsaa har faaet Afslag paa sin Ansøgning, saa siger til ham: Gud hjelpe Dem, min gode Herre! og lade Dem aldrig trænge til denne Mand, hvis hele Ære og Høyhed bestaaer i de Penge, han eyer. Lægger til, i det I sukke gandske dybt: Ach! ja, ja! det gaaer saaledes til i Verden: de værdigste Personer, som ey forstaae sig paa at smigre, ere just de, som aldrig naae, hvad de attraae. I kan være visse paa, mine Brødre! at denne Mand skal belønne eders gode Tanke.

I maae altid, naar I adressere eder til Personer, berømme dem for Egenskaber og Dyder, som I sikkert ved,

veed, de aldrig have eyet; for Ex. om I møde en hæslig Karl, saa kalder ham: min smukke Herre! ophøyer hans Udseende, som forskjønner hans prægtige Klæder og Perykke, og priser det Fruentimmer lykkeligt, som faaer Part i hans Hjerte. Træffer I en ung Officier, som I ey behøver længe at lede efter paa Gaderne, saa maae I strax raabe: Min naadige Hr. General! Taler I til Præster paa Gaden, saa maae I kalde dem Provster eller Bisper. Overalt maae I berømme de store Mænd, som I ville nyde Godt af, for Veldædighed, og kalde dem medlidende og velgjørende Herrer, saa skulle I ufeylbarlig udpresse Gaver af dem.

Der gives Folk, hvis Adfærd og udvortes Anseelse røber alt, hvad der boer i dem. Af disse skulle I forstaae at drage Fordeel. Faaer I en Mand at see, som er klædt i røde Klæder og seer bedrøvet ud, saa maae I være forsikrete, at det er en afskaffet Officier. Hos ham skal altid en af eders Koner indfinde sig og forestille ham, at hun er Enke efter en fattig Matros, som, efter at han havde tjent paa Floden i en tolv Aars Tid, døde af Græmmelse, fordi han fik sin Afsked uden mindste Pension. Træffer I en Mand med simple Klæder, som kommer nedslaaet ud fra nogen høy Herres Huus; saa siger til ham: Min kiere Herre! jeg beder om Forladelse; jeg er en fattig Kjøbmand, som sad tilforn i en god Næring; men jeg havde fornemme Debitorer, og fik ingen Betaling af dem, derfor blev det reent ude med mig. Bliver I et smukt

Fruen-

Fruentimmer vaer, som slaaer Øynene ned, og i hvis Ansigt Bedrøvelsen er malet, saa sender strax en af eders ældre Systre hen til hende, for at beklage sig over sit ulykkelige Giftermaal med en Mand, som fylder sig, gaaer til andre Fruentimmer, og fortærer alt, hvad han har, i Liderlighed; dersom da saadant et Fruentimmer er ilde givt, skal eders Tale trænge ind i hendes inderste Hjerte, og med det samme aabne hendes Børs; i anden Fald kan en anden af eders Koner gaae til hende og sige: Jeg var paa Nippet at blive givt, og min Kjæreste døde i den Tid man lavede til Brylluppet. Paa en eller anden Maade skal da omsider dette Fruentimmers Hjerte bevæges, og maaskee blive uventet gavmild imod eder. Er det et hæsligt Fruentimmer af Udseende, hvoraf man og finder nok i de store Stæder, men saa pyntet og udmayet som en Bondebrud; saa skulle I sige: Ach! min søde Frue! De er ligere en Engel, end et Menneske; giv mig fattige Stakkel et Par Skilling. Mærker I den sædvanlige Behagsyge hos hende, som gjerne røber sig, i det hun seer sig allevegne om; saa lader en af eders Vanføre, Skurvede, Suurbenede eller Krøblinge gaae i Forveyen for hende, og attagpere hende med de sædvanlige Tiggervaaben. Ligeledes om I lykkeligviis træffer en ung Mand, som følger sin unge elskete Halvesiel førstegang til Kirken: saa skikker nogen affsted, som har kun een Arm, to Tommer paa een Haand, o. s. v. Min Kone, skal han sige, har nylig været i Barselseng og født et Misfoster. Manden skal da strax give eder noget, for I skal gaae bort.

Jeg

Jeg havde endnu tusinde Ting at sige eder; men min Tunge begynder at stamme. Dette lidet, som jeg har sagt, kan i Øvrigt være nok, naar I ville trække al mulig Nytte deraf, som jeg har gjort i de 60 Aar, jeg har levet. Jeg angrer ikke, at jeg forandrede min Levemaade i min Ungdom. Jeg skal indtil min Død velsigne den gode Prælat, hvis alvorlige Nidkjerhed berøvede mig Præstekjolen; thi derved kom jeg til at gribe denne Stav, hvorved jeg har befundet mig saa vel.

Vinter-Aftenens Tidsfordriv.

Tredie Hæfte
for Decembermaaned.

XIII. Den uskyldig lidende Americanerinde, eller Historie om Miß St. Vincent.

(Af det Engelske.)

En Aften, da Hr. Villiers gik igiennem Bartholomei-Lane, hørde han en grov Stemme bag ved: Hvem er I Menneske? og hvad sidder I her for og fryser og ryster? En grædende Fruentimmer-Røst svarede paa disse Spørgsmaale: O lad mig sidde og være i Fred! Jeg gjør eder jo ingen Uroe, hvorfor kan I da ikke lade mig være i Roe?

Villiers følede sin Nysgjerrighed opvakt ved disse Ord, og nærmede sig hen til Stedet, hvor han havde hørt denne korte ubehagelige Samtale; men standsede, da den første begyndte atter igien: Hvad er I for et Skarn? Dersom I ikke gaaer paa Timen, saa skal jeg hjelpe jer afsted. Jo I er et honnet Fruentimmer I! — O, min Ven! sagde Fruentimmeret, gjør mig den Tieneste, at gaae fra mig; jeg forlanger ingen anden Hjelp af Mennesker, end at de ville lade mig doe i Fred.

Disse Ord, og den Tone de bleve frembragte i, gjorde Villiers's hele Følelse ret levende, saa han skyndte sig hen til Stedet, og saae en fordrukken Karl, som han kjendte, til hvilken han sagde: Hvorfor begegner I dette stakkels Fruentimmer saaledes, min Ven?

Hvad rager det jer? svarede den fordrukne Crispin, gaae I F*** i Vold! hun er min Fangst; og dersom I ikke gaaer jer Vey, saa skal jeg lære jer det, I — — — —!

Villiers, hvis Følelse var emfindtlig i høyeste Grad, havde gjort sig det til en Regel, aldrig at sige nogen Grovhed, men og aldrig at forbøye nogen. Han besvarede altsaa denne Compliment med et Slag af sin Stok, saa at Crispin styrtede ned paa Jorden derved.

Derpaa gik Villiers hen til Fruentimmeret, som var meget smukt af Anseelse, men var færdigt at forgaae af Graad og Jammer. Kan jeg tjene Dem i noget? sagde han til hende. O, min Herre! svarede hun med en grædende Røst, vil De følge mig hen til et Sted, hvor jeg i Roe kan nedlægge mine trætte Lemmer og døe i Fred.

Madame, sagde Villiers, som var meget rørt, jeg vil heller følge Dem hen til et Sted, hvor De kan conservere Deres Liv, og bidrage dertil, hvad jeg formaaer.

Jeg

Jeg troer, min Herre, var hendes Svar, at det vil være forgjeves for mig, at tænke meer paa at leve. Jeg føler det. Mit Hjerte er gjennemboret, Gud ske Lov, at jeg snart kan vente at dse, uden at være falden i den Synd, som jeg den hele Dag er bleven fristet til, at aflive mig selv. To gange har jeg allerede været ved Brædden af Floden; men min Skytsengel vinkede mig tilbage, og der er nu en stadig Hengivenhed under Guds og Himmelens Villie opvakt og herskende i min Sjel. Jeg vil adlyde hans retfærdige Beslutninger over mig. Det var hans Behag, at jeg, ved en grusom og bedragerisk Mands Hænder skulde berøves alt det, som kan gjøre Livet taaleligt; kun min Ære og Uskyldighed kunde det umenneskelige Skarn ikke berøve mig. Dette er vel en usigelig Trøst for mit Hjerte; men kan det vel hjelpe en til at faae Venner? til at faae det fornødentlige Livets Ophold i Verden? Ved disse Ord begyndte hun at besvime.

Villiers tog hende i en Hast i sine Arme, at hun ikke faldt til Jorden, bar hende hen til Trapperne og satte sig der med hende. Det varede næsten en halv Time, førend hun kom til sig selv igjen; og imidlertid kom der en ledig Portechaise forbi, hvilken Villiers kaldte hid; og da hun havde samlet saa mange Kræfter igjen, at hun kunde holde sig fast paa Sædet, satte han hende deri, og lod hende bringe hen til et anstændigt og sikkert Sted. Villiers befalede Portørerne at gaae meget langsomt, og fulgde selv med til St. Pouls Kirke-

gaard. Her traf han en Karet, hvori han fik hende med stor Møye oplosted; thi hun var bleven saa svag igjen, at hun ikke kunde staae paa sine Been, og endnu mindre gaae noget Trin uden Hjelp. Han satte sig hos hende i Kareten, og, imedens de kjørde til den Vestlige Side af Staden, gav han hende de sterkeste Forsikringer, at bringe hende hen til et sikkert Sted.

Hun sagde paa en forbindtlig Maade til ham, at hun kunde ikke mistanke en Mand for nogen ond Hensigt, som i hendes korte Bekjendtskab med ham havde viist saa megen Følelse og Emfindtlighed. Men ach, føyede hun til i en afbrudt Tone, hvorfor behagede det ikke Himmelen, at sende mig Dem til Hjelp, førend det blev for sildig.

Det er ikke, svarede han hæftigt, og det skal ikke være for sildig! Vær ikkun ved et frit Mod! De har, efter Deres egen Tilstaaelse, intet tabt, uden i det, som let kan forhværves og godtgjøres igjen; og alt hvad jeg eyer, skal i begge Henseender være Dem til Tjeneste.

Denne uventete Godhed var saa stor, at hun ikke i hendes nærværende svage Tilstand kunde bære den. Hun besvimede nok engang; og skulde have falden ned af Sædet, dersom Villiers ikke havde taget hende i sin Favn. Hun var net op kommen til sig selv igjen, da de kom til det Gjestgiverhuus, hvor han vilde betroe hende til Vertindens Tilsyn, som var en Kone af en

god

god Character og et godt Rygte. Hun tillavede strax en Forfriskning til hende, hvoraf den stakkels Pige ikkun nød gandske lidet, omendskiønt hun havde fastet i hele 12 Timer, som man siden fik at vide, og havde imidlertid gaaet omkring i Staden i et Slags Raserie, efterat hun med Fortredelighed og Foragt havde forladt den Veninde, til hvis Huus hun Aftenen tilforn vilde tage sin Tilflugt. Den skrækkelige Dag, paa hvilken der fulgde en søvnløs Nat, gior det begribeligt, hvorledes hendes kiælne Constitution kunde paa saa kort Tid lide saa meget. Hun var virkelig meget smuk, og fiin af Ansigts Træk og Lemmer, og hendes Udtryk ved Talen vidnede om en reen og ædel Forstand, og om det bedste Hjerte.

Da den stakkels Dame nu behøvede Rolighed og Søvn, saafremt hun ellers kunde faae den for de Lidenskaber, som oprørde hendes Sind: saa gik Hr. Villiers bort, efterat han først havde betalt Værtinden en Deel Penge forud, og bedet hende, at drage Omsorg for denne Fremmede, som for hendes egen Datter, hvilket hun lovede, og holdt Ord. Thi han fandt den følgende Dag, at alting var skeet med den største Tjenstagtighed. En af Pigerne havde vaaget over hende, og om Morgenen var der hentet en Syge-Opvarterske. Man havde og raadført sig med en god gammel Apothequer, for at bringe hende til Kræfter igien. Kort sagt, Hr. Villiers var tilfreds med alt, hvad man havde gjort. Men han blev meget nedslaaet, da han mærkede, at hendes Kræfter havde taget saa meget af paa en eneste

Nat, omendskjønt hun i hans Nærværelse tvang sig til at være munter. Vertinden fortælde ham, at man ikke uden med stor Nød havde faaet hende af Sengen hen i den Lænestoel, hvorudi hun sad, og ligesom glædede sig ved Smile over det, at hendes Opløsning stundede til.

Da Hr. Villiers, hvis Hjerte Natten for havde meget stærkt følet hendes Ulykke — ja virkelig langt stærkere, end han selv mærkede — saae denne elskværdige Pige sidde der ligesom at vente paa Døden — kunde han ikke taale dette Syn; og hans hele Philosophie forlod ham, som ellers pleyede at gjøre ham saa god Tjeneste. — Taarerne trillede ned ad hans mandige Kinder, og hans hele Sjel blev opløst i Ømhed. Han bad hende at hun maatte dog samle sine Livsaander igjen, og ikke døe fra ham.

Ved disse Ord sukkede hun med opløftede Hænder til Himmelen: O Gud, lad mig ikke foraarsage en Mand Kummer og Bedrøvelse, som du har begavet med et saa kjerligt Hjerte.

Dette hendes Suk gjorde en langt anden Virkning paa Villiers, end hun sigtede til. Fra det Øyeblik traadde hans Sjel i en Pagt med hendes. Han fattede den Beslutning, enten at søge at faae hende frisk igjen, eller ikke at overleve hende; hvilket var en Virkning af hans gandske hensmeltede Hjerte, og blev

med

med hans Bøne ikke anseet for tosset. Der kom paa denne Tid en Doctor, som Villiers havde sendt Bud efter. Han følde hendes Puls, gjorde nogle Spørgsmaal til hende, og ordinerede hende noget. Derefter sagde han, paa Hr. Villiers Spørgsmaal, om der var nogen Fare? at han efter to eller tre Besøg først kunde sige det. Hun maatte imidlertid holde sig stille og rolig, og bruge det hende var foreskrevet. Derpaa gik han, og Villiers fulgte med ham; men lod sin hele Sjel blive tilbage hos den Syge.

Den følgende Dag kom Villiers igjen, og fandt hende siddende at skrive. Han spurgde, hvorfor hun i denne kritiske Tid vilde udmatte sig med Skrivning? — Jo, det er fornødent, sagde hun. Jeg befinder mig nu Gud ske Lov noget bedre; og jeg maae lade min Velgjører faae en Optegnelse paa de Effecter, som jeg har ladet den uværdige Kone, min forrige Værtinde, beholde for de 30 Pund, jeg skyldte hende i Husleye. Hun har visselig beholdt formeget; thi der er Juveler deriblandt, som har tilhørt min Moder, og ere vist mere end fem hundrede Pund værde. Men min Forvirring dengang tillod mig ikke at tænke derpaa.

Hun overleverede derpaa Fortegnelsen paa hendes Effecter til Villiers, saa omstændelig, som hun havde kunnet befinde sig samme; og, ved tillige at levere hamet andet Papir, sagde: Dette er en kort Efterretning om den Person, som Deres Medlidenhed skulde

have rædet, om det havde behaget Himmelen, at skaffe mig Deres Bekjendtskab en Dag tidligere. Ach, den Fornøyelse, som jeg føler, ved at have lært at kjende en saa værdig Mand, forbittres meget ved den Kummer, som jeg mærker, til min Smerte, at have plantet i Deres ædle Hjerte. Tag mine Effecter til Dem og Deres Brug fra det slette Menneske, som har dem. Det glæder mig, at jeg kan see dem i en Mands Hænder, som har saa menneskeligt et Hjerte.

Tael ikke, sagde Villiers med en Blanding af Ømhed og Angest, tael ikke om sammes Brug; men lev, for at bruge dem selv, og alt, hvad jeg formaær at skaffe Dem.

Ach, sagde den elskværdige Syge, kald ikke min Sjel tilbage fra den Roligheds Bane, paa hvilken den vandrer, for at overlevere sig i sin guddommelige Skabers Hænder, De vil dog ikke, at jeg ugjerne skal forlade en Verden, som har intet mere Indtagende for mig. Mit Hjerte skulde ikke kunne nægte Dem noget, uden dette; thi jeg føler min Død er vis, og Himmelens Villie maae skee.

Villiers syndes at ville synke ned i Jorden ved denne hendes Tale, og Taarerne strømmede ned ad hans Kinder.

I dette Øyeblik kom Doctoren igjen, somhavde været der engang før om Formiddagen. Han fandt hendes

hendes Tilstand saa kritisk, at han tvivlede om hendes Restitution; hvilket han hemmelig sagde til Villiers. Hun havde siddet alt for længe oppe ved sin Skrivning, og derfor bad hun nu selv om at maatte komme i Seng. Villig indtog hun den paa nye ordinerte Mixtur, og syndes derpaa at ville falde i Roligheb; hvorfor Doctoren gik bort, med Løfte, at komme igien om et Par Timer, og Villiers gik ind i et andet Værelse, for at læse den Fortælling, som hans syge Kjereste nylig havde leveret ham. Dens Indhold var følgende:

Jeg er en Vestindisk Adelsmands Datter, hvis Fader efterlod ham en meget rig Plantage. Han var først to og tyve Aar gammel, da han kom i Besiddelse deraf; og fem Aar, som han tilbragde i en tankeløs Kreds af Fornøyelser i og omkring London, forenet med de Bedrageriер, hvori fraværende Tjenere og Folk saa let gjøre sig skyldige, naar de see deres Herre at være paa Knærne, havde saaledes formindsket hans Formue, at han fandt det høyst fornødent, selv at reyse til Vestindien, for at passe paa den liden Rest, som han endnu havde tilbage af sit Gods. Han tog min Moder med sig, som var en ædel Baronets Datter, hvilken han omtrent halvandet Aar tilforn havde ægtet, og hvis Formue af fem tusinde Pund kun havde tjent til at standse Creditorernes Angreb paa ham for en kort Tid. Jeg var dengang omtrent tre Maaneder gammel, og blev betroet til Hr Boncheartes Opsigt, som var min Faders Factor i London. Jeg skulde med Taknemmelighed erin-

erindre hans og hans Kones Omhue for min Opdragelse, om jeg havde kunnet leve længer. Men dette værdige Pars uværdige Søn har i mine blomstrende Aar styrtet mit Liv i Graven. Den Formue, som min Fader havde arvet, var meget anselig. Men han gjorde det samme, som mange andre af dem, der har Plantager i Vestindien; han havde stedse forud paa et Aar optaget sine Indkomster; han var altsaa nødt til, at sælge lettere og kiøbe dyrere, end hans forsigtige Naboer; og saaledes kom han hvert Aar mere og mere tilbage: saa at det lidet, som han efterlod til mig ved sin dødelige Afgang, da jeg var i mit syvende Aar, var i den største Forvirring. Min Moder var omtrent et Aar tidligere end min Fader bleven forløst fra dette elendige Livs Møye. Til min Lykke bestikkede han den værdige Hr. Boncheart til sin eneste Executor og til min Formynder, med den Fuldmagt, at sælge og overhoved gjøre a't, hvad han holdt fordeelagtigt, uden at han, endog ikke af mig selv kunde fordres til Regnskab derfor. Denne uindskrænkte Tillid hovede den gode Mand, og han vederlagde samme ved den yderste Omhue og Ømhed for sin Vens Datter. Den i mange Vidtløftigheder indviklede Rest af min naturlige Formue, kunde, som man sagde ham, naar al paahængende Gield var betalt, ikke belobe sig til rene fem hundrede Pund. Men denne gode Mand vidste dog ved sin Flid og ved sin grundige Kundskab i Handelsaffairer at anvende samme saa vel, at han kunde overlevere mig, da jeg blev et og tyve Aar gammel, Actie-Breve i offentlige Fonds

for

for næsten ti tusinde Pund, hvorhos han afslog den sædvanlige Belønning, til hvilken hans havte mødsommelige Forvaltning dog berettigede ham. Herforuden havde han betalt al min Faders Gjeld. Jeg veed ikke, om Følelsen af hans svækkede Sundhed drev ham til at skille sig ved sit Formynderskab for mig; men han levede ikke længer, end en Maaned derefter. Hans Formue, som blev skatteret imellem femten til tyve tusinde Pund, efterlod han sin eneste Søn, et ungt Menneske, som, i hvor vild han end var, og i hvor lidet han lod til at bekymre sig om Forretninger og at tage sig noget for, syndes dog alligevel at besidde nogle gode Egenskaber. Men det var desværre, som jeg nu indseer, ikun mig, som syndes det, da jeg ikke ønskede at dømme andet end godt om min Velgjørers Søn. Til Uhæld for mig var hans Moder død to Aar førend Faderen; ellers havde jeg blevet hos hende; og hun, som kjendte ham langt bedre end jeg, skulde vist have rædet mig ud af den Snare, hvorudi min Uerfarenhed styrtede mig.

Da min Formynder var bleven Enkemand, havde han sat mig i Kost hos en Enke paa Landet, som var beslægtet med ham. Men da hun siden giftede sig igjen, saa blev jeg overladt til mig selv, og reysde ind til Staden, hvor jeg leyede mig et møbleret Værelse for tredsindstyve Pund Sterling aarlig. Da jeg havde været der omtrent fjorten Dage, fik jeg en Besøgelse af den unge Boncheart. Jeg imodtog ham som en Syster pleyer at modtage sin Broder, og jeg kaldte ham

med

med det Navn, da jeg anfaae ham som min Pleiebrøder; thi hans Fader og hans Moder havde været de kjerligste Forældre imod mig. Han gav sig Anseelse af at have meget at bestille; sagde, at han var lykkelig i sine Affærer, og at sammes Oppasning var ham nu til langt større Fornøielse, end hans forrige Udskeielser; og forsikrede, at om hans Fader havde efterladt ham togange saa meget, saa kunde han anvende hver Skilling ikke allene til sine fraværende Venners Tieneste, men endog til sin egen store Fordeel. Ja, min kiere Polly, føiede han til med en ham egen ubekymret Mine, naar jeg har samlet halvtredsindstyve tusinde Pund, og kan underholde Dem, som De bør underholdes, saa vil jeg tilbyde Dem min Haand og mit Hjerte.

Jeg smilede og svarede, at vi vare for nær beslægtede; thi jeg anfaae ham virkelig altid som min Broder. Da han tog Afsked, bad jeg ham, at han vilde besøge mig saa ofte hans Forretninger tillode ham det. I de første sjorten Dage derefter kom han to eller tre gange til mig, men blev hvergang ikke over ti Minuter, med Undskyldning, at han havde presserende Forretninger, og sagde: det er lutter af Længsel efter Dem, min Polly! thi naar jeg først har samlet mine halvtredsindstyve tusinde Pund Sterl. saa vil jeg tale længer med Dem.

Jeg sagde, at naar han havde bragt det saa vidt, saa skulde jeg gjøre mig al Umage for at hielpe ham til en brav Kone. Men jeg selv, føiede jeg til, kan

aldrig

aldrig forandre den søsterlige Tilbøyelighed, som jeg føler til Dem, til noget andet.

Det vil komme an paa et Forsøg, svarede han, naar jeg først har opnaaet mit Ønske, for hvilket jeg stræber saa ængstelig, at jeg anvender hver Guinee, som jeg eyer i Verden, til det Øyemed, og gaaer mangen en Dag omkring i Byen med to eller tre Skilling allene i min Lomme.

Dette var den Lokkemad, som blev udkastet for mit aabne Hjerte, og efter den Kundskab, som denne — jeg gyser ved at nævne min Velgjørers Søn saaledes — ildesindede Karl havde om mig, kunde han derved neppe forfeyle sin Hensigt.

Hvorfor behøver De, sagde jeg, at indskrænke sig saaledes, da De veed, at jeg altid i Nødsfald paa en kort Tid kan assistere Dem med et halvt hundrede til tusinde Pund Sterling, og om jeg endog reent skulde miste dem, for at tjene min Velgjørers Søn, saa skulde dog det Tab ikke være saa stort for mig; det kunde være et Par Klædninger mindre om Aaret.

Polly, svarede Hykleren, jeg skulde ikke tillade det, at De, som har ikke andet at leve af, end Deres Renter, skulde hazardere tusinde Pund Sterling. Handelen er mislig, endog for de forsigtigste Folk, omendskjønt jeg bruger al muelig Forsigtighed. Men dersom

jeg

jeg seer at kunne vinde en betydelig Fordeel, saa vil jeg vove at forlange fem hundrede Pund af Dem paa Credit i en fjorten Dage eller tre Uger; maaskee der kan blive saadan Leylighed for mig om to eller tre Dage; men det er og mueligt, at det ikke kan skee i en heel Maaned. — Med disse Ord tog han Afsked.

For at forkorte denne for mig ubehagelige Historie, vil jeg kun sige, at han saa Dage derefter kom til mig, og nødte mig til at modtage hans Forskrivning for fem hundrede Pund, som han nøyagtig betalede igjen efter Løfte inden ti Dage. Dette igjentog han fem eller sex gange i et halvt Aar, roste af, hvor meget han havde vundet med de Penge, og undskyldte sig paa samme Tid, for han gjorde mig saa megen Ulejlighed. Jeg var troskyldig og kunde ingen Mistanke fatte. Dette Spil blev det nederdrægtigste Menneske ved at drive indtil tre Dage for den ulykkelige Nat, da De traf mig i saa hjelpeløs og fortvivlet Tilstand. Han kom om Morgenen, for at spise Frokost med mig, og sagde, at han den hele Nat havde tænkt paa mig, siden min Fordeel var ham ligesaa kjer som hans egen. — Polly! sagde han, vi ere nær ved det Øyeblik, at der vil udbryde en Krig; Actierne begyndte allerede at falde i Gaar, og jeg er vis paa, at de inden otte Dage ville blive ti pro Cent lavere.

Hvad vil De, min Broder, at jeg skal gjøre? sagde jeg. — Mit Raad er, svarede han, at De lader

Deres

Deres Penge omskrive i Bangven og forvandle til indiske Actier. Præmien er paa denne Tid ikkun liden, og der kan altsaa ikke tabes stort. Jeg vil selv følge med Dem og see Dem i alle Tilfælde betrygget hos Child.

Jeg antog hans Raad med Taknemmelighed, lod strax hente en Vogn, og foer med ham til City. Vi stege af hos hans Strømpekræmmer, i hvis Spisesal jeg blev siddende, imedens han gik bort og hentede sin Mægler. Vi fulgdes ad til Bangven, hvor jeg lod omskrive for ni tusinde og syv hundrede Pund Stoks. For at spare mig Umagen, tællede han Banconoterne, ligesom han efterhaanden modtog dem af Mægleren, og bad mig, at see til, om han tælde rigtig. Derpaa lagde han dem sammen, og rakde sin Haand ud i en Stilling, ligesom han vilde levere mig dem. Men i en Hast vendte han sig til Mægleren, og bad ham, at han vilde strax gaae hen at hente sin Ven med de indiske Actier, og komme til os i Strømpekræmmerens Huus. Derpaa holdt han Banconoterne i sin venstre Haand, og rakde mig den høyre Haand, for at ledsage mig til Strømpekræmmeren. Jeg havde neppe sat min Fod paa Trappen, da han foregav at see Mægleren med Actierne. — Vil De gaae op, Syster, sagde han; jeg vil indhente ham, og skal paa Øyeblikket være hos Dem. — Han kom alligevel først efter en halv Time igjen, som syntes mig meget lang. Men han kom med saadan rolig og venlig Mine, at jeg blev vred paa mig selv for min Uroelighed. — Polly! sagde hun, jeg sandt,

at Mægler Sharp ikke strax kunde tilveiebringe saa stor en Summa. Jeg har altsaa leveret Banconoterne i Deres Navn til Hr. * * i Forvaring, og ladet mig give et lidet Beviis af ham, at de der ligge vel i Beredskab. Han lovede, at ville tage imod Actierne og levere os dem i Morgen. Men nu falder det mig ind, at jeg havde kunnet levere ham Banconoterne i mit eget Navn i Forvaring, fordi det vil ikkun være Dem til Ulevlighed, i Morgen igien at fare med til City; endskjønt naar jeg alligevel overveier det, kan det være brav nok, at bringe dem strax hen til Child, saa har De snart ikke længer at kjøre dertil, end til Templebar. Derpaa befalede han min Tjener at skaffe en Vogn bestilt, og det med saa utvungen en Mine, at jeg umuligt kunde mistænke ham for noget Ondt. Jeg forføyede mig altsaa hjem, i den fuldkomneste Overbevisning, at han Morgenen efter skulde komme til mig paa Frokost. Men der kom ingen Boncheart. Jeg blev lidet urolig: men omtrent Kl. to Slet fik jeg en Billet, at Hr. Sharp ikkun havde kunnet faae for fem tusinde Pund Actier, og kunde ikke skaffe de øvrige førend i Morgen, da han vilde bringe Sagen til Ende, og skulde hente dem allesammen. Dette beroligede mig igien. Men da der ingen Boncheart kom heller den følgende Morgen; saa lod jeg Kl. 12 komme en Karet, tog ingen uden min Tjener med mig, og foer strax hen til hans Huus. Jeg fløy i Øyeblikket ind, og spurgde efter den gamle Stanny, en Pige, som havde tjent hos hans Forældre. Hun kom, men med et Øyesyn saa fuldt af Angst

gest og Skræk, at jeg derover blev sat i den yderste Forfærdelse.

Ach, Madame! sagde Stanny, maae jeg spørge om Aarsagen til Deres Ankomst? — Jeg kommer, sagde jeg, for at tale ved jer Herre. — Jeg vil dog vente, svarede det arme Menneske, at han ikke har laant Penge af Dem; thi alle Naboerne siae, at han har bragt dem, Gud veed hvor dybt! i Gjeld, og bedraget alle hans Venner og Bekjendtere, som har troet ham. Jeg har længe frygtet, at det vilde engang komme dertil; thi han bekymrede sig aldrig det mindste om nogen Ting, men laae hele sex til syv Nætter efter hinanden i et berygtet Huus i Koventgarten, eller sad hele Natten ved det forbandede Spil. Vi har ikke seet ham her siden i Forgaars Morges tidlig, og jeg er kun bange, at det, som snakkes om ham, er a't for sandt; thi siden han er gaaet bort, har her været over hundrede Krævere, og man siger, at han er rømt, og at Rettens Betjente skulle komme her i Dag eller Morgen. Jeg sank i Afmagt ved disse Ord, og faldt besvimet ned paa Gulvet. Den arme Pige gjorde alt, hvad hun kunde, for at komme mig til Hjelp, og bragde mig endelig til mig selv igjen.

Jeg fortælde hende, hvad han havde gjort ved mig. Barbariske Skarn, lagde jeg til, ikke engang at lade mig nu fattige Pige beholde Stakkels tusinde Pund, for at holde Mangel og Elendighed ude fra min Dørtærskel.

Den gamle troe Pige tog Deel i min Ulykke, og ønskede at see mig bragt hjem i mit Huus. Jeg satte mig i en Porteschaise i en Tilstand af Uemfindtlighed, i hvilken jeg blev indtil Klokken fem, da en stærk Banken paa Døren til min Spisesal opvakte mig deraf. Strax derpaa traadde min Vertinde ind til mig, og talede mig til i en Tone, som jeg ellers ikke var vant til at høre: Madame, jeg har hørt al Deres Ulykke fortælle af det Fruentimmer, som fulgde Dem hjem i Gaar, og det gjør mig særdeles ondt. Men da jeg og mine Lige har kun faa Indkomster uden af vor Husleye, saa maae vi sørge for os selv. I Morgen er det halve Aars Husleye forfalden. Og da De sluttelig ikke kan blive her: saa vil jeg bede Dem, at De til i Morgen Aften seer sig om et andet Qvarter. Jeg kan imidlertid ikke lade Dem faae noget af Deres Tøy ud, førend jeg har faaet min Leye.

Om jeg og havde havt Kræfter nok til at svare hende, saa skulde dog min Forundring ikke have ladet mig føre et Ord frem. Men hun lod mig ikke faae Tid til at svare; thi hun drev sig om i Øyeblikket og gik bort igjen.

Min Harm erstattede da Mangelen af mine Kræfter. Jeg besluttede, at jeg vilde ikke blive længer under et saa uværdigt Menneskes Tag, som havde tabt al Følelse af Menneskelighed. Jeg kastede min Kappe om mig, og gik til Fods hen til en Kone, som havde tjent hos

hos mig over elleve Aar, og som jeg havde givet to hundrede Pund Sterl. til Brudegave, da hun blev givt med en slittig Mand, som drev Theehandel. Jeg sagde hende, at jeg var kommen, for at udbede mig en Seng hos hende paa en Nats Tid, eller maaskee i en Uge, eller noget længer. Hun svarede: at det skulde være hende en Glæde, om jeg vilde blive hos hende et heelt Aar, eller saa længe som det stod mig an, og tage til Takke med Leylighedeu hos hende. Derpaa, da hun merkede, at jeg var ikke frisk, gjorde hun Anstalt til at et lidet Kammer blev ryddeligt for mig, og bragde mig Theevand ind saa hastigt som muligt. Imedens jeg drak et Par Kopper, for at forfriske mig, opvartede hun mig med saa megen Omhyggelighed, og syndes at tage saa megen Deel i den Kummer, i hvilken hun saae mig nedsænket, at jeg troede, det skulde blive til en stor Lettelse for mit Sind, naar jeg fik fortælt hende Aarsagen til al min Kummer, og fik Medlidenhed af en saa taknemmelig Person, som hun syndes at være. Jeg fortælde hende altsaa alle Ting paa det nøyeste, og sagde til, hvilket umenneskeligt Skarn at Roncheart havde været, da han ikke havde ladet mig beholde det allerringeste.

Slet intet, Madame? sagde hun med en hastig Udtale.

Ney, svarede jeg, ikke engang saa meget, at jeg kan give min Tjener og min Pige deres Løn, eller betale Husleyen til min Vertinde. — I hvor forvirret jeg var end var, saa kunde jeg dog merke, at denne gode

Kones Mine forandrede sig meget ved disse Ord, og at hun tabde al den Ærbødighed for mig, som hun tilforn havde vist i min Nærværelse. Hun gik strax ud af Kammeret, som var næst op til Boden, under den Forevending, at der var en Kjøber, som hun maatte opvarte, omendskjønt hendes Mand var i Boden. Derpaa snakkede hun med sin Mand, i Stedet for at komme ind til mig igjen, og lod mig sidde over en halv Time allene. Endelig kom hun ind meden Mine, som var gandske fremmed fra den, hun ellers pleyede at have i min Nærværelse, begyndte saa koldsindig at tage Theetøyet af, ligesom jeg ikke havde været i Kammeret, og søndes den hele Tid at slaae frugtsommelig med noget, som hun gjerne vilde give Lust. Endelig kom det ud. Jeg maae bekiage, Madame, sagde hun, at min Mand har været saa daarlig, og ikke sagt mig, at han just i Morges tidlig har leyet dette Kammer bort til en vis Herre, som skal flytte herind i Morgen, og saadanne Folk maae man holde Ord med, naar man har taget Fæstepenge paa Haanden; men i Nat skal vor Seng gjerne være til deres Tjeneste.

Hun snakkede endnu meget mere; men den yderste Forbavselse over saadan Utaknemmelighed rørde mig alt for ømfindtlig. Uden at sige et Ord, saae jeg med saa stivt et Øyesyn paa Konen, at hun ikke kunde holde det ud, men tog Theetøyet bort som det var, og gik ud dermed.

Jeg

Jeg tog strax min Kappe om mig, og gik ud igjen-
nem Boden med de Ord: Det er for min Thee! og
lagde med saa fortrædelig en Mine i det samme en Ort
paa Bordet, at ingen af de to nedrige Gemytter kunde
svare et Ord. Manden blev ved at veye noget, og
hun blev ved at torre paa en The-kop, ligesom ingen af
dem saae mig. Fra dette Øyeblik af kan jeg neppe er-
indre den mindste Omstændighed mere, uden at jeg gik
omkring i en søleslos Uensindtlighed, og maae vist fra
den Tid til anden Dags Morgen Klokken tre have gaaet
mange engelske Mile; thi jeg lod ikke mine Fødder hvile,
forend saa Minuter, forend de fandt mig. Havde ikke
det grove og pøbelagtige Menneskes Røst bragt Dem
hen til det Sted, hvorfra mine afmægtige Lemmer ikke
vare i Stand til at bære mig, saa havde jeg vist, læn-
ge forend det dagedes, været i den evige Roe. Jeg
erindrer mig endnu ret vel mit Hjertes Sukke ved Mill-
bank, hvor jeg var i Begreb med, pludselig at nærme
mig til den guddommelige Nærværelse, i det jeg vilde
styrte mig ud i Strømmen. Men den Almægtige gav
mig paa engang min Fornuft igjen, og jeg indsaae den
forskrækkelige Synd det var, at myrde mig selv. Det
var ligesom at min Skytsengel sagde til mig: Vær taa-
lmodig, Maria! og gak med Hengivenhed i den Almægti-
ges Villie den Bane, som hans Haand nu fører dig
paa; og betænk, at de langvarigste Lidelser i denne
Verden ere korte og intet, naar de sammenlignes med
en evig Lykfalighed.

Med Gysen forlod jeg herpaa en Plads, hvor jeg var saa nær ved at begaae saa fæl en Forbrydelse. Men jeg fandt snart, at min Fornuft blev forvildet, og tabde sig igjen. Hvorledes jeg kom hen til den nye Strøm, veed jeg ikke; men i Islington, da jeg just atter var i Begreb med at styrte mig ud, behagede den guddommelige Godhed endnu engang at holde mig tilbage. Det kom mig for, som jeg følede en usynlig Haand, der traf mig tilbage, og som jeg hørde en Røst tiltale mig: Du overilede Pige! du skal ikke friste den almægtige Himmelens og Jordens Skaber.

Nu satte jeg mig alvorlig for, med Taalmodighed at bære min Lidelse, indtil det behagede Guds Haand, at føre mig til Hvile. Hvorledes jeg har tumlet om indtil det Sted, hvor De traf mig, det ved jeg slet ikke at gjøre rede for. Jeg erindrer mig kun det, som jeg har forhen anmerket, at jeg var saa svag og afmægtig baade i Henseende til mine Sandser og mine Lemmer, at jeg ikke mere kunde staae paa mine Been. —

Hr. Villiers læste denne Fortælling meget opmerksom og med et rørt Sind igjennem. Han kunde ikke nokſom forundre sig over den unge Bonchearts Ondskab, hvis Karakter han meget godt kjendte. Det var ham umuligt, at forestille sig et Menneske af saa lidet Samvittigheds Nag, at han ikke skulde have lævnet hende det allermindste til Livets Underholdning, men kunde have Hjerte til, i Bund og Grund at ruine-

re

re et elskværdigt ungt Fruentimmer, der havde havt saa megen Tilbøyelighed til ham, som hun havde været hans virkelige Syster. Han blev og sat i en harmfuld Forbavselse over hendes Veninde's nedrige Egennytte, og over hendes forrige Piges Utaknemmelighed, mod hvem hun havde vist sig saa usædvanlig velgjørende. Den Medlidenhed, som hans Hjerte følede for denne uskyldige Amerikaneriude, blev meget forøget ved denne Histories Gjennemlæsning, og han blev omtrent en halv Time siddende stille og i dybe Tanker paa sin Stoel, efterat han var kommen til Ende dermed, førend han kunde beslutte sig til de Forholdsregler, som han vilde tage. Han nægtede ikke at tale derom med Patientinden, siden Lægen havde sagt, at Rolighed var hende tjenligst, og han ønskede hemmelig, at hun maatte leve og blive frisk igjen. Imidlertid besluttede han, uden Forhaling at besøge Veninden, og sendte Bud efter en Prokurator, som han vilde tage med sig. Denne Kone, som heed Letlodge, var til Lykke hjemme, da de kom derhen. Villiers spurgde hende, om hun havde nogle Værelser ledige at leye bort? — Ja, i første Sal-Etage, sagde hun, og bad dem trine op at besee samme. Konen kunde ingen Mistanke fatte om Sagen; og da hun indsaae, at det vilde recommendere Værelserne meget, naar de fik dem at see i den pyntelige, møblerede og rene Stand, hvori Miß St. Vincent havde forladt dem, saa fulgde hun dem uden Betænkning derop; og Hr. Villiers blev gandske indtagen af den Nethed og gode Smag i Møbleringen og Oppynt-

ningen, som han forefandt. I en forundrende Tone sagde han: naar jeg betragter denne Toilette og al denne Rethed, saa maae jeg tænke, at her har boet en Dame. —

Ja, sagde Vertinden gandske gelassen, her har og boet en Dame; men hun er reyst ud paa Landet for en fjorten Dage siden.

Reyste da hendes Domestiker med hende? spurgde Villiers gandske alvorlig.

Ved dette Spørgsmaal blev Konen sat ud af sin Forfatning. Ja — Ney — svarede hun gandske forvirret, jeg kan ikke sige det forvist.

Da kan jeg, sagde Villiers, som ikke længer kunde bare sig, og vor Besøgelse betræffer just Miß St. Vincent. Denne Herre har en Befaling fra Lord Overdommeren, at De skal arrestéres, for De har lukket Værelserne til for Domestikerne, og for De har stjaalet af det her efterladte Gods. De maae derfor gjøre sig færdig, at følge med os strax; thi vi antage ikke engang nogen Caution i denne Sag.

Mine kiere Herrer! sagde Konen, som var færdig at synke ned af Angest og Skræk, jeg har i Sandhed ikke flyttet det mindste fra sit Sted, undtagen hendes Juveler, som jeg for desto større Sikkerheds Skyld har bragt ind i mit eget Kammer, hvorfra jeg strax vil hente dem.

Ja vist nok, sagde Villiers, har det været for Sikkerheds Skyld! Men De maae tillade, at jeg følger med, naar De vil hente dem; og ved disse Ord fulgde Villiers med ind i hendes Sovekammer, hvor

hun

hun tog Juvelerne op af en stor Kiste midt imellem nogle gamle pjaltede Klæder, hvor hun havde stukket dem hen. Og, for at gjøre Fortællingen kort, saa fik de hende og til at bekjende, at Pigen endnu var i et Huus lige overfor, hvor det arme Menneske havde siddet hele Dagen og den største Deel af Natten, og ventet efter Frøkenens Tilbagekomst, efterat den djevelske Vertinde, som Villiers formodede, havde forviist baade hende og Tjeneren ud af Huset. Villiers sendte sin Tjener efter Pigen, og lod hende sige, at han havde Commission, at bringe hende til hendes Frøken. Derpaa lod han ved hende og ved sin Tjener indpakke alt Miss. St. Vincents Boehave, bad Pigen at besinde sig, om der fattedes noget, og tog tillige Fortegnelsen paa Tøyet op af sin Lomme. Nu besluttede Vertinden først at besinde sig, at hun og havde taget de bedste Tresser i sin Forvaring, fordi hun ansaae dem, næst Juvelerne, for det kostbareste. Derefter blev alt det Sammenpakkede læsset paa to Vogne og bortført; men Hr. Villiers blev endda ved, at fortsætte Spøget med Arrestbefalingen. Dette og Vertindens onde Hensigters Straffværdighed var Aarsag i, at hun med Glæde imødtoa Hr. Villiers Tilbud, for Huusleyen at beholde alle de Zirater, som vare fastslaaede med Sem, samt nogle Kirkeredskaber, hvilket tilsammen beregnet var ikke bekostet med hundrede Pund, og som for Kongen i Huset var ganske vist halvfjerdsindstyve Pund værdt. Alt dette beholdt hun for de resterende tredive Pund i Huusleye. Saaledes straffede Villiers's gode Hjerte en Nederdrægtig,

tig, ved at give hende langt mere end hende tilkom. Men han betænkde, at naar Tapetzeriet var blevet løst og revet ned tillige med det øvrige: saa vilde der neppe have været saa meget værdt, som Huusleyen beløb sig. Han lod derfor heller den uartige Kone nyde en Fordeel, end han vilde gjøre Skade, for at forekomme Skade.

Der var paa denne Tid ikke noget, som kunde have været Miß. St. Vincent til større Fornøyelse, end at faae hendes troe Tjeneste-Pige at see i denne kritiske Tidspunkt; men den stakkels Pige blev inderlig rørt over at finde hende paa saa kort en Tid saa meget forandret. Med megen Varsomhed fortælde hun derfor, hvor Hr. Villiers havde truffet hende, og paa hvad Maade hendes Effecter ꝛc. vare blevne bortbragte, og sagde derhos, at Hr. Villiers havde ladet den ubarmhjertige og nederdrægtige Kone beholde for meget for den resterende Huusleye.

Nøy, sagde Miß St. Vincent med en meget svag Stemme, han har gjort Ret, at han har ladet hende beholdt meer, end hende tilkom. En nederdrægtig Sjel er ingen Regel for et ædelmodigt Hjerte. Men, blev hun ved, hvor er denne værdige Mand? hvor er Hr. Villiers? Sig ham, føyede hun til, at jeg dør forend ellers, naar jeg skal alt for længe savne hans Nærværelse.

Villiers hørde disse Ord uden for, og aabnede derpaa Døren gandske sagte, og gik hen til hende, og meget bevæget spurgde, hvorledes hun nu befandt sig?

Jeg

Jeg befinder mig ret vel, Hr. Villiers, svarede
[illegible]hun, og takker Dem ret hjertelig for al Deres Godhed
[illegible]ommod mig. Men jeg merker nok, at det behager ikke
[illegible]Gud at lade mig leve. Jeg vil derfor bede Dem, at
[illegible]De ved en Notarius vil lade opsætte min sidste Villie,
[illegible]hvem der skal tilhøre mit nærværende ringe Gods, og
[illegible]fordre det umenneskelige Skarn til Regnskab, som har
[illegible]ræbt mig paa saa grusom en Maade; thi jeg tænker dog
[illegible]vist, at han kommer engang tilbage her til Landet, og det
[illegible] ubilligt, at han i Rolighed skulde nyde Frugterne
[illegible]af sin saa kolde og overlagte Ondskab.

Jeg ønsker, at De maae leve, min bedste Pige! sagde Villiers; men doer De, saa vær vis paa, at jeg skal opsøge ham indtil Verdens Ende, og søge Hevn over ham.

O ney, sagde denne elskværdige Lidende, De er alt for værdig en Mand til at indvikle sig i nogen Strid med et Skarn. Dersom jeg skal kunne doe med et roligt Sind, saa maae De love mig, at De ikke personlig vil søge Hevn over ham, men overlade ham til Landets retfærdige Love, og til sin egen Samvittigheds Piinsler, som ikke ville udeblive.

Ja, jeg lover Dem det, sagde Villiers, og kyssede hendes nærsten kolde Haand med taarefulde Øyne.

Derfor takker mit Hjerte Dem, sagde hun, og spurgde, om den forlangte Notarius endnu ikke var kommen? — Jo! — Han blev kaldet ind, og nedskrev hendes sidste Villie, som hun egenhændig underskrev,

i det

i det hun sagde til Hr. Villiers: Jeg anseer det unødvendigt, at anbefale min stakkels Tjener til Deres Forsorg.

Hun sank derpaa meget mat og afmægtig ned i Sengen, hvori hun ved sin Piges Hjelp var kommen; og hendes Mine og Udseende tilkjendegav, at hun syndes nu ikke at behøve Livet længer.

Lægen, som kom ind i det samme, mærkede strax, ligesom han og sagde, at Dødens kolde Haand var over hende, omendskjønt hun dog døde førend han havde formodet.

Villiers stod hele Tiden uden Bevægelse ved hendes Seng, ligesom en Marmorstøtte. Han holdt hendes venstre Haand imellem begge sine, imedens Lægen følede efter Pulsen, og holdt et poleret Glas for hendes Mund, for at see, om hun endnu aandede. Hun aabnede endnu engang sine elskværdige Øyne, og hæftede dem først paa Villiers, og derefter vendte dem op til Himmelen; traf derpaa et dyt Suk og døde. —

Villiers tog sig dette Dødsfald meget nær, lod hendes Liig med stor Pragt begrave, delede hendes Møbler og Klæder imellem Tjeneren og Pigen, og gav desuden hver af dem et hundrede Pund Sterling. Omendskjønt han efter hendes sidste Villie skulde have beholdt det allesammen: saa beholdt han dog kun Juvelerne, som kostbare Reliquier til hendes bestandige Ihukommelse. Derpaa skrev han med saa megen Flid til adskillige rundt omkring udenlands, for at faae det Skarns Bonchearts Opholdssted at vide, at han inden tre Maaneders Forløb

løb havde bragt i Erfaring, at dette onde Menneske i Ødselhed og Liderlighed fortærede nu Frugterne af sit forsætlige Mord i Venedig. Han gjorde vel strax Anstalt til at sætte efter ham; men det er ikke blevet bekjendt, om han fik fat paa ham, og fik ham gjort til et skrækfuldt Exempel for andre, eller Forsynet tillod ham endnu længer at fortsætte et Levnet, som snart maatte blive et Bytte for Armod, Skændsel og en lidende Samvittighed.

XIV. Sara Th***

eller den adelige Bondekone.

Der var omtrent 5 Aar forløbet, efter at jeg havde endt mine Reyser, og studeret Menneskene i de forskjellige Dele af Europa, i de store Stæder, ved Hofferne, og i de lavere Stænder; og jeg erfarede, at de Lande, som jeg havde seet, ja det Land jeg selv kaldte mit eget, ikke var Fædrenelandet for Lykkalighed og Fornuft. Min Familie vilde have mig givt, og min Fader haabede, at opsøge en Kone til mig, hos hvem jeg kunde forglemme et Fruentimmer af min Familie, som jeg havde elsket i min Ungdom, og som Døden havde bortrevet mig. Imidlertid skulde jeg beskæftige mig med et Landgods, som han vilde overlade mig, naar jeg var bleven givt.

Jeg

Jeg maatte reyse til den nordlige Deel af Skotland, i Egnen Aberdeen, hvor dette Landgods laae. I Begyndelsen af Sommeren, paa den skjønneste Aarets Tid, gav jeg mig paa Veyen, Solen ilede til sin Nedgang, da jeg endnu var 8 engelske Mile fra Hamstead. (Dette var Landgodsets Navn). Jeg var træt og hungrig tillige, og besluttede derfor at tilbringe Natten paa en lille Avlsgaard, som laae ikke langt fra mig, og som formedelst dens Beliggenhed, Bequemmelighed og Reenhed, drog min Opmerksomhed til sig. Dette Sted laae ved Foden af en Bakke, som beskyttede det for de østlige Vinde, der ere meget farlige i denne Egn. Jeg saae for mig en behagelig Dal, de herligste Egne, Hauger fulde af Frugttræer, og Marke, som vare omringede med Hassel og Brambærtræer. Noget fra Gaarden laae en lille Bøgeskov; Heste, Stude, Køer og Faar græssede i Dalen og paa Bakken. Fire deylige Skabninger af Børn legede i Gaarden, som vrimlede af Høns, Ænder og Gjes. I Døren stod et Fruentimmer af omtrent en 30 Aar; hun saae munter og frisk ud: omendskjønt hun var lidt solbrændt; store sorte Øyne og en vis yndig Mine i hendes Ansigt giorde hende overmaade behagelig. Det kom mig for, som den gode Kone ikke gandske var mig ubekjendt. Jeg spurgde hende, hvem der tilhørde dette deylige lille Sted? Om jeg og mine Folk kunde tilbringe en Nat der? og forsikkrede hende, at vi omsonst ikke forlangede denne Tjeneste. — Hun svarede, at denne Avlsgaard tilhørde hendes Mand, og at de ikke indlogerede

logerede noget Menneske for Penge, men med Fornøyelse modtøge fremmede Reysende af alle Stænder, og beværtede dem saa godt som de kunde, efter alle Gjestfrihedens Love. I denne Tone nødde hun mig til at stige af Hesten, og førde mig uden Omstændigheder i det Kammer, som hun havde bestemt for mig. Det var et smukt Værelse; Meublerne deri vare ikke prægtige, men rene og nette. Udsigten var ud til Dalen, som tabde sig i en lille Kratskov, og gjorde Prospekten behagelig.

Sara Philips, saaledes heed denne artige Bondekone, sagde, hun vilde gaae hen og tillave mig lidt Aftensmad; imidlertid kunde jeg enten udhvile mig i mit Kammer eller i Haugen paa en Græsbænk, som var anlagt under et Træ, ved en lille Kilde. Aftenen var deylig, og om Dagen havde jeg udstaaet meget af den brændende Hede; jeg valgde derfor Haugen. — Jeg bifalder deres Valg, sagde denne artige Kone, og de vil nu nyde to af vore bedste Lægemidler paa eengang, den kjølelige Luft efter Heden og Rolighed efter Arbeyde. Dersom de, imidlertid Aftensmaden tillaves, finder Behag i at læse, saa kan de og faae en Bog hos mig. Derpaa viisde hun mig ind i et Kammer, som var næst ved mit, hvor jeg kunde selv vælge. Naturligviis maatte jeg blive begjerlig efter at see denne smukke Bondekones Bibliothek. Jeg ventede at finde nogle narriske Romaner, Visebøger og Eventyrer; men hvor blev jeg forundret, da jeg saae en anseelig Bogsamling, de fleste

oeconomiske, og om Agerdyrkningen, men ogsaa theologiske og philosophiske, og en lille Hylde fuld af de berømmeligste Digteres Værke. Hvad? sagde jeg ved mig selv, saadanne Bøger blandt Bønderfolk? De bedste engelske og franske Skrivter under et Straatag, i en Afkrog i Landet? Hvad Nytte kan de gode Folk have af disse Bøger? — Men formodentlig tilhøre de en Adelsmand i Nabolauget, som maaskee er forelsket i Bondekonen, og her tilbringer sine ledige Timer. Jeg forskede nu Bibliotheket nøyere, og fandt ogsaa nogle medicinske Bøger, Richardsons Roman, Virgils Hyrdesiykker, Thomsens Aarstider, Youngs Nattetanker; ja endog tydske Skrivter, for Exempel, Gesners og Hallers, og den fromme Gellerts Værke. Hvad skulde jeg nu vælge? Jeg tog den Sidstes Breve, og gik ned i Haugen og kastede mig paa Græsbænken.

Neppe havde jeg sat mig, førend jeg hørde en Tummel i Gaarden; de smaa Børn, som vare fulgte med mig i Haugen, og forekom min Læsning med deres uskyldige Spørsmaal, forlode mig pludselig og sprang til Porten; deres Moder, saae jeg, fulgde efter, og da jeg skulde see mig om, saa var det Manden, som kom hjem fra næste Kiøbstæd, hvor han havde været med et Læs Hvede. Det var godt at see, han var Saras Mand, og hendes Børns Fader; med saadan Venlighed og Fortrolighed, tog baade hun og de imod ham. Hun omfavnede ham paa den mest rørende Maade; tog derefter to af sine Børn hver paa sin Arm, løftede dem

til

til Faderens Kind, som de kysde; to andre holdt ham i Hænderne, som ogsaa ventede paa at bevelkomme Faderen med et Kys. Nu kom de alle med hverandre ned i Haugen til mig. Philip (saa heed Manden) kunde omtrent være et eller høyst to Aar ældre end hans Kone, vel voxen, af en smuk Skabning, og havde et Ansigt, som forkyndte noget ædelt og fromt. Han takkede mig for den Ære, som jeg havde villet vise hans Huus, ved at tilbringe en Nat hos ham. Derpaa forlode de mig og gik ind i et Kammer, som vendte til Haugen; Vinduet stod aabent, og jeg bleo vaer, at disse kjerlige Forældre nærmede sig begge en Vugge, hvori det femte Barn laae og sov, boyede sig ned over samme, og snart betragtede den sovende Yndling, snart smilede til hverandre, kysde hver sin Haand af den uskyldige Sovende, og derpaa Haand i Haand forlode Yndlingen. Gandske fortrylled bleo jeg over denne rørende Scene, og priisde saadanne Ægteskabe lykkelige.

Maden var færdig, og vi satte os til Bords. Min Vert og Vertinde bade om Tilladelse, at deres og mine Folk maatte spise med os andre ved eet Bord. Gjerne svarede jeg. Bordet var reenligt og næt dekket; en Budding, og en Dyresteeg med Rodder over, udgjorde Maaltidet. Velsmagende vare begge Retterne og vel tillavede. Stolene vare bequemme; men der var kun een Lehnestoel, der tilhørde en gammel Mand, som sad ved Bordet med; det var min Værts Fader. Han modtog mig med et ærligt Ansigt og et

trofast Haandtag, og vi satte os. Jeg havde den Fornøyelse at sidde ved min Vertinde. Mest ved hende igien, sad hendes Tjenestepige, hos en ung Avlskarl. Jeg spurgde om de vare Mand og Kone? — Endnu ikke; men de kan blive, svarede min Vertinde, og saa tør de jo nok sidde sammen. Imidlertid gik dette Aftensmaaltid ret behageligt. Fornøyelse og Munterhed herskede ved Bordet; en vis Lighed i Stand udgjorde et lille nøt Skilderie af hin Jevntidens mere uskyldige Levemaade. Kjerlighed herskede hos Husbond og Madmoder, og en god Villie hos Tjenerne.

Philip (saa heed min Vert) spurgde mig, hvorledes dette Landlevnet stod mig an? Bad at jeg vilde overtale mig, at blive endnu en Dags Tid hos dem; og under denne Samtale, glemde den gode Huusmoder ikke, at forsyne sine Gjester. Discoursen blev nu mere almindelig. Tjenerne og Herrerne vare Eet. Talede disse om Naturens Skjønheder, om Markens Velsignelse, om det jevne Livs Fortrin i Lykfalighed; saa talede hine om Fornøyelser ved Arbeydet, om deres gode Tjeneste, om det prægtige Høstveyr, om Nattergalens Sang og om Kjerlighed. Men nu vendte mine Tanker sig til den gamle Fader, som sad ved Bordet. Aldrig saae jeg nogen ærværdigere Aldrende mere munter og fornøyet. Jeg aabnede min Forundring for Vertinden. — Min Herre! sagde hun: gamle Folk ere kun da avindsyge, naar man ikke bekymrer sig om dem; men vise vi dem den tilbørlige Omhue, og ikke lade dem savne

saavne vor Forroligbed, saa ere de ikke allene rolige, men endog fornøyede. — Jeg saae, at man opmuntrede den Gamle til at drikke, og dette satte mig i en lille Forundring — Det er vor Pligt, sagde Vertinden: at vedligeholde deres Alderdom, saa meget mueligt, ved en munter Omgang. Og bør det ikke være os en Fornøyelse, at forlænge, om vi kunde, deres Dage! — Nu tvivlede jeg ikke mere om, at det Bibliothek, jeg havde seet hos disse sig udmerkende Landsbyefolk, jo tilhørde dem selv. Jeg vendte nu Discoursen til Bøgerne; og det Svar jeg fik, vidnede om, at de ikke allene vare læste, men læste med Smag, Følsomhed og Eftertanke. Hvad? raabde jeg, en Bondekone, røbe saadan Indsigt! Hvilken Forundring sætter de mig i!

O, min Herre, raabde den Gamle, som var bleven ret oprømt; de kjender endnu ikke vor elskelige Sara. Det er en deylig og fornuftig Kone, hun har et ædelt og gudfrygtigt Hjerte. Dersom de vidste hvad hun for vor Skyld har opofret! men de kan troe mig, at saa gammel jeg er, saa var jeg dog færdig til, saafremt min Svaghed tillod det, at kaste mig for hendes Fødder. Sara syndes, over denne hendes Svigerfaders ubetænksomme Udladelse, at blive sat i en Forlegenhed, og rødmede virkelig over denne Tale. Philip bad den Gamle indstændig, at han ikke vilde røbe en Hemmelighed, som han havde lovet at holde skjult. Nu, nu, svarede den Gamle, jeg skal ikke sige mere. Saa skjøn og dydig en Pige! som var saa rig, saa forstandig!

Var det ikke forundringsværdt? Naar hun mellemstunder sidder paa Hoelæsset, mon hun da tænker paa sin Karosse! — Sara stod fra Bordet, lod borttage Maden, og frembar derpaa Efterretterne, som bestode i Jordbær og Flode, og tidlig modne Kirsebær; dog maatte Pigen først bestrøe Bordet med nye plukkede Bokkar og Lillie-Conval.

Denne behagelige Syssel gjorde, at den Gamle tang, og sad allene og smaalee ad Saras Omhyggelighed. Forundre dem ikke, sagde min ædle Værtinde, at jeg nu først lader strøe disse Blomster paa Bordet. Ved den første Ret behøvedes de ikke, esterdi de da vilde have betaget Lugten af Maden, som altid er behagelig, især naar man er hungrig; men nu, da vi ikke spise mere af denne Ret, forlange vi heller ikke dens Lugt. Derimod ere disse Urters Udunstninger angenemme, naar man nyder disse Sommerretter. — Jeg beundrede den kjære Kones Forstand, endog i den Kunst, at gjøre de behagelige Fornemmelser endnu behageligere; og vidste ikke hvad jeg skulde domme.

Philip og Sara syndes mig nu saa stærk indtaget for hverandre, og levede saa velsignede og cenige, at jeg agtede dem for de lykkaligste Mennesker paa Jorden. Aldrig saae jeg imellem to Personer saa herlig en Enighed, som imellem dem. de vare lige omsixtlige, havde lige Smag, lige Meninger.

Strax

Strax efter Aftensmaaltidet ledsagede de mig begge ind i mit Kammer. Philip gjorde mig opmerksom over Nattens Herligheder, over den stjernefulde Himmel, over den Stilhed som herskede i Naturen, da intet Levende lod sig høre. Begge bade nu god Nat og forfoyede sig: Sara til sine Børn, og Philip bevordrede sine Folk, hvad der skulle forrettes om Morgenen derpaa, og besøgde Stalden; og efter at enhver havde fuldkommet sit Kald, forfoyede de sig til deres Sovekammer, og deelde en god Seng med hverandre.

Det var temmelig svært for mig at sove ind. Alt, hvad jeg havde seet og hørt, forekom mig som en Drom, men en Drom, som jeg gjerne havde ønsket at blive i min hele Livstid. Jeg vaagnede tidlig, og fandt slet ingen Lyst til at reyse; jeg var gandske forliebt i min Vert og Vertinde; deres Bolig, deres Levemaade, Enigheden mellem Betjenterne, den Munterhed og Lyst og Fornoyelse, som herskede i Huset, kort alting fortryllede mig. Jeg stod op, omendskjønt med megen Misfornoyelse, for jeg skulde forlade dette indtagende Sted. Saa snart jeg var paaklædt, gik jeg ned i Gaarden, for at see mig om, hvor jeg da strax traf Philip og Sara. Solen var nylig opstaaet, og man aandede Morgenens Vellugt baade af Træer og af Blomster. Den kjølige Luft, den dugperlede Mark, Fæets Udbrivninning i Marken, Høns og Duers afverlende Morgenkurren og Kaglen, Tjenestefolkenes beskjæftigende Syssler! — I Sandhed, i min hele Livstid, følede jeg aldrig

saa behagelig en Morgen; og jeg er forsikret, saa vante som Philip og Sara vare til disse Scener, saa kunde de dog ikke være ligegyldige, endog midt i deres Beskjeftigelser, over disse ædle Fornøyelser.

Jeg gav min Glæde tilkjende for Sara, og ophøyede det jevne og ved Arbeyde sunde og muntre Landlevnet. — Hendes Svar var, som jeg maatte vente det. Menneskene forrette deres Arbeyde altid med Fornøyelse, naar de i Selskab med andre kan vedligeholde Enighed og Samdrægtighed. Naar en Hyrde spiller paa sin Floyte, og den anden synger; naar flere Landmænd ploye sammen paa Marken, og udslaae et Slags Møye, saa forsøder den ene den anden sin Byrde; de tale med hverandre om deres Haab, og finde sig fornøyete med fælleds Skjebne. Eders Kunstnere i Staden sidde indsperrete i et Kammer, adskildte fra alle Mennesker, oftest uden Selskaber, og arbeyde ofte med Misfornøyelse. — Sara taug, og Philip tog Ordet. Jeg troer ogsaa vist, min Herre! sagde han: at der gives visse Fornøyelser, hvilke, for ret at smages, udfordre flere Personer, som paa en og samme Tid skal nyde dem. Min Kone har fortælt mig, at jo fuldere Pladsene have været paa Skuespillene, jo mere Liv og Behagelighed har der været imellem Tilskuerne. — Det er og sandt, svarede Sara, og saaledes forholder det sig med alle Fornøyelser. Hvad er vel Aarsagen til, at vi aldrig kan blive lede af, at beundre Naturen, Firmamentet, disse Øer, disse Skove, disse Engbunde,

og

og alle Landlevnets Behageligheder og Rigdomme! Vare vi ene, saa ophørde snart denne Forundring, men da vi kan dele vor Glæde, vor Forundring, hvad Under vel da, at den vedligeholdes.

Denne Samtale havde blevet længer ved, om den ikke var blevet afbrudt af Meyerne og Høstfolkene, som nu forføyede dem i Marken, til deres Arbeyde. Saras ældste Søn fulgde med, havde sin Rive paa Nakken, og aldrig kunde en Fyrste være stoltere af sit Scepter, end denne unge Dreng af sin Rive. Her seer De, sagde Moderen, hvorledes den Lyst at være nyttig, begynder at spire; her seer De de første Forsøg i Agerdyrkningsvæsenet. — Alt hvad jeg seer, og alt hvad de siger, fornuftige Husmoder! svarede jeg, opvækker hos mig den største Ærbødighed og Forundring, for dem og deres Mand. Jeg blev gjerne min Livstid hos dem, for at fortjene saavel deres, som deres Mands Venskab. Nu først kan jeg sige, at deres Naboeskab gjør mig et Gods dyrebart, som jeg ellers ikke meget agtede; jeg vil ofte besøge dem, for at fornøye mig i deres Omgang, og for at have den Fornøyelse, at samles med dem i deres Huus; at see Dyd, Virksomhed og Forstand saaledes forenede. Maaskee, kjære Sara! vil de endnu nøyere lære mig, at kjende deres fortræffelige Charakter; Maaskee, kunde det dog engang falde dem ind, at sige mig det, som deres Svigerfader saa gjerne vilde have sagt mig. Jeg har seet af den samme Medlidenhed og ædle Høyagtelse, som denne

Gamle har for dem, at var jeg nøye nok underrettet om deres sande Stand, og de Omstændigheder, som har bragt dem under dette lave Tag, skulde jeg endnu finde større Bevæggrunde, til at ære og agte dem.

Sara vendte sig derpaa til sin Mand og sagde til ham: min Ven! Tillad mig at fortælle denne dydige Herre Historien om vor Forening. — Philip omfavnede hende, forlod hende derpaa med den velvilligste Mine og det ømmeste Hjerte, og bad hende, ikke at slippe mig, forend han kom tilbage. Philip gik til sit Arbeyde, og Sara forlangede allene først at besørge hendes Børn, og naar hun havde seet dem tilgode, vilde hun komme til mig i Haugen, hvor hun bad mig saalænge gaae ned. Længe ventede jeg paa hendes Komme; endelig indfandt hun sig, vi satte os sammen paa en Græsbank, og hun begyndte saaledes at fortælle sin Historie.

Jeg er af et meget rigt Huus i de sydlige Egne af Engelland; dog var min Fader, formedelst de Tjenester han havde vist Staten, og den Rang han desaarsag var ophøyet til, større heraf, end af sin Rigdom. Mit Fødsels-Sted og mit Familienavn maae de forlade mig, at jeg ikke siger dem. Man holder mig for død, og jeg vil ikke at man skal vide, at jeg endnu lever; for ikke at forstyrres i min Lyksalighed, er dette en Nødvendighed. Jeg var 6 Aar gammel, da jeg mistede min Moder. Min Fader, som elskede Philosophie

losophie og Videnskaber i den allerhøyeste Grad, og gjorde en Afgud af mig, vilde ikke indlade sig i noget nyt Ægteskab; han paatog sig selv min Opdragelse. Han syndes at finde et godt Begreb hos mig, og et Judicium af det sjeldne Slags; hvortil kom min besynderlige Lyst til at lære. Ligesom jeg opvoxde, meddelede han mig mere og mere sine Kundskaber, og syndes over min gode Fremgang at være særdeles fornøyet. Jeg maae forud sige dem, min Fader var bekjendt for en af de dybsindigste og indsigtsfuldeste Mænd i sin Tid. Han var indtagen saavel af Naturens som Kunstens Skjønheder, og med den fineste Forstand forenede han det ædelste og ømmeste Hjerte.

Jeg var endnu ikke 18 Aar, da han fornam, at jeg allerede tilføyede egne Betragtninger over en og anden Materie, som han havde gaaet igjennennem med mig. Kort, jeg antog gandske hans Smag, og ledede mit Hjerte gandske efter hans Charakter. Han var fornøyet i min Omgang, og jeg kunde merke, at jeg udgjorde hans hele Lyksalighed. Ikke faldt det ham ind at givte mig bort; og fornøyed i min Tilstand, var det og langt fra, at jeg vilde raade ham at forandre sig.

Imidlerlid Sara talede, foregik adskillige Bevægelser i mit Hjerte. Jeg troede at kjende hende, dog blev en Uvidenhed immer tilbage hos mig; men jeg haabede, skjønt med Utaalmodighed, at faae den opklaret. — Kun en lille Deel af Vinteren, blev Sara ved, opholdt

holdt vi os i London. Neppe vare vi engang ankomne, til denne Hovedstad, førend en ung Skotlænder søgde at komme i Tieneste hos min Fader. Det var et velskabt Menneske, og havde noget i sit Ansigt, som robede en Følsomhed og en Ærlighed, over hvilke Egenskaber ingen kunde være ligegyldig. De veed min Herre! at Almuen paa Landet i Skotland bliver bedre opdraget og underviist, end nogen andensteds i Europa, og dette unge Menneske var en af de Bedste fra sit Land. I Begyndelsen udmerkede han sig fra de andre Betjentere ved en overordentlig Flid og Paapassenhed i de Ting, ham vare betroede at forrette; men det var ikke den eneste Dyd hos ham: han besad endog den Gave at vinde sine Medtieneres Yndest, og ved sit Exempel, at ansøre dem til samme Flittighed, som besielede ham. Nu blev min Fader bedre tient, og hans Folk syndes muntrere og lykkeligere. Den unge Skotlænder havde stedse, naar han var frie for sit Arbeyde, en Bog i Haanden, og min Fader kom omsider selv efter, at dette unge Menneske besad ikke alene megen Forstand, men endog et bedste og ædelste Hjerte. Min Lord Dorset, sagde han, tog Prior ud fra en Vinskjenk og gjorde ham til en af Engellands største Poeter; maaskee kan jeg have den Lykke, at opdrage en Betjent til en duelig Borger, som engang kan gjøre sit Fæderneland Ære.

Imidlertid kom Tiden, at vi skulde drage ud paa Landet igien. Vi reysde, og min Fader tog den unge Skot-

Skotlænder med sig. Nu fandt min Fader ofte en Fornøyelse i, at tale med ham. Iblandt disse Samtaler om han efter, at Skotlænderen havde givet sig ud at jene, for at komme en fattig Fader lidet til Hjelp med in fortjente Løn, og gjøre hans Alderdom taalelig. — Denne ædle Hensigt rørde min Fader mangfoldig, ja saa stærkt, at han endog fældede Taarer derved, naar han fortælde mig det. Han fandt strax en Drivt hos sig, til at skjenke dette unge Menneske en anseelig Summa, som han kunde sende sin Familie; men hvor forundret blev min Fader, da Betjenten vægrede sig for at modtage denne Gave! Naadige Herre! sagde det unge Menneske, det er min Pligt at arbeyde for min Fader; den Løn ieg bekommer, er tilstrækkelig for os begge. Dersom han forsmægtede i Eiendighed, saa modtog jeg deres tilbudne Velgjerning med Taknemmelighed; men Gud skee Tak, at han ikke er i saa yderlig en Forfatning; det lidet han behøver til sin Beqvemmelighed, har jeg tilovers fra min Løn, og det er min Pligt at række ham dette.

Min Fader tænkde for retskaffent og dydigt til, at han vilde forandre det unge Menneskes ædle Tænkemaade; men derimod, for at faae Leylighed til at befordre hans Vilkaar, lod han ham aflægge Liberiet, og satte ham til at have Opsigt over hans Bibliothek; han fik tillige en Slags Inspection over Landgodset; og i begge disse to Embeder opførde den unge Skotlænder sig til megen Ære for sig, og Fornøyelse for min Fader.

Biblio-

Bibliotheket var det Sted i vort Huus, hvor jeg for den meste Tid opholdt mig, og ofte fandt jeg der den gode Philip. Det var mig vist ikke kjert, naar jeg ikke bestandig fandt ham der. Han saae mig altrig, uden med en vis Følelse, som jeg mærkede, og som frembragde saadanne Tanker i min Sjel, som ere mig alletider værdige, og som jeg har at takke for mit gandske Livs Lykke. Jeg var ikke saa enfoldig, at jeg jo kunde forud see Følgerne af min Lidenskab; men det varede ikke længe, saa brugde jeg mine Indsigter, ikke til at bekæmpe, men til at vedligeholde min Lidenskab. Jeg skyede Menneskenes Domme; men Tankerne ere dog toldfrie, sagde jeg ved mig selv, og var fornøyed med min Tilbøyelighed. Min Fader var meget streng, og derfor maatte han intet erfare. Jeg skjulede min Lidenskab for dens Gjenstand, som heller ikke aabenbarede mig sin, men blot lod mig gjette den. Jeg var stolt og følsom; disse Egenskaber strede ikke mod Kjerligheden, men de modstode blot dens Svagheder. Philip kunde intet, uden elske, og en høyere Grad af Kjerlighed paalægger ligesaavel Taushed, som Uligheden i Stand.

To lykkelige Aar tilbragde jeg i den Fornøyelse, at elske og være elsket; og min Kjerlighed ydmygede mig slet intet, men jeg blev meget mere stolt over, at jeg ikke havde overladt mig for meget til den. Jeg var lykkelig; men jeg miste min Fader, og jeg havde vist ikke overlevet ham, dersom ikke min Tilbøyelighed havde skaffet mig Trøst. — Ved dette Sted henflød Sara i Taarer,

Taarer, og taug en lang Tid stille. Det er hende, sagde jeg ved mig selv, det er vist hende, jeg kan ikke længer tvivle derpaa; jeg var allerede i Begreb med, at give mig tilkjende for Sara, men den Frygt holdt mig tilbage, at jeg skulde derved miste hendes Fortrolighed og tillige en Deel af hendes Historie. Hun begyndte derpaa igjen, efter at hun havde stillet sine Taarer. Jeg saae, sagde hun, at Philip bedrøvede sig, lige saa meget som jeg, og at min Smerte gjorde ham den største Uvre; hans Øyne stode fulde af Vand, saasnart jeg udbrød i Taarer; i de mindste Handlinger mærkede jeg den største Hengivenhed, i de Tjenester han bevilede mig, i hans Tale, i hans Foretagender; ja endog i hans Mine og hans Stemme opdagede jeg den ganske Lidenskab, som mit Hjerte afforedrede ham, og tillige intet, som fornærmede min Dod, eller den Erbødighed, som han var min Stand skyldig.

De kan let forestille sig, hvad Tanker der maatte foregaae hos mig, naar jeg saae til min Rang, Standens Sæder, Love og Vaner. Min Faders Philosophie havde lært mig at kjende de herskende Domme, men tillige ikke at foragte dem; og ofte holdt jeg Samtaler med Philip om denne Materie, der var meget vigtig for os begge i vore Omstændigheder. Undertiden besværede jeg mig over de menneskelige Fortrins Ubilligheder, og tillige over den Magt, de havde over fornuftige Sjele; men da gjorde Philip sig al Umage for at besvare dem, og frembragde en Mængde Grunde, hvor-

imod

imod jeg neppe kunde gjøre nogen Indvending. Jeg mærkede, at naar han vandt i saadan en Strid, blev han meget mere bedrøvet, end sædvanlig; jeg gjettede ogsaa Aarsagen, hvorfor han antog en Mening, som var ham saa lidet gunstig. Jeg saae, at min kjære Philip af Hengivenhed til mig forglemde sig selv, og uden Betænkning bragde mig et Offer, ved hvilket han leed selv meest, thi han havde kun min Fordeel, Lykke og Ære for Øyne. Jeg talede gjerne med Philip om hans Familie, om deres Dyder, og om den Lykke, som de nød i deres ringe Stand. Jeg spurgde ham om deres Opholdssted, om deres Nabolaug, om deres Handtering. Philip syntes gandske at være indtaget af Landlevnet og Agerdyrkning; men stedse foreholdt han mig min Familie, og ikke sjelden igjentog, hvor megen Høyagtelse og Hengivenhed denne Familie, der elskede mig saa meget, og saa meget var æret i Engelland, fortjende af mig.

Det er sandt, mine Paarørende omgikkes mig med megen Ømhed og Ædelmodighed, og gave mig de tydeligste Bevis paa deres Høyagtelse og Kjærlighed for mig. Deres Tillid til min Conduite havde allerede længe tilforn forhvervet mig Majorennitet. Jeg var altsaa Herre over mit Gods og over mig selv. Mine Paarørende lode mig leve og indrette mit Liv som jeg vilde. De kjendte min Tilbøyelighed til Philosophie og Videnskaberne. Man var overbeviist, at jeg havde Forstand nok til at forestaae og bestyre mine Geskjefter, og

dog man troede, at intet andet beskjæftigede mig paa Landet, end mit Gods og mine Studeringer. Det var omtrent et Aar siden min Fader døde, og jeg var endnu ikke kommen fra det Gods, hvor jeg havde seet ham dø. Jeg havde en Onkel, en ærværdig Mand, som besynderlig havde udmerket sig i Parlementet ved sin Veltalenhed og sin Uegennyttighed; han besøgte mig undertiden. Engang da vi havde spist, overtalede han mig, at gjøre en Promenade med sig i den kongelige Hauge, og der erindrede han mig om det Venskab, som han altid havde vedligeholdt med min salig Fader, og hvor meget de begge havde elsket mig.

Jeg har en Søn, sagde han, som har bragt det temmeget vidt i sine Studeringer; alle de Breve, jeg i de to Aar han har været uden for sit Fæderneland, har faaet fra ham, bestyrke mig i det gode Haab jeg altider har haft om ham. Han er omtrent i lige Alder med dem; og Hans Hjemreyse er bestemt, og jeg kan vente ham om en faa Tid. Dersom de kunde fatte Inclination for ham, som jeg ønskede, saa vilde jeg have den Fornøielse, at kunne elske dem som min egen Datter, og at see vor fælleds Formue conserveret i vor egen Familie. — Dette Andrag fyldte mit Hjerte med den bitterste Bremmelse. Jeg troer jeg blev rød og bleg paa engang; og svarede min Onkel, med en Koldsindighed, som knapmaatte fornærme ham. Jeg har ingen Lyst at gifte mig, Onkel, svarede jeg. Hidtil har mine Beskjæftelser og min Smag kunnet gjøre mig fuldkommen baade lyk-

lig og fornøyet. Naar jeg skulde forbinde mig med en Mand, maatte jeg nøye kjende ham, og jeg maatte da mere lade mig leede af min Tilbøyelighed, end af nogen anden Hensigt. Men tillige vilde jeg aldrig forglemme hvad jeg var min Familie skyldig. — Min Onkel bad mig derpaa om Tilladelse at presentere sin Søn for mig, som jeg ikke havde seet siden han var et Barn. Dengang saae han meget godt ud, og jeg som Barn holdt selv dengang og meget af ham. Jeg skulde svare min Onkel, men min Sjel var saa fuld af Ideer, der fulgde saa hurtigt paa hinanden, at jeg ikke engang veed om jeg svarede ham eller ikke.

Da min Onkel var reyst, skjulde jeg mig i det dunkleste af Haugen. Mit Hjerte kom i den største Bevægelse. Jeg spadserede frem og tilbage, stod undertiden stille, især naar der mødte mig Indvendinger i mine Tanker, som jeg ikke kunde besvare. Endelig satte jeg mig paa et omfaldet Træ, og overlod mig gandske til mine Tankers Herredømme. Philip kom. Han havde længe gaaet og søgt efter mig. Aldrig følede jeg tilforn saadan Fornøyelse, og saa heftig en Attraa til at forbindes for evig med ham, som dennegang. Han satte sig hos mig, og jeg fortælde ham min Onkels Hensigt, men tillige den Kummer jeg følede, naar jeg afslog saa værdigt og ædelt et Tilbud, hvorved jeg forud saae, at ville paadrage mig min hele Families Ugunst. Jeg erindrer endnu, hvor heftig og længe jeg opholdt mig ved at skildre Philip min Tilstand; og i Sandhed,

jeg

jeg vil saa længe jeg lever have det at bebreyde mig, at jeg kunde være saa grusom og qvæle min Philips Hjerte med Fortællingen af denne Kummer. Han blev bleg og ziktrede over sit gandske Legeme. Hans Øyne syndes mig at blive dumme og forvildede. Han stammede, et-hvert Ord kostede ham Møye at tale. — De maae, sagde han, ‥‥ ja, de maae ‥‥ Det er et ungt ydigt Menneske. ‥‥ Deres Familie, ‥‥ Deres Stand ‥‥ De maae ‥‥ De maae. — Han lod alde nogle Taarer, og saae mig an med en Vemodig-ed, som gjennemtrængde mit Hjerte. Han sank ned i ine Knæ — og jeg var mig selv ikke mere mægtig; jeg understøttede min Philip, med min Arm, trykde ham til mit Bryst, og raabde: Ak min Elskeligste! — Paa ette ømme Skrig svarede Philip intet. Han saae llene stivt paa mig, og nu strømmede Taarer ned ad hans kinder. Hvad mit Hjerte ikke var rørt, saa blev det. Kort, jeg blev ude af mig selv, og gjentog mit ømme Skrig: min Elskeligste! min Elskeligste! Da han der-ter kom sig lidt, vilde han forlade mig; men jeg holdt ham, og saa godt som tvang ham at høre mig. Min Philip lod sig overtale. Han satte sig igjen hos mig, og bedækkede en af mine Hænder med Kys. Dette øyeblik, som bestemde gandske min hele Lykke i Verden, mig endnu i saa levende et Minde, at jeg end ikke har glemt den mindste Omstændighed derved. Hør min erre! hvad jeg vovede at tale til Philip.

Jeg veed alt hvad de vel kunde sige, og jeg vil ax forud kunne svare dem: min Tilbøyelighed for dem

er ingen blind Lidenskab; jeg kjender dem fuldkommen, og de er den Mand, Naturen har bestemt mig. Paa Hjerternes Overensstemmelse grunder sig Ægtestandens sande Lykke. Jeg veed nok, at de menneskelige Fortrin har valgt Stænder i Stedet for Overeensstemmelse. Vi veed det jo begge, hvor megen Høyagtelse den sande Viise har for de menneskelige Fortrin; det vedligeholder Ordenen i det menneskelige Selskab. Man maae ikke forringe den Stand, man er født i ved Forbindelser, som Menneskenes Fordomme fordømme. Dette er en Forbrydelse som bliver straffet med Foragt, og jeg skulde aldrig udholde denne Straf, om den endog var uretfærdig.

Er det da en Nødvendighed at opofre Naturens Love for de menneskelige Fortrin? Lad det saa være, vi befinde os ikke i den Omstændighed. Lad os følge vore Hjerters Tilbøyelighed, uden at tilsidesætte al Agtelse for de menneskelige Fordomme. Mine Forældre have efterladt mig 2000 Guineer aarlig Indkomst, (omtrent 10000 Rdlr. dansk), og 3000 Guineer i rede Penge. Kun disse rede Penge vil jeg beholde af min hele Formue, og tilbringe mine Dage med dem hos deres Familie. — Her vilde Philip falde mig ind i Talen, og foreslog mig, heller aldrig at gifte os; men jeg svarede ham: altsaa skulde vi ikke adlyde Naturens og Menneskenes Love, som fordre Efterkommere af os; og hvorfor skulde vi da ikke gifte os? og vedligeholde min Formue? I den Stand jeg for nærværende Tid er, gjælder den mig ikke rig; men i Deres Stand, min kjære Phi-

lip!

lip vilde jeg nok kunde blive det for den Summa jeg bringer Dem. I hin Stand vilde vi kun blive middelmaadige Adelsfolk, men i Deres rige Bønderfolk. Jeg vil gjøre et Testamente, og skjenke min Cousin min Formue: saa vil jeg begive mig til London, og der lade udbrede det Rygte, at jeg er død; derefter ville vi begive os til Skotland, hvor Deres Fader vel vil tillade, at vi givte os med hverandre.

Philip kastede sig ned for mine Fødder, og bad mig, at jeg dog vilde opsætte mit Forsæt, jeg skulde indnu engang overveye det; thi han befrygtede, jeg vilde komme til at fortryde det. — Ney, svarede jeg ham: jeg har nøye undersøgt alle Ting, og hvad skulde da fortryde mig? Hvad for en saa stor Fornøyelse kunde vel Rigdomme skaffe mig, at jeg ikke skulde være i Stand til at indsætte Naturen ved Deres Stands Beqvemmelighed i sin Ret igjen.

Synet af en leende og frugtbar Dal behager Øyet usinde gange mere, end en Væg, som er behængt med Malerier. Diamanterne ville langt fra ikke saa smykke mit Hoved, som de deylige Blomster. Hørlærrederne ville kunne klæde mig ligesaa godt, som det fineste Catmunlærret; jeg vil tabe min Karet, men jeg vil derved faae Leylighed at bruge mine Been. Ja min Philip, ja ville kunne have alle de Beqvemmeligheder som Naturen kan tilbyde, og ikke vide af Overflod, som ikkun tilfredsstiller de Uvirksomme. Og hvad min Forbindelse

med dem angaaer, skulde jeg da vel kunne angre det, naar jeg bliver Deres Fadders Datter, og Deres Børns Moder?

Philip elskede mig saa meget, agtede mig saa høyt, og lod sig selv vederfare saa megen Retfærdighed, at han ikke længer kunde tvivle paa, at jeg i den nye Stand, i hvilken jeg vilde indtræde, jo maatte blive lykkelig. Jeg vil ikke beskrive dem nøyere den Glæde, den Taknemmelighed og den Lykke, det var mig, da jeg fik ham bragt dertil, at han vilde ægte mig. Endnu havde aldrig nogen Glæde saa stærk rørt mig; aldrig kunde nogen have følet en stærre Fornøyelse ved at imodtage en anseelig Arv, end som det var mig, at fratage mig den. Efter at jeg havde bragt alle Ting i Rigtighed, i Følge min Beslutning, begav jeg mig med Philip til London. Her lod jeg det Rygte udbrede, at jeg var død, og gjøre det temmelig sandsynligt; vi begave os derpaa til Skotland. Nu er det omtrent 7 Aar siden, min Herre! at jeg første gang satte min Fod inden disse lykkelige Døre. Jeg omfavnede denne fortræffelige Gamles Knæ, som de see at sidde hisset paa den Steen, og bade sig i Solens Straaler, hvor han søger at indaande, ved Foraars Morgenens balsamiske Luft, et nyt Liv og nye Kræfter. De seer her Deres Datter, sagde jeg til ham: hun kommer i Deres Huus for at gjøre Deres gamle Dage behagelige, og for sin hele Livs Tid at befordre Deres Søns Lykksalighed. Mit Hjerte vil indgive mig alt hvad jeg har at gjøre, for at behage og glæde dem begge. De min elskelige

Fader,

Fader, vil undervise mig i Landhusholdings-Væsnet; dog jeg smigrer mig med at blive en omhyggelig Hus-mmoder, og at saavel de, der dependere af mig, som de, hvilke jeg vil finde saa megen Fornøyelse i at dependere af, skal blive lige tilfreds med mig. — Den Gamle, var af Glæde udenfor sig selv; og denne Lykke har uden Tvivl for-længet hans Dage. Gaarden han beboede, og som han hid-indtil kun havde forpagtet, blev nu kjøbt for hans Eyen-dom. Vort Bryllup blev fuldbyrdet; og fra det Øyeblik, jeg antog min Mands og hans Stands Navn, er endnu in-gen Time bortfløyet, at jeg jo har følt og priist mig lykkelig. Vi ere lykkelige, og vi kan smigre os med bestandig at vilolive det, saa vidt vor indskrænkte Natur kan tillade det. Vi gjøre ingen anden Brug af vore Kundskaber, af min Faders Philosophie, af vor Lyst til Videnskaberne, uden alene for saavidt, som samme kan beskæftige vor Lykke. Vi søge at forskaffe os alle de Fornøyelser, som vor Stand kan frembringe; og vi nyde dem alle, som vi troe Naturen tilbyder sine Elskere, sine Skjønnere.

De tilstaaer mig jo dog, min Herre! at Kilden til de menneskelige Misfornøyelser er denne, at de hi-ve efter Fornøyelser, som ikke ere skabte for dem; og at vi ikke veed at sætte deres Grundsætninger, deres Smag, deres Beskæftigelser i det tilbørlige Forhold mod deres Stand og Levemaade. I disse Vildfarelser ere vi i det mindste ikke faldne; vi tilbringe ikke vore Dage i unyt-tige Undersøgelser og forsægelige Ønsker. Hvad gjør vel min Philip og mig lykkelige? Hvad vel, uden vor roli-

rolige Samvittigheds Vidnesbyrd, vor Kjerlighed, og Naturens Velgjerninger imod os.

Vi have Grundsætninger, (blev Sara ved i sin Fortælling), hvorfra vi ved ingen Omstændighed lade os trække; vi befæste dem snarere ved Philosophien; vi antage ingen Lærdomme af nogen Verdslighvis, uden af dem, som troe paa Døden og som lære os at elske den. Og om disse endog vildfare, saa vil jeg dog takke dem, at de har underholdt os i en Vildfarelse, som ophøyer og forædler vore Sjele. Vi ville troe godt om Menneskene, paa det vi kan elske dem; vi ville agte dem høyt, for at have en Bevæggrund mere til at elske og kjende os selv. Vi vil ikke vide af en Philosophie, som fornedrer os, som i Enthusiasternes Hjerter qvæler Menneskelighed og Dyd. Ney, Kjerlighed og Venskab ville vi underholde i al sin Styrke og Skjønhed. Der blander sig vel en lille Forblindelse i denne Tænkemaade, naar den overdrives; Men det er en Forblindelse, som taber sig i Tiden, og den vil vi ikke heller vedligeholdes hos os; vi ville kunne sætte andre Tilbøyeligheder i dens Sted. Jeg troer ligesaa lidt om mig, som om min Philip, at vi allerede ere fuldkomne, men vi stræbe efter at blive det; vi ere gode, og haabe at blive bedre; vi nyde Haabet om et Bedre, i Nydelsen af det Gode: det Nærværende tilfredsstiller og det Tilkommende henrykker os. Den Hensigt, at den ene skal blive fuldkommere ved den anden, gjør os meget nødvendigere og værdigere; den gjør os vor Kjerlighed dyrebarere; den formerer

merer vor Høyagtelse for hverandre; den vedligehol-
der vore Hjerter i en bestandig Virksomhed, og i den
behageligste Forfatning, for bestandig at vedligeholde
vor Tilbøyelighed til Dyden. For ikke at vildfare
paa dens Løbebane, læse vi flittig Grandison. Hvor
meget Godt har vi udøvet, uden at rose os, som den-
ne Bog har givet os Anledning til, og hvilket vi maaskee
ellers ikke havde udøvet? Vi læse ogsaa Poeterne flittig,
men vi har fornemmelig udvalgt saadanne, som tale om
de Marker vi beboe, og skildre den Natur, som vi
elske. Den landlige Poesies Læsning er overmaade be-
hagelig for dem, som har dens Gjenstand for Øine.
Poesien opliver det, som den forstaaer at male. Den
indskyder os Høyagtelse og Kjerlighed for det gamle
ærværdige Landlevnet. Undertiden sige vi til hinanden:
Homer og Virgil vilde have levet lykkelige her: Tibul
vilde her have elsket sin Delia, han vilde have besunget
hende, og vor lille Bøgeskov, og vor deylige Dal.
Paa Markerne haver Haller og Gesner forfærdiget
deres ypperlige Digte; og hvilken Stand har vel disse
store Mænd foretrukket vor? Hvilke Sæder har den
vel sammenlignet med vore? Poeterne lære os, at op-
holde os ved de behagelige Scener, som Naturen skien-
ker os. De lære os for største Delen at smage disse
Følelser, som ellers neppe vilde have rørt os. Alle
disse store Mænd, som har talet med Varme, og hvis
Følelse og Foresti llingskraft har været overstødig, ved-
ligeholde Sandsernes og Livets Fornøyelser i Sjelen.
Vi have endelig anstillet fornuftige Betragtninger over

Lykken, og opløst den i sine enkelte Grunddele; vi have anvendt alle vore Studeringer, til at vedligeholde og bevare de ommeste ægteskabelige Tilbøyeligheder, og at nyde dem ligesaavel, som de behagelige Følelser. Jeg synes dette var just at gjøre Brug af en god Philosophie, hvilken for nærværende Tid er udartet i en usmagelig og tom Spidsfindighed, og ikke sjelden gjør Mennesket latterligt, i Stedet for den skulde troste det; thi man befliitter sig mere paa at beundre den, end at lade sig lede af den; den skulde vise os de Lyksaligheder, som Mennesket kan opnaae i de forskjellige Optrin i Livet, og Pligterne i disse Optrin. Saadan en Plan havde min Fader gjort, og han havde udført den, dersom han havde levet. Vi rette os saavidt mueligt er efter hans Lære, og opdrage vore Børn efter disse Grunde. Imidlertid glæde disse sig i deres Barndom, og vi glæder os over deres uskyldige og rene Fornøyelser.

Jeg havde adskillige gange villet afbryde Sara i sin Tale, for at give mig tilkjende for hende, men hun blev uophørlig ved at tale, saa det blev mig umueligt at føre et Ord frem. Da hun havde endt sin Fortælling, kastede jeg mig for hendes Fødder: O Sara Th.! — Saasnart jeg nævnde hendes Navn, sprang hun op, og skreg: jeg er forloren. Nøy, sagde jeg, De er ikke: De seer, her for Dem, den Fetter, som fra sin første Barndom har elsket Dem; skam' Dem ikke mere ved at tilstaae Deres Kjerlighed for en dydig Mand. De har overladt mig Deres Formue; jeg er sindet, at

give

give Dem den tilbage; tag imod den, jeg beder Dem; men De maae gjøre hvad De vil, saa var forsikret, at jeg stedse skal bevare det, De har betroet mig i en hellig Taushed. Jeg havde megen Umage, for at berolige Sara; hun var utrøstelig, da hun havde gjort et Menneske til sin Fortrolige, som ikke burde være det. Men i Henseende til hendes Formue, var hun ubevægelig; og Philip, som kom i det samme tilbage, da jeg gav mig tilkjende for hans Kone, tænkde ligesom hun. See! sagde han: vor Avlsgaard er saldkommen stor nok til at underholde os; vi have alt det Nødvendige, vi behøve: vore Haver, vore Marker, vore Kreature; hvad skulde da feyle os. Ere ikke vore Meubler og Bohave baade smukke og bequemme? Er vort Bord ikke dækket med velsmagende og overflødige Retter? Havde vi mere Rigdom, vi vilde da ikke finde Sødhed i Arbeyde, og Lykkalighed i det vi forhverve. Kjedsommelighed vilde indtage vore Virksomheders Plads. At leve uden Arbeyde, uden Pligter, uden Forretninger, i en bestandig Velgaaende, det var at gjøre os de Ting ækle, som nu fornøye os; dersom vi kunde undvære vore Indhøstninger og vore Fehjorde, saa skulde jo Haabet om en rig Høst og Frugtbarhed endnu mindre røre os. Vi vilde aldrig kunne smage Sødheder i dette Haab; vore Marker, som da vilde være os til ingen Nytte, eller i det mindste kun vilde tjene os med sine Frugter til Overflod, vilde da tabe al deres Værd. Landet med alle sine behagelige Optrin vilde vi anse med ligegyldige Øyne. Og hvem veed, naar

vore

vore Sjele tabde deres Virksomhed, (th Lediggang er Moder til Uvirksomhed,) om ikke ogsaa vor Kjerlighed tilsidst vilde blive mat. Nu gjor enhver iverksat Tilbøyelighed, som opfordrer vore fælleds Bestræbelser, os baade glade og ivkkelige; de ere passende efter vor Tilstand, og forbinde os desto mere med den, og med hverandre.

Jeg trængede ind paa nye med mine Overtalelser, men det var en Umuelighed at bevæge min dydige Cousine til at tage i Besiddelse igien sin retmæssige Eyendom, hvilken hun havde afstaaet til mig: kun det erholdt jeg af hende, at hun vilde elske mig som Ven, og tillade mig aarlig at tilbringe nogle Dage i hendes Selskab paa sin lille Gaard. — Ikke uden Taarer adskilde jeg mig fra disse elskværdige og fortustige Forenede. Jeg blev overbeviist om, at der endnu i Verden gaves sand Lykfalighed og Forstand forenet. Mit Gods, som jeg tilforn lidet havde agtet, blev mig nu kosibarere, da jeg saae mig i et Nabolaug af saa dydige Forvandte. Jeg gjorde mig endnu det Haab, at ende mine Dage under deres Tag. Hvad det Gods betræffer, som Sara havde skjenket mig, saa vilde jeg til min egen Fordeel ikke betjene mig det allermindste deraf, men lod alle dets Indkomster komme vor fattigste Familie til Deel; men Stamgodset, besluttede jeg, skulde hjemfalde Saras og Philips Børn, som en retmæssig Arv.

XV.

XV. Myrtil og Thyrsis.

En Fortælling om disse to Hyrders uskyldige Kjærlighed og uformodentlige Lykke.

Myrtil var en fattig Hyrde, men han eyede et ædelt Hjerte, og en ikke almindelig Ærlighed og Redelighed berigede ham. Han var den skjønneste Yngling i hele Egnen, og Dyden fremskinnede i hans blide Aasyn.

Han saae Thyrsis — en Hyrdinde, skjøn som en Gudinde! Glæde og Uskyldighed ophøyede hendes runde Ansigt, og hendes brune Øyne saae altid hæftigt smilende om sig.

Begge tjente de den rige Nicias, og daglig vare de samlede. — Kunde vel et saadant skjønt og dydigt Par daglig omgaaes hinanden, uden at fatte Kjærlighed til hverandre? — Rey — Myrtil elskede Thyrsis, og hun ham; de gave hinanden Haanden paa evig Troskab, og beseglede det med — et Kys. — Altid vogtede de deres Faar i een Mark; altid vandede de dem ved een Bæk; og naar Faarene afplukkede Græsset til Føde, satte Myrtil og Thyrsis sig under et nær hosliggende Egetræe, og sang med hverandre; eller betragtede rundt om sig Naturens mangfoldige Skjønheder. — O! et fuldkommen lyksaligt Par, naar de ikke begge havde været saa fattige; men, de eyede ikke andet end en maadelig Løn, som de fik af Nicias. — O! hvor mange

Sulke

Sukke hørdes ikke af dem, naar de vare samlede og talede om deres Fattigdom, der allene forbød dem den Lykksalighed, som to Forenede kan have. — Dog — Kjerlighed og behagelige Forestillinger overvandt tilsidst dette; de glædede dem, at den Gud, der hørde deres Sukke, vist ogsaa engang vilde opfylde deres Ønsker.

En Morgen, da Solen begyndte at fremkaste sine Straaler paa den om Natten i Græsset henfaldne Dug, traadde alt Thyrsis langsomt og meget tankefuld ud af Hytten, for at vande Faarene, der venlig brægede til hende.

"O hvilken Drøm! — sagde hun høyt, i det "hun gik til Bækken — en ret forunderlig Drøm! — "Jeg i min Myrtils Arme! — og han — ney. — O "søde Drøm! — O at du snart maatte blive op- "fyldt! ..... Ja — ofte har jeg vel drømt at min "Myrtil omfavnede mig, og at jeg kjelen veltede mig "i hans Arme; men — under det store Egetræ, hvor "vi om Dagen søge Skygge for Solens Heede, og — "aldrig om Natten paa Faare-Skind i hans Hytte. — "Ofte har jeg vel ogsaa drømt, at Myrtil kyssede "mig, og jeg igjen ham, og at det varede hele Ti- "mer! — men — aldrig har jeg før drømt, at han .... "Ak Thyrsis hvor blusser ikke dine Kinder ved denne "Tanke, — ja — jeg troer jeg rødmer! — O Myrtil! "saae du denne Rødme, — og vidste du hvoraf den "kom. — Ha Myrtil! hvor elsker jeg dig ikke, — ja "— jeg føler at mit Hjerte ingen andre kan elske uden "dig. — O min Gud! — maatte jeg snart gjøre dig

"lykkelig

" lykkelig, du gode — eyegode Myrtil! — . . . . . "
" Men . . . . den Drom har virkelig gjort mig tanke-
" fuld og — urolig. — Ak — ja hvor den ogsaa var
" behagelig! — O! at jeg aldrig havde vaagnet! —
" Nu føler jeg det, jeg aldrig har følt saa stærkt til-
" forn; — nu føler jeg ret, hvor lykkelige vi kunde væ-
" re, naar vi bleve forenede — O Kjerlighed — Kjer-
" lighed — Men min Myrtil bliver ogsaa længe borte
" i Dag. — — Ak! at vi snart aldrig havde nødig at
" forlade hverandre! —

"O I Fugle! som fornøyede, syngende forkyn-
" de os den tilstundende Dag. — O, hvor lykkelige ere
" I ikke! — I har Boe og Mage! — O! see de to
" der paa de næste Grene, hvor de ikke spøge og for-
" nøye sig. — Lige — saaledes var det jeg drømde om
" Myrtil og mig i Nat. — Men — han kommer ikke
" endnu — Imidlertid vil jeg synge om vor Kjerlighed.,,

— Lystig begyndte hun sin Sang, som gav en behagelig Gjenlyd over Egnen — Fuglene, som for overalt paa Træernes Grene havde istemt deres Frydeskrig over Dagens Komme, bleve tause. — Vestenvinden stoy endnu engang forbi, og blev staaende stille. — Bækkens Surren hørdes ikke meere, og Faarene forglemde at æde. — Ved dette henrykkende Optrin kom Myrtil sagte, lystende bag Thyrsis, som sad i Græsset, og hørde denne hendes Sang fra Begyndelsen:

Thyrsis

" O! hør min Sang, I Skove, Dale,
" Til eder er det jeg vil tale,

" Om

„Om min Myrtil, min bedste Ven. —
„Kun min Myrtil min Sjel behager,
„Og han mit Hjerte til sig drager;
„Ak! hvor jeg elsker ham igjen. —
„Myrtil! — Ja, ja min bedste Mage!
„Ja jeg dig elsker alle Dage „ —

Myrtil (henrykt).

„O Thyrsis! du min bedste Mage,
„Jeg dig skal elske alle Dage.

Thyrsis.) Ha — Myrtil!

Myrtil.) Ha — Thyrsis!

(Han kastede sig ned hos Thyrsis i Græsset. — De omfavnede hinanden og Fuglene begyndte deres Sang gladere end tilforn. — Bækken surrede raask, og Vestenvinden floy sagte tilbage over de Elskende. — Og endelig sagde

Thyrsis.) Men min Myrtil! hvor er du bleven saalænge? — Jeg har alt ventet her siden Solen begyndte at staae op, og nu er den alt lidet oppe. —

Myrtil. O Thyrsis! spørg mig ikke — jeg sov saa sødt — og drømde saa behageligt. — Og du var Indholden af min Drøm — O Thyrsis — aldrig har jeg drømt saa behageligt! —

Thyrsis. O min Myrtil! ogsaa jeg har drømt om dig — og ligeledes saa behageligt. . . . .

Myrtil. O! lad høre Thyrsis; siden fortæller jeg. —

Thyrsis. Ney, jeg rødmer Myrtil. — O! fortæl du først. —

Myrtil.

Myrtil. Ney — min Thyrsis veed vel, at den
ed der kommer først her til Bækken, den skal ogsaa for-
an tælle først. —

Thyrsis. Nu da — men see ikke paa mig. —
" " Først syndes mig, at vi havde faaet en mægtig Rig-
" " dom, og med den saadan en deylig stor Hytte —
" " rundt om den stod en Mængde skiønne Træer, og Gre-
" " nene hængde betyngede af Frugt. — En stor Mark
" " med høyt Græs var tæt derved, og i den flød en
" " klarrindende Bæk, ved hvilken mange Faar stode og
" " læskede deres Tørst. — Alt dette, syndes mig, havde
" " vi faaet af en ærværdig gammel Mand — og derfor
" " kaldte vi ham Fader. — Ja du kan da vel tænke, at
" " da vi nu havde faaet dette, — ja saa givtede vi os. —
" " O det var en henrykkende Time — og den hele Dag
" " — en ret lyksalig Dag — og saasnart Natten brød
" " frem, saa gik vi ind i Hytten og lagde os i Faareul-
" " den, og — — — — Ha Myrtil, du seer jo paa mig? —
Aja nu kan du vide det øvrige af min Rødme. — Hun
slog sukkede, og vendte Øynene mod Jorden. —

Myrtil. Ak deylige Thyrsis — min deylige Pige!
—— O hvor er du elskværdig. — — — Men hør Thyr-
sis — næsten ligesaaledes var min Drøm. —

Thyrsis (forundret) hvordan — næsten ligesaa-
dydes var din Drøm. —

Myrtil. Ja elskværdigste Thyrsis — næsten lige-
saasaaledes. — Her sad de lidet stille og saae paa hinanden,
og derefter til Himlen, og sukkede. —

Thyrsis. Men Myrtil — det er jo forunderligt! ha! mit Hjerte slaaer. — Ak Myrtil! maatte vore Drømme snart opfyldes!—

Myrtil. Ak — Himlen give! — Gud, hvor var da Thyrsis og Myrtil ikke lykkelige — men — det var kun en Drøm! — O at jeg er fattig — dog vi maae ikke klage — hvem veed hvad Himlen har bestikket os. —

Han saae til Himlen og Taarer flode ned af hans Kinder. — Thyrsis blev og rørt, hun holdt Haanden for Øynene, og begge sukkede høyt. —

Saaledes bleve de siddende, indtil en Raslen ved Siden af dem gjorde dem opmerksomme. Det var Palæmon, en ærværdig gammel Hyrde fra den anden Egn — hans sølvgraa Haar hængde i Lokker om hans af Alderdom rystende Hoved. Han havde hørt Myrtils og Thyrsis sidste Sukke, og seet dem græde — de havde rørt hans Hjerte til Medlidenhed, skiønt han ikke vidste Aarsagen til deres Bekymring. Langsom støttende sig paa en tyk ofskaaren Green, kom han gaaende nær til dem. — "Hvad fattes eder? sagde han bevæ-"get — hvorfor ere I saa bekymrede? — siger mig det! "kan jeg hjelpe eder, da ska! I strax være lykkelige. — "I svarer ikke? — I sukker! — Du — sagde han til "Myrtil — hvem er du og hvad fattes dig„? —

Myrtil sukkede. — Hvem jeg er, og hvad mig fattes. — Ha! Gamle! mit Navn er Myrtil — min Fader var en fattig Hyrde, som Døden for kort siden berøvede mig — og nu elsker jeg Thyrsis — men — —

Thyr-

Thyrsis. — Ja — og jeg elsker ham, men begge ere vi fattige — ja saa fattige, at vi ikke tør vente den Lykfalighed at blive forenede. — — —

Palæmon. Gud! — hvilken Røst — hvilken Liighed! — Ha! mit Syn og min Hørelse maae bedrage mig — dog nei — aldrig har jeg seet nogen ligne hinanden mere. — Ak — Gud. —

Thyrsis. Hvad fattes dig Gamle? — Hør! jeg elsker dig ret i den korte Tid jeg seer dig. — Men — du suffer! — er du og bedrøvet? — du græder — o ærværdige Gamle! sæt dig hos mig og lad mig aftørre dine Taarer. —

Palæmon. Tak for din Medlidenhed, fromme Pige! — men sig mig — hvorfra er du? — hvem ere dine Forældre? —

Thyrsis. Ha Gamle! — det veed jeg ikke selv — i min spæde Ungdom kom jeg fra dem. — Ak — Gud veed hvorledes! —

Palæmon. Gud! hvad siger du? — Ak, sig mig, hvor har du været — o fortæl — hastig — fortæl alt hvad du veed. —

Thyrsis. Dersom jeg kan tjene dig Gamle — saa hør da: "I den lille Hytte, du der seer, hvor det store Egetræe staaer bag ved og bøyer Grenene over den, "der har jeg været al den Tid jeg kan erindre. — Den "tilhørde en fattig Hyrde, hvis Navn var Damon. — "Nu for nogen Tid siden er han død. — Da han laae og paa Straaet og ventede Døden, kaldte han mig til sig og sagde: — Hør min Pige, ikke er du min Dat-

" ter, men jeg har af Medlidenhed taget dig til mig. —
" Jeg var ude i Skoven, som ligger her omkring, og
" langt fra hørde jeg en at græde stærk, — jeg fulgde
" Lyden, og endelig traf jeg dig siddende ved en Vey.
" Jeg spurde dig, hvem du var? og du lallede. —
" Thyrsis — jeg spurgde dig, om meget andet, men jeg
" kunde ikke forstaae dine Svar. — Jeg blev forundret
" — og blev hos dig indtil Solen dalede, men da saa
" ingen kom, saa tog jeg dig paa Armen og bar dig
" hjem i min Hytte — hvor du siden altid har været
" hos mig. — Hør! sagde han videre — gaae derhen i
" mit Gjemme, der ligger en vel udskaaren Træeæske
" indsvøbt i Uld; den havde du i Haanden, da jeg fandt
" dig. — Jeg har altid tænkt, at du ved den igjen
" skulde blive kjendt, siden der staaer saa mange Navne
" kunstig udskaarne i den, men — jeg har viist den til
" alle Egnens Hyrder, og ingen kjender den — maa-
" skee er du fra den anden Egn, det veed jeg ikke. —
" Bevæget og forundret over denne Fortælling, gik jeg
" langsom hen og tog Æsken. — Han sagde mig der-
" paa Adskilligt, og derefter sov han hen; men Æsken
" bær jeg altid hos mig — see her er den. — Men du
" græder, Gamle! — —

Palæmon. Gud! — du store Gud! — lykkalige Dag! — O min Datter! — — —

Myrtil stod forundret op og Thyrsis sagde: hans Datter! — skulde det maaskee være min Fader? — retfærdige Himmel! — ja mit Hjerte siger mig, han er det. —

Palæ-

Palæmon. Ja jeg er din Fader, alting vidner derom. — O lykkalige Dag! — jeg har fundet min Thyrsis igjen. — — Meere kunde han ikke sige, men sank med Hovedet ned i Thyrsis Skjød — Tavshed herskede nu overalt. — Glædes-Taarer flød paa alles Kinder — og Solen bestraalede dem — endelig sagde

Myrtil. Gud! han din Fader! — forunderlige Tildragelse — men hør, ærværdige Gamle! — kom, lad Glæden ikke tage Overhaand — følg med os ind i Hytten, der ville vi lægge dig paa blød Uld, og pleye dig saa godt, som vi kan. —

Nu løftede Myrtil og Thyrsis den gamle Palæmon op, og ledede ham ind i Hytten — de gave ham Saft af Frugter at læske sig paa, og Palæmon smilede til dem. De satte sig hos ham, og han fortælde dem, hvorledes Thyrsis var kommet fra ham:

"Min Hytte sagde han, som den gang laae et temmeligt Stykke oppe i den anden Egn, var tæt ved "Skoven. — En deylig Sommermorgen, da din Moder havde givet dig, som var det eeneste Barn, Melk "og Frugt, gik vi fra dig uden for Hytten, medens "du spiisde. Vi saae vore Hyrder drive Faarene ud i "Marken; da sagde din Moder: kom Palæmon, lad "os gaae med, denne Morgenstund er alt for behagelig. "— Jeg, uden at tænke paa dig, gik en lang Vey "med; vi fulgde vore Hyrder hver til sit Sted, og "satte os lidt hos den sidste, for at hvile os. — Men "som vi sad, siger din Moder: Ak, vi glemde Thyr"sis, og ikke heller lukkede vi til for Hytten, kan nu

" ikke enhver gaae ind og gjøre os Skade. — Ak, Pa-
" læmon! lad os skynde os at komme hjem. — Vi gik
" med stærke Skridt, og da vi kom til Hytten, var du
" borte. — Din Moder blegnede og jeg var gandske
" forvirret. — Vi løb ud igjen, men gik just den urette
" Vey; thi siden fik vi at høre af en liden fattig Hyr-
" dedreng, at han havde seet dig gaae den anden Vey
" ind i Skoven — Din Moder og jeg gik indtil Mat-
" ten brød frem og raabde: Thyrsis! Thyrsis! men
" ach, intet uden det tomme Echo svarede; saa gik vi
" hjem, og din Moder maatte strax lægge sig; thi hun
" blev syg. — Den anden Morgen gik jeg med alle Hyr-
" derne hver paa sin Kant ud, for at søge dig, men vi
" kom bekymrede hjem, da vi ikke fandt dig. — Din
" Moders Sygdom tog til, og nogle Dage derefter
" døde hun. — Det Sted, hvor vi før boede, blev mig
" for kiedsommeligt. Jeg solgde det, og kjøbde et
" Sted her tæt ved, som ligger meget behageligt, og
" i Dag fik jeg den Tanke, at ville gaae lidet ud og see
" mig om, og — O lykkalige Øyeblik! jeg fandt dig,
" min uforlignelige Thyrsis! igjen — aldrig skal det
" komme af mit Minde.

Og, Thyrsis! nu vil jeg gjøre dig lykkelig. — Du elsker Myrtil og han dig, jeg hørde i Morges eders Sukke, og nu skal jeg opfylde eders Ønsker. —

Myrtil og Thyrsis græd af Glæde. De omfavnede deres Fader, og vædede hans Hænder med Glædes Taarer. — Ja mine Børn! sagde Palæmon — jeg har Rigdom nok. Den giver jeg eder; men glem-

mer

mer aldrig, at gjøre godt med den. I skulle pleye mig paa min gamle Alder, og jeg vil elske eder af Hjertet. —

De forbleve i Myrtils Hytte Natten over, og saasnart Solen stod op, gik alle 3 hen til Palæmons Hytte; der fandt de større Lyksalighed end de havde ventet. — Myrtil blev forenet med Thyrsis, og de levede i mange Aar lyksalige tilsammen, men Palæmon døde faa Aar derefter.

XVI. Omar og Hassan.

En Østerlandsk Fortælling.

Som viser, hvor daarligt det er at hente Lyksalighed af nogen anden Kilde, end af Religionen.

Omar, en Eremit paa Bjerget Aubakabis, som ligger paa den østre Side af Mecca, og reyser sig langt over Staden, fandt en Morgen en Mand siddende tankefuld og allene paa nogle Skridt nær hans Kjelder. Omar betragtede ham med Alvorlighed, og fornam at hans Øyekast vare vilde, og hans Legeme krøbeligt og udmattet. Denne Mand syndes at see ivt og stadigt paa Omar. Men saa sterkt var hans Sind betaget og borte, at han ikke førend efter lang Stirren samlede sig, og da var det ligesom han kom af en Drøm. Han skiulde sit Ansigt i Forvirrelse, og lukkede sig ned til Jorden. Du Bedrøvelsens Søn! sagde Omar: Hvo er du, og hvad er din Gjenvordig-

hed? Mit Navn, svarede den Fremmede, er Hassan, og jeg er en Indfødning af denne Stad. Modgangs Engelen har lagt sin Haand paa mig, og den Elendige dit Menneske-Øye har Medlidenhed med, kan du ikke frelse. At frelse dig, sagde Omar, hører ham allene til, fra hvilken du med Ydmyghed skulde tage baade Godt og Ondt; men dølg ikke dit Ønske for mig. Den Byrde, som jeg ikke kan borttage, kunde jeg i det mindste gjøre bequem at bære og udstaae. Hassan fæstede sine Øyne paa Jorden og blev en tidlang taus, sukkede meget dybt, saae paa Eremiten, og endelig fornøyede ham i hans Forlangende.

Det er nu 6 Aar, siden vor mægtige Herre Caliph Almalich, hvis Ihukommelse være velsignet! først kom hemmeligen til at bede i Templen i den hellige Stad. De Velsignelser, hvilke han begjerede af Propheten, som Prophetens viise Regent, var han flittig til at uddele. I Mellemtiden af hans Andagt gik han omkring i Staden, lettede Gienvordigheder og forekom Undertrykkelse; Enker smilede under hans Beskyttelse, og Alderdommen med Barndommen blev i sin Skrøbelighed underholdet af hans Godhed. Jeg, som frygtede for intet Ondt, undtagen Sygdom, og ventede ikke noget Godt videre end Fortjenesten af mit Arbejde, var syngende ved min Gjerning, da Almalich kom ind i min Vaaning: Han saae rundtomkring med et Smiil af Artighed, formerkende, at endskjønt det var ringe, var det net, og endskjønt jeg var fattig, lod jeg dog at være fornøyet. Som hans Klædedragt

var

var, ligesom en Pillegrims, saa hastede jeg til at tage imod ham med den Gjest-Frihed, som var i min Magt, og min Munterhed var snarere tiltaget, end holdt tilbage ved hans Nærværelse. Efterat han havde faaet nogen Caffe, gjorde han mig mange Spørgsmaale, og endskjønt jeg altid stræbede, at bringe ham i Lystighed, fornam jeg dog alligevel, at han blev tankefuld, og saae paa mig med en behagelig, men derhos stadig Alvorlighed. Jeg tænkde mindst, at han havde nogen slags Kundskab om mig, derfor spurgde jeg, fra hvad Sted han var? og hans Navn? Hassan, sagde han, jeg haver opvakt din Nysgjerrighed, og den skal blive fornøyet. Den, som nu taler med dig, er Almalich, de Troendes Herre, hvis Sæde er Thronen i Medina, og hvis Ærende er her oven fra. Disse Ord gjorde mig dum og forundret, skjønt jeg tvilede noget om deres Sandhed. Men Almalich kastede tilbage hans Kjortel og viisde Besynderligheden af hans Vest, og satte den Kongelige Signete-Ring paa sin Finger. Jeg sprang da op og var færdig at nedkaste mig for ham. Men han forekom mig. Hassan! sagde han, lad blive, du er større end jeg, og af dig haver jeg udbedet mig Ydmyghed og Viisdom. Jeg svarede: Spot ikke din Tiener, som er allene, og som en Orm for dig. Liv og Død ere i din Haand, og Lykksalighed og Elendighed ere Døttre af din Villie. Hassan, svarede han: Jeg kan ikke anderledes give Liv og Lykksalighed, end allene ved ikke at tage dem bort. Du er dig selv over det, min Godhed kan række til, og besidder den Lykksalighed, som

jeg hverken kan meddele eller naae. Min Indflydelse over andre, strækker sig allene til deres Laster, enten jeg vil belonne eller straffe. Ved Magten kan jeg hemme Vold og Svig, og ved at giøre stor, kan jeg bringe de umattelige Ønsker af Begierlighed og Ambition fra et Object til et andet. Men i Henseende til Dyden er jeg afmægtig. Dersom jeg kunde belonne den, jeg skulde belonne den i dig. Du er fornøyet, og har derfor hverken Begierlighed eller Ambition. At ophøye dig, vilde forstyrre dit Lios Enfoldighed og formindske din Lykkalighed, hvilket jeg ikke haver nogen Magt til, at den enten skal tiltage eller vedvare. Han reysde sig derpaa, og befalede mig ikke at aabenbare hans skjulte Omgang, og gik bort.

Hans Søn Aububekis, som succederede ham paa Thronen, var ophidset imod mig ved nogle, som ansaae mig paa eengang baade med Foragt og Misundelse. Han borttog min Pension og befalede, at jeg skulde blive udreven af Palladset; en Befaling, som mine Fiender udførde med saa megen mere Iver, at inden 12 Timer befandt jeg mig paa Gaden af Medina, trængende og veunelss, udsat for Hunger og Forhaanelse, klædt paa det prægtigste og med al den Følelse, som Stolthed kunde indgive. O! lad ikke dit Hjerte foragte mig, du, som Erfarenhed ikke har lært, at det er Elendighed at tabe det, der ikke er nogen Lykkalighed i at eye. O! at denne Leetie ikke havde været skrevet for mig i Forsynets Tavler. Jeg haver vandret fra Medina til Mecca; men jeg kan ikke flye fra mig

selv

selv. Hvor forskjellig er den Stand, i hvilken jeg paa begge Sider har været sat. At ihukomme begge, det er bittert; thi det Fornøyelige af dem kan ikke komme tilbage. Hassan, efter at han saaledes havde endet sin Historie, slog sine Hænder tilsammen, og, seende op til Himmelen, brast i at græde.

Omar gik til ham og tog ham ved hans Haand. Min Søn! sagde han, der er mere endnu i din Magt, end Almalich kan give og Aubabekis kan tage bort. Propheten haver i Barmhiertighed beskikket mig til at forklare dit Livs Lectie.

Du var engang fornøyet med Fattigdom og Arbeyde, allene fordi du var vant dertil, og Magelighed og Overflødighed var sat langt over dit Haab. Og da Magelighed og Overflødighed nærmede sig til dig, var du ikke mere fornøyet med Fattigdom og Arbeyde. Det, som da allene blev dit Øyemed, var Grændserne af dit Haab, og den, som bliver bedragen i sit Haab, maae ufeilbar blive elendig. Dersom dit høyeste Forlangende havde blevet Forlystelserne af Paradiis, og dersom du havde troet, at i de Omstændigheder du var, havde disse Forlystelser blevet dig forsikkrede, saasom mere ikke kunde have blevet givet dig, da vilde du ikke have fortrydt, at mere var dig ikke givet. Den Fornøyelse, som dig engang var givet, var kun som en Lethargie eller Sovesyge i din Sjel, og den Elendighed, som du lider, vil kun sætte den i Bevægelse. Gak derfore bort og vær taknemmelig for alt. Sæt din Tillid til ham allene, som kan vederlægge dine fornuftige

Ønsker,

Ønsker, og fylde din Sjel med Godt. Fæst dit Haab paa den Deel, i hvis Lighed Verden ikkun er som en Draabe i et Vand-Kar og et Støv i Vegtskaalen. Gaae tilbage, min Søn, til dit Arbeyde. Din Føde skal igjen blive velsmagende og din Hvile skal blive sød. Til din Fornøyelse skal blive lagt Varighed, naar den ikke hænger af det, som besiddes paa Jorden, men af det, som forventes i Himmelen.

Hassan, paa hvis Sind Lærdommens Engel indtrykkede Omars Raad, hastede til at kaste sig ned i Prophetens Tempel. Fred opdagede sig i hans Sind, som en Morgen-Rode. Han vendte tilbage til hans Arbeyde med Munterhed. Hans Andagt blev brændende og iboelig, og de sidste Dage af Hassans vare lykkaligere end de første.

XVII. Amanda, eller den belønnede Dyd.

En Fortælling.

En fornemme Borger, som havde levet i stor Anseelse og Credit, var ved en Følge af ulykkelige Tilfælde, og en uomgiengelig Forvirrelse i hans Sager, bragt i en megen slet Tilstand. Der er en Beskedenhed, som gemeenlig følger med en uskyldig Armod: Denne kom ham til, heller at indknibe sin Levemaade efter sine nærværende Omstændigheder, end at anmode sine Venner for at underholde det udvortes Skin af Rigdom, naar det væsentlige var borte. Hans Kone, som var et fornuftigt og dydigt Fruentimmer, opførde sig

sig i denne Hændelse med en ugemeen Anstændighed, og havde aldrig tilforn været saa elskværdig i hans Øyne, som nu. I Stedet for at bebreyde ham de store Midler, som hun havde fort ind i hans Boe, eller de anselige Tilbud, som hun for hans Skyld havde forkastet, gav hun ham større og større Prøver paa hendes Kjerlighed, imedens hendes Mand udøsde sit Hjerte for hende i Beklagelser over, at han havde ødelagt det bedste Fruentimmer i Verden. Undertiden kom han hjem, naar hun ikke ventede ham, og overrumplede hende i Taarer, hvilke hun søgde at skjule, og altid paatog sig et muntert Ansigt, for at imodtage ham. For at formindske deres Udgivter, blev deres ældste Datter, som jeg skal kalde Amanda, sendt ud paa Landet til en Forpagters Huus. Dette unge Fruentimmer frygtede for den tilstundende Undergang, og havde hemmelig forpligtet en Ven af Naboelauget, til at give hende Efterretning om, hvad der Tid efter anden gik for i hendes Faders Sager.

Amanda var i hendes blomstrende Alder og Skjønhed, da Herren af Godset, som pleyede ved sine Landforlystelser at tage ind til Forpagteren, blev forliebt i hende. Han var en særdeles ædelmodig Herre, men havde ved en frie Opdragelse fattet en inderlig Afskye til Ægtestanden. Derfor havde han foresat sig at bestride Amandas Dyd, hvilket han for nærværende Tid holdt raadeligst at skjule. Det uskyldige Kree, som aldrig havde mistænkt hans Hensigter, fandt Behag i hans Person, og da hun merkede at hans Kjerlighed til hende vorde Dag fra Dag, haabede hun, ved saa fordeelagtigt et Givtermaal, snart at blive i Stand til at understøtte sine fattige Slægtinge. En Dag, da han kom til hende, fandt han hende grædende over et Brev, som hun nys havde faaet fra hendes Ven, der berettede hende, at hendes Fader nyeligen var ved Indførsel skilt ved alt hvad han eyede.

Hendes Elsker, som med megen Besværlighed fik udlokket Aarsagen til hendes Bedrøvelse, tog deraf Anledning til at gjøre hende Forslag. Det er umuligt at

udtrykke

udtrykte Amandas Skamfuldhed, da hun hørde, at hans Paastand stridde imod Æren. Nu var hun forladt af alt Haab, og hun formaaede ey engang at tale; men floy fra ham i største Forvirrelse, og sluttede sig inde i sit Kammer. Han afferdigede ufortøvet et Bud til hendes Fader med følgende: „Min Herre! jeg har hørt deres Ulykke, og jeg har tilbudet deres Datter, at fastsætte paa Livs Tid for hende aarlig 400 Pund, og tillige udbetale den Sum, for hvilken de nu er i Betryk. Jeg maae sige dem oprigtigen, at jeg ikke har i Sinde at ægte hende. Men dersom de er klog, vil de bruge deres Myndighed og lære hende, ikke at være alt for kræsen, da hun har Leylighed til at hjelpe dem og deres hele Familie, og gjøre sig selv lykkelig. Jeg forbliver."

Amandas Moder modtog dette Brev: Hun aabnede det og læsde det med største Forundring og Bekymring. Hun agtede det ikke tjenligt at forklare sine Tanker for Buddet: hun bad ham derfore lyde ind næste Morgen, da hun skrev tilbage af dette Indhold: „Allerkjereste Datter! Din Fader og jeg har i dette Øyeblik faaet et Brev fra en Herremand, som skal være forliebt i dig, med et Forslag, som spotter vor Ulykke, og vilde stode os endnu et Trin dybere ned i Elendigheden, end noget andet Tilfælde kunde formaae. Hvor kunde denne Barbar tænke, at de ommeste Forældre vilde lade sig friste til at redde sig fra Mangel, ved at overgive det dydigste Barn til Skjendsel og Undergang. Det er et nedrigt og grusomt Kunstgreb, at gjøre os dette Forslag paa en Tid, da han tænker at vor Trang maae drive os til hvad det skal være. Men vi ville ikke ædе Skjendsels Brød. Derfor befale vi dig, aldrig at tænke paa os, men at vogte dig for den Snare, som er lagt for din Dyd. Hyt dig for at ynke os; Vor Tilstand er ikke saa slet, som man maaskee har berettet dig. Alting vil blive godt endnu, og jeg skal skrive mit Barn bedre Nyt: Jeg har været forhindret. . . . Jeg veed ikke, hvad der bevægede mig til at sige, at vor Tilstand vilde blive bedre. Som jeg sad allerbedst og skrev, vækkede mig Lyden

„af

„ af en, som bankede paa Døren, og bragde os en gam-
„ mel Fordring. Nu vil jeg fortælle dig den rene
„ Sandhed. Jeg har i nogle Dage levet næsten uden
„ al Underholdning, i det jeg har bragt til din Fader
„ alle de saa Skillinger, som jeg kunde skaffe til Veie.
„ „ „ Du vil græde ved at tænke paa, hvor han
„ er, men giv dig tilfreds, han vil snart komme los.
„ Det grumme Brev vilde knuse hans Hjerte; men
„ jeg har dulgt det for ham. Jeg har for nærværen-
„ de Tid intet Selskab uden din ulle Syster. Hun siger,
„ hun er vis paa, at du ikke er vel, da hun har troet,
„ at den Uroelighed, som jeg er i, reyser sig af dig.
„ Men tænk ikke, at jeg saaledes igientager min Sorrig
„ for at græmme dig; nei! det skeer allene for at over-
„ tale dig til, ikke at gjøre det, som endnu vilde blive
„ værre end alt det andet. Lad os være frimodige. En
„ Modgang, som vi ikke selv har paadraget os, bør ikke
„ nedslaae os, og du bør erindre, at der er en Magt,
„ som kan befrie os derfra ved et bedre Middel, end
„ din Uskyldigheds Tab. Himlen bevare mit dyrebare
„ Barn! Din kierlige Moder.“

Buddet, uagtet hans Løfte, at overlevere Aman-
da dette Brev, bragde det dog først til sin Herre,
hvilken, han troede, vilde glæde sig overmaade ved at faae
Leylighed til selv at overlevere hende det. Herren var
utaalmodig for at vide Virkningen af hans Forslag, og
derfor hemmelig brød Brevet, for at see dets Indhold.
Han blev ikke lidet rørt af saa sandt et Skilderie paa en
fortrængt Dyd; men var for nogen Tid meget forbau-
set over at finde sit Tilbud forkastet; ikke desmindre be-
sluttede han, ikke at fordølge Brevet. Han forseglede
det omhyggeligt og bragde det selv til Amanda. Al
hans Umage for at tale med hende, var forgjeves, ind-
til han forvisselde hende om, at han havde et Brev til
hende fra hendes Moder. Han vilde ikke give det fra
sig uden paa de Vilkaar, at hun skulde læse det uden
at gaae ud af Værelset. Imedens hun læste det, vare
hans Øyne uberægelige fæstede paa hende. Hendes

Bekym-

Bekymring gav hendes Skjønhed en nye kjelen Anseelse, og da hun brast i Graad, kunde han ikke længer bare sig for at tage Deel i hendes Sorrig: Han fortælde hende, at han og havde læst Brevet, og at han havde besluttet at give hende Oprejsning, fordi han havde givet Anledning dertil.

Læseren vil ikke finde sig misfornøyet med at see det andet Brev, som han nu skrev til Amandas Moder:

„Madam! Jeg er ganske skamfuld, og vil aldrig tilgive mig selv, hvis ikke De forlader mig, hvad jeg nyeligen skrev Dem til. Det var langt fra mine Tanker at lægge Sorg til de Bedrøvedes Sorg; og sandelig intet andet, end dette, at jeg var fremmed for Dem, kunde forraade mig til en Feyl, for hvilken, om jeg lever, jeg skal gjøre Dem Erstatning, som en Søn. De kan ikke blive ulykkalig saa længe som Amanda er deres Datter, ikke heller skal De blive det, dersom noget kan forekomme det, som staaer i dens Formue, der er Madame ꝛc." Dette Brev sendte han med sin Forvalter, og strax derefter reysde han selv til London for at iværksætte sit ædelmodige Forsæt. Ved hans Venskab og Hjelp kom Amandas Fader snart i Stand til at oprette sine faldne Sager. Kort, han ægtede Amanda og nød den dobbelte Fornøyelse, at have opreyst en værdig Familie til sin forrige Velmagt, og at gjøre sig selv lykkalig ved at forenes med deres dydige Datter.

Vinter-Aftener's Tidsfordriv.

Fierde Hæfte,

for

Januarii Maaned.

Kiøbenhavn.
Trykt og tilkiøbs hos Johan Rudolph Thiele,
i store Helliggeist-Stræde No. 150.

XVIII.

Kierlighed og Begierlighed.

En original Fortælling.

Førend jeg begynder, har jeg et Par Ord at sige de faa Læsere, som det maatte falde ind, at læse denne Fortælling. — Jeg siger, de faa Læsere; thi hvo har været tre Dage i Kiøbenhavn, og veed ikke, at dens fleste Indbyggeres Vinter-Aftens Tidsfordriv bestaaer i noget gandske andet, end at læse? Lige fra Oltapperen, der suer sin Pibe, og giør en tredie Kloft i sit Kridt, Haandverksmanden, der beleirer Fæstninger, afsætter Konger og bringer Ammunition i Pullien, den smukkere Borger, der vælter sig i sin Lænestoel, siger smudsige Vittigheder, og recenserer Præster, til de smaa Store, og de store Smaa — saa spille de. Leende, fortredelige, blege, røde, og røde og blege igien (*), tællende ud, skrabende ind, og saa opmerksomme, som om

(*) Dette er kun at forstaae om dem, som ikke have kiøbt deres Ansigts-Farve hos Urtekræmmeren eller Apothekeren.

det var Dodsdomme der afsagdes, sidde Selskaberne og Familierne om deres Spilleborde, fra den kiere Soel gaaer ned, og som oftest til Midnat; og med al Magt dræbe den dyre, den uigienkaldelige Tid!—Ah! for en Ulykke! (raaber en lille naadig Frue) hvilket gammeldags Præk! — Kan være, men det Præk er dog sandt! Spil er en Tingest, der, efter mine Tanker, duer kun saare lidet, og for dem, der enten kan, eller har noget andet at gjøre, duer den slet intet; naar den skaffer Motion, gaaer det til Nod an; men for Resten — ophidser den alle de Sindsbevægelser, hvormed vi mindst ere tiente, Begierlighed, Vrede, og deslige. — Han forstaaer ikke bedre. — Og jeg ønsker heller aldrig at forstaae bedre. — Naar man ikke skulde spille, hvormed skulde man da tilbringe den ulykkalige lange Vinteraften? — O, paa tusinde Maader! For Ex. Deres Naades Naade strækker sig saa vidt, at De bekymrer Dem om slet ingen Ting i Deres Huus, uden maaskee om den lille Spadille; hvad, om Deres Naade var lidt mindre naadig? — Hvilken enfoldig Snak! — Ja, jeg er ikke heller naadig! — Det kan man saa sandelig høre. Nei, til at plages med Huusaffærerne, dertil holder man Folk; og naar man nu ikke skulde spille, hvad havde man da at forstaae Tiden med? Bagtale hinanden? — Himlen bevares! Nei, Deres Naade! saa spil heller. Heller massakrere Deres Naades nydelige Fingre en syndig Kloverknegt, og tusinde Kloverknegter, end Deres Tunge eet eneste Menneske! Lad det røde

Guld

Guld valudere, lige indtil De griber til det endnu rødere Kobber, (siden kan Deres Naade spille paa Kredit; om omsider — — — De kiender Joden Abraham) og bliv saa, i Herrens Navn, ved at spille, lige indtil De er saa forsiddet og skiev og kroget, som Haltefanden, da han sad i Hexemesterens Flaske. — Men hvor kommer jeg hen? Det skulde være et Par Ord i en Parenthes, og det kunde passere for et Kapitel. Det var til mine saa Læsere, jeg vilde sige et Par Ord, og disse ere, at jeg vil bede, man ikke giør sig Umage med at opsøge Originalen til en eller anden Person i denne Fortælling. Rigtig nok ere de til allesammen; men jeg har med Flid malet dem saaledes, at de ikke skal være kiendelige. Man haaber, de af dem ville bedre sig, som trænge dertil; og hvis ikke, da ere de haardt nok straffede, naar de see dette, og troe sig derved blottede for den hele spottende Verdens Øine; thi Samvittigheden og Handlingen siger dem dog stedse, at her ingen anden er meent, end just dem. Altsaa spørge man ikke videre efter; jeg har giort en Eed: hellere intet Menneske at fornøie med min Pen, end at fornærme et eeneste; og den skal stedse være mig hellig; saa burde den være alle!

*** *** ***

For nogle Aar siden opholdte en Mandsperson, navnlig Nikolay Tellman, sig en kort Tid her i Byen, for at søge Regieringen om et Embede, som var blevet ledigt i en af Provindserne. Han var i

den bedste Alder, mellem 6 til 28 Aar, besad en god Forstand, et godt Hierte, en vel proportioneret Skabning, et mildt og aabent Udseende, og var behagelig i Omgang. Han var født af fattige, men skikkelige Forældre, havde nogle Aar tilforn tilbagelagt sine akademiske Øvelser med Berømmelse; og formedelst disse, havde han nu sikre Løfter paa det af ham søgte Embede.

Det var i den blide Sommertid han kom til Byen. Fra den Tid af, at han var bleven klar fra Akademiet, havde han været Informator hos en Familie i samme Provinds, hvori han nu søgte det forhen omtalte Embede. Han var vandt til, baade at være idelig i Arbeide, og ogsaa idelig at oplives af den frie Landsbyluft. Begge Dele savnede han. Den arbeidsløse Solicitant-Stand, og den tunge beklumrede Residensstads-Luft, var ham i Begyndelsen ufordragelige. Dog — hvortil kan man ikke blive vant? Bonden kan vænnes til at ride Træhesten med samme Taalmodighed, som hans Herremand at sove og æde fire og tive Timer om Dagen. Tellman fordrev Tiden med at læse, at see sig om i Byen, at spadsere o. s. v. I Friderichsbergerhave var han dog som oftest, om ogsaa med Bogen i Lommen; og naar Veien imellem var ham for lang, fandt man ham i Rosenborgerhave.

I denne Have sad han en Aften paa en Bænk i den saa kaldte Kavalleergang, ikke langt fra den lille

lille Runddeel, med Springvandet i, som man har givet Navn af Ammestuen (*). Solen kastede de sidste Skin paa de ranke Træers Toppe, og farvede det vestlige Blaa med en behagelig Rødme; og sagte kølende Vinde giorde Aftenen særdeles angenem. Uforstyrret sad han nogle Øieblikke, og glædede sig over dette herlige Optrin. Men nu kom Havens sævanlige første Giester, en Flok hoppende Skræder-svende, og efter den nok en, og endnu en, o. s. fr. indtil det meste af Amtet gik derinde. Derefter kom nogle andre af Stadens Skiønne med deres Cicisbeer, siden deres Forældre, og nu vrimlede Haven, eller rettere sagt Kavalleergangen; thi det øvrige af Haven har vor galante Verden meget høimodig givet til Priis for Smaafolk og Pøbel; og disse har desværre ikke Forstand nok til at skiønne paa hines Godhed, siden de ikke bruge den! Alting gaaer i Kavalleergangen; thi Alting vil ikke vige hinanden et Haars Bredde. Sidste Sommer spadserede end og Folk i den stolte Kavalleergang, der mere flæbede end sagde: »Gode, fromme Herre! min Mand

(*) Det har tidt undret mig, hvorfor man har lagt Kavalleergangen og Ammestuen saa tæt ved hinanden, og herinde i Byen, og Brudesengen, som burde være midt derimellem, har man lagt ud paa Friderichsberg. Men en vis gammel Mand har i Fortroelighed sagt mig, at det skal være et Slags Satyre paa vore Smaaherrer, fordi de fleste af dem arbeide gierne for Ammestuen, førend de engang lade der falde dem ind, at der er en Brudeseng til.

slaaer mig, og mine mange smaa Børn har ingen Mad faaet siden i Gaar; faaer jeg ikke en Skilling til Brød!"

Gangen var fuld af Mennesker, eller i det mindste noget, der lignede Mennesker. Tellman sad lidt og saae paa denne Sværm; og det gik ham, som det tusindegange er gaaet mig; han blev keed deraf, og vilde gaae. Men i det han vilde reise sig, stod to Mandspersoner og et ungt Fruentimmer midt for ham, der giorde en Kompliment, som for at sætte sig hos ham, hvilken han paa samme Maade besvarede, og, jeg veed ikke af hvad Aarsag, satte sig ned paa Bænken igien. Fruentimmeret satte sig paa Bænken, og de andre To vendte sig, som for at gaae ned ad Gangen.

Tellman undrede sig, og betragtede begge Mændene; hvilke krøb saa sagte afsted, at han havde Leilighed nok dertil. Han saae to gamle Mænd, den ene klædt i en sid sort Kiole, med en rund Paryk paa, hvilken han strax sluttede, var en Præst; den anden, der forekom ham noget ældre, havde en gammel Frakke ovenpaa sine Klæder, med en rund Paryk, en lille afslidt trekantet Hat, i den ene Haand bar han en Stok, og den anden holdt han bag under Kiolen; paa hans store udforede Skoe, og elendige Gang, kunde Tellman see, at han eiede en af de bedste Slags Podagra i hele Landet. Andre Folk kom imellem, saa han tabte dem af Sigte. Men

det

det bedste blev tilbage. En Pige, fra hvis skiønne Ansigt udstraalede Godhed og Dyd, og hvis fortryllende Skabning en simpel og beskeden Klædedragt skulde skiule, men forraadede kun destomere, sad ved hans Side. Længe sad han og betragtede hende; og hun saae næsten stedse ned for sig; endelig vendte hun sig, og saae ned af Haugen, for at see efter dem, der gik fra hende; dette Øyekast faldt paa Tellman, der uophørlig betragtede hende, og det faldt paa ham, trængde i ham, ligesom Elliots Ild paa hine flydende Fæstninger; hun slog Øinene ned derved, og han ligesaa. Begge sad saaledes; og Tellman, der nylig ikke kunde see sig mæt paa hendes Yndigheder, havde nu ikke Mod nok til at opløfte Øinene. Han havde engang i sine endnu yngre Dage elsket; og han merkede derfor snart, at denne Forvirring, hvori han befandt sig, ikke var andet, end Kierlighed. Han giorde sig i et Øieblik nogle Forholdsregler; den første var, at han strax skulde gaae derfra; og den anden, at han ikke mere vilde tænke paa hende. Han reiste sig, greb til Hatten og — —

Men hvorfor gik han ikke? Veed jeg det? Der taber nu, til al Ulykke, dette Fruentimmer sin Viste, og Tellman (det er jo vor Pligt, at opvarte de Skiønne, indtil de mindste Bagateller, siger Modeloven) er for høflig til at lade hende selv reise sig og tage den op. Han springer til, tager den; og dette søde: Giør Dem ingen Uleilighed, min Herre! og dette milde: Mange Tak skal De have! hvormed

hun belønnede ham, slængte hans hele Philosophie overende, rev Forholdsreglernes baade første og anden Artikel i Stykker, og bragte Tellman, uden at han selv vidste deraf, paa Bænken igien.

O, Fruentimmer! Fruentimmer! hvilken uindskrænket Magt have I ikke over os! og hvor lykkelige skulle vi være, dersom I ingen Tid misbrugte den! ingen Tid viiste os en græsselig Furie, i Stedet for en Himlens Engel! O, Skionne! ædle, høie og stærke Følelser skienkede Himlen Eder, og Mildhed, Ynde og den elskværdigste Blidhed at fortolke dem med, o helliger disse for Dyden! o, bruger disse Skaberens Gaver kun til Skaberens Ære! indflyder med Eders Tryllekraft vore haardere Gemytter den Kierlighed, den fyrige Lyst til Dyd og ædle Handlinger, som ophæver os saa nær til vor Skaber! — Og ere vi end Tyranner, Barbarer: I kan tæmme, I kan blødgiøre os. O, min Datter! (siger den værdige Fader, Wodmar) Et Fruentimmers Mildhed kan tæmme en Tiger. — Og han har Ret.

Tellman sad paa Bænken, og, skiønt disse Betragtninger just ikke egentlig var Gienstanden for hans Tanker, saa løb der dog imellem nogle af dem igiennem hans Hoved. Han sad for Resten stille, og, ved nu og da at kaste et stiaalet Øiekast hen til hende, opdagede han, at hun maatte have en Slags skiult Kummer, der qvælede hende, eller og, sluttede han,

han, hun maatte være overordentlig ærbar. Han havde tusinde Ord paa Tungen at sige hende, men taug dog stedse stille; uden Tvivl beholdt han Ordene af samme Aarsag som Bænken beholdt ham. Havde det ikke allerede begyndt at blive lidt morkt, og Fruentimmeret ikke stedse seet ned for sig, saa skulde hun paa den hele Tellman, fra Spidsen af hans Skoe, til den øverste Skygge af hans Hat, kunde læst mere, end hans Mund i et heelt Aar kunde sige og hans Fingre skrive. Men hun læste ikke. Maaskee forstod hun ikke Sproget; maaskee gik det Tellman, som den Fremmede, der kom til Paris, uden at forstaae et fransk Ord; han var sulten, betegnede Sulten ved at pege paa Munden, — og man lod Tand-Doktoren hente, for at trække ham Tænderne ud.

Endelig fik Tellman det lovlige Indfald, at byde hende en Priis Tobak, for, som han meente, enten hun tog den, eller ikke, dog at faae en Leilighed til at tale med hende. Han præsenterede hende Daasen. Hun sagde intet. Thi, i det han rakte den frem, hørte de nogen tale lige bag ved dem. Hun syntes at kiende Rosten, vendte sig hurtig, og saae derind; og han glemte det ene for det andet; puttede Daasen i Lommen, og kikkede ogsaa. Der saae han begge de gamle Mænd, der havde efterladt Fruentimmeret paa Bænken hos ham. Som Historieskriver er det min Skyldighed, at fortælle Tingene som de tildrage sig, altsaa og, hvorfor disse To gik saaledes bort.

For

For den gamle Mand, med Frakken og Podagraen, var sprungen en Rem medens han havde spadseret. Denne Rem sad bag i et Stykke Klædning, der, naar det staaer paa Gulvet, næsten har Modellen af et Vereport, i det mindste for et Folk, som Lilliputianerne. Denne itusprungne Rem havforvoldt, at dette, Vereporten lignende, var begyndt at synke ned fra Stedet, hvor det skulde sidde; og en Mængde store Penge, Chatolnøgler, Uhre o. s. v. som stak i Lommerne, tyngde det med Gevalt ned. Derfor maatte den gamle Herre forhen gaae med Haanden under Kiolen at den kunde forrette Tienesten, i Stedet for Remmen. Dette var nu det, de forrettede bag Hækken, og hvorfor de vare gaaet derhen. Fruentimmeret vendte strax sine Øine derfra, saasnart hun saae det første Glimt af hvad de havde fore. Tellman blev ved at betragte dem; og han saae nu, at Hans Velærværdighed hialp Manden bagtil, og havde en skrækkelig Umage, inden han fik denne fatale Rem saaledes sammenbunden, at den anden kunde gaae igien. Nu vare de færdige, og gik ud af en anden Side af Hækken, som var tæt ved den Bænk, hvor Fruentimmeret og Tellman sad.

Tiden har været Dem lang, mens vi vare borte, min smukke Jomfrue! sagde Præsten. O, nei, svarede hun. Hahaha, (sagde han, der nu var bleven munter, fordi han følte, at Hans Velærværdighed havde bunden Remmen som en brav Mand) Pigerne længes aldrig, hvor der ere Mandfolk; og

her-

herinde er jo nok. Deres Velærværdighed kiender dem endnu ikke ret. — Forlad mig det, Herr Richard! sagde Præsten; naar man har havt tre Koner, saa — — Men, faldt Richard ham i Talen, de vare Koner, og dertil temmelig gamle Koner, før De fik dem. Nei, Piger kiender de endnu ikke. Det er de underligste og ubeariibeligste Skabninger i Verden; ikke sandt, Louise? — De ypperligste, de herligste Skabninger i Verden, vil De sige, sagde Præsten. — Ja, det skal jeg love for, raabte Richard; til at ødelægge alt, hvad vi arme Mænd kan skrabe sammen, dertil ere de de ypperligste men for Resten — — Bevares, sagde Præsten; og det kan Herr Richard sige, der har selv saa yndig en Datter? og har havt saa fortræffelig en Kone? — Ja, fortræffelig baade Moder og Datter! fortræffelig, fordi de ødelagde en skrækkelig Hob Penge paa hinanden hvert Aar! Gud skee Lov, at det fik Ende, at vor Herre tog Moderen, og jeg nu bliver skilt ved Datteren; thi — — — Jeg kan ikke afskrive mere af denne elendige Aagrers Talemaader. Han underholdt Selskabet et Qvarteerstid paa de stakkels Fruentimmers Bekostning; og Præsten forsvarede dem, saavidt han i Skikkelighed kunde; thi han troede, det var mere christeligt, at give efter, end ved sin Paastaaenhed at støde en Mand for Hovedet, som — var rig; og i hvis Grunker Hans Velærværdighed haabede, at faae Fingre med Tiden.

Hvad

Hvad den stakkels Tellman tænkte om denne korte Samtale, det behøver jeg neppe at sige. Han forundrede sig over den ene, ærgrede sig over den anden, og tilbad den tredie. Præstens Virak og Mandens Dyvelsdræk, hvormed de opvartede hinanden, havde næsten qvalt ham, da alle Tre reiste sig, og gik.

Tellman var alt for meget indtagen af den yndige Loviſe, til at han nu mere kunde lade hende af Sigte. Han reiste sig, og fulgte efter dem, hvor de gik. Stedse opdagede han nye Yndigheder, og disse fængslede hans Siel stedse fastere og fastere til hende. De gik ud af Haven, og Tellman fulgte dem, uden at tænke paa, hvor han gik, lige til Huset i ***Gaden, hvor den gamle Mand, med Remmen og Podagraen, og Fruentimmeret boede; og han var visselig gaaet lige ind i Huset med, dersom ikke Præsten var bleven staaende paa Trappen og taget Afskeed; og Tieneſtepigen i samme Øieblik havde slaaet Gadedøren i.

Hans Velærværdighed gik hiem, og Tellman ligesaa; den første ligesaa glad, som den sidste bedrøvet. Tellman gik paa sit Kammer, satte sig paa en Stoel efter den anden, tabte et Par Tobakspiber i Gulvet, bladdrede i alle sine Bøger, tog Pennen og vilde skrive, tog den nok engang og vilde giøre Vers; men hverken Stoel eller Tobakspibe, Bog eller Pen, Prosa eller Vers, kunde skille

ham

ham ved eller adsprede den Mængde af Tanker, der dyngede sig ovenpaa hinanden i hans Hierte. Den hæftigste Nysgierrighed, som nogen Tid et Menneske har folet, plagede ham, for at faae at vide, hvem disse tre, men fornemmelig Fruentimmeret var. At hun var ugivt, at den gamle slettænkende Richard var hendes Fader, det sluttede han; men heller ikke meer. Den eneste Trøst, han havde, var den, at han noie havde lagt Merke til hendes Boepæl, førend han gik hiem; og denne Forsigtighed havde han ikke sig selv at takke for; thi ved hundrede gange at stirre op ad Huset, og at see sig tilbage, var han nødt til at betragte Bygningen, da han ikke saae den, der var inden i den.

Efter en urolig og ilde tilendebragt Nat, stod han op, da det begyndte at dages. Med nogle smaae Syssler, som han altid pleiede at forrette selv, fordrev han en Times Tid. I det han var færdig dermed, og aabnede sin Dør, for at gaae ned, kom hans Vært, der som en god ærlig Haandværksmand, pleiede ikke at lade Morgenstunden unyttet, forbi Døren, og hilsede ham God Morgen. Tellmans inderlige Længsel efter at vide, hvem de Personer vare, han havde seet forrige Aften, plagede ham uophørlig; og den voldte nu, at han, uden videre Forberedelse, spurgte Værten, om han ikke kiendte en Mand, som heed Richard, og boede i *** Gaden? — O, den Gnier! raabte Værten; jo, tilvisse kiender jeg ham. Jeg har to, tre gange arbeidet

for

for ham, og hver gang har jeg maattet sende ham en Prokurator i Huset, for jeg kunde faae de stakkels Skillinger piint ud, som han gav for mit Arbeide; og dog eier denne Skurk over 60000 Rdlr. Tellman stødte ved dette Træk af Richards Karakteer. Har han ikke en Datter? spurgde han atter. Jo, desværre! sagde Værten, en deilig Pige af et ret fromt og eiegodt Gemyt; hun skal nu med det Første have Bryllup med en gammel Præst. — Med en gammel Præst! sagde Tellman, yderlig bestyrtet. — Ja. Men hvorfor bliver De saa forbauset derved? Kiender De maaskee nogen af dem? — Nei, nei! Men alligevel — — Fortæl mig det. Er det med Datterens Villie, at hun ægter ham? — Nei, langt fra. Hun hader ham; og han fortiener det. Det er en gammel slet Mand. Hans Fader, en hollandsk Koffardiekapitain, som boede her i en af Provindserne, fandt i hans Ungdom allerede saa mange af sine egne Dyder hos ham, at han syntes, den ærværdigste Stand var hans Søn ikke for høi. Han lod ham efter sin udtrykkelige Befaling, studere Theologien; og Sønnen kom med mange Hug, og ubeskrivelig Møie, endelig i sit syv og tyvende Aar saa vidt, at han torde holde en sammenstiaalen Prædiken i en og anden Krog af Byen. Hans Fader tog ham strax med sig som Skibspræst; med ham giorde han nogle Reiser; søgte imidlertid en heel Deel Kald baade paa Landet og i Byen, hvilke formedelst hans Udueighed stedse blev ham afslaaet; han blev altsaa ved at reise med sin Fader, saa længe

ge han levede; efter hans Død, søgte han Emploi hos andre Redere; men hans Karakteer var alt for bekiendt til, at nogen vilde tage imod ham. Imidlertid døde hans Moder, og han arvede efter begge 2000 Rdlr. Disse Penge forvaltede han nu saaledes, saa han ikke allene kunde leve, men endog aarlig oplægge endeel af Renterne af dem; i en Tid af 20 Aar ægtede han tre udlevede rige Enker efter hinanden, og arvede deres hele Formue; han er nu i sit ni og tredsindstivende Aar, lever meget indgetogen, og tiener sin Næste i Smu; han eier 40000 Rdlr., og beder kun vor Herre, at han ikke maae døe, før han kan lægge Richards 60000 til sine, og faae Hundredet fuldt. — Og denne Elendige skulde eie den skiønne og dydige Lovise? — Ja, det er rigtig nok, at kaste Perler for Svin. Men hvad skal man sige. Den gamle Richard vil med Pokkers Magt af med Datteren, og det saaledes, at han ikke tør frygte for, hun skulde komme igien. Formedelst de dyre Tider, vil han, naar han bliver hende qvit, slet ingen Husholdning holde meer; hans Pige har han allerede opsagt; hans Kat lod han drukne forleden Dag under Hoibroe, og i min Stue hænger en Kanariefugl, som han følgte mig i forrige Uge, fordi den kunde æde for tre Mark Frøe om Aaret. — — Og denne Blodigle eier 60000 Rdlr.? — Ganske vist! og det paa den skændigste Maade, med Aager og Udsuerie, sammenskrabede; thi i sin Ungdom var han en vidtloftig liderlig Krabat. En Gevinst af en syv, otte hundrede Daler, som han fik i Lotteriet,

lagde Grunden; og fra den Dag af, blev han forvandlet fra en stor Ødeland til en stor Gnier. Nu merker han uden Tvivl, at det lakker imod Enden med ham, og føler derfor en Slags Frygt for det Regnskab, som der siges, han skal aflægge hisset; han har aldrig villet troe dette, men nu gior det ham dog imellem i ledige Timer urolig; han indseer, at, om og hans Paarørende vare saa ædelmodige, at de vilde pakke hans hele Kapital, i Bankosedler, sammen, og give ham den med i Kisten, saa vilde den enten forraadne der, eller, naar han og fik den med sig af Kisten til hiin Verden, og der præsenterede Lucifer den, fordi han skulde lukke Øinene, som en Toldbetient, og lade ham passere ind, som Kontrebande, saa torde den dumme Djevel maaskee være taabelig nok til at tænde sin Tobakspibe ved den, jage Richard tilbage, og saaledes giøre ham Helvede dobbelt heedt. For da paa en finere Maneer at snyde Fanden hans Siel fra, har han valgt denne gudsfrygtige Mand til sin Ven og Fortrolige; og for at giøre Venskabet mellem dem desto nøiere og fastere, giver han ham sin Datter, og efter hans Død den hele Formue, men ikke en Skilling før; han maae nu derfor opbygge, trøste og bede med ham; og Richard lægger sig Dag for Dag mere og mere efter, at spille en Andægtigs eller Helgens Rolle.

Hvilket sort Malerie! raabte Tellman, der var næsten ude af sig selv af Skræk og Forundring; og hvor

hvor er jeg ulykkelig, at jeg skulde komme til at see den yndige Lovise, elske hende, og ikke — — Ach! — — Hvad? sagde Værten. Er De forelsket i Richards Datter? Pigen er det værd. Men De — hvad tænker De paa, at vilde komme der? De har ingen Grunker — forlad, at jeg siger saa reent ud — — De har ingen Grunker; og Richard er den største blandt alle de Uslinger, der veie Folk, og vurdere dem efter Tyngden, ligesom gammelt Sølv. Slaae kun det af Deres Tanker igien. — Det er mig umueligt. — Saa behold det da. — Spot mig ikke. — — Langt fra ikke. Men jeg begriber ikke, hvorfor De vil tænke paa slugt, som, i det mindste efter mit Begreb, er plat umueligt at opnaae. Skulde De paa nogen Maade faae hende, saa maatte det være paa den, som nu kommer temmelig i Mode hos os: De maatte stiele hende bort. Elsker hun Dem? — — Ach, det veed jeg ikke! — Ikke det? Veed hun da, at De elsker hende? — Nei. — Hahaha. Saa er jo alle Deres Griller i Luften. — Sig mig et Middel, hvorledes jeg skal komme ind i Richards Huus, eller faae hans Datter i Tale? — Det kan De let. De kunde for mig — dog nei, jeg vil være udenfor. De kunde jo sagtens finde noget til Erindelse. — Men er jeg saa vis paa, at træffe Datteren? — — Nei, det er De just ikke. Hør! Klæd Dem ret prægtig paa, dog ikke flygtig, som en Spradebasse, eller bundtet, som en Sommerfugl, men kosibar og pennegligant, som en rig Mand; og gaae saa hen til ham, og indbild ham et eller andet, et fordeelagtigt

Pengelaan, et meget lovende Handelsprojekt, eller hvad De kan finde paa; saa skal De see, han vil tage Dem ind i sin egen Stue, bede Dem sidde, og giøre ret meget af Dem. Paa den Maade maae De absolut faae Leilighed til at tale et Par Ord med Datteren. Og, Herr Tellman! vil De endnu giøre det mere polisk, saa pas at komme til ham precise Klokken Eet; da vil De træffe ham ved Spisebordet; og han beder Dem ganske vist blive hos ham til Middag, naar han hører, der er noget at vinde ved Dem. Der har De Datteren ved Siden. — Hm! Det var artigt nok. Men det vil blive tungt at udføre. Hvor stor er Datterens Moderne-Arv? — Den skal være en 20000 Rdlr. Det er en god Skilling; den er værd at giøre sig Umage for; og jeg under Dem af mit Hierte baade Pigen og Pengene. En god Morgen, Herr Tellman!

Værten gik til sit Arbeide; og Tellman overlod sig ganske til Forundring over det, han havde hørt. Skulde det være sandt? sagde han ved sig selv. Og atter: det maae være sandt; hvad skulde bevæge denne Mand, der ellers ikke med Villie giør et Myg Ondt, til at tale saa ilde om ham? Frisøren afbrød disse Betragtninger, og, medens denne var der, overlagde Tellman løselig, hvad han vilde benytte sig af, for at faae Richard, eller rettere, hans Datter i Tale. Frisøren gik; han gjennemtænkte Planen endnu mange gange, klædte sig paa; og Klokken Eet bankede han paa Richards Stuedør.

Richard

Richard, der formedelst sin Podagra havde havt en ligesaa elendig Nat, som Tellman formedelst sin Elskov, sad allerede ved Spisebordet, da Præsten, som havde været der det meeste af Formiddagen, og skulde spise der til Middag, lukkede Tellman op. Tellman traad ind, med en paatagen Rolighed, som vel i Begyndelsen kostede ham Umage, at vedligeholde, men som han dog vedligeholdt; thi, til Lykke for Tellman, (skiont han ved forste Øiekast, holdt det for Ulykke) var Lovise ikke inde. Efter nogle faa Komplimenter, spurgte Tellman, om det ikke var tilladt, at tale et Par Ord med Hr. Richard? — Jo, svarede Richard med hans sædvanlige Tværhed. Tellman tiede. Nu, hvad er Deres Ærende? sagde Richard but. Siig kun frem. For denne værdige Præstemand har jeg ingen Hemmeligheder; han er den dydigste, redeligste Mand, og, næst Gud i Himmelen, min bedste Ven. — Tellman tiede endnu stille et Øieblik; og Præsten lagde sig i Vinduet. Endelig hviskede Tellman til Richard: Min Herre! det er ikke godt, at have tredie Mands Overværelse i slibrige Sager. — Hvorledes? — Som jeg siger Dem, hviskede han. To af vore ansеelige Kiøbmænd har forenet sig om at udrede en Expedition; hver af dem leverer 10000 Rdlr. til den; men det er ikke nok; Summen maae i det mindste være 30000 Rdlr.; de søge en Trediemand. Hvad synes De derom? — Jeg veed ikke. Men — — Jeg skal forelægge Dem Planen og Sikkerhed for alting.

Og dersom De træder i Forbundet med, skal De inden Aaret er til Ende, ved Deres 10000 Rdlr. have vundet andre 10000. — Præsten lukkede nu Vinduet, og gik hen ad Gulvet. — Men jeg seer, De skal spise, sagde Tellman; jeg vil ikke opholde Dem. Deres Tiener. — Min Herre! (raabte Richard, overordentlig høflig og meget hastig) De maae ikke gaae. Kom indenfor. Bliv og spis hos mig til Middag. Retterne ere kun simple. Men (hviskede han) lad Dem ikke merke med det mindste for Hans Velærværdighed der. Naar vi har spiist, vil vi tale mere derom. Han tog derpaa Tellman ved Haanden, førte ham ind i den inderste Stue, hvor Bordet stod dækket, og Præsten fulgte efter.

Louise kom ind fra Kiøkkenet, og nu satte disse fire Personer sig til Bords. Retterne vare kun faa, og, som Richard havde sagt, simple. Præsten spiiste med god Appetit; en anden vilde have sagt, han giorde det, fordi det kostede ham intet; men det er ikke min Sag, at bagtale Folk. Richard spiiste, af lutter Glæde, næsten intet; han tællede alt i Tankerne de 10000 Rdlr., han skulde vinde i mindre Tid end et Aar. Tellman gik det næsten ligesaa; han kunde for Glæde og Forvirring heller ikke spise, da han saae den kiere lille Skabning, som forrige Aften i Mørke havde saaret ham saa dødelig, ved høilys Dag. Og hun, den deilige Louise, hun forundrede sig over, at finde det

samme

samme Menneske nu paa Stolen ved Siden af hende, som i Gaar Aftes havde siddet paa Bænken hos hende. Præsten og Richard underholdt hinanden med adskillige Samtaler om Oekonomien og Huusholdingsvæsenet, der, saaledes som de der faldt, bedre havde skikket sig for to gamle Kierlinger; hvorunder Præsten dog ikke glemte, nu og da sende et nysgierrigt Blik til denne Fremmede. Tellman underholdt Lovise med et og andet Skiemt, ligesom det faldt ham ind; og skiønt det ikke altid var saa vel afpasset, som det kunde været, saa behagede det hende dog; maaskee, fordi hun var ikke vant til at høre andet, end Brummen af hendes Fader og Klynken af hendes Elsker; og disse To udgiorde hendes daglige Selskab. Richard var vel fornøiet med, at hans Datter var saa artig mod den Fremmede, og erindrede hende hvert Øieblik om, at lægge Mad for ham. Tellman forsømte imidlertid ikke, ved kierlige Øiekast, meget betydende Smiil og deslige at fortolke hende den Ild, hun havde tændt i hans Barm; og Lovise — saae det — forstod det kraftige Øiesprog — og besvarede det, efter Tellmans Ønske — og det uden at vide en Smule deraf. Stakkels Pige!

Det bankede paa Stuedøren. Præsten løb ud, lukkede op, og kom lidet derefter ind, og sagde til Richard: Den gamle Skrader er ude, som De sendte Prokuratoren til i Morges, for at giøre Exekution efter hans Vexel paa de 20 Rdlr.; han

tigger og beder, De vil fornye ham den en eneste Gang endnu. Men det er ikke værd, at være overbærende eller eftergivende mod Folk, der kan arbeide, det er kun at forføre dem til Dovenskab og Laster; den Synd kan De ikke forsvare. Richard humpede afsted, og trak Døren i efter sig. At han ikke skal lade sig bevæge af denne gamle Mands Jammren og Klynken, saa vil jeg heller gaae ud med, sagde Hans Velærværdighed; og gik.

Retfærdige Gud! er det Mennesker? sukkede Tellman; og Louise afstrøede en medlidende Taare, der trillede ned af hendes Kinder. — Og De, dydigste, elskværdigste Jomfrue! De kan leve i saadant et Huus? — Jeg nødes dertil, og maaskee (sagde hun med et dybt Suk) nødes jeg til i saadant et Huus at tilbringe mit hele Liv. — Tellman saae hende et Øieblik stivt i Øinene, hvilke hun slog ned, og rødmede over det, hun havde sagt. — Uforlignelige Pige! Er det da virkelig sandt, at Deres Fader vil give Dem til dette nedrige Menneske, her gaaer, han, der ikke allene vanærer sin Stand, men endog hele Menneskeligheden, denne Nederdrægtige? — Louise var rørt, og svarede kun med et dybt Suk. — Det er sandt! raabte Tellman. O Gud! hvilken Grusomhed! Louise! tilbedede, elskede Louise! hør mig! De, der er ligesaa dydig, som Deres Brudgom og Fader er lastværdig, forlad dette ulykkelige Opholdssted, og foreen Dem med en, om ikke saa rig, saa dog mere

ærlig

ærlig Mand. — Louise sudsede, som en, der skiel-ver for at høre det, han helst ønsker at høre. — Ja, sagde Tellman videre; jeg har indbildt De-res Fader en Usandhed, for at komme ind i hans Huus, og for at tale et Øieblik med Dem; det er lykkedes mig; og nu, dyrebare Louise! jeg elsker Dem! fra det Øieblik af, at jeg saae Dem i Ha-ven i Aftes, har jeg elsket Dem; jeg er ikke en rig, men en ærlig Mand; i disse Dage giver Kon-gen mig et lille Levebrød i ***; og hvor lyksalig skulde jeg ikke blive, dersom De vilde følge med mig derhen, og under en uafbrudt Kierlighed dele det Lidet med mig, som Forsynet vilde skienke os! Deres Fader, vedblev han, vil maaskee giøre Dem arvelos, om han kan; men kan vel al Verdens Rig-domme opveie mod det Tab, at fordærve det bedste Hierte i det sletteste Menneskes Selskab? — Lo-vise var for stærkt rørt til at kunde svare; men et kierligt og vemodigt Øiekast svarede tydeligt nok, at Tellman havde seiret; og han forstod det.

Tellman var overmaade forvirret, rørt og glad over det lykkelige Udfald, som hans Sag for det første havde faaet, da han ligesom opvaagnede ved det, at den ubarmhiertige Richard uden for afvi-ste den gamle Mand med haarde Ord, og slog Døren i efter ham. Det faldt ham ind, at Richard vist nok vilde begegne ham ligesaadan, hvis han vidste, hvad der nu foregik mellem ham og Louise. Den ene Tanke førte ham i en Hast paa den anden; og

han erindrede, til sin største Forundring, at han havde kun opfundet en Logn, for at slippe ind i Huset, men glemt, at opfinde en, for at slippe ud af det igien. Richard greb allerede i Døren ind til det Værelse, hvori han og Lovise sad; Tellman skielvede — og — segnede hen over Stolen i det samme.

Alle bleve forskrækkede. Richard humpede til Chatollet, og tog en Flaske Brændeviin; (hvilken hos ham blev brugt som en kostbar Medicin, og ikke, som i saa mange Huse, til Tidsfordriv). Præsten løb i Kiøkkenet efter Vand. Og Lovise, den deilige Lovise, holdt Tellman i sine Arme. De Følelser, som i dette Øieblik giennemstrømmede begges Hierter, kunne ikke beskrives med Ord. Han følte sig i den elskværdigste Piges Arme; og hun, hun sparede ikke de allersidste Kræfter, for at holde sin kiære Byrde, og saae ofte ret bedrøvet ned paa ham. Tellman mærkede det; og, saasnart Leilighed dertil gaves, hviskede han til hende: at ham feilede intet, at det var kun et Paafund, for at slippe skikkelig fra hendes Fader igien; hvilket trøstede hende saaledes, at hun nu kun anstillede sig bedrøvet. Thi at see munter ud, naar et Menneske besvimer, græder, døer, eller deslige, vilde i vore Tider være ligesaa stor en Dumhed, som den var, om man virkelig vilde føle noget ved alle de bedrøvelige Følder, man imellem lægger sit Ansigt i, til sine Venners og Bekiendteres Tieneste. Imidlertid seer De heraf,

mine

mine smukke Damer! at det ikke er Fruentimmerne allene, som forstaae, at besvime efter Overlæg. Wessels Grethe har forraadt Konsten.

Siden nu Tellmans Besvimelse var kun et Paafund, saa følger det af sig selv, at han, uagtet alt, hvad man gjorde ved ham, maatte blive ved, om ikke at ligge besvimet, saa dog, at være syg. Han lod sig kun saavidt bringe til Live, at han kunde tale nogle enkelte Ord. Saasnart han kunde det, bad han om en Vogn; hvilken og strax blev hentet. Richard spurgde ham om sin Boepæl, for at kunde sige Kudsken den; og Tellman nødtes derved til at sige ham det; hvilket han igien fortrød i samme Øieblik. Han sagde Lovise sit Farvel med Øinene, efterat han uformerkt havde bedet hende, værdige ham et lille Brev, hvoraf han nøiere kunde erfare hendes Tilstand, og hans Seier; og til de andre sagde han det med Munden. Præsten, Tienestepigen og Kudsken hialp ham i Vognen; og Richard stod i Forstuen med Huen i Haanden, og ønskede ham alt, hvad han kunde finde paa, til Helbredelse, og — hvilket uhørt Under! — betalte Hyrekudsken 12 Skilling i Vognleie, og 2 Skilling i Douceur. (Det Ord: Drikkepenge, kunde han for sin Død ikke lide; og til dette Fiendskab var en vis Mand Skyld, der engang, da han laante 50 Rdlr. hos Richard paa en Veksel, og Vexelen var skreven, Pengene modtaget, de 10 Procento afdragne, og Richard spurgte efter Docsren: svarede ham: »Hvem

har

har lovet Dem Doctor? Jeg ikke. Men for Deres Umage, at tælle Pengene, og beklippe det stemplede Papir, har De der fire Skilling i Drikkepenge." Men Vexelen var heller ikke vel udløben den ene Dag, før Richard den anden Dag om Morgenen Kl. 5, sendte ham sin Prokurator paa Halsen. Til al Lykke, laae Pengene paa rede Hænder. Hvor vilde det ellers have seet broget ud for den arme Fyr! Fra den Tid af, hadede Richard det lede Drikkepenge ligesaa bittert som den, der sagde det.)

Tellman var nu lykkelig kommen hiem, og var inderlig glad over, at hans Veninde, som han begyndte med temmelig megen Frygt, var saa vel fuldført. Han fortælte den ærlige Mand alting, hvorledes han havde baaren sig ad, fra Begyndelsen til Enden; og begge loe overmaade af den gamle Richard, der endog i dette lille Optrin beviste Sandheden af den Sætning: at intet Menneske er til, som jo kan bedrages, naar man kun er klog nok til at opsøge og angribe det fra dets svage Sider.

Præsten var imidlertid intet mindre end glad ved det Besøg, Richard havde havt. Ved Bordet var han meer end engang bleven vaer, at Louise, der ellers stedse var saa alvorlig og tilbageholden mod ham, viste ret megen Godhed for den Fremmede. Han frygtede for, at finde en Rival, og, fordi Richard giorde saa meget af ham, en farlig Ri-

Rival i ham; og dette, flutter man let, kunde han intet mindre, end være tilfreds med. Efter Maaltidet giorde han Richard adskillige nysgierrige Spørgsmaale, hvem denne Person var? om det var en Slægtning, Bekiendter, Ven v. s. v. Men Richard beholdt kiønt sin Hemmelighed for sig selv, og i dets Sted bad Hans Velærværdighed, bede for det vakre unge Menneskes Helbred. Imedens drak de Thee; (thi Kaffee smagte disse gamle Herrer aldrig, fordi den skadede deres Sundhed, gav tykt Blod, og kostede 28 Skilling Pundet) da det var forbi, gik Præsten bort; og saavel over Richards alt for hemmelighedsfulde, som Lovises alt for frie Opførsel, ærgrede Hans Velærværdighed sig, saa han maatte blive sort.

Næste Morgen sad Tellman endnu i sin Slaaprok ved Theebordet, da en Pige kom ind til ham, med en Kompliment fra Herr Richard, at erfare, hvorledes han befandt sig? Tellman stødsede ved, at Pigen fandt ham, siddende ved Bordet, uden mindste Tegn til nogen Sygdom. Til at lyve, tænkte han, hører dog virkelig først og sidst en god Hukommelse, som Ordsproget lyder. Han bad derpaa Pigen i en meget sygelig Tone, at takke Herr Richard for Efterspørgselen, og tillige forsikre ham, at han, saasnart Doktoren tillod ham at gaae ud, skulde have den Ære, at aflægge Herr Richard sin Taksigelse mundtlig. Og paa det Pigen skulde desto bedre erindre alt, hvad han sagde, stak han hende

en

en Rigsort i Haanden. Pigen takkede; men i det hun greb Døren, stak hun igien Tellman noget i Haanden, og gik.

Et Brev! raabte han, og mere rev end brækkede det op. Fra Lovise! min tilbedede Lovise! O, jeg er lykkelig, meer end lykkelig! Nu læste han Brevet, kyssede det, læste og kyssede det igien, og løb ned til hans Fortrolige, Værten, og viste ham det. Af den Glæde, det voldte Tellman, slutter Læseren uden Tvivl, at Brevet var fuldkommen efter hans Ønske; saaledes var det ogsaa, og for Resten en kiønt Kierlighedsbrev, som dem, man læser i adskillige Romaner, og altsaa, uden Historiens Skade, kan udelades. — Da Værten havde læst det, ønskede han Tellman til Lykke; og Tellman ønskede sig nu kun Levebrød, for endnu samme Dag, at kunne ægte sin elskede Lovise! Men — vær taalmodig, til Touren kommer til dig; heder det.

Tellman arbeidede nu med et Mod, en Fyrighed, som kun en elsket Pige kan skabe i den blomstrende Ynglings Bryst, for at faae det belovede Embede; han giorde sin Opvartning hos alle baade gamle og nye Patroner, Venner, og kort sagt, hos alle de, som han troede, kunde hielpe noget til hans Befordring; han overbeviste dem ved mange Prøver om sin Dueligbed dertil; men for det første var og blev der dog intet andet Raad for ham, end at han maatte trøste sig ved Haabet, og hans Patroners Løv-

Løfter; og disse sidste havde han virkelig og saa go-
de, at han trygt kunde sætte sit Haab til dem. —

Imidlertid var han ilde faren, i Henseende til
Kierlighed. Efter intet paa Jorden længtes han
saa meget, som efter at see og tale med hans Lo-
visevise igien; og Sygdommen, efter hvis Ende han
skulde skaffe 10000 Rdlr., forbød ham eftertrykke-
lig nok, ikke engang at lade sig see i Nærheden af
Stædet, hvor hans Elskede boede; ja neppe paa
Gaden engang. Præsten kunde møde dig, tænkte han
stedse; derfor gik han, naar han imellem maatte ud,
med den yderste Varsomhed, og gik langt fra afveien
for hvert Menneske, som kun havde sorte Klæder
paa. Dog tvang hans inderlige Længsel efter Lo-
visevise ham adskillige gange til, om Aftenen, naar det
var blevet mørkt, at snige sig ind i Rosenborgerhave,
og opsøge den samme Bænk igien, hvorpaa hans
Lovise havde sat den lykkelige Aften, da han først
saae hende; og hvergang han fandt Bænken, (hvilken
han stedse fandt) ventede han ogsaa, atter at finde
Lovise paa den. Dette var nu rigtig nok lidt en-
voldig tænkt af Herr Tellman. Thi om og Lovise
havde hver Aften været i Haven med hendes Fader
og Hans Velærværdighed, (og hun fik aldrig Lov
til at gaae, uden med dem) om de nu havde været der:
hvo havde da lovet Tellman, at hendes Papas Rem
skulde springe igien? skulde springe hvergang, han
kom i Haven? og endnu mere, skulde stedse springe
ved een og den samme Bænk? Var ikke Hans Vel-

ær-

ærværdighed sidst længe nok om, at binde den sammen, til at den i det mindste maatte kunde holde fra en Posidag til den anden, eller saa omtrent? Og endelig, kunde Herr Richard ikke have taget Tingen overtvert, og bekostet sig en splinterny Rem bag i sine Beenklæder? (Der slap det fatale Ord ud. Lad det staae. Maaskee en eller anden har indtil nu ikke vidst, hvad det var for en Rem; og nu veed han det da!) Havde Tellman tænkt saaledes, saa skulde han ikke engang have giort sig den Umage, at opsøge enten Haven eller Bænken, for Lovises Skyld; thi det er klart, at dersom han og havde fundet hende der hver Aften, og Papas Rem ikke tillige var sprungen, saa vilde det have gaaet ham, ligesom Tantalus, der, som man veed, maae staae og tørste midt i Vandet. Han skulde have seet sin Elskede — og ikke engang torde hilse eller sende et mildt Blik til hende, af Frygt for, at Papa maatte kaste et ligesaa mildt Blik til ham, og derved see, han ikke var syg længer, og komme og forlange Resten af Projektet til at vinde de 10000 — og hvilken Ulykke havde ikke det været! Alt dette betænkte han altid og allevegne, undtagen naar han søgte Lovise i Haven; og kunde altsaa let fordærvet sin Sag selv, dersom ikke Himlen, der stedse er de Umyndiges Ledsager, havde hvergang ladet ham søge forgieves.

Efter fiorten længselfulde Dages Forløb, kom Richards Pige igien, med en lille Billet, hvori Herr

Herr Richard meget venskabelig spurgte om Tellmans Sundhed, sagde, hvor inderlig han længtes efter at tale med ham, ønskede ham en god og hastig Forbedring, forsikrede, at dersom ikke den grælige Podagra havde holdt ham ved Sengen i tolv hele Dage, og holdte ham der endnu, saa skulde han for længe siden have havt den Ære, at besøge Herr Tellman selv. Tellman affærdiget Pigen, ligesom forhen, med den Besked, at han endnu befandt sig meget slet, lod Herr Richard hilse, at saasnart det var ham mueligt, skulde han komme til ham, og lod ham tillige ønske en god Forbedring. Pigen havde, ligesom forhen, to Ærinder: hun overleverede Tellman nok et Brev, fik Drikkepenge, og gik.

Tellman blev overmaade glad, brækkede Brevet, og læste — For dets Vigtighed, maae jeg og afskrive det.

Bedste Tellman!

Bedrøvet, inderlig bedrøvet, træt og næsten nedsunken under den tungeste Kummer, skriver Deres Lovise Dem disse Linier — Deres? Ja! i Døden, ind i Evigheden skal jeg blive Deres! Har min Fader endog Magt nok til, at berøve Dem min Haand, skal han dog aldrig kunde berøve Dem mit Hierte. De forskrækkes ved denne Begyndelse? Det maae De ikke. Jeg vil stræbe, at bære min Skiebne med Taalmodighed; og

"dersom De ikke søger, at gjøre det samme, vil "De gjøre min Ulykke dobbelt smertelig. — Men "jeg vil fortælle Dem det tydeligere. Den gamle "Præst, som De saae følge med os i Haven om "Aftenen, og som spiiste hos os Dagen efter, da "De var her, har, som De veed, min Fader be- "stemt til min Brudgom; og mit Ja til denne "ulykkelige Forening har min Fader aflokket, af- "nødt og afvungen mig for meer end en Maaned "siden. Præsten har imidlertid tiet stille derom, og "jeg glædet mig derover, indtil den lykkelige eller "ulykkelige Dag, (lykkelige, fordi jeg paa den "lærte at kiende Dem, gav Dem mit Hierte; og "ulykkelige, fordi jeg paa den maaskee har seet "Dem for sidstegang) da De besøgte min Fader. "Han saae Dem hos os, saae den Agtelse min Fa- "der viste for Dem, og jeg — jeg havde ikke været "forsigtig nok, til at han ikke skulde merke paa mig, "hvad der foregik i mit Hierte. Han frygtede, De "havde Hensigter med mig, og trængte derfor ved "alle Leiligheder baade i min Fader og mig, for "at faae Sandheden at vide. Min Fader vilde slet "intet sige ham; og mig bød Fornuften at forties, "hvad jeg vidste. Han blev opbragt derover, be- "skyldte min Fader for Uredelighed, at han vilde "bryde sit engang givne Løvte, og deslige. Min "Fader forsikrede ham, at Deres Besøg havde slet "ikke været i den Hensigt, og at De ikke havde "udladt Dem med et eneste Ord om sligt. Men "han blev desuagtet ved at paastaae, at jeg allene

"og

" og intet andet, havde været Aarsag til Besøget; og,
" lagde til, at det eneste Bevis, min Fader kunde
" give ham paa, at han havde Uret, var dette, at
" han strax giorde Bryllupet. Min Fader giorde
" nogle Indvendinger, bad, det maatte bie endnu
" et halvt Aars Tid, og selv bad jeg ham paa det
" inderligste; men forgieves. Af vor Uvillie sluttede
" han desto vissere, hvad han alt troede; og han
" plagede derfor saa længe min Fader, til han
" maatte love ham, hvad han forlangte. Bryllups-
" dagen er bestemt. Om fire Dage — ach! at jeg
" ikke maatte overleve dem! — om fire Dage skal
" jeg skienke dette Uhyre den Haand, der tilhører
" Dem. Alle skynde sig, alle berede sig til med
" Glæde, at høitideligholde den Dag, paa hvilken
" jeg ikke kan tænke, uden Taarer. Jeg skal sige
" Dem Farvel? — Ach! vilde dog den gode Him-
" mel sønderbryde eller afværge dette Baand, denne
" Slavekiede — hvor opløftede, hvor brændende
" skulde vi da ikke, ved hinandens Side, tilbede og
" takke den! Men nei! at haabe paa Frelse, var
" at haabe paa Umueligheder. Jeg saae Dem kun,
" for at tabe Dem, og lærte kun at kiende Dem,
" for at føle dette Tab desto stærkere. Lev vel! min
" Elskede! lev tusinde gange vel! Elsk mig — Nei,
" stræb at glemme mig — Opsøg Dem en anden
" Pige, og bliv med hende saa lykkelig, saa lykke-
" lig, som hun ønskede sig at blive med Dem, der,
" trods alle Baand og al Kummer, dog til sin Død
" skal kalde sig Deres Louise."

Dette Brev berøvede den arme Tellman Brugen næsten af alle hans Sandser. Han sprang omkring, kastede sig paa en Stoel, saae vildt ud af Øinene, og hans Væsen var ikke langt fra Fortvivlelse. I den første Hede vilde han som Helt have befriet sin Pige, ved med Magt at rive hende ud fra hendes Fader; men snart stod han, som en Død, og hverken kunde tænke eller tale. Saaledes var hans Tilstand i nogle Minuter. Da disse vare forbi, og Fornuften efterhaanden kom tilbage, lod han sin Vært kalde op, viste ham Brevet, og bad ham sige sine Tanker derom. — Det er et Saar, sagde denne ærlige Mand, som paa Øieblikket maae forbindes, hvis der ikke skal slaae Koldbrand til. — Hvad vil det sige? — Jeg mener, gientog Værten, De maae paa Timen giøre Anstalter til at tage Pigen, og aflægge Hans Velærværdighed med en lang Næse. — Og hvorledes da? — O, naar endelig saa skal være, kan det let lade sig giøre. De gaaer hen og tager et Kongebrev. Med det i Lommen, sætter De Dem i en Hyrevogn, kiører hen til Jomfruen, tager hende i Vognen med Dem hen til den nærmeste Præst, og saa — er jo hele Sagen ude. De kan ogsaa gierne giøre Touren til Fods, om De har Lyst. — Men hvad om jeg gik lige hen og forlangte hende af Faderen? Han bærer Godhed for mig. — Fordi De har lovet, at skaffe ham 10000 Rdlr. Lad ham komme efter, at det er Logn, saa vil De faae Løier at see! Og for Resten, har jeg ikke sagt Dem, at den gamle

Riqard

Richard vurderer Folk efter Tyngden, Kassens Tyngde? Dersom hans Velærværdighed ikke var saa tung i Vægtskaalen, torde han vist ikke begegne Richard saaledes, som Jomfruens Brev fortæller. Nei, vil De have hende, maae De stiele hende. — Og naar jeg nu fik hende ud af Huset, og i Sikkerhed for hendes Fader: hvor skulde vi saa hen? Uden Levebrød, uden — — Bagateller, Hr. Tellman! De kiender mig begge; ingen af Dem forsmaaer mit Bord eller mine Værelser, og begge Dele ere til Deres Tieneste — Tellman takkede den gode Vært mange gange for hans Tienstvillighed, klædte sig paa, og gik ud for at giøre Anstalt til Kongebrevet.

Da han kom hiem igien, satte han sig til at skrive et Brev til Lovise; hvori han trøstede hende med det Haab, Værten havde givet ham, berettede hende, at han havde bestilt Kongebrevet, og at han meente, han, ved Værtens Hielp, nok hemmelig skulde lade hende det vide, saasnart han havde faaet det, og tillige, hvad Dag og Time han vilde afhende hende; i øvrigt opfyldte han det med tusinde Kierligheds-Forsikringer til Lovise, Forbandelser over den, man vilde give hende til Brudgom, og hendes Papa, som Stifteren til alt dette, fik lidt med, og fik det nok ikke ufortient. Dette Brev kaffede Værten, ved Hielp af en snedig Læredreng, igtig i Lovises Hænder, uden at nogen i Richards Huus fik det at see, Tienestepigen undta-

gen; og Tienestepigerne og Tienerne ere, som man veed, stedse de Forelskede troe.

Dette Brev skulde troste Lovise, som virkelig allerede havde opgivet alt Haab om Forløsning, og ønskede sig derfor ingen Trost. Hun læste Brevet, læste det igien, og skielvede stedse ved den Tanke, at hun skulde forlade sin Faders Huus imod hans Villie. Men Kierligheden seirede omsider. Da hun var bleven lidt vant til Tanken, forekom den hende; meget mindre fæl, end i Begyndelsen; og jo oftere hun gientog den, jo uskyldigere forekom den hende indtil hun endelig syntes, at Gierningen selv var tilladelig; og gav sig altsaa paa ny til at haabe; skiønt Hans Velærværdighed og alle de Andres ivrige Bryllupstilberedelser nokſomt overtydede hende om, det var deres ramme Alvor, at hun skulde være Velærværdighedens Kone.

Tre af de fire Dage vare forbi; og endnu havde Tellman ikke faaet Kongebrevet, og endnu havde Lovise intet Bud faaet — og begge vare utrostelige. Lovise opgav atter alt Haab, dæmpede sin Kummer, og beredte sig det bedste hun kunde til den sørgelige Høitid. Tellman derimod var færdig at blive rasende. Det var samme Dags Morgen, som Bryllupet skulde gaae for sig om Aftenen — — — og han svor, at Himmel og Jord havde sammensvoren sig imod ham; og tog sig det saa nær, at han fik ondt, og man maatte lade ham aarelade,

og

og bringe til Sengs. Chirurgen bad, at man for alting vilde see til at faae ham roelig; og Værten, som den hele Morgen igiennem havde havt nok med ham at giøre, for at dæmpe hans opbrusende Lidenskaber, anvendte nu det Yderste; men saa kier end denne Mand ellers var ham, saa troede han dog nu ikke mere, hvad han sagde, men satte ham uden Skaansel iblandt de andre Grumme, der, som han sagde, havde forcenet sig, for at dræbe ham. Tellmans vedvarende Uroelighed giorde Værten meget ondt; han tilbød sig selv at gaae hen og see, om Kongebrevet endnu ikke var færdigt. Tellman svarede intet, end ikke engang med et Hiekast; hans Adfærd blev efterhaanden mere og mere rolig, og syntes ligesom at gaae over til en stum Fortvivlelse. Denne forekom ham endnu skrækkeligere, end alt det Foregaaende; han tiede derfor stille, stak hurtig nogle Penge hos sig, og, under Opsigt af Chirurgen, som endnu var der, og vilde ikke forlade Patienten, saalænge hans Tilstand var saa farlig, og en middelaldrende Mand, som boede der i Huset, forlod han Tellman, for at see til at skaffe ham det eneste Redningsmiddel; hvilket dog, efter al Sandsynlighed, nu maatte komme for sildig. Det var allerede omm Eftermiddagen Klokken To, da Værten gik bort —— og til Klokken Fem vare Bryllupsgiesterne bedte —— altsaa kun tre Timer!

Værten var borte en Times Tid. Maaskee det dog ilde ikke mishage Læseren, om vi drog et andet

Forhæng op, og viste dem nogle af de Optrin, der forefaldt i Richards Huus imidlertid? Men hvo kan ikke selv giette dem? En ung, dydig, elskværdig Pige, hvis Hierte sukker under den meest qvælende Kummer: hvis brændende Taarer trille ned over de skionneste Kinder, paa de Prydelser og Smykker, hvormed man udpynter hende: og hvis Øre med Dødsangest hører Uhrets hurtige Slag, og knurrer mod Tidens Ilden, fordi den voldsom drager hende med sig til en Scene, for hvilken hun skielver ligesaa meget, ja mere, end for Bøddelens Blok. Det var Lovises Billede. —

Fædre og Mødre! I, der stundse ved den drastige Sammenligning mellem den af næsten Alle ønskede Brudeskammel, og den af Alle afskyede Bøddelblok! o, eftertænker det alvorligen, og I skulde ikke finde Sammenligningen overdreven. Bøddelen fælder kun Offere for Døden, Offere, der fortiene at døe — — men hiin Fader eller Moder, eller hvo det end er, der med en Tyrans Magt sælger den unge uskyldige Skabning, Himlen betroede ham, til et gammelt glubende Rovdyr, en Drage — — o Menneskelighed! Menneskelighed! du, som vi ikke kiende af meget mere end Navnet, o siig du mig: hvad giør den? Forkorter han allene den uskyldige Skabnings Dage? Fælder han kun et Offer for Døden? I hvad Tilstand døer dette Offer? — — Kan vel den unge Skionne vaage over sin Dyd, som hun bør, opdrage sine Børn, saa de blive, dydige, ret-

retskafne, duelige Mennesker, naar hun dagligen skal beherskes af en Mand, som hun afskyer? pines og qvæles af en fortredelig, eller gierrig, eller lastefuld, eller modbydelig Ægtefælle? Hvor slibrig er ikke hendes Bane! Hun vil enten blive haard og ond, ligesom hendes Mand, eller hendes følsomme Hierte vil forlede hende til at søge det uden for Ægtestanden, som hun burde finde i den: Kierlighed og Høiagtelse —— og da — de arme, de ulykkelige Børn, hvis Lod det blev, at skulle opdrages af slige Forældre! Deres slette Sæder smitte de Uskyldige; allerede ved Moderens Bryst indsue de Lasternes Gift; — opvoxe siden iblandt dem, og kiende ofte intet andet —— gyselige Udsigt! — O, I Fædre og Mødre! dersom det er sandt, at Eders Siele ere udødelige: dersom det er sandt, hvad vor guddommelige Religion lærer, at hvert Menneske skal til hiint Liv aflægge Regnskab for sine Handlinger, og Dyden der skal herligen belønnes, og Lasterne alvorligen straffes: dersom dette er sandt: o, saa gyser dog for den Tanke, at bringe Stolthed, eller Vellyst, eller Gierrighed, eller andre ligesaa daarlige Tilbøieligheder en Siel til Offer! en udødelig Siel! der er af saa uendelig megen Værd i Skabers Øine! Gyser for den! Ikke allene hendes, men endog de Børns Straf, som hun forvolder, vil komme over Eder!

Men jeg vil holde op. Det er Ord, man har hørt ligesaa tidt, som dem mod Skiørlevnet —

og begge disse Uhyrer træde dog endnu frække, med oprakte Halse, frem over Hoben, og næsten skrække de faa godhiertede Mennesker, som ville flye fra dem, til at sværge deres Fane.

Vi ville besee Brudens Fader. Sukkende og jamrende over den slemme Podagra, havde han om Middagen ladet sig bære hen i en stor Lænestoel; i denne sad han nu, medens Pigen bragte ham Klæderne, hvori han vilde bivaane sin Datters Bryllup; og disse — — Tys! jeg skal ret give en smuk Lignelse herpaa. Lig den strænge fortornede Sultan, der glimrer i al sin Pragt paa sin Trone, Wessiren, med det dragne Sværd, ved hans Side, og Tronens Fod omringet af Slaver, der ligge udstrakte paa Jorden og bede om Naade, og hvoraf dog kun hver Tiende eller Tivende benaades, medens Resten sendes i Fængselet igien — Saaledes sad Richard i hans Lænestoel: alt det Pantegods, han havde, laae udbredt paa Gulvet for hans Fødder, og Tienestepigen stod ved hans Side, med en Kiep og en Børste, for strax at rense det Stykke af Panterne, som han fandt værdig til den Ære, at komme til Bryllup. Kort, Richard holdt Dommedag mellem sine Panter, udsøgte de Stykker, han vilde bære (det er at sige, der kunde passe ham), lod Resten bringe til Fængselet igien; og pyntede sig til sin kiere Datters Bryllup i lutter Panter — Skoene, Paryken og Podagraen undtagen — og havde derfor ganske smukt faaet et Par mo-

moderne Spænder i Skoene, gamle sorte Silke-
strømper, gule Plydses Beenklæder, en gammel høi-
rød guldtræsset Barbeervest, og en karmosinrød Kio-
le paa. Saaledes pyntet, sad han i sin Lænestoel
og var grædefærdig over alle de Penge, han maat-
te ødelægge ved dette Bryllup; og sendte derimel-
lem stedse et lønligt Suk til Himlen, for Tellmans
Sundhed, at han dog kunde faae de 10000 Rdlr.
til nogen Opreisning igien for disse forskrækkelige
Udgivter.

Hans Velærværdighed sad endnu i sit eget
Værelse, ved et Bord, med den ene Haand under
Kinden, i den anden holdende et Stykke Kridt, og
udregnede, hvor længe det endnu kunde vare, til
hans Svigerfader endelig maatte døe, og til hvor-
meget de 60000 Rdlr. inden den Tid maatte for-
mere sig. Det ærgrede ham overmaade, at han
ellet ingen Penge fik strax med Pigen. Hans Bryl-
lups-Klædning var for Resten den samme, han al-
tid gik med; og for at faae hans Paryk ret smukt
friseret til denne Høitid, havde han givet Paryk-
magerdrengen to Sukkerpærer og en Skilling til
en Kringle. — Saaledes stod det til hos Richard
og Præsten.

Ligesom Uroligheden tog til i Richards Huus,
og mere det nærmede sig mod Aften, saaledes tog
den af hos Tellman. Fra den Tid af, at Værten
ik bort, laae han ligesom en Død. Chirurgen
saae

saae det med Skræk, talede til ham, bød ham Forfriskninger o. s. v.; men forgjeves. Hans overordentlige Hidsighed var forvandlet til en ligesaa overordentlig Dvale, af hvilken alle frygtede, han aldrig mere skulde vaagne. Saaledes laae han, og Chirurgen og den anden Mand stod ved Sengen, da Værten kom tilbage — og havde Kongebrevet med sig.

En Glæde, lig den, som en til Døden dømt Synder, der allerede staaer paa Retterstedet ved Skarpretterens Side, føler, naar han hører det uventede, det glædende: Pardon, følte Tellman, ved at see Værten, eller meget mere, det, han bragte med sig. Han sprang op af Sengen, og omfavnede ham saa hiertelig, at Chirurgen maatte omfavne ham igien, for at frelse den stakkels aareladte Arm. Nu vilde han strax hen til Louise; og hvor megen Umage de end allesammen giorde sig, for at overbevise ham, at det var umueligt, de kunde lade ham gaae ud i denne hans baade Siels og Legems forvirrede Tilstand, blev han dog fast ved sin Beslutning. Min Louise! min Louise! raabte han: jeg skal rædde dig, eller døe! og sled sig dermed los baade fra Chirurgen og de andre. Værten smilede til denne Hidsighed, og sagde endelig: det var bedst, at lade ham raade sig selv nogle Øieblikke, saa blev han, uden al Tvivl, af sig selv rolig; og skiød dermed Slaaen for Døren, paa det at Patienten dog derfor ikke skulde gaae læn-

længer, end de vilde. Man lod Tellman uforstyr-
ret klæde sig paa; og dette gjorde han med saadan
en Hurtighed, at han maatte tage hvert Stykke
paa ti gange, og fik det dog først den ellevte gang
til at sidde rigtig.

Færdig med Paaklædningen, og saa udmattet,
som et Menneske i hans Tilstand maatte være,
slængte han sig paa en Stoel, og bad Værten fly-
dham Kongebrevet. — Hvad vil De med det?
spurgde Værten koldt. — Hen og ægte min elskede,
min tilbedede Lovise! svarede han med Varme. —
Der er det. Men De erindrer dog vel, at Deres
Bryllup ikke kan staae i hendes Faders Huus? —
Jeg vil hente hende derudfra. — Sig mig først,
hvorledes De vil komme derind i? — O, jeg skal
nok komme ind i Huset! — Det er en let Sag.
Men om den gamle Richard ikke ligesaa hurtig
hielper Dem ud af Huset igien, det er et Spørgs-
maal. — Richard! (raabte han arrig) Jeg har
ingen Ting med Richard at bestille; kun hans elskværdige
Datter vil jeg tale med. — Og hende tænker De
at kunne komme til at tale med allene, nu, en
halvanden Time, før hun skal til Brudeskammelen?
— Tellman tiede. — Og desuden, troer De vel,
at Deres saa Kræfter kan udholde denne Tour? —
Tellman blev saa bleg som et Liig, da han gien-
mindtænkte de sidste Ord, Værten havde sagt, hvori
han maatte tilstaae, han havde Ret; og opgav atter
alt Haab, nogensinde at see Lovise mere. Man

saae

saae hans Nød, bad, de maatte hielpe ham til Sengs, og han svarede intet andet, end: at det nu var ham lige meget, hvor de giorde af ham, o. s. v.

Halvanden Time var, som sagt, tilbage, da det ulykkelige Baand skulde bindes, der for bestandig vilde berøve Tellman hans skiønne gode, og inderlig elskede Lovise, og hende den ædelste og ommeste Mand. Hun svømmede i Taarer; han faldt tilbage til sin forrige kolde Fortvivlelse; begge havde ganske opgivet alt Haab om Hielp, og begges Tilstand var gyselig.

Værten, den gode, tienstvillige, medlidende Vært, (en sand Kontrast mod mange af vore Tiders Værter, der ofte holde Huus med en trængende Familie, og dens fattige Eiendomme, som en rasende Algier med en stakkels værgeløs Koffardiemand) tog sig Tellmans Tilstand meget nær. Man kunde tydelig see paa ham, at, fra det første han traad ind i Kammeret, havde han havt noget i Sinde; men den arme Mand vidste ikke selv, hvordan han skulde begynde derpaa; han vilde først have Tellman bragt til nogen Rolighed, og dette mislykkedes ham stedse. Tiden var imidlertid for knap til at oppebie beleiligere Øieblikke. Han gik derfor hen til Sengen, tog Tellman i Haanden, og denne slog Øinene op, og saae ham stivt i Ansigtet. Kunde De vel samle Dem saameget,

om meget, at De kunde skrive en lille Billet? Bare
ri skrive den, om ikke andet; jeg skal diktere Dem
nl Indholdet. Tellman svarede intet. En lille Bil-
nl let til Richard? gientog Værten. — Til Richard?
on raabte Tellman; og det atter i en hidsig Tone.
el Veed De endnu Raad til at skaffe mig Lovise?
el Veed De det, bedste Mand? — Rolig! rolig! sag-
de Værten. Til saa lige at skaffe Dem hende,
ne veed jeg just ikke Raad; men — til at faae hendes
ri Bryllup med Præsten udsat, troer jeg, at have et
nl Indfald; kun allene, at De ikke selv fordærver det
de ved Deres Hidsighed. — Nei! nei! (raabte Tell-
mman, med den største Grad af Varme) det skal jeg
sid vist ikke. — Allerede hidsig! De maae giøre Vold
paa paa Dem selv. Fordi jeg lover Dem, at see til
at faae Præstens Bryllup udsat, derfor har jeg
dnu endnu ikke sagt, De strax skal faae hans Brud.
el Men dog kan det skee; naar De kun, som jeg har
gt sagt, vil være rolig. — Forlad Dem paa, jeg skal
sig giøre mig al Umage derfor. — Nu vel! saa maae
e De strax skrive Billetten til Richard. Man brag-
de ham Skrivertøiet! og Værten dikterede ham føl-
gende Billet:

"Høistærede Hr. Richard!

"Siden jeg havde den Ære, at tale med Dem,
"er jeg Dag fra Dag bleven slettere, og saa slet,
"at Doktoren i dette Øieblik forsikrer mig, jeg
"har kun nogle faa Timer tilbage, at leve i. De
"erindrer, hvad jeg har talt til Dem om; og der-

"som

»som De estimerer denne liden Fordeel saa meget,
»at De for dens Skyld vilde nmage Dem hen til
»mig; saa skal jeg give Dem fuldkommen Oplys-
»ning om alting: men snart maae det skee; thi jeg
»veed ikke, hvilket Øieblik der er det sidste. Jeg
»vilde skreven Dem det til; men Planen er stor,—
»og jeg har allerede havt unsigelig Møie med at
»skrive disse faa Linier.

Nikolay Tellman."

Billetten var skreven. — Men, sagde Tellman, det er ikke at formode, Richard skulde komme her. — Jeg kiender hans Begierlighed; svarede Værten. — Hans Podagra forbyder ham det. — Jeg veed det, sagde Værten; han har saa megen Podagra for nærværende Tid, at han ikke kan gaae over Stuegulvet; men just derpaa har jeg bygget min Plan. — Jeg begriber slet intet af dette. — Jeg skal nok giøre Dem det begribeligt. Nu vil jeg besørge Billetten bortbragt. Imidlertid maae De giøre Dem Umage for, at anstille Dem ret syg. — Det vil ikke falde tungt, sagde Chirurgen; thi han er det virkelig. — Bagateller! svarede Værten; det vil om faa Øieblikke gaae over; men da — da vil det gielde, om De forstaaer Konsten: om De, naar Sygdommen ganske forlader Dem, da er i Stand til at spille en Døendes Rolle; og det maae De, meget svag, dødelig syg maae De anstille Dem; ellers er min hele Plan kuldkastet; sagde Værten, og gik ned, for at sende Billetten bort.

Denne

Denne giorde en forfærdelig Allarm i Richards Huus. Klokken var slaaet fire, da den kom — og Richard var færdig at gaae fra Forstanden over dens Indhold. Hvergang han læste: "Dersom De "æstimerer denne liden Fordeel saa meget, at De "for dens Skyld vilde umage Dem herhid til mig," prøvede han paa at staae op af Lænestolen, og hvergang faldt om igien, med et Skrig. Dette gientog han vel tredive Gange, mumlede stedse derved: liden Fordeel! liden Fordeel! jo, jo! 10000 Rdlr. er ingen liden Fordeel! Men — Podagraen var hans Mester. Han prøvede saa ofte paa, at gaae, at han tilsidst fortraad den ene Fod, og faldt overende paa Gulvet. Svigersønnen, som allerede var der i Huset, kom ind, tilligemed Louise, for at see, hvad der feilede ham. Men hvor forbauset blev ikke Hans Velærværdighed, da Richard i en vred Tone sagde til ham: han skulde gaae hen, hvor han var kommen fra. Præsten mente, det var hans Podagra, der giorde ham ærgerlig, og vilde derfor trøste ham. Trøste? Den Trøst gad jeg seet, der kunde berolige en Klagerkarls Hierte, naar han har, ikke tabt, (thi da maae der Strik og Som til) men ikkun kundet vinde 10000 Rdlr., og har forsømt det! Hans Velærværdighed vidste heller ikke, at det galdt om ilige Ting; han tænkte, som sagt, at det var kun Podagra; ellers havde han vist nok først sig fornuftigere op; imidlertid maatte han dog gaae ud af Stuen.

Min Datter! sagde Richard til den skionne Lovise, der nu var færdig med sin Pynt, og vædede den endnu stedse med Taarer over hendes haarde Skiebne. Min Datter! du maae giøre mig en Tieneste, en vigtig Tieneste; thi til ingen anden kan jeg dog betroe mig, uden til dig — Og hvad er da det, min Fader? — Du maae strax gaae hen — — Hvorledes? faldt hun ham hastig i Talen: i Dag, i denne Dragt? Jeg kan umuelig saaledes gaae ud af Huset! — Du maae, mit Barn! Det er rene 10000 Rdlrs. Tab for mig, dersom du ikke gaaer. — Det gaaer aldrig an. Lad Hans Velærværdighed gaae. — Nei, han maae partout intet vide derom. — Men kan det da ikke bie til en anden Dag? — En anden Dag er du Hans Velærværdigheds Kone, og mig ikke mere troe. Du maae strax afsted. — Jeg udsætter derved baade Dem og mig for hele Byens Kritiker. — Snikfnak! hele Byens Kritiker ere ikke 10 Skilling værd, og det er rene 10000 Rdlr., som det her gielder om: forstaaer du? Skynd dig! Mennesket ligger med Døden i Halsen, som skal give mig Anviisning til at faae dem. — Jeg faaer da vel at gaae; (sagde Lovise, der alt for vel vidste, hvor ubøielig han var, naar det galdt om Vinding). Men hvor skal jeg hen? — Du husker, at her spiste en Person til Middag hos mig, for næsten 3 Uger siden, som ingen, uden den barmhiertige Himmel, sendte herhid, for at velsigne mig med en lille Slump Penge, til Opreisning for alle de Bekosninger, jeg har sat mig

im mig i til dit Bryllup? Husker du det? — Uden
Tvivl. — Han heder Tellman. — Ja, ja! sagde
Louise; og en Ild funklede derved i hendes Øine,
noksom Richard rigtig nok saae, og rigtig nok tog for
Kierlighed, men bedrog sig kun i denne Kierligheds
Gienstand; thi han troede ikke, at nogen Ting paa
Jorden kunde fortiene saa mildt et Smiil, undta-
gen det maatte være en Pose Penge; men at det
var noget ganske andet, at det var noget, som med
nimmine Smukkes gunstige Tilladelse) er enhver ung og
varm Pige langt kierere, end hele Verdens Penge-
Poser: en Mand! og endnu meer, en elsket Mand,
dette behøver jeg vel neppe at sige. Maaskee kunde
dette siges om det hele Kiøn; i det mindste vilde
Undtagelsen være meget liden; thi at vore unge
Skionne ere saaledes sindede, det bevise de sandelig
ved utallige Exempler Aaret igiennem; og de Gamle
— o, hvor ofte seer man ikke en gammel ærvær-
dig Matrone, som Himlen og hendes salig Mand
var saa rigelig forsynet, at hun gierne kunde laane
paa Pant, tage 10 til 12 Procent, og om det
kom an derpaa, lade alle Byens Klokker ringe ved
hendes Begravelse, at lege saa ligegyldig med sine
Penge, som Fiskeren med de Orme, han bruger
til Madding! Ja, ligesom Hvalfiskefangeren kaster
sin Harpun, uvis, om han seer den meer, eller ei,
saaledes udkaster hun sine Penge. Hun hugger
engangen forgyldt Harpun i Nakken paa en lille sød
usselsameret Herre, hvis sminkede Kinder og falske
øine indbilde hende, at han var baade smuk og

rask, og han løber bort med den. Og saaledes kaster hun hundrede Harpuner, før hun engang træffer en Stakkel, der ikke har bedre Forstand, end at lade sig træffe, og hugger ham Harpunen ret fast imellem hans Skulderblade, og firer Linen, der er bunden ved den, i rette Tid, til hun endelig bringer ham op; og endogsaa da er hendes hele Formue til hans Tieneste; og hun forlanger intet andet derfor, slet intet andet, end bare den lille Villighed, at han idelig skal — elske hende! — Exempler i Overflodighed bevise dette. Men, at mine Smukke ikke skal troe, jeg enten gior mig stolt deraf, eller som en gammel Pebersvend, Skovtrold, eller Satyr, søger kun, at finde Feil og noget at dadle hos Kiønnet: saa vil jeg oprigtig tilstaae Dem, at jeg kiender ret mange Fruentimmer, der vide at omgaaes med Penge, som De bør, der ikke tilbede, men heller ikke foragte dem, og giøre Deres vise Mænd forskrækkelig til Skamme. Skulde De end ikke være forsonet, saa vil jeg endnu meddele Dem en Bemerkning, jeg har giort. I vor lille Stad, hvor jeg dog kiender temmelig mange Mennesker, og omtrent lige mange af begge Kiøn, har jeg endnu aldrig truffen et eeneste Fruentimmer, der paa en uchristelig Maade lever af sine Midler, ved Aager o. d. l., eller har været det, man egentlig kalder gierrig. Derimod — hvilket uhyre Slæng af Mandfolk, som have helliget sig denne elendige Haandtering! som ikke allene overdrevent sammenspare, hvad de fortiene, men endog ganske

af-

sja afsondre sig fra alt menneskeligt Arbeide, leve blot
ja af, at tælle Penge, tage imod Renter paa Bordet,
Doctorer bag Døren, og slæbe Folk til Slutteriet,
og ved dette stille andægtige Liv akkurat gavne Sta-
ten og Medmenneskene ligesaa meget, som Rotter-
ne et velforsynet Spisekammer! Saadanne kiender
jeg mange (af Anseelse! Himlen bevare mig fra,
at kiende dem nærmere! Heller overantvordes til
Satanam selv, end — til Paven!). Men, som
sagt, ikke eet eneste saadant Fruentimmer kiender
jeg; og om jeg ogsaa kiendte eet (hvilket jeg ikke
giør!), saa beviser dog et enkelt Exempel intet.
Altsaa indsee vore Skionne, at deres Siele ere for
høie, deres Følelser for ædle, til at de kunde finde
Behag i saa slet, saa dyr, saa menneskefiendsk, og
ogsaa yderlig elendig en Glæde, som Agerkarlens
Møller Gnierens! De have ganske overladt denne Last
lille Mandfolkene. — Ere De nu tilfreds, mine
Smukke? Maaskee! men dog ikke med det, at jeg
sætter mine Helte bag Døren, for selv at sladdre.

Vi have hørt, at Louises Øine funklede af
Glæde, da hendes Fader nævnede Tellmans Navn;
altsaa behøves vel neppe at sige, at hun strax var
villig til at aflægge et Besøg, der var hende endnu
mere kierere, end hendes Fader. Hun var villig dertil;
og for denne Villighed kyssede Richard hende ret
kiertelig. Han lod strax hente en Vogn, befalede
Tienestepigen, at følge med hende, og bad hende, for

alting ikke at sige noget Menneske det allermindste af det, hvad Tellman sagde hende.

Hans Velærværdighed, som opholdt sig foran i den yderste Stue, hvor han gik op og ned ved et Bord, der var dækket med Konfiturer, Syltetøier, Vine o. s. v., og giorde Betragtninger over Menneskenes Overdaadighed, tælte Makronerne paa Opsatsen, pillede hveranden derfra, og var just i Begreb med, at skiule dem ovenpaa et stort Klædeskab, da Lovise og Pigen traad ind til ham, for igiennem samme Værelse at gaae ud til Forstuen. Han havde nylig giort store Øine, da han saae den komme Karet kom for Døren, men han giorde dem endnu større, da han saae, at Lovise vilde stige i den. — For Himlens Skyld! raabte han, i det han holdt hende tilbage; hvor vil De hen? — Min Fader har befalet mig det; svarede Lovise? — Deres Fader? Nu? En Times Tid for vort Bryllup? Det er umueligt! — Jeg forsikrer Dem, det er sandt. — — Hvor skal De da hen? — Jeg — (sagde Lovise stammende) Det kan jeg ikke sige Dem. — Saaledes! (sagde Præsten, der troede, at have giettet Hemmeligheden i dette.) Jeg er Deres Brudgom og jeg beder Dem, at blive her, i det mindste til Vielsen er forbi. — Nei, nei! Deres Velærværdighed! Herren er ganske vist vred, fordi vi ikke allerede ere borte; sagde Tienestepigen, i det hun hurtig hialp Lovise i Kareten. — Dersom De ikke bliver, stiger jeg i Kareten med; raabte Hans Velær-

værdighed, og — sprang med det samme i Vognen. — — Himmel! hvad gior De? raabte Louise bestyrtet. — Tienestepigen skreg alt hvad hun kunde, at Hans Velærværdighed skulde stige ud igien. Hun løb ind og beklagede sig derover hos Richard. Han blev overmaade opbragt. Pigen maatte slæbe ham i Stolen hen til Vinduet, og lukke det op; men Tiden var imedens bleven Kudsken for lang; han rullede allerede afsted; og Richard raabte forgieves mange gange ud af sit Vindue, at Hyrekudsken skulde jage Hans Velærværdighed ud af Vognen.

Louise og Præsten kiørte fra Pigen; og Kudsken, der allerede i Forveien havde faaet Ordre, tog Touren lige til Stedet, hvor Tellman logerede. Underveis havde Hans Velærværdighed den arme Louise haardt i Skole, og giorde hende saa mange Beskyldninger, at hun tilsidst, for at faae ham til at tie, maatte sige ham alt det, hendes Fader havde sagt hende, (medens vi talede om hendes Forpragt for Penge); hun fortalte ham, om de 10000 Rdlr. som hendes Fader, ved Tellmans Hielp skulde faae; og Hans Velærværdighed rev, af Forundring derover, Pudderet af de tre smukkeste Bukker i hans Paryk. Imidlertid vare de komne til Stedet.

Tellmans Vært, der, som han syntes, havde tilberedet alting ret godt, til at tage imod Fremmede, blev ikke lidet forbauset, da han saae, at Hans

Velærværdighed sad i Vognen hos Lovise? At hun skulde komme, derom havde han slet ikke tvivlet; thi han vidste meget vel, at Richard ikke betroede sig til noget Menneske paa Jorden, undtagen i det høieste til hans Datter, og altsaa vilde sende hende i sit Sted; og at hun ikke fik Lov, at komme derhen allene, det indsaae han og; men en Tienestepige, eller et anden saadant Bud, var dem, han ventede — og — langt fra ikke Præsten! Han blev, som sagt, forbauset, løb gesvindt op til Tellman, sagde ham, at Lovises Vogn holdte for Døren, at hun havde den fatale Velærværdighed med sig; og lagde til, at han ønskede kun at vide, om Richard maatte have aabenbaret Præsten sin Hemmelighed. Alle sluttede det; siden han har sendt Præsten med hende, tænkte de, saa kan det ikke feile, at han jo maae have sagt ham det, og givet ham Ordre, saavel at passe paa Lovise, som at imodtage Efterretning om det Øvrige. Af denne Mening var Værten, og for Resten yderlig forlegen; han havde bedet Tellman, at stille sig ret syg an, for dermed at bedrage et eller andet lettroende Menneske, der kunde været sendt med Lovise til at lade hende blive allene hos dem, medens de havde faaet en Præst hentet, og Sagen afgjort; men nu — den Ledsager, hun nu havde, vilde ikke være god at faae afveien. Imidlertid bad han Tellman, at gjøre sig al Umag, for ret at ligge som saadan en Døende, hvilken de havde beskreven i Billetten til Richard (thi denne troede de Præsten hav-

de læst), kun tale lidet eller intet; Chirurgen og den anden Mand bad han, at bevidne Sygdommens Virkelighed; og selv trak han Gardinerne for Seng og Vinduer, satte alle de Mixturflasker frem, han kunde finde, og kort sagt, udpyntede Værelset saa frygteligt, som nogen gammel ivrig Faster, Moster eller Bedstemoder er i Stand til at giøre det.

Lovise traad ind, og Præsten efter hende. Alle de gyselige Midler hvormed Værten havde udpyntet alle Borde, det Tusmørke og det Dødningstille der herskede i Værelset, alt dette var saa høitideligt, saa gyseligt, at En, der ikke allerede var syg, gierne kunde blive det derinde; altsaa stærk nok, til at indbilde Præsten, at Tellman virkelig var syg, og Lovise havde sagt ham Sandhed. Lovise, der, da hun først hørte af hendes Faders Mund, at hendes Elsker laae for Døden, ikke saa ganske troede det, blev nu meget bedrøvet, da hun virkelig fandt ham i et døende Menneskes Tilstand. Hun satte sig, efter Værtens Begiering, paa en Stoel ved Foden af Sengen, Hans Velærværdighed ved Hovedet, og Værten stod midt for dem.

De er meget slet, min kiære Hr. Tellman! sagde Hans Velærværdighed mildt, og tog ham ved Haanden. — Ach ja! svarede Tellman, med et dybt Suk, hvilket han dog ikke sendte til Præsten, men lige hen til Lovise. — Og De haaber ikke, at overstride denne Sygdom? — Jeg tør

ikke haabe det; og jeg ønsker det ikke heller, dersom — — Han vilde maaskee have sagt: Dersom Deres Velærværdighed er saa uforskammet, og ægter min Lovise; tænkte Værten, og faldt ham derfor hurtig i Talen: Tag Dem dog i Agt, at De ikke taler saa stærkt; Doktoren har jo strængelig forbudet Dem det! Deres Velærværdighed, sagde han videre, har giort meget ilde i, at De har taget Jomfruen med Dem; jeg frygter, han dør mellem vore Hænder, førend de faaer talt med ham. Tellman sendte et Øiekast til Værten, der var saa vildt, saa ærgerligt, at Hans Velærværdighed troede, han begyndte allerede, at fordreie Ansigtet og faae Konvulsioner. Disse gode Mænd, blev Værten ved, som ere herinde, skal bevidne, at det er sandt, hvad jeg siger. — Det er bedst, svarede Præsten, vi skride til Sagen, og befrie den Syge fra de Sorger, der endnu fængsle ham til denne Jammerdal, at hans Siel kan fare hen i Fred. Præsten giorde en Mine, at han ønskede, de maatte være allene; Chirurgen og den anden Mand gik ind i et andet Værelse; Lovise torde han ikke bede; at gaae, og Værten bad, at man vilde lade ham blive, og, for at spare den Syges faa Kræfter til det Vigtigste, lade ham fortælle det han vidste deraf. Præsten tillod det; Værten satte sig; og Lovise — for hende vilde dette Optrin have været uudstaaeligt, dersom ikke Værten havde faaet Leilighed til at hviske til hende: at Tellmans Sygdom var ingen anden, end den saa

mange

mange Fornemme har, naar man imellem kræver Penge hos dem; det var kun Forstillelse. Altsaa slog hun sig nogenledes til Rolighed.

Hans Velærværdighed erindrede igien ved en kiøn, men temmelig lang Indledning, at man burde befrie den Syge fra hans Synde-Byrde. — Har nogen en Synde-Byrde, svarede Værten, saa er det sandelig Deres Velærværdighed, eller Jomfruen, eller og Hr. Richard; thi i Deres Huus har det stakkels Menneske faaet sin Sygdom, og sin Død med — — Hvordan? Hvordan? raabte Præsten. — Jeg skal kortelig fortælle Dem det. Han kom til Hr. Richard i et Ærende; der kommer han til at see Jomfru Lovise; han bliver forelsket i hende; ved Deres og hendes Faders Uforsigtighed, kommer han til at tale med hende allene; han begierer hende, og hun svarer ham Nei. Han besvimede, som De veed, hos Dem, og kom syg hiem til mig. I nogle Dage laae han i et bestandigt Raserie; og deraf var han vist aldrig kommen, dersom jeg ikke tilsidst havde faaet det Indfald, at gaae hen og tage et Kongebrev, og bringe ham det, til Beviis, at Jomfruen havde betænkt sig, og vilde ægte ham. Dette hialp virkelig saa meget, at han fik sin Forstand igien; men hundrede gange har jeg siden fortrydt det; thi da Tiden gik, og han merkede, at det var kun Snak, hvormed jeg søgte, at berolige ham, er hans Tilstand Dag fra Dag bleven værre; skrækkeligere Tilfælde have idelig afvexlet

let hos ham; og fra i Gaar af, har vi virkelig fem gange været i Færd, at bære ham død af Sengen. Allene af hans Formue: Deres Velærværdighed maae vide, at han har en 1500 Rdlr. staaende hos mig — — Saa? sagde Præsten, og saae Tellman stivt i Ansigtet. — Tilforladelig! svarede Værten, og deraf er i denne Tid, foruden Doktorlon og Medikamenter, allene bortsmeltet en 150 Rdlr. i lutter Foræringer til Jomfruen, og Tilberedelser til Bryllupet; og han veed endnu i denne Time ikke andet, end at hun har faaet det; skiønt det ligger nede hos mig altsammen. See, Deres Velærværdighed! i alt dette er De og Herr Richard Skyld; og dersom han nu dør mellem vore Hænder, saa er De Aarsag dertil med, fordi De har bragt Jomfruen herhid. — Men hvad skulde jeg — — De skulde ladet hende blive hiemme! faldt Værten ham med temmelig Hidsighed i Ordet. Saa længe hun er her, vil De dog ikke faae et Ord af ham om andet, end om hende; og jeg er vis paa, at han ikke overlever det Øieblik, naar De fører hende fra ham igien. — Hans Velærværdighed reiste sig, sagde Noget sagte til Lovise; og man kunde tydelig see paa ham, det var intet andet, end at han vilde, hun skulde tage hiem igien; men Lovise beraabte sig paa sin Faders Befaling, og blev siddende. Tellman, som hidtil temmelig vel havde iagttaget sin Rolle, blev saa forbittret paa Værten, fordi han saa omhyggelig gientog, at Lovise burde ikke kommet til ham, og paa Præsten, fordi

fordi han vilde have hende bort, at han kastede sig om i Sengen, og udstødte afbrudte bittre Ord imod dem begge To. Værten søgte, ved Miner og Dikkasi at tilfredsstille Tellman; og Præsten syntes, at Tellmans Vrede bekræftede endnu mere Sandheden af det, Værten havde sagt, og gabede, for at fange nogle Tanker, hvorefter han kunde handle.

Hans Velærværdighed, der brændte efter at skille sin Svigerpapa ved de 10000 Rdlr, begyndte, efter nogle Minuters Forløb, meget opbyggelig: Kiere Herr Tellman! slaae nu alt dette forsængelige, dette vor elendige Verdens ubestandige Gode af Deres Tanker! rens Deres Siel fra det jordiske Glimmer, disse Skygger af Lykkalighed, der forsvinde, i det vi gribe efter dem! udslet en Kierlighed af Deres Hierte, som ikke duer til andet, end til —— Hvortil? spurgte Tellman, bitter. — Det skulde jeg have sagt Dem, dersom De havde ladet mig tale ud; nu har jeg glemt det. — De har vel aldrig vidst det. — Bevares! raabte Præsten, hvad er det for et Menneske? — Han begynder at phantasere igien, sagde Værten; jeg har maattet tvale det ganske anderledes. Dersom Deres Velærværdighed vil tale videre med ham, saa gior De bedst i, at skynde Dem, for Phantasien faaer Overhaand. — De har sendt Bud efter Herr Richard? sagde Præsten. — Men ikke efter Dem; svarede Tellman. — Han er Patient, og kan ikke komme selv. — Saa kunde han sendt sin elskværdige Datter. — Han har

over-

overdraget Ærindet til os begge. — Men Dem siger jeg slet intet. — Jeg er Jomfruens Brudgom, og — — Tellman blev saa rasende ved disse Ord at han bed Tænderne sammen, fordreiede Ansigtet, og kunde ikke svare et Ord. Hans Velærværdighed blev bange, og reiste sig; Værten gik hen til Sengen, og hviskede til ham, at det ikke vel anstod en Døende, at begynde Klammerie med Præsten, der vilde troste ham; men Tellman var saa yderlig opbragt imod hans Rival, at han troede sig ikke i Stand til at oppebie Udfaldet paa dette Besøg, men vilde hvert Øieblik op af Sengen, for at giøre Ende paa ham med Pistol eller Kaarde.

Værten tog Hans Velærværdighed til en Side, og spurgte ham sagte: om Tingen var af megen Vigtighed, som han havde at afgiøre med den Syge? — Ja, visselig! svarede Præsten: betydelige, yderlig magtpaaliggende Ting! Og jeg er i Sandhed ret i Forlegenhed, fordi jeg ingen Mueligbed seer, til at vinde Patientens Fortroelighed. — Hm! sagde Værten, rystede med Hovedet, og saae meget alvorlig ud. Havde Deres Velærværdighed bare ikke bragt Jomfruen med! Det var galt for, da han ikke saae hende; men nu, da hun sidder der ved hans Side: hvad kan man nu vente? — Det var og en forskrækkelig Enfoldighed af hendes Fader! jeg tænkte det nok underveis. — Visselig! Men Deres Velærværdighed! jeg har et Indfald — — Et Indfald? — Ja! som maaskee kan giøre alting godt igien. — Nu?

Nu? og hvad er da det? spurgde Præsten, saa ha-
stig, og med et Par Øine, saa store, saa opspilede,
som En naturligviis kan giøre, der tør bilde sig
ind, at faae 10000 Rdlr. for intet. — Og der var
endnu mere Fordeel derved — — Siig frem! snart!
— Deres Velærværdighed kunde kopulere ham til
Jomfruen. — I Evighed aldrig! — Det er det
neste Middel, hvorved De kan vinde hans Fortroe-
lighed. — Ligemeget! Det giør jeg absolut ikke! —
Han kan, som De selv seer, ikkun leve nogle faa
Timer, har ingen Familie — — Men jeg skal selv
holde Bryllup med Jomfruen i Aften. — Saaledes,
Deres Velærværdighed! Ja, saa veed jeg intet
Raad mere. Ellers, tænkte jeg, det kunde dog være
artigt nok, om De, fordi Deres Kiereste lod sig
halde hans Kone et Par Timers Tid, kunde tage
en 1500 Rdlr. hiem, foruden 3 til 400 Rdlr.
Guld, Sølv, Klæder, Bøger o. s. v. — — Hm!
sagde Hans Velærværdighed, saae sig rundt om i
Værelset, der var smukt meubleret, og begyndte at
ristes. Hm! Hm! og mere sagde han ikke. — Over-
læg det vel. — Og Patienten skulde virkelig eie saa
meget? og ingen Arving dertil? — Jeg forsikrer
Dem, at det er saaledes; og tvivler De endnu, saa
til jeg strax vise Dem Sort paa Hvidt for alting.
— Lad det beroe til siden. Men hvad vilde man
dømme om mig, dersom jeg — — Intet andet,
Deres Velærværdighed! end hvad man alligevel døm-
mer om Dem; vi Mennesker laste og fordømme
overandre allesammen, enten vi fortiene det eller ikke.
— Hm!

— Hm! Hm! Hvor det er en Pine, at have slige Kommissioner! sagde Hans Velærværdighed, i Stedet for han meget rettere kunde have sagt: Hvor det er en Pine, at føres i saadan en Fristelse! — Nu, hvad siger De derom? — Ifald Jomfru Richard nu ikke vil? — O, hun er ganske vist for klog, til at afslaae det! Et Par tusinde Rigsdaler er sagtens værd, at kaldes Kone for nogle Øieblikke! — Men vie dem selv, kan jeg ikke. Det vilde give alt for megen Snak. — Som De behager. Vi kan let faae en Præst hentet. — Ham skal man give en 4 eller 6 Rdlr.? — Naar man saaledes i Hast lader en Præst hente, kan man ikke ret vel byde ham mindre, end 10. — Ti Rigsdaler? Jeg vier dem selv. — Deri gior Deres Velærværdighed ogsaa fornuftigst. — Men om nu Patienten ikke dør i Aften? — Saa dør han ganske vist i Morgen. Doktorne have allerede i Gaar overgivet ham; og Deres Velærværdighed seer jo selv, han er saa stærk angreben, at han umuelig kan leve. — Vi har dog for Resten alt, hvad dertil udfordres? — O ja! Kongebrevet er her; den Mand, som nylig var herinde, kan være Tellmans Forlover, og jeg er Jomfruens.

Værten forlod dem hastig, for at hente Manden, som skulde være Tellmans Forlover. Hans Velærværdighed betragtede den Syge imidlertid med Opmerksomhed, og fandt hans Tilstand meget

meget farlig (*); han smilede ved sig selv over den snedige Beslutning, at vie Lovise til Tellman i Aften, for i Morgen at tage baade hans Enke og hans Penge; og satte sig ved Sengen. Siig mig, kiere Tellman! elsker De endnu Jomfruen lige hæftig? — Hæftigere, end nogen Tid tilforn, svarede Tellman; og jeg skal aldrig lade af at elske hende. — Hvad siger De dertil, Jomfru Richard? Kunde De vel overtale Dem til, at give denne Person Deres Haand? — Lovise studsede. — For at lette hans betyngede Hierte, og skaffe hans Siel den Rolighed, som i disse Øieblikke er den saa overmaade nødvendig, maae De giøre det. — Lovise stirrede paa Hans Velærværdighed, og sad, som om hun var falden ned fra Skyerne. — For min Skyld, lille Lovise! afslaae ham det ikke. Det er en Gud behagelig Gierning, at redde og berolige en Siel. — Spøger De? eller taler De Alvor? sagde den skielvende Lovise. — Jeg spøger ikke. Vil De føie mig deri? — Siden Deres Velærværdighed endelig vil, saa — — Vel! mine Børn! nu vil jeg strax lægge den sidste Haand paa

(*) At Præsten rigtig nøk kunde seet sig lidt bedre for, det nægtes ikke; men han bedrog sig, han troede Værten, og fandt alting farligt, fordi han, som man har hørt, haabede Fordeel ved at finde det farligt. Hvo der imidlertid vilde beskylde Hans Velærværdighed for alt for stor Enfoldighed, eller Historien for Usandsynlighed, han behage at giennemlæse den til de Fattige skienkede Spøgelsehistorie.

Værket. — Begge bleve maalløse af Forundring og Glæde; og Hans Velærværdighed, der begyndte allerede at befrygte, Tellmans Glæde skylde strax gjøre det af med ham, sagde til ham: Ja! De skal faae Deres elskede Lovise; men saa haaber jeg ogsaa, at, naar det er forbi, De ikke længer vægrer Dem ved, at betroe mig den hele Sag, hvorfor jeg egentlig er kommen herhid? — Alting alting! raabte Tellman, der var saa henrykt af Glæden, at han vidste ikke mere, om han var levende eller død.

I dette Øieblik kom Værten, Chirurgen, og den Mand, der skulde være Tellmans Forlover, ind. Tellman hialp man til at sidde overende i Sengen, Lovise stod ved hans Side, Hans Velærværdighed midt for hende — og nu gik Vielsen for sig.

Den var forbi. Alle gratulerede. Men Tellman og Lovise hørte intet deraf. Præsten var neppe færdig, førend de allerede sank i hinandens Arme. Begges Hierter bankede høit af Glæde, og sendte brændende Taksigelser til Himlen, for deres Frelse: Følelsen af deres ganske Lykfalighed gjorde dem maalløse: kun ved de varmeste, hierteligste Kys forsikrede de hinanden om en evig, evig Kierlighed, og Ømheds- og Glædes-Taarer trillede derved ned ad deres Kinder.

Alle,

Alle, som vare tilstæde, bleve inderlig rørte ved denne Scene; selv Hans Velærværdighed følte et og andet derved, hvilket, som han sagde, var den gamle Adams Lyster, der skulle druknes; og bad derfor for Værten om en lille Sopken. Da han havde faaet den, og begyndte atter at overveie Tingene, fandt han, det ikke var raadeligt, at overlade Patienten længer til disse hæftige Følelser, af Frygt for, han maatte opgive Aanden under dem; han begyndte derfor, at erindre ham om sit Løvte. Men Tellman, der endnu indsluttede hans elskede Lovise i sine Arme, hørte og saae og tænkte paa intet uden hende. Hans Velærværdighed tog sin Tilflugt lidtil Værten; som og strax gik hen til Sengen, fik Tellman ligesom opvaagnet af sin Dvale, og i en Hast hvidskede ham i Øret, hvordan han skulde bære sig ad, for at blive Præsten qvit.

Men, sagde Tellman til Præsten, da Værten var gaaet bort: jeg har giort Richard et eedeligt Løvte, at jeg ikke skulde sige Dem det? — Kiere Tellman! sagde Hans Velærværdighed, med en opløftet Pegefinger: Tænk paa, hvad jeg har giort for Dem! Det havde Richard aldrig giort. — Jeg tilstaaer det, med den varmeste Taksigelse tilstaaer jeg det; men et eedeligt Løvte — — dog, for ikke at bryde mit Ord, og at De dog kan giøre, hvad De vil, saa vil jeg skrive det i et lille Brev; dette kan De tage med til Hr. Richard, — — De forstaaer mig nok. — Ja, ja! sag-

de Præsten: gjør kun det. Man bragte Tellman Skrivertøiet: han skrev, forseglede Brevet, og overleverede det til Hans Velærværdighed, der stod ganske forundret over, at Patientens Phantasie tillod ham, at handle saa fornuftig. Nu vilde han tage hiem; han erindrede, Værten havde sagt, at Tellman vilde ikke overleve det Øieblik, naar Lovise forlod ham igien, og Hans Velærværdighed vilde derfor strax have hende med sig. Man bad for hende; men Alles Bønner virkede ikke saa meget, som en Tanke, der i det samme faldt ham ind: denne nemlig, at det var godt, hun blev der, paa det at ikke Værten og de andre skulde, naar Patienten opgav Aanden, borttage hvad der var; altsaa tog Hans Velærværdighed hiem allene.

Saasnart Præsten var borte, fulgte Værten Lovise ned i sit Stadsværelse, der var fuldkommen bequemt nok for et Brudepar, og hvori hans Kone og Børn modtoge hende med Lykønskninger. Tellman, hvis Sygdom var, paa lidt Mathed nær, ganske forsvunden, stod strax op, klædte sig paa, og fulgte efter dem. Værten bad Tellman, hans Kiereste, og endnu et Par andre Venner til Bords hos sig om Aftenen; og de unge Ægtefolk høitideligholdt deres Brylluppsdag med meget mere Simpelhed, men vist ogsaa med meget mere Glæde, end saa mangt et Brudepar, der, under den meest glimrende Pragt, pines af den tungeste Kummer, i det de hade, afsky og forbande hinanden; eller andre, der medens

dog

de prunke i den pragtfulde Sal, og den brillanteste Klædning, sukke over, hvorfra de skal tage det, som al denne Herlighed skal betales med.

Bedemanden vimsede imidlertid ud og ind i Richards Huus. Nogle af Bryllupsgiesterne vare allerede komne. Og Richard, der var færdig at blive rasende, fordi Hans Velærværdighed fulgte med Louise, havde vist forsøren, ikke at komme til Selskabet, dersom Bedemanden var bleven fem Minuter længer borte, end han blev; men han kom til rette Tid; og kunde sin Formular saa godt udenad, remsede den op med megen Styrke, og med saa megen Skraben og Bukken, at Richard maatte give efter, og lade sig i sin Lænestoel bære ind til Selskabet. Der sade de og diskourerede; og ingen af dem faldt det ind, at de havde taget feil af Huset, hvor Bryllupet var. En Vogn holdte, og i samme Øieblik bankede det stærkt paa Døren. Hurtig, som Lynet, sprang Bedemanden hen og aabnede den, men som en Tordenkile, faldt Præsten ind af Døren, stødte Bedemanden overende, og foer lige hen til Richard. Der! der seer De, hvad De har giort! skreg han, i det han slængte Tellmans Brev hen til Richard; hvilket Hans Velærværdighed havde brækket og læst, saasnart han var kommen i Vognen; og havde underveis været færdig, at kradse sine velpudsede Øine ud, fordi han saaledes havde ladet sig bedrage.

De Fremmede, Bedemanden, og alle vare blevne saa forundrede over Hans Velærværdigheds Opførsel, at de havde samlet sig i en Cirkel om Richard, da han læste:

"Kiere Herr Richard!

"Jeg har lovet Dem, af Deres Midler at anbringe 10000 Rdlr. saaledes, at De i kort Tid skulde "faae dem dobbelt igien. For at opfylde dette Løfte, har jeg ladet Hans Velærværdighed, Hr. "****, kopulere mig til Deres Jomfru Datter. "Hendes Mødrene-Arv skal, som jeg har hørt, være 20000 Rdlr; af disse skienker jeg Dem Halvparten; og saa er mit Løfte opfyldt.

Deres Svigerson
Tellman.

P. Sc. "Dersom min Bøn kan formaae noget "hos Dem, saa beder jeg, De vilde dele Gevinsten med Hans Velærværdighed; thi han "har forrettet Vielsen, uden at forlange en "eneste Skilling derfor."

Nogle af Bryllupsgiesterne forundrede sig, andre loe, men alle toge hiem igien. Præsten og Richard bleve tilbage allene, ligesom to onde Aander, der vare udsendte, for at pine og straffe hinanden; begge vare rasende, begge vilde kradse Øinene ud paa hinanden, for deres Dumhed, og begge havde lige meget at bebreide sig. Det er et Beviis, skreg Præsten,

Præsten, paa den nedrigste Begierlighed, den elendigste Gierrighed, at sætte en ung Piges, Deres eneste Datters Dyd i Vove, for lumpne 10000 Rdlrs. Skyld! — Og det er et endnu større Beviis, skreg Richard, paa den nedrigste Begierlighed og den elendigste Gierrighed, at gaae hen og vie Deres Brud til en anden, i det Øieblik, De selv skal ægte hende; og det for lumpne 10000 Rdlrs. Skyld! — Saaledes vedbleve de, til de ikke kunde mere.

Siden efter lagde Richard Proces an imod Tellman; og Hans Velærværdigheds Begierlighed var endnu stærk nok til, at han indviklede sig i Processen med, for, i Stedet for Arven, dog i det mindste at faae hans Salarium for Vielsen dobbelt udbetalt. Efter endeel Omstændigheder, faldt endelig Dommen saaledes: at Richard strax skulde udbetale Tellman Louises fulde Modermeerv, 20000 Rdlr; og Hans Velærværdighed, som Vedkommende under Processen havde erfaret et og andet om, der just ikke passende sig for hans Stand, befalede man, at lægge Kiolen, og herefter at bestitte sig paa en christeligere Opførsel.

Richard satte endnu samme Dag, han fik denne Dom, alle sine Mobler og Klæder, paa en gammel Kasseking nær, til Auktion, bortleiede Stuen, og flyttede op paa det øverste Loft til sit Pantegods. Præsten lagde Paryken af, lod Haaret voxe, og gik,

fra den Dag af, bestandig med Stovler, for at spare at kiøbe Strømper. Og Tellman, der efter nogle Ugers Forløb fik det søgte Levebrød, reiste bort med sin Lovise; og de bleve saa lykkelige ved hinanden, som to dydige Elskende kunne blive.

XIX.

Et Exempel,

som maaskee fortiener, at læses meer end eengang.

Man har skrevet, at Paris, London, Rom, og andre slige store glimrende Stæder, ere de eneste værdige Opholdssteder for en retskaffen Mand. Er dette Foregivende rigtigt? Dersom man, ved en retskaffen Mand, tillige forstaaer en dydig Mand, kan det umuelig være det. De store Stæder ere ligesom en Planteskole for alle optænkelige Laster; og hvorledes kan man tænke sig, at det værdigste Opholdssted for Dyden skulde være midt iblandt dens sworne Fiender? For ved stærke Exempler, ved indlysende Lærdomme, at virke Forbedring, kunde man indvende, og for, jo større Mængden er af Ulykkelige, desto flere at kunne rædde. Men hvor fattes Dyden Leilighed til at giøre vel? Visselig, intet Sted! Derimod findes der Steder, hvor Lasterne have saa tyrannisk et Herredømme, og saa halsstarrig

rig forsvare det, at ofte den dydigste Mand maae give efter, ja mangen gang selv blive henreven af Strømmen. — Himlen skee Tak, at vort Kiøbenhavn endnu ikke hører til Tallet af de saa kaldte store Stæder!

Følgende Begivenhed, der kan tiene til Beviis for det Ovenanførte, opvakte det hele Londons Medlidenhed. Et ungt Menneske, hvis Navn og Familie den hele Stad kiendte, og hvis personlige gode Egenskaber tillode ham, at haabe de høieste Embeder i hans Fædreneland, havde, efter hans Families Raad og Tilskyndelse, ægtet et Fruentimmer af hans Alder, der bragte ham ligesaa stor en Formue, som mange Fortienester, i Ægtestanden. Omendskiønt nu dette Partie ikke var efter hans eget Valg, saa saae han dog, uden Uvillie, sin Ægtefælle; og sandelig, det Gode, det Elskværdige i hendes Karakteer skulde have vænnet ham til ganske at elske hende, dersom ikke hans naturlige Sagtmodighed og øvrige Dyder allerede i Forvejen havde været fordærvede! Han havde endeel Venner, hvis Hierter og Sæder vare lige slette; og til disse var han ved Vanen saaledes bleven fængslet, at han fandt næsten intet saa behageligt, som deres Selskab. Ikke paa eengang, men vaersom og efterhaanden havde de ledet ham Skridt for Skridt, til de havde faaet ham deelagtiggiort i alle deres Laster; og han førte nu, i Selskab med dem, et for en fornuftig Skabning i alle Henseender skammeligt

Liv. For at helbrede ham fra dette Onde, var det, at hans Familie havde overtalet ham til at træde i Ægtestanden. Men forgieves! Hielpemidlet forvandlede sig til en Gift, i Stedet for en Lægedom, og hans Tilstand blev værre.

Hans Venner (eller de vidtløftige, ryggesløse Mennesker, han pleiede at omgaaes) saae, at han efter sit Bryllup blev alvorligere, holdte sig mere hiemme, og at det lod, som han virkelig indsaae, at hans forrige Opførsel ikke havde været god, og at det var hans Alvor, at forbedre den. Det fortrød dem; og de overlagde med hinanden, hvorledes de atter skulde faae ham i deres Selskab. Han besad for megen Forstand og Opdragelse, til at han ikke skulde kunne indsee, hvad han var hans Ægtefælle, hans Ære, hans Embede og hans Familie skyldig; og det skulde derfor ikke lykkedes dem, at faae ham igien ud paa Lasternes Bane, dersom de ikke havde vidst, at give Tingen et andet Udseende. De kiendte hans Karakteer nøie, og det faldt dem derfor let, at lempe sig efter den.

De anstillede sig, som om de ogsaa havde i Sinde, at forbedre deres Opførsel: men paastode derved, at man var ingen Ting paa Jorden saa meget skyldig, at man for dets Skyld ganske burde berøve sig al Fornøielse; de meldte, at London var af saa uhyre Størrelse, at en Mand gierne kunde besørge sit Embede i den ene Ende af den, og nyde

sine

sine Fornøielser i den anden, uden at give Forargelse; de havde til den Ende bestemt deres Sammenkomst i en langt borte liggende Deel af Staden, hvor de herefter vilde samles, og hvor Fornøielserne skulde være færre og mere sædelige, end forhen; hans Ægtefælle kunde man under tusinde Forevendinger bedrage; og Verden — intet var lettere i en stor Stad, end at forblinde den, og ubekiendt agere forskiellige Personer.

Alt dette forførte ham til at søge deres Selskab igien. De vare saa høflige, at de ikke strax overbeviste ham om, at deres Forstillelse, deres Bedring, var Usandhed; ved nogle faae Sammenkomster iagttoge de en vis Orden, en sædeligere Opførsel, og deslige; dette bandt ham desto fastere til dem; men neppe merkede de, at de havde faaet ham ret indviklet i Garnet, førend de strax afrev Masken. Nu førte de alle med hinanden den forrige Levemaade; og, fordi deres Samlingssted laae i en Deel af Staden, hvor ingen kiendte dem, førte de den endnu værre, end forhen. Han spilte fra nu af to ganske modsatte Personers Roller. Hele Dagen fandt man ham hiemme, at opvarte sine Forretninger med al den Flid og Alvorlighed, som de udfordrede; og om Aftenen, saasnart han med Velanstændighed kunde forlade sit Huus, saae man ham ile til hans Selskabsbrødre, og med dem hele Natten igiennem at overlade sig til de vellystigste, vildeste og ryggesløseste Udsvævelser.

Hvis

Hvis han bestandig havde kunnet understøtte denne saa sælsomme Levemaade, vilde man i ham have funden et ulligneligt Exempel: et Menneske, der lige høit elskede Dyden og Lasterne. Men, siden denne Ligevægt er en Umuelighed, saa saae man og tilsidst Lasterne seire. Hans Ærbødighed for Verden, hans Agtelse for sin Ægtefælle, den Forsigtighed, hvormed han burde omgaaes sin Ære og sin Formue, alting forsvandt efterhaanden. Han blev skiødesløs i sit Embede. Hans Anseelse og Kredit gik ganske til Grunde. Og i mindre end sex eller syv Aar forødede han ikke allene sin hele Formue, men endog det meste af hans Kones; og giorde sig stedse mere og mere foragtelig hos alle retskafne Folk.

Hans bedrøvede Kone havde imidlertid prøvet paa alle muelige Midler, for at redde ham af den Afgrund, hvori han stedse sank dybere ned. Hun elskede ham endnu bestandig med den ømmeste og varmeste Kierlighed. To Børn havde Himlen i de første Aar af deres Ægtestand skienket dem; og deres Vel syntes hende at være en ligesaa trængende Nødvendighed til at søge at bringe ham tilbage, som hendes egen Kierlighed. Mange gange havde hun formaaet hans Familie, ved Formaninger, og hendes Venner, ved Overtalelser at forestille ham Følgerne af dette ulykkelige Liv; og selv havde hun tusinde gange med de varmeste Bønner og brændende Taarer bedet ham, at komme tilbage, og søge

sin

sin Rolighed og Glæde i hans Families-Skiød: og om ikke der, saa hvor han vilde, naar kun hans Ære, Sundhed, Formue, og de to spæde Børn, ikke derved skulde styrtes i Elendighed! Denne og flere slige Foreſtillinger giorde ofte saadant Indtryk paa ham, at han selv fældte Taarer over sin Opførsel, afbad den hos hende, og lovede Bedring; og hun smigrede sig ikke sielden med, at have truffen hans Hierte saaledes, at han skulde holde sit Løfte. Men jo større hendes Glæde var derover, desto større blev og hendes Kummer, hvergang hun saae, at hendes Møie havde været forgieves. Vane, Exempler, og hans Svirebrødres Spotterier, bortspøgede i et Øieblik alle de gode Tanker af hans Hierte, som hun havde brugt mange Dage til at opvække. Kort, da hun var alt for svag til at kunne bære sin Ulykke, faldt hun i en Sygdom (*), der ingensteds er saa ynkelig, som i Engelland.

Da Sygdommen i kort Tid bragte hende til det Yderste: saa tog hun en Dag Pennen, samlede de faa Kræfter, hun endnu havde tilbage, for at skrive følgende Linier til hendes Mand, der efter Sædvane sværmede omkring, med sine Selskabsbrødre, paa de liderligste Steder, hvor han ofte tilbragde hele Uger. Hun sendte ham Brevet ved begge sine Børn, hvoraf den ældste endnu ikke var 6 Aar. "Disse

(*) I det engelske Sprog hedder den: Broken-Heart.

"Disse to Uskyldige maae selv tale deres Sag. "Send et faderligt Hiekast til dem. De staae paa "den yderste Pynt til at geraade i Skam og Elen- "dighed; og til hvem skal de flye, for at reddes "deraf? — Gud! — Hvilket Menneske vil vel troe "dem, naar de anklage deres egen Fader! naar de "sige, at ingen anden, end deres egen Fader, er "Skyld i deres Elendighed! Kast endnu engang "Øinene paa dem. Taler Naturen ikke i Deres "Hjerte til disses Bedste? Ach! elskede bedste Mand! "hav Medlidenhed med Deres Børn! Mit Hierte "bløder ved at see dem. Min — min Kummer er "snart overstridt. — Lev De vel!"

Virkningen af dette Brev var utrolig. Med større Hastighed, end det er mueligt, man kan foreestille sig, rev Faderen Børnene ud af Opvarterskens Arme, favnede, trykkede dem til sit Bryst, og, uden at tale et Ord, eller at høre det mindste af, hvad Selskabet sagde til ham, forlod han dem, med sine Børn paa Armene. Han ilede igiennem Gaderne, løb, trængte sig igiennem Folket, svarede ingen af dem, der mødte eller talte til ham, og kom ganske aandeløs til sit Huus, hvor han strax løb op i sin Kones Sovekammer. Hun laae med Døden paa Læberne. Den uventede Glæde, at see sin Mand, og endnu mere, med Børnene i hans Arme, oplivede hende igien paa nogle Øieblikke. Hun syntes at blive den lykkelige Forandring vaer, som hendes Brev havde foraarsaget; og døde fornøiet over en saa sød Tanke.

Hendes

Hendes Mand, der, saasnart han traad til Sengen, strax saae, at hun gav det sidste Suk fra sig, faldt i en Fortvivlelse, som intet Udtryk er stærkt nok til at skildre. Han foer forvildet op, rev sig i Haaret, og vilde strax giøre Ende paa sit ulykkelige Liv. Blandt endeel Mennesker, som deels vare i Huset, deels vare komne ind efter ham, vare nogle, som af Medlidenhed med hans Kone, og Had til ham, meente, man burde lade ham sin Villie, og lade ham selv straffe sig for sit lastværdige Liv: men de Klogere iblandt dem indsaae, at Faderens Død vilde formere Børnenes Elendighed, og satte sig derimod. Fra den Dag af forlod han ganske sine forrige Selskaber, og reiste ud paa Landet med sine Børn; hvor hans Fortrydelse blev oprigtig, og hans Bedring var bestandig.

XX.

Barnlig Kierlighed.

En gammel Indianer, der var Fader til mange Børn, havde engang den Ulykke, at drikke sig drukken i Rom. Den Drukkenskab, som denne Drik foraarsager, skal være et Slags stærkt Raserie. Han kom i Strid med en Oka (en indianst Kone), som var af en anden Stamme. Striden blev saa hæftig, og den Gamle saa opbragt, at han slog hende ihiel.

ihiel. Dagen derefter kom den Dødes Familie tilsammen; de svore alle, at de ville hævne dette Mord: og, hvis Gierningsmanden allerede skulde være undflyet, da, efter Landets Skikke, at lade een af hans Børn eller Familie dø for ham. Hele Forsamlingen gik først til hans Hytte. Ved dens Indgang fandt de en af hans Sønner, med en Flint i Haanden. Og fulde af Forbittrelse, fordrede de nu hans Fader. Jeg veed, sagde Sønnen, med Mod og Varme; jeg veed, hvorfor I ere komne herhid. Men I finde ikke min Fader. Jeg har selv skiult ham. I øvrigt kiender jeg vor Lov og vore Skikke: Jeg veed, at, fordi min Fader dræbte eders Øxa, bør een af os dø — og denne vil jeg være! Min Fader, veed I, er gammel og tapper; han kan endnu længe være eder til Nytte; og for hans Forseelse — vil jeg dø!

Neppe havde han Ordet udtalt, før han satte Løbet af Flinten mod sin Pande, trykte Hanen løs med Foden, og faldt død paa Jorden. Mange blandt Hoben bleve rørte af denne Ynglings Høimodighed, følte hans Siels fulde Storhed, og løbe til, for at rædde ham; men forgieves. Han var død, og hans ulykkelige Fader ræddet. — O, i den ukonstlede Natur ligger dog stedse Kiernen til alle de sande store Handlinger, som ære Menneskeligheden!

Vinter-Aftenens Tidsfordriv.

Femte Hæfte,

for

Februarii Maaned.

Kiøbenhavn.
Trykt og tilkiøbs hos Johan Rudolph Thiele,
i store Helliggeist-Stræde, No. 150.

XXI.

Zeanga.

En Amerikansk Fortælling.

Omtrent hundrede Aar, førend Columbus opdagede den ny Verden eller Amerika, levede en gammel Mand ved Navn Kokonor i en Provinds, som hørde til Keiserens af Mexico vidtloftige Rige. Han havde tilbragt den største Deel af hans Liv ved Hoffet i Mexico, og beklædet en Statsministers Værdighed. Efterat han længe nok havde baaret denne høie Postes Byrde og Fare, og var bleven keed af, længer at være et Tyranniets Redskab, havde han forlangt og faaet sin Afsked. Dette var en stor Naade.

Kokonor havde, som mældt, begivet sig hen i en fiern Provinds, som var langt borte fra Keiserens Residents. Da han i sit Embede havde

stedse været uegennyttig, og havde hemmeligen understøttet mange igien, som han havde været nødt til at gjøre ulykkelige, saa bragde han ingen Rigdom med sig derhen. I en behagelig Egn havde han bygget sig en Hytte, som var forsynet med Hængemaatter, og andre Landets Bequemmeligheder. En gammel Slave, som ikke vilde forlade ham, var den hele Rest af hans talrige Husgesinde. Hans Hytte blev overskygget af Cocustræer. I en liden Hauge avlede han saa megen Maiz, som var tilstrækkelig til at underholde ham og hans Familie, og den aromatiske Ananas tilbød ham Forfriskninger i Mængde. Saaledes levede Kokonor med sin Frue, som tvertimod de mexicanske Koners Sædvane, var ligesaaledes sindet som hendes Mand. En Datter var disse fortræffelige Forældres største Lykke. Hun var endnu i hendes spædeste Barndom, da hendes Fader forlod Mexico. Han, saavelsom hendes Moder, forsømde intet, som kunde bidrage til denne deres kiere Datters gode Opdragelse, og hun udmerkede sig fra alle unge Piger der i Egnen ligesaa meget, som Kokonor og hans Frue overgik alle deres Naboer i Klogskab og Dyd.

Zeanga, det var hendes Navn, opvoxde i denne uskyldige Levemaade. Hendes Persons Gestalt begyndte at opvække Opmerksomhed i den hele Egn. Naar der blev talet om Ydighed og Skiønhed, saa nævnede man Navnet Zeanga. Ved Festerne vare alle de Baand, hvormed Ynglingene ind-

indflættede deres Haar, lysegrønne, hvilket var Zeangas Livfarve.

Men iblandt alle dem, som giorde sig Umag for at vinde hendes Yndest og Gunst, var Ibben den, der gav hende de største Tegn paa hans Kierlighed. Ved Ungdommens Dandse var han den, som stedse søgde den Lykke, at have hende til sin Dame, og dandse med hende, og den unge Zeanga gav ham ogsaa gierne Fortrinnet; men dette skede ikke uden alle de andre Ynglinges Misundelse og Fortrydelse. Ofte indskaer han hendes Navn og en Sang til hendes Ære i hieroglyphiske Billeder i de Træer, under hvilke hun pleiede at sætte sig ned. Der gik ingen Dag forbi, paa hvilken han ikke giorde hende en Foræring af kostbare Stene, af smukke Muslingskaller, eller Fiedre af de rareste Fugle. Ofte bragde han hende Huden af en Biørn, som han havde nedlagt paa Jagten.

Zeangas Forældre saae med Fornøielse den Ømhed og Godhed, som dette Par viiste imod hinanden, og som syntes hver Dag at blive større. For den skarpsigtige Ibben kunde hans Kiereftes Forældres Gunst saa meget mindre blive skiult, jo mere hans Haab smigrede sig ved samme. Han vovede det Skridt, at udbede sig den Lykke, at blive givt med hende, og fik strax Forældrenes Samtykke dertil. Man beskæftigede sig nu blot med Tilberedelserne til Bryllupet, og til de glædelige Høitide-

ligheder, som skulde være i Følge dermed. Ibben byggede sig en Hytte tæt ved Kokonors Hytte, paa det at hverken han selv eller hans deilige Zeanga skulde være for langt borte fra denne ærværdige Olding.

Kokonor og hans Familie skulde have opnaaet den største Lykkalighed, som de tragtede efter; rolige og fornøiede med sig selv, skulde de intet have fornummet til Verden eller til Hoffet, dersom ikke et Tilfælde havde giort det, og afbrudt deres Lykke. Den gamle Keiser var død; og hans Efterfølger i Regieringen vilde giøre sin Regierings Begyndelse glimrende derved, at han anstillede en prægtig Jagt i de fleste Provindser i hans Rige. Anstalterne dertil vare overordentlige, og de overgik alt, hvad hans Forfædre nogensinde havde giort derudi. Denne Reise gik nu for sig. Halvtredsindstive tusinde Drabanter gik foran hans Portechaise. Tusinde andre Portechaiser, hvorudi hans Gemalinder og de Store ved hans Hof befandtes, firsindstive tusinde andre Betientere, og hundrede tusinde Hunde vare i hans Følge. I alle Provindser bleve Undersaatterne bortkaldte fra deres Marker, og opbudne og befalede, deels at anskaffe Levnetsmidler for denne hele Mængde, deels for at bære Portechaiserne, og deels for at jage Vildtet frem fra Biergene og Dikenerne. De Eane, hvorigiennem dette Tog skede, lignede et af Græshopper ødelagt Land. Dette er Udtrykket i den mexicanske Kronike, hvorudi

udi alt dette udførlig findes beskrevet og kan der læses.

Dette Tog kom ogsaa i den Egn, hvorudi Kokonor levede. En Dag, da Keiseren var kommen alt for langt bort, ved at forfølge en Vildgeed fra Biergene paa denne Jagt, og, formedelst at det begyndte at blive mørkt og Natten faldt paa, ikke kunde komme tilbage til sine Tælte igien, begav han sig til en i Nærheden liggende Hytte, for sammesteds at tage sit Natteherberge. Dette var just Kokonors Huus. Denne Olding imodtog ham, i det han med Sine kastede sig ned for ham. Keiseren troede at kiende nogle Træk i Kokonors Ansigt, som han tilforn havde seet. Han sagde ham det, og Kokonor manglede ikke at sige ham sit Navn, og erindre ham om den Leilighed, han havde havt, til fordum at være bekiendt med Keiseren i Mexico. Det fornøier mig, sagde Keiseren, at see i dig en af min Faders gamle tro Tienere; men hvem er da denne? blev han ved, pegende paa Zeanga. Det er din Slavinde og min Datter, svarede Kokonor. Velan, sagde Keiseren videre, for at vise en Maade imod dig, som du fortiener, saa antager jeg hende iblandt Fruentimmerne ved min Hofstat. Men ingen Taksigelser, du gode Gamle! Sagen har sin Rigtighed, og din Datter forekommer mig, at være værdig til dette Sted ved mit Hof. Hvad skulde Kokonor sige? Frygt og Tvivl beklemde hans Hierte, og

han kastede sig ned for Keiseren og forstummede. Monarken ansaae dette for en Virkning af en syrig Taknemmelighed, og befalede, at anrette Tafelet. Imidlertid blev Zeanga, ført til Keiserens Fruentimmer, af hvilke nogle beundrede hende, andre misundte hende, og atter andre beloe hende. Bedrøvet af den usædvanlige Hof-Allarm, forekom alt det, der gik for sig med hende, i Forstningen hende som en Drøm; men da hun var kommen til sig selv igien fra den første Forbauselse, da Eensomheden og Natten tilstædde hende, roligere at tænke paa og overveie hendes Tilstand, saa udbrød hun i de bitterste Taarer over hendes Skiebne.

Intet kunde ligne den Bestyrtelse, hvorudi Ibben geraadede ved denne Tidende. I hans første Harme besluttede han, at skyde Keiseren en forgiftet Piil i hans Hierte, og derpaa med en anden Piil at giennembore sit eget; men dette Anslag var forgieves. Keiseren, som havde alt for meget forbidset sig paa Jagten den forrige Dag, blev endnu denne samme Nat angreben af en stærk Sygdom. Hastigt lagde man ham i en tildækket Portechaise, og skyndte sig med ham til Mexico. Ibben tabde nu alt Haab, nogentid mere at faae sin elskede Zeanga at see; og da Livet var ham forhadt og kedsommeligt uden hende, saa besluttede han, at sætte det til i Krigen; og paa det at han kunde døe som en Keiserens Fiende, saa flygtede han til Naboestaten Tlaskala, som just paa den Tid var indviklet i

en

en blodig Krig med Riget Mexico. Kokonor og hans Frue overlevede ikke længe Zeangas Forliis; Smerten overvældede al deres Standhaftighed, og de døde begge to paa en Dag.

Zeanga var nu i Mexico i Keiserens Pallads. Alle Gienstande, ihvor nye de end vare for hende, kunde dog intet Indtryk giøre paa hende. Keiserens vedholdende Sygdom kunde ikke forhindre hendes Medsøstre, de andre Hof-Fruentimmer, at dele deres Tid imellem Dands og Sang; en Tummel og Allarm, hvorved de overdøvede de opstigende Klager over deres Slaverie og deres ulykkelige Tilstand. Zeanga allene kunde ikke tvinge og overvinde hendes Kummer. Hendes Udsigter vare fæle og skrækfulde. Hun kunde ikke vente sig andet, end at blive et Rov for en vellystig Monark, og derpaa som en Foræring at blive overladt til en yndet Hofbetient. En op til Palladset stødende Hauge, hvilken de keiserlige Fruentimmer havde Tilladelse at besøge, var hendes Opholdssted for den meste Tid. Saa ofte hun befandt sig der allene, flode hendes Taarer for Ibben. Ofte stod ogsaa hendes Forældres Billede for hendes Indbildningskraft. Egnen omkring deres Hytte, hvert Blomster, som var plantet af hende, hvert Træ, under hvilket hun havde siddet, opfyldte hende med en smertelig Erindring.

I denne Hauge var det, hvor hun ofte fik en af Krigsgudens unge Præster at see, hvilken, efter

hans Stands Medfor, havde Frihed at gaae allevegne omkring. Saa ligegyldigt som dette Syn var hende i Begyndelsen, saa kunde hun dog ikke bare sig, at blive opmerksom paa ham, da hun merkede, hvorledes han stedse forfulgde hende med sine Øine, og hun ikke kunde tilskrive det nogen Slumpelykke, at hun mødte ham saa ofte. Hun blev ogsaa en Sørgmodighed vaer hos ham, hvilken saa meget mere maatte befalde hende, som hendes eget Hierte var meget sørgmodigt. Engang da hun gik hen til et Lysthuus, i hvilket hun ofte pleiede at opholde sig, fandt hun Præsten paa det Sted, hvor hun ellers altid havde siddet. De stydsede begge ved at see hinanden. Præsten stod strax op. Tilgiv, sagde han, om jeg har forstyrret den Ensomhed, som du her søger. Maaskee du har ligesaa megen Aarsag til at flye fra de Glæder, som herske inden hine Mure, som jeg til at afsondre mig fra vor Tempels traurige Forgaarde. Men, maae jeg vide, du unge Bedrøvede! hvad det er for en Græmmelse, som her fortærer dig, her, hvor ellers alting indaander Henrykkelse og Vellyst? Zeanga fandt saa megen Oprigtighed i den unge Præstes Tale, og da Ulykkelige desuden altid ere tilbøielige til at udøse deres Klager, for at lætte deres Kummer, saa aabenbarede hun ham hendes hele Skiebne. Præsten hørde paa hendes Fortælling med den største Taalighed. Det er umueligt, sagde han, at skaffe dig din Kiereste igien; men dersom hun havde Mod nok til at følge ham,

saa

saa vilde han giøre sig Umag for, og anvende saadanne Midler, at hun skulde komme bort fra dette Sted. Zeanga lovede alting, uden at betænke, hvad videre Følger det kunde have. Denne Krigsguden's unge Præst giorde hende derpaa det Forslag, at hun maatte skiule sig under hans Ordens Klædedragt. De giorde Aftale med hinanden, at han Dagen efter ved Solens Nedgang skulde komme paa dette samme Sted igien. Zeanga gik nu med mere Munterhed, end hun ellers pleiede, tilbage igien til Palladset, og hendes Medsøstre tilkiendegave hende den Glæde, som de havde derover. Hun betragtede denne Dag deres Selskab med meer Rolighed og Taalighed, og hun mærkede, at det Venskab, som den ene viiste imod den anden, grundede sig ikkun paa de Tanker, ved hende at see Tollet formeret paa dem, med hvilke de kunde dele deres Ulykke.

Den bestemte Tid brød nu frem. Zeanga forsømde ikke, at forføie sig hen til Lysthuset. Præsten indfandt sig ogsaa virkelig, og var forsynet med alt det, som var fornødent til hendes Forklædning. Han opmuntrede og satte Mod i hende. Vi have mistet en af vore Præster ved Døden, sagde han; og jeg har Befaling, at besætte hans Plads med en anden. Denne Person kan du nu forestille, og man vil derved ikke falde den allerringeste Mistanke. Herpaa iførde han hende den præstelige Talar; bandt de hellige Armbaand om hende; bestrøg hen-

hendes Ansigt med den Farve, hvoraf Præsterne pleiede at betiene sig, og satte den Hue paa hendes Hoved, som de brugde. Nu gik de ubehindrede igiennem tive Vagter, og inden en kort Tid kom de til Præsternes Tempel.

Zeanga blev forestillet den hele Forsamling, som en ny Præst. Saasnart man i Palladset mærkede hendes Bortvigelse, blev der paa det nøieste søgt efter hende. Man udlovede store Belønninger til den, som kunde bringe hende tilveie igien. Men da hun var ingensteds at finde, stillede man sig dog let tilfreds derover. Keiseren selv, som nu var kommen sig igien, tænkte lidet paa en Persons Forliis, som han neppe engang havde seet. Den unge Præst, som havde rædet hende ud fra Palladset, kom ikke til at nyde de Frugter af hans Foretagende, som han maaskee havde lovet sig selv i Omgang med Zeanga. Han fik endnu selvsamme Nat Befaling af Overpræsten, at foretage en lang Reise i vigtige Anliggender, hvilken han strax maatte tiltræde; thi Ordenens Love udkrævede den strængeste Lydighed, og han kunde ikke engang faae Tid til at tage Afsked med Zeanga.

Hun blev altsaa overladt til sig selv allene, og hun var nu nødt til at spille den Rolle, som hun havde begyndt. Hun blev undervist i alle Templens Hemmeligheder. Hun saae den hellige Ridkierhed, med hvilken Præsterne opfyldte deres

Plig-

Pligter, deres Guddoms Dyrkelse, til hvilken altid tolv Præster, som paa sine visse Tider bleve afløste af andre, paakaldede og anraabede i uophørlige Bønner, og som man dagligen søgde at forsone ved nogle slagtede Mennesker og ved Røgen af nogle endnu varme Hierter. Den unge Zeangas blielige Siel blev snart henreven ved dette Exempel. Hun forrettede sine Embeds Øvelser med den største Iver. Ja, hun skatterede sig lykkelig, midt i hendes Ulykke at være kommen i en Tilstand, hvilken hun holdt for at være den helligste iblandt alle. Hun troede dengang at erfare, at Dyden ikkun bestaaer i de Begreber, som vi giøre os om den. Men midt under disse Beskæftigelser opstieeg Tanken ofte hos hende om Ibben og om hendes forrige Lykkalighed, i hvor megen Umag hun endog giorde sig, at slaae Tankerne bort om alt det, som ikke hørde med til hendes nærværende Bestemmelse. Endogsaa ofte, naar hun laae knælende ned for Krigsgudens Billede, trillede Taarene ned over hendes Kinder, hvilke Præsterne holdt for at være Andagtstaarer.

Et Aar var nu forløbet i denne Tilstand, og Zeanga blev efter samme Prøvetid erkiendt for dygtig til offentlig at forestaae en Præstes Embede. Leiligheder dertil viiste sig snart.

Mexicanerne havde tilfægtet sig en herlig Seier over Krigshæren fra Tlaskala, og Keiseren havde tvunget denne Stat til at indgaae en skammelig

Fred.

Fred. Mozuma, Keiserens ældste Søn, en 12 Aars gammel Prinds, havde selv befundet sig ved Armeen. Han var kommen triumferende tilbage, og de mexicanske Digtere sang, at man havde hans Klogskab og Tapperhed allene at takke for Seieren. Rygtet gik endog, at han engang havde været i Fare, at falde i Fiendernes Hænder. Alt dette bevægede Keiseren til at anordne en stor Taksigelsesfest til Krigsgudens Ære, paa hvilken Fest der skulde ofres 500 Krigsfanger til ham. Dagen dertil blev bestemt. Keiseren selv begav sig med hele Hoffet op paa Taget af Templen, hvor man havde sat Offerstenene. Ved en af disse Stene stod Zeanga med Offerkniven i Haanden. En utallig Mængde Folk havde forsamlet sig der rundt omkring. Nu førde man Offerslaverne frem til Templens Trappe under Klangen af huultlydende Pauker og Instrumenter. I en frygtelig Orden bleve de alle fordelte til Offerstenene. En af disse Ulykkelige nærmede sig til Zeanga. Hun løftede sine Øine op, og saae paa ham: Ibben! raabde hun, og sank i samme Øieblik ned i Afmagt. Ibben, som hørde sit Navn blive nævnt, kiendte strax Zeangas Røst. De forbausede Tilskuere saae der en halvdød Præst i Offerslavens Arme. Ingen var i Stand til at opløse denne Gaade, og den hele Ceremonie blev ved dette Tilfælde afbrudt. Endelig slog Zeanga Øinene op. O, min allerkiereste Zeanga, raabde Ibben, skal jeg her see dig igien? Hvor ført maae Døden nu være mig, da jeg skal mod-

modtage den af dine Hænder! Disse Ord oplyste den hele Hemmelighed. Nu kiendte man den undvigte Zeanga, og faldt i den største Forundring over at finde hende i præstelig Dragt blandt Krigsgudens Præsteskare. Hendes ulykkelige Kierlighed rørde enhver.

Alle Tilskuerne vare endnu henrykte i en stum Forundring, da den unge Mozuma kom pludselig henspringende til Ibben, med de Ord: jo, det er den samme! det er ham selv! — Hvad er dette? Hvad har dette at betyde? saaledes hørde man adskillige Stemmer iblandt Tilskuerne; og den unge Prinds hoppede stedse paa eet Been og raabde: det er den samme! det er ham selv! — Hvem er det da? spurgde Keiseren ham. Det er den samme, sagde Mozuma, som ædelmodigen skienkede mig Livet i en Fægtning, da jeg var falden i hans Hænder. Du tager feil, min Prinds, sagde nogle af Hoffolkene. Hvad? raabde Mozuma, tager jeg feil? kiender jeg ham ikke klarligen igien? seer jeg ikke den Talisman hængende om hans Hals, som min Moder hængde om min Hals, da jeg drog ud med Krigshæren, og som skulde beskytte mig for Fiendernes Vold og Magt. Det var det eneste, som han tog fra mig, da jeg var i hans Magt, og da han havde kunnet berøve mig mit Liv! O, dersom ingen anden vil takke ham for hans Ædelmodighed, for mit Liv, saa vil jeg gisre det. — Ha! raabde Ibben, saa var det dig,

som

som mit Spyd forskaanede i Træsningen. Jeg var alt for stolt til at besmitte mig med en saa pyntet Drengs Blod. Men havde jeg vidst, at du var denne Tyrans Søn, saa skulde jeg have gjennemboret dit Hierte, om du endog havde havt tusinde Liv; jeg skulde have drukket af din Hierneskal, og have giort mig et Livbelte af din Beenrad. I dette Øieblik, da jeg gaaer til min Død, skal jeg i en Triumftone synge dette, som jeg havde vildet giøre, for Tyrannens Øren.

Keiseren følede her første gang en aldrig forhen følet Veemodighed. Monarken var nu første gang i hans Livestid høimodig. Udbeed dig en Naade af mig, sagde han. Jeg forlanger intet, svarede Ibben, uden Frihed for mig og Zeanga. Jeg vil kysse Støvet for dine Fødder, om du bevilger mig dette, i hvor stor Afsky jeg endog tilforn har havt for dig. Keiseren gav dem strax deres Frihed. Han vilde endnu giøre mere; han vilde ophøie Ibben til en Ærespost ved sit Hof. Nei, raabde Ibben, jeg vil ikkun erindre dig om det Ord, som du haver givet mig; jeg har intet videre forlangt af dig, end min og Zeangas Frihed, og derfor takker jeg dig, som for den største Velgierning.

Keiseren taug stille; men foranstaltede dog hemmeligen, at Ibben og Zeanga ikke i deres Frihed skulde lide Mangel; og da Præsterne, som alle havde været Vidner til det Passerede, foreslillede Kei-

Keiseren, at saadant hans Forhold var ganske stridigt imod Templens Love, og paastode, at da Jbben engang havde været bestemt til Offer, saa maatte han ogsaa nødvendig blive ofret tilligemed de andre; samt end videre forlangede, at Zeanga skulde ligeledes straffes med Døden, fordi hun havde bedraget Ordenen, og truede med Krigsgudens Hævn og Vrede, naar man ikke vilde opfylde deres Villie: Saa tilbød Keiseren dem tusinde Pund Sølv. Dette imodtoge de og lovede, at de nu nok skulde tilfredsstille Krigsguden ved deres Bønner.

Jbben og Zeanga reiste bort fra Mexico, og begave sig til deres forrige Bolig. De fik der Underretning om Kokonors og hans Frues Død; og fældede nogle barnlige Taarer paa deres Grav. Efterat de paa nogen Tid havde opholdt sig paa dette deres første Lyksaligheds Sted, saa forlode de Riget, og droge hen til en fiern Orken, som var beboet af faa lykkelige Familier, og over hvilken en Tyrans Jernscepter endnu ikke havde hersket.

XXII.

Sidnei og Silli.

En Historie.

Sidnei var en af de fornemste Officerer ved de engelske Tropper i Indien. I en Krig, som de

 førde

førte med en indianſk Nation, saae han i en Fægtning, som faldt ud til Engellændernes Fordeel, en Europæer iblandt Indianerne, som fægtede reent rasende, men blev endelig efter Sidneis Befaling taget fangen, og bragt levende til ham, ganske blodig og udmattet. Sidnei faldt i Forundring over denne Fanges ædle Mine, imedens han lod hans Saar forbinde; men han forundrede sig endnu mere, da Fangen noget derefter aabnede sine Øine, og raabde: Ach! skal jeg endnu see Dagens Lys, endnu see Mennesker, og ikke saae dem dræbte! Han kastede sig derpaa omkring i Sengen, og vilde oprive sine forbundne Saar; men man hindrede ham derfra, og han faldt atter i et stærkt Raserie. Sidnei befalede, at man strax skulde kalde paa ham, saasnart den Fremmede kom til sig selv igien. Dette Raserie, sagde han, er unaturligt, og det menneskelige Hierte maae visi være blevet tvunget dertil ved en stærk udvortes Magt.

Sidnei kom tilbage igien til den Ubekiendte, da han aabnede sine Øine, og giorde endnu engang Forsøg paa at oprive sine forbundne Saar. Fuld af Ædelmodighed, holdt Sidnei hans Hænder, og raabte til ham: "Hvad er det, De vil foretage sig? De er jo ikke iblandt Vilde; Engellænderne ere Mennesker." — "Mennesker? svarde den Fremmede fuld af Fortvivlelse — det er just de Uhyrer, som jeg ønskede at kunne ødelægge. O, dersom der er en Gnist af Medlidenhed i eder, dersom I

ere

ere ikke ganske Bisrne og Tigere, saa overlader mig til min Død; det er min eneste Trøst. O Himmel, giør Ende paa mit forskrækkelige Liv! Eders Hielp er forgieves; jeg skal vide, at forskaffe mig Døden." — Dette sagde han, trykkede Hovedet ned i Dynen, og græd høit. Ved Sidneis utrættelige Omsorg kom han sig dog efterhaanden, og beholdt Livet imod sin Villie. Han sukkede og græd stedse, og man merkede, at en indvortes Smerte pinede hans Hierte. Imidlertid var han bleven rørt over Sidneis overordentlige Omsorg for ham, og i et af hans rolige Øieblik, sagde han til sin Velgiører: "Jeg seer, De er et Menneske, og at Deres Hierte er ikke ganske følesløst. Men ach, har De den Tanke, at jeg kan være taknemmelig imod Dem? hvorfor opholder De mit Liv, denne Kilde til de blodigste Qvaler? O, da jeg har fundet et velgiørende Menneske, saa skiænk mig Døden!" — Hvad, svarede Sidnei, i det han tog fat paa Fangens Haand, saa vil De ikke elske mig? Sidnei kan maaskee trøste Dem; han er en Ven af de Ulykkelige. —

"Ja, der findes Venner! raabde Fangen; ach, jeg har levet alt for længe. —— De har seet mig forasende, blodtørstig — Menneskene have giort mig dertil." Herved udgydede han en Flod af Taarer. "Jeg er ikke grusom, blev han ved, jeg er intet Uhyre, jeg har et Hierte — — ja, og det er min Qvale." — —

Sidnei omfavnede ham. "Vær De kun trøstig, kiere Yngling, sagde han, mit ganske Hierte staaer aabent for Dem. Jeg har seet det af Deres Ansigt, at denne Grusomhed ikke er Dem egen." — —

"Ja, min Herre, svarede den Fremmede, jeg er intet mindre end et Umenneske; De maae selv domme om min Fortvivlelse; jeg er bleven tvungen til at fornedre mig, og saaledes vanære min Natur. — — Jeg har Afsky for mig selv."

"Men, min Kiere, sagde Sidnei, hvor har De da levet? iblandt de vilde Dyr?" — "Gid jeg havde levet iblandt dem! sagde Fangen; nei, jeg har levet iblandt Mennesker, midt i Paris."

Den ædelmodige Engelænder bragte det uformerkt dertil, at han fortælte sine ulykkelige Hændelser saaledes:

"Jeg er født i Paris, sagde han, min Fader var en Adelsmand fra Landet, og ikke rig. Han havde gaaet i Krigstienesten, og ægtet et fornemme Fruentimmer, der var ligesaa dydigt som skiønt. Hun døde, og efterlod min Fader med mig og en Datter, uden synderlig Formue. Mig var en meget øm Følelse medfødt; og det er Kilden til min Ulykke og min Kummer. Min hele Siel var ikke andet end Ømsindighed og Menneskekierlighed. Jeg opvoxte med den Tanke, at Dyd, Retskaffenhed og ædel

ædel Følelse giorde lykkelig; at Menneskene vare tienstvillige og tilbøielige til at trøste hinanden, og at staae hverandre bi. Jeg kiendte dem ikkun af Bøger, som fortælte mig meget om Helte, om redelige Venner, og min Siel stod aaben for dette angenemme Bedragerie. Med disse Følelser traadde jeg ind i denne Verden. Min Fødsel, Smag i det Skiønne, Begierlighed efter at behage, og Oprigtighed, vare mine Fortrin, hvorved jeg haabede at blive lykkelig. Jeg troede Usandhederne i det almindelige Liv, jeg satte Tillid til de Store, og til dem, som udgave sig for retskafne Folk, for Venner, for Velgiørere. — — Kort, jeg troede alt det, som burde være paa Jorden, men ikke er der.

Min Faders Omstændigheder forværrede sig dagligen. Min Søster var bleven givt med en meget velhavende Adelsmand. Jeg havde en vis Sielens Høihed, som ikke tillader os at krybe, at hykle, og derved at giøre sin Lykke. Jeg søgde at fortiene mine Venners Høiagtelse, som vare mit Hiertes høieste Lykke, og fornemmelig min egen, som var mig endnu langt mere værd. Jeg fik fri Adgang til de anseligste Selskaber. Jeg havde endnu en Yndlingsdrøm: jeg tænkde, naar man var rig, saa maatte man ingen anden Lykke kiende, end den, at være nyttig og giøre vel.

Nu merkede jeg, at jeg maatte alvorligen være betænkt paa min Lykke; jeg saae Ulykken nærme sig

med snare Skridt. Man sagde mig, at jeg havde Gaver og Dueligbed til at imodsiaae den. Nu lærde jeg først at kiende Menneskene. Min Fader sagde mig, at han ved en Proces havde tabt alt, hvad han eiede; thi han havde ingen anden Bistand havt, end sin retfærdige Sag. Jeg vidste min Pligt. I nogle Aar greb jeg alle anstændige Midler til at lette min dyrebareste Faders Armod. Han var fattig, og derved desto mere værd for mit Hierte. Jeg smigrede mig, da jeg havde Adgang til de Store, at min Nød skulde røre dem; uden at rødmes og uden Stolthed, aabenbarede jeg mine bedrøvelige Omstændigheder for dem, og især min gamle Faders Taarer. Men jeg blev fra en Tid til en anden afviist med kolde Løfter, uden nogentid at faae Bistand af dem. Jeg blev tilsidst træt og leed af denne grusomme Følesloshed, og haabede at finde den Følsomhed hos de Lærde, som de Store havde nægtet mig. Disse Menneskenes Lærere, tænkde jeg, besidde vist alle de Dyder, som de dagligen med saa megen Veltalenhed anprise. Med ædel Fortrolighed skyndte jeg mig til dem, men jeg græd mine Taarer i deres Skiød, ligesom i et tørt Land. Nu gik jeg til de Rige — — der blev min hele Siel ørkenisk! De søgde ikke engang at skiule deres Umenneskelighed. Man maae langt snarere vente Bistand af det allerfattigste Menneske; af det kan man dog endnu erholde Medlidenhed, denne søde Trøst, som stander Hiertets Taarer.

For-

Fornærmet og forkastet af alle, havde jeg tilsidst gjennemgaaet alle Stænder, for at finde et Menneske, men forgieves. Fuld af Fortvivlelse, i mørkt Raserie kastede jeg mig for min Faders Fødder. "Ach, min Fader! vi ere nær ved den yderste Elendighed. Det Haab, at min Ungdom skulde være Deres Alderdoms Støtte, er nu ogsaa forsvundet. Alles Hierter ere tillukte for mine Taarer. Hvorledes skal det gaae Dem, min Fader? — "Som Gud vil, svarede den værdige Olding; skulde det vel falde mig tungt at dø? Kun du, min Søn, forgaarsager mine Taarer. Naar jeg nu dør, saa efterlader jeg dig al min Ulykke. Gaae fra mig, og lad min Skiebne ikke bekymre dig; sørg for at opholde dit Liv, dette er mit. Glad vilde jeg være, naar jeg kun maatte see dig lykkelig. Med disse Ord trykkede min Fader med svage Arme mig op til sit hulkende Bryst. — — Ach, det Billede svæver mig endnu tydelig for Øine!

Jeg vil ikke beskrive alle de Ydmygelser for Dem, som jeg lod mig befalde, alle de ubehagelige Midler, som jeg anvendte, for at hielpe min Fader. Jeg havde tilforn vist allehaande Tieneſter imod mange, som jeg holdt for mine Venner; men neppe havde jeg nu faaet Anseelse af en Ulykkelig, førend de forsvandt som en Taage for mine Øine. Endnu blev en Hielp tilovers for mig: min Svoger elskede min Søster, som min Fader siedse havde elsket saa underlig smt, og som han havde giort meget Godt

imod. Hun, ventede jeg, skulde bevæge hendes Mand, til at staae min Fader bi. Jeg skyndte mig til hende. Hun tog imod mig med en Koldsindighed, som min Kierlighed ikke strax tillod mig at lægge Merke til. Jeg aabenbarede mit Anliggende for hende. Ved hvert Ord viste hun i sit Ansigt mindre Tilbøielighed og Fortrolighed. Hendes Mand lod bygge, var hendes Svar, han havde selv Børn. Min Fader, føiede hun til, har forseet sig i sin Opførsel; han har desuden andre Venner og Paarørende, som er rigere, end vi, for dem kunde han aabenbare sine Omstændigheder; men du, formedelst hvad for et besynderligt Tilfælde har du ingen Betiening? du vil nok aldrig lære at giøre din Lykke. — — Jeg vil aldrig lære at være umenneskelig; jeg vil gaae fra dig, grusomme, ubarmhiertige Søster! din Fader, som elsker dig inderligen, dør i Elendighed. Ulykkelige! ach at dine Børn ikke engang maatte straffe dig for denne Forbrydelse! — — Jeg kom til min Fader, jeg vilde dølge den ny Smerte for ham, men den laae alt for tungt paa mit Hierte. Uden selv at vide det, sad jeg og fortælde det. Han følede den hele Byrde af denne Ulykke, men han bar den med Mod og Taalmodighed. Han undskyldte endog min Søster: du maae tilgive hende, sagde han, hun maae adlyde hendes Mand, og hendes Børn — — O min Fader, raabde jeg, just det skulde hun allermeest erindre, hvad hun er dem skyldig!

Ach,

Ach, min Herre, jeg har endnu ikke fortalt Dem Alt. — — Min ulykkelige Fader blev sat i Arrest. Jeg faldt hans Creditorer til Fode, men de stødte mig fra dem med Vildhed og Ubarmhiertighed. Der var nu ingen Hielp for mig. Jeg havde solgt Alting. Foreſtil Dem engang det skrækkeligſte Billede: Min Fader i Arrest, hvor han skulde saa godt som døe af Hunger, hans Søn i Elendighed, forladt af hele Verden, og omringet af Uhyrer. — — Min Herre — — jeg er af Stand — jeg kan ikke være krybende, jeg tænker for høit dertil — — Naturen raabde til mig, jeg opofrede mig — (her afbrød en Mængde Sukke og Taarer den Ubekiendtes Stemme,) jeg besluttede mig til at tigge for min Fader. Jeg gik ud om Aftenen, og bad de Uhyrer, som jeg gierne havde dræbt paa Stedet, om en Almisse. —

Ved disse Ord omfavnede Sidnei, som Taarerne trillede ned ad Kinderne, den Fangne. "Ach, elskværdige Skabning, sagde han, hvilken ædel Siel har De! hvor værdig er De, at have Glæde paa Jorden!"

Jeg var endnu ikke nedbøiet nok, blev den Fremmede ved; man satte mig fast som en skarnsagtig Lediggænger; jeg raabde forgieves, at jeg bad ikkun om Almisse for min Fader, som sad i Arrest. Jeg bad mine Paagribere, at de af Menneskekierlighed — — men man sperrede mig ind. Jeg kom

endelig for min Dommer. Jeg fortælte ham reent ud Alt; jeg bad ham indstændig om hans Hielp. Den rørte Dommer lod mig løs, og lovede mig Bistand. Men han døde, og jeg var ulykkalig, og uden Haab. Alderdommen var tilsidst min Faders eneste Beskyttelse, og han blev løsladt. Jeg fik en middelmaadig Betiening paa et Koffardiskib. Min første Omsorg var, at jeg kunde faae min Fader med paa Skibet, for at flygte bort med ham til Asien. Maaskee, sagde jeg, finde vi der endnu Skabninger, som have menneskelig Følelse. Maaskee kunne vi der komme til at glemme Europa og vor Ulykke. De skulle der finde Livet bedre, min Fader; ach, jeg har ingen Ven, uden Dem!

Dette er ikkun en Deel af min Ulykke. Min største Sorg og Gienvordighed har jeg ikke endnu fortælt Dem; den lignede næsten den Kummer, som jeg udstod for min Faders Skyld. Jeg elskede. Et ungt Fruentimmer havde rørt mig; hun var eneste Datter, og var rig. Dette havde skullet tvinge mig til at undertrykke min Tilbøielighed; men jeg gav ikke Velanstændigheden, men ikkun blot Kierligheden Gehør. Julie, saa heed den Elskværdige, ilede mine Ønsker i Møde; vi sagde hinanden, at vi elskede hverandre. Dette var den eneste Hemmelighed, som jeg skiulte for min Fader. Unge Folk forstaae sig slet paa Forstillelse. En af Julies Paarørende opdagede vor Kierlighed. Han lod mig kalde til sig. Min Herre, sagde han, jeg vil strax

tale

tale oprigtig med Dem, og jeg haaber, det vil ikke forsmæme Dem. Jeg holder Dem for en Mand af Fortieneſter. Deres Perſon opvækker Høiagtelſe, og jeg har merket, at min Søſterdatter har følet Deres Vard. Mig ſynes, at De har en fiin Følelſe af Ære og Pligt; De har ingen Formue, og min Søſterdatter er rig. Alt nok, ſvarede jeg hurtig, De viſer mig min Pligt og min Ulykke. De ſkal ſee, hvem jeg er.

Jeg ſkyndte mig hiem, og i det Øieblik, jeg med min Fader forlod Europa, ſkrev jeg et Brev til Julie, hvorudi jeg aabenbarede hende mit hele Hierte, og den Ulykke, ſom ſkilde os ad. Jeg ſagde hende, at jeg var fattig, at jeg flygtede fra Europa, og bad hende at forglemme mig. De maae ſelv tænke, hvor meget dette Brev koſtede mig. Jeg reiſte endelig bort med min Fader. Jeg aabenbarede min Tilbøielighed for ham underveis, og den elſkværdige Olding græd paa ny over min Skiebne. Vi kom til Indien. Et ſlet Menneſke ſkilte mig blot af Ondſkab ved min Betiening paa Skibet. Jeg geraadede derved i den ſkrækkeligſte Armod. Jeg anraabde Menneſkeligheden, jeg viiſde min Faders graa Haar og hans nære Grav; men alle bortvendte deres Øine, og alles Hierter vare tillukte. Ach! de Indiſke Uhyrer ere ligeſaa gruſomme, ſom de Europæiſke! Der findes ingen Menneſkelighed paa Jorden! Endelig toge vi vor Tilflugt i en Hule paa Kyſten; ogſaa der gnævede Elendighed og Hunger

min

min Fader. Neppe endnu i nogle Dage opholdt jeg hans Liv med Safter, som jeg udpressede af Urter. Han døde. Smerte, Fortvivlelse og rasende Harme bemestrede sig mig ganske. Jeg sprang i den Tilstand ud af Hulen. Da saae jeg en Hob Indianer, som fægtede imod Europæerne, disse, som vilde være de bedste, de første iblandt Menneskene. De har selv seet mit bittre Raserie imod dem. — Min Fader er død — er død af Hunger! — Ach, min Herre, hvorfor har De søgt, at opholde mit Liv; det er mig utaaleligt. Hvorledes skal jeg faae Ende paa min Ulykke, uden at døe? — De er dog menneskelig — lad mig derfor døe."

Nei, De skal ikke døe, raabde Sidnei, og omfavnede ham. Værdige Mand, De har fundet et følsomt Hierte, en Ven. Ikke alle Mennesker ere Uhyrer. De skal erfare, at der endnu findes Følsomhed, Menneskekierlighed og Omsindighed. Jeg vil være Deres Fader. Hvad er Deres Navn? — "Silli." — Nu min kiereste Silli, De er da min Søn. — Ach, min Velgiører, min Fader, min Fader er ikke mere!"

Silli blev bedre. Nogle Dage derefter sagde Sidnei til ham: Kom, min Kiære, jeg vil forsone Dem med det menneskelige Kiøn. Han førde ham derpaa ind i et Telt i Nærheden. Hvilket Syn! En ubeskrivelig Scene! Silli omfavnede der sin Fader. Oldingen omfavnede vexelviis ham og Sidnei.

nei. "Ædelmodige Fremmede, sagde han, De giver mig den bedste Søn igien. Føler De denne Scene ganske? Synet er himmelske; det er Deres Gierning." Sidnei fortælte dem, efter Sillis Forlangende, at han selv var kommen ind i Hulen, og havde fundet hans døende Fader i en Banians (*) Arme, som hialp ham til Live igien og bragde ham Spise. "De seer nu, sagde han videre, at der findes ogsaa Mennesker iblandt Indianerne. Jeg lod derpaa Deres Fader bringe herhid." — "Ja, min Søn, sagde den Gamle til Silli, ham har jeg at takke for mit Liv. Jeg var nær Døden, jeg slog endnu engang mine Øine op, og søgde efter dig; en Ubekiendt stod da hos mig, og hældede mig en Drik i Munden, som kaldte mine Livcaander tilbage; han gav mig Næringsmidler, som oplivede mig; men jeg saae ikke min dyrebare Søn. Nu seer jeg her min Alderdoms anden Støtte." — Dette føiede han til, og vilde i det samme kaste sig ned for Sidneis Fødder.

Hvad er det, De vil giøre? sagde den ædelmodige Sidnei; jeg er lykkeligere end De; jeg giør mig to ædle Hierter forbundne. Betragt mig i Fremtiden som Deres trofaste Ven."

O Sidnei, hvor lykkelig var du, og hvor høiligen fortiente du din Lykke!

En

(*) Et Slags Indianske Geistlige.

En Dag sagde denne fortræffelige Mand til dem: "Jeg har endnu intet giort for Dem, mine Venner; jeg maae ogsaa giøre det Liv behageligt for Dem, som jeg har givet Dem igien. Det mangler endnu i mine Øyne. Min kiere Silli, har De ikke fortælt mig om et værdigt Fruentimmer, som De elstede? — "Ach, Kierligheden, min dyrebareste Velgiører, raabde Silli, maae dse i mit Hierte; jeg maae ingen anden Følelse kiende, end Taknemmelighed." — Min kiereste Ven, svarede Sidnei, jeg maae see Dem fuldkommen lykkelig. Jeg vil vende tilbage til Europa igien, jeg vil reise til Paris, og vil ledsage Dem dertil."

De forlode strax derefter Indien. Vor Menneskeven traf Silli ofte underveis i en bedrøvet og sørgmodig Stilling; tungsindig betragtede han Havet og græd. Julies Billede svævede ham for Øine. Jo nærmere han kom sit Fæderneland, desto mere qvælede hans Tungsindighed ham. Ach, sagde han ved sig selv, om jeg nu skulde see en anden lykkelig i min Julies Arme! Skulde jeg da ikke have Aarsag til, for evig at forlade Frankerig, og følge med min Velgiører til Engelland? Har jeg vel noget andet Fæderneland? — Men om Julie ikke er giøt, tør jeg da vel giøre mig Haab om at blive hendes Mand? Skal jeg misbruge Sidneis Godhed? Det skulde være utaknemmeligt, at forlange nye Prøver derpaa. — "

Dette

Dette sidste udtalede han saa høit, at Sidnei kunde forstaae det, hvilken var hos ham, uden at han tænkde derpaa. "Nei, sagde denne Ædelmodige til ham, og omfavnede ham uformodentligen: De maae ikke frygte for, at trætte eller udmatte mit Venskab; jeg har Dem at takke derfor, at jeg har kunnet bevise det imod Dem."

De kom til Paris. Silli ilede, ligesom bevinget af Kierligheden, hen til Julies Huus. Man sagde ham, at hendes Fader var død, at deres Lykkes-Omstændigheder havde meget forandret sig, og at Julie og hendes Moder levede for sig selv og i Skiul paa et ubekiendt Sted. Han spurgde sig videre frem efter dem, og fik endelig deres Opholdssted at vide. Hvad saae han der? Hans elskelige Julie i Elendighed, og ved slet Arbeide, hvormed hun ernærede sig kummerligen. Ach, min Julie! raabde han, og faldt ned for hendes Fødder. Hun gav et stort Skrig, og sank afmægtig hen i hendes Moders Arme, som selv var næsten uden for sig af forbavsende Forundring. Er det Dem, Silli? sagde Moderen til ham; De finder os her i en ganske anden Tilstand, end forhen.

Det er ubeskriveligt, hvad begge de Elskende følede, da Julie var kommen til sig selv igien. Hun fortælte Silli al hendes Ulykke. Forskudt af hendes Paarørende, sukkede hun i den største Trang, og ingen hørde hendes Klager. Hun havde ofte

tænkt

tænkt paa Silli, og sagt om ham: "Ach, om han endnu lever, saa er hans Hierte fuldt af os; han troer vist, at jeg er lykkelig!"

"Mit Hierte, sagde Silli, lever for Dem, allerkiereste Julie! ja, jeg vil aftørre alle Deres Taarer. Jeg vil udrive Dem af denne skrækkelige Tilstand, hvori De befinder sig."

Han skyndte sig til hans Fader, som var hos Sidnei. "Min Fader! min ædle Ven! jeg har fundet Julie, og det endnu langt smukkere, langt elskværdigere, end forhen." — Han fortælte dem derpaa Alt, og de grædde med ham.

"Velan, afbrød Sidnei ham med en ædel Hæftighed, vil De ægte Julie?" — "Ægte hende? raabde Silli — dog dersom jeg kun var i Stand til at udrive hende fra den fornedrende Armod!" — "Og De tvivler, om De kunde giøre det? svarede Sidnei med en rørende Tone; er ikke Sidnei Deres Ven?" — "Naar De faaer hende at see, min Velgiører, sagde Silli, naar De faaer Julie og hendes Moder at see, saa vil De vist føle Ulykkens hele Storhed og Værd. Silli spiiste endnu om Aftenen tilligemed hans Fader hos Sidnei, og han talte meget forigen om deres Venskab. "Elsker De mig, sagde han, saa forglem aldrig Deres Sidnei. Naar jeg er i Engelland, saa skal De, sagde han til den Gamle, have en omfindet kierlig

Søn

Søn der, som bestandig vil ære Dem, og De, min Silli, skal have en Broder og Ven." — Da de skildes fra hinanden, for at gaae til Sengs, omfavnede han dem fyrigere, end nogensinde før. Den anden Morgen skyndte de sig hen til deres Velgjører: — Hvor Silli fik følgende Brev:

"Mine Forretninger kalde mig tilbage til mit Fæderneland; jeg efterlader Dem, fortræffelige Ven, nogle ringe Beviser paa mit Venskab, som jeg evig vil føle for Dem. Hvor megen sød Henrykkelse har jeg Dem at takke for. — De, min kiere Silli, maae ægte Julie. Jeg ønsker, at De maae leve lykkelig med hende og med den bedste Fader. Jeg havde vildet bede Dem om, at føre mig hen til Julie, men De veed, hvilken Agtelse man skylder Ulykkelige. Lev vel, min Ven. Tael ikke noget om Taksigelse, jeg veed, hvad De har at fordre af mig. Hernæst faaer De Breve fra mig fra Engelland."

Sidnei.

Neppe havde Silli læst dette Brev, saa blev ham fem tusinde Pund Sterling (50000 Rdlr.) tilbragt. Han var tilligemed hans Fader ganske ubevægelige af forbavsende Forundring. "Himmelske Menneske, udraabde Silli, du unddrager dig vor Agtelse og taknemmelige Ærbødighed, og vore Taarer? Lad dog ikke dine Velgjerninger være saa grusomme! Und os den Henrykkelse, at vi maae kaste os ned for dine Fødder." — "Den englelige Siel!

sagde den Gamle: o min Søn, hvilket et Menneske er han! Ikke saadan en som vi.

Intet kunde sættes i Ligning med Sillis og hans Faders Taknemmelighed, og heller intet med den ædelmodige Engelænders Veldædighed. Man kan tænke, med hvilken levende Glæde Silli nu ilede til sin Kiereste, og hvad de begge følede.

Han ægtede hende, og kiøbte sig et lidet Landgods, hvor de tilligemed deres Forældre levede det lykkeligste Liv. Dagligen takkede de Gud og deres Veldæder. Silli erkiendte, at Ulykken havde sine Grændser, og Dyden bliver endog belønnet paa Jorden. Han tilgav alle Grusomme, fordi der endnu levede en Mand i Verden, som Sidney. Hans Siel blev mildere og han blev en sand Viis.

De fik ofte Breve fra Sidney. Deres Svar viiste ham altid deres gandske Hierte. Sidney maatte giøre en ny Reyse til Indien; de kunde altsaa ikke skrive saa ofte til hinanden. Hviket Tordenslag var det for Sillis Familie, da de nogen Tid derefter fik den Efterretning, at Sidney var død. Den Gamle blev syg, og hans Endeligt syntes ikke at være saa langt borte. Sidneys Død virkede saa stærkt paa Silli, at han overlod sig til den mørkeste Tungsindighed.

En Dag fordybede han sig i en Skov, som laae ved Landeveien. Der lagde han sig ned paa Jorden under et Træe, og græd og jamrede sig for

Sid-

Sidney. "Ach, du himmelske Engel, udraabte han, kan du og høre min Røst? Kan du see mine Taarer, og min hele Families Taarer? Skal jeg aldrig mere faae dig at see? O min inderlig elskte Sidney!"

"Han er i Dine Arme, sagde En, som i det samme kastede sig i Sillis Arme, og det var Sidney selv. Sidney! meer kunde den afmægtige Silli ikke sige. Han vaagnede igien. "Ja, min kiereste Silli, det er jeg selv, sagde Sidney, Venskab drev mig tilbage igien fra Verdens Ende hid til Dig. Jeg har ladet min Vogn kiøre hen til din Gaard, da jeg af en Bonde fik at vide, at du var her i Skoven; jeg har giort mig den Fornøielse at overrumple Dig."

"Er det og virkelig Dem selv, Sidney! Saa kom da med mig, for at see Frugten af Deres Menneskekierlighed, mine Børn, som høre Dem til. Er det vist, min Ven, at jeg omfavner Dem? Og hvor, for har man da villet saare og dræbe mig med den forskrækkeligste Efterretning, at De var død?" — "De skal faae det at vide; nu følger jeg med Dem." De kom først ind i den gamle Sillis Værelse; han kunde ikke formaae mere end strække sine Arme ud imod Sidney. "Min kiereste Søn! min Ven! Og paa engang kastede en elskværdig ung Kone, tre smaa Børn og Silli selv sig ned for Sidneys Fødder, og grædende omfavnede hans Knæer. Under Graadshulkningen hørde man intet, uden det Ord: Vor

Velgiører! Sidney løftede dem op, omfavnede dem, og græd med. Saadant et Syn kan ikkun en Dydefuld have! "Sidney, udraabde Silli ved denne Scene, føler De ikke det hele Henrykkende i Veldædighed?"

Sidney underholdt sig længe i Samtalen med Julie og hendes Mand; han berømmede hendes Ydighed og hendes Dyd. Børnene trængede sig frem til nye Omfavnelser. Den ældste Søn, sex Aar gammel, sagde til ham "Min Herre, min søde Fader har ofte sagt os, at vi skulde flittig bede for Dem; vi have ogsaa giort det hver Dag, og aldrig forsømt det — De er ogsaa vor Fader.

Sidney blev nogle Uger hos sine Venner. Den Gamle blev af Glæde frisk igien og paa ny oplivet. Sidney fortælde ham, at en farlig Sygdom havde givet Anledning til den Efterretning om hans Død.

Sillis Siel var nu fuldkommen rolig; han var ikke mere den mørke Menneskefiende. Han havde været saa lykkelig, at hans Syster maatte tage sin Tilflugt til ham, og han havde følet den sødeste Hævn; han havde beviist Velgierninger imod hende. Det var den største Fornøielse, at see hans Huus. Han delede sin Tid imellem sine Arbeider og sine stille huuslige Fornøielser. Han levede med sin fortræffelige Familie i en misundelsesværdig Tilfredshed.

Dagen

Dagen forend Sidneys Bortreise gave de ham et noget høitideligere Middagsmaaltid. Tilsidst blev fremsat en stor Pastete. Man bad Sidney at aabne Laaget paa den; han gjorde det, og saae en Hob Louisd'orer. Silli faldt ham om Halsen og bad ham, at tage imod de fem tusinde Pund Sterling igien, som han saa ædelmodigen have laant ham, og som han nu ikke mere behøvede, efterat han ved dem havde giort sin Lykke. Sidney vægrede sig ved at antage dem. "Jeg er allerede alt for høit belønnet; thi disse Penge have indbragt mig uendelig meget." Dette sagde han, og delede Pengene i tre Hobe. See der, kiere Børn, sagde han til Silles Børn; tager I disse Penge igien, de tilhøre eder; denne eneſtegang maae I være eders Fader ulydige. I maae ikke afslaae mig det." Sidney blev ved sin Paastand; han tog desuden endda en kostbar Diamantring af sin Finger, forærede Julie den. Madame, sagde han, Deres Mand vil tillade mig, at jeg giver Dem denne Ring til en Afmindelse om vort Venskab."

Sidney besaae engang Sillis Huus overalt. Han kom ved den Leilighed til et Værelse, som hans Ven med en vis Tilbageholdelse og med en ædel Modsættelse vægrede sig at vise ham. Dette opvakte kun hans Nysgierrighed mere. Han aabnede Døren og saae det, som han slet ikke havde ventet, sit eget Billede, ziret med Blomster, og den Overskrivt: Vor Veldæder! Han faldt Silli i Favnen.

"Hvad har jeg seet, fortræffelige Mand?" — Næst Gud den fornemste Gienstand for vor Ærbødighed, sagde Silli, og Ophavsmanden til vor Lykke. Dette er vor Taknemmeligheds Tempel, ædelmodige Sidney; mine Børn pryde den daglig med friske Blomster. Jeg listede Deres Billede fra Dem ved Deres første Ophold i Paris, og jeg lod det strax afkopiere, for at have det bestandig for mine Øyne.

Sidney skyndte sig hen til Julie: "Mine Venner, sagde han, vi maae ikke skilles fra hinanden. Jeg har ingen Kone og ingen Børn; De maae derfor fra nu af og bestandig være min Familie. Jeg vil tage Dem allesammen med mig til Engelland, og De maae ikke nægte mig det, at følge med mig og blive hos mig."

Han holdt sit Løvte, og tog dem alle med sig til et behageligt Landgods i Engelland, hvor han endnu lever ubeskrivelig lykkelig med denne sin kiere Familie, som han kalder dem.

XXII.

XXII.

Fong og Kiang,

eller

Venskabs Triumph.

En chinesisk Historie.

Under den berømmelige Keyser Yao *), hvis Afmindelse er meget hellig i China, levede to Kiøbmænd, Fong og Kiang, hvilke man der i Landet endnu den Dag i Dag er anfører som det fuldkomneste Mønster paa et oprigtigt Venskab. Den første besad ikkun en middelmaadig Formue, men den

*) I det Første Bind af den chinesiske Historie læser man følgende om ham: Keyser Yao var aldrig ret rolig paa sin Throne, undtagen naar han vidste, at hans Folk var veltilfreds, og var beskæftiget med at giøre sin Pligt. Denne Kierlighed til hans Undersaatter giorde ham høist opmerksom paa alt hvad der var til deres Tarv og Bedste. Ofte besøgde han selv Provinserne, erkyndigede sig omhyggelig om de Fattige, Enker og Faderløse, og med Eftertryk stod dem bi i deres Elendighed. "Folket lider Kulde! sagde han: deri er jeg Skyld. Det lider Hunger! Det er min Skyld. Det er lastefuldt! dertil er jeg Aarsag." — Ach, hvorfor er Verden ikke fuld af saadanne Fyrsters Afmindelse. Hvor længe har vi intet vidst af, at der var en Yao til, og vi ere fra Barnsbeen af vante til at høre de Navne, Tiberius og Nero. —

anden var overmaadelig rig. Det ulige Forhold imellem deres Lykkes Omstændigheder havde ikke kunnet svække denne lykkelige Sympathie, som føier to Hierter tilsammen, forener dem med hinanden, og, saa at sige, gior dem afhængige af hverandre. Man skulde have havt Ondt ved at skielne og afgiøre, enten Fong eller Kiang elskede stærkest. En Dag kom Kiang, da det blev Nat, til sin Ven, som han fandt allene. Kiang var bleeg, forvirret, og i den skrækkeligste Uorden; han saae sig forskrækket omkring, ret ligesom han frygtede for at blive forfulgt af nogen. For Himlens Skyld, hvad fattes dig? sagde Fong, som blev stærkt truffen af hans Tilstand; hvorfor er du saa forskrækket? hvorfor skielver du? Dersom jeg ikke kiendte dig desbedre, saa skulde jeg snart tænke, at du havde besmittet dig med en stor Forbrydelse, en Misgierning. — Kan du tvivle derom, svarede Kiang, med en dybt Suk. Denne Uroe, denne Skræk er ikke Dyden egen! Ja, Fong, jeg er det strafværdigste Menneske under Solen. Seer du disse Hænder? De ere farvede med den retskafne Outings Blod. — Hvad siger Du? O Himmel, Outing! — Ach ja, jeg har giennemboret hans Hierte med min Dolk; jeg holdt mig for at være fornærmet af ham ved et Ord; ved et Ord, som han døende svor mig til, aldrig at have sagt. Kort, han er død, og jeg lever. Jeg veed ikke, hvad for en Følelse der bevægede mig til, at unddrage mig fra den velfortiente Straf. O, min Ven; min Fong, jeg kaster mig nu hos dig ind i Venskabs

Arme!

Arme! — Jeg skal ikke gjøre mig uværdig til din Fortrolighed. — Kiang, jeg seer ikke mere din Forbrydelse, jeg seer blot din Ulykke. Det er skrækkeligt, at have myrdet et Menneske; du er langt meer at beklage, end Outing! Han døde med al sin Dyd, men du er et Rov for de Samvittighedsnag, som pine og martre dig. Aldrig vil denne Ulykkeliges Billede vige bort fra din Hukommelse; stedse og bestandigen vil du see ham, hvorledes han kryber bag efter dig, og viser dig sit dødelige Saar. Men jeg vil ikke fordoble din Smerte; du har giort Ret i at gjøre Regning paa din Ven. See, her er et Sted i mit Huus, hvor du kan vare sikker; ingen i Huset kommer derhen; jeg allene vil bringe dig din Mad og Drikke til. Kast dig nu ned i det høieste Væsens Skiød, i Skiødet paa Tien, (Chineserne kalde Gud Tien), som nu fæster sit Øie paa dig, anraab ham om hans Naade. Men i henseende til mig kan du være sikker, at jeg ikke skal forlade dig. Lev vel, min Ven! det gjør mig inderlig ondt, at jeg nu maae forlade dig; men jeg har for nærværende Tid ogsaa meget at sørge for og gjøre for min Familie, og jeg maae befrygte, at min længere Fraværelse kunde opvække en Mistanke.

Begge Venner omfavnede nu hverandre med Taarer, og Fong gik til sin Kone og Børn igien, som allerede vidste, at Outing var myrdet. Men hverken de eller noget Menneske vidste, hvem Gjerningsmanden var. Kiang havde nogle Dage før-

end dette Mord skede, udbredet det Rygte iblandt sine Bekiendtere, at han reisde hen til en sydlig Provins, hvilket endog hans Familie selv troede.

Jong forsømde ikke at bringe Mad og Drikke til sin Fange. Saa ofte han nærmede sig til ham, gav han ham sin Trøst og sine Taarer, og begge haabede, at Sagen skulde med Tiden blive glemt og bilagt. Ja, sagde Kiang til sin Ven, jeg kan maaskee vel skiule mig for Retfærdigheds Straf; men hvo skal beskytte mig for mit eget Hierte? Her vil jeg stedse finde mine Pødler, en evig Straf. — Med Ret lod du mig befrygte alt det, som jeg nu føler. Outings Blod skriger uophørlig i mine Øren. Ach, Jong, hvorfor maae jeg have en Hustrue, en Søn, en Familie? Blot allene for disse søger jeg endnu at bære et alt for elendigt Livs Byrde. En Misgierningsmand som jeg, har intet mere Magtpaaliggende at giøre, end at befordre sin Død jo før jo hellere. Jeg siger dig det endnu engang, ikke for min egen Skyld lever jeg endnu, men for andre, som jeg elsker mere end mig selv. Disse Følelser, min Ven, ville ikke være fremmede for dig. — Kiang, du har udviklet min egen Siel. Næst Tien elsker jeg intet saa høit, som min Hustrue og mine Børn. Langt fra ikke saa lykkelig som du, maae jeg anvende alle en ærlig Flids Midler, for at opfylde en Huusfaders Pligter. Hvad, om de nu i dette Øyeblik maatte miste mig! O hvilken Tanke! — Men, afbrød Kiang ham, forglemmer du da,

at

at du har en Ven? — Du veed, svarede Jong, hvorledes jeg pleier at tænke og handle. Af ingen, i hvem det endog er, skal man imodtage Velgierninger, førend man har udtømmet alle Midler, til at undvære samme. Du veed, hvor ofte vi have været til Ords om denne Punkt. Aldrig skal Egennytte herske i vort Venskab. Men dersom min Hustrue og mine Børn lede Mangel, saa skulde jeg ikke skamme mig ved, at tage min Tilflugt til dig. Du er deres anden Fader. Da har Vennen Pligter at opfylde, og vee den, som holder det fornedrende, at underkaste sig samme. Blot Utaknemmelighed søger at undvige for alle Velgierninger. Følelse af Taknemmelighed er unægtelig den sødeste Fornøielse.

Jong var opmerksom paa alt, hvad der blev talet om det paa Outing begangne Mord, endog paa de allermindste Rygter. Han hørde, at man opsøgde Gierningsmanden af visse Formodninger, at Mistanken tog til; og at endelig alle bleve enige om, at anse en Uskyldig for Gierningsmand, saa at Ming blev lagt i Arrest i Lænker. Dette var maaskee den dydigste Mand i hele Landet. Man havde seet ham hos Outing nogle Øieblikke tilforn, førend Kiang havde myrdet ham. Mings Fiender (thi Dyden har flere end Lasterne) havde fremstillet falske Vidner, og han var i Fare at ligge under. Jong var vidende om alle disse Omstændigheder. Hvor blødede hans Hierte i ham! Han vidste Sandheden; han hælede den Skyldige i sit Huus; men

denne

denne Skyldige var hans Ven; Kiang havde taget sin Tilflugt til hans Venskab; havde kastet sig ind i hans Skiød, ind i en Helligdom. Imidlertid sad Ming i Fængselet og forsmægtede; han skulde omkomme, han skulde omkomme med Forsmædelse og Skam! Song var i denne forskrækkelige Stilling uden for sig selv; man kunde af hans Ansigt læse hans Siels yderste Uroligbed. Naar han stial sig hen til Kiang, saa flode Taarerne ned ad hans Kinder. Kiang kunde letteligen merke denne hans Uroligbed naar han betragtede ham, i hvor meget hans Ven endogsaa sogde at dølge og skiule den for ham. Song, sagde han, en hemmelig Kummer har paa nogle Dagestid fortæret dig, og den synes at formere sig, naar du seer mig. Dølg den ikke længer for mig! Er der noget at befrygte for mig? O, min Ven! — — jeg skal vide at døe. Jeg har fortient min ulykkelige Skiebne. — Ja, din ulykkelige Skiebne! Det er virkelig en Art af Kiendetegn paa den Forkastelse, hvormed Tien synes at have betegnet dig. Ja, Kiang, din Skiebne fortiener min hele Medlidenhed. Man er meget at beklage, naar man styrter Uskyldigheden i Fordærvelse. Tilgiv mig! Uroligheden overvinder mig! ach! jeg vilde ikke giøre din Lidelse bittrere.

Song ophørde ikke at sukke og udgyde stille Taarer. Kiang sogde forgieves at trænge ind i ham, at han skulde forklare sig. Han iagttog en melancholisk Tavshed, vendte Øinene op imod Himmelen, om-

omfavnede sin Ven med Hidsighed, og vigede tilbage fra ham med en Art af Skræk. Endelig forlod han ham, uden at have tilfredsstillet hans Nysgierrighed. Han gik uden for sit Huus. Her hørde han et almindeligt Raab og Skrig: Ming skal lide den Straf, som Manddraberen har fortient. Jong trængde sig igiennem hen til Retterstedet; Skaffottet blev allerede opreist; han hørde en Mængde Borgere sige imellem sig selv indbyrdes: Hvor var det mueligt, at Ming kunde begaae et Mord, han, hvilken vi alle betragtede som Dyden selv? Kan man vel, efter saadant et Exempel, troe det gode Navn og Rygte? Nej, Menneskene ere Bedragere! Jong sagde til sig selv i det inderste af hans Siel: Skal da Uskyldigheden saaledes lade sig forhaane og bespotte! ikke nok at Ming dør; en evig Skam skal endog følge ham i Graven! hans Afmindelse skal være fordømt til en stedsevarende Forhaanelse! Og jeg, jeg, som veed Sandheden, jeg skal lade Justitiens fælde en uretfærdig Dom! O Gud, og jeg skal ikke bringe Sagen for Lyset? — — jo, jeg maae — — jeg formaaer det ikke. — —

Tumlen blev stærkere; Ming blev hentet ud af Fængselet, og skulde nu inden faa Øieblikke ende sine Dage under Bøddelens Haand. Jong saae ham langt borte, blev rørt af Medlidenhed, greben af Smerte, af Fortvivlelse; hans Siel blev inderlig oprørt ved Synet af en 70 Aars gammel Olding, der blot anraabde Himmelen til Vidne om sin Uskyldighed,

dighed, uden at anklage sine Forfølgere. Ham fulgde hans Familie, som badede sine Øine i Taarer under bestandigt uafbrudt Klageskrig. Nu ilede Fong hiem til sit Huus, sagde til sin Hustru, at han havde en Hemmelighed at betroe hende, aabenbarede hende derpaa i en Hast den hele Historie og Tildragelse med Kiang, fordrede en Eed af hende til Pant paa hendes Tavshed; føiede til, at han overlod nu til hende den hele Omsorg for sin Vens Skiebne, og derpaa fløi han hen til denne hans Ven: Kiang, jeg maae forlade dig — — Min Kone veed alting; forlad dig paa hendes Tavshed og ligeledes paa hendes Iver for dit Vel. Jeg kan kun endnu sige dig et eneste Ord — — — Du skal erfare, hvor høit jeg elsker dig — — jeg anbefaler dig min Kone og mine Børn; nu er det Øyeblik forhaanden, da jeg beder om dine Velgierninger for dem. — — Omfavn mig min Ven, og erindre dig — —. Mere kunde Fong ikke tale, saa stærkt og dybt var hans Siel nedbøiet. Kiang vilde spørge ham om meget, men han rev sig ud af hans Arme, vendte tilbage til hans Kone og Børn, trykte dem med inderlig Kierlighed til sit Bryst, og rev sig pludselig los fra dem, ligesom han vilde skiule den forskrækkelige Tilstand for dem, i hvilken han var.

Denne høimodige Mand, som er værdig at tælles iblandt det lille Tal af ægte Helte, fordobblede nu sine Skridt, og skyndte sig til den Plads, hvorhen Ming blev slæbet, for at udstaae den Straf,

som

som biede paa ham. Neppe havde Jong faaet Øye paa ham, førend han trængde sig igiennem hen til ham, kastede sig i Favnen paa den Gamle, og sagde derpaa til Folket: I Medborgere! rædder Uskyldigheden, og straffer Forbryderen; her seer I ham. — Hvor, hvor er han? raabde Tilskuerne. — Jeg siger eder jo, at han staaer her for eders Øyne; jeg er den Skyldige! jeg er den, som har solet sine Hænder i Otings Blod, og som derfor maae døe. Et tusindfold Skrig og Raab oplostede sig derpaa til Himmelen; man beundrede Virkningen af Tiens Retfærdighed, som vaager over de Uskyldige; man sønderbrød Mings Lænker, og førde ham under høit Glædesskrig hiem til hans Bolig. Imidlertid kunde man heller ikke nægte Jong sin Medlidenhed og sin Høiagtelse, der besad den Sielens Høihed, at angive sig selv som skyldig, for at rædde den ulykkelige Ming. Man lagde Lænkerne paa ham, tog ham adskillige gange i Forhør, og han blev tilkiendt at være skyldig i Mordet. Den Straf, som tilkommer Mordere, skulde endelig tilsidst fuldføres paa ham; Bøddelen havde allerede afrevet hans Klæder, og Sværdet blinkede allerede. Holdt! holdt! raabde en Stemme, som oplostede sig midt iblandt Mængden; man saae et Menneske næsten uden Aande, som med lange og snare Skridt ilede derhen til. — Holdt inde kun et Øyeblik! — Jong troede at kiende den Stemme, som han hørde, søgde at overvinde sin Bedrøvelse, og oplostede sit Hoved i Veiret: Er det dig, Kiang! er det dig? Hvad vil du her! — Jeg

vil

vil opfylde min Pligt, og rædde den Uskyldige fra den Staf, som tilkommer mig: Erkiend, o Folk, denne ærværdige Dødelige, dette Mønster for alle trofaste Venner. —

Kiang fortælde med faa Ord sin bedrøvelige Historie, talde meget om Songs Høimodighed, fortælde, hvorledes hans Hustrue havde af det offentlige Rygte faaet hendes ulykkelige Mands Skiebne at vide, og havde i hendes Troskyldighed fortælt ham samme. Paa denne Efterretning havde Kiang ikke tøvet og betænkt sig et Øyeblik, at giøre det, som Natur og Billighed fordrer af ham. Herpaa omfavnede han med hulkende Graad sin Ven, som paastod, at det var et Bedragerie, hvilket Venskab havde opfundet, og at han allene var den Sandskyldige. Nei, jeg er Misgierningsmanden, raabde Kiang, og jeg maae døe. Det nysgierrige Folk omringede nu disse to overordentlige Mennesker, og vare opfyldt med Forbavselse, Beundring, Medlidenhed og Smerte; man hørde intet andet, end Sukken, man forundrede sig over to saadanne Venners Ædelmodighed, som vilde giøre hverandre den Ære stridig, at døe for hinanden. Dommerne bleve uvisse og tvivlraadige, og vovede ikke her at afsige nogen Dom. Man lod sig nøie med, at slutte Song og Kiang i Lænker, og at føre dem begge hen i Fængselet. Sagen kom for Keiserens øverste Domstoel, og han befalede, at fremføre dem begge to for sig. Her bleve de begge to ved, at give et Exempel

pel paa den heltemodigste Tvistighed. Den vise Yao overveiede tilstrækkelig alle deres Grunde, og trængde endelig tilsidst igiennem til Sandheden. Værdige Mand, sagde han til Fong, hør engang hvad Retfærdigheden befaler: Sæt dig her ned ved min Trones Fødder, saadanne Undersaatter, som du, kunne ikke være deres Herre nær nok; og dig Kiang, som jeg beundrer, som jeg beklager, bestemmer jeg til Døden. — Fong vilde tale til Bedste for sin Ven. — Han er disse dine Følelser værd, sagde Keiseren. Lykkelige Dødelige, det staaer dig frit for, at give Venskab Gehør, men jeg, Fong, jeg tør og maae kun være retfærdig; den Ulykke er forbunden ved mit Herredomme; Keiseren maae bekrige Menneskets og vinde Seier. Jeg har besluttet og afgiort Kiangs Skiebne, og jeg vil spørge ham selv ad, om han troer, at jeg har overtraadt og fornærmet Billighed?

Kiang kastede sig fuld af Ærbødighed ned for sin Fyrstes Keiserens Fødder, og maatte bekiende, at Himmelen selv havde talet igiennem Monarchens Mund; han bad nu ikkun om den eneste Naade at omfavne sin Ven, som faldt i Afmagt og besvimede, da man reev hans Ven ud af hans Arme, og førde ham bort at udstaae sin Straf.

Endelig aabnede Fong sine Øine igien. Men af hvilken forbavsende Forundring blev han angreben! og hvilken Fortrydelse holdt han det for at være! Han tvivlede, om det ikke maatte være en

Drøm. Han saae sig selv at sidde ved Siden af Kiang paa Tronens Trappetrin. Du seer, sagde Yao til ham, et andet Mindesmerke for Retfærdigheden. Jeg har fyldestgiort din, i det jeg underkastede Kiang al Dødens Skræk. Jeg har troet, at denne Tugtelse var tilstrækkelig til at udslette hans Forbrydelse; min Naade maatte ogsaa giøre sit, og belønne ham for en høimodig Gierning. Tien selv har indgivet mig denne Dom; ach, at jeg dog kunde efterligne ham i hans Naade. Nu er det mig tilladt at give efter for Naturens milde Bud. Værer begge to mit Hofs Zier! og hele China maae takke eder for Underviisningen om det trofaste Venskab.

XXIII.

Den store Hule ved Castleton i Derbishire i Engelland.

En Reisende kom fra Engelland til Tydskland; og da man spurgde ham, om han havde seet den store Hule ved Castleton? svarede han: Jo, jeg skulde virkelig tænke, at det havde været en Drøm, dersom jeg ikke tilforladelig vidste, at jeg havde selv personlig været derudi fra den høilyse Middag til om Aftenen ved Solens Nedgang. Efterat jeg havde allerede lagt hundrede og halvfierdesindstyve engelske Mile tilbage fra London, var kommen over mangt

et

et Bierg og igiennem mangen en Dal, sagde man mig endelig en deilig klar Morgen, at jeg nu ikke mere var ret langt borte fra den Deel af Engelland, som kaldes Darbi, i hvilken dette herlige Naturens Under er at see.

De Bierge, som jeg maatte reise over, bleve stedse høiere og steilere, og bag ved dem saae man atter endnu stedse høiere Fielde, hvilke ikke vare bevoxne med Træer, men med Græs eller Lyng, saa at der var en fri Udsigt, og man kunde langt borte see de Koer og Faar, som gik i Græs derpaa.

Da jeg var kommen op paa et af de høieste af disse Bierge, saae jeg pludselig neden for mig en meget behagelig Dal, som var giennemskaaren med Bække, og indsluttet rundt omkring af høie Træer. I denne Dal laae Castleton, som en liden Bye med lave Huse.

Jeg kom ned i Dalen ad en smal Vei, som gik i Krumminger ned ad Siden paa Bierget, og i en Gade i Castleton fandt jeg et Herberge, hvor jeg i en Hast holdt mit Middagsmaaltid, og umiddelbar derpaa fortsatte min Vei til Hulen. — En liden Bæk, som løber midt igiennem Staden, forde til dens Indgang. Her stod jeg en Tidlang fuld af Beundring og Forbavselse over den steile Klippes forstrækkelige Høide, som jeg saae lige for mig, hvilken var paa begge Sider begroet med gronne Buske og Underskov, og paa det Øverste af den

saae jeg de nedfaldne Mure og Taarne af et gammelt Slot, som fordum havde staaet paa denne Klippe, men neden til ved dens Fod var den uhyre Aabning til Indgang i Hulen, hvor alting er bælmørkt, naar man paa eengang seer derind fra den lyse Middagssoel.

I det jeg stod der fuld af Forundring, saae jeg i Hulens mørke Indgang en Mand af temmelig rue og grov Anseelse, som spurgde mig, om jeg havde Lyst at see Hulen? Da jeg nu med Dristighed svarede ham Ja: saa spurgde han mig videre, om jeg og vilde sættes over Floderne? — Og bestemde tillige, hvor meget jeg skulde give ham derfor, som var kun lidet i Penge. Saasnart jeg havde lovet, at han skulde faae det han forlangede, saa sagde han, at jeg skulde nu kun dristig følge med ham, og vi gik da begge to ind i Hulen.

Paa venstre Side i Indgangen til Hulen laae en afhuggen Stamme af et Træe, ved hvilken Drengene fra Byen gik og legede. Veien gik noget skraas nedad, saa Dagens Lys, som ved Indgangen faldt ind igiennem Aabningen, blev efterhaanden borte og forandredes til et Tusmørke. — Og da vi nu havde gaaet nogle Skridt fremad, hvilket et Syn var det da for mig, da jeg paa eengang paa min høire Haand saae en heel underjordisk Bye under Hulens uhyre Hvælving, og dens Indvaanere, siden det var Søndag, at hvile fra deres Arbeide, og at sidde fornøiede og glade med deres Børn uden for

Dørene

Dørene af deres lave Hytter. Neppe havde vi lagt disse smaae Huse tilbage, førend jeg hist og her saae en Mængde store Hul adspedte omkring, paa hvilke disse Hulens Underjordiske Beboere forfærdige Tovværk de Søgnedage, og paa den Maade fortiene deres Underholdning.

Alt som vi nu gik dybere ind i Hulen, syntes den Aabning, hvorigiennem Dagens Lys faldt ind, stedse at blive mindre, og Dunkelheden tog næsten til med hvert Skridt, indtil endelig tilsidst ikkun nogle Straaler faldt ind igiennem en liden Sprække, hvilke Straaler farvede de tynde Røgskyer, som man langt borte saae opstige fra Hytterne igiennem Skumringen. Og nu tillukkede sig endelig Klippens høie Hvelving over os, ligesom Himmelen synes at slutte sig fast til Jorden, og Tusmørket og Skumringen forvandledes til Nat, ret som vi vare komne til en liden Port, hvilken min Ledsager lukkede op. Men førend vi endnu gik derind, kom en gammel Kone ud fra en af Hytterne med to Lys gaaende hen til os, af hvilke hun leverede mig og min Ledsager hver et. Dermed gik vi nu igiennem Porten og stege nedad, hvor vi pludselig toge Afskeed med det vedergvægende Dagens Lys. Her var Klippen saa lav, at vi maatte gaae nedbukkede nogle Skridt, for at komme igiennem. Men hvor stor var min Forundring, da vi efter denne lave og besværlige Giennemgang kunde rette os op i Veiret igien, og jeg nu paa engang, saa vidt det var muligt ved det dunkle

Skin af vore Lys, kunde overse den forskrækkelige Længde, Høide og Brede, som Hulens Hvælving her havde, imod hvilken den første uhyre Aabning, igiennem hvilken vi allerede vare komne, slet ikke mere kom i Betragtning.

Efterat vi her havde vandret en lang Strækning frem, ligesom under en sort Himmel om Midnat, sænkede Klippen sig endelig efterhaanden ned igien, og vi befandt os paa engang ved en temmelig bred Flod, hvilken ved Flimringen af vore Lys i Dunkelheden gav et forunderligt og ret selsomt Gienskin. Ved Bredden af Floden var en liden Baad giort fast. Min Ledsager sagde mig, at jeg skulde stige i Baaden, og lægge mig ganske udstrakt ned i den paa Ryggen, efterdi Klippen gik saa dybt ned midt i Floden, at den næsten naaede lige til Vandet. Da jeg havde lagt mig ned i Baaden, steeg han selv ud i Vandet, som gik ham tæt op under Armene, og trak Baaden efter sig.

Rundt omkring herskede der en høitidelig Dødningstilhed, og ligesom Baaden rykkede frem, sænkede Klippen sig ned som en mørkgraa Skye, stedse dybere, indtil den endelig næsten rørde ved mit Ansigt, og jeg neppe kunde holde Lyset lige op for mit Bryst i det Leie jeg laae i Baaden, hvilket var ligesom jeg havde ligget i en lav og snæver Liigkiste, saa længe indtil vi kom igiennem denne fæle snævre Passate, og Klippen paa den anden Side begyndte

at

at trække sig op i Veiret igien, hvor min Ledsager satte mig ud ved den anden Bredde af Floden.

Vor Vei blev nu snart paa engang viid og høi igien, men ogsaa atter pludselig lav og snæver. Paa begge Sider saae vi i Forbigaaende en Mængde store og smaa forsteenede Planter og Dyr, men vi torde ikke opholde os ved at betragte dem noie, med mindre vi havde villet tilbringe flere Dage i Hulen. Paa saadan Maade kom vi nu til den anden Flod; men denne var ikke saa bred som den første, og man kunde strax see Bredden paa den anden Side. Over denne Flod baer min Ledsager mig paa sine Skuldre, efterdi der var ingen Baad at sætte over med. Derfra gik vi nogle Skridt længer frem, hvorpaa vi kom til et smalt lidet Vand, der strakde sig langs fremad for os, og førde os tilsidst lige indtil Enden af Hulen. Den Vei, som vi maatte gaae langs med Bredden af dette smalle Vand, var vaad og slibrig, og blev undertiden saa smal, at man neppe kunde sætte en Fod lige foran den anden. Men desuagtet vandrede jeg med Fornoielse langs hen ved denne underjordiske Vandbredde, og forlystede mig ved den forunderlige Skikkelse, som enhver Gienstand omkring mig havde her i dette Dunkelhedens og Skyggernes Rige, da det med eet tonede og lod i mine Ørne ligesom en prægtig Musik langt borte fra. Jeg blev staaende fuld af Forundring, og spurgde min Ledsager, hvad dette skulde betyde? Hvorpaa han svarede mig, at jeg snart selv

skulde faae det at see. Men efterhaanden, som vi gik videre frem, tabde de harmoniske Toner sig, Lyden blev svagere, og opløsde sig tilsidst i en sagte Raslen af nedfaldende Regndraaber. Og hvor stor var nu min Forundring, da jeg paa engang virkelig saae en Regn strømme ned ovenfra udaf en Klippe, ligesom af en tyk Skye, hvis Draaber, der nu skimrede i Skinnet af vore Lys, havde just været det, som langt borte foraarsagede den forommældte melodiske Lyd. — Vi torde ikke gaae for nær derhen til med vore Lys, fordi de ellers lettelig havde kunnet blive udslukte af de nedfaldende Draaber, og vi skulde da maaskee forgieves have søgt Tilbageveien ud af Hulen. — Vi fortsatte altsaa vor Vei langs med Bredden af det smalle Vand, og saae ofte paa Siderne saadanne vide Aabninger i Klippeveggen, hvilke alle lignede Indgange til nye Huler, men som vi gik allesammen forbi, indtil min Ledsager forberedede mig til et af de prægtigste Syner, som vi skulde faae at see. — Og neppe havde vi ogsaa endnu gaaet nogle Skridt, forend vi kom ind i en majestetisk Tempel med prægtige Buer, der hvilede paa skionne Pillere, hvilke den kunstige Bygmesters-Haand syntes at have bildet. — Denne underjordiske Tempel, hvorpaa ingen menneskelig Haand havde arbeidet, syntes mig i det Øieblik at overgaae de allerherligste Bygninger i Regelmæssighed, Pragt og Skionhed. Fuld af Ærbødighed og Forundring saae jeg i Naturens Dybde her Skaberens Majestet indhyllet, hvilken jeg tilbad i denne høitidelige Stilhed, og i denne hellige

Dunkel-

Dunkelhed, forend jeg forlod denne Tempels Forgaard.

Vi nærmede os nu til vor Reises Maal. Vor tro Vandbæk ledede os igiennem den øvrige Deel af Hulen derhen, hvor Klippen endnu sidste gang hvælver sig, og derpaa stiger ned igien, indtil den støder sammen med Floden, og tilslutter Hulen saaledes, at ingen Dødelig kan sætte en Fod videre frem. Nu troede jeg, at vi skulde vende den nærmeste Vei tilbage igien, men jeg skulde endnu udstaae flere Besværligheder for min Nysgierrigheds Skyld, og endnu saae langt skiønnere Optrin at see, end de forrige.

Min Ledsager vendte sig paa Tilbageveien til venstre Haand, hvor jeg fulgde ham igiennem Aabningen i en hunl Klippevig. Her spurgde han mig først, om jeg vilde beslutte mig til, at krybe en temmelig lang Strækning frem under en Klippe, hvilken paa sine Steder næsten rørde Jorden, og da jeg svarede Ja, saa sagde han til mig, at jeg skulde ikkun drisling følge ham, men gav mig tillige den Advarsel, at tage mit Lys vel i Agt, at det ikke blev udslukt. Og saa krøbe vi paa Hænder og Fødder frem i vaad Sand, igiennem Aabningen imellem Klippen, der ofte neppe var stor nok til at man kunde pine sig der igiennem med Kroppen. — Da vi havde fuldendet denne besværlige Gienemmarsch, saae vi inde i Hulen en steil Høy, der var saa høi, at den syntes at tabe sig oventil i den høieste Klippe,

ligesom en Skye. Denne Høi var saa vaad og slibrig, at jeg strax gleed og styrtede ned, da jeg vilde giøre det første Skrit for at gaae op ad den. Men min Ledsager tog mig ved Haanden, og sagde, at jeg nu kun skulde følge ham, da han var vant til at kunne tage fast Fodefæste. — Vi stege nu saa høit op, og der vare saadanne Afgrunde paa begge Sider, at jeg endnu synes at blive svingel, naar jeg blot tænker derpaa. — Da vi nu endelig vare komne op paa Toppen, hvor Høien bliver borte i Klippen, stillede min Ledsager mig hen paa en Plads, hvor jeg kunde staae fast, og sagde til mig, at jeg skulde nu kuns blive staaende der gandske rolig. Imidlertid gik han selv med sit Lys ned ad Høien igien, og lod mig staae der ganske allene. — Jeg tabde ham en Tidlang af Øiesynet, indtil jeg endelig ikke saae ham igien, men hans Lys dybt nede i Afgrunden, hvorfra det syntes for mine Øine at stige op, ligesom en smuk Stierne.

Efterat jeg en Tidlang havde forlystet mig ved dette ubeskrivelige smukke Syn, kom min Ledsager, og bragte mig lykkeligen ned igien ad denne steile og slibrige Høi; og da jeg nu atter stod nede i Afgrunden, saa steeg han op igien paa Høien, og lod sit Lys skimre oven til igiennem en liden Aabning i Klippen ned til mig, da jeg imidlertid tildækkede mit med min Haand efter hans Anviisning, og nu var det ligesom en Stierne i den mørke Midnatstid havde skimret ned igiennem tykke Skyer, et Syn,

som

som i Skionhed overgik alt det, jeg nogensinde har seet.

Nu var vor Reise ganske fuldendet, og vi vendte nu med megen Møie og Besværlighed tilbage igien, igiennem den snævre Vei, vi forhen havde passeret. Vi kom paa nye til den Tempel, hvilken vi for kort siden havde forladt; vi hørde paa ny Regnfaldet, sagte raslende i Nærheden, og melodisk lydende langt borte; droge over de stille Floder og igiennem Hulens vide Rum igien, og kom endelig til den snævre lille Port, hvor vi tilforn havde taget Afskeed med Dagens Lys, hvilket vi nu igien hilsede, efter en saa langvarig Dunkelhed. — I en forunderlig Blandning af Lys og Skygge viisde sig nu alle Ting for os, ligesom i en anden Verden. — Dagen syntes efterhaanden at frembryde, og Nat og Dunkelhed forsvandt. Fierne fra saae man tilsidst Røgen af Hulen, og derpaa Hulen selv, og da vi stege høiere op, saae vi atter Hytterne og Drengene og dem som legede ved den afhugne Træstamme, ligesom i en Dæmring og Tusmørke, indtil endelig Himlens rødagtige Purpurstrimer skimrede igiennem Hulens Aabning, og ligesom vi kom ud af Hulen, saa gik Solen ned i Vester.

XXIV.

XXIV.

Ameide.

En østerlandsk Historie.

Ameide herskede over et af de Indiens Dele, som allermindst havde været underkastet de i derværende Egne og talrige Stater saa sædvanlige Krige og Omvæltninger. Naturen havde begavet denne Prinds med en af dens skatterligste og sieldneste Gaver, med en ædel Hiertets Følsomhed, af hvilken alle Dyder flyde. Hyklere og Hoflagvaier, som i visse Maader pleie at bemægtige sig de Stores Hierter og Tilbøieligheder i deres første Ungdom, havde ikke kunnet finde Adgang til at fordærve Ameides lykkelige Attraaer. Han søgde at overgaae sin Fader ved Veldædighed og Retfærdighed, omendskiønt Faderen dog havde beviist sig som et Godheds Mønster; altsaa ved to Egenskaber at udmerke sig, som enhver Fyrste, der søger at opfylde sine Pligter, maae nødvendig forene med hinanden. Denne Prinds dulgde ikke for sig selv, hvor tungt Scepteret er i den Unges Hænder; han følede Regierekunstens hele Vigtighed, forkastede alleslags Glands, indsvøbte sig gierne i Beskedenhed, og foragtede al Pragt saavel i sine Handlinger, som i sin Klædedragt. Hans hele Beskæftigelse var, at befæste sit Folks Vel, og hans Velgierninger bleve ikke forødede paa umættelige Yndlinge. "Statens Indkomster, sagde han, til-

"høre

"høre ikke mig; jeg er ikkun mine Undersaatters "Husholder, og jeg er saavel dem, som mig selv, "Regnskab skyldig for de Udgivter, hvilke Forvalt- "ningen udfordrer. En omsindet og tillige forstan- "dig Fader maae efter Billighed og forholdsmæs- "sigt uddele sin Formue imellem sine Børn, og af- "holde sig fra den forhadte Kierligheds Forskiel, "hvorved en vel bliver lykkelig, men den anden ulyk- "kelig. Vidste jeg, at der fandtes et eneste Men- "neske i mit Rige, som leed Hunger, saa skulde jeg "ikke kunne beslutte mig til, at tage den ringeste "Spise til mig. Saa mange Menneskers Tilværelse "og Vedblivelse er min egen; og mit Hierte er det "første, som maae blive sønderrevet ved deres Li- "delse." — Saadant Sindelav og saadan Tænke- maade fortiener Ære og Berømmelse; og Hoffolkene anvendte ogsaa al deres Kunst i at udtømme sig til Ameides Roes. Men Monarchen blev ved hvert Ord, som smigrede ham, ganske fortrødelig, og man stod Fare, ved saadan Berømmelse at falde i hans Unaade. De skiønne Aander lode sig alligevel ikke afholde, at bortødsle mange Lovtaler og Berømmel- sesvers paa ham, men som han aldrig læsde; og de havde allerede udbredet adskillige Fragmenter af Ameides Historie; men denne Fyrste lod samme vi- seligen undertrykke, som Mindesmerker paa et sla- viſt Smigrerie og paa en grov og strafværdig Op- digtelse. Neppe kunde han gjøre et Skridt, førend han fandt Statuer, Obelisker og Æreporte, hvilke han med ligesaa megen Iver lod nedrive, som man

havde

havde opbygget dem. Endog Præsterne havde begaaet den vanhellige Nederdrægtighed, at sætte denne Fyrste i Ligning med Gud, og opbygge Altere for ham. Men Ameide nedrev i Vrede og med egen Haand disse Bygninger for den skammeligste Afgudstieneste og den forvovneste Ugudelighed, med megen Strenghed afstraffede Ophavsmændene til dette ækle Smigrerie, og under Livsstraf forbød, ikke at vanhellige Guddommens Navn ved Sammenligning med hans. Han var i Begreb med at ægte en ung Prindsesse, og troede, at han var elsket af hende, og hun havde denne Formæling at takke for sikker Besiddelse af en betydelig Souverainetet, som hendes Fader havde efterladt hende.

Ameide pleiede ofte at unddrage sig fra den bebyrdende Hob Hoffolk, og uden Følgeskab, at foretage lange Spadseregange; han var af den Mening, at Ensomhed var en Næring for Sielen, og man kunde ikke særdeles befæste sig i Dydens Udøvelse, uden at gjøre sig selv troligt Regnskab for de forskiellige Indtryk, som man havde fornummet. En Dag havde han forvildet sig i en liden meget behagelig Skovs tykke Skygge. I det han her var fordybet i en sød Eftertanke, traf han en graahærdet Olding, hvis Alder gav ham en indtagende majestetisk Anseelse. Eftertanke syntes at være begravet paa hans Pande; en himmelsk Ild besielede hans Øiekast; hans hele Person forkyndte en Viis, som ved Tid og Erfaring var udbildet. Han syntes, ligesom

gesom Ameide, at være kommen i denne Egn, for at udforske og eftertænke sig selv. Fyrsten gik ham i Møde. — Min Fader, sagde han, skulde jeg vel ogsaa begaae en Ubeskedenhed? Maae det være mig tilladt, at tilfredsstille mit Ønske, at holde en Samtale med dig? Du kiender, efter al Anseelse, Ensomhedens hele Værd, og jeg tviyler ikke paa, at jeg jo, i det jeg søger at underholde en Samtale med dig, skal faae min Aand oplyst, og mit Hierte varmt. — Herre, svarede den Gamle — — Ameide lod ham ikke tale ud — Hvad? skulde du vel kiende mig? — Jo, jeg veed, at jeg har den Ære at tale med en Konge, med den mægtige Ameide, som er desto værdigere til min Ærbødighed, da han søger at undgaae samme. — Hør, min Fader, jeg beder dig, lad os forglemme Indiens Monarch, og blot betragte Ameide. Efter alle Omstændigheder tør jeg vente mig god og nyttig Underviisning af dig; og Kongerne behove maaskee langt mere Lys og Underviisning, end de øvrige Mennesker.

Nu holdt Fyrsten og Oldingen adskillige saadanne Samtaler, som udvide Begrebernes Sphære og Omkreds, og hvis Resultat er, at lære at blive bedre, og at faae mere Indsigt i Hensende til sine Forbindtligheder og Pligter. — Du er altsaa, sagde den Gamle ved Slutningen af en afhandlet Undersøgelse, fuldkommen overbeviist, at du elsker Dyden for dens egen Skyld, uden al Hensigt til Nytten af den, og at du gior det Gode, blot for den Fornøielses

noielses Skyld, at gjøre det? — Ja tilforladelig, svarede Ameide med en stadig Stemme; den Fornødenhed, at afmaale mine Dage, mine Øieblikke efter gode Handlinger, er uundværlig for min Siel. Skulde jeg endog ikke blive elsket, skulde endog min Karakteer blive vanskabt ved Utaknemmelighed og Bagtalelse, saa skulde jeg dog alligevel ikke tænke anderledes, og ikke handle anderledes, forgieves skulde man være uretfærdig imod mig: andres Lykke skal siedse være min. — Har du ogsaa randsaget dig selv nok, min Konge, og vilde du vel give mig dit Ord, at intet skulde være i Stand til, at forandre denne din Siels saa ædle og uegennyttige Tænkemaade? — Jeg kunde forpligte mig dertil ved den høitideligste Eed — — jeg vilde ønske, at du kunde see ind i mit Hierte! og du skulde finde, at jeg har talet Sandhed. — Jeg troer dig, min Fyrste; og nu skal jeg sætte dig paa en meget alvorlig Prøve. Her greb den Gamle i sin Barm og fremtog et lidet Speil, som han overleverede Prindsen. — Dette Speil, som ikke bedrager, skal forestille og vise dig Menneskene, som de ere; med et Øiekast vil du derudi overse den Skiebne, som venter efter dig efter din Død. See vel til, undersøg omhyggelig, og hav saa Mod nok, til at være dydig og veldædig.

Monarchens hele Siel var ligesom fæstet paa dette Speil. Først saae han sine Hoffolk, hvis udsøgte Lovtaler og Berømmelser han med sin hele Anseelse

seelse havde maattet afværge; nu saae han dem drive Spot med hans Billede og forhaane ham. Fyrsten kunde ikke bare sig for at sige: det er dog falske Folk! de skionne Aander, som giorde sig en Forretning af det nedrigste Smigrerie, søgde nu at giore forhaanende Epigrammer og hemmelige Skandskrivter over Prindser; og hvilket Syn efter hans Død! De saae Statyer, som hans Eftersøgning ikke har kommet efter, bleve beskæmmede og nedrevne af en toilelos Pøbel; Historien skildrede ham med de urigtigste og fæleste Farver; hine vanhelligede Alteres Tienere, hvilke, uagtet hans Forbud, havde dog alligevel villet ære ham som en Gud, bandede ham nu. Men det, som rørde Ameide meer end alt andet, var den Prindsesses Ubestandighed og Troløshed, med hvilken han saa inderlig ønskede at blive formælet. Speylet viiste ham, hvorledes hun opofrede hans Breve til en meer yndet Elsker. Her faldt Speilet Fyrsten af Hænderne. — "Jeg maae "tilstaae dig, min Fader, sagde han, at jeg har "Ondt ved at imodstaae og overvinde denne Stræg! "Vidste du, hvor høiligen jeg tilbeder hende! Jeg "vilde være hendes Staters Beskytter; og nu er "dette Dydens Belønning." — Herre, der gives ingen anden. Men tænker du nu ved disse Indsigter endnu at fortfare ved den giorte Løvnetsplan? — Min Fader, der skal slet intet bevæge mig til at forandre samme, og denne saa slet belønnede Dyd skal derfor ikke være desto mindre dyrebar for mit Hierte.

Fyrsten vilde endnu blive ved at tale med den Gamle, men han saae ham ikke mere, og søgde forgieves efter ham i Skoven. Ameide vendte tilbage til sit Pallads, fast besluttet at vandre frem paa den engang betraadte Vey. Men al Munterhed var reent forsvundet bort fra hans Siel. Ofte udraabde han: Store Gud! saa er da dette den Priis, som du har bestemt for dem, der forestille Dig paa Jorden. Men dog alligevel, om du endog lod den Vise og Retfærdige gaae til Grunde, som dog er umuelige for Guddommen, skulde jeg derfor være mindre forpligtet, til at giøre det Gode, og skulde jeg føle mindre Fornøielse i at opfylde min Pligt, og giøre mit Folk lykkeligt? Det, som endnu kostede Monarchen langt mere Overvindelse, var dette, at han ikke gav sin Haand til den Prindsesse, som han havde elsket, og giorde hende heller ikke den allermindste Bebreidelse. For denne Opofrelse trøstede han sig dermed, at han beskyttede Prindsessen i Besiddelsen af hendes Stater, med ligesaa megen Ridkierhed, som om han havde været hendes Gemahl; han belønnede de Lærde, opmuntrede Kunster og Videnskaber, haandhævede Præsternes Rettigheder, og udbredde endelig sin Veldædighed over sit hele Rige.

En Dag havde han alligevel næsten tabt sin Hemmelighed. En Hofmand oplod sin Mund for at rose og berømme ham: Holdt inde, sagde Ameide, jeg kiender dig. Du skal ikke fvobe mine Dine i Blaar og bedrage mig; jeg veed, at du har Usandhed

hed paa din Tunge, at Menneskene ere vilde Dyr, som intet er i Stand til at tæmme; ja, I allesammen, I ere Utaknemmelige og Troløse; men for mig er det en langt større Fornøielse, at beskæftige mig med eders Lykfalighed og Vel, end det kan være for eder, at miskiende mine Velgierninger. Jeg erfarer det; jeg føler det. Det er forgieves, om endog Alting vil forene sig, for at nægte Dyden sin tilbørlige og tilkommende Løn; den medfører selv sin Belønning, og jeg beder Himmelen ikke om nogen anden.

Efter et Aars Forløb befandt Ameide sig atter i den selvsamme Ødemark, hvor han den forrige gang havde truffet den Gamle. I det samme Øieblik, da Prindsen erindrede sig denne Tildragelse, stod just denne Gamle for hans Øine igien, og løb henimod ham med aabne Arme. — "Tillad mig, "elskværdige Prinds, at forsikre Dig om min Glæde: "jeg veed det altsammen; jeg kiender din hele Op"førsel; jeg veed, at du, uagtet den skrækkelige "Sandhed, som jeg har aabenbaret dig, dog allige"vel ikke har fornægtet din Veldædighed; at dit "Folk intet har tabt af dets Paastand paa dit Hier"telav; at andres Lykke har været anseet af dig "som din egen; og endelig, at du elsker Dyden "for dens egen Skyld. Den tilkommende Tid "har vist dig ubehagelige Billeder; tag endnu en"gang dette Speil, og lad alle Væseners Væsen "vederfares Retfærdighed." — Ameide saae nu anden gang i dette saa troe Speil, overskuede en umaa-

lelig

lelig Viide, og blev ligesom forflyttet ind i Himmelen. Hvilken henrykkende Forundring betog ham! Hvilken Strøm af Salighed indgydede sig i hans Hierte! Hvor langt vare nu alle Dødelige med alle deres Bemøielser borte fra ham! Hvor langt var Jorden forsvunden fra hans Syn! Han hørde en Røst: — "Ameide, "her er den evige Lyksaligheds Bolig; her vender "Dyden tilbage til dens oprindelige Kilde, og mætter "sig til evig Tid i dens Ophavsmands Beskuelse. "Dig er ogsaa din Plads anviist iblandt de veldædige "Aander, og du skal gaae fra Verdener til Verdener, "for at uddele det Forsyns Velgierninger, hvis Viis- "dom du har kunnet anklage." — Ameide, ganske henrykt af Glæde og Forundring, vil levere Speilet tilbage til den Gamle, men saae sig omgiven af en Himmelsk Glands og Lysning, udfra hvilken der fremkom en Yngling af blindende Skiønhed, med Vinger af en blindende Hvidhed: — Søg ikke mere efter Din Gamle; jeg var din Olding, Ameide, som havde paataget mig denne Gestalt, for i en fortrolig Omgang og Samtale at nyde din Siels Betragtning. Den er Guddommen værdig: Du seer, at den og din Dyd ikke skal blive ubelønnet, og at Himmelen kan troste Sielen for Menneskenes Uretfærdighed. Jeg er den Genius, som vaager over dig. Efter din Død skal du have den samme Ære og Glæde som jeg, og blive mig fuldkommen lig i Tænke- og Handlemaade. — O! udraabde Ameide: saa vil jeg nu ogsaa bestandig giøre og udøve det Gode.

XXV.

XXV.

En Allegorie, eller forblummet Fortælling. *)

En velgiørende Mand vilde bidrage noget til en af sine Slavers Lykke. Han skienkede ham sin Frihed, lod udruste et Skib til ham, og gav ham Penge, hvormed han skulde forsøge sin Lykke, i hvilket Land han behagede.

Den taknemmelige Slave begav sig om Bord paa Skibet. Neppe var han kommen ud i Søen, førend et forstrækkeligt Uveir kastede ham paa en Øe, som han holdt for at være ubeboet. Han havde mistet sine Kiøbmandsvare, alle hans Skibsfolk vare druknede, han var allene, uden Hielp, og udsat for en uvis Skiebne, som efter hans Mening ikke kunde være andet end meget sørgelig. Nedsynket i en dyb Eftertanke gik han bestandig frem, uden at vide hvorhen, indtil han saae en banet Vei. Med Glæde fulgde han den, og opdagede langt borte en stor Stad. Hans Haab oplevede igien, og han gik hen til denne Stad. Men hvor høist forundret blev han ikke, da han nærmede sig til Byen,

*) Denne og den følgende Allegorie kan give os et Begreb om den orientalske Philosophie, som næsten ikke fremsætter nogen moralsk Sandhed paa anden Maade, end ved Sindbilleder og Figurer.

og saae Indvaanere komme løbende sig i Møde, omringede ham, og Herolder begyndte at udraabe: "See her, I Folk, seer her eders Monarch."

Man førde ham med al Pragt ind i Staden; Fryderaabet gik frem for ham; man bragde ham ind i Slottet, som var Kongernes sædvanlige Residentse; han blev beklædt med en Purpurkaabe, og hans Hoved omvundet med et Diademe. Rigets Store kom og aflagde deres Hyldings-Eed til ham, og i hele Folkets Navn tilsvore ham den Lydighed, som man er en Overherre skyldig.

Denne ny Monark kunde neppe troe, at dette var meer end en Drøm. Men da han ved en længer Erfaring blev overtydet om den Lykkes Virkelighed, som han nød, tænkde han ved sig selv: "Hvad "skal dog alt dette være? Hvortil har det evige "Væsen dog villet bestemme mig?

Denne Tanke forurolige de ham, og opvakde den Begierlighed hos ham, at lade sin Tilstand forklare for sig. Han lod en af Hoffets Herrer kalde til sig, som oftest pleiede at komme til ham og give ham gode Raad, og som af Skiebnen syntes at være bestemt, til at dele Regieringen med ham. "Vezier, "sagde han til ham, sig mig, hvo der har giort "mig til eders Konge? Hvorfor adlyder man mig? "og hvad vil der tilsidst blive af mig?"

"Vid, min Prinds! svarede Ministeren ham, "at de gode Aander, som beboe denne Øe, have

"bedet

"bedet Gud, at han hvert Aar vilde sende et Men-
"neske til dem, som skulde regiere over Dem. Den
"Almægtige har naadigst bønhørt deres Ønske.
"Hvert Aar paa den samme Dag ankomme et Men-
"neske her til Øen; Folket løber ham med Glæde i
"Møde, ligesom I har seet, at det skede med eder;
"de erkiende ham for deres Overherre; men hans
"Regierings-Tid kan ikke vare længer end et Aar.
"Naar denne fastsatte Tid er forbi, saa bliver han
"stødt fra Tronen, berøvet det kongelige Smykke,
"og iført en slet og ringe Klædning. Ubarmhiertige
"Soldater slæbe afsted med ham til Strandbredden,
"og kaste ham i et Fartøi, som fører ham over til
"en anden Øe, som af Naturen er øde og ufrugt-
"bar. Den selvsamme, som for nogle faa Dage
"siden var en mægtig Monarch, finder her ingen
"Undersaatter, ingen Venner og ingen Trøstere, og
"fører et kummerligt og smerteligt Liv. Naar nu
"Folket har paa denne Maade behandlet sin gamle
"Konge, saa gaaer det ud af Staden, den ny Konge
"i Møde, som Forsynet ufeilbarlig skikker dem hvert
"Aar. See, saaledes, min Fyrste, er den uigien-
"kaldelige Lov beskaffen, som I ikke er i Stand til
"at kunne forandre."

"Ere da mine Formænd, sagde Kongen til sin
"Vezier, ogsaa blevne underrettede om en saa haard
"Skiebne? Ja, svarede Ministeren, dette er ikke
"blevet ubekiendt for nogen af dem. Men de havde
"ikke det Mod, at henvende deres af Tronens Glands

» forblindede Øine til deres dem forestaaende sørge-
» lige Skiebne i den tilkommende Tid; drukne af
» den forgængelige Fornøielse forglemde de at tænke
» paa at tilberede sig en varig og bestandig Lykksalig-
» hed; de have ikke giort sig nogen Umag, at fore-
» komme den sørgelige Ende, som truede dem. De-
» res Lykkes Aar gik altid forbi, uden at de mærkede
» det. Endelig frembrød den bestemte Dag; og de
» havde intet giort, som kunde forsøde en saa sørge-
» lig og uundgaaelig Skiebne.»

Denne Ministerens Tale satte Kongen i den største Frygt. Med Skræk tænkde han derpaa, at denne kostbare Tid var allerede tildeels forløben. Han besluttede altsaa, at anvende den anden desto nyttigere. »Kloge Vezier, sagde han til sin Skyts-
» aand, I har forkyndet mig saa megen Ulykke,
» hvo er vel i Stand til at kunne, bedre end I,
» ligeledes anvise mig de Midler, hvorved jeg kan
» afvende saadan over mit Hoved svævende Ulykke.»

» Erindre De sig, naadigste Herre, sagde Skyts-
» aanden til ham, at De er kommen nogen til denne
» Øe. Paa denne samme Maade skal De ogsaa
» gaae herfra igien, og aldrig mere komme hertil.
» Det er Dem kun paa en eneste Maade tilladt, at
» forekomme og undgaae det Onde, som truer Dem.
» De maae nemlig sende duelige Arbeidsfolk hen til
» den Øe, hvorhen De vil blive bragt, og der lade
» opbygge store Forraadshuse, hvilke De derefter
» maae opfylde med tilstrækkelig Forraad af alt,

» hvad

"hvad der behøves til Livets Ophold og Fornøden-
"heder. Betien Dem af Deres Lykkes Øieblikke,
"og forskaf sig et Tilflugtssted for en besværligere
"Tid. Men dette Arbeide maae de snart søge
"at faae bragt til Ende; thi Tiden løber hastigt
"bort, sammes Maal er nær, og de bortflyine Øie-
"blikke komme aldrig igien. For Alting beder jeg
"Dem at erindre sig, at De paa det Sted, hvor
"De dog maae boe saa længe, slet intet vil finde,
"uden hvad De i de faae Dage, som De her have
"tilbage, lade bringe derhen."

Kongen bifaldt Ministerens Forslag, og fulgde hans Raad i sammes Udøvelse. Der bleve strax sendte Bygningsfolk hen. De til disse Foretagender bestemte Bekostninger bleve nyttigt anvendte, for at bringe Værket i Stand. Monarchen lod ogsaa bringe saa mange Indvaanere hen til denne Øe, som han holdt fornødent, for at giøre Stedet behageligt og frugtbart.

Imidlertid nærmede det Øieblik sig, i hvilket han maatte forlade sit Rige. Langt fra at beklage dette, sukkede Kongen meget mere med Længsel efter den Tidspunkt, i hvilken han skulde tage sine nye Stater i Besiddelse. Endelig frembrød den fastsatte Dag: Han blev stødt fra Tronen, ligesom man allerede havde forudsagt ham, han blev berøvet sine kongelige Klæder, og bragt paa et Fartøi, som førde ham over til det Sted, hvorhen han var bleven forviist.

Den fra Tronen affatte Monarch ankom lykkelig sammesteds, og levede af den Forraad, som han meget viseligen havde samlet sig der, endnu langt lykkeligere end forhen.

Arabschah, af hvilken denne Allegorie er oversat, forklarer den paa følgende Maade:

Den velgiørende Mand er Gud. Slaven er Barnet, naar det bliver undfanget; men Skibet, paa hvilket Slavens Herre sætter ham, er Moders Liv. Skibbrudet er Fødselens Øieblik. Øen, paa hvilken han kommer i Land, er Verden. Menneskene, som gaae ham i Møde, ere hans Forældre, som i hans Barndom drage Omsorg for ham. Ministeren, som giver ham Underretning om den sørgelige Skiebne, der venter paa ham, er Klogskaben. Det Aar, som han skal regiere i, er det menneskelige Levnetsløb; og den øde Ørken, hvorhen han bliver bragt, er den anden Verden. De bortsendte Arbeidsfolk ere de gode Gierninger, som han udøver imedens han lever paa Jorden. Kongerne, hans Formænd, som ingen Opmerksomhed havde paa det dem truende Onde, ere de fleste Mennesker, som ikkun ere beskæftigede med denne Verdens Forlystelser, og ikke tænke paa en Verden, hvor de ville blive ulykkelige, fordi de aabenbares for Guds Trone med tomme Hænder, uden at have giort retskafne gode Gierninger.

XXVI.

Nok en Allegorie om Venskab.

En rig Kiøbmand havde en eneste Søn, som han elskede meget ømt. Han lod ham opdrage med megen Omhyggelighed, og sparede intet, for at danne hans Hierte og udsmykke hans Forstand. Da det unge Menneskes Opdragelse var næsten fuldendet, besluttede han, at lade ham reise. "Min Søn, "sagde han en Dag til ham, du maae nu vide, at "iblandt de allerfornødneste Nødvendigheder i dette "Liv, er en Ven den allerstørste. Ødselheden beta- "ger os vore Rigdomme; Lykkens Kuldkastelse sætter "endog de Mægtigste i Viderværdigheder; men ikkun "Døden kan berøve os en Ven, ligesom den bero- "ver os os selv. Det er den eneste Fordeel *), "som ingen menneskelig Magt kan betage os. Fin- "der

*) Denne Tanke ligner meget en anden hos Cicero i hans Samtale om Venskab. "Kan vel en rig "Mand, som er i Stand til at forskaffe sig alle "Livets Behageligheder, begaae en større Daarlig- "hed, end at han ikkun søger det, som man kan "faae for Penge? At tænke paa smukke Landgod- "ser, smuk Equipage, og Huse, som ere prægtigt "udmoblerede, og ikke meget mere sørge for at "giøre sig Venner. Enhver anden Eiendom kan "man miste, og den kan blive et Rov og Bytte "for en Stærkere; kun vore Venner er det, hvis "Besiddelse man ikke kan giøre os stridig."

"Finder man en eneste Ven i sin hele Levetid, saa "har man fundet den første og fornemste Lykke. Jeg "ønsker nu, min Søn, at du, vil reise, og see dig "om i Verden. Reiser forskaffe os en sand Erfaring. "Jo flere Mennesker man har seet, desto bedre veed "man at leve iblandt dem. Verden er en stor Bog, "som underviser enhver, der kan læse i samme. Den "er et troet Speil, som lader os see alle Gienstande, "hvis Kiendskab kan undervise os. Reis nu, min "Søn, og tænk paa, at du paa dine Reiser kan for- "hværve dig en sand Ven, som er det Fornemste og "Vigtigste, du kan vinde. For denne Bestræbelse "skal du endog opofre, om det udfordres, det Kost- "bareste, som du eier."

Det unge Menneske tog Afskeed med sin Fader, og reiste hen til et Land, som ikke laae alt for langt borte. Han opholdt sig der ikke længe, og kom tilbage til sit Fædreneland, som han dog ikkun i en kort Tid havde forladt. Hans Fader faldt i Forundring over at see ham saa snart komme tilbage igien, og sagde: "Jeg ventede Dig ikke saasnart." Sønnen svarede: "I befalede mig, at opsøge mig een Ven, "og jeg har bragt halvtredsindstyve med mig, som "alle ere Mønstere paa sandt Venskab."

"Min Søn, sagde Kiøbmanden, du maae ikke "adsele dette hellige Navn bort. Har du allerede "forglemt, hvad hiin persiske Poet siger: Roser eder "ikke af eders Ven, forend I have sat ham paa Prø- "ve. Det er en meget rar og sielden Sag at finde

"en

" en Ven; de fleste, som tilegne sig en Vens Navn, " have kun Skin deraf. De ligne en Sommer-Skye, " som bliver fordeelt ved den ringeste Soelstraale. De " omgaaes med den, hvilken de efter deres Foregivende " elske, ligesaaledes som Drukkenbolte omgaaes med " en Flaske Viin. De tage fat paa den med en varm " kierlighed, saa længe den endnu har denne fortryl- " lende Saft i sig; men de kaste den bort, saasnart " den er tom. Jeg frygter meget, at de Venner, " som du viser dig saa meget fornøiet over, ligner de " falske Siele, om hvilke jeg nu har givet dig et Be- " greb." — " Min Fader, svarede det unge Menne- " ske, eders Mistanke er ubillig og ugrundet. Alle " de, som jeg holder for mine Venner, skulde ikke i " mindste Maade forandre deres Sindelav imod mig, " om de end saae mig bestædt i den største Ulykke."

" Jeg har nu levet i halvfierdesindstyve Aar, " sagde Kiøbmanden, og har erfaret baade Lykke og " Ulykke. Mange Mennesker har jeg seet i Verden; " men jeg har i en saa lang Række af Aar neppe kun- " net forhverve mig en eneste Ven. Hvorledes er det " da mueligt, at du i den Alder, du er, og paa saa " kort en Tid vil kunne have fundet halvtredsindstyve " Venner? Nei, min Søn, du maae ikke tænke, at " du vil lære mig at kiende Mennesker."

Kiøbmanden slagtede en Bede, stak den i en Sæk, og stænkede Blodet af dette Kreatur paa sin Sons Klæder. Da Alting paa denne Maade var indrettet til det Forehavende, som han havde giort

Udkast

stillet Sønnen som et Mønster paa sandt og oprigtigt Venskab. Han fortælde ham den Ulykke, der var vederfaret Sønnen efter hans Foregivende, og bad ham om hans Hielp i denne Sag. "O, det er en "lykkelig Dag for mig, raabde denne gode Mand, "som giver mig Leilighed til at vise eder min Hengi- "venhed og mit Venskab. I lader mig vederfares "fuldkommen Ret, naar I sætter den største Tillid "til mig, og betroer mig denne Sag. Der er Rum "nok i mit Huus til at skiule det Menneske, som "eders Søn har dræbt. Og om jeg endogsaa selv "skulde udsætte mig for nogen Fare derved, saa vil "jeg med Fornøielse foragte den og gaae den i Møde, "ved det Haab, at kunne bevise eder en virkelig Tie- "neste og rædde eders Søn. Reiser nu begge to ud "paa mit Gods paa Landet, og lever der i Rolighed "og uden Bekymring. Der er ingen, som kiender "eder, og I kunne der leve ganske fornøiede, ube- "kiendte og trygge for al Efterstræbelse af Justitien."

Kiøbmanden takkede hans Ven for hans ædel- modige Tilbud; men aabenbarede nu for ham, at alt hvad han om dette Drab havde fortalt ham, var ikkun en Opdigtelse, som han havde opfundet, for at lære sin Søn Forskiellen imellem de sande og falske Venner.

Vinter-Aftenens
Tidsfordriv.

Siette og sidste Hæfte,

for

Martii Maaned.

Kiøbenhavn.
Trykt og tilkiøbs hos Johan Rudolph Thiele
i store Helliggeist-Stræde No. 150.

XXVII.

Lindor og Elise,
en Fortælling
af
Em. Balling.

Klogskab og Erfaring, disse trygge Ledsagerinder for Mennesket paa Livets Krydsveie, fulgte Lindor fra hans Faders Eremitbolig *), og lod ham med et frimodigt Sind og en stille Tilfredshed naae Staden han havde forladt, hvor han nu fandt en anden Verden for sig, end den hans Indbildning afmalede ham, da han sværmende og miskiendende nok vilde udelukke sig fra dens Omgang og søge en anden Lykksalighed, end den Tingenes Gang i Livet kan skienke Mennesket.

Omtrent i en Tid af to Maaneder havde man savnet ham i Staden, og man gjorde sig omsider saa liden Regning paa hans

*) Man maae kiende til denne Eneboers Historie, som kaldes Belidor i Hytten, af samme Forfatter.

Tilværelse, at han endog i de første Dage, han var kommen til Byen, hørte selv adskillige Rygter om sin Død. Nogle beklagede ham, som et ungt Menneske, der saa tidlig skulle blive et Offer for Hypocondrien; andre holdte ham for en Sværmer, der rasede sin Undergang i Møde; og atter andre drev Gjæk med hans Grillenfængerier, og beklagede kun, at Verden havde faaet en selvklog Nar mere. Men Lindor fandt ogsaa, at han havde haft ædle og oprigtige Venner, som havde talt om ham med mere Agtelse, og med den Deeltagelse i hans Skiebne, som saa meget udmerker det milddømmende Menneske. Iblandt disse var især Alamon, en Søn af den gamle Rector, i hvis Huus Lindor var bleven opdragen. Af denne ædle og værdige Ven havde Lindor i Ungdoms Dagene modtaget mange sande Venskabsprøver; da herskede der en Harmonie imellem dem, som lovede det fuldkomneste Venskab; men aldrig saa snart havde Forstanden hos dem begge opnaaet sin Modenhed, under Dyrkelsen af de Videnskaber, hver for sig dyrkede, forend deres forskiellige Meninger, endog i philosophiske Sætninger, satte et Grændseskiel i deres Harmonie, og dette løste efterhaanden saa uformerkt det Venskabsbaand, som hidtil havde giort den venskabelige Omgang med hverandre saa unduværlig. Dog tabte

Ven-

Venskabet i Grunden ikke noget ved denne Disharmonie i deres Meninger, og mindre endnu paa Alamons Side end paa Lindors; thi Alamon var eftergivende, og indsaae fuldkommen, at det ikke var Lindors Hierte, men hans antagne Meninger, der styrede hans Handlinger; Lindor derimod vilde bygge ethvert af sine Foretagender paa den philosophiske Klippe, paa hvilken saa mange stolte Hoveder havde strandet; han vilde, at Verden skulle tage Gang efter hans Uhr, og den menneskelige Daad fra det Høieste til de Laveste i alle Henseender følge Fornuftens Stemme, og ved denne stænge Philosophie glemte, at Svaghed og Daarlighed, Skrøbeligheder og Ufuldkommenheder, var engang falden i den menneskelige Naturs Lod, og at den Klogeste var den, der lempede sig efter Mennesket, som det var. Det var altsaa formedelst denne Uliighed i Meningerne, at Alamon ikke kunne give Lindor Medhold i alt, og hvorved Lindor Tid efter anden blev mere og mere tilbageholdende, unddrog sig sin Vens Selskab, og omsider lod Miskiendelsen af hans Caracteer gaae saa vidt, at han talte ham blandt hine Svage, der enten af Hyklerie eller Frygtagtighed fornægter Dydens og Fornuftens Stemme, for at bane sig Vei til Lykke i Verden, og altsaa maatte høre til de Slags Venner, man ikke kunne

bygge paa. Men Lindor, beriget nu med andre Kundskaber, end dem han forlod Hovedstaden med, og som ved Samtalen med sin Fader, den gamle Belidor, havde faaet andre Grundsætninger, andre Begreber om Verden, og Menneskets Opførsel under dens Giennemvandring, lærte nu at kiende sin Ven fra en anden Side. Alamon havde faaet et Nys om hans Tilbagekomst, og intet Øieblik maatte nu forsommes for at opspørge hans Opholdssted. Han kommer til ham, og i Favnen af een i sine Tanker forloren Ven, bevidner ham sin Glæde over hans Tilbagekomst. Lindor modtager ham med en Vens Arme, og føler sig ikke lidet rørt ved hans Nærværelse. — Min Alamon! siger han, og du skyer ikke en Mands Venskab, som har miskiendt din Dyd? Du er den første Redelige, som møder mig med dine Venskabs Arme, for at bevidne mig din Troskab? — O vær velkommen! Tilgiv min Lunkenhed imod dig min ærlige Ven! og lad mig forsone min Brøde ved Fornyelsen af det gamle Venskab, som fra Ungdommen af har været os saa helligt.

Alamon. Forsone din Brøde! — bedste Lindor! Hvad har du kunnet forbrudt dig imod mig, som fortiente Forsonelse? Du, hvis Hierte jeg kiendte, og hvis Redelighed

havde

havde Ret til mit hele Venskab! — Ikkun din Iver for Sandhed og Ret, tillod dig ikke at taale det mindste, som veeg uden for disse himmelske Dyder, og enhver undskyldelig Opførsel, som i dine Øine syntes at være mere stemt efter Verdens Sind end efter den rene Naturs Lov; enhver Lempelse efter dens Daarligheder, som vi ikke have Kræfter til at overvinde; enhver Daad, enhver yttret Tanke, som den antagne Levemaade og Sædernes Kultur giorde Fordring paa, vare Handlinger, som stred imod din Philosophie, og om jeg maae saa kalde det, imod din Retvished; men vanærer dette vel dit Hierte, og mon du ikke har Ret til ikke allene mit Venskab, men endog min Høiagtelse?

Lindor. Ja! jeg har ladet mig forblinde af en al for overdreven Tillid til mig selv; men lad mig fortælle dig den store Forandring, der er foregaaet i mine Grundsætninger; jeg er ikke mere min svagere Broders strenge Dommer; jeg har lært den store Kunst, at undskylde og overbære, og føler Billighed i at tage Verden som den kan gives. Naar jeg fortæller dig hvorledes jeg er kommen efter denne Viisdom, vil du sættes i den største Forundring. — O Himmel! hvor uværdig giorde jeg mig ikke din Forelse, da jeg trodsede imod Overmagten, reev mig fra din

Haand, viiste mig utaknemmelig imod dig, som endog havde sat mig i Besiddelse af en Lykke, der var nægtet mange Tusende, og kastede mig som en Forvildet i den ublideste Skiebnes Arme! — Jeg føler Skam, min Alamon! over dette Feiltrin, og dog maae jeg tilskrive dette den største Lykke, der kunne møde mig her i Verden.

Alamon. Nu, min Ven! du sætter mig ret i Forundring; fortæl mig, hvad der da er mødt dig.

Lindor. Jeg har talt med min Fader, og jeg kan ikke beskrive dig min Glæde.

Alamon. Din Fader? Jeg meente dine Forældre vare døde. Fra vore Barndoms-Aar har du jo stedse været anseet for et fader- og moderløs Barn! hvorledes gaaer dette til?

Lindor. Det er det store Underværk, som jeg aldrig selv kunne formode at blive en Tilskuer af. Men Historien er vidtløftig; bliv nu hos mig og spis med mig til Aften, og jeg skal fortælle dig den hele underfulde Tildragelse. Aldrig er maaskee nogen Søn paa en mere overrumplende Maade bleven bekiendt med sin Fader, — (Lindor besørgede nu noget at spise for sig og sin Ven, og Alamon blev med Glæde hans Giest, og nu for-

fortalte Lindor ved Bordet ikke allene Drive-fiæren til hans Bortgang, og hvad hans Hensigt dermed var, men endog den hele Belidors Historie og alt hvad denne Mand, som han havde sin Tilværelse at takke, havde gaaet igiennem, hvorledes han førte sit nærværende Liv, og hvor meget han anbefalede ham de Pligter, han skyldede baade Gud, Verden og sig selv. En mere interessant Tildragelse havde Alamon endnu ikke ladet fortælle sig; den giorde Fordring baade paa hans Taare og hans Beundring; men Lindor bad ham at være taus, og lod Fortælningen derom være et Bevis paa hans Tillid til Alamons fortroelige Venskab. Der blev nu siden talet om, hvad Plan enhver af dem havde lagt til Befordringen af deres Lykke i Verden; Alamon havde allerede længe siden opofret sig til det theologiske Studium; men Lindor fandt meest Tilbøielighed for Stats-Videnskaben. Begge opmuntrede hverandre til at gaae frem med Iver og Retskaffenhed, paa den Bane, de foresatte sig at bevandre, paa det de hver for sig maatte kunne giøre sig det Kald værdig, for hvilket de opofrede deres Dage. De svoer nu hinanden et evigt og ubrødeligt Venskab til, og i de huldrigste Favnetag bekræftede deres usvigelige Venskab for hverandre; hvorefter Alamon forlod sin Ven Lindor.

Der gik nu en rum Tid hen, og man hørte ikke synderlig tale om Lindor; men han gav heller ingen Leilighed til Omtale, da han sielden gik ud, og følgeligen hverken lod sig see i de store eller de smaae Samqvem. Den eneste Selskabs-Fornøielse han skaffede sig, var, at han mellemstunder med sin Ven Alamon kunne giøre sig en Spadseretour om Aftenen eller om Middagen efter Maaltidet; forresten holdt han sig incognito, og gandske opofrede sig til sin Videnskab, ved hvilken han dog haabede engang at kunne gavne sit Fædreneland.

Der gik saaledes et Aar hen for ham i denne roelige Forfatning, og man kiendte nu nesten ikke mere til Navnet Lindor; men ligesaa lidet som Verden bekymrede sig om ham, saa lidet giorde han sig Umage for at vinde dens Gunst. Han trængte saa at sige ikke til den; thi af den Kapital, som hans Fader havde udsat for ham, og som var betroet i den gamle Rektors Hænder, der beløb sig til 9000 Rdlr., kunde han ved sin fornuftige Oeconomie tilstrækkelig forsørge sig, saa han just ikke var saa gandske nødsaget til, at tiltrygle eller cabalere sig et Embede til, for at finde Levebrød; ikke heller at underkaste sig den Grændmelse, som mislykkede Forsøg saa ofte skienker de dueligste Subjekta. Syntes

det

det end tilforn, som han havde megen Hang efter at komme ind i den store Verden, til hvis Nytte han havde dannet sig, saa foelte han nu, underholdt af en roeligere Stands-forfatning, at Mennesket kan leve lyksalig, uden at virke paa Livets glimrende Veie, og at det kan være Verden til Nytte, uden at være forbunden dertil ved offentlige Embeder. Men Forsynet havde andre Hensigter med Lindor; det havde ikke udrustet ham med Evner for allene at virke inden sine egne fire Vegge til Verdens Gavn, det kaldte ham til en vigtigere Bane, og gav hans Levnetsløb en gandske anden Gang, end den han selv bestemte.

Vi have hørt til hvad Videnskab han opofrede sig; han lagde nu til Grund for denne, at studere Menneske-Karakteren, at samle sig Kundskaber om de forskiellige Stats-Principer og Maximer, og fornemmelig at kiende det Lands Natur, dets Mangler og Fordele, dets locale Forfatning, dets Sæder, dets Skikke og Kultur, hvis fødte Borger han var; og nu, da han troer sig i Stand til at kunne tænke rigtig derover, og at fremsætte sine Tanker for et tænkende Publikum; nu udgiver han i det Offentlige den første Prove af sine Indsigter ved et Skrift, som han kaldte den gode Fyrste og det lykke-

lykkelige Folk. Et Skrift af denne Natur, maatte i et Fyrstendom, hvor Videnskabernes Lys endnu kun svagt fremglimtede, hvor Litteratur og almindelige Oplysninger endnu laae halv indsperret i Vankundigheds Mørke, naturligvis giøre megen Opsigt, især da det var forfattet med den ædle Frihedsaand, ved hvilken Sandhederne trænger stærkest ind paa Gemytterne, ja aabner sig endog Adgang til Fyrstens Trone. Hos Landets Mægtigste fandt det derfor vel ikke megen Yndest, i hvor beskeeden end Forfatteren taler om de høiere Stænder; men ethvert Slag paa den Streng, der rører deres arvede Ære, i hvor lemfældigt det endog var, ere skurrende Toner i deres Øren; endskiønt ikke alle Mægtige ere fortryllede af en Drøm, der har saa megen Magt over den største Deel af deres Medstændige.

Som sagt, Skriftet giorde Opsigt. Det var det første i sit Slags, og naturligvis med Begierlighed maatte blive søgt; men endnu kiendte man ikke dets Forfatter, og Lindor giorde sig og Umage for fremdeles at være ukiendt; ikkun hans Ven Alamon var betroet denne Hemmelighed. Skriftet kom omsider for Kritikens Domstoel, og ikke alene stod sin Prøve, men blev endog saaledes anbefalet, at Landets Fyrste lod det komme sig

sig for Øine; thi Cabalerne havde endnu ikke saa stærk forskandsket sig om Tronen ved dette Hof, at Sandheden jo kunne smutte igiennem. Nok, Fyrsten, som var en gammel klog Herre, læste Bogen og yndede dens Indhold; ja befalede endog Hovmesteren for den unge Kronprinds at benytte sig af den til hans Underviisning. Man kan da nu nok tænke, at der gaves Personer omkring Fyrsten, som med skeelende Øine anhørte denne Anbefalelse, og som ikke fandt deres Regning ved, at Prindsen fik Øyer at læse, der lærte ham at kiende Sandheden, og at skye Smiger. Hvad formaaer ikke den mægtige Mand, som enten selv ingen Kundskaber har, eller frygter for Opdagelser i hans Handlinger, som han gierne vil have et evigt Skiul over. Det Værdigste, det Uskyldigste maae undertrykkes, saa snart det strider imod hans Interesse, og det Øie, som seer hans Feil og blotter dem, maae udrives. Skriftet, bliver taget under en nye Bedømmelse, og en underkiøbt Pen maae afmale det med sorte Farver, og giøre det endog farligt for Fyrsten selv at give det Bifald; men dette, istedet for at afskrække Forfatteren, ansporede ham snarere til at tage Pennen atter fat, og et halv Aar efter lod sig nok et Foster see fra hans Pen, som han kaldte Fyrstens ubedragelige Speil. Hvad der nu ikke var sagt for

Sand-

Sandheder i det første Skrift, det blev der talt i dette, og den gamle Fyrste lod nu ogsaa denne Afhandling komme for sig, som interesserede ham endnu mere; ja saa stærk, at han endelig vilde der skulle undersøges, hvo dets Forfatter maatte være.

Rygtet om denne Undersøgelse kommer endelig ogsaa for Alamons Øren, han skielver; han frygter for ubehagelige Følger for hans Ven, og flyer hen til ham for at advare ham; men Lindor modtager hans venskabelige Advarsel med en Smiil og formindsker derved sin Vens Frygt. Denne Advarsel kommer for sildig kiere Alamon, sagde han; jeg har faaet een for en Time siden fra en Anonym, hvis Hensigt saavidt jeg forstaaer deraf, skulle være at skrække mig og tilskynde mig at flye. Hvor man har faaet at vide at jeg er Forfatteren, begriber jeg ikke, med mindre min Bogtrykker har ageret Meeneder. Her skal du høre dette ængstende Brevs Indhold:

Min Herre!

"Endskiønt jeg kiender Dem ikke, byder "dog Menneskekierligheden mig, at advare "Dem om den Fare De har styrtet sig i ved "Deres tvende udgivne Skrifter. De kien"der endnu ikke Kabalens Magt; Sandheder "af den Natur, som de ere, hvilke De have "frem-

"fremsat, har oplæst Avinds Skiold imod "Dem. Man vil forfølge Dem efter Loven; "thi endnu er ingen Tilladelse givet at skrive "saa frit, som De har skrevet, og det er "imod vort Statssystem, at oplyse Folket "paa den Maade. Nedlæg Deres Pen, og "flye; de vil med første høre Deres Skrifter "confiskverede, og Dem selv at komme under "Tiltale af Fyrstens Procureur. — Saa raader "Dem Deres ubekiendte Ven."

Alamon. Og du har ikke allerede pakket ind, min Ven?

Lindor. Og du kunne tiltroe mig den Feighed? — Hør! hvad jeg svarede Anonymen ved Overbringeren af hans Advarsel:

Min Herre!

"Sandheden, hvis Sag jeg har talet, "skal forsvare mig, og vil Kabalen føre Krig "imod mig, skal jeg dræbe den med min "Latter. — ꝛc.

Alamon. Du kiender ikke dens Magt, min Ven!

Lindor. Og den bliver dog immer for afmægtig til at vinde Seier over Sandhed. Den kan for en Tid standse den i sin Gang, den kan paatage sig dens Skikkelse, og døve dens

dens Stemme, men aldrig tilintetgiøre dens hellige Natur. Desuden, kiere Alamon! det jeg har skrevet — du maae jo selv kunne dømme, som har læst begge mine Skrifter — er jo ikke saadanne Sandheder, som fornærmer nogens Person; jeg har skildret Fyrstepligterne, jeg har anbefalet den gode Fyrste, at handle efter Overbeviisning, og efter Retsindiges Raad, for at giøre sit Folk lykkeligt, og da vor gode Fyrste har saa megen Lyst til Retviished, saa vil mine Skrifter aldrig andet kunne end behage ham. Han er Fader for sit Folk, og det som mere er: Han er Menneskeven; han er den tænkende Fyrste, i hvis Øine Sandheden er hellig, hvad enten den tales af den ringeste Borger, eller af den Retskafne, der staaer nærmest hans Trone. Han vil kun det Bedste, det Rette; og at glæde alle, er hans høieste Ønske; men i alt dette er han Menneske, han kan ikke altid øine Sandheden giennem de mange Slør, der omgive den; ofte maae han, mod sin Villie, lade sig bedrage af dens Skin; ofte handle, hvor han, naar Sandheden laae ham tættere for Øine, ikke vilde have handlet, i det mindste ikke saaledes, som han mange Gange bliver overtalt til. Jeg kiender vor gode Fyrstes Karakteer, og jeg skulde inderligen glæde mig, om mine Skrifter maatte komme for ham;

ikke

ikke fordi han paa sin gamle Alder deraf skulle kunne lære noget; hans Erfaringer i sit høie Kald, overgaaer langt mine Kundskaber; men han kunne maaskee finde nogle Forholdsregler, nogle Jagttagelser fremsatte i den lærende Tone, som ved en klog Undervisning kunne komme hans haabefulde unge Søn til Gode.

Alamon. Men det frie Sprog du fører mod de Mægtige i Landet.

Lindor. Ikke uden mod de Mægtige, som misbruger deres Fortrin. Mennesket er saaledes artet, at jo mere Magt det faaer, desto mere udsættes det for den Svaghed, at gjøre Misbrug af sin Lykke; ikkun den store Mand fortiener sit Fortrin, som med Klogskab fører sig sin Lykke til Hæder og Nytte, uden Fornærmelse for sine mindre lykkelige Brødre. Det var Folket, som engang valgte den værdigste, den meest fortiente Mand til deres Fyrste, og Fyrsten fik igien Magt til at vælge sig de værdigste Mænd til sine Medhielpere; ja endog til at hædre Fortienester, hvor de fandtes; forfeiler han dette for sig og Staten vigtige Formaal, lader han sig henrive af deres Smiger, der omgive ham, hører han mere efter Hoffinders Raad, end efter de Kloges, snart skal han fristes til, at dele sin Magt med dem han har ophøiet,

og mindre sættes i Stand til at forsvare et undertrykt Folk, og tilfredsstille Ulykkeliges Klager; men derfor tillader han de Indsigtsfulde at tale Sandhedens Sag offentlig, at afmale Misbrugene, og føre enhver Fornærmelse, enhver Underfundighed for Lyset, paa det han kan blive sat i Stand til at haandthæve sin Majestæt og Midlerne der befordre Statens almindelige Vel. Seer du min Ven! denne Klogskab iagttager vor gode Fyrste; og aldrig kan han som Sandheds Elsker, fornærmes ved de ufuldkomne Sandheder, jeg efter mine Kundskaber, grundede paa de største Statsmænds Principer, om den bedste Regiering, har vovet at lægge ham for Øine; og i fuldkommen Tillid til denne Klogskab, som just gior ham i mine Øine stor, skielver jeg hverken for Trudsler eller frygter for Unaade; det er kun Sandhedens Fiender, dem, jeg maaskee har rørt paa Bylden, der finder Lyst i at indjage mig denne Skræk; men da jeg veed, at jeg ikke i nogen af mine Skrifter har peget paa Personer, hvortil jeg ingen Tilbøielighed finder, men allene talt om almindelige herskende Feil og Misbruge, paa hvis Afskaffelse eller i det mindste, Indskrænkning, jeg vilde giøre vor tænkende Fyrste opmerksom, saa er det min Trøst, at jeg da heri har opfyldt en Pligt, jeg som Borger skyldte Staten, og finder intet at bebreide mig.

Ala-

Alamond. Gud styrke din Tillid, min Ven, og lade dine ædle og en retskaffen Borger værdige Hensigter, falde ud til din Lykksalighed.

Herpaa skildtes disse Venner fra hverandre, og Lindor blev nu ved i Roligbed, at fortsætte sine Studeringer, uden at forstyrres af den mindste Ulæmpe for hvad han havde strevet. Tvertimod han blev ved at bruge sin Pen i det Fag han havde begyndt, og neppe vare 6 Maaneder gaaet, forend et nyt Produkt fra hans Pen kom for Lyset, som han kaldte: Fyrstens Kald; og hvad ikke de første af hans Skrifter havde giort Opsigt, saa giorde dette: men Lindor lod sig ikke forstyrre af de derover fældede Domme. Overbevisningen om, at have talt Sandhedens Sag, skienkede ham ikke allene den saa behagelige Selvtilfredshed, i hvilken den retskaffne Mand finder sin sandeste Glæde, men gav ham endog Frimodighed til, at fare fort paa den vigtige Bane, han havde foresat sig at bevandre.

En Aftenstund, som han i denne stille Sindsforfatning, sad i sin Eenlighed og skaffede sig selv en Sindsforfriskning ved sin Luth, som han spillede med megen Færdighed, fik han uformodentlig et Besøg af en gandske ubekiendt Mand, der afbrød hans roelige

Glæde, og gav ham andet at tænke paa. Manden kunde Lindor see var af Stand og tog derfor imod ham med den tilbørligste Velanstændighed. Efter Komplimenterne vare forbi, kom de i følgende Samtale:

Den Ubekiendte. De maae ikke forundre sig min Herre! at jeg som Fremmed kommer til Dem i et Ærende, som De mindst kunne vente sig. Jeg troer endog det vil blive til Deres Lykke, saafremt De er den Person, man tiltroer Dem at være. Hvem der har udsendt mig skal jeg siden sige Dem, naar De vil svare mig oprigtig. Sig mig: er De Forfatter af det for nyelig i Publico udkomne Skrift, der bærer Titel af den gode Fyrste og det lykkelige Folk, og de tvende siden paafulgte: Fyrsters ubedragelige Speil og Fyrsters Kald?

Lindor. Saa oprigtig og sandt jeg skal svare Dem, saa tillade De mig dog først at spørge: Hvem jeg har den Ære at tale med, og hvem den Mand er, i hvis Ærende De gaaer? Enhver Mand skylder sig selv den Forsigtighed, at kiende dem, der giør Fordring paa hans Fortroelighed, om han end aldrig havde Aarsag at blues ved sine Handlinger.

Den Ubekiendte. Det er ikke paalagt mig at fortie det De spørger; og jeg vover alt,

altsaa intet ved, at aabenbare Dem det; saa meget mindre, da jeg med temmelig Vished er forsikret om, at De er Manden, jeg har Ordre at opsøge. Jeg tiener ved Fyrstens Hof, og det er Hans Durchlauchtigheds Ærende jeg gaaer.

Lindor. Tager jeg ikke feil, saa troer jeg at have den Ære at tale med Greven af Edelskiold?

Den Ubekiendte. Gandske rigtig; og jeg med Forfatteren af de foromtalte Skrifter? Ikke saa?

Lindor. De siger det Hr. Greve! og jeg kan ikke negte det. Men tillad mig! hvad kan give vor gode Fyrste Anledning til at vide dette?

Den Ubekiendte. Det vil De selv bedst erfare, naar De taler med Hans Durchlauchtighed. Jeg har Befaling at sige Dem, at De endnu i denne Aften indfinder sig i Fyrstens Forgemak, for at vente paa nærmere Ordre. Ufeilbar vil De gaae en fortient Lykke i Møde; thi jeg kan sige Dem, Fyrsten elsker Dem, og længes efter at see og tale med Dem.

Lindor. Denne Handling giør Fyrsten Ære; han viser derved, at han ikke sætter sin Fortroelighed allene til dem, der ere omkring ham, men ogsaa vil høre sit Folks Stem-

me. Det glæder mig, at mine Afhandlinger har fortient sig hans Opmerksomhed; men jeg veed ogsaa, at jeg med samme har havt de reneste Hensigter.

Den Ubekiendte. Fyrsten, som den tænkende Mand, elsker enhver, som virker til hans Stats Fuldkommenhed. Han kaldes af sit Folk den gode Fyrste, og han fortiener dette Navn; men han er tillige den indsigtsfulde Herre, der ikke lettelig lader sig lede bag Lyset af Sandhedens Fordreiere.

Lindor. Saa er han dobbelt stor, og hvor lykkelig det Folk, over hvilket hans Zepter hersker. — Maatte han kun alletider have Mænd om sig, som De Hr. Greve! men naar vare Hofferne saa luttrede, at alle de der omgave Monarken, havde mere Øie paa Statens Vel, end deres egen Interesse og Fyrstens Fornøielser! Under disse pleier gierne Egennytten at spille sine vigtigste Roller; men vel os, at vor gamle Fyrste har sat sine Glæder i Befordringen af sit Folks Lykke og Hæder; han er bleven gammel i denne værdige Kongedaad, og staaer neppe Fare for, at lade sig ved Smiger lokke fra sin fyrstelige Vei.

Den Ubekiendte. De har megen Ret; og dog kan den Viseste lade sig forlede. Den retfærdigste Fyrste er Menneske; kun den oplyste

lyste Borger kan bedomme hans Handlinger med Retvished; men hans Omsorg for sit Folk fortiener ham i det mindste deres Høiagtelse.

Lindor. Hr. Greve! denne har han saa fuldkommen som nogen Fyrste. Alt Folket elsker ham, fordi det veed, han vil dets Vel; og fordi Fyrsten kiender i denne Kierlighed, sin Stats Styrke og sit Fyrstendoms sande Værn. Alle ønsker derfor hans Dage forlængede til Tidens høieste Maal, og det af oprigtige Hierter.

Den Ubekiendte. Ja, kiere Lindor! han er den gode Fyrste, og hans Undersaatter det lykkelige Folk, De har afskildret. De har været Deres Original troe. — Vær nu saa god og lad Dem til at følge med mig, for at imodtage Fyrstens Bifald.

Lindor tog nu andre Klæder paa, satte sig i Vognen hos Greven, og kiørte til Fyrstens Slot.

"Jeg vil i Forveien, sagde Greven, melde Dem for Hans Durchlauchtighed; ophold Dem saa længe her i Forgemakket." Greven gik ind, og noget efter kom tilbage og indlod Lindor til Fyrsten.

Fyrsten. Velkommen min kiere unge Mand! Det er mig kiert, at jeg ved saa værdig en Leilighed har lært at kiende Dem;

Hvor vilde det glæde mig om alle vore unge Studerende saa vel vilde anvende deres Tid! Maae De ikke selv tilstaae det? Hvad? Tael kun fortroelig med mig.

Lindor. Der gives mange, naadigste Fyrste! der gaae langt foran mig, og som ved deres Studeringer have giort sig den Yndest værdig, som Deres Durchlauchtighed saa huldrig i denne Time skienker mig.

Fyrsten. Og hvor faa kiender jeg dog! hvor kan det komme sig?

Lindor. De staae saa langt fra Sandhedens Lys, at — om det er mig tilladt at sige det — Deres Durchlauchtighed neppe kan øine dem. De største Subjecta finder som oftest de største Skranker for deres Lykke.

Fyrsten. Jeg hører dog saa gierne Sandhedens Sprog, og finder Lyst til at befordre Landets duelige Børn.

Lindor. Det er Fyrsters Lod, at Sandheden sielden, saa usminket den er, nærmer sig deres Øren; men det forringer ikke min Fyrstes Ære; han giør hvad han kan, for at give Sandheden Adgang til sin Trone.

Fyrsten. Og saa ofte savner jeg dog dens Stemme. Hvor mange gange har jeg ikke ladet mig bedrage af dens Skin, naar jeg har troet at dens Lys har været mig nærmest.

Lin-

Lindor. Er det mig tilladt at sige, naadigste Fyrste! hvad der for største Delen hindrer Sandheden fra at komme, saa nøgen og usminket den er i sin Natur, for min Fyrstes Øren?

Fyrsten. Tael kun frit! min kiere Lindor.

Lindor. Ikkun Indskrænkelsen for Folket at tænke frit, og at yttre hvad de tænker, er den største Anstødssteen for Sandheden paa sin Vei til Tronen; men giv det Brugen af denne Frihed, og snart vil Sandhedens lyse Straaler trænge igiennem Hoffets tykke Mure selv, og giøre mange Ting soleklare for Deres Durchlauchtigheds Øine, som nu ere dunkle.

Fyrsten. Man vil dog mene, at denne Frihed er farlig.

Lindor. Aldrig, naadigste Herre! lad den endog overstige sin Grændse, lad den af Dumheds eller Kaadheds Pen blive misbrugt, saa ere Lovene den mægtige Haand, som holder den i Tømme. Ligesom der ingen Regel gives uden Undtagelse, saa kan heller ingen sand Frihed tænkes uden den der billiges af Fornuften, uden den der er grundet paa Religionens, Sædelighedsog Velanstændigheds Love, og har almindeligt Vel til Sigte.

Fyrsten. Jeg skal nøiere tænke denne vigtige Sag efter; thi i Sandhed! jeg vil

meget gierne imodtage Oplysninger, og lade mit Folk skee Ret.

Lindor. O Fyrste! det er en guddommelig Dyd De da stræbe for at opnaae.

Fyrsten. Hør nu min kiere Lindor! vi vil nu tale om noget andet. Deres Skrifter har meget indtaget mig. Jeg har læst dem alle med den tilbørligste Eftertanke; og jeg kan ikke andet troe, end at en Mand med saadanne Kundskaber jo vil være den bedst skikkede Læremester for min Søn; jeg kalder Dem herved til samme.

Lindor. Jeg takker Deres Durchlauchtighed underdanigst for denne Naade; men om det maae være mig tilladt at sige det, Hans Fyrstelige Høihed har en Mand til sin Lærer, som er bekiendt baade af sine Videnskaber og sin Redelighed. Jeg vilde neppe blive dette vigtige Embede saa voxen som han.

Fyrsten. Han mangler ikke Indsigter, ikke heller Redelighed, men Evne til at bibringe Lærlinge sine Kundskaber, troer jeg han fattes. Der hører vist nok en egen Gave til at være Lærer. Derfor skal han ikke savne Brod, eller min Yndest. Det er en skikkelig og duelig Mand, og fortiener al det Gode jeg kan giøre ham. — De belave Dem altsaa nu kun paa at træde i hans Sted.

Lin-

Lindor. Naadigste Herre! hvor vigtigt et Embede er det ikke, at danne Fyrster? vigtig endog for tilkommende Slegter; og er jeg vel voxen til dette! jeg besidder vel een eller anden theoretisk Statskundskab, men den praktiske feiler mig. Jeg er endnu for ung til at kunne have erfaret de forskiellige Principer, som sætter Statsvidenskabs-Elskeren i Arbeide med, at tænke sig de værdigste, de lykkeligste. For at samle sig disse Erfaringer, maae man være Vidne til fremmede Statsbestyrelser; man maae besøge fremmede Riger, lære at kiende deres Regieringsmaader, og lægge Merke til deres Følger.

Fyrsten. Nu vel! har De Lyst til at samle sig disse Erfaringer — jeg indseer det selv for nødvendigt; bestem Dem da jo før jo heller til en udenlands Reise paa et eller to eller flere Aar, ligesom De finder det fornødent; min Søn er endnu ung, og kan gierne oppebie en modnere Alder for at modtage de Kundskaber, der paaligger ham at samle; den mere opklarede Forstand vil da giøre ham dem fatteligere og tillige mere nødvendige. Tael med Grev Edelschiold i Morgen, og han skal anvise Dem det Stipendium jeg giver Dem at reise paa; og hvad enten De see mig igien ved Deres Hiemkomst, eller jeg skulle være gaaet til mine Fædre, saa bliver

det

det min Villie, at De tiltræder Hofmester-Embedet hos min Søn. — Herpaa ophævede Fyrsten sin Samtale med Lindor, og i de mildeste Udtryk bevidnede ham sin Omsorg.

Dagen derpaa forføiede Lindor sig, efter Fyrstens Ordre, til Slottet, for at afvarte en nøiere Bestemmelse af Fyrstens Forslag. Han lod sig melde hos den ædle Greve af Edelschiold, og blev strax imodtaget af denne Herre med det milde og aabne Ansigt, som udmerker saa meget den redelige og veltænkende Hofmand. Hans Durchlauchtighed, sagde Greven, har befuldmægtiget mig til at forkynde Dem, at et Stipendium af 500 Rd. aarlig er Dem naadigst tillagt i en Tid af to Aar, for at habilitere Dem i den Videnskab, til hvilken De have opofret sig, og for, ved Deres Tilbagekomst, at være saa meget mere bequem til det vigtige Embede, hvortil Fyrsten selv skal have kaldet Dem. Det glæder mig usigelig, at kunne forkynde Dem denne Tidende. Deres Fortieneſter skeer derved en Ret, som ingen redelig Mand vil kunne misunde Dem.

Lindor studsede noget i Begyndelsen, men fattede sig dog omsider, og med et følende, og vist nok ikke ligegyldigt Hierte, svarede Greven. Det er en vigtig Post, sagde han, som Hans Durchlauchtighed vil jeg skal betræde:

træde: At danne en ung Prinds til engang i Tiden at blive en klog og god Fyrste, er et saare vigtig Arbeide, og uden en høiere Magts Hielp vilde jeg, eller noget andet Menneske, neppe giøre nogen betydelig Fremgang; men da det er min Fyrstes Villie, saa bør det og mig at forhverve mig alle de Kundskaber, som kan giøre mig værdig til dette vigtige Embede. Paa Flid skal det aldrig mangle; og maae jeg leve og udføre mit Kald til vor gamle værdige Fyrstes Fornøielse, saa vil jeg ikke allene anseе det for min største Lykke, men endog for den høieste Ære-post, jeg kunne sættes paa her i Verden; thi, Hr. Greve! at bibringe en ung Prinds saadanne Principer, som giør ham værdig til Folkets Regent, og ved hvilke han uden at vakle, uden at lade sig føre bag Lyset, kun stræber for at giøre sit hele Folk, uden Forskiel paa Stand, ædelt og lykkelig, og bliver fast i sine Bestræbelser; det maae De dog tilstaae mig, er et med de vigtigste Embeder under Solen. Imidlertid, da jeg bør troe det er et Kald af Forsynet selv, som hertil vil bruge mig som et Redskab, siden min Fyrste selv er faldet paa at vælge mig, saa bør jeg ogsaa følge baade Himlens og Fyrstens Villie; og Kraft til at udføre, hvad der betroes mig, skal jeg udbede mig af den eene Vise; thi uden hans Magt formaae

maae vi intet. — Og den vil en dydig Mand aldrig blive nægtet, svarede Greven.

Lindors udenlandske Reise blev nu bestemt. En Maaned efter denne Aftale, blev ham forundt, for at bringe sine Sager i Rigtighed førend han begyndte Reisen. Hvorefter han med megen Erkiendtlighed forlod Greven, og bad sin underdanigste Taknemmelighed aflagt hos Fyrsten, for denne mod ham viiste Naade. Ja, sagde Greven, men sikkert vil Hans Durchlauchtighed selv tale med Dem inden De afreiser.

Med et af Glæde over Forsynets Førelse rørt Hierte, opfyldt tillige med de alvorligste Tanker over sit foreståaende Kald, kom Lindor nu til sit Logement, og lod sine Følelser over Forsynets kierlige Veie i en lovsyngende Harmonie med Tonerne af sin Luth, oplofte hans Siel til den ene Store og Gode, som har de menneskelige Skiebner i sin Haand.

Alamon, hans Ven, traadte i det samme ind i Kammeret med et halv frygtsom Hierte; men Glæden over at see sin Ven henrykt i sin værdige Sindsforlystelse, see hans opklarede Aasyn, og deri læse den roelige Fryd, der foregik i hans Siel, forjog snart Frygten fra hans Barm. — Du finder mig i en meget lykkalig og tillige tankefuld Forfatning, sagde

sagde Lindor til sin Ven; og du vil vel neppe troe, hvad der er mødt mig, siden vi sidst talte med hverandre. — Nu min Ven! svarede Alamon, lad da dit Venskab for mig, skienke mig Deel i din Glæde. Jeg kan see, der er foregaaet noget betydeligt med dig; dit roelige og tillige opklarede Aasyn, er en sikker Fortolker af dit Hiertes Tanker. — Ja min Ven! sagde Lindor, Ting ere foregaaet med mig, som jeg allermindst kunne have formodet, og som du vel neppe drømte om. (Her fortalte Lindor sin Ven fra først til sidst, hvad der var mødt ham): Hans Besøg af Grev Edelschiold, hans Samtale med Fyrsten, hans Antagelse til den unge Prindses Informator, hans Reise og Fyrstens naadige Understøttelse). Alamon blev næsten ude af sig selv af Glæde: Saaledes har jeg da atter et Beviis, sagde han, paa Forsynets Varetægt og Omsorg for sine Retskafne paa Jorden, og saaledes finder jeg en nye Besyrkelse for min Troe, at De, som ikke viger af fra Dydens Vei, som helliger Sandheden og anvender deres Tid til at blive duelige Borgere i Verden, har, i hvor det gaaer, en Guds kraftige Bistand til Beskytter. O min Ven! vær stolt af en Rang, som hæver dig endog over mange af dine Brødre i de glimrende Stænder; vær ædel stolt, og føel med en værdig Glæde det Fortrin, som Dyden

og

og dit eget Hierte saa fortient skienker dig. Det er den menneskelige Naturs Adel, naar den ved sig selv, ved sin egen værdige Daad, kan opsvinge sig til den Ære, som Tusende kun arver ved Fødselen, eller tilkiøber sig for Guld, eller ved laante Fiedre, Smiger og Underfundighed, flagrer i Mode. — Og dog, min bedste Ven! svarede Lindor, have vi intet af os selv, uden den blotte Villie. — Mennesket er en Sammensætning af Fornuft og irrende Begreber; af gode Forsætter og uordentlige Sindsbevægelser; af Villie og Uformuenhed; af Dyds Følelser og Skrøbeligheder; og sandelig, jeg føler gandske jeg er dets Broder; men med den Magts Hielp, som aldrig unddrager sin leedende Haand for dem, som vil følge Sandheds og Redelighedes Vei, formaaer Mennesket meget; og kun denne Almagt priser og tilbeder jeg. Du seer da altsaa nu, min Alamon! hvilken Bane, der er anviist din Ven at betræde; o! nægt mig ikke dine Forbønner, at jeg maae vandre den til hans Ære, som bød mig at gaae den, og at jeg ved hans Kraft maae fuldende Løbet til min Lykkalighed baade her og hisset. — Og aldrig tvivle du herom min Lindor! for meget ligger du mig paa Hierte, for høit elsker jeg dig, for dyrebart er dit Venskab mig, ja for lærende er dit Exempel mig, at jeg kunne glemme dig i mit Hiertes hen-

hengivne Oplysteller, til det evige gode og kierlige Væsen vi begge tilbede. (Herpaa omfavnede de hverandre, og i de vennehuldeste Barme bevidnede hinanden atter de trofasteste og usvigeligste Hengivenheder for hverandre).

Lindor fik nu travelt med at bringe sine Sager i Rigtighed, hans Kapital, som stod betrygget i den fyrstelige Banque, befuldmægtigede han sin Ven Alamon, at hæve Renterne af, for i fornoden Tilfælde at gisre ham Remisser af paa hans Reise. Intet stod nu tilbage, uden at tage Afskeed med hans Venner; men hvem var ham blandt disse vigtigere end hans gamle Fader Belidor i Hytten, som opholdt sig i sin Eenlighed, omtrent 1½ Dags Reise fra Hovedstaden. Ingen vidste denne Oldings Boelig uden Lindor, ingen maatte heller vide det; denne Taushed havde Belidor paalagt sin Søn, og hvad Under da, at han endog for sin Ven Alamon skiulte samme. En Faders Villie bør være Sønnen hellig, naar Dyden ikke lider derved. Nok, Lindor reiste incognito til Belidors Hytte; lod sig i den nærmeste Bye af denne Egn, der laae omtrent 1½ Miil fra samme, sætte af, og vandrede nu paa sin Fod igiennem den vidtløftig Skovstrækning, for at komme til sin Faders Boepæl. Det var en Sommer-

Aften; Solen var allerede i sin Nedgang, og Alting forkyndte den stille Roelighed, i hvilken dydige Siele finder sig saa meget opløftede; han kommer til Hytten og finder sin gamle Fader siddendes uden for paa en Græsbænk, med opløftende Hænder mod Himmelen, at holde sin Aften-Andagt.

Uden at blive seet af Oldingen, stod Lindor i en vis Afstand fra ham, og med den tilbørlige Ærefrygt han skyldte det Væsen, som hans Fader i dette Øieblik nedlagde sit Hiertes Offer for, iagttog den mueligste Rolighed, for ikke at forstyrre ham; men neppe var Belidors Andagt til Ende, førend Lindor med forsigtige Skridt nærmede sig ham. Den Gamle, som mindst ventede Besøg af sin Søn, studsede i Begyndelsen, men fattede sig dog omsider, og med en alvorlig Mine spurgte, hvad der bevægede ham saa snart at lade sig see igien for ham? "Kunde du saa hastig, "sagde Eneboeren, blive en Overtræder af "dine Pligter, og glemme din Faders For-"maning?"

Nei min Fader, svarede Lindor, med det frie og aabne Aasyn, som vidner saa meget om den ubetyngede Siel; ikke for at saare dit Hierte, ikke for at unddrage mig fra Pligterne; men for at tage Afskeed med dig,

og

og modtage, maaskee din sidste Velsignelse med paa min Reise, indfinder jeg mig herved i din Hytte.

Belidor, med en mere roelig Mine, af hvilke Faderkierligheden straalede, rakte sin Søn Haanden, og i en huldrig Tone sagde: og min Velsignelse, min Søn, eller rettere mine Forbønner for dit Vel, de følge dig paa alle dine Veie. Træd ind i min Hytte, og fortæl mig, hvilken Bane Forsynet har aabnet for dig at betræde!

Lindor fulgte sin Fader ind i Hytten, blev vederqvæget af hans Brød og den Kost han kunne sætte for ham, og fortalte ham derpaa fra først til sidst hvad der var hendet ham: at han, for at sætte Forsøg paa, hvorvidt han selv kunne tænke over sin Videnskab, havde udgivet trende Skrifter i det Offentlige; hvorledes disse vare komne for Fyrstens Øine, og omsider givet Anledning til, at han var bleven opkaldet til Fyrsten, Samtalen med Fyrsten, det Embede han var bleven kaldet til, og Bestemmelse af sin forestaaende udenlandske Reise. — Belidor anhørte sin Søns Fortælling med megen Opmerksomhed. Ja, Lindor, sagde han, det er en vigtig Post du bliver sat paa, et vigtig Kald, der bliver dig betroet, og Øiemerket af din

Reise, hvist fornøden. Uden Erfaring, uden selv at see, og giøre sig anmerkningsværdig, hvad vigtigt der forekommer os, ere vore Kundskaber meget ufuldkomne; i hvor uomstødelige vi endog troe dem at være, saa finde vi dem dog byggede paa al for let en Grund til, at vi med dem allene kunne have Styrke nok, til at bekiempe de mangehaande spidsfindige Indvendinger, som giøres vore fasteste Grundsætninger; og hvor stor, hvor uendelig, hvor fuld af Irveie er ikke den Mark, du har foresat dig at giennemvandre! Lad mig giøre dig opmerksom paa nogle Jagttagelser, som maaskee ikke saa let vil falde dig ind paa den Videnskabs Bane du har betrædet.

Jeg hører min Fader, med den største Begierlighed, sagde Lindor; thi jeg veed, at af Erfarenheds Mund taler den paalideligste Raadgiver; og hvor meget mere, naar det er Faderen der taler.

Jeg mener dig det i det mindste oprigtigst min Søn. Ved dine egne Erfaringer vil du tilstaae mig det; ja den Dag vil komme, at du vil erindre mit Raad med Taknemmelighed.

"Forsynet har da bestikket dig til en ung "Prindses Lærer. — Vigtige Post! Millioners "Skiebne dependerer meget af de Principer, "der

"der gives en Prinds i Ungdommen; men "lykkelig er Folket, naar Fyrsten har lært at "tænke rigtig og klogt og vel! Hans Lærer "bør da ikke allene være hans Forstands Vei- "leder, men endog sørge for hans Hierte, at "det stedse handler efter Menneske-Kierlig- "hedens Love. Men til at være saadan Lærer "udfordres ikke allene gode Kundskaber, men "endog Talenter til at bibringe den unge "Prinds sunde og faste Begreber om de mange "og store Pligter, der paaligger ham. For- "nemmelig, min Søn! har du at bede Gud "om, at han vil give dig Styrke til, at op- "vække Kierlighed hos ham til Religionen; "uden denne vil den viseste Fyrste blive den "ufuldkomneste, og den bedste Regiering sav- "ne sin Støtte; men du maae da selv være "indtaget af den Lære, du stræber at bibringe "din høie Lærling; saa fremt du vil haabe at "danne den værdigste Besidder til en Trone, "og intet ringere Formaal bør du have for "Øine; da baner du Veien til et Folks Lyk- "salighed i Tiden, som, naar den unge Fyr- "ste bliver kaldet af Forsynet til at modtage "Scepteret, vil gjøre hans Regiering baade "lykkelig og priisværdig. Men Mildhed og "Godhed af en Fyrste maae staae i Harmo- "nie med Retfærdigheden, og være stemt efter "det Folks Karakteer over hvilket han her- "sker; og hvor meget bør det dig at bidrage

"til denne Stemning! Dette kræver af dig "baade en almindelig Menneskekundskab, men "i Særdeleshed Kundskab om det Folks Sin- "delav, Esprit, Tilbøielighed og Karakteer, "hvis Broder du er, og hvis Fader du "opelsker."

"Det er et saare vigtigt Studium, at "udgrunde Menneskekarakteren; den har mange "Ting den staaer i Forhold med: Opdragelse, "Lovene de adlyde, Klimatet under hvilket de "lever, dets Sæder og Skikke, efter hvilke "baade dets politiske og moralske Levnet tager "Gang i Verden; thi heri skal du finde den "National-Aand, som gior Hovedtrækket i "Nationers Karakteer? Opnaaer en ung Re- "gent først denne Kundskab, saa er han i "Stand til med nogenlædes Sikkerhed at kun- "ne bestemme sine Handlinger; og det er ved "disse han skal vinde sit Folkes Kierlighed, "og befæste sin Magt; han trænger sig ved "denne Kundskab ind i de enkelte Dele af sit "Folks Idrætter, og lemper sine Love for det "almindelige efter Nationens Grundsætninger; "og om endog disse skulle være svage, saa "søger han ved Mildhed og Oplysninger at "lede dem til de bedre."

"Denne værdige Maade at regiere paa, "forhverver ham uimodsigelig ikke allene Fol-

"kets

"kets Høiagtelse og Hengivenhed for ham,
"men endog dets Tillid, Kierlighed og For-
"troelighed. Jeg siger Fortroelighed, thi
"ogsaa denne bør han have til sit Folk i de
"Tilfælde, hvor det er ham om Sandheden
"at gisre, denne værdige Gudindes Bistand,
"som saa sielden gives Adgang til Tronerne,
"og ere dem dog saa meget til Beskyttelse!
"Men hvorved vinder han denne Fortroelig-
"hed, uden ved at udbrede Oplysninger iblant
"Folket, og give enhver Frihed og Ret til
"at tale sin Sag."

"Altsaa, min Søn! indseer du selv, at
"Folkets Kierlighed, Folkets Tillid, Folkets
"Hengivenhed for ham, ere de egentligste
"Grundstøtter for hans Trone; men hvad
"forstaae vi ved Folket? Ikke enkelte Stæn-
"der, ikke hine, der udgior hans Hofs Glands;
"ikke dem, som krumme sig Morgen og Aften
"for ham; for Benaadninger og Forleninger,
"arvede Titler og skienkede Æresteqn; nei,
"men Borgeren, men Bonden, men Landets
"Søn, han være læg eller lærd, adel eller
"ædel, som forhverver sig Eiendomme og lov-
"ligen besidder dem, som stræber for sig og
"Familie; denne er Landets Værn, Statens
"sande Venner og Fyrstens sikkerste Magt,
"og mon han da vel for meget kan gisre
"sig Umage for at vinde Folkets Tillid og
"Kierlighed og Fortroelighed!"

"Næst Folke-Kundskab, er Kundskab om "Landets Kultur, Landets Kræfter, Landets "Handel og Manufaktur, en saare Nødven- "dighed for den unge Fyrste at lære at kien- "de. Det udfordres vel ikke, at han skal "løbe ind i Detailer af Nationens Virksom- "heder, men vide bør han: hvilken Nærings- "Drift, der er Landets Hovedkilde, hvilken "der kræver Opmuntring og Understøttelse, "hvilken der sætter de fleste Hænder i Arbei- "de; men tillige ogsaa hvilken Handels Be- "drift, der udsuer hans Land og svækker "hans Undersaatter, og ikke lade sig forblin- "de af Tillokkelser af de Mægtige, der mere "søger deres Egennytte end det almindelige "Vel; han bør ikke give Ting Fremgang, der "skader hans Stat; den menneskelige For- "fængelighed maae ikke gives Vinger, for at "lade Menneskет flye sin Undergang i Møde, "men snarere stækkes, paa det Menneskет "maatte kunne blive i sin sande Lykkaligheds "Kreds. Men hvad forudsætter nu disse Kund- "skaber hos den unge Fyrste? Hvad vel, uden "den nøiagtigste Kundskab hos hans Lærer, "om det Lands Natur, Kræfter, Fordele og "Mangler, om hvilke han skal undervise sin "høie Lærling. Disse Kundskaber, min Søn! "paaligger dig da at samle dig, saa sikre, "saa paalidelige, at du kan bibringe den unge

"Fyrste

"Fyrste dem, og at de gives ham ligesaa "begribelige, som nødvendige at efterleve."

"Jeg vil troe, at du har de tilstrække-"ligste Kundskaber om Forstandens og Dydens "Værd, naar begge vise sig forenede i een "eller anden menneskelig Daad; lær ham da "for Alting at skionne paa udmerkede For-"tieneſter; det er den kraftigste Opmuntring "til at skaffe duelige Mænd i Staten; men "lad ham udmerke og lønne dem, hvor de "findes. Der gives ingen Stand, hvor Dyd "og Fornuft jo finder sin Virkekreds. Gier-"ninger, der fortiener at belønnes, fremspire "ikke altid i Geniets eller de høiere Oplys-"ningers Have, ogsaa under Straataget; i "de borgerlige Kredse udspringer Daad, som "det er den ædelmodige Fyrstes Ære at be-"lønne. Allevegne sees Præg af den men-"neskelige Adel, det kommer kun an paa, at "Fyrsten siner den, og udmerker den for "alle konstige Dyder, og selvskabte Fortrin-"ligheder."

"Gior ham det fattelig, at Videnskaber-"nes Flor er en Stats sande Zier; at Op-"lysninger, veiledte af Religionen og befæst-"mede ved Lovene, opelsker den elskværdigste "Nation. Lad ham lære at kiende Menne-"skefrihed, den Naturens Herre skienkede alle,

"og satte Afskye for al anden Eenevælde,
"end den, den gode Fader har over sine
"Børn; da vil han ikke allene blive æret,
"men endog elsket af sit Folk, og høste for sig
"og Sine den lykkeligste Fyrstes Løn."

"Kort, min Søn! lær ham at handle
"dydigt og retfærdig, og han vil engang
"takke dig der, hvor ingen Rang mere ad-
"skille dig fra ham."

Disse vare de Erindringer, som Belidor gav sin Søn med paa Reisen; og Lindor gjemte dem som en funden Skat paa sin Vandring, der engang skulde blive frugtbringende for Fyrstens Søn. Han forblev endnu nogle Dage hos sin Fader og nød Roligheds helligste Timer; men Tiden skynnede ham, at ile med sin Reise. Afskedstimen kom, og fra de huldrige Faderlæber, modtog han de varme Lykønskninger, de oprigtigste Velsignelser, og bedyggede den Gamles graae Kinder med de sønligste Hengivenheds Taare.

Lindor forlod sin Fader, begav sig paa Hiemreisen, og ved sin Ankomst fandt sin Ven ved sin Kammerdør. Gandske vist, sagde Alamon efter Hilsningen og de sædvanlige Omfavnelser paa begge Sider, gandske vist har du nu været ude og taget Afskeed med din Fader.

Lin-

Lindor. Ja min Ven! kunne jeg andet! kunne jeg give mig paa saa vigtig en Reise, uden at tage hans Veisigneise med mig? — O min udvalgte Ven! Jeg vilde ikke have undværet dette Besøg, for den lykkeligste Følge af min Reise. Han gav mig det værdigste Reisepas, han gav mig de bedste Recommendationer, og de ædelste Anvisninger for at gjøre min Reise lykkelig! — O den værdige Fader! hvilken Skat betroede han mig ikke, at angre med; jeg kiender ingen, der vilde eller maaskee kunne gjøre saa meget til min Reises lykkelige Befordring.

Alamon. Han er en forsøgt og erfaren Mand i Verden, han maae endnu have Venner i andre Lande, og Kilder at henvise dig til, som vare dig ubekiendte.

Lindor. Og disse Venner og disse Kilder havde han i sine egne Kundskaber. Du troer ikke, min Ven! til hvilken Eftertanke han opvakte mig, hvilken Bane han aabnede mig, hvilke Ideer og Grundsætninger han bød mig at følge, for at blive det vigtige Embede værdig, der foreslaaer mig! — Disse vare Reisepasser, Recommendationerne og Anvisningerne; disse var den Skat han bød mig at angre med; og jeg er stolt af at kaldes Søn af saa værdig en Fader! — O! at han maatte leve og see mig ved min Tilbagekomst,

at

at jeg endnu engang maatte omarme ham, og i hans huldе Faderbarm bevidne ham min sønlige Taknemmelighed.

Alamon. Gud kan bønhøre dit Ønske, og han vil det vist, dersom baade hans og din Lykfalighed beroer derpaa. — Men min Ven! nu har du dog havt den Fornøielse at tage Afsked med den Mand, du staaer i nærmest Forbindelse med, und nu andre af dine sande Venner ogsaa denne Glæde.

Lindor. Hvad skulle jeg hellere! Men hvo ere disse? hvem kiender jeg som sand Ven uden min Alamon.

Alamon. Jo, bedste Lindor! Endnu ere der to Personer, der elske dig med de oprigtigste Hierter.

Lindor. Jeg kiender ingen, uden det skulle være din Moder og hendes Syster.

Alamon. Og netop disse er det, hvis Dyd, hvis Kierlighed for dig har Fordring paa denne din venskabelige Afskeed; de boe kun 5 Mile herfra; lad os reise til dem i Morgen.

Lindor. Med Fornøielse, min Ven! opfylder jeg baade dit Ønske og min Længsel.

Det blev nu aftalt imellem dem, hvad Tid de skulle reise, og om Morgenen Kl. 5 stod Vognen for Døren. Det var en behagelig

gelig Sommerdag. Markene og Skovene stod i deres fuldkomneste Flor, og dette maatte naturligviis opvække mange behagelige Betragtninger hos disse vore tænkende og følende Venner under Reisen. Vi maae høre nogle af dem:

Lindor. Herlige Syn! — hvilken Skaber, min Ven! Rundt om os glimrer hans Almagt og Godhed! Kunde en Gud dog giøre meer til de Sandseliges Fornøielser? Hvor vi see, skue vi forlystende Underværker, og imellem den Mangfoldighed af Behageligheder, som omringer os og henrykker vort Øie, ligger endnu frugtbare Velsignelser, for alt hvad som lever. Det er som Naturen, eller Gud igiennem Naturen vilde paa en behagelig Maade indbyde os til Smag og Nydelse af sine Velgierninger.

Alamon. Og dog agtes disse underfulde Rigdomme, disse uskatteerlige Glæder, saa lidet af Menneskens Børn. De fleste giennemfarer dem med den utilgiveligste Skiødesløshed, indaander de lifligste Aandedrætte, skuer de beundringsværdigste Scener, men enten ere følesløse ved alt, eller modtager dem som enhver anden konstig Glæde, der forsvinder i næste Øieblik den nydes. Pragt og Yppighed, sværmende Huusfornøielser og vilde Glæder, har Fortrinet for Naturens opvisende Skiønheder og Underværke.

Lin-

Lindor. Og dog overgaaer hiin Guldblommes Glimmer det ypperligste Konststykke. I mine Øine er ethvert Blomsters Skiønhed som et Smiil af dets Skaber; og hvem kunne see en blomstrende Eng, en kornrig Mark uden at tilbede Giveren! men det gaaer os i Almindelighed som Børnene, hvilke vi vænne til saa meget Godt, at de omsider ikke agte dets Værd, og ønsker Tilfredsstillelse af nye Begierligheder.

Alamon. Og dog er Naturen en utømmelige Kilde af Velgierninger; ja dens Overflødighed paa gode Ting, naar vi kun kiendte dem alle, overstiger gandske vore Ønsker; men den er huusholdrisk; den vil, som den fornuftige Huusmoder holde til Raade med sine Gaver, paa det Mennesket maatte faae Tid at skionne deres Værd, og ikke sødle med, eller væmmes ved deres Overflødighed.

Lindor. Ja, min Ven! fulgte kun Mennesket dens Exempel, styrede det sin Vandel kun efter dens Gang, hvilke Lykkaligheder forberedte det sig! da vilde sande Velsignelser følge paa det nøisomste Liv; da vilde jevne og trygge Glæder vinde Fortrin for dem Konsten og vor Indbildning skaber; da vilde Fred og Venskab gaae Haand i Haand med hverandre, og Dyd og sande Fortieneſter, om de endog skinnede i de laveste Stænder, blive ligesaa elskede, ligesaa indtagende for Fornuftens

nuftens Die, som hine skiulte Skionheder, Violen, Vergesmurnichten, Lilliecomvalen, henrykker det Sandselige.

Under disse og flere ligeværdige Samtaler kom de til Enkernes Boelig, og bleve imodtagne af Degne-Enkens Datterdatter med den fromme Venlighed, som tilkiendegav, hvor velkommen de vare. De kom nu ind i Stuen og hilsede paa de Gamle. Fandt Alamon, en elskværdig Moder og Tante for sig, for hvem han ikke nokfom kunne lade see den sonligste Kierlighed og Høiagtelse; saa fandt Lindor i den gamle Rectorinde den ærværdige Fostermoder, han skyldede Ærbødighed og Taknemmelighed for den kierligste og bedste Opdragelse; og i Degne-Enken den hæderværdige gamle Kone, der i de yngre Aar havde vist saa megen om Omsorg for hans Fader, og saa ofte med ham selv tilforn, ladet denne venskabelige Godhed strække sig til Sønnen; de modtoge hinanden med den jevne og ukonstlede Oprigtighed, som rene Siele foler, naar de tage imod sande Venner; maaskee skulle denne Omgang have kastet en stærk Skygge paa vore Dages galante Levemaade, og været bleven anseet for saa gemene Venskabs-Beviser, at man enten vilde have rødmet over dens enfoldige Adfærd, eller med en spodsk Latter, vanhelliget dens Uskyldighed.

Med

Med mere Opmerksomhed hilsede Lindor Degne-Enkens Datterdatter. Der talede, ved første Øiekast, saa meget blidt og skiønt af hendes Aasyn, at han meer end een gang forlystede sine Øine ved Beskuelsen af hendes dydige Siels Billede; thi dette syntes han stod gandske aftegnet i hendes Ansigt. Vel havde han seet hende nogle gange tilforn i hendes yngre Aar; men enten laae da hans Tilbøieligheder endnu indslumrede i Ufølsomheds Skygger, eller hans Hierte endnu ikke var blødgiort nok til at tage Indtryk af en fremspirende Skiønhed, eller og hendes Legems Fuldkommenheder endnu ikke saa tilstrækkelig havde udviklet sig, at han saa grant havde kunnet bemerket de Dydigheder, hvilke han nu sinede. I alt dette, og saa indtagende Elise (saa heed hun) i Begyndelsen af dette Besøg forekom ham, og saa mange Elskværdigheder hans forskende Øie end opdagede; saa standsede dog Eftertanken hans Elskovs-Fornemmelser i deres Gang, lod ham minde sig sin nærværende Forfatning, og fremkaldte Fornuften, at holde til Raade med en Sindsidelse, som allerede havde begyndt at ulme i hans Barm. Han stræbte nu at holde Vagt over sine Øine gav sig i Samtale med de Gamle, og under denne søgte mere og mere at fordele de fremspirende Kierligheds Ideer, og dæmpe den antændende Gnist.

Mid-

Middagsmaaltidet var nu holdt, og de ædle gieſtfrie Veninder bad nu deres velkomne Gieſter ned i Haugen, for at nyde den velgiørende frie Luftes Forfriſkninger; Lindor geleidede den værdige Rektorinde og Alamon hendes ligefaaværdige Syſter. Ikkun Eliſe blev tilbage, for at beſorge taget af Bordet, og tilberede Eftermiddags-Nektaren for Selſkabet, der endelig maatte nydes i Haugen. De Gamle kunne ikke taale meget at gaae, men ſatte ſig i Lyſthuſet, medens Lindor og Alamon omvandrede Haugens mange behagelige Gange, og fik Leilighed nok til at beundre de mange Skiønheder i den ukonſtlede Naturs Smag, ſom opviſte ſig for deres Betragtning. Begge havde Følelſe nok til at ſkiønne deres Værd, og ſætte Priis paa deres mange afvexlende Behageligheder, beundre Anlæggerens Smag, og Flid for at vedligeholde og bringe til Fuldkommenhed ſit ſaa værdige Arbeide.

Lindor ſtandſede ved et ungt Æbletræ, ſom ſtod i den herligſte Flor, han betragtede dets Frugtbarhed med en ſtille Beundring og Fornøielſe, og tang længe ved dets Beſkuelſe. Hvorfor henrykker dette Træ dig ſaa meget, ſpurgte Alamon? — Det ſkal jeg ſige dig, var Lindors Svar: jeg veed det er plantet af din henſovede Farbroder til et Mindesmerke af min endnu levende Fader, paa ſamme Dag ſom

disse to Venner sidste gang saae hverandre. Min Fader har fortalt mig det, og din Fader har engang for nogle Aar siden giort mig opmerksom paa dette Venskabstegn. — Hvor ofte har Oldingen, som nu skiuler sig for Verden, vandret i disse Gange, og modtaget Opmuntringer fra sin nu hensovede Vens Læber! Hvor ofte deelt sine Aandedrætte imellem tyngende Hierteforger, og følende Glæder i sin Vens Omgang! — O min Ven! som disse Labyrinter, hvilke vi nu med saa megen Fornøielse giennemvandre, saa ere det menneskelige Livs Krydsveie. Sorger og Glæder veksler om at være vore Ledsagere; intet er bestandigt under Solen; først paa hin Side Graven, gaaer den lige Bane til vor uafbrudte Lykkalighed. — Her standsede disse Venner i deres Samtaler ved Jomfrue Elises Mødende, som indbød dem paa en Kop Caffe i Lysthuset, hvor de gamle dydige Veninder ventede paa dem.

Elise, Degne-Enkens Datter, var een af de uskyldige fromme gode Piger, hvis Dyd endnu ikke var foruroliget ved Smiger, eller antastet af Fristelser. Hidtil havde hun vandret Naturens jevne Gang; deelt sine Dage imellem Pligterne, og det skyldfrie Hiertes Fornøielser, hvortil den ædle Natur, saa vennehuld indbyder gode Siele. Men hun havde

og

og den sieldne Lykke, at see tvende Exempler for sig i sin gamle Mormoder og den værdige Rectorinde, hvis egen Vandel ikke andet kunne end giøre dybe Indtryk paa hendes blode Hierte. Deres Karakteer var gandske stemt efter Klogskabs, Dyds og den ædle Frieheds Love; og hvad andet da, end hun maatte lige høit ære og elske dem. Hun hørte aldrig andet, end det der var godt; kiendte intet til den slaviske Børnetvang; og brugte sin Frihed, uden Forsømmelse af høiere Pligter, til de meest værdige Sysler. Men derfor omringede og de stille Glæder, som gode Siele saa meget søger, daglig hendes Boelig, og hun nød dem med en uforstilt Munterhed. Livets Blidhed og Hiertets Roelighed blev aldrig forstyrret af Misfornsielser, fordi den ene elskede den anden efter den fornuftige Regel, som forudsætter Overbærelse af hverandres Skrøbeligheder, og byder Kierlighed og Holagtelse at føre Herredømmet. De Gamles Ynde for Elise, hvis Dyd, hvis Sæder, hvis Huuslighed giorde hende gandske indtagende for dem, gik endog til det ommeste Venskab. Hun var som en Engel iblant dem. I Forening med hendes mange gode Egenskaber kom nu hendes medfødte Yndighed og ukonstlede godlidende Adfærd, som i ethvert tugtigt Øie maatte giøre hende ikke allene til den elskværdige Pige, men endog

til det Fruentimmer, man ikke uden Ærefrygt kunne nærme sig; og hvor meget mere i deres, der kiendte hendes rene Siels Karakteer.

Hvad ikke den gode Opdragelse havde forædlet hendes Hierte, det fuldkommede hendes megen Lyst til Læsning i de Skrifter, som vare helligede Religionen, Dyden og Smagen. Hendes Morfader, den elskværdige Degn, havde efterladt hende en smuk lille Bogsamling af de ædelste og værdigste Skrifter; disse havde ikke allene veiledet hendes Smag til den nyere Lecture, med hvilken Stedets Sognepræst underholdt hende; men endog opklaret hendes Begreber om Naturens Underværke, og sat dens Skionheder i et herligere Lys for hendes forskende Øie. Saa, hvad Elise manglede af den finere Verdens Sæder, af konstig Adfærd og galant Levemaade, det blev oprettet ved hendes Kundskaber, hendes Indsigter, og det yndige og uskyldige Væsen, som saa meget forskionner den gode og tækkelige Pige.

Samtalen imellem de gamle Enker og de Fremmede under Kaffedrikken, løb i Begyndelsen meest ud paa Nyeheder fra Hovedstaden, og heri kunne da Alamon bedst underholde dem. Lindor sad imellem dem, som den

den tænkende Mand, og gav nu og da ved et Smiil, et Nei eller Ja, sit Bifald. Han havde allerede ved Spisebordet fortalt de Begivenheder, der angik hans Person, og Samtalen med hans Fader, og man havde anhørt Fortællingen om hans Fader med en ikke mindre Følelse, end sand Glæde over den lykkelige Vei, der var aabnet for ham selv. Men hvordan det var eller ikke var, saa tiltrak sig Elises blide Aasyn saa ofte dog hans opmerksomme Øie; han kunne med al sin Fornuft ikke holde Styr paa dem; og var det vel at undre, da han fandt et Object for sig, der gandske viiste ham Naturens skyldfrie Datter! Her var ingen konstig Tilbageholdenhed, ingen forstilt Undseelighed, men heller ikke den mindste Mine eller Adfærd, som forraader den letsindige Pige. Hendes Ansigt talede lutter Oprigtighed, og den reneste Venlighed loe af hendes Øine. Men Lindor var heller ikke nogen ligegyldig Person i Elises Øine; han savnede ikke de gienstidige Blik, som fra en ædel og uskyldig Pige, fortæller saa meget skiønt til det følende Hierte.

Man fik nu afdrukket, reiste sig fra Theebordet, og i det Lindor vilde takke den gode Pige for Beværtningen, slog et utilbageholdeligt Suk fra hans Bryst, som satte hendes eget Hiertes Følelser i en aldrig tilforn kiendt

Bevægelse. Alamon, som havde været en opmerksom Tilskuer af denne tause Elskovs-Scene, mærkede, at hans Ven var slaaet; at Naturens Stemme havde overdøvet Fornuftens, og at hans Philosophie var for afmægtig til at bekiempe Kierligheds Magt. Han søger Leilighed til at udforske Lindors Sindelav; at give hans Hierte Luft, og under en nye Spadseretour fører uformerkt Samtalen hen paa denne skionne Pige.

Alamon. Du maae dog tilstaae mig, min Ven! at min Cousine fortiener at kaldes den elskværdige Pige.

Lindor. Saa vidt jeg har kunnet giøre Opdagelser, finder jeg intet, som kan giøre hende denne Karakteer stridig, hvad enten det saa er i Hensyn til hendes Forstand og gode Hierte, eller til hendes udvortes Tækkelighed. Pigen hører til den Klasse af Fruentimmer, som ere skabte for at giøre gode Mænd lykkelige.

Alamon. Og her iblandt tæller jeg dig, min Lindor! du fortiener saadan en Kone; du vilde allerbedst skionne hendes Værd, føle i hendes Omgang Livets sande Glæder og naae dets Lykksalighed.

Lindor. Det er mueligt. — Men min nærværende Forfatning! — min forestaaende Reise! — Maalet af min ubestemte Lykke! —

hør

bør jeg vel, ved en Lidenskab, der saa vel kunne opflamme i mit Hierte som i noget andet, forstyrre en dydig Piges Roe, og forstiertse hendes Lykke? — Var det forsvarligt af mig, at lægge an paa denne Erobring, naar jeg ikke forud kunne see mig i en roelig Besiddelse af mit Bytte! — O en god og dydig Piges Ære, Lykke, Glæde, og hvad vi kalde alt det, vi indbefatte under Navn af Lyksalighed, bør vi dog ikke spøge med. Og, min bedste Ven! jeg holder mig for god til at tælles blandt dem, der spaser med dydige Pigers Yndest, og ere letsindige nok at behandle dem som Marionetter, hvilke man vælger i Dag at spøge med, og i Morgen forkaster. Denne Letsindighed er saa utilgivelig, at jeg veed intet, der kan forsone den.

Alamon. Jeg tilstaaer det; men det var dig umueligt, bedste Ven! at handle saa svagt. — Sæt, at du yndede Elise; sæt, at din Gienstand var ikke mindre indtaget af dig; sæt, at I begge handlede efter Hiertets Fornelser, og i Overeenstemmelse med Natur, Fornuft og Dyd. Handlede du klogt, at undflye det søde Baand, som paa saa undskyldelig en Maade trak eder til hverandre? Og om det end stod i din Magt, burde du rive dig los fra et Hierte, som maaskee Himlen skabte for dig?

Lindor. Kiereste Alamon! hvorledes bliver jeg overbeviist herom? Jeg kiender mig næsten ikke selv; hvor meget mindre den Piges Hierte, der, for at tale fortroelig, er mig gandske overordentlig elskværdig. — Det er mueligt hun kan lide et eller andet Træk i min Omgang, i min Tale, i mit Væsen; men er det derfor sagt, at jeg er den gienstidige Person, hun kunne udkaare sig til Mand, naar Valget stod til hende? Og uden dette Vilkaar, uden den fuldkomneste Forsikring om, at jeg i alle Henseender var hende ligesaa elskværdig, som hun er mig, kunne jeg ikke overtale mig at gaae i Forening med hende, om hun saa besad en Engels Yndighed og Elskværdighed.

Alamon. Du skylder dig dog selv denne Forsikring, naar det staaer i din Magt at faae den.

Lindor. Det er sandt; men jeg seer ikke denne Mueligheb.

Alamon. Og du var dog vel ikke imod, naar man kunne præsentere dig den. — Tillad mig Lindor, at være Midlet dertil. Saa uformuende er jeg dog ellers til at vise dig i noget, hvor høit jeg elsker dig, und mig nu denne venskabelige Glæde; og troe, jeg ikke kunne skaffe mig den, naar jeg ikke var forsikret om, at din og min Cousines Lykkalighed

hed opvakte den. Saa noie kiender jeg eder begge; det vilde ellers være et utilgiveligt Skrit af mig; thi i hvilket Tilfælde bør vi være varsommere og forsigtigere, end der, hvor det gielder vore Venners Giftermaal, naar vi see os istand til enten at fraraade eller fynde til samme.

Jomfrue Elise var imidlertid kommen ind i Haugen igien, og uformodentlig afbrød Samtalen imellem Alamon og Lindor, ved at tage sin Cousin under Armen, og tiltale ham paa følgende Maade:

"Du har endnu ikke, min kiere Cousin! seet mit Lyststed, sagde hun, kom og følg med mig, din Ven behager vel at giøre Selskab, og jeg skal vise Dem, hvilke Ideer der kan opkomme iblandt Landsbyefolk. De ere vel ikke i den nyere Verdens Smag, men derfor kan de nok indtage følende Siele." Her aabnede hun en lille Laage bag Lysthuset, og en nydelig lille Hauge omtrent af 8 Alens Størrelse i Qvadrat, stillede sig for dem. Lindor og Alamon fik ligesom nye Øine; men deres Læber bleve bundne af en tavs Forundring. Uforventende Syner, saa indskrænkede de endog ere, kan sætte den Klogeste i Henrykkelse. — Vi maae høre Beskrivelsen paa dette Elises Lyststed.

I Midten af den lille Hauge saaes en Forhøining af Jord i en Firkandt, omtrent 4 Alen i Qvadrat, til hvis Overflade Opgangen bestod af 12 Tatradser eller Trappetrin af Grønsvær. I Midten af denne Forhøining viiste sig en Pedestal, paa hvilken stod en Urne med denne Inskription: Ikke det Uforgiengelige giemmer jeg. Ved Siden af Urnen stod en Figur i fuld menneskelig Størrelse, forestillende Haabet, der holdt med den ene Haand paa Urnen, og med den anden viiste op til en over Urnen svævende Glorie, fra hvilken straalede denne Tanke: Det Tilkommende samler os. Paa alle fire Hiørner af Forhøiningen vare plantede Chesmintræer, som ved Espalie forenede deres Grene med Blade og Blomster over Urnen, og gav den sin Hvelving. Mellem disse Træer vare fire Aabninger eller Portaler, giennem hvilke man gik op til Urnen. — Det er en skiøn Idee, sagde Lindor, og upaatvivlelig har sin gode Hensigt. — Kun denne, svarede Elise, at den minder os, minder især mig om en forhen ulykkelig, nu høisalykkelig Moder. Ideen saavel til dette hendes Mindesmerke, som til dette hele lille Anlæg, er min dydige salig Morfaders. Han udførte den paa denne Plet Jord til en Erindring af sin eneste og elskelige Datter, og kaldede den efter hendes Navn Sophies Minde; mig blev den efter hans

hans Død, da jeg var kommen til modnere Forstand, en Helligdom deels for det Mindesmerke, den indsluttede, deels for den behagelige Roelighed den saa ofte skienker mig. Her bag Urnens Fod seer De et Sæde anbragt, fra hvilket man kan have den herligste Udsigt mod Osten. Jeg taler med Venner, og derfor kan jeg vel tale oprigtig og fortroelig; her sidder jeg mangen Sommermorgen, og tager Solens majestætiske Opgang i Beskuelse, og opløfter mit Hierte til min Skaber. Ja endog mangen Sommer-Aften, naar Solen er neddalet, og mine gamle Velgiørerinder er gaaet til Sengs; naar den opgaaende Maane kaster sit blege Lys over Naturen, og spreder sit Sølv paa Trærnes Blade, saa sidder jeg her og forlyster mig ved de alvorligste Betragtninger. Jeg tænker mig da mine hensovede Venner, de eneste jeg har kiendt, som ere gaaede foran mig til det Bedre; ofte naar en mild Luftning giennemfarer Løvene paa Trærne foresiller jeg mig disse mine salige Venner, som fri Aander, at svæve omkring mig, og ved venne-hulde, skiønt usynlige Besøg at tilsmile mig deres Bifald. — De maae forlade mig mine Herrer, om jeg herved skulle ytre en Tanke, som forekommer dem sværmeriſt; mig er den i det mindste behagelig og underholdende; den stille Glæde og Tilfredshed, som udbre-

der

der sig om mit Hierte paa den Tid, vil ligesom sige mig, at vore i Evigheden ophøiede Venners Nærværelse forskaffer os disse lyksalige Øieblikke; thi mange gange veed jeg ikke selv, hvorfor jeg er saa sieleglad. — Lindor, som selv ikke var utilbøielig at troe Aandernes Indflydelse paa Mennesket, som ansaae vore Ahnelser for deres hemmelige Advarsler, og troede, at de ofte tilskyndede os, at iverksætte een eller anden ædel Daad, som maaskee ellers maatte taale Opsættelse. — Lindor, siger jeg, gav Elises Tanke gandske sit Bifald, men han gav det med den blide og venlige Mine, som talte mere til Elises Hierte, end den meest rørende Tale. — I hver Ende af Haugen var anbragt tvende Løvhytter med Græsbænke; forresten bestod den af smaae Lystqvarterer ziret med Markens Blomster, som ved Elises Flid Aar efter Aar vare komne til en langt fuldkomnere Flor; efterat man havde taget alt i Beskuelse, indbød hun sine Venner at tage Sæde i den ene Løvhytte, hvor det kom til følgende Samtale.

Lindor. Deres Dage maae gaae behagelige, kiereste Jomfrue! da De føler saa meget for Naturen og dens Skiønheder; og endnu herforuden kan tage saa megen Deel i det Alvorlige. Deres Moders Minde skienker Dem vist nok mange skiønne Betragtninger.

Elise.

Elise. Ja, Hr. Lindor! Betragtninger, som ofte hæver mig langt over Livets Sphære; jeg tør mange gange ikke lade min Tanke følge Dem. Man siger, at imellem Henrykkelse og Sværmerie, er kun et kort Skillerum.

Lindor. Naar Fornuften kun maae staae ved Roret, har det ingen Nød. Men Selskab, bedste Pige! en Ven at dele Deres Glæde med, den synes De at savne.

Elise. O nei! Min Granmama og Grantante, skienker mig det behageligste Selskab! de ere begge dydige, og tænker begge ligesaa ædelt som retsindigt; men om jeg endskiønt ikke saa ofte som jeg ønskede kan dele en ledig Time med dem, formedelst deres Svagelighed, saa finder jeg mig dog aldrig forlegen for Selskab. Det Menneske, som ikke kan underholde sig selv og finde Selskab i sine egne Tanker, det beklager jeg.

Lindor. Men Menneskет er ikke altid beqvem til at underholde sig paa denne Maade; det blev skabt til Samfund med sin Lige, og det, som kommer Naturen endnu nærmere, det ene Kiøn blev vist nok født med Attraae efter at dele Livets Dage med det andet, og paa en endnu noiere Maade end at selskabe sig med hverandre.

Elise. Dersom jeg nægtede det, talede jeg imod min indvortes Overbeviisning; men

mine

mine gamle Velgiørerinders Ydeſk, ogſaa det, at jeg ſielden veed af andet Selſkab, giør maaſkee denne Attraae mindre heftig hos mig, end hos andre mine Medaldrende, hertil bidrager meget, at jeg er immer ſyſſelſat; naar de huuslige Pligter, ſaa vidt jeg formaaer, ere opfyldte, ſaa giver min Have mig nok at giøre om Sommeren; thi De maae vide jeg er en halv Gartnerinde; Vinter-Aftninger ſynes at kalde os til det mere Alvorlige; da ſkienker Læsning mig i de ledige Timer, ſom dog kun ere faa, mig al den Underholdelſe, jeg kan ønſke. Lad mig fortælle Dem, hvorledes vi føre vores ſtille og roelige Liv: Forud maae jeg ſige Dem, at Forſynet har ſørget rigelig for mine gamle Velgiørerinder. De kiende ikke til Nærings-ſorger; de have endog tilovers at kunde dele imellem mange Trængende; og hertil have de begge det meeſt følſomme og ædelmodigſte Hierte. De leve det fornoieligſte og roeligſte Liv, og finde i hverandres Omgang den Lykſalighed, ſom mange ſøge og ſøge forgieves i den mere vidtløftige Verden. Om Morgenen, naar de vaagne, er min første Forretning, ved en Bøn og en Morgenſang at takke Himmelens og Jordens Fader for en roelig Nat, og tilbede os hans Varetægt. Derpaa ſkienker jeg Theevand for dem, hielper dem i Klæderne, og leder dem ind i dag-

daglig Stuen, som er reen, vellugtende og tækkelig for at tage imod dem. De sætte sig da hver for sin Rok, for ikke at være ledige, imedens jeg besørger Sovekammeret istand til at imodtage dem om Aftenen. Huusholdningen staaer gandske under min Bestyrelse; dog henter jeg nu og da Raad fra min gamle Mormoder, hvis Erfarenhed og fornuftige Undervisning har dannet mig. Jeg besørger da vor Middagsmad, seer mig omkring i Huset, bestemmer Pigens Gierning, og som oftest gaaer hele Formiddagen hen med denne Syssel; thi hvor meget er der ikke at tage vare for en forstandig Huusmoder, eller den, der gaaer i hendes Sted, naar den store Pligt skal iagttages, som paaligger os, den nemlig: at det ene maae gjøres og det andet ikke forsømmes. Efter Maaltidet trænger mine Gamle til en Middagsslummer, hvilken de da begge nyde i Roelighed i deres Lehnestole; i dette Mellemrum opholder jeg mig enten i Haugen, for at komme mine Yndlinge, Blomsterne, til Hielp, understotte de fremvoxende og opelske de opspirende, og tusinde andre Ting at tage vare, som Haugens Zier udfordrer; eller, er det om Vinteren, jeg sidder da ved min Ramme, eller ved min Spinderok, eller hvad andet jeg finder fornødent at tage i Hænder. Naar mine Velgiørerinder vaagner, staae Kaffebor, det dækket, enten i Haugen eller i Stuen,

lige-

ligesom Aarstiden, og de Gamles Lyst tillader det. Under Nydelsen af denne Eftermiddags-Nektar, som gierne medtager en god Time, læser jeg høit for dem i de Bøger, jeg veed der meest behager dem; derefter gaae vi igien til vor Gierning; Klokken 7 præcis høre vi op. Mine Gamle er da vant til at holde Aftensmaaltid, da de lægge sig tidlig; efter samme er der et og andet i Huset, som skal besørges af mig; og imidlertid lave de Gamle sig til Rolighed; Klokken halv 9 holde vi Aftenbøn, og naar samme er forbi, hielper jeg dem af Klæderne, faaer dem i Seng, og befaler dem Gud i Vold. Er det nu om Sommeren, saa maae jeg endelig besøge mit Lyststed, for at nyde de søde og roelige Timer, som jeg fortalte Dem før; er det derimod om Vinteren, saa deler jeg Tiden imellem Haandarbeider og Læsning. — See kiære Hr. Lindor! saaledes gaaer een Dag efter en anden, og jeg smager Livets stille og roelige Glæder uden Længsel efter andre Fornøielser; og maae De ikke tilstaae mig, at for det Menneske, der vil anvende Tiden til Nytte, og idelig sysselsætter sig med Forandringer af Arbeidsomhed, er Tiden aldrig lang, er i det mindste Længselen efter andre Optrin i Livet mindre, end hos dem, der ere fremmede for dette Slags Sindsforlystelser, og kun fæster deres Attrage til Glædskaber og letsindige Adspredelser.

Lin-

Lindor. Fortræffelige Pige! De er en Sieldenhed iblandt Deres Kiøn! De er et Mønster for alle Piger, som stræber at giøre sig Deres Bestemmelse værdig. — Lyksalig den Mand, Forsynet bestemmer Dem at dele Dagene med. De vil gandske fortiene hans Høiagtelse, hans Fortroelighed, hans inderlige Kierlighed; for Dem, saavelsom for ham, maae Ægtestanden blive et Paradiis paa Jorden; men han maae være god og dydig som De; han maae kiende Deres Værd, og have Hierte til at paaskiønne det.

Elise, som med nedslaaende Øine hørte denne Lovtale, af en Persons Mund, hvis Hierte hun ingen Aarsag havde at miskiende, og hvis gode Karakteer hun var bleven forvisset om, ved det Vidnesbyrd den gamle Rectorinde og hendes Søn Alamon ved alle Leiligheder aflagde om ham, betragtede nu Lindor med det samme og blyefærdige Øie, som aldrig kommer Dyden til at rødme, og som var saa talende, at Alamon kunne læse den Tilstaaelse deri: Du er Manden, Lindor! — Men Taushed bandt saavel hendes som Lindors Læber, og lod deres Hierter allene sympathisere. Endelig reiste Alamon sig, og som selv en følende Tilskuer af denne skiønne Scene, afbrød Tausheden, og tiltalede de Elskende paa følgende Maade:

Mine Venner! sagde han, skiuler ikke Hierteſproget længer for hverandre; det taler for overbeviſende af Eders Øine; lad det ogſaa lyde fra Eders Læber. I elſke hverandre, og Himlen har maaſkee ſamlet Eder i dette Øieblik, for at ſige hinanden det. — O dølger det ikke! dølger ikke, hvad Naturen dog taler ſaa lydt og ſaa ſandt. — Du tier Lindor, omendſkiønt dine Øine forkynder mig dit Hiertes Attraae; ligeſom Rødmen paa min Couſines Kinder fortolker hendes Bifald til min Vens Ønſke. — O kommer mine Elſkelige! kommer med Eders Hænder og forſikrer hinanden for alle Himlens Øine, at I elſke hverandre.

Lindor, hvis Tanker i dette lille Meellemrum ikke havde været ledige, hvis Hierte var ſpændt af Kierligheds ømme Følelſer, rakte nu ſin Haand mod Eliſe, modtog hendes igien, og under dette ſaa oprigtige Haandtag paa begge Sider tilſvoer hinanden en evig Kierlighed. Vi høre nu hverandre til, ſagde Lindor, og Himlen, ſom har læſt vore Tanker, vil krone dem til ſin Ære og vor Lykſalighed. Kom bedſte Pige! og lad os for vore gamle Mødre erklære vor Forbindelſe. Deres Bifald, deres Velſignelſe vil være os høiſtvigtig.

Det

Det var intet Spørgsmaal, om denne Kierligheds-Forbindelse var behagelig for den gamle Rectorinde og hendes værdige Søster, Degne-Enken; begge kiendte de unge Forlovede, og kiendte dem saa nøie, at de mere end engang havde ønsket, at de maatte fatte Godhed for hverandre; her var blid Karakteer, ædel Tænkemaade, Forstand, og Agt for Religionen forenet; her var Lighed i Alder, Lighed i Stand, Lighed i Gemyttet, kort, en saa fuldkommen Harmonie, som den kan gives under Solen; og var Lindor end ikke sat paa den Post, at han kunne ernære en Kone og indgaae de ægteskabelige Forbindelser, saa var han dog kommen ind paa den Bane, der snart vilde føre ham til dette Maal. Derfor ikke allene modtoge de Budskabet om deres Forlovelse med den inderligste Glæde, men endog lykønskede dem med hverandre, velsignede dem og kronede deres Kierlighed for hinanden med de moderligste Velsignelser.

Lindor og hans Ven Alanson forblev endnu nogle Dage hos denne elskværdige Familie, og nød de ubetalelige Glæder, som Fromhed, Godhed og oprigtig Kierlighed, i den usminkede Naturs Skikkelse kan skienke Menneskets; Glæder, som forsvendt Levemaade, Indbildning og Fordomme saa ofte negter Forældrenes Børn.

Det kom til Afskeden. Lindors Tid var bestemt. Det Nødvendige maae gaae foran det Fornøielige. De huldeste og oprigtigste Gientagelser af den usvigeligste Troskab imellem ham og Elise; de helligste Forsikringer de indgiod i hverandres Bryst, ved de hierteligste Omfavnelser, om en evig uforanderlig Kierlighed; de Gamles Glæde indtil Taare over denne rørende og behagelige Scene, og de vennehuldeste Aftaler, sluttede Afskeden, og Lindor begav sig nu paa Reisen med sin Ven til Hovedstaden, hvor de lykkelig samme Dags Aften ankom muntre, friske og fornøiede.

Dagen efter meldte Lindor sig hos den unge Greve af Edelschiold, og fik strax Audience. Han havde endog med Længsel ventet paa ham; da Fyrsten et Par gange havde talt om ham, og befalet Greven at lade ham vide, naar han kom hiem. — De maae nu endelig i Morgen, sagde Greven, indfinde sig her i Forgemakket, da jeg skal melde Dem for Hans Durchlauchtighed. Lindor efterkom Befalingen, og havde den Naade at indlades strax til Fyrsten. — Min kiere Lindor, sagde denne store Folkeven, Forinden Deres Afreise, maae jeg endnu endelig anbefale Dem en Ting: det er uvist om jeg lever den Dag, at see Dem ved Deres Hiemkomst fra den forestaaende Reise. Det lakker mod

mine

mine Dages Aften, og jeg har allerede nu i tre Aar pakket sammen til Reisen, hiin vigtige Reise til vor sidste Bestemmelses-Land; men det kunne hende, at den allerede var fuldendt, inden Deres Tilbagekomst; og saa vilde det maaskee paa det sidste angre mig, at jeg ikke fik talt disse Par Ord med Dem, som jeg nu vil sige. Skulde jeg ved Deres Hiemkomst ikke mere være iblandt de Dødelige, og min Søn følgelig fandtes berettiget at modtaget Fyrstendommet efter mig, da er det min uforanderlige Villie, som jeg har forkyndet de Mænd, der skal understotte ham med Raad og Daad i hans Mindreaarighed, at de vedbliver at være hans Hovmester, og underviser ham om Fyrstepligterne, efter de Grundsætninger, de har lagt for Deres Bog om Fyrsters Kald; at De forbliver hos ham, og veileder hans unge Forstand til at føre det vigtige Embede, Himlen har betroet ham, at han maae føre det til Fyrsters sande Ære, og til Behag for Gud. Deres Belønning har jeg sørget for, og De vil endog efter min Død erfare, at jeg har skiønnet Deres Grundsætningers Værd. Og med Forsikringen herom, befaler jeg Dem Gud og ønsker Dem en lykkelig Reise. — Himlen (udbrød Lindor), lade Deres Fyrstelige Durchlauchtighed leve endnu i mange Aar, til Deres kiere og troe Undersaatters sande

Glæde, og indtil De, i hans Fyrstelige Høihed, som Tronarvingen, kan see den Mand bestige Fyrstesædet, som er bleven moden, til at føre den gode og duelige Fyrstes Zepter, ved Deres Durchlauchtigheds saa gandske udmerkede Exempel; dette er den værdigste, den meest indstydende Lære for unge Fyrster; og den elskværdige Karakteer, der taler saa meget hos Hans Fyrstelige Høihed, vil upaatvivlelig love, at Staten, eller Folket, i ham vil komme til at eie den bedste Fyrste. — Herpaa forlod Lindor Hoffet, talede endnu engang med Greven af Edelschiold om Remisserne af de stipulerede Reisepenge, lavede derpaa til Reisen, tog den varmeste Afskeed med sin Ven, anbefalede ham sin Pige, aftalte med ham om deres Correspondence, og hvorledes der skulle forholdes med hans Midler, om han ved Døden skulle afgaae medens han var Udenlands, og derpaa forlod Hovedstaden og sit Fædreland.

Lindor er nu altsaa ikke mere, hvor hans kiære Elise og hans troe Ven Alamon, drager Livets Aandedrætte. Paa Reisen til de Lande, hvor han agter at samle sig de Kundskaber og Erfaringer, der skal giøre ham værdig til den Post Fyrsten har kaldet ham, befinder han sig nu, og iler med tænksomme Skridt denne sin vigtige Bane i Møde. Hans

Elise

Elise fulgde ham vel i Tankerne, og var ham i Forestillingen en behagelig Selskaberinde, men hun var det kun som en Engel, der usynligen ledsager den fromme Vandrende, understøtter ham med Mod, opmuntrer ham ved det blide Haab, snart at naae den lykkelige Hytte, hvor han i sine Venners trygge og beskiermende Arme skal glemme sin besværlige Reise; og saa forlade vi da vor ædle Lindor med vort Følge, og overlader ham i den Magtes Haand han tilbeder, og som gandske vist vil beskytte ham paa sin Vandring, og føre ham frem og tilbage med Hæder og Lykke.

Vi vil nu imidlertid underholde os med Fortællingen af Elises Skiebne i hendes Pigestand, og hvorledes det behagede Forsynet at hun skal spille sin Rolle, indtil det Øieblik kommer, da hun skal træde frem paa Livets Theater, og som Kone udføre den fælles med hendes Lindor.

Det stundede omsider til Livets Aften for hendes gamle værdige Veninde, hendes Mormoder og Tante. Vare deres Dage henrundne i en stille og roelig Tilfredshed, og havde nydt Livet med den værdige Deeltagelse og fornuftige Brug, som anstaaer den sindige og tænkende Christen, saa sluttede de og Scenen med den fromme Gelassenhed og milde

Overgang fra Dødelighedens Land til Udødelighedens Rige, der udmerker saa meget dem, der vandre med Gud. Begge gik da saa godt som Haand i Haand over til det Bedre; ikkun tre Dages Sygdom maatte forberede dem til Afskeed med Verden; ikkun 24 Timer forud gik den ene foran den anden ind i Evigheden. Men paa een Dag giemte Graven deres jordiske Dele.

Deres Boelig kunne da ikke længe efter blive Opholdsstedet for Elise; dog maatte hun saa længe opholde sig der, til de Afdødes Efterladenskaber blev giort i Penge, Skifte og Deling foretaget, og hun og Alamon hver for sig betrygget for det Arvegods, de efter deres Mødre tilfaldt. Men ikke saasnart var dette bragt i Rigtighed, forend de forlod dette yndefulde Sted, hvor Elise havde nydt saa mange sande Ungdoms-Glæder, og hvilke hun derfor ikke kunne forlade uden inderlig Følelse af de Fornøielsers Afsavn, hun der saa uskyldigen havde nydt.

Elise følger nu sin Lindors Ven til Hovedstaden, efter hvis Omsorg og foregaaende Foranstaltning hun optages i et Huus, der var hende anstændig. Lindor havde for sin Reise talt derom med sin Ven, om Tilfældet skulle indtræffe at de Gamle skulle døe imedens

dens han var fraværende. Det var altsaa hos sande Venner, baade af Lindor og Alamon, Elise kom til at boe, og hos hvem hun ogsaa nød den venskabelige Omgang, som nogenledes kunne erstatte hende Tabet af de saa nær paarørende Velgiørerinders Selskab, hos hvem hun fra Barndommen havde fremdraget sit Livs Dage.

Men Elise var, saa at sige, kommen i en nye Verden; her blev andre Optrin at gaae i Møde, end dem Jevnhed og Uskyldighed opforer for sine Yndlinge. I store Steder, hvor Mode, Frihed, Adspredelser, Vellevnet og Forlystelser deler Herredømmet, der enten opfordres vi til at tage Deel i enhver antagen Glædskab, eller vi maae udelukke os fra Samqvemmene, fornægte vore Naturer, og indsperre os fra al selskabelig Omgang. Elise, saa ubevandt dette nye Liv var hende, lod sig dog ikke forraske, til enten at vise Hang for det ene eller det andet; hun fulgte Middelveien, iagttog Reglen: Enten Skik følge eller Land flye, og, uden at blive talt imellem Stadens galanteste Piger, eller anseet for en Overtræder af den saa kaldede velanstændige Levemaade, lærte snart, hvad der udfordres for at spille den ligesaa selskabelige og belevne Piges Rolle, som hun af Naturen viiste sig at være den tækkelige og gode Pige.

Det kunne altsaa hverken mangle hende paa Venner eller Veninder; allerhelst da hun ofte kom i Familieselskaber, hvor man sielden finder Savn paa tilsyneladende Venskaber; men i alt dette iagttog Elise en vis fornuftig Varsomhed; og robede hun nogensinde Delicatesse, saa var det da, naar der blev giort Fordringer paa hendes Fortroelighed. Det er at sige: ikke enhver, som talede Venskabssproget, fandt Veien til hendes Hierte. Havde hun endskiont ikke i de forrige Tider, da hun delede sine Dage imellem sine to gamle Velgiorerinder, sin Hauge og sine Bøger, funden Leilighed, at lære at kiende Verden fra den galante Side, saa havde hun desto nøiere samlet sig Kundskaber om Menneskekarakteren, dets Letsindighed, dets hastige Overgang fra Varme til Kulde, og kort at sige dets Ubestandighed, som saa ofte omkuldkaster de stærkeste Forbindelser, og misbruger de største Fortroeligheder; i hvilke Kundskaber hun ved Samtale med sin salig Morfader, Mormoder og Tante og sine Bøger, var bleven temmelig oplyst. Vi undre da ikke over, at hun gik forsigtig frem i alle sine Handlinger, og at hun især, hvor det gialt om at indgaae Venskab med nogen i den store Kreds, hvori hun nu var sat, fulgte sin Eftertanke og de Principier, der først maatte overbevise hende om den Vens eller Venindes faste Karakteer, som an-

anholdt om hendes Fortroelighed. Mere tilbøielig var hun for at kunne vise sig som Ven mod det hele menneskelige Kion. At tage Deel i Medskabningers Lidelse, at fordele en Sorrigfulds Bekymring, at besøge i Stilhed de Nødlidende og række en velgiørende Haand i det Skiulte til sin fattige syge Næste, det udgiorde nogle af hendes sande Sieleglæder; og i disse Menneskets faa værdige Handlinger stod hendes Fetter den gode Alamon, som hendes og hendes Lindors sande Ven, hende troelig bie.

I Begyndelsen af hendes Ankomst til Staden, var hendes Tillid og hele venskabelige Fortroelighed derfor ene kun henvendt til denne sin Paarørende; for ham kunne hun aabne sit Hiertes Tanker; med ham kunne hun tale frit og fortroelig; og man saae dem derfor stedse samlede, naar Tiden kunde tillade det paa begge Sider; men denne Fortroelighed kunne naturligviis ikke altid være behagelig i den misundelige og miskiendende Verdens Øine. Vi maae høre nogle af de Optrin, som mødte Elise i denne hendes nye Cirkel; vi maae fortælle saavel de ubehagelige som behagelige Scener, hun giennemgik, for at lære at kiende hende fra sin sande ædle Karakteer.

Alamons Omsorg for Elise baade som Fetter og Ven af hende selv, og som Ven

af

af hendes Lindor, gik da fornemmelig kun ud paa, hvor han kunne tilfredsstille hendes ædleste Ønsker, og forskaffe hendes Hierte de værdigste Glæder. I denne Hensigt spadserede de ofte sammen, og paa disse deres Spadseretourer var det deres største Forlystelse paa begge Sider at tale om det menneskelige Livs forskiellige Vilkaar, lægge Merke til et eller andet mødende besynderligt Tilfælde, og at anstille fornuftige Betragtninger over Naturens utømmelige Velgierninger.

Det traf sig engang, som de en Sommer-Aften gierde en Spadseretour i een af Stadens Lyst-Alleer, som just ikke almindelig blev besøgt, at de fandt et velklædt og efter Ansеelse smukt Fruentimmer siddende ene paa en Bænk, og som det syntes, var nedtrykt af Sorrig og uroelige Tanker. Hvad enten det nu var Ahnelser hos Elise, eller hendes forskende Øie havde opdaget i dette Fruentimmers Ansigt og Stilling en dyb Grømmelse, saa var hun neppe gaaet hende 20 Skridt forbi, førend hendes ømme Hiertes Følelser blev sat i Bevægelse, og tvang hende til at vende tilbage, for at blive sikker om den Ubekiendtes Tilstand. Alamon, som heller ikke kunne være ligegyldig over at see en Lidende, var strax villig at følge Elises Vink; de kom igien til det Sted, hvor den Bedrøvede sad,

og

og besluttede at sætte sig ved hendes Side; men aldrig saa snart havde de nedladt dem, førend den Ubekiendte reiste sig, for at undflye deres Selskab. Tydelig kunne de nu merke, at en heftig Sinds Uroe tillige bemestrede sig hendes blødende Hierte. Alamon forstod Elises Blik, sprang op, gik efter den Ubekiendte, og bad hende komme tilbage; forsikrede hende, at de ikke vilde forstyrre hendes Roelighed, at de havde ved Forbigaaendet seet hendes Kummer, og blot allene vendt tilbage, for at vise sig beredvillige til at troste hende, for saavidt det stod i deres Magt; at de vare villige til, naar hun ikke kunne taale deres Selskab, at forlade hende. Denne uventede, høflige, og i den Bedrøvedes Øine sieldne Medlidenhed af Ubekiendte, bevægede hende at gaae tilbage, og indtage sin Plads, hvor Alamon med Elise havde sat sig, og det kom omsider til følgende Samtale:

Elise. Tilgiv os om vi har forstyrret Deres Roelighed. De er gandske vist en Bedrøvet, og hvor kunne vi da gaae Dem forbi med Ligegyldighed! Nei, det tillod Deres Vemodighed os ikke.

Alamon. De har intet at befrygte Madam fra vor Side; vi ønskede heller at kunne glæde, end saare Dem.

(Den Ubekiendte saae til dem med et uroligt og alvorligt Øie, som hun vilde læse af deres

deres Ansigt, hvem hun havde om sig; gav derefter et dybt Suk, og brast i en heftig Graad).

(Elise, stærk rørt ved dette Optrin, tog hende ved Haanden, bevidnede hende sin Oprigtighed, og bad hende med taarefulde Øine at sige hende sin Kummer). Vær aabenhiertig, sagde hun, det være langt fra os, at betiene os af Deres Fortroelighed for at skade dem; vi ere begge Venner af Medlidenhed, og ynkedes over at see Dem, som vort Medmenneske, i denne bedrøvede Forfatning.

(Her sløi den ubekiendte Dame Elise om Halsen, og med den heftigste Veemodighed udbrød med sit Hiertes Klage).

Den Ubekiendte. Ak! er Himlen endnu barmhiertig imod mig? — Taler jeg med Menneskevenner? — saa maae de være sendt mig fra den Algode selv, for at give mit qvalfulde Hierte Luft. Jeg var nær ved Fortvivlelsens Grændse. Jeg søgte denne Eenlighed, mere af Forbildelse end med Overlæg, og maaskee vare De komne en halv Time sildigere, havde jeg ikke været mig selv mægtig; saa stærk havde mit Sindskummer bemægtiget sig mig. O mine Vdle! i hvo De saa er, lad mig da i Deres Skiød udøse min Jammer, og skienk mig den Medlidenhed, der ene kan beroelige mit Hierte, og som det

synes

synes hele Verden vil nægte mig; thi naar Forældre og mine nærmeste Paarørende vende deres Øre fra min Klage, naar Foragt vises mig istedet for Medynk, og en uforsonlig Bitterhed forskyder mig fra deres Øine, hvad skulle jeg da kunne vente af den øvrige Menneskehob?

Elise (med en gienstidig Følelse). Udgiv da i denne Barm Deres Nød; og vær sikker om min oprigtige Deeltagelse! Skulde jeg endskiønt ikke være istand til at stille Dem ved Deres Qvaler, saa kunne jeg maaskee dog en Trøst lindre Dem! og en sød Glæde vilde dette være mig. Tael bedste Kone!

Alamon. Vær fortroelig, Madam! De taler med Venner.

(Og nu aabnede den Ubekiendte sin hele Kummer for Alamon og Elise ved følgende Fortælling).

Jeg er en Datter af en reputeerlig borgerlig Familie her i Staden, som lever i megen Velstand. Omendskiønt strængt opdraget, saa opvoxte jeg dog med et ømt og følende Hierte; imen tillige ikke utilbøielig at elske en dydig Person af det andet Kiøn, som besad de Egenskaber og den Karakteer, der giorde ham i mine Øine selskværdig. Det indtræffer nu, at mine Forældre behøver en Informator til min yngre Broder, og en Student bliver dem recommenderet, som

som forenede med sine Kundskaber den saa meget anbefalende Sindighed og faste Karakteer, der udmerker det unge Menneske, og forhverver ham alle Fornuftiges Ynde. Han kommer i Huset, udfører sit Kald til mine Forældres Fornøielse, og vinder gandske deres Ynde. Et Aar gaaer næsten hen, og ved den daglige Omgang lære vi omsider at kiende hverandre. Men vi opdager tillige saadanne Karakterer hos hinanden, som trækker vore sympathiserende Siele mere og mere i den nøieste Forbindelse. Kort at fortælle, mine Venner: han seer Leilighed til at aabne sit Hierte for mig, og jeg behøvede ikke lang Tid, for at fyldestgiøre hans Ønske, da det harmonerede saa meget med mit eget. — Hvorfor skulle jeg vel dølge dette, da det er en reen Følge af Viisdommens Indretning i Naturen, der ikke har giort det ene Kiøn mere til Maskine end det andet. Det er kun de antagne Skikke, blandede med et urigtigt Begreb om Blyefærdighed og Velanstændighed, der byder os at være tilbageholdne med vore Følelser, og at stemme vor Fremgangsmaade i et af Livets delikateste Øyeblikke, efter en Tone, som Mode og Fordomme har anslaaet, men med hvilken aldrig Naturen harmonerer. — Vi finde da hinanden værdige, indgaaer den ægteste Forbindelse, og tilsværger hinanden den usvigeligste Troskab.

Jeg

Jeg tilstaaer denne Handling var gandske uden mine Forældres Vidende; thi da jeg kiendte deres Tænkemaade, og især min Faders, som havde store Udsigter med mit Giftermaal, da jeg var hans eneste Datter, og han sat i Stand til at give en Mand anseelige Midler i Medgift med mig. Frygt for at blive nægtet deres Bifald, tilbageholdt den Fortroelighed jeg skyldede dem, og som jeg maaskee som Barn ikke burde have giort; den bandt mine Læber med Taushed, ja endog til at iagttage den største Forsigtighed, naar min Elsker var nærværende. — Var det en Feil hos mig, en Feil, som aldrig kunne have opkommet i min datterlige Barm, naar mine Forældre havde været indtaget af billigere Grundsætninger, og mere betragtet Ægteskaber for en Pagt imellem tvende Forenede, der har vigtigere og høiere Forbindelser i Følge med sig, end den Rigdom og Ære bestemmer; saa maae det undskyldes mig, der fulgte blot Dydens og Naturens Stemme, og giftede mig kun for at leve et lykkaligt Ægteskab med min tilkommende Mand. Hertil kom endnu det Haab jeg giorde mig om min Elskers Lykke, da jeg af mange, som kiendte ham, og som ikke vidste noget af vor Forbindelse hørte det Vidnesbyrd om ham, at han var et Menneske, som ved sine Studeringer, sin Sindighed og sin ædle Karakteer havde giort sig værdig til det Embede, han attraaede.

Men Tiden, som omsider lægger for Dagens Lys alle menneskelige Handlinger, blotte-de tilsidst ogsaa min og min Elskers hemmelige Forbindelse, og dette skeede ved følgende Leilighed: En Mand af Stand, som sat i et mægtigt Levebrød, og havde megen Adgang i mine Forældres Huus, begierer mig til sin Brud. Ingen Mariage ønskede mine Forældre hellere end denne, fordi de derved kom i Forbindelse med et Huus, der var i megen Anseelse. Man forkyndede mig dette Tilbud, og det var for mit Øre som en Tordenrøst; thi jeg forudsaae hvad det vilde koste mig for at undgaae det. Jeg fik Tid at betænke mig; men min første og sidste Tanke blev den: før at doe, forend at indlade mig i dette Ægteskab; jeg kiendte Manden af Karakteer, og forudsaae min Skiebne. Jeg havde endog nægtet ham min Haand, om jeg aldrig havde været bundet til nogen anden. Men mine Forældre bleve ved at anholde hos mig, at give mit Ja, talte alvorlig, brugte endog Trudsler, og tilsidst forsikrede mig, at om jeg ikke vilde med det Gode, saae de sig nød til at bruge Magten. Nu kan De nok tænke, i hvad Forfatning jeg maatte komme. Min Kiereste blev skriftlig underrettet om alt, thi mit Kammer blev strax sperret, og Udgang nægtet mig. Men hvad Magt overvinder Kierlighedens! Dog maatte jeg holde denne

Stue-

Stue-Arrest ud i 14 Dage, og blev imidlertid hver Dag paa det grueligste pinet for at erklære mig. Min Elsker, som i denne Adskillelsestid var ikke langt fra at geraade i den meest fortvivlede Tilstand, da jeg tilsidst ikke engang kunne faae Leilighed at skrive ham til, griber da til det forvovne Arbeide at bestikke Pigen, som opvartede mig, for ved hendes Hielp at indlades i mit Kammer. Det skeer midt om Natten. Man tænke sig min Bestyrtelse! Vor Forfatning paa begge Sider, vore Udbrud i Klager, vore rørende Samtaler; — o mine Venner! De føle bedre selv alt dette, end jeg er istand til at fortælle det; men den sørgelige Følge det havde, og som vi dog troede skulle have befordret vort fælles Ønske; thi hengivne Siele vover alt for at blive Besidder af hverandre; den har styrtet mig i min nærværende fortvivlede Forfatning. Jeg vil være aabenhiertig Jeg er ikke mere den uskyldige Pige. Det Foster jeg bærer under mit Hierte taler derimod, og dog vidner det kun om, at det var det sidste Middel min Elsker kunne optænke til vor Forening. Han troede mine Forældre umueligt kunne overgive en beskiemmet Datter til en anden; men at jeg i dets Sted, maatte blive ham til Deel, ja jeg troede det selv og med Zittren indvilgede hans Forslag. Jeg blev derefter haardt syg, og maatte holde

Sengen fuldkommen i to Maaneder. Sundheden vendte tilbage, men med denne deres forrige Anmodninger om mit Bifald til at indgaae det foreslagne Ægteskab, man greb mig omsider saa haardt an, at jeg saae mig nødt til at aabenbare dem min Forfatning.

Saa stort et Tordenskral dette nu var i deres Øren, og saa megen Bitterhed, indtil at lægge Haand paa mig, jeg maatte taale, saa frafaldt de derfor ikke deres Paastand; og min fornemme Beiler, som blev underrettet om alt, besad saa liden Delicatesse og Følelse af Ære, at han mere ansaae det for et Galanterie end for nogen Æresforkleinelse. Jeg var og blev ham endnu lige kier, endnu lige dyrebar.

Denne Ligegyldighed af en Elsker var mig afskyelig, og giorde mig ham dobbelt nedrigtænkende, men den gav mine Forældre nu desstørre Anledninger til med Alvorlighed at holde an hos mig om mit Bifald. Jeg blev paa nye indsperret og det i deres Sovekammer, hvor jeg maatte opholde mig baade Dag og Nat.

I denne utilgivelige og uforskyldte Arrest, hvor min Frihed gandske var berøvet mig, og hvor al Haab, til nogensinde at blive min sande Elsker til Deel, var mig berøvet, men derimod maatte nu ansee mig som et Offer for en Mand, der havde giort sig gandske afskyelig

skyelig i mine Øine; thi han var ikke uviende om min allerede indgaaede Forbindelse, og følgelig saa meget mindre at undskylde. I denne fortvivlelsesfulde Forfatning, hvori jeg i fiorten Dage paa nye opholdte mig, uden at høre det mindste fra min Kiereste, eller faae at vide, i hvad Tilstand han befandt sig, ved Erfaringen af hans mislykkede Haab, kommer Pigen, som opvartede mig, og beretter mig, at min elskværdige Philamon var bleven usynlig, at han havde solgt sine Bøger og sine faa Meubler, for at betale sin Gield, og allene efterladt sig et aabent Brev, som laae paa hans Bord, hvori han beretter, at man ikke skulle giøre sig Umage for at opsøge ham, at han var reist langt bort, og agtede aldrig mere at komme til sit Fædreneland. Med saa skrækfuldt et Øre jeg hørte denne Tidende, saa var det dog intet imod den fortvivlende Harme jeg følte over, at han kunne have Hierte til at giøre saadant et Skridt og forlade mig i min Elendighed, uden engang at skrive mig til, tilkiendegive mig Aarsagen, og tage en veemodig Afskeed med mig. De første Indtryk saadanne Rygter giøre paa et følende Gemyt, bliver altid de usletteligste; jeg var ikke istand til at raisonere herover, og mindre til at finde paa nogen Undskyldning for ham. Jeg blev som halv ude af mig selv af Qval og Græmmelse;

og i denne Forfatning fortsætter min Fader sine haarde Prøver for mit Hierte, at overtale mig til at række min nye Frier Haanden; min Moder mere medliden, tillige ved de ommeste Overtalelser, at bevæge mig til at give deres Forslag Bifald; og i min Forvildelse, ja, jeg tør vel sige Fortvivlelse, thi i dette Øieblik var jeg mig næsten ikke selv mægtig, indgaaer jeg Alt.

Følgen af denne min halv rasende Beslutning bestemte nu mit Bryllup med min paatvungne Frier; nogle Dage gik hermed hen, og jeg kommer til min Eftertanke. Jeg mindes mit ubesindige Bifald, — forskrækkes over sammes Følger — og brast nu i den bitterste Graad; men hvad vandt jeg dermed? Formildede vel Taare af disses Natur mine Lidelser, eller kunne de være mægtige til at udslette Billedet af den skrækkelige Skiebne, som mine tilkommende Dage truedes med? — O I Fædre og Mødre, som tiltroer Eder Ret til at bestemme eders Børns Giftermaal, farer dog mildere frem i eders Adfærd, og lader ikke Guld- eller Ære forblinde eders Øine, for at bortsælge eders Børn og berøve dem deres timelige og maaskee evige Lykfalighed. Naturens Herre har vel sat eder til deres Forsørgere, Raadgivere og Forsvarere, ja vel ogsaa for at dæmme for deres utidige Lyster, og at styre deres uerfarne Skridt paa Livets

slibrige

slibrige Bane. I have Ret til at fordre Lydighed af dem, hvor det gielder om Dyds og Retsindigheds Befordring og deres sande Lykkelighed; men i Tilfælde, hvor denne Lykkelighed forstyrres, hvor I mere seer paa egne Fordele end deres Lykke, i Tilfælde, hvor det hører Mennesket selv til at bestemme sig selv, der vogter eder for at bruge en Magt, som hverken er given eder af Gud, eller ved Lovene, eller ved de antagne Skikke.

Min Bryllupsdag var bestemt, og jeg befinder mig nu omgivet af de mørkeste Rædsler, men jeg qvæler enhver angrende Tanke i min Barm, for ikke at robe min Ulyst eller Utilbøielighed til at opfylde mit Tilsagn. Aftenen før Brylluppet sættes jeg paa fri Fod, og jeg fristes nu til at undflye min Jammer. Leilighed gives mig, min Qval og min Uroe ansporer mig; kort, mine ubekiendte medlidende Venner! fortvivlet forlader jeg mine Forældres Huus, fortvivlet kom jeg til dette Sted, hvor de nu finder mig. Tusinde gange behageligere er mig Døden, end gaae til Brudekammelen med et saaret Hierte, og lade mig der binde til en Mand jeg ikke kan elske.

Elise, som hørte denne Fortælling med et rørt og medlidende Hierte, kunne nu ikke holde sig for at spørge den ulykkelige Ubekiendte, hvad hendes Hensigt nu var, og hvad hun agtede at giøre i den ubehagelige Forfatning

hun befandt sig? Jeg beklager Dem af mit inderste Hierte, sagde hun; men hvad Trøst er dette Dem? Jeg føler med Dem, føler gandske Deres Nød, og kan ikke afhielpe den. Vær fortroelig, hvor vil De nu hen?

Den Ubekiendte. Ak ædelmodige Veninde! jeg kan ikke blotte den Tanke, der opsteg hos mig, da jeg gik ud af mine Forældres Huus. Jeg forudsaae min ulyksalige Skiebne, og den var mig bittere end Døden; var det at undre, at Fortvivlelsen bemestrede sig mig, at den giorde mig affindig nok til at undflye en truende Elendighed, for . . . Ak! jeg veed ikke, hvad jeg selv vilde; men dette veed jeg: om En havde myrdet mig paa min Vandring til dette Sted, vilde jeg have anseet det for en Velgierning.

Alamon. Tillad mig Madam! Er De overbeviist om, at Deres første Elsker har giort sig usynlig?

Den Ubekiendte. Pigen, som altid har viist sig troe imod mig, forsikrede mig det hellig, at det forholdt sig saa.

Alamon. Men hun kan jo være underkiøbt til at blive dem utroe; hvad formaaer ikke anseelige Belønninger, især hos Folk, som er saa lidet vandt til at imodtage dem, som en Tienestepige? — Tillad mig, har De ved Deres Bortgang fra Deres Forældres Huus

Huus ikke undersøgt om Rygtet af hans Flugt medførte Sandhed eller ikke?

Den Ubekiendte. Var jeg istand dertil? Var jeg istand til at tænke med saa megen Overlæg, og at følge min Tanke? Desværre! et ondt Rygte medfører snareſt Sandhed.

Alamon. De har ikke mere Grund for denne Fordom, end om De stod i den Formening, at alle gode Rygter vare upaatvivlelige. — Hør, Modam! jeg kiender Deres Philamon; jeg vil endnu i denne Aften undersøge om han er tilstæde eller ikke, og bringe Dem sikker Efterretning.

Eliſe. Og saa følge De hiem med mig, hvor De med mere Roelighed kan afvarte det sikkerſte Budskab derom. Forlad Dem paa mit og min Fetters Venskab, vi skal ikke forraade Dem; men om vi kunne bringe Deres Sind i Roelighed, kan De nok tænke det vil være vor Glæde.

Med den ubeskriveligſte Følelse af Taknemmelighed slog den Ubekiendte, nu sine medlidende Venner, om Halsen, og bevidnede dem den ømmeſte Erkiendtlighed. Alamon ledsagede dem nu til Eliſes Logement, og forlod dem derpaa, for at udføre sin Undersøgelse og komme i Sikkerhed om Philamons Stiebne. Han faaer langt om længe opspurgt hans Logement, og til sin usigelige Glæde, finder ham nærværende, men i den meeſt uroelige og be-

kymringsfuldeste Sindsforfatning. Alamon opdager hans Uvidenhed om hans Piges sidste Forfatning, erfarer Usandheden af det Rygte, som ved en underkiøbt Pige var kommen hende for Øren, og finder ham for det øvrige gandske overladt til Grædmelsen. Efter nogen Samtale udbryder Philamon med følgende Klage:

"Min Bekymring er ubeskrivelig, sagde "han, ikke saa meget for min egen Skyld, "som for den værdige Piges, hvis Lykke "jeg har forstyrret, hvis Hierte jeg har "saaret, og hvis Ære jeg har berøvet. — "Det er en Forsmædelse min Ven! som "krænker mig til Sielen; og dog veed kun "en Gud, at mit Hierte har været rede- "lig imod hende. — O at hun dog aldrig "havde seet mig, eller jeg hende! — Jeg "tænker paa hendes tilkommende Dage; jeg "giennemgaaer ethvert mødende sørgeligt "Optrin, som bier paa hende; jeg føler "hendes Lidelser, seer hendes Kummer, "hendes daglige Grædmelse, og dette, dette, "min kiere Ven! ikke allene nedtrykker mit "Sind, men gandske vist vil forkorte mine "Dage; thi hvilken sort Last kan lignes "imod den, at forføre en uskyldig Pige, "og berøve hende den Lykkalighed, hvis "Dydelse Forsynet havde skienket hende saa "meget Haab til."

Ala-

Alamon. Lad ikke denne Engstelse plage Dem for meget, min kiere Ven! der kunde maaskee endnu være Haab for Dem, at komme i Besiddelse af en Eiendom, som saa gandske er Deres.

Philamon. Nei, aldrig venter jeg denne Lykke. Hendes Forældres Haardhed og hendes følesløse Beileres Ligegyldighed over det, som burde være enhver ærekier og sand Elsker uovervindelig omfindtlig, forbyder det. Bestemmelsen af hendes Skiebne er fattet, hun skal være hans Brud, og maaskee i denne Aften tvinges hun til at række ham sin Haand for Brudeskammelen.

Alamon. Og maaskee, min Ven! der bliver slet ikke noget af. Hør! fat Mod, og buk ikke gandske under for en Skiebne, som endnu staaer til at forebygge. Der smiler dem begge et Haab i Mode, som kan maaskee komme i Opfyldelse. Den menneskelige Villie har sin Skranke, saa mægtig den end kan synes, saa formaaer dog den Haand, som dannede Mennesket og gav det Villie, at standse dens Gang.

Philamon. Vel! men hvor mange tøilesløse, egennyttige og rasne Villier tillader ikke Himlen at fuldføres, enten for at ydmyge den menneskelige Stolthed, eller for at straffe Udøverne med Følgerne af deres egne Gierninger; og hvad Trøst da for mig, om

dette

dette blev Tilfældet, som bestemte min og min arme Piges Skiebne?

Alamon. Og hvorfor just plage sig med saa usikre Forestillinger! hvorfor just give den ængstende Tanke Rum, naar vor Overbeviisning kan skienke os en anden, som vi ved Haabet kan opelske! — Kort og godt, min Ven! stræb at opreise Deres faldne Mod. Der gives Hendelser i det menneskelige Liv, som er istand til at forvandle de mørkeste Udsigter til Blidhed og Glæde; vort Haab kan være synkefærdigt, næsten udslukt, men uforventet oppustes den sidste Gnist i dets Tane, det udbreder sig mere, sættes omsider i Flamme, og lyser os til Modtagelsen af den Lykke, som vi troede var forloren. Vær roelig, og vendt en bedre Skiebne; mere kan jeg i Aften ikke sige Dem. God Nat min Ven! snart vente De at see mig igien, og da maaskee bringer jeg Dem ved mit Besøg et gladere Budskab.

Nu forlod Alamon den bekymrede Philamon med den Glæde, at have opvakt et udslukket Haab i hans Barm, og begav sig til Elises Værelse, hvor denne hans Cousine og den ubekiendte Dame med Længsel biede paa ham. Han fortalte nu Udfaldet af sit Ærende, og den uforventede Glæde, samme foraarsagede, især for den ubekiendte Dame, var ubeskrivelig; men den blev forøget, da baade

de han og Elise, hver for sig forsikrede hende, at gjøre sig al Umage for at forsone hende med sine Forældre, og saaledes føre dem hendes Forfatning til Gemytte, at saa fremt ikke al Følelse var uddød hos dem, saa fremt Naturen ikke gandske var forstenet imod hende, skulle de give efter for Dyds og Kierligheds Stemme. De skildtes nu ad, Alamon bød god Nat, og den Ubekiendte tog med Glæde mod Sengeleie hos Elise. Her nød hun i hendes Arm den Sorrigfuldes trængende Hvile, og indslumrede ved hendes Side med et nogenledes roeligt Sind og et oplivende Haab.

Morgenen kom, og Alamon indfandt sig i Elises Boelig, og modtog den venskabeligste Morgenhelsen, saa vel af hende, som den ubekiendte Dame. Det forekom ham endog, som det oplivede Haab havde opklaret den Bekymredes Aasyn, i det mindste fandt han den blide og roelige Mine, som er det første Kiendetegn paa Stilheden i Gemytter. Med dette Sindelav og med en Venlighed, igiennem hvilke en Yndighed fremstraalede, som Græmmelsen var ifærd med at udslette, modtog hun Alamon, som sin huldeste Ven. Nu opholde De sig kun hos min Cousine og vær roelig, sagde han, imedens jeg bereder Deres For-Forsoning med Deres Forældre, og stræber at føre dem paa billigere Tanker. Vel har jeg

ikke

ikke den Ære at kiende dem, men derfor vil jeg først lade dette Brev afgaae, for at bane mig Adgang til Samtale; De vilde behage nu at høre, hvad jeg har skrevet.

Elise. Og ja, lad os det! Sæt Dem Veninde! siden skal jeg sige Dem, hvad jeg har tænkt Cousin! thi De maae troe jeg har heller ikke været ledig. Læs os nu Brevet.

Alamon (til den Ubekiendte). De maae vide, Madam! at jeg har blot stilet det til Deres Fader; thi af Deres Fortælling har jeg godt kunnet merke han var Dem den haardeste; De behage nu at høre mine Tanker:

Min Herre!

"Jeg forestiller mig den Bekymring De tillige med Deres kiere Kone maae være i over Deres Datter; uvidende om hendes Tilstand maae en Frygt betage Dem, som sætter Deres Hierter i den dybeste Engstelse. Jeg tænker mig Dem som christelige og dydige Forældre, der føler, hvad Naturen har indpræget i den menneskelige Barm, ja hos ethvert lidende Væsen. Men, Allerhøistærede! lad mig, som Fremmed for Dem, men ikke for den ømmeste Deeltagelse i andres Lidelser, hufvale Dem med en Trøst. Deres Datter er reddet fra den yderste Grad af Fortvivlelse; det vise Forsyn afværgede dette svage men tillige beklagelsesværdige Skridt; og behagede

hagede at bruge mig og en Veninde dertil; hun har fortroet os sin Kummers Aarsag, og som hendes Medmenneſker kunne vi ikke være ligegyldige over hendes Skiebne. Værdige Mand! De elſke dog gandske viſt Deres Barn, og som vi høre, Deres eneſte Datter. De har tillige med hendes Moder viſt nok ønſket at giøre hende lykkelig; men De har neppe havt for Øine, hvad Følger en tvungen Kierlighed vilde drage efter ſig. De har troet med den almindelige Hob, at efter Baandet var knyttet, vilde Alting jevne ſig ſelv, og Kierligheden nok indfinde ſig. Ja, for den eenfoldige, den kolde og tankeloſe Pige, lader ſaadant ſig formode, men ſandelig ikke af det følende, det tænkende Fruentimmer, hvis Gemyts Bevægelſer ere alt for ſtærke anſpendte af medfødte Lidenſkaber, at de kan lade ſig ſtyre til Rette ved et Magts Sprog. Og vilde De dog ikke tillige ſee Deres Barn lykſalig! Men formaaer vel Guld eller Ære dette? Hiertets Tilfredshed maae komme fra os ſelv og af de Ting uden om os, ſom harmonere med vore Tilbøieligheder. Menneſket kan lade ſig overtale til at føie ſig efter vore Meninger, men det lader ſig aldrig tvinge dertil; og forfeile vi det første, udrette vi kun Skade med det ſidſte. Alt for ſorgelige Prøver have De herpaa i Deres egen Datter.

O!

O! jeg seer Dem, jeg seer med hvilken Veemodighed De klage Deres Nød for hverandre! hvor De angre Deres Fremgangsmaade i Henseende til hendes Giftermaal, som De dog gandske vist har meent det Bedste med; hvor De ønske det ugiort, hvad De hidtil med saa megen Iver for hendes Lykke har stræbt for! Ja, Høistærede! hertil have De den fuldkomne Aarsag; men ogsaa paaligger det Dem da nu, at forsone Deres Brøde, og at takke Forsynet, som frelste Deres kiere Datter fra den ulykkaligste Skiebne; og at skrækkes for den Tanke, nogensinde mere at saare Deres Samvittighed, ved Misbrug af en faderlig Myndighed. De vil indsee, skiønt skildig, at De til saadan Adfærd hverken har Magt af Religionen, eller af Naturen, eller af Fornuften; hun er Deres Barn, De elsker hende, og hun skylder Dem Lydighed og Kierlighed, men kun der, hvor de menneskelige Rettigheder, og Midlerne til hendes egen Lykkalighed ikke forkrænkes. Nu, alt dette vil ufeilbarligen tale lydeligen i Deres Bryst og bedre sige Dem, hvad De for Eftertiden bør giøre som Forældre, end min Pen formaaer at tilskrive Dem; thi saa stærk er Naturen, at dens Stemme kan overdøve alle Indbildningens og Fordommes Veltalenheder.

I Eftermiddag har enten jeg eller min Cousine den Ære at tale med Dem, for at tage

tage Deel i Deres Glæde over een igien funden Datter, og tillige at see Dem med hverandre forsonede til fælles Lykfalighed paa begge Sider; De tillade, at jeg imidlertid skiuler mit Navn for Dem. Forblivende ꝛc."

Elise. Det er gandske efter mit Ønske; det indeholder ingen skarpe Bebreidelser, og er der nogen, saa ere de indklædte i saa beskedent et Sprog, at de umuelig kan støde sig derover; hvad synes Dem Veninde!

Den Ubekiendte. O mine ømmeste, eneste og bedste Venner! Deres kierlige Omsorg, Deres saa gandske udmerkede Venskab for mig; mig, som er Dem saa gandske fremmed, binder gandske mine Læber, og lader mig kun føle de Forbindelser, som et taknemmeligt og venskabeligt Hierte skylder Dem.

Alamon. I Eftermiddag altsaa maae een af os tale med Deres Forældre.

Elise. Og denne Commission maae min Cousin tillade mig at udføre.

Alamon. Meget gierne. De er istand til at tale, Cousine, naar det gielder om at røre Hiertet.

Elise (til den Ubekiendte). Men jeg melder mig allene hos Deres Moder; thi hos Deres Fader vilde jeg vel lidet udrette.

Den Ubekiendte. Det kan dog ikke feile, at hans Hierte jo maae være bleven rørt ved Hr. Alamons Brev, og sat istand

til at modtage mildere Indtryk, af hvad De vil sige ham.

Alamon. Vi vil følges ad, og stræbe for Deres Vel det bedste vi formaaer. Jeg ledsager min Cousine til Deres Moder; og imidlertid De taler sammen, forføier jeg mig til Deres sidste Frier, som man søger at paatvinge Dem, og lægger ham et og andet paa Hierte, som just ikke skal give ham megen Lyst til at fortsætte sin utidige Kierlighed.

Eftermiddagen kom nu, og Alamon og Elise begav sig paa Veien til den Ubekiendtes Forældres Huus, for at udføre den Mellemhandling, de havde foresat sig, for at redde den Ulykkeliges Ære, og befordre, saa vidt det stod til dem hendes Lyksalighed.

Imedens Jomfrue Elise nu besøger det ukiendt Fruentimmers Forældre, for at udføre den vigtige Commission hun havde paataget sig, saa aflægger Hr. Alamon en Visite hos den følesløse Frier, for at formaae ham til at frastaae sine Prætentioner paa den ukiendte Dame. Vi maae først høre, hvorledes denne sidste Samtale løb af, førend vi begive os til det Huus, hvor Elise taler Damens Sag.

Alamon kommer i Frierens Huus, og som Fremmed beder om Tilgivelse for sin Frihed; Complimenterne ere forbi, og Samtalen begynder.

Ala-

Alamon. Det er Dem vel ikke ubekiendt min Herre! det ubehagelige Tilfælde, der er mødt Hr. . . . Huus i Henseende til Deres Datter, som er bleven usynlig?

Frieren. Ja, jeg har hørt saadant noget af min Tiener i Morges. Her skal vist have været Bud derfra.

Alamon. Har min Herre da ikke været der og taget Deel i Deres Sorg? De skulle jo have været i en nær Forbindelse med dem?

Frieren. Rigtig nok, der kunne maaskee have blevet noget af med Pigen og mig omsider; hun var vel lidt capriseux, som gemeenlig disse Mammeseller ere, naar de ikke faaer deres Villie; men forresten saa . . . . Dog er hun vel aldrig gaaet hen og druknet sig?

Alamon. Og det kan De spørge med saa koldt Blod? Hende, som De vilde vælge sig til en Ægtefælle? som De skulle dele Lykke og Skiebne med? — Hende, der skulle være Dem den Elskværdigste paa Jorden? Deres Fortroeligste? hun, som skulle være Moder til Deres Børn, og Deres Huses Støtte!

Frieren. Aa Kiære! hvor vil De hen med dette romanske Snak? Kiender De ikke Verden bedre? Hvad bryder man sig nu om saadant noget Kiellingerie, som De der staaer og regner op. Jeg har aldrig elsket den lille Pige som De snakker, for jeg har godt kun-

net merke hun elskede ikke mig, og saa troer jeg vi bedst kunne komme tilrette sammen. Veed De ikke nok, at vore Dages Ægteskaber holder man ikke saa hellige, som for et halv hundrede Aar siden; men den lille Pige var der noget at hente med, seer De, det er Tøiet man bør gaae efter, det binder Læsset. Nu enfin! er hun derhenne, saa er hun derhenne, og saa gik jeg da glip af det Haab, men derfor ikke forsagt.

Alamon. O vee Dem og det Hierte, der tillader Dem at tale saadant et Sprog! Hvor uværdig var De Besiddelsen af hendes Person om hun endog levede! og hvor beklagelsesværdig den fornuftige og dydige Pige, om hun havde falden i saadan en Barbarers Hænder.

Frieren. Barbarer sige De? Min Herre! er De kommen her i Huset for at brutalisere Dem mig, saa vil jeg i al Skikkelighed bede Dem at pakke sig.

Alamon. Ja jeg skal snart holde mig det for en Ære, at være uden for Deres Huus; men, nu jeg er her, maae jeg sige Dem paa min ulykkelige Veninde Vegne, at man tæller Dem paa de nederdrægtigste Menneskers Liste. Den Mand, der kan handle mod sin Overbeviisning, uden Kierlighed søge en Mands Datter til Brud, fordi hun eier Penge, børe hende være bunden til en anden, endog

endog ved Svangerskab, og dog have Mod til at forstyrre hendes Lykkalighed, uden at føle selv nogen anden Glæde, end den hans gierrige Hierte søger ved Forøgelsen af sit Mammon; den Mand, som med koldt Blod kan see en uskyldig Piges Taare, see hende mishandlet, indtil at være berøvet sin Frihed; høre hende være besvangret af den, som hun havde skienket sit Hierte; høre hende nedstyrtet til Fortvivlelsen over Mislingelsen af dette, jeg vil tilstaae det, utilladelige Skridt, traktere samme med den utilgiveligste Letsindighed, og blive endnu ved at anholde om hendes Haand; den Mand, som for en nedrig Vindings Skyld kan spille saa fort en Rolle, og med en diævelsk Latter eller Ligegyldighed anhøre de usaligste Følger, af saadan tvungen Kierlighed, har sat sig selv neden for al menneskelig Høiagtelse, og som den, der hverken agter paa Skam eller Ære, giort sig de Fornuftiges og Dydiges Selskab uværdig; og, min Herre! paa Grund af disse stygge Pletter paa Deres Karakteer, forlader jeg nu Deres Huus.

Alamon forlod altsaa den følelsløse og af Gierrighed besiælede Frier, og uden at høre hans Svar, begav sig til det Huus, hvor hans Veninde Jomfrue Elise søgte at forsone det reddede Fruentimmer med hendes Forældre.

Ved sin Ankomst finder han dem alle Tre siddende paa en Kanopee, svømmende i Taare, og det gav ham at formode, at Elise ved sin Samtale havde fundet Veien til Naturens Kilder i deres Bryst.

Elise. Der kommer min Cousin, som har tilstrevet Dem det bekomne Brev, og som med saa megen Iver har spillet Menneske-Vennens Rolle for at redde en Ulykkelig og Deres Huses Ære.

Alamon. Jeg har vel ikke fortornet Dem min Herre!

Manden. Gud! fortornet mig? — (han omfavner Alamon) Nei, ædle Mand! De har aabnet vore Øine, og lært os at indsee vore Vildfarelser. Tak være Dem for Deres Omhue og Venskab for en Dem ubekiendt Familie! De har ikke allene reddet min ulykkelige Datter, men endog forebygget, at jeg og min Kone ikke blev nedsunken i den dybeste Græmmelse.

Alamon. Og dog har jeg intet giort uden det De selv vilde have foretaget Dem i mit Sted. De menneskelige Følelser og den menneskelige Natur, vilde nok have ansporet Dem.

Konen (i den heftigste Graad omfavnende Elise og rækkende Alamon sin Haand). Velsignet være Dem Begge for denne ædelmodige Handling, for Deres Brev, for Deres

res hele Omsorg. — Gud! hvilke Bevægelser foregaaer i mit Hierte! — Bebreidelser over den alt for haarde Prøve, paa hvilken vi havde sat vor ulykkelige Datter; Bedrøvelse over hendes Lidelser; Glæde over hendes Frelse, ja inderlig Glæde over hendes Redning fra den dybe Afgrund, i hvilken hun saa nær, ved vores strænge Omgang, kunne have styrtet sig, om ikke Forsynet havde sendt Dem, for at række hende Frelsehaanden. — O mine Venner! glæder mig, glæder en bedrøved Fader og Moder med Opfyldelsen af det inderlige Ønske, snart at omfavne en elsket Datter, for i vore forsonende Barme, at modtage hendes Taare, og fylde hendes Bryst med de angergivneste og kierligste Forældres ømmeste Forsikringer, at hun er vort kiere, kiere Barn.

Alamon. Ja, mine Venner! det skal vi og det vil vi, saa meget hellere som vi nu ere overbeviiste om, at det er Natur og Kierlighed, der forener sig om dette Ønske.

Elise. Og saa skal da fra i Dag af evig være glemt den Forbindelse De vilde stifte imellem Deres Datter og den beklagelsesværdige Mand, der vilde sønderrive det Baand, med hvilket Forsynet havde bunden to forenede Siele?

Manden. Ja, bedste Pige! evig være det glemt af os. Have vi indseet og erkiendt

denne Vildfarelse, saa vilde det være utilgiveligt om vi paa nye vilde lade os lokke til at give vort Samtykke i en Sag, som vi af Hjertet maae erkiende for Daarlighed.

Alamon. Og som De, naar De kiendte denne Mands Karakteer saa nøie som jeg, have Aarsag at takke Gud for, at Deres gode Datters Forbindelse med ham ikke var kommen videre. — Jeg kommer nyelig fra ham; jeg ventede at finde den utrøstelige Frier; jeg troede at see den paastaaende Mand, som ikke vilde lade sig skille ved et Haab, der var saa grundfæstet som hans. — Men, jeg finder et Menneske for mig, med den utilgiveligste Ligegyldighed; ufølsom ved den sørgeligste Scene, hvis glade Udfald jeg ikke engang fik Leilighed at sige ham; han spørger med koldt Blod: om Deres Datter har druknet sig; han tilstaaer, det var ham ikke saa meget om Bruden at gjøre, som om Medgiften; han trakterer Ægteskaber med de Vine, som saa mangen Nar betragter den for. Kort, hans Siel er uoplyst, og hans Hjerte fordærvet; ikke den mindste Følelse af Dydens Fordringer beskæler ham; ikkun hans Mammon er hans Himmel, og hans Selvtilfredshed hans første og sidste Lov.

Konen. Gud! hvilket Uhyre! og i hans Vold kunne vi have givet vor eneste Datter.

Man-

Manden. Og en saadan egennyttig Siel indsat til Arving af min Formue! — Mine Venner! De have reddet mit Huses Ære! ja det som mere er; De have ført os paa Sporet af et lykkaligt Liv, som vi før ikke har kiendt. — Glæder mig nu, og bringer os vor Datter; medtager hendes Forlovede, den hendes Siel elsker, og under mig og min Kone snart, snart den Sielefryd, at omfavne dem som vore Børn, see dem forenede, og dele min Eiendom med dem.

Alamon og Elise tog nu Afsked med disse rørte Forældre, forlod deres Huus, og kom med Glæde hiem til Elises Boelig, hvor det ukiendte Fruentimmer modtog dem med en brændende Længsel efter Udfaldet af deres Besøg. Alting er løbet af efter Ønske, bedste Pige! sagde Elise, Deres Forældre ere blevne rørte, og de attraaer nu intet mere, end at omarme en halvforloren Datter, og forsone deres Brøde mod hende, ved at stadfæste Deres Forening med Deres elskelige Philamon. — Og jeg flyer nu strax hen til ham, sagde Alamon, for at bebude ham denne Lykke, og tage ham med mig til Deres Forældre.

Blev Damen hentagen af Forundring og en glad Forbauselse over denne behagelige Tidende, saa blev hendes Elsker Philamon det ikke mindre, da Alamon kom, og forkyndte

ham dette uventede Budskab. Her var nu ingen Tid at give bort. Alamon indsaae her maatte smedes imedens Jernet var varmt; den opmuntrede Elsker blev snart ifort sine Klæder, og nu begave de sig begge hen til hans Kiereſtes Opholdssted.

Men at beskrive den rørende, den kause, den talende, den henrykkende Modtagelse af hverandre, og skildre denne søde Scene med alle sine Farver, det vilde være ligesaa umueligt, som at afmale begges Sammenkomst i Forældrenes Huus under Anførsel af Alamon og Elise. Begge bleve imodtagne med den inderligste Glæde, og med de ømteste Hierter paa alle Sider. Var Philamon før bleven anseet som en ringe Person og betragtet med foragtelige Øine, saa blev han nu begegnet som en elsket Søn. Endnu samme Aften blev deres Forlovelse holdt i Overværelse af Husets sande Venner, og heriblandt var Alamon og Elise ikke de ringeste; der blev Glæde over den hele Familie, og en Maaned efter holdtes de Forelskedes Bryllup, blev indtil videre anviist Værelser i Forældrenes Gaard, og spiste daglig ved deres Bord; men Aaret var neppe til Ende, førend Philamon, som var elsket og æret af alle for sin Dueligheds og sit gode Hierte, saae sig i et Embede, der gav ham Evne til at sørge selv for sig og Sine.

Saa-

Saaledes udførte da Alamon og Elise denne mørke og ubehagelige Rolle til Philamons og hans Bruds, ligesaa uforventede, som meest forønskede Lyksalighed. De saae disse troe og oprigtige Elskende i Besiddelse af hverandre; de saae dem gaae frem til Hæder og Lykke, saae dem i hverandres Omgang stedse søgende Livets høieste Glæder, og fandt deres Kierlighed mere og mere blomstrende og tiltagende; og der blev nu et evigt Venskab knyttet imellem dem; men et Venskab, der paa Philamons og hans Kones Side, havde den oprigtigste Taknemmelighed og den sandeste Høiagtelse til Grund, og paa Alamons og Elises den meest levende Følelse af Glæde over deres Medvirkning til to saa inderlig elskte og harmonerende Sieles Forening. Hertil bidrog ikke lidet Lighed i Følelserne, i Gemytsbevægelserne, i Principerne, og den usminkede Redelighed, med hvilken de gik frem i alle Livets Optrin, og denne Overeenstemmelse kunne da ikke andet end trække Venskabsbaandet i den uopløseligste Knude paa alle Sider. Man fandt dem derfor altid samlede, naar den ledige Time krævede Sindsopmuntring, for at foreslaae Tiden med hverandre; kun sielden toge de Deel i de mange offentlige Fornøielser, som Hovedstæder i Almindelighed vrimler af; de erfarede, hvor meget de henrev Menneskет fra sine væsentligste

ligste Pligter, og forstyrrede dets alvorlige Bestræbelser for dets sande Vel; dette, uden hvilket, end ikke den uskyldigste Tidsfordriv kan nydes med nogen ret og sand Glæde; nei, deres Forsamling var deres kiereste Selskab, og faa, men ligetænkende Venner med dem, udgiorde Kredsen, i hvilken de fandt Munterhed og Tidsfordriv nok for deres til Livets sande og varige Glæder stemte Hierter.

Madam Philamon var bleven Moder til en lille deilig Dreng, som Elise havde holdt over Daaben. Dette Barn var deres Guld, deres Fryd, deres Alt; det var deres Kierligheds første Frugt, men ogsaa betragtede de det som en Medfølende af deres giennemgaaede Lidelser. Dog, saa dyrebart et Klenodie den lille Gottlieb, saa heed Drengen, var dem, saa beholdt han dog ikke længe Eneherredømmet over deres Hierter. Snart maatte de dele deres Kierlighed til flere; thi Philamon saae sig nu Fader til tvende Børn, og sin dyrebare Kone frugtsommelig med det Tredie; og med disse voxte Velsignelsen under deres Hænder, og Glæden i deres Huus. Alamon og Elise blev siedse ved at være deres sande og oprigtige Venner; men de bleve det ikke allene for Philamon og hans Kone, ogsaa af deres Familie fandt de sig elskede og ærede. Ingen Under da, at Elise, naar Tiden faldt hende lang, søgte Philamons Huus;

Huus; ingen Under, at hun her og i sin Vens Alamons Selskab fandt sin Længsel efter sin troe og dyrebare Lindor forkortet.

Det var i denne Vennekreds hun atter fik Leilighed at lægge for Dagen sit ømme Sierte ved følgende Tildragelse:

Madam Philamon havde en Veninde, som deels ved Slægtskab stod i Forbindelse med hende, men fornemmelig ved det inderligste og fortroeligste Venskab havde gandske indtaget hendes Hierte. Denne gode Pige, som vi vil kalde Jomfrue Laurette, kom ofte i Madam Philamons Huus, og hun blev ved denne Leilighed snart bekiendt med Jomfrue Elise; ja dette Bekiendtskab gik omsider over til det fortroeligste Venskab, der havde sine behagelige Følger paa begge Sider. De lærte ved Omgang at kiende hverandres Karakteer, de opdagede en vis Harmonie i Tænkemaade; og kort, de omgikkedes hverandre saa længe, og lærte at kiende hinandens Sind og Tilbøielighed saa nøie, at der imellem Jomfrue Elise og Madam Philamon og Jomfrue Laurette blev sluttet en tredobbelt Venskabspagt, som giorde den enes Hierte gandske aabent for den andens Fortroelighed. De vare som ét Liv og een Siel, og bleve derfor kaldede af dem, som kiendte dem: De tre forenede søstre.

Længe

Længe tilforn havde Laurette yttret en vis Tungsindighed, som Elise vel havde opdaget, men ikke kunne gjette sig Aarsagen til. I Begyndelsen troede hun det var en Gemytsforfatning, som maatte have sin Grund i Temperamentet, men ved nøiere og nøiere Bekiendtskab, og især ved Madam Philamons Fortroelighed, kom hun efter, at Jomfrue Laurettes Tungsindighed var en Følge af en ulykkelig Forlovelse.

En Dag, som Madam Philamon fik Anledning til at tale om sin forrige Skiebne, og ikke nokſom kunne anprise sin gode Mands redelige og oprigtige Karakteer, blev Elise vaer, at Laurettes Øine stode i Vand, og at der gik nogle dybe Suk fra hendes Hierte. Mere behøvede Elise ikke for at undersøge fra hvilken Kilde disse Taare, disse Sukke kom. Vel var det ikke første gang hun havde seet Laurette græde og hørt hende sukke; men denne gang rørte disse Sindsbevægelser hendes eget Hierte saa stærk, at hun foresatte sig, at udfritte Aarsagen til samme, det maatte nu koste hvad det vilde. Hendes medlidende Hierte, hendes Deeltagelse i andres Sorg, opfordrede hende; og hvor meget mere her, da det fortroelige Venskab, der var oprettet imellem dem, gjorde det til en Pligt for hende, at udforske sin Venindes Tilstand.

Saa-

Saaledes bliver sande Venner og Veninder ikke staaende ved Beklagelsen, eller kan vise sig ligegyldige ved Vennens eller Venindens skiulte Lidelser; de ivre sig endog for at kiende dem, og anvender alle Midler for at lindre dem. De føle til Selvbebreidelser af Lunkenhed, Kulde, og Fornægtelse af oprigtige Venskabs Følelser, dersom de over saadanne Scener vise sig ligegyldige; men Elise hørte ikke til denne Klasse af Veninder; hun bar ikke allene Navnet, hun var det i Gierningen; ikke allene oprigtig, men endog gandske deeltagende i sine sande Veninders Glæde eller Bedrøvelse. Deres Lidelser, deres Lykfalighed vare hendes.

Elise bliver altsaa et følende Vidne til Laurettes skiulte Kummer, og har ikke Roe paa sig, førend hun faaer opdaget Aarsagen dertil. Hun skiuler sin ædle Videlyst, og finder Leilighed til at invitere Laurette til en Spadseretour, paa de samme offentlige Spadseregange, hvor hun første gang havde truffet Madam Philamon i sin daværende ulykkelige Forfatning. Madame Philamon, som hun søgte at overtale at følge med, kan ikke forlade sit Huus. Jomfrue Elise og Jomfrue Laurette giøre nu allene hinanden Selskab. De gaae; de komme omsider til det Sted, de agtede sig, og i denne Roelighedens egen Fristad indbydes til de fortroeligste Samtaler.

ler. De satte sig paa een af de meest afsides Bænke, og nu aabner de denne fortroeligste Scene.

Jeg har længe, sagde Elise, været et taus Vidne til din hemmelige Kummer, som vist nok maae betynge dit Hierte, bedste Laurette! Vær fortroelig mod din Veninde; aabenbar mig den Sorg, som qvæler dig og skiul intet. Du finder her en Barm, i hvilken du kan udøse al din Kummer, og et Hierte, som er skabt for at tage Deel i mine Venners Sorrig og Glæde. Kan jeg end ikke udslette de Kummers Merker, som nu nage dit Bryst, saa maaskee kunne jeg formilde dine Lidelser ved et eller andet Raad, eller en Trøst, der er saa hvalende, naar den kommer fra sande Venners Hierter. Fortroe mig dig, vær aabenhiertig, skiul intet for mig, du har jo gandske at raade over mit Hierte.

Laurettes Siel blev nu lutter Fortroelighed. Ja, hulde og troe Veninde! sagde hun, hvad skulle jeg ikke kunne fortroe dig! hvad holde skiult for Veninder, som du og min Mariane er (det var Madam Philamons Navn). Vid da, kierlige Veninde! at jeg er et af de beklagelsesværdige Fruentimmer under Solen, betragtet fra den Side, hvor Forlovelser kan giøre mit Kiøn ulykkelig. Ariste, et ungt elskværdigt Menneske, besiddende mange smukke Talenter og rørende den bedste Siel, fandt om-

omsider Adgang til mit Hierte, og giorde det til sin Eiendom. I to Aar vare vi forlovede, og jeg smigrede mig med een af Jordens storste Lykfaligheder. Hans elskværdige Karakteer, forbunden med den sieldne Gave, at lade baade sin Tale og sit Ansigts Mine forene sig om at udtrykke den, ere saa seirende over et omt elskende Kruentimmerhierte, at det giør det gandske til Slave af sin Elsker. Men det er mig umueligt at beskrive dig de gyldne Øieblikke, da han allene var en Verden for mig; thi Øieblikke anseer jeg endog en længere Række af Aar, naar de hengaae i en ubrudt Kiede af den ædleste, den behageligste Omgang; og disse Øieblikke forhvervede Aristo mig ved sin tilsyneladende dydige Kierlighed. — O, de Dage! de Dage! de ere forsvundne, og med dem min hele Lykfalighed. — Dog, lad mig ikke fortørne Himmelen ved Klager, som maaskee ere grundede i min egen Lettroenhed og i min alt for store Tillid til den menneskelige Bestandighed! Lad mig ikke miskiende dens Velgierning, fordi den er skiult, eller tænke for indskrænket om den Uindskrænkte. — Hvor megen Lykke, hvor mange Glæder negtes ikke den Sandselige af et viist Forsyn, for at berede ham til at tage imod de langt værdigere og fastere! Ikke vor Overbeviisning, men vor Kortsynenhed skilder os den nærværende Lykke, den nærværen-

de Glæde for den eneste, den største, der kunne skienkes os paa Jorden. Fremtidens Dage viser os en gandske anden, som vi, indtagne af Fordomme og halv forblindede, have undlobet til vor sande Sorg. — Men saa rigtig jeg kan tænke mig alt dette, saa bliver jeg alligevel den forrigbundne Pige. Ariste havde giort de første Kierligheds Indtryk paa mit Hierte, og de blive altid udslettelige; han havde stedse underholdt min Kierlighed med den varmeste Hengivenhed, og kunne jeg da som Menneske, med kold Blod, være følelsløs over hans Lunkenhed? Nei, hans Minde uddøer aldrig af min Barm; men desværre — at jeg ogsaa skal minde ham, ikke allene som en Troeløs imod mig, men endog betragte ham med ligesaa stor Medynk som Foragt.

Ariste hørte til de unge Mandfolk, som kun søge at giøre sig behagelig for alle af mit Kiøn. Han var som Bien, der flagrer om mellem Urterne, sætter sig paa ethvert Blomsteskiød, og naar den har mættet sig nok af deres Yndighed, forlader dem alle, og med en seyerig Erobrers Glæde, bortflyer med sit Bytte, og lever ubekymret om hine Uskyldige visne eller beroves deres fuldkomne Flor. — Ogsaa mit Hierte vandt han; jeg blev en Gienstand for hans Kierlighed den første og eneste blant mit Kiøn, der,

for

for at tale i hans eget veltalende Sprog, af Himlen var sadt paa Jorden, for at lykfaliggiøre hans Dage. I det første Aar af vor Forlovelse, henløb Tiden saa hurtig, men tillige saa behagelig, at Maaneder vare mig som Dage, og Dage som Timer; thi min Ariste vidste ikke nok hvorledes han skulle viise sig mig hengiven; han udstuderede mine Tilbøieligheder, for endog at kunne forekomme mine Ønsker; og endskiøndt han selv var meget for offentlige Forlystelser, og havde tilforn sielden forsømt nogen, enten ved Baller, Comoedier, Concerter eller de Selskabelige Fornøielser i Klupper, saa opofrede han dog mangfoldige af dette slags Tidsfordriv, for at fornøie mig, der har mere hengiven for de stille huuslige Glæder, og i sær søgte min Forlystelse i gode Bøgers Læsning. — Denne Opofrelse af Ariste, forenet med den varmeste Kierlighed og Høiagtelse for min Person, hans idelige Besøgelser, hvoraf jeg sluttede, at mit Selskab maatte dog være ham langt behageligere end alle andre Livets Forlystelser, bandt mit Hierte mere og mere til hans; han blev mig tilsidst saa dyrebar, at et Kongerige imod at nyde hans Person, var i mine Øine en Fattigdom. Mit følende, mit ham gandske hengivne Hierte, slog saa meget desto længselfuldere efter den fuldkomneste Besiddelse af dette i mine Tanker dyre-

bare Klenodie, at jeg ikke skammer mig ved at tilstaae, at jeg tidlig og sildig bad til Gud, han vilde føie det saa, at vi ved et lovligt Ægteskab kunne blive forenede, og hvad som endnu kronede dette mit Ønske, at min Elsker var tillige en Yndling af mine Forældre og min heele Familie, og at intet var dem angelegnere, end at see min Foreening med ham fuldbyrdet.

Men disse lykkalige Dage, bleve mig kun forundt det første Aar; da drømmede jeg om lutter Paradiser, om det lykkeligste Liv, og om søde og angenemme Optrin, alle stemte efter mit Hiertes Følelser, alle svarende til min Siels Ønsker. Det andet af vort Forlovelses Aar begynder, og vor Kierlighed for hverandre synes endnu lige varm. Lidt mindre sparsommere blev Ariste ved sine Besøg, men hans Forretninger undskyldte ham, og jeg var lettroende nok til at antage enhver Undskyldning for Sandhed; jeg mærkede ikke engang at de bleve mere og mere afkortede; kort, min beste Veninde, jeg erfarede omsider, at Afsavnet af hans Besøg havde meer sin Grund i Forandringen af hans Sindelav mod mig, end i hans Forretninger; grant nok mærkede jeg Tid efter anden, at jeg blev ham for vandt, at min Omgang var ham for ensformig, og at hverken mit Ansigt eller min Venlighed, forenet

net med mit gandske ham hengivne Hierte, havde mere den tiltrækkende Kraft! at jeg længer kunne være en Gienstand for hans flygtige Kierlighed. Jeg blev snart overbeviist herom. Ved flere end een Leilighed kom jeg i Erfaring om hans Ustadighed, og hvad mit grandstende Øie ikke selv opdagede, det fortalte Rygtet mig. I alt dette vedligeholdt han dog Besøgene til mig, talede immer Kierligheds Sproget, og ved sin venlige Mine søgte at holde mig stedse i den bedste Tanke om hans Redelighed og Hengivenhed. Men den utroe Elsker kan ikke længe holde sig skiult, især for en tænkende Pige, der læser ligesaa meget i hans Ansigt, i hans hele Adfærd, ja vel mere, end de bedst udsøgte Talemaader og søde Forsikringer kan forklare. Enden paa dette Kierligheds Spil nærmede sig. Hele 8te ja 14 Dage gik, og jeg saae ikke Ariste. Rygtet fortalte mig de troelseseste Handlinger af ham. Jeg blev selv en Tilskuer af hans Letsindigheder. Andre af mit Kiøn bleve Slavinder af hans vellystige Øine, hans smigerfulde Læber og de Øieblikke jeg nu og da værdigedes hans Omgang, bevidnede noksom, at jeg ikke var mere den Gienstand for hans Hierte, jeg havde været. Men omsider faldt Dækket ganske fra mine Øine, og jeg saae Bedrageren i sin hele sorte Skikkelse. — (Her brast Laurette i en heftig

Graad, som standsede for nogle Minuter hendes Fortælling).

Fat Dem min Veninde! bønfaldt Elise, og lad ikke din vist nok billige Sorg faae for megen Magt over dit Hierte. Jeg føler dine Lidelser og det Krænkende i din troeløse Elskers hele Adfærd; men saa dyb er endnu ingen Sorg, at den jo finder Oprejsning, saa fort ingen Lastefuld, at vi jo kan have Haab at føre ham paa Sporene af sin Vildfarelse, og see ham angrende igien at indtræde paa Dydens Vei. Maaskee staaer din Ariste endnu til Redning; maaskee skal du endnu i hans Arme finde den ædelste Mands Forsoning. Du maae jo dog tilstaae mig, at der gives en vis Alder i Menneskets Liv, hvor det allene handler efter Passioner, hvor Fornuft og det vi kalde Dyd lidet formaaer til at standse dets ustyrlige Attraaer. Lad os betragte din Elsker fra den Side, og vi skal maaskee finde noget, som formilder Dommen over hans Afvigelser. Du har jo dog tilstaaet for mig, at Naturen har udrustet ham med mange elskværdige Egenskaber, at hans udvortes Skikkelse forener sig med disse, og at han er betroet Midler i Hænder, til at kunne fyldestgiøre alle sine Ungdoms Tilbøieligheder. Saadan en Skabning, kiereste Pige! hvad Fristelser er ikke den udsat for! allerhelst i en Hovedstad, hvor tusinde Tillokkelser

til

til Afveie, bestormer hans ubefæstede Hierte! — O! Menneskет er vel den ædelste, men tillige den svageste Skabning under Solen. — Fortæl mig, hvori bestaaer den ængstende Tilstand, i hvilken du betragter ham med ligesaa stor Medynk, som Foragt?

Deri, bedste Veninde, sagde Laurette, at han ikke allene har været troeløs imod mig, men endog imod mange flere elskværdige Fruentimmer, der ere ligesaa fuldt bedragne, som jeg. Skulde dette ikke fortiene ham min Foragt! Men, med ynksomme Øine betragter jeg hans Skiebne! See ham paa Sygesengen, forladt af Familie og Venner, væltende sig imellem Smerter og de bitterste Samvittigheds Bebreidelser, udelukket fra al Medlidenhed, og dele Skiebne med de Usle, som stønner blot efter at komme under Tag, for at gispe efter Døden paa et jammerligt Leie; savne alle vandte Vederqvægelser, og finde sig forglemt af alle dem, der i Sundhedens og Glædens Dage tilsoer ham ufvigeligt Venskab. Denne Skiebne, denne sørgelige Forfatning, som jeg endog finder mig for uformuende til at formilde — o kunne jeg som Menneske erfare denne, og ikke ømmes til Medlidenhed derover! Han har dog engang eiet dette Hierte; engang været mig den elskværdigste Person paa Jorden, og maaskee ...

Og maaskee skal endnu blive det, afbrød Elise. — Sig mig, bedste Pige! hvor opholder sig den Beklagelsesværdige?

Laurette kunne kun give sin Veninde en ufuldkommen Underretning derom; men ved sin Ven Alamon, haabede Elise, nok at opspørge hans Opholdssted. Disse Veninder spadserede nu hiem, blede modtagne af Madame Philamon, og passerede Aftenen hos hende i den venskabeligste Omgang.

Om Morgenen derpaa har Elise ikke Roe, forend hun faaer sin Ven Alamon fat. Hun fortæller ham Laurettes Skiebne, og sætter derved hans Hierte i nye Bevægelse. Min bedste Cousine, siger han, hvad er herved at giøre?

Lad os dog i det mindste erfare selv hans Tilstand, svarede Elise; om aldrig som Laurettes troelose Elsker, saa dog som Menneske; thi, som dette, har han Fordring paa vor Medlidenhed. Finde vi ham uden Redning, finde vi os ikke istand til at formilde hans Lidelser, saa have vi dog ikke forsømt at sætte Forsøg derpaa, og dette skylder vi ham.

Alamons Hierte, hans Medfølelse over andres Skiebne, behøvede nær ikke saa rørende Bevæggrunde for at udføre en menneskekierlig Handling. Han forlod ufortøvet Elise for at opspørge Arisles Opholdssted. Han træffer det, han blev indladt til den Elendige,

dige, og finder ham i den ynkværdigste Forfatning. Oppe paa et Loftkammer, under uheskiermende Vinduer og Tag, paa et usselt Leie, ligger Ungdommens lykkelige Søn, som et visnet Blomster, som en sørgelig Ruine af Udsvævelsernes Storme, og betler Armodens uformuende Haand om en Vederqvægelse. — Hvilket Syn for den tænkende, den følende Alamon! hvilke sørgelige Forestillinger over Menneskets Skiebne! hvilke Forandringer af Vilkaar! og hvilke beklagelsesværdige Følger af Menneskets ustyrlige Overgivelse til Vellysterne i Livets faureste Dage! — Men her var ikke Tid til at giøre Betragtninger over det menneskelige Livs Vilkaarligheder; det gialt langt mere om Formildelse af Aristes Skiebne. Alamon skyi til Hospitalet, fik giort Anstalt til den syge Aristes Modtagelse under dets beskiermende Tag, paa det han ikke formedelst Hielpemidlernes og en mildere Vederqvægelses Savn skulle ende sine Dage; og nu drager han Omsorg for Patientens Forflyttelse til dette de Syges og Skrøbeliges Tilflugtssted. — Allerede smager den halvdøde Ariste Vederqvægelse af sit Leies Forandring, af de blidere og mere hufvalende Omsorger, og drager i det mindste nogle mere lisende Aandedrætte. Alamon seer ham ved sin Omhue, altsaa under en bedre Beskyttelse, bliver underrettet af Lægen om hans

Sygdoms Dødelighed, taler under fire Øine med Ariste, hører hans Taknemmelighed og hans sidste Ønske, skiønt i meget afbrudte Ord; forlader ham derpaa og iler til Elise, for at meddele hende Underretning om hans Tilstand. Elises Følelse faaer Vinger; uforsagt begiver hun sig til Laurette, for at forkynde hende Forandringen af hendes Aristes Skiebne.

"Kun at forsone sig med dig er den sid-
"ste Balsom for hans lidende Hierte, sagde
"hun. Jeg følger dig Laurette. Jeg vil
"være Vidne til denne skiønne Scene, til en
"Døendes sidste Time. Dit eget Hierte skal
"maaskee derved vinde en Beroeligelse, som i
"Tiden vil fordele din skiulte Kummer; lad
"os ikke tøve, ikke opsætte dette vigtige Øie-
"blik. En Angergiven paa sin Dødsseng,
"er den lærerigeste Prædikant for dem, der
"omringer ham. Han taler Hiertets og Fø-
"lelsernes sande Sprog. Hans Ord bedra-
"ger ikke. Kom Veninde! maaskee skal din
"Nærværelse udtomme hans Qvaler, forsøde
"hans Lidelser, og din Tilgivelse, dit Ven-
"skab, giøre ham Overgangen let til Udslig-
"heden; ja maaskee oplive hans Haab, og
"i dette skienke ham, ved Religionens Trøst,
"en Forsmag paa et tilkommende Livs Lyksa-
"ligheder." — Laurette var strax færdig at

følge

følge Elises Raad, og i Selskab med Alamon begav de sig nu til Hospitalet.

Ved Indtrædelsen i denne de Syges Boelig, aftalte Alamon med sine Veninder, at han vilde først gaae ind til den syge Ariste, og forberede ham til deres Besøg, paa det ikke Laurettes pludselige Nærværelse skulle giøre for stærk Indtryk paa hans syge Gemyt. Han kommer, og finder Patienten i en tryg og roelig Søvn, erfarer af Opvarterſken, at han havde sovet en god Time, lader ham uforstyrret nyde denne Sundhedens sødeste Vederqvægelse, forlader hans Leie, og lover at høre til ham om et Par Timers Tid. Alamon kommer ud til sine Veninder, fortæller dem den Syges Tilstand, de vende tilbage, aftaler at komme igien, og imidlertid at forslaae Tiden ved en Spadseretour. Ved Udgangen af Hospitalet, hører de en Tummult i den øverste Ende af den almindelige Sygestue. Alamon med sine Veninder gaaer hen for at erfare, hvad der er paa Færde. De bliver vaer et Fruentimmer, som er fra Forstanden, hvilket man søger at indsætte i Daarekisten. Elise og Laurette bleve bange for at gaae nærmere, og holder sig tilbage; men Alamon er nyefigen, kommer til den Elendiges Anfører, som han kiender, og faaer at vide, ikke allene hvem det ulykkelige Fruentimmer er, men endog at hendes beklagelsesværdige

For-

Forfatning, oprinder fra en troeløs Elsker, og fra en ubesindig Omgang af hendes Paarørende. Med Eet hører Alamon et vildt Skrig fra den Ulykkelige, og i dette, Ariistes Navn nævne i det grusomste og bitterfuldeste Udraab. Alamon forfærdes, minder sin hiin Elendige han havde bragt paa Hospitalet, og hvad han havde hørt fortælle om hans letsindige Udsvævelser; iler skyndsom fra dette sørgelige Optrin med sine Veninder, for ikke Laurettes sørgbundne Hierte skal blive endnu dybere saaret, og forlader Hospitalet med en tredobbelt Beklagelse over det menneskelige Livs Vilkaarligheder.

Han ledsager nu sine Veninder hen i den Kongelige Hauge, for at vende deres Opmerksomhed til behageligere Gienstande; unddrager sig for en kort Tid deres Selskab, undskylder sin Bortgang, og lover om en halv Time igien at indfinde sig hos dem. Han gaaer, og Elise og Laurette underholde nu hverandre ved Spadseringer i Haugen, og med de værdige Samtaler.

Man kan ligne vor Ungdom, sagde Elise, ved disse deilige Lystqvarterer; Alting forkynde Glæde, og indbyder til Forlystelse. Sorgfrie tilsmiler det ene Blomster det andet, Munterhed, Sundhed, Fryd og alle Livets Behageligheder; ingen Frygt forstyrrer deres

am-

ambrosialiske Liv. De prange saa sikre, saa fremmede for Tilfældene, som de vare oprundne under en uforgængelig Soelstraale, og kun dannede til at spille i en evig florerende Uskyldighed; og dette blev dog ikke deres Bestemmelse.

Laurette. Ak nei, Veninde! deres Lykkesaligheds Tid er kun kort, og hvo skulle dog ikke ønske at skue disse Naturens deilige Børn stedse smilende omkring os.

Elise. Det vilde Visdommen nu ikke. Livet under Solen, Naturen, ake dens Væsner, skulle have deres Tidsrum. Bestemmelsen af Tingenes Tilværelse kunne ikke bestaae uden ved Forandringer. Saa var den Evigheds Love, hvilke han satte for en Verden, som kun blev til for at ophøre, eller rettere, for at omskiftes til en ædlere, en bedre, en fuldkommere, naar den i sin nærværende Forfatning havde endt sit Løb, og udført sin Skabers Hensigter. Paa Grund af denne Sætning skal og disse deilige Blomster om kort eller længe omskiftes, falme, visne, affalde, og omsider blande sig med det Støv, hvoraf de udsprang; og som det gaaer med Blomsterne, saa gaaer det med alt det Jorden frembyder. Alle Væsner, som fremspirer af den, indtil Mennesket selv, Jordens ypperste Skabning, er underkastet denne Forandring. Hvor mangt et ungt haabefuldt Menneske,

neske, rig paa Sundhed, Forstand, Skiønhed og andre værdige og stolte Talenter har ikke i sine faureste Dage, lig hin brukne Pindselillie, som et Tilfælde har omkastet til Jorden, maattet bukke under, enten ved modende og uforebyggelige Tilfælde, eller formedelst Aarsager, som ligger skiult hos ham selv: nu ved Passionernes Storme, nu af Grændselsens underminerende Gift, nu ved ustyrlige Vellyster og tilfredsstillende Tilbøieligheder. Hvad Storm, Uveir, Lynstraale, Tyrke, giftige Jordorme er for Blomsteret, det er Sindslidelsernes Orcaner, og opbrusende Begierligheder for Menneskets. Begge maae blive Ofteret for Overmagten. Fornuftens stolteste Son er tillige Svagheds og Skrøbeligheds Barn; den fuldkomneste er kun den, der undviger de fleste Ufuldkommenheder, der kiemper for Retskaffenheden, og seirer meest over sine Lidenskaber.

Laurette. Ak! kunne jeg dog have talt Ariste iblandt disse, han skulle da ikke nu have væltet sig paa Smerternes Leie og anraabt Døden om Forbarmelse. O Veninde! hvor lig er ikke hans Skiebne et af disse skiønne Blomster, som prange nu med alle deres Yndigheder, og henrykke os, og om nogen Tid ikke mere indtage os. Hans Lod var dog ikke paa den Maade at falme. Haabet lovede dog en langt større Fuldkommenhed

hed hos ham. — Ak! havde han dog holdt Vagt over sit Hierte, havde han dog! . . . (Her brød en Taaresirom frem fra Laurettes Øine, som gjorde det nødvendig for Elise, at føre hende om i en anden Allee, hvor hun uden Opsigt kunne udøse disse sine Følelser).

Elise. Tilfredsstil dig, bedste Laurette! med den Trøst, at du har intet paa din Samvittighed, der i dette sørgelige Tilfælde gior dig den mindste Bebreidelse. Vend al Tanke fra hans Feiltrin, skienk ham din Medlidenhed, og ofre et Suk for hans Siels Freise.

Her kom Alamon, og Samtalen afbrød. Tiden var forløben, og han foreslog nu at vende tilbage til Hospitalet. De gaae og kommer til Aristes Dødskammer.

Alamon gaaer foran ind og træffer den døende Ariste vaagen, og af Søvnen saa vederqvæget, at han nu langt forstaaeligere kan tale med ham.

Ariste. Velkommen, ædelmodige Samaritan! og Tak være Dem for denne Liise. De have giort mine Lidelser taalelige; jeg kan i det mindste med samlet Tanke berede mig at gaae Døden i Møde. — Laurette er ikke med Dem? Kan hun være vred paa en Lazarus?

(Lau-

(Laurette og Elise var allerede kommen ind i Kammeret, og opholdt dem ved Fødderne af hans Seng).

Alamon. Nei min Ven! saa vidt kunne en dydig Pige ikke lade sin Grømmelse gaae; men at hun er sørgmodig over Deres Skiebne, det er naturlig.

Ariste. O du Engel! du, hvis Hierte jeg har saaret, du, hvis Lykfalighed jeg med min Troeloshed har forstyrret! — Hvad kan forsone saadan Brøde! — hvad kan gienkiøbe et dydig Hiertes forlorne Roelighed! — og dog er du sørgmodig over mig! — Ak, min ubekiendte Ven! — hvorfor skulle jeg ikke nyde den Lykke, at see hende førend jeg dør? —

Alamon. Kunne De vel holde denne Scene ud? Jeg frygtede min Ven, den vilde opvække for heftige Følelser hos Dem.

Ariste. Og om De endog udslukkede den sidste Tane i mit Liv, saa vilde jeg dø roelig og tilfreds. — Kommer hun da ikke? — Gud! min Længsel, min brændende Længsel efter hende! — Blot det Ord: Jeg tilgiver! vilde mildre alle Dødsangester, og oplive mit Haab til Himmelens Forbarmelse. — Intet mindre kan beroelige min halvfortvivlende Siel. —

Alamon. Hun er her da min Ven! — men vær stærk.

Ariste.

Ariſte. Hvor? (Her ſamlede den Døende alle ſine ſvækkede Kræfter, reiſte ſig i Sengen med udſtrakte Arme).

Laurette (træder med en ſkielvende Vemodighed frem for ham).

Ariſte. Min Laurette! (raabte han, og ſank tilbage i Sengen med hendes Haand i ſine, og det ſyntes som Afmagten betog ham for nogle Minuter hans Følelſer; Scenen blev alvorlig; man troede det var hans ſidſte Øieblik; Alamon ſelv frygtede, da de anvendende Hielpemidler ſyntes frugtesløſe; men med eet aabnede han ſine Øine, fæſter dem ſkarpt til de Omſtaaende, og endelig hefter dem paa Laurette. Hun føler ſelv til Afmagt, og man faaer hende til at ſidde paa hans Seng, giver hende noget at ſtyrke ſig paa, og den Døende holder ſtærk paa hendes Haand). — Laurette! raaber han atter.

(Laurette kommer tilrette, og med et ſtærkere veemodsfuldt Øie ſeer ned til ham).

Ariſte. Salige Engel! thi du er ſalig ved din Troſaſthed og Dyd, men jeg ikke. Ak dit blide Aasyn! allerede læſer jeg der . . .

Alamon. Det ommeſte Venſkab.

(Laurette græder, og hendes Taare falder ned paa den døende Ariſtes Haand).

Ariſte. Det ommeſte Venſkab! — Jeg føler det. (Han vil kyſſe de nedrindende Taare). — Du min Ven! — min Laurette! — du

min Ven! — (han græder). Saa kom Herre, naar du vil. Kun denne Tvivl nedtyngede min Siel, og væltede den i Uroe. — Du tilgiver mig? Dyrebareste!

Laurette. Ja, af mit gandske Hierte.

Ariste. Gud! jeg er færdig. — Jeg seer de himmelske Aander vente paa min Ankomst. Dækket er faldet fra mine Øine. Allerede skuer jeg min tilkommende Lyksalighed. Jeg gaaer som en benaadet Synder den i Møde. — Retfærdigste! hvo er saa retviis, saa naadig, som du! — Kan du forbarme dig over saadan en Synder, som jeg, saa fortolker ingen Dødelig din Kierlighed. — Saligste Fortrøstning! — min Siel skuer og føler ikkun dig, i det usvigeligste Haab. — O! snart, snart skal jeg skue dig i hiin herlige Verden, hvorhen jeg nu vandrer, — og der min Laurette! — der skal jeg engang møde dig, modtage dig, og udføre den dydige Kierlighed, som første gang bandt mit Hierte til dig, og som kun min Letsindighed, min Ungdoms forvildede og uerfarne Dage kom mig til at glemme. — O min Laurette! her ligger jeg som en Ruine paa Gravens Bredde; snart skal den skiule mig for dine og Verdens Øine; men naar du kalder mig tilbage i din Erindring, betragt mig da som en angergiven Elsker, der vel gjorde sig uværdig til Forening med dig under Solen, men som i

en

en salig Evighed, hvor jeg nsiere skal lære at kiende din ædle Siel og alle dine fromme og himmelskindtagende Egenskaber, og skue dig som en venskabelig Engel ved min Side. — (Her betog Afmagten ham; Dødskampen nærmede sig, og en Stilhed overkom ham. Endelig udrakte han begge sine Hænder til Laurette og Alamon, trykte dem med Heftighed). Gud staae mig bie, raabte han med en svagere Stemme; retfærdige Dommer! vær mig naadig; gav derpaa et Suk, og sagte hensov.

Hvorledes Laurette blev tilmode ved denne traurige Scene, lader sig bedre tænke, end beskrive: Selv Alamon, den ædle, den kiække Alamon kunne ikke imodstaae de heftigste Følelsers Magt. Ikkun Elise, som blot havde været en tænkende Tilskuerinde af dette dødelige Optrin, traadte nu frem, og i en mere rolig Sindsforfatning tiltalede sine rørte Venner:

Ja, sagde hun, der ligger Billeder af os selv; og hvad skue vi i denne livløse Skikkelse? — Ikkun et Skilderie paa vor egen Forgængelighed! — Ydmygende Syn for den Stormodige! talende Vidne, om det menneskelige Livs Ubestandighed! — For nogle faa Aar siden sprang denne vor Døende om imellem Letsindigheds Børn, og priste alle den favre Ungdoms Glæder; da foer han med hurtige Skridt frem paa Livets blomsterstrøde

Bane, glemte sin Naturs Skrøbelighed, og ansaae sine Ønskers Opfyldelse, sine vilde Lysters Tilfredsstillelse, for sit udødelige Væsens eneste Himmel! — Men hvilken langmodig Gud! hvilken forbarmende Kierlighed! — Sygdom og Dødsseng, disse Naturens rædsomme Plagere, for hvilke Mennesket, som Barnet for Gespenster, skiælver tilbage, og søger at undflye; de bleve nu vor hensovede Medskabnings meest velgiørende Veninder. Indsluttet imellem disse, lærer han at kiende Livets Vilkaarlighed, sin Naturs Svaghed, sine nydte Lykkaligheders Intet, og Forfængeligheden af alle Livets oppebaarne Glæder. — Hans Øine aabnes; han føler sin Udødelighed, skuer et andet Formaal for sin Aand, en høiere Bestemmelse for dens Tilværelse; men han skiælver tillige for en hellig og retfærdig Skaber. — Alle hans Afvigelser fra Dyds og Retskaffenheds og Christendoms lærende Forskrifter, staaer malede for hans Tanke; hans Frygt gaaer over i Fortvivlelse, og hans Lidelser baade paa Siel og Legeme gior ham baade utrøstelig og haabeløs. — Men Himmelen forbarmes. Gud opvækker Menneskeligheden at komme den Raadvilde, den Forlorne til Hielp. Medchristne røres, søger at formilde hans Lidelser, og Jammerens Søn føler den blidere Omhue, sættes i Bevægelse og røres til Taare. Angeren begynder

der med sine livsalige Virkninger paa det blodgiorte Hierte, det føler sin Svaghed, sin Afmagt; og Bøn og Haab og Længsel efter at komme i Forening med en fortornet Guds Naade, er nu gandske hans Siels Syssel. — Den indvortes Roelighed indfinder sig, et Lys opgaaer i hans Siel, ved hvilket han skuer en forbarmende Himmel! Kun ved een Forbrydelse klæber endnu hans Tanke, foruroeliges endnu hans Hierte: Forsoning med hende, hvis Siel han havde bedrøvet, hvis Hierte han havde giort til sin Eiendom, og i Letsindighedsdagene mishandlet og vanhelliget ved Troeløsheder. Hun kommer; ogsaa dette Besøg vilde Forsynet endnu skienke ham. Han modtager Opfyldelsen af sit sidste Ønske, modtager hendes tilgivende Haand, og Venskabs-Vidnesbyrdet fra hendes Læber; og nu er Alting godt. Jorden har intet mere at skienke ham, intet mere for ham at ønske, ikkun Himlen er hans Alt. Han tilslutter sine Øine, udpuster sit Liv, og gior det første salige Skridt ind i Udødelighedens Land. — O mine Venner! hvilken hørtidelig, hvilken trøstende Scene! Lad os nu fryde os over vor Afdødes lykkelige Forfatning. Vi have været Vidner til hans christelige Død, og dette bør beroelige os. Hans salige Afgang, elskelige Laurette, være et Balsam for dit blødende Hierte, og give det Kraft til at bære Sorgen

med den Hengivenhed, der er din ædle Siel værdig. Din Ariste har nu udført sin Rolle paa Verdens store Skueplads. Har end de fleste Optrin i hans Liv været ofret Letsindigheden og Livets adspredende Glæder, saa har dog det sidste upaatvivlelig forberedt ham til at betræde en salig Udødeligheds værdigere og høiere Skueplads; og saa være du roelig elskeligste Veninde! saa tænke du nu kun din egen Bestemmelse, dit Livs forestaaende Pligter, og det Kald Forsynet har bestemt dig til at udføre, og ved Religionens og Fornuftens Hielp forberede dig til saa ædel og gavnlig en Vandring igiennem Verden, hvortil din Forstand og dit gode Hierte saa haabefuld anspore dig.

Her endede Elise sin Tale, og Alamon tog nu hende og Laurette ved Haanden, og efterat have føiet Anstalt paa Hospitalet til den Afdødes hæderlige Begravelse, ledsagede dem fra Aristes Dødskammer, og begav sig paa Hiemveien.

Madam Philamon var Elises og Laurettes Veninde, hun maatte altsaa ikke være uvidende om denne Scene. Man forføiede sig nu først til hendes Huus, fortalte hende og hendes følsomme Mand dette traurige Optrin, og Laurette modtog de oprigtigste og ommeste Deeltagelser, men tillige al den Trøst, som

som sande Venner kan meddele en sorrigfuld Veninde.

Aftenen kom og hengled i vennehulde og muntrende Samtaler. Laurettes Sind blev mere roelig; hun vilde ikke have undværet det Syn, at have været Vidne til Aristes lykkalige Død, for alt det hun vidste; hun følte endog en indvortes Beroeligelse over sin Forsoning med en angrende Elsker, ogsaa den Overbeviisning hun havde, at han var gaaet ind i Evigheden som hendes oprigtige og uforstilte Ven, blev det mere roeligt i hendes Gemyt. Laurette forblev Natten over i Philamons Huus, og Alamon ledsagede Elise til sin Boelig.

Ved Elises Hiemkomst anmodede hun sin Fetter Alamon at fortælle hende, hvad der blev af det ulykkelige Fruentimmer, som skulle sættes i een af Hospitalets Daarekister. Jeg kunne meget godt merke paa Dem, sagde hun, at De vilde skiule dette sorgelige Optrin for os, kiere Fetter! og gandske vist har De, da De forlod os i Haven, forfoiet sig til Hospitalet, for at blive noiere underrettet om denne ynkelige Tildragelse.

Ak, Cousine! svarede Alamon, hvor er Deres Kion at beklage, naar de ikke ere stærke nok til at imodstaae Fristelser, naar de laaner deres Øre til ethvert Smigersprog, og troer, at Sandhed og Oprigtighed hviler paa

enhver Elskers Løber. Dette ulykkelige Fruentimmer har jeg kiendt; hun var en Datter af et vis Borgerhuus her i Staden; skion af Skabning, beleven, vittig, men havde manglet den fornuftige og sædelige Opdragelse, som saa meget værner for en ung Piges Dyd. Hendes Faders mange Forretninger tillod ham ikke at bekymre sig om hans Datters Opførsel; han elskede hende vel, men forresten lod hende gaae og handle som hun vilde. Til hendes Stedmoder, som selv var en letsindig Kone, blev hendes Opdragelse og Anførsel til sit Kiøns Pligter ene overladt; men hun tænkte selv kun lidet sit eget Vel, og mindre kunne bekymre sig om sin Datters. Ariste, Laurettes forvildede Elsker, søger ogsaa Bekiendtskab i dette Huus, og faaer Adgang i samme. Madamen kan lide ham, hun giør meget af ham, hun yttrer endog Begierlighed og Længsel efter hans Selskab. Ariste forstaaer at benytte sig af denne Yndest, og at underholde Madamens Kierlighed, for under dette Skin at indtage Jomfruen. Kort, han vinder Seier ved sine Smigrerier, erobrer den skionne Piges Hierte, og hun opofrer sig ham gandske. Hvad skeer! Sammenkomsten bliver nu oftere, Fortroeligheden stiger, og inden man veed et Ord deraf, finder Jomfruen sig frugtsommelig. Ariste har nu tilfredsstillet sit vellystige Ønske, og hans Besøg bliver nu ind-

skræn-

skrænket. Hendes Stifmoder kommer omsider efter sin Stifdatters Tilstand og forbittres i høieste Grad. Hun giør Ophævelser, hun larmer, hun skielder, hun udbreder sin Døtters Vanære, og lader ikke sin Mand Roe, forend han faaer skilt sig ved sit Barn. Hvad skeer! Fødselsstunden nærmer sig meer og meer, og den ærekrænkede Jomfrue maae nu føres til Hospitalet for at giøre Barsel. Den ulykkelige seer sig omsider Moder til et deiligt Barn; men tillige af Græmmelse over sin Stifmoders Forhaanelse over sin ligegyldige Elskers Troeløshed og over sin Ære's Forlis, i den ulyksalige Forfatning, at hun gaaer fra Forstanden, og bliver en Candidat til Daarekisten. Ved Henførelsen til dette begrædelsesværdige Logement for det fornuftløse Menneske var det vi traf hende.

Her lod Elise en Taare falde, hun følte mere ved denne Fortælling, end alt hvad hendes Veninde Jomfrue Laurette havde giennemgaaet. Maaskee sløi hende i Tanker hendes egen Moders Skiebne, og giorde et desto dybere Indtryk paa hendes følende Hierte; men hendes Fornuft vandt omsider Seier over hendes Sindslidelse, og lod hende betragte denne sørgelige Tildragelse, som en uigienkaldelig Skiebne, der ikke forandres ved Taare eller Beklagelser, men fortiener derfor ikke mindre vor Medynk.

De har handlet meget klogt Fætter, sagde hun, at De skiulte denne Tildragelse for Jomfrue Laurette; lad den blive det evig.

Bedste Cousine! kunne De tiltroe mig andet, svarede Alamon. Laurettes Siel er paa Vei til Roelighed, kunne jeg da nogensinde have Hierte til at forstyrre den? O hvor uværdig var jeg da de Dydiges Venskab. Alamon bad nu sin Cousine en roelig Nat, og hun lod Dagens Tildragelse være sig en klog Lære, befalede sig under Guds styrende Haand, og gik til Sengs.

Saaledes blev Elise ved at følge sit gode Hierte, at sysselsætte sig med ædle Handlinger, og at giøre sig Tiden behagelig ved Idrætter, der giorde hendes Dage ukeedsommelige, og hendes Længsel efter sin elskte Lindor taalelig; men hun forsomte derfor ingen af de Pligter, som hendes Kald fordrede opfyldte. Hun erindrede sig altid, at hun som Fruentimmer, der engang skulle bestyre en Mands Huus, og som hans Medhielp virke for fælles Velfærd, havde meget at overtænke, meget at øve sig i, meget at skaffe sig Kundskab om, for at kunne udføre den ædle Kones, den værdige Huusmoders Rolle, der har saa megen Indflydelse paa den huuslige Lykfalighed.

Det var hende derfor ikke nok, at følge sin ædle Tilbøielighed, at vise sin Bistand mod

mod de Ulykkelige af hendes Kiøn, der syntes saa gandske at besiele hende; og sandelig, hun drev disse ædle Handlinger, hvoraf de fleste bleve øvede i det Skiulte, endog over hendes Formue. Hendes Siel var nu engang stemt dertil, hendes Opdragelse havde understøttet hendes ømme Hierte, og Leilighed findes der overalt, for at vise det; men Elise mindede sig, hvor mange flere Pligter der vare hende paalagde, hvor meget der endnu var for hende at giøre, for at danne sig til saa værdig en Kone, som Lindor fortiente. Ei allene nok, at hun havde de Kundskaber inde, som giorde hende bekiendt med Huusholdnings-Videnskaben, at hun, for at holde sig i Øvelse, praktiserede den i sine Veninders Huse; hun giorde sig den endog til et Studium, og læste alle de Autores, hvis Arbeider havde Hensyn paa den klogeste Huusregiering. Saaledes forstod hun ikke allene Kiøkkenkunsten, og hvad der hører til det oekonomiske Væsen, men endog hvorledes en Kone med Forsynlighed og Sparsommelighed skal føre sig samme til Nytte, uden enten at forfalde til Gnieragtighed eller Ødselhed, og lod stedse sin Eftertanke og et vaaget Øie ledsage hendes huusholdriske Skridt; men hun giorde sig endog bekiendt med de Ting, ved hvilke hun som Kone i det øvrige kunne virke for sit Huses

Gavn.

Gavn. Der gives Sysler for den duelige Huusmoder, i hvilke hun endda ikke saa lidet kan bidrage til Forbedringen af Mandens Vilkaar. Elise nyttede dem og begyndte allerede at virke for de tilkommende Tider. Herpaa gav hendes Linnedskab, hendes Senge, ja saa gar hendes Garderope, mange Prøver; men den sande Huuslighed, den med samme forbundne Tarvelighed, den megen Selvvirken, endog i de Ting, hvor det kom til hendes Pyntning og Klædning, der for størstedelen havde hendes egne Hænder, hendes egen Flid og utrættelige Lyst at takke; hendes Bestræbelser for Orden og Oekonomie, uden at hendes Huus savnede det Ziirlige og Velanstændige; hendes Giestebudsborde, som aldrig manglede de tarvelige Anretninger, med hvilke hendes Venner altid vare fornøiede; alt dette tilhobe, kunne det andet end virke til den retskafne Hunsfaders Held? Kunne det andet end skabe Fordele, endog af smaae Indkomster, og ved dens Guds Velsignelse hun tilbad, forhverve hende Hæder, Sundhed og Lyksalighed!

Men uagtet alle disse fornuftige Øvelser og værdige Forberedelse til det vigtige Kald, der forestod hende, og i hvilket hun skulle spille den saa saare vigtige Huusmoder-Rolle, opofrede Elise sig dog ikke saa gandske til disse Bestræbelser, at hun jo endnu kunne have man-

mangen ædel Time til sit Sinds Opmuntring. Blandt alle hendes Forlystelser var Læsning i gode, underholdende og lærerige Bøger hende den kiereste; næst denne kom Spadseringer; men hun nød disse Fornøielser ikke blot for at skue og aande, ikke blot for i Selskab med andre at forslaae Tiden, men for at samle sig Kundskab, underholde sig ved Skaberens Underverker, med Følelse beundre hans Hænders Gierninger, og ikke lade det mindste gaae sig forbi, uden at have skienket det en opmerksom Tanke; derfor gik hun helst allene med sin Lindors fortroelige Ven Alamon, deels for at lade sig forklare, hvad hun ikke selv vidste, og deels for at have en fornuftig Selskabsven, at dele enten sin Glæde eller sin Forundring med. Næst disse Forlystelser kom hendes Besøgelser og venskabelige Omgang med sine to Veninder Madame Philamon og Jomfrue Laurette, hvis Fortroelighed hun ganske eiede. Den store Verdens Selskaber udgiorde ikke de Sirkler, hvori hendes Siel fandt Fornøielse; de vare hende for adspredende, for kunstige, for stive, og tillige saa fattige paa de Glædskaber, der kunne underholde en Siel som hendes, at hun sielden eller aldrig lod sig see deri.

Af alle offentlige Forlystelser, var en smuk Concert og en skion Komoedie de eneste, der indtog hende; og dog nød hun den meget

spar

sparsom, for ikke de skulle tabe noget af den Agt og den Ynde, de, som den menneskelige Vids skionneste Blomster fortiente. Men Elise fulgte i dette som i alt, Maadelighedens Lov. Den Glædskab ellet Sindsopmuntring hun havde meest Hang til, satte hun oftest Skranke. Hun kiendte det Sandseliges Herredømme, hun vidste saavel hvor meget de henrev Mennesket, naar man giver Lysterne for frie Tøile, som hvor meget endog de værdigste, de behagelige Livets Optrin tabte ved al for gientagne Beskuelser eller Deeltagelser.

Dette er altsaa Grundtegningen af Elises Karakteer, efter hvilken hun dannede sig og bestemte sin Vandring igiennem Livet; og dog formaaede den Klogskab og Forsigtighed, hun stræbte at iagttage, ikke at undtage hende fra en tilkommende Verdens Ubehageligheder. Elise forte ikke mere sit Liv i den stille Jevnheds Boelig, i hvilken hun fra Vuggen af kun havde seet Gudfrygtigheds og Dyds Exempler, og dannet sit Hierte efter disse hellige Forskrifter; hun var nu indtraad i den store Verden, indlemmet i Tallet af Hovedstadens Indbyggere, og følgelig fandt sig omringet af mange Slags uligetænkende og forskiellig dømmende Mennesker. Vellevnet, Soarmerie og alle Letsindighedens Optoier gogledeher for hendes Øie. Fandt hun Smigrere, Hyklere, Tilbedere, saa savnede hun derfor

ikk

ikke Dadlere, Misundere, kritiske Venner og Veninder, Spottefugle, Narre, og hvad alt det Kram hedder, som skiuler sig imellem de Fornuftige, for, ved Alskens listige Paafund at besnære de Uskyldige, vanhædre de Dydige, miskiende de Gode; ikke desmindre fortiente hun endnu immer Navn af den umiskiendende Pige. Den som selv vogter sig for at skeie ud fra den Bane Fornuften byder ham at gaae, stiller sin Vandring i en jevn og ordentlig Gang, og indskrænker sine Tanker til sit eget Livs moralske Forbedring; den miskiender allermindst sine Medmennesker; den seer flere an for ædle, gode, værdige, end det virkelig gives; den kiender ikke til masqverede Ondskaber, til Lasternes Sminke, og alle de skiulte Intrigver, som besmitter saa meget den menneskelige Natur, og vanærer den ypperste Jordens Skabning. Vel havde Elise giort nogle Opdagelser i disse den menneskelige Naturs Labyrinter; hun havde i sine kiere Veninders Skiebne maaskee funden saadanne Karakterer, seet saadanne Træk af Sædeligheds og Dyds Udartelser, som hun mindst kunne have forestillet sig; men hvor enkelt vare alligevel disse Opdagelser, at hun deraf kunne slutte sig til Lasternes forskiellige Skikkelse, i hvilke de vise sig imellem det menneskelige Kiøn; hun skulle nu selv blive et Maal for deres Anfald, selv erfare, at hun

var

var sat i en Verden, hvor Dyden mere blev forfulgt end eftersøgt. Følgende Tildragelse beviiner det.

Med al Elises Lyst til de stille huuslige Fornøielser og Attraae efter, ikkun i Kredsen af faa, men oprigtige og fortroelige Venner, at søge Sinds Opmuntringer; thi med andre Slags Selskabs Glæder var hendes Sind ikke vandt, ikke stemt til at tage Deel i; saa kunne hun dog ikke undslaae sig for de Familieselskaber, til hvilke hun mellemstunder blev indbuden. De maatte nu være overeenstemmende med hendes Tilbøieligheder eller ikke; de maatte være nok saa fremmede Glædskaber for hendes Hierte, og kiedende for hendes tænkende Siel; saa bød dog Velanstændigheden hende at bivaane dem, for ikke ved nogen Singularitet eller Særhed at udsætte sig for de Indbyddendes Dadel eller Miskiendelse. Saaledes saae Elise sig undertiden imellem de galante Hobe, hvor Pragt, Yppighed, den saa kaldte Levemaade, Smiger, Politesse, blandet med lidt fiin Kritik over hverandres Karakterer, eller med nogle spidsfindige Anmerkninger over fraværende Venner og Bekiendtere, udgiorde vel en tilsyneladende Venskabs-Scene, men bragte ingen Glæde for Elise følende Hierte, ingen Føde for hendes Kundskabslystende Siel. Hun tog derfor kun Deel i disse den galante Verdens

Sel-

Selskabeligheder, som en Figurant, og der-som vi skulle sige noget, som hun vandt der-ved, noget der erstattede hende det Kiedsom-melige, hun fandt i disse masqverede Ven-skabskredse, saa maatte det da være den nøiere Kundskab hun samlede sig om Menneskekarak-teren, om de forskiellige Sindelav, der be-herskede Fornuftens Børn, og om alle de Aarsager, der saa meget henriver Mennesket i Letsindigheds Virvler, og gior det mere uafhængig fra dets væsentligste Pligter, dets ædlere og retskafnere Fornøielser med hver-andre. Hun lærte, at jo mere man steeg i den finere Levemaade og ved antagne Sæder, og et konstlet Sprog spillede Fornuftens og Dydens Roller, desto længere veeg man fra den ukromteste Forbindelse med disse det men-neskelige Hiertes redeligste Venner. Man lod Forstillelse træde i Naturens Sted, skiulte ofte det uvenskabeligste Hierte under Dydens deilige Skikkelse, og bevidnede ikke sielden sine Oprigtigheder ved et Sprog, som ikkun kunne ansee Læberne for sit Fødselssted. Kort, man viiste i disse polerede Samqvem mere hvad man ikke var, end hvad man var; og Elise fik nu en større udstrakt Leilighed til at kiende Mennesket, Tidernes Tænke- og Leve-maade og den herskende Tones Gang, end hun nogensinde tilforn havde kunnet tænkt sig; men hun lærte tillige den Forsigtigheds

Regel, der er saa nødvendig at følge for den fornuftige Skabning, naar den vil undgaae Fortrædeligheder, at lade Erfarenhed og Overbevisning stemme sine Domme over andres Handlinger.

Det er da fra denne Synspunkt vi stedse bør betragte hende og bedømme hendes Adfærd; thi uagtet den Tildragelse jeg nu vil fortælle, sætter hende i en meget ubehagelig Forfatning, saa bør vi dog mere skrive den paa de menneskelige Ufuldkommenheders Regning, end tilegne hendes Uforsigtighed, hendes Ligegyldighed den. Der hører vist en overordentlig Klogskab til at undvige alle skjulte Skjær i Livets Farvande, paa hvilke saa mange Retskafne, forledede af det svage Haabs Misbrisninger, ere strandede; men Elise strandede dog ikke; hun var kun nær derved. Hun reddede sig ved Eftertankens Roer, og saae sig omsider triumpherende i Beskiermelsens Havn. Vi maae høre dette mødende Tilfælde.

Elise kunne vel ikke tælle sig iblandt de udmerkede Skiønheder, der fortryller i det de beskues; men dersom et aabent og talende Aasyn, forenet med en mild og yndefuld Mine, har noget tillokkende, noget, som indtager, da eiede hun det. Hun var af en rank Vext, mere høi end lav, mere Brunette end Blondine, og af en saa behagelig Boielighed

lighed baade i Karakteren og i hendes hele personlige Skikkelse, som nødvendig maatte giøre hende tækkelig i alles Øine. Ikke det mindste hos hende røbede Tvang eller Forstillelse. Som Naturen og de ædleste Sæder havde dannet hende, saa var hun. Kunsten havde saare lidet med hendes Dannelse at bestille; den behøvede det ikke heller; yndig uden Konst, denne Kiønnets sande Ziir, var Elise gandske egen. I sin Klædedragt viiste hun sig, som Tiderne fordrede det. Hverken den første eller den sidste som antog en Mode, men ikke heller var hun den saa hengiven, at hun skulle opofre nogen af sin Naturs Uskyldigheder for en antagen Skik eller Modegrille, hun vilde være sig selv liig, og hun var det, uden at det kostede hende Møie; men just i denne Naturens ukunstlede Stilling var det, at hun fandt flere hemmelige Yndere, end hun formodede. Maaskee den Sieldenhed det var, at see en ung Pige saa uafhængig af den galante Levemaade, uden at være fremmed for den sædelige Opførsel, Velanstændigheden byder ethvert ærekiert Fruentimmer, giorde et dest ommindtligere Indtryk paa de Gemytter, der tilforn kun vare vandte til at være Slave af Modeskionheder; maaskee denne sieldne og dog saa skionne Rolle, som Elise spillede, opvakte hende ligesaa mange Tilbedere som Beundrere; maaskee hun just for sin

Tækkeligheds Skyld havde Fortrinet for mangen fortryllende Skionhed. I hvilket det end var, saa hørte man hende rose af adskillige unge Cavallerer for en sielden Yndighed og for en meget elskværdig Pige. Iblandt disse var især en Lieutenant, som saa heftig var forelsket i Jomfrue Elise, at det maatte nu koste hvad det vilde, saa maatte, saa skulle hun blive ham til Deel.

Elise, som drømmer ikke om denne Forelskelse, giør ingen Indskrænkelse i den frie og uskyldige Maade hun er vandt til at gaae frem paa. Lige oprigtig fører hun sit Sprog, men hun lod ikke Munden løbe med hvad der faldt hende først ind, hvad hun talede, talede hun med Overlæg; ethvert af hendes Ord vare veiede som paa en Guldvegt; og denne Klogskab, geleidet med det yndigste Væsen og den ædleste Frimodighed, tiltrak sig endnu mere Lieutenantens Opmerksomhed, og giorde hende ham mere og mere elskværdig.

En Aften, da hun gik fra et Familieselskab, hvor han tillige havde været Giest, tilbød han sig at geleide hende hiem, og Elise, som ikke kunne tænke sig noget uanstændigt eller anstødeligt deri, tog imod Tilbudet. Det var en blid Sommer-Aften, Luften angenem, og Veirliget saa lokkende, at Elise ikke kunne afslaae Hr. Lieutnantens Invitation til en lille Spadseretour. Hun følte endog en

Vel-

Velgierning ved Nydelsen af disse listige Aandedrætte, og foreslog selv Lieutenanten at søge de frieste Luftninger, som kunne gives inden Voldene. Man valgte de Spadseregange, der vare meest afliggende fra de qvalmfulde Gader, og traf omsider paa det Sted, hvor Elise første gang fandt sin Veninde Madam Philamon i den uroelige og beklagelsesværdige Forfatning, som vi forhen har fortalt vore Læsere. Det var et af Elises kiereste Spadserestæder, fordi det mindst blev besøgt, og fordi man roeligst der kunne samtales med sine Venner. De kom omsider til disse afliggende Gange, og fandt dem saa godt som ene; blot et eneste Mandfolk traf de siddende paa en Bænk; men de lod ham nyde sin Roelighed uforstyrret, og vandrede ham nogle gange forbi. Endelig stundede Elise efter Hiemmet, og Lieutenanten var beredvillig at føie sig efter hendes Ønske. Endnu havde den troeskyldige Pige ikke erfaret noget fra Lieutenantens Side, som forraadede Forelskelse. Vel vare nogle Sukke yttrede, men disse kunne jo opstige fra andre Kilder, og desuden saa vedligeholdt Elise ham med saa mange behagelige Anmerkninger over Sommer-Astenens Angenemheder, og over det Yndefulde i Naturen, at, om han end virkelig havde havt Lyst til at fortolke sine Sukke, og at tale til hende i et forstaaeligere Sprog, blev

ham dog immer Leiligheden dertil formedelst disse Samtaler afskaaren. Lieutenanten førte tilsidst Talen hen paa Musiken, og gav ved samme Leilighed tilkiende sin Hengivenhed for samme. De maae tilstaae mig, sagde han, at den giør de mest levende Indtryk paa et følende Hierte. Ja, Hr. Lieutnant! svarede Elise, som selv var en Elsker af Tonekunsten, Naturens Herre har ved denne skienket Menneskket mange ædle Glæder; og jeg gratulerer alle dem, som kan udføre samme i alle Harmoniens Yndigheder; ogsaa De, Hr. Lieutnant! er begavet med en meget smuk Stemme, og jeg kan ikke sige Dem, hvor meget den Aria, De sang i Selskabet, indtog mig. Den var skiøn baade af Ord og af Tone. Jeg kunne ønske mig den.

Lieutnanten, som længe havde gaaet frugtsommelig med det Ønske, at aabne sig nøiere for den godtroende Pige, men som fandt den Person for sig han befrygtede, der ikke vilde give ham Leilighed at fremkomme med sit Hjertes Anliggende, formedelst den Tilbøielighed hun havde til helst at tale om de Ting, der hørte Naturens Underverke til; han var nu ikke seen, inden han fik et Papiir op af Lommen, overleverede Elise det, som en Opfyldelse af hendes Ønske. Elise som troer det er Arien, tager imod den med megen Forbindtlighed, og giemmer Papiret paa sit Bryst.

Imid-

Imidlertid var de kommen paa Tilbagespadseringen til hendes Hiem. Lieutnanten seer hende ved Døren, tager den venligste Afskeed med hende, seer hende omsider indladt, og begiver sig derpaa til sit Logement.

Elise er nu paa sit Kammer, og i Begreb med at klæde sig af. Under denne Forretning, finder hun Papiret paa sit Bryst, som Lieutnanten havde foræret hende; hun aabner det, og istedet for den omtalte Arie, finder en Kierligheds Erklæring, i saa romantiske og opskruende en Tone, at det opvakte ligesaa megen Latter som Forundring hos hende. Hvilke Daarer, sagde hun: som kan troe at fange en Piges Hierte, ved saadanne afgudiske Smigrerier! hvor taabelige og letsindige maae de ansee os, naar de kan tænke sig os saa svage, at vi, lig Børnene der lokkes ved Sukkergotter, skulle strax være færdige at sætte Tillid til deres krydrede Taler. Hvad fortæller vel dette heele romantiske Brev? kuns, at Ømheds og Kierligheds Sproget maae tage Tieneste under Daarens Pen, og ved adskillige Vendinger og fortryllende Sving maneuvrere, for at indtage en svag Fæstning, en uskyldig og godtroende Piges Hierte! Men du er truffen for den Urette, lille Don Quiscot! Pilene, som din Phantasie har hvæsset, og som din Indbildning smigrer dig med at være i Stand til at

saare dette Hierte; see! de ligger sønderbrudte for mine Fødder, og i det høieste kun formaaer at tiltrække sig et medynksomt Smiil over din Lidenskab.

Med denne koldsindige Betragtning, over sværmeriske Elskovs Handlinger, kastede Elise Hr. Lieutnantens Kierlighedsbrev paa Bordet og uanfægtet af dets Indhold, gik med et roeligt Hierte til Sengs.

Men den gode Pige betragtede denne Handling maaskee med al for ligegyldige Øine. Hun saa endnu ikke dets Følger; hun tænkte sig ikke at den heftige Elsker, forlader saa let ikke sin Idee, udslukker ikke saa let de Luer hendes Ydighed har antændt i hans Barm. Hendes Taushed, hendes Afhold fra de Selskaber han kom, er mere Tønder til Flammens Heftighed, end til dens Dæmpelse. Lieutnanten over nye Forsøger, han skriver hende atter til, faaer sit Brev ved en hemmelig Handtlangers Hielp i Elises Hænder og antaster hende paa nye; han betiener sig i det sidste af Fortvivlelsens Udtryk, afmaler hende sin ulykkalige Forfatning, om hun negter sig for hans inderlige Ønske; og nu opvækkes der en Uroe i Elises Bryst. Hvad var nødvendigere for hende end at aabne sig for sin Ven Alamon og søge hans Raad, for at faae den forelskte Lieutnant roelig?

Ala-

Alamon kommer og lader sig ikke allene fortælle denne Elskovshandel, men læser endog de til hende indkomne Breve. Hvorledes min beste Cousine! er de kommen i dette Bekiendtskab? spørger han. Elise, som ikke kunde have noget paa sit Hierte, der maatte være skiult for hendes redelige og troe Fetter og hendes dyrebare Lindors Ven, fortæller ham den hele Sag fra sin Oprindelse. Forlad mig Cousine, sagde han: har De ikke ved en eller anden Leilighed givet Hr. Lieutnanten Anledning til saadan Conoscence? Jeg er bange allerkiereste Pige! at De ikke har handlet forsigtig nok; De veed ikke hvad det betyder, at betroe sig under et Mandfolks Geleide, som de endnu ikke kiender; Følgen kunne endnu have bleven ubehageligere for dem. — Underlig Tale, svarede Elise: var han mig vel fremmed? havde jeg vel andet seet i Selskabet af ham, end det der var anstændigt, og kunde et Menneske af god Opdragelse, vel nogensinde friste mig til at troe, at der var nogen Fare ved at betroe sig under hans Ledsagelse? — Om aldrig anden Fare, svarede Alamon: saa dog den, at De let derved kunne paadrage sig en ufordeelagtig Mistanke; thi at see et ungt Fruentimmer saa sildig paa Gaden eller paa de offentlige Pladse, spadsere med en Mandsperson, opvækker meget rimelig den Tanke

hos andre der ikke kiende Dem, at De maae staae i en nøiere Forbindelse sammen; men ofte tænker man maaskee ogsaa det, som deres Ære ikke venter. O! vi have mange Opseere af vore Handlinger, og desværre! alt for mange ubillige Dommere over vore Idrætter, og under disse maae den fruentimmerlige Ære ofte lide. Der er en vis Delikatesse forbunden med et Fruentimmers Opførsel, som gior det nødvendigt for hende at vaage strengt over sin Vandel allerhelst i en Hovedstad, hvor Lasterne skiules saa ofte under Dydens Maske, og hvor en uskyldig Pige ligesaa ofte miskiendes af Daarer, som et letsindigt og udsvævende Fruentimmer, ved at udsætte et falsk Flag, fortryller endog de klogeste. Nei, bedste Cousine! saa nøie er De endnu nok ikke bekiendt med vore Sæder, at De veed at giøre Forskiel imellem de virkelige Ædle og de Forklædte; De er kun vandt og opdragen til at omgaaes saae Mennesker, og blandt disse, især under Straatagene, hvor Modedyd og Smiger og indbildt Ærlighed, endnu ikke saa gandske har indtrængt sig, er den Ædle, den Gode let at skielne fra den Uværdige. Anderledes gaaer det til i de store Stæders Forsamlinger af Mennesker, der spiller Vane, Forstillelse, Politesse, Egennytte, falsk Ærekierhed, Masqverede Udyder som oftest de vigtigste Roller; og lad nu deres

Efter-

Eftertanke sige mig, om det ikke bør et hvert ædelt og dydigt Fruentimmer, at tage Forsigtighed i Raad med sig i alle sine Handlinger?

Elise som følte Vægten af Alamons venskabelige Paamindelse, blev nu ikke gandtilfreds med sin egen Opførsel. Hvad er nu at gjøre, spurgte hun, og hvorledes faaer jeg den forliebte Lieutenant overtydet om, hvor forgieves en Umage han gior sig for at tilvende sig min Gienkierlighed? — De maae skrive ham til, sagde Alamon: og i Tide gjøre hans Haab til intet. Tag strax Pennen, bedste Cousine! sig ham Deres Tanker, og jeg skal overlevere Deres Brev, og tale hvad jeg bør. Nu satte Elise sig ned og skrev følgende Svar paa den gode Hr. Lieutenants Elskovsbrev.

Min Herre!

Den listige Maade, paa hvilken De har søgt, at forkynde mig Deres Kierlighed, og som for enhver ærekier Mandsperson uden Tvivl nok ikke bliver den anstændigste, fortiente Dem vist nok ikke noget Svar fra mig; men for at dæmpe Gnisten som er opflammet hos Dem, førend den udbreder sig i stærkere Lue, maae jeg herved forsikre Dem, at de gior sig en gandske forgieves Umage. Jeg er ikke mere ene Eiere af mit Hierte; det tilhører et værdigt Menneske, som Forsynet seld har

valgt

valgt til min Brudgom; og ham skal det allene blive troe, saa længe jeg lever. Denne min Erklæring vil jeg haabe gandske udsletter al Tanke om Forening med min Person af Deres Bryst; og jeg vil troe De besidder saa megen Følelse af Dyd og Retskaffenhed, at De ikke ofterе, enten directe eller indirecte, sætter Forsøg paa at forstyrre min Roelighed med slige Anmodninger.

Har De troet Hr. Lieutnant, at jeg hørte til den svage Hob af mit Kiøn, som letsindige nok, kan forlade et Object for at binde sig til et andet; som ved Smiger og fortryllende Talemaader kan lade sig forblinde til, at opofre en Troskab, for at indgaae en anden, der er dem ikke mere hellig; — og desværre! ved min Ankomst til Hovedstaden har jeg erfaret, at der gives mange saadanne ustadige Gemytter blandt mit Kiøn; saa takker jeg Gud, at jeg med et fast og urokkeligt Hierte kan sige Dem, at De gandske har forfeilet Deres Maal; thi jeg er og bliver evig den Hengiven, hvis Hierte jeg for Himmelens Øine har tilsvoret min usvigeligste Kierlighed. Jeg henlever Deres Tienerinde

Elise.

Alamon fornøiet med Brevets Indhold, tog imod det forseglet og begav sig til Hr. Lieut-

Lieutnantens Logement. Vi vil nu lade ham udføre dette vigtige Ærende for Elise, og vente paa Udfaldet. Imidlertid fik Elise et Besøg af sin Veninde Jomfrue Laurette; hun tog imod hende med sit sædvanlige aabne og muntre Aasyn. Jeg maae fortælle Dig en Nyehed, bedste Pige! sagde Elise: jeg har haft en Frier, en, af det moersomste Slags jeg endnu har hørt. Herpaa fortalte hun Jomfrue Laurette det hele Frieroptrin, lod hende læse det fortryllende Elskovsbrev, sit Svar derpaa, og hvorledes Alamon havde paataget sig at være Mellemhandleren imellem hende og Lieutnanten.

Laurette. Jeg veed det, min Veninde! I dette Øieblik blev det mig fortalt af en Person, som er en troe Ven af os begge.

Elise. Af Alamon maaskee! thi nu for lidt siden gik han herfra.

Laurette. Nei, i Sandhed ikke; men af den gode Philamon. Han kom til mig i Morges, og jeg kunne læse en vis Uroelighed i hans Ansigt. Kiere Jomfrue, sagde han: jeg har faaet en ubehagelig Tidende; vor fælleds Veninde Jomfrue Elise, har faaet to Liebhabere, som med lige Heftighed vil bestorme hende med deres romantiske Kierlighed.

Elise. To! — den ene var allerede for meget; hvorledes forstaaer jeg dette? Fortæl mig, min Beste!

Lau

Laurette. Da du spadserede i Aftes med Lieutnanten, merkede du da ikke, at en Person sad paa en af Benkene i vore sædvanlige Spadseregange.

Elise. Jo, gandske sandt.

Laurette. Han skal have været Lieutnantens Rival, og ofte tilforn seet dig og bleven forelsket. En Ven af Philamon, som skal være bekiendt med disse Elskovsslaver, har fortalt ham den hele Kierlighedshistorie. Den tavse Tilskuer paa Benken, som er Sekretær hos en af de fremmede Ministre, havde seet dig spadsere med Lieutnanten, forsigtig fulgt jer efter, seet Lieutnanten levere dig et Papiir, og optændt af den bitterste Harme over sin Rival, seet eder skilles og gaaet hiem. Jeg kan aldrig sige dig hvor bekymret baade Philamon og hans Kone og jeg er bleven, over denne Tildragelse.

Elise. Min Gud! hvad er det for en Verden jeg er kommen i? hvad er det for Mennesker jeg lever iblandt? man spøger jo her med det helligste Baand, som forbinder det ene Kiøn med det andet! er det Kierlighed? Smeder man saadanne Lænker for at besnære os, saa driver man jo Giæk med de ommeste Tilbøieligheder, og raser mod de Love, Dyd, Fornuft og Religion foreskrev os! — Gud! var jeg dog igien i hiin Uskyldigheds Bolig, hvor mit Hierte var fremmet

for saadanne Bedragerier. — (Her faldt Elise i en slags vemodig Bevægelse).

Laurette. Kom min Veninde! følg med mig til vore Venner Philamon og hans Kone, og lad os overlegge med hverandre, hvorledes du best bør forholde dig i denne ubehagelige Omstændighed. Det er derfor jeg er kommen, og vores Venner have ikke Roe, førend de faae talt med dig.

Nu klædte Elise sig paa, fulgte med Laurette, og kom til Philamons Huus.

Imedens Elise nu samtales med sine Venner og overlegger med dem, hvorledes hun paa bedste Maade skal rædde sig ud af den Labyrint, i hvilken hun saa uskyldig var bleven indviklet; saa besøger Alamon hendes Beiler Lieutnanten, for at faae ham til at tilbagekalde sine Forliebelses Griller, og det kostede ham da endelig ikke megen Umage.

Efter et par Timers Forløb, kom han tilbage, og traf Jomfrue Elise i Philamons Huus. Nu min kiere Cousine! sagde han, saa fik vi da den Kierlighedsfeber kureret. Saaret var just ikke dødelig, som De havde givet ham. Da han hørte Deres Forlovelse faldt han strax fra sin Elskovs Plan, og bad paa den anstændigste Maade om Forladelse, ifald han paa nogen Maade ved sin yttrede Kierlighed havde forurolliget Dem. Under Læsningen af Deres Brev, talede vel nogle

uroe-

uroelige Sindsbevægelser af hans Ansigt, som bleve forøgede ved et nyt Anstød af Sygdommen; thi da han foldede Deres Brev sammen, udbrød han med denne Eloge: Ypperlige Pige! lyksalig den Mand der kan kalde dig sin Eiendom! Hils hende min Herre, sagde han, og beed hende tilgive mig. Vist nok var dette Skridt ubesindigt af mig, men hvad Magt har ikke Kierlighed over et Hierte som mit, der føler saa meget for det smukke Kiøn; især i en Alder hvor Fornuft og Eftertanke slet ikke faaer Lov at tale med. De vil dog tilstaae mig, at Kierlighed er den farligste Lidenskab; den baner som oftest vore Ønsker Vei til de ubehageligste Optrin. Beed den kiere elskværdige Pige tilgive mig denne utidige Opførsel! og glemme den gandske. — Denne Selvfølelse, denne Fortrydelse bandt Munden paa mig. Jeg kunne ikke sige den gode Lieutenant eet Ord af det meget, jeg havde foresadt mig at tale. Jeg ventede at finde en anden Person for mig; men jeg fandt et ungt, uerfarent men tillige saa følsomt Menneske, at, om jeg skulle have talt, vilde jeg mere have yttret min Medlidenhed over ham, end været i Stand til at kunne sagt ham den mindste Bebreidelse. — Men denne ubesindige Adfærd, blev Lieutnanten ved, har forvoldet mig en langt større Ubehagelighed. Jeg maae fortælle Dem den:

Da

Da jeg havde fulgt den elskværdige Pige til sin Dør, og seet hende vel inden for samme, og stod nu i Begreb med at gaae hiem; sniger et Menneske sig bag efter mig, og anfalder mig paa den skammeligste Maade med sin Stok; jeg skulde see mig om, og kiender i min Voldsmand Sekretairen hos den udenlandske Minister, Greven af * * *. De tænke sig min Herre, den ubehagelige Forfatning i hvilken jeg maatte blive sadt. Af hans Udladelser kunde jeg mærke det var min Rival, og at han paa den Maade vilde afskrække mig fra, at tænke mere paa Adgang til et Fruentimmer han selv havde udkaaret sig, til Gienstand for sin Kierlighed. Jeg greeb af Forhaanelse og Bitterhed til min Kaarde, for at værge mig mod Stiemanden; han forsøgte at slaae mig den af Hænderne, men forfeilede sit Forsæt, og nu følte jeg et Slag i mit Hoved af hans Stok, hvorved jeg daanede. I denne Forfatning escaperede Voldsmanden, og jeg maatte nu bede Vægteren i Gaden, som var kommen til i det samme, at han vilde hielpe mig lidt til Rette. Da han merkede jeg var skeet Overlast, ledsagede han mig hiem til mit Qvarteer. See her, hvorledes jeg er bleven mishandlet! men jeg kan forsikre ham paa, jeg skal have Revance, om jeg saa skal søge mig den selv. Bedre, min Herre, svarede jeg: at De søger

den ved Lovene; Selvhævn, veed De, er ikke tilladt. Men, mon De ikke skulle have hævnet sig nok? veed De vel hvad De i Deres Forvildelse, har udrettet med Deres Kaarde! maaskee han i dette Øieblik klager over større Blessurer end De har faaet. Opsæt i det mindste Deres Hævn til jeg taler med Dem igien Jeg kiender Deres Vederpart, og De vil maaskee være i Stand til at give ham en anstændigere Satisfaction. Dette lovede Lieutnanten mig, bad mig tilsidst at forhverve ham Deres Tilgivelse kiere Cousine! og at forsikre Dem at det meget angrede ham, om han i mindste Maade skulle have sadt Deres Sind i Ulave.

Elise anhørte denne Fortælling, med meget Misnøie; men Madam Philamon søgte at opmuntre hende, og forsikrede, at saadanne Passager var ikke noget nyt i en Hovedstad, at enhver smuk Pige altid maatte vente at blive en Gienstand for flere end en Liebhaber; men at disse forliebte Fyre, vare at ansee som Bierne i en Blomsterhave, der flyer fra et til andet, søger at bemestre sig det ene, men forlader det pludselig og indtager et andet.

Elise. Det er jo den utilgiveligste Letsindighed! hvor let er en ung og frie Piges Hierte ikke indtaget! og at bedrage hende ved hellige Løfter, og vise sig svigefuld nok,

for

for at ofre samme til en anden; maae jo sætte hendes Hierte, saa fremt det har Følelse, i den ubehageligste Forfatning.

Laurette. Desværre at jeg af Erfarenhed skal bekræfte denne Sandhed.

Alamon. Lad os ikke, kiereste Jomfru Laurette! oprykke et selvlægt Saar. Deres Elskers Forsoning med Dem paa sin Dødsseng, bør altid være Dem et tilfredsstillende Plaster. Jeg vil tilstaae Dem, at der blandt mit Kiøn opviser sig mange af det Slags forliebte Originaler, som lokker Hiertet fra flere end een Pige, og som kun finder deres Glæde i at tiltrække sig deres Yndest for en Tid, indtil et andet Object viser sig, der opvækker nye Lyster hos den flygtige Elsker, og kommer ham til at glemme alle sine forrige elskværdige Gienstande. Jeg vil tilstaae, at denne letsindige Omgang føder en Ustadighed i Gemytret, og en Forandringslyst i Tilbøielighederne, som, naar Tiden kommer at de kan indtræde i Ægtestanden, gior Kierlighed den omsider lunken, og Tilbøieligheden slov. Man indgaaer en Pagt for Verdens Fyld; men man forbeholder sig sin Frihed, og Baandet som skulde knyttes imellem de Forenede med evige Knuder, bliver det svageste og upaalideligste af Verden. Men forlad mig mine Veninder, der gives ogsaa Skiønheder iblandt Dem, der ere ligesaa ufuldkom-

ne, der ikke kan lade sig noie med et Object; som mere studere Erobringskonsten, end den stadige og varige Kierligheds Natur; som ponser kun paa at fange, men ikke at beholde, og som give vore unge Forelskede Mandfolk, selv Anledning ved deres flygtige Principer, at dele deres Yndest, deres Kierlighed til flere af vore Skiønne.

Elise. Beklage maae man da saadanne Piger. De udelukke sig jo da selv fra de Lykkaligheder, de kunne vente, og glemmer at deres Skionheds, deres Yndigheds Blomster, skal dog engang falme, og, hvordan bliver da deres Skiebne! Med rynkede og falmede Kinder, indfallende Øine, og udfaldende Tænder, troer De dog vel aldrig at giøre Erobringer. Anderledes gaaer det til, imellem retskafne Ægtefolk; — Jeg har mine egne Forældre til Exempel. — Have de elsket hinanden oprigtig i Ungdomsdagene; have hver for sig allene været et Formaal for hverandres Kierlighed, saa er jeg forsikret, at om end Skiebnen blandede deres fælleds oplevede Ægteskabsdage med Bitterheder, at de, ved Betragtningen af, at de levede for hverandre, har fundet dem mindre ubehagelige, og forsødet samme ved den kierligste Omgang, ved den ommeste Deeltagelse i hverandres Lidelser, og den ubetaleligste Trøst og Opmuntring i fælleds Gienvordigheder. Lad

dem

dem endog leve sammen op i Alderdommens Dage. Hvor vigtige, hvor elskværdige maae de blive hinanden; thi det er Kierlighedens Natur, naar den er ægte, at den stiger med Aarene, og i de aldrende Dage forvandler sig til det inderligste og fortroeligste Venskab. — Saaledes foresiller jeg mig den; og den Glæde har jeg havt i mine Forældres Huus, at jeg er bleven overbeviist derom.

Under disse og flere behagelige Samtaler gik Tiden hen i denne lille Vennekreds.

Elise og Laurette forblev nu til Middag hos deres Venner. Alamon gik og kom igien om Eftermiddagen, og det syntes som en vis Uroe talede af hans Ansigt. Philamon blev det vaer, og søgte Leilighed under fire Øine at faae ham til at forklare sig. Han har faaet en hæsselig Blessure den forelskede Secretair, sagde Alamon; jeg kunne læse Frygten i Lægens Ansigt. Men vi maae skiule det for Elise, det vilde kun mere saare hendes omfindtlige Hierte. —

Her blev Samtalen afbrudt da Elise kom hen til Alamon, og bad ham ledsage hende hiem. Jomfrue Laurette giorde Følgeskab, og disse tre Venner forlod nu Philamon og hans Kone, som lovede at spise et Smørrebrød hos Elise til Aften.

Ved Hiemkomsten forefandt Elise tvende Breve med Udskrift til hende. I Begyndel-

sen troede hun det kunne være fra hendes Lindor; men da Brevene hverken vare forsynede med hans Seigl, eller Udskriften lignede hans Haand, saa befrygtede hun, at det maaskee kunne være Breve af samme Natur, som det hun havde faaet fra den forliebte Lieutenant; hun lagde dem derfor til en Side, ubekymret om deres Indhold, som hun da tidsnok kunne faae at vide. Men Alamon spaaede med temmelig Sikkerhed de maatte være komne fra hendes allerede omtalte Beilere, og spurgte, om han maatte aabne dem. — Meget gierne, svarede Elise, jeg veed ikke at staae i Correspondence med nogen, som kunne giøre det betænkeligt for mig, at tilfredsstille Cousins Nysgierrighed; og nu aabnede han altsaa Brevene, og erfarede, at de begge vare fra Elises Elskere. Tænkte jeg det ikke nok, sagde Alamon.

Elise. Nu! fra hvem ere de?

Alamon. Fra hvem vel, uden fra begge Deres uventede Friere?

Laurette. O lad os høre dem. — Tilgiv min Nysgierrighed, min Veninde! — maaskee De vil selv læse dem først?

Elise. Det finder jeg ikke engang Lyst til, og endnu mindre at høre dem læse.

Alamon (smilende). De kunne maaskee dog interessere Dem, Cousine! Hvem veed.... Under Kierligheds gyldne Kaabe opdager man ofte

ofte det man aldrig ventede. I det mindste lærer man at kiende dens forskiellige Skikkelser, og det har og sin Nytte.

Laurette. Maaskee kunne de ogsaa beroelige Dem, min Bedste! i det mindste sige Dem, hvad De har at iagttage.

Elise. Endnu! saa læs dem da.

Alamon forelæste nu sine Veninder først Hr. Lieutnantens Brev, der var af følgende Indhold:

Ypperlige og himmelske Pige!

"Jeg søger at glemme Dem; jeg stræber "at opofre al Haab om Besiddelsen af Deres "Person, men immer svæver De om mig, "som Skyggen af en Engel; Tanken om alle "Deres himmelske Yndigheder opvifter stedse "den Ild, som disse have antændt i min "Barm, og sætter min Kierlighed for Dem i "dobbelt Flamme. Sandt nok, af Deres "Brev, hvilket jeg bærer som et helligt Kle"nodie paa mit Bryst, siner jeg ikke det "mindste Glimt af Haab til denne himmelske "Lykke; men jeg skulle ansee mig selv for den "ulykkaligste Skabning paa Jorden, dersom "det gandske skulle gjøres til en Umuelighed. "— O englelige Pige! kun een Begiering "billige De mig; og skienkes mig Opfyldelsen "af den, da er ingen Fyrste paa Jorden saa "lykkelig som jeg. Lad mig have den næste

"Ret til Deres Hierte, efter Deres Forloye-
"de. Lad mig træde i hans Sted, om det
"skulle være Himmelens Villie, at han ikke
"blev Dem til Deel, og vent da den somme-
"ste, den inderligste, den trofasteste Elsker i
"min Person, hvis høieste Bestræbelse skal
"være, at giøre Dem lyksalig; thi næsten,
"næsten tilbeder jeg Dem. Jeg kan ikke leve
"uden Dem; jeg bliver den ulykkeligste Skab-
"ning under Solen, om jeg negtes dette
"Haab, og Slaven i Lænker skulle ikke bytte
"sin haarde Skiebne med min. — O deilig-
"ste Engel! lad Deres Bifald stedse svæve
"omkring mig, og lette mit næsten qvalte
"Hierte af den dybeste Bekymring. See, jeg
"ligger for Deres Fødder, som den oprigtig-
"ste og iverfuldeste Tilbeder."

v—.

Alamon. Hvad siger De hertil, Cousine?

Elise. Jeg forstaaer mig ikke paa dette Raserie; men dette føler jeg, at jeg vilde finde mig uendelig gladere, om jeg var i min forrige roelige Forfatning igien. Jeg er jo kommen i en Daarekiste, hvor ikkun Griller og Phantasier fører Herredømmet.

Alamon. De bør dog ikke saa gandske betragte den store Verden fra saa ugunstig en Side. De maae finde det overeenstemmende med den menneskelige Karakteer, med de an-

tagne

tagne Sæders og den frie Opdragelses Love. I en Hovedstad, bedste Cousine! hvor det vrimler af saa mange tusinde Gienstande, hvor man daglig seer immer nye Ansigter; og det sandselige Hie saa let lader sig friste til at indtages, forkaste og atter indtages af forskiellige Objekter; der maae saadanne letsindige Optrin ikke forekomme Dem fremmed; de ere en Følge af Frihedens Natur, som skienker det ene Menneske saa megen Bekiendtskab med det andet; ja endog indbyder det til Fortroeligheder, førend man har lært at kiende hverandre.

Laurette. Og De kan troe, værdigste Veninde! at disse Ustadigheder bemestrer sig saavel vort Kiøn, som de Herrer unge Mandfolk. Ere vi ikke desto mere befæstede, bygges vor Kierlighed kun paa flygtige Indtryk, et skiønt Ansigt, en vis behagelig Maneer, et fortryllende Blikkast, en vis talende Ømhed i Gebærderne, eller tilsyneladende Elskværdighed i Karakteren, saa staae vi vist ofte Fare for at indtages og forelskes i flere end et Objekt. Anderledes gaaer det til i et Hierte, hvor Kierligheden er grundet paa Overbeviisning om sand Gienkierlighed. Hvor de første Indtryk ikke lader sig udslette, fordi de ere byggede paa den ædle Oprigtigheds Grund, hvor fælles Indtagenheder rober fælles Tilbøieligheders Harmonie; hvor den enes

Dyd er den andens Lykfalighed, den enes Glæde den andens Himmel. Der, ikkun der, kan den varige, ægte og uforanderlige Kierlighed tænkes; kun imellem saadanne Elskende, er den letsindige og flygtige Elskov fremmet, og formaaer ikke at forstyrre de Elskendes Roelighed.

Elise. Men ubehagelig dog nok for disse, at være udsat for saadanne ustadige og flygtige Elskeres Anfald; og naar nu Skiebnen ikke giør det til nogen Nødvendighed for os, kan det da fortænkes mig, at jeg undflyer disse Sværmerier?

Alamon. Tillad, Cousine! at jeg ved denne Leilighed giør Dem opmerksom paa en Regel, som De selv engang ved en anden Leilighed har anbefalet mig: Uden Strid statuerer jeg ingen Dyd, det er kun den Feige, der flyer i Kampen. Saa var Deres Ord, og jeg følte Vegten af denne Tanke.

Elise. Det er sandt; men hvor Striden er unsødvendig, der er jeg ikke forbunden at vove mig i Kamp. Veed De ikke nok, at der gives ingen Regel uden Undtagelse? — Dog nok herom; — sig os nu, hvad det andet Brev indeholder.

Alamon. Det er fra den forliebte Lieutnants Rival, Secretair ...., seer jeg; vil De behage at høre.

Ufor-

Uforlignelige!

"Intet paa Jorden uden Dem. Enten ikke eie Livet, eller være De min Eiendom. Jeg er tilovers, nægter De mig mit Ønske. Jeg har seet mange Skiønheder i Verden; men jeg har været urokkelig mod dem alle. Kun De har faaet Magten over mig, De har kastet min hele Siel i Lænker. Jeg formaaer intet uden Deres gienſidige Venſkab; jeg formaaer alt, naar De ſkienker mig Deres Hierte. Beſiddelſen af dette giør mig ſtoltere, mægtigere, lykkeligere end Fyrſter; og ingen Dronnings Lykke paa Jorden ſkulle da veie op imod Deres. — Nu, min uforlignelige Pige! ſkienk mig Dem da gandske, og lad mig leve for at giøre Dem lykſalig. Dette er mit høieſte Ønſke paa Jorden; men ogſaa mit eeneſte. Jeg udſtaaer i dette Øieblik de heftigſte Smerter for Deres Skyld, men de ſkulle formildes, ved den mindſte Straale af Deres Gienkierlighed; ſelv Pinslerne ſkulle blive mig ſøde, naar jeg blot maatte forviſſes om, at De elſker mig. Mit Liv ſtaaer i Deres Magt; De allene kan opholde det. Nægtes mig Deres Haand og Deres Hierte, da er det ude med mig, og da frygter jeg, at min Skygge efter min Død vil omſvæve Dem, for at vidne om, at mit Liv uden Dem var mig en Byrde. — Snart,

ſnart

snart sige De Dommen af for Deres udødelige Elsker."

—y..p.

Elise. Og De nægte endnu, at det ikke er en daarekisegal Verden jeg er kommen i? Og De kunne endnu undre over, og jeg søger at undskye den?

Laurette. O nei, Veninde! det maae De ikke tænke paa. Hvor mange dydige Fruentimmer meene De ikke, der har maattet fristet samme Skiebne, og dog overvundet den?

Alamon. Det er saa naturligt Cousine, at i saa folkerig en Stad, maae gives nogle romantiske Daarer, som spiller dette Slags Intermesroller i Livets Skuespil, for at giøre det complet; det har ogsaa sin Nytte at bivaane disse; det forøger vore Kundskaber om Menneskekarakteren. — Men, for at tale om noget andet, hvad vil De nu svare den gode Secretair?

Elise. Intet.

Alamon. Intet? — Det giør kun Sorgen værre: De vedligeholder da hans Haab, og De maae vente, at han vist vil besvære Dem oftere med dette Slags Breve. Nei, De maae skrive ham til, De maae ligesom mod Lieutnanten, føre ham ud af sin Drøm, og i Tide tilintetgiøre hans Haab; og naar

De

De saa have giort dette, og jeg talt med den gode Lieutnant, som jeg i Morgen skal foretage mig, saa kan De med Roelighed bestemme Deres Opholdssted. Gior nu Brevet færdig i Aften, saa vil jeg tage det med mig, og levere det til Secretairen, og sige ham min Mening tillige. Derfra gaaer jeg til Lieutenanten, for at give ham den sidste Rapport om Deres Beslutning.

Laurette. O ja min Veninde! gior det.

Og nu satte Elise sig ned og skrev følgende Brev til Secretairen:

Min ubekiendte Herre!

Til Giensvar paa Deres uformodentlige Brev til mig, meldes dette: Jeg kan ikke give bort, det jeg ikke eier. Min Haand og mit Hierte er allerede i en andens Vold, og dette bør beroelige Dem; saa ønsker Deres Tienerinde

Elise.

Alamon modtog nu dette korte Brev, forseiglet af Elises Haand, og med en gientagen Forsikring, at vise sig som retskaffen Ven mod hende, forlod hendes Huus, for i Roelighed at overtænke nøiere, hvorledes han paa bedste Maade skulle udføre sit Ærende i denne delicate Sag. Efter hans Bortgang kom Hr. Philamon og Kone til Elise, og der blev nu en lang Samtale om denne Sag, der fornem-

nemmelig gik ud paa, at føre Jomfrue Elise fra den Tanke, at forlade Hovedstaden, og at vende hendes Sind til en blidere Dom over Tingenes Gang i de store Samqvem.

Alamon stræbte, som en ærlig Ven af Lindor og Elise, at see en Ende paa denne romantiske Scene, og at sætte især Elises Sind i Roelighed. Han udførte saaledes Commissionen for hende, at hendes Liebhabere i det mindste syntes at holde inde med deres sværmende Forestillelser for en Tid. Secretairen havde læst Elises Brev med den uforklarligste Mine, beklagede sig allene over sin Blessure, og lod som hendes Afslag ikke anfegtede ham, endskiønt Alamon opdagede i hans Ansigt en saa forbeholden Tanke, som spaaede, at hun ikke saa gandske kunne være roelig for hans Person. Alamon satte Forsøg paa, at udslukke endog den mindste Gnist af Haab, til at komme i Besiddelse af hendes Person; men det lod som Secretairen ikke havde megen Lyst til at høre ham. Han vendte sig til Veggen og udbad sig Roelighed. I en mere uroelig Stilling traf han den gode Hr. Lieutenant; men nogle drøie Sandheder og eftertrykkelige Forestillinger om Svagheden i hans Elskovs Handling, svækkede saa gandske hans Haab, at han paa sin Parol lovede aldrig mere at tænke derpaa, og aldrig mere at ville besvære hende med sine

An-

Anmodninger, enten mundtlige eller skriftlige. Jeg skal stræbe, sagde han, gandske at glemme hende, skiønt det vil holde haart; thi i Sandhed, hun var det første Fruentimmer, der rørte mit Hierte, hun skal og blive det sidste. — Alamon vilde ikke indlade sig videre i Betragtningen af dette Kapitel, vel vidende, at det menneskelige Hierte bestemmer sig allerusikkerst i Kierligheds-Affairer, og at der behøves kun et nyt skiønt Ansigt, for at kuldkaste ethvert ungt Menneskes fasteste Beslutninger.

Nu syntes det altsaa som Elise var kommen i Roelighed, hun erfarede det virkelig i en meget lang Tid, da hun hverken hørte til disse hendes Betlere, eller blev foruroeliget af nye. Et Par Maaneders Tid efter denne Elskovs Tildragelse erfarer Alamon, at Lieutenantens Familie, som var kommen efter denne hans Forliebelseshandel, og rimeligviis kunne slutte sig til, hvad Følger den vilde drage efter sig i Hensende til Secretairen, anvender nu alle Kræfter for at faae Lieutenanten forflyttet til et andet Regiment i Provindserne, deels for at kiolne hans Kierlighed til Elise, og komme ham til at glemme denne Daarlighed; deels for at undgaae Secretairens Hevn, som upaatvivlelig vilde møde, naar han kom sig af sin Blessure, hvortil Lægerne nu havde givet Haab. Det lykkes dem,

dem, og Lieutenanten er nu kommen til en anden Provinds, hvor han Tid efter anden tabte Elise af Erindringen, i det mindste lod hende være uanfægtet. I fulde tre Maaneder derefter hørte hun ikke noget fra sin anden Elsker, Secretairen, endskiønt Rygtet fortalte, at han nu gandske var restitueret af sin Blessure; der var da altsaa, som det syntes, intet mere at befrygte af disse to Rivaler, eller nogen Anledning mere kunne gives fra den Kandt, for hende, til at forandre Boepæl, og forlade Hovedstaden.

Men hvad finder et uædelt Hierte ikke paa, hvad kan det ikke foretage sig, for at tilfredsstille en rasende Sindslidelse! — Saa roelig og sikker Elise troede sig, saa lurede dog saadan Slange paa at saare hendes Hierte, som hun allermindst kunne tage sig i Agt for. Intet mindre end sin Lindors Trofasthed skulle hun have at takke for, at hun blev ham til Deel, og at han i Enebesiddelsen af hendes Person opnaaede sin ønskte Lyksalighed.

Ligesom Lieutenanten forlænge siden havde forladt Hovedstaden, og opholdte sig nu i en anden Provinds, for at beobagte sin Post, og ved hvilken Fraskillelse Elskovsfeberen Tid efter anden forlod ham, saa erfarede hun og omsider ved sin Fetter den ærlige Ven Alamon, at Secretairen tillige med sin Herre for-

forlængst var reist fra Hovedstaden, og at en anden Minister var kommen i den Bortreistes Sted, og dette var hende ikke til liden Beroeligelse; thi hvad var nu at befrygte af denne farlige Person, af hvis Karakteer Alamon ikke spaaede sig meget Godt for Elise! hans Bortreise betryggede hende gandske. — Men hvortil skulle en lav Siel ikke bequemme sig, naar den vil udføre en fort Rolle, om det end skal skee med Opofrelse af al Dyd og Ære! Den seer ikke til Forkrænkelsen af disse, den føler ikke til Naturens Rettigheder, som den forbryder sig imod; den tænker sig kun selv, kun sine egne Lyster, og om det stod i dens Magt, opofrer gierne en heel Verden, for at tilfredsstille sine lastefulde Ønsker.

Elise, hvis Hierte fra Ungdommen var bleven stemt til at søge Glæder i Naturens skyldfrie Skiød, og naturligviis var bleven vandt til imellem det landlige Livs Syster at finde de værdigste, fik nu Lyst til engang at tage ud paa Landet for at opmuntre sit Sind og nyde Sommerens Velgierninger. Hun begav sig til de gode Degnefolk, som var bleven Eiere af det Sted, hvor hun var født og opdragen, og som hun havde megen Kiendskab til. Hun var velkommen, og forblev hos disse Venner i en Tid af 8 Dage, i hvis Selskab hun nød mange af de For-

nsielser, der giorde meest Indtryk paa hendes Hierte. Ingen Dag gik forbi, uden hun jo fandt nye Fode for hendes Siel, da et behageligt Optrin afløste det andet. Her mindede hun sig sine mange frie og uskyldige Ungdoms Forlystelser, som hun havde nydt i denne Egn, der opvakte det Ønske i hendes Bryst, at hendes Dage paa Jorden maatte blive indviede for det landlige Liv. Men hendes Forbindelse med Lindor, Banen i den store Verden, hvilken det syntes Forsynet havde bestemt ham at betræde, lod hendes Ønske ikke smigre sig længe med dette Haab; i alt dette var hun roelig og underkastede sig gandske den Herres Villie, som regierer over de menneskelige Skiebner. Ofte besøgte hun den deilige Hauge, hvis Anlæg havde hendes salig Bedstefader at takke. Især fandt hun en uudsigelig Glæde i at beskue det Træe, som denne hendes uddødelige Velgiører havde plantet paa hendes Fødselsdag, frydede sig over dets herlige Flor, og skienkede dets Rod en glad Taare. Og nu besøgte hun det Sted, som hun kaldte sin egen lille Lysthave, hvilken hun fandt særdeles omhyggelig vedligeholdt. Her tilbagekaldte hun i sine Tanker de mange tusinde behagelige Timer hun der havde nydt; hun satte sig i et af dens Lysthuse; net op det, hvor hun første gang rakte Lindor sin Haand og tilsvoer ham en evig Troeskab, og med en hellig og glad

Følel-

Følelse af Taknemmelighed opløftede sit Hierte til Himmelens og Jordens Gud: "O lykkalige Egne! udbrød hun, hvor langt er eders stille Glæder skilte fra hine sjoende, hine forstyrrende, brusende og kunstige Fornøielser, hvilke Hovedstaden skienker sine Beboere! — Her i Roeligheds Skiød følte jeg første gang min Tilværelse, min Bestemmelse, følte enhver Lykkalighed, som Skaberen tildeler mig og som end- og den ringeste Vext frembyder; thi mindede den mig ikke om ham, fra hvem baade den og jeg udstammer? og opmuntrede den mig ikke til at beundre hans Almagt og Viisdom? — O, hvor uforstyrrede henflød her mine Ungdoms Dage! hvor fremmed var mig enhver Adspredelse, som nu gior den Klogeres Dage mindre unskyldelige end Barnets, der endnu ikke kiendte til Klogskab og Dyd. — Saa mangen gang sad jeg her paa min Morfaders Skiød, og morede ham med mine barnlige Indfald, modtog hans kierlige Omfavnelse, og blev elsket som en Engel; eller jeg spogede i Græsset, bragte ham en Blomst efter en anden, og giorde ham tusinde Spørgsmaale, der alle lokkede de mildeste Giensvar fra hans Læber! Saa mangen gang den opvorne Alder, underholdte jeg her de værdigste Enker min gamle Mormoder og hendes Søster med Læsning af de værdigste Skrifter, gik dem tilhaande i deres Alderdom, forekom deres Ønsker, og med uskyldig Munterhed

fordeelte dem Alderdoms-Byrderne; hvor stille, roelige og behagelige gleed da Timerne, hvor sorgløse, hvor glædefulde! — O du store, prangende Verden! dig, som jeg med en uvant Fod har betraadt og allerede bevandret nogle af dine blomsterstroede Veie, imellem hvilke Troeløshed, Underfundighed, Smiger, Bedragerie, Fristelser og farlige Tillokkelser ligger strøete, for at fange den Uskyldige, besnære den Godtroende, forstyrre den Lykkelige, og giøre den Frommes, det ædle og veltænkende Menneskes Dage mørke og sorrigfulde! Du, som ved dine mange tusinde Fortryllelser saa ofte lokker de bedste Gemytter til Afveie, forvender det ædelste og uskyldigste Hierte, der ikke frygter de Farer, det ei kiender, der er ubefæstet mod alle Angreb af masqverede Dyds Fiender, og som dømmer Verden efter sine egne Grundsætninger; du, paa hvis store og glimrende Theater Letsindigheds Sønner og Døttre spiller imellem hverandre saa mange forførske, blendende, henrivende, men for mange forsildig beklagende Roller! — O! hvor ulig er du disse jevne og ukunstlede Optrin! dette eenfoldige og dog frie og forlystende Landlevnet! og nyde dets Beboere da ikke dine mange foranderlige Behageligheder; ere de fremmede for dine smukke og forfinede Sæder; og synes Brugen af deres Tid alt for indstrænket, alt for eensformig, saa forstyrrer heller ikke saa mange Daarligheder deres sande

de Glæder, saa opofre de heller ikke saa mange af deres Dage til Adspredelser, og berove Tiden, Verden og dem selv Brugen af de Timer, der burde være helliget deres eget og Medmenneskers Gavn; saa nyde de Livet, som Naturen, dens Herre, og deres egen Lykfalighed fordrer. — O min Lindor! kunne dog du og jeg engang hellige vore fælleds Dage til dette ægte og værdige Brug, og, om det end skulde skee under Straatagene, dele vore Følelser med hverandre, og virke for fælleds Gavn! — Men disse Ønsker, disse jevne Glæder, dette roelige Formaal, synes den Bane Forsynet har kaldet dig at bevandre, ikke at gaae til. Du vil gandske vist faae en høiere Rolle at udføre; og hvilken det da bliver, saa komme den os begge til Lykfalighed. Villig skal jeg stræbe at følge Forsynets ledende Haand."

Midt under disse behagelige Betragtninger fik Elise et Besøg af Alamon, som kom og medbragte Brev fra hendes Lindor. Glæden tog dobbelt Glands i hendes Øine; thi hun havde ikke i lang Tid seet Brev fra ham, og dulgte derover en hemmelig Bekymring i sit Bryst — Hvad virker ikke Tanken hos den elskende Pige! — hvor stærk er ikke hendes Forestillingskraft! og hvor riig paa Billeder af behagelige og ubehagelige Tilfælde! — Jo ægtere Kierligheden er, desto mere føles Fra-

skillelse, og desto dybere Indtryk gior Savnet af den Elskte paa det ømme Hierte. Men Alting bliver nu tilfredsstillende for hende; Gemyttet opklares, og det blotte Syn af et Brev jager enhver frygtsom Tanke paa Flugten. — Alamon syntes just ikke at røbe saa megen Tilfredshed. Han kan ikke skiule den Mine i hans Ansigt, som spaaer om noget Uroeligt i hans Bryst; dog vogter han sig vel for, at Elise ikke skal opdage hans Hiertes skiulte Forfatning, og vaager noie over sit Ansigt. Elise bryder Brevet med en begierlig Haand. Hun læser, bliver alvorlig, forundres, skifter Farve, og Glædetrækkene slettes mere og mere ud af hendes Ansigt. Hvorledes, siger hun til Slutningen, skal jeg forstaae dette Brev? Vil De høre Cousin! hvad bevæger min Lindor at skrive mig til i denne Tone? Jeg vil blot forelæse Dem denne Tanke, og sig mig saa, hvad De dømmer derom. Saaledes udtrykker han sig:

"Nei, Elises Hierte er ikke skabt til at skiule Troeløsheden; hendes Dyd, hendes Forstand tillader det ikke. Det er Ondskaben, det er det fordærvede Menneske, som søger at paasætte hendes Dyd denne Plet. Jeg maatte være meget fremmed for de Lastefuldes forskiellige Roller, naar jeg ikke skulle vide, hvortil Mennesket kan bequemme sig, for at opnaae endog sine sorteste Ønsker. De ere istand

istand til at gisre det Utroeværdigste sandsynligt, om de end dertil skal bruge de fineste Trak af Bedrageriet, og ved Kunstens Hielp vække Forundring og Tvivl op hos den Fornuftige. — Men mig forblinde de ikke; mig skal de aldrig friste saa stærk, at jeg skulle tvivle om min elskværdige Elises redelige Hierte. Fast, evig fast er min Forsikring om hendes Dyd."

Elise. Siig mig bedste Cousin! hvad vil min Lindor sige med disse Udtryk? — Min Gud! har jeg da i det allermindste givet ham Anledning til at sætte min Kierlighed for ham i Tvivl? — Eller har en ukiendt Ondskab søgt at . . . .

Alamon. Det sidste maae man nok formode, kiere Cousine! Men siden min Ven Lindor udtrykker sig saa meget for dem, saa er det min Pligt at sige Dem hans Bevæggrunde dertil, saavidt jeg veed dem. Jeg har og faaet Brev fra ham, men et Brev, der sætter mig i den største Forundring, og giver mig Aarsag til at beklage, at der iblandt mine Medskabninger skal gives Siele, oplyste Siele, som kan sætte Samvittighed, Ærefrygt for Gud og Dyd saa gandske tilside, for at tilfredsstille en ustyrlig Sindslidelse.

O lad mig da høre det! De gior mig forfærdelig nysgierrig.

Alamon tog nu Brevet op af sin Lomme, som han havde faaet fra Lindor, og forelæste Elise det.

Min trofaste Ven!

Det sidste Brev jeg har seet fra dig min Ven! var det, som indsluttede tillige Brev fra min Elise, hvori hun fortæller mig det ubehagelige Optrin for hendes Hierte, som en vis Lieutenant, der var bleven forelsket i hendes Person havde foraarsaget hende. Jeg fornøiede mig hiertelig over hendes kloge Adfærd; det vidner om hendes Forstand, hendes befæstede Dyd; men i hendes Beklagelser over den i svanggaaende Letsindighed, hvori hun tillige saa fortræffeligen skildrer vor Tids Ungdoms farlige Frihed, og Følgerne deraf for begge Kiøn, finder jeg saa megen sand Philosophie, saa rigtige Betragtninger over det moderne Opdragelsesvæsen, at jeg ikke andet kan end bifalde hendes Dom: at ligesom Friheden tager til, saa tager Ukyldighed og Dyd af.

Jeg er, jeg kan ikke være fremmed for saadanne Optrin, over hvilke hun beklager sig. Paris opviser mig daglig nok af dem. Man driver her Letsindigheden til det høieste; og det skulle holdes for utroeligt, dersom jeg vilde fortælle, hvilke Elskovs-Intriquer her spilles, og hvor lidet Ærbarhed og Blyfærdighed her er agtet. Men kan det andet

være,

være, hvor Frihed er givet den fuldeste Toile, hvor Letsindigheden styrer Tommen, og Velly-sten er dens Formaal. — O min Ven! mod denne de galante Videnskabers Fødebye er Hovedstaden i mit Fædreneland et Paradis. Men til det jeg egentlig har at fortælle dig:

Jeg var i Begreb med at pakke ind, for at reise til Wien, da dette dit sidste Brev ankom. Otte Dage efter, forlod jeg Paris og begav mig paa Reisen. Ved min Ankomst til denne Keiserlige Hovedstad besluttede jeg for det første at træde af i et af de offentlige Herbergeergaarde, og saa længe der at tage Logement, indtil jeg kunne faae opspurgt mig et mindre bekosteligt; og hertil gik næsten 14 Dage hen for mig.

Iblandt de mange fremmede Logerende paa dette Sted var en vis fremmed Minister, som nyelig var kommen fra mit Fædreland; naturligviis maatte det opvække Lyst hos mig at erkyndige mig om Tilstanden der. Jeg søgte Leilighed at giøre mig bekiendt med Ministerens Secretair, og han fortæller mig hvad han vidste. Dette gav Anledning til en mere udstrakt Connoisence; ja, denne gik tilsidst saa vidt, at vi ofte spadserede sammen uden for Stadens Porte, og det lod som det kom til en Slags Fortroelighed imellem os. Han fortalte mig paa hvad Post han stod, at han nu laae paa sin Reise til Italien med sin

Alamon tog nu Brevet op af sin Lomme, som han havde faaet fra Lindor, og forelæste Elise det.

Min trofaste Ven!

Det sidste Brev jeg har seet fra dig min Ven! var det, som indsluttede tillige Brev fra min Elise, hvori hun fortæller mig det ubehagelige Optrin for hendes Hierte, som en vis Lieutenant, der var bleven forelsket i hendes Person havde foraarsaget hende. Jeg fornøiede mig hiertelig over hendes kloge Adfærd; det vidner om hendes Forstand, hendes befæstede Dyd; men i hendes Beklagelser over den i svanggaaende Letsindighed, hvori hun tillige saa fortræffeligen skildrer vor Tids Ungdoms farlige Frihed, og Følgerne deraf for begge Kiøn, finder jeg saa megen sand Philosophie, saa rigtige Betragtninger over det moderne Opdragelsesvæsen, at jeg ikke andet kan end bifalde hendes Dom: at ligesom Friheden tager til, saa tager Uskyldighed og Dyd af.

Jeg er, jeg kan ikke være fremmed for saadanne Optrin, over hvilke hun beklager sig. Paris opviser mig daglig nok af dem. Man driver her Letsindigheden til det høieste; og det skulle holdes for utroeligt, dersom jeg vilde fortælle, hvilke Elskovs-Intriquer her spilles, og hvor lidet Ærbarhed og Blyfærdighed her er agtet. Men kan det andet være,

være, hvor Frihed er givet den fuldeste Toile, hvor Letsindigheden styrer Tommen, og Velly-sten er dens Formaal. — O min Ven! mod denne de galante Videnskabers Fødebye er Hovedstaden i mit Fædreneland et Paradiis. Men til det jeg egentlig har at fortælle dig:

Jeg var i Begreb med at pakke ind, for at reise til Wien, da dette dit sidste Brev ankom. Otte Dage efter, forlod jeg Paris og begav mig paa Reisen. Ved min Ankomst til denne Keiserlige Hovedstad besluttede jeg for det første at træde af i et af de offentlige Herbergeergaarde, og saa længe der at tage Logement, indtil jeg kunne faae opspurgt mig et mindre bekosteligt; og hertil gik næsten 14 Dage hen for mig.

Iblandt de mange fremmede Logerende paa dette Sted var en vis fremmed Minister, som nyelig var kommen fra mit Fædreland; naturligviis maatte det opvække Lyst hos mig at erkyndige mig om Tilstanden der. Jeg søgte Leilighed at giøre mig bekiendt med Ministerens Secretair, og han fortæller mig hvad han vidste. Dette gav Anledning til en mere udstrakt Connoisence; ja, denne gik tilsidst saa vidt, at vi ofte spadserede sammen uden for Stadens Porte, og det lod som det kom til en Slags Fortroelighed imellem os. Han fortalte mig paa hvad Post han stod, at han nu laae paa sin Reise til Italien med sin

Herre, men haabede tilkommende Sommer at see sig i en honorabel Station i mit Fædrelands Hovedstad, som han gav Fortrinnet for alle europæiske store Steder. Denne Fortroelighed opfordrede mig til at vise den samme imod ham, og nu gav jeg mit Navn tilkiende, fortalte ham min Reises Hensigt og den Forbindelse jeg stod i med dig min Ven. Over denne Fortælling blev han særdeles opmerksom og dreiede nu Discoursen saa uformerkt hen til Berømmelse over vort Lands smukke Piger; især holdt han en meget herlig Lovtale over et vis Fruentimmer, som han havde været saa lykkelig at blive bekiendt med, og som besad alle de gode Egenskaber, der nogensinde kunne tænkes forenet hos et Fruentimmer, og hvilke han aldrig, saa vidt han havde været i Verden, endnu havde fundet samlede. "Hun er en "Ideal, sagde han, i saa noie en Forstand, "og saa gandske efter min Smag, at om jeg "nogensinde i Tankerne selv kunne have skabt "mig hende, vilde jeg ikke kunne have bragt "nogen fuldkomnere tilveie."

I Sandhed, min bedste Alamon! jeg glædede mig ret inderlig over dette Vidnesbyrd af en Mand, der syntes at besidde et temmelig godt Judicium og en gandske sund Menneskekundskab, og jeg regnede det til en Ære for mit Fødeland, at det kunne producere saadanne Fuldkommenheder. Men mindst

drømte

dromte jeg om, at denne Gienstand for hans udmerkede Hoiagtelse, var min egen elskværdige Elise; han derimod, som jeg siden erfarede, vidste fuldkommen vel den Forbindelse jeg stod i med denne ædle Pige, men i nærværende Øieblik, da han baade vilde spille Vennens og Eiskerens Rolle, lagde han det tykkeste Skiul paa sin Kundskab, og lod mig ikke engang formode, at han vidste det. — Jeg skal fortælle dig den hele Scene ved en Samtale, saa original som den passerede, og hvad Følgen blev:

Secretairen. Jeg gratulerer virkelig den Mand, der skal blive Eier af saadant et Klenodie.

Jeg. Enhver smuk, dydig og forstandig Pige kan man ikke skattere for høit.

Secretairen. Man læser hendes hele Siel af hendes Ansigt, og dette fortæller intet uden lutter Godhed, dyb Eftertanke og opklaret Forstand. I alt dette taler hun med megen Forsigtighed, og med saadant Overlæg, som om hun længe forud havde tænkt hvad hun vilde sige.

Jeg. Det er en Fuldkommenhed hos Kvinnet, som gior det Ære, men som vist nok forudsætter en vis ædel Lyst og Iver for alt hvad der er retskaffent, og som er bleven dyrket ved Læsning i gode Skrifter. Det bliver da intet Spørgsmaal, om

hun

hun besidder et ædelt og godt Hierte; hun maae enten eie det af Naturen, eller skaffe sig det ved Overbeviisning om dets Fortrinlighed for den meest opklarede Forstand.

Secretairen. Og forestil Dem nu, at hun med disse Egenskaber forener den meest fortryllende Godlidenhed, den regulaireste Skabning, saa megen uskyldig Ynde, og saa megen ukunstlet Delikatesse, som ikke har det mindste Anstrog af vore forfinede og paatagne Sæder. Umuelig kunne vi skabe os en skionnere Ideal, naar vi vilde tænke os den ædleste, uskyldigste og veltænkneste Pige. Hun fortiener Navn af et fortræffeligt Fruentimmer, og med Billighed kan ansees for et kostbar Klenodie.

Jeg. Gandske vist.

Secretairen. Maatte ikke den Mand kunne kalde sig lykkalig i den alleregentligste Forstand, der fik saadan en Pige til sin Kone?

Jeg. Upaatvivlelig.

Secretairen. Nu, min Ven! lad mig tale gandske aabenhiertig med Dem: dette uskatteerlige Klenodie, har Himmelen beskiæret mig. Jeg er den lykkalige Mand, som ved min Tilbagekomst tager denne Eiendom i Besiddelse.

Jeg. Saa gratulerer jeg Dem; De kan da haabe at blive Eier af et Gode, som faa i Verden opnaaer.

Secre-

Secretairen. Og som sielden findes.

Jeg. Sig ikke det; der ligger maaskee langt flere saadanne kostbare Perler skiulte omkring i Naturens Labyrinter, end vore fordommiske og forfængelige Øine er istand til at opdage; det Sandselige hos Mennesket lokker det oftere til at fornøie sig over Skallen end til at beundre Kiernen. Let lade vi os fortrylle af det udvortes; sielden søge vi efter det fuldkomne; og synes det end, som vore Ønsker ere stemte for at blive Besidder af saadan qvindlig Person, der forener alle indvortes Dyder og gode Egenskaber med en udvortes Tækkelighed; saa have de alligevel ikke saadan Magt over os, at vi kan følge det Valg, de byder os at giøre, eller den Bane, de leder os at gaae. Den første Gienstand, der har indtaget os, hefter sig enten saa fast til vort Hierte, at den ikke kan rokkes, eller vor Kierlighed er saa flygtig, at den søger kun Tilfredsstillelse i Forandringen; indtages af et Objekt for en Tid; skuer et andet, fortrylles paa nye, forlader det første, og hænger med dette, indtil et Tredie fremstiller sig. — Men seer De, min Ven! det beviser ikke Mangelen paa elskværdige, fornuftige og dydige Fruentimre; snarere er det et Vidne om vort egen Kiøns Ustadighed og Letsindighed. Vi klagre kun om efter Sandsernes Tilfredsstillelse; søger kun deres Mæt-

Mættelse i Forandringer af Skionheder. Vi umage os ikke for det sande Skionne; vi lede ikke saa meget efter Dyd, som efter Deilighed; ikke saa meget efter Forstand og Duelighed, som efter Ære og Velstand. Vi søge et lykfaligt Liv, men ikke der hvor det findes; og hvor mangen god, ædel og forstandig Pige mener De nu ikke vi springe forbi, som enten ved første Diekast ikke har noget Tiltrækkende, eller som ved vore Miskiendelser sættes i saa lang en Afstand fra Fortrylleriinderne, at vi ikke øine den mindste Fuldkommenhed hos dem, da de dog kan besidde Egenskaber, som ere uvurdeerlige.

Secretairen. Men endnu maae disse staae langt tilbage for det herlige Fruentimmer, som er bleven mig til Deel. Det synes ikke som vore Tiders Tænkemaade tillader, at mange opviser sig som hun. — O min Ven! hun er gandske et Mesterstykke af Naturen. Dersom jeg i alle Dele kunne skildre hende, vilde De gandske vist selv forlyste sig over Maleriet. Men maaske afmaler hun sig bedst selv. — Vær af den Godhed og besøg mig i Aften, og lad os dele Tiden med hverandre i Fortroelighed; og jeg skal vise Dem Breve fra hende, som sætter hende i det fuldkomneste Lys.

Jeg lovede det, og vi spadserede nu hiem. Hvad enten det nu var Ahnelser om noget

get Ubehageligt, som vilde mode, eller uti-dige Skrubler, der tumlede sig i min Barm; saa befandt jeg mig ved Hiemkomsten i saa misfornøiet en Lune, at jeg syntes endog at angre dette Bekiendtskab; men da jeg ikke kunne give mig selv nogen tilstrækkelig Grund for denne fortrædelige Forfatning, saa over-vandt jeg mig selv og om Aftenen besøgte den fremmede Secretair.

Ved min Ankomst blev jeg imodtaget som en kier Ven. Et Spisebord fandt jeg dæk-ket til tvende Personer, ved hvilket vi efter en kort Samtale satte os, og underholdte hverandre ret venskabelig. Samtalen vendte sig omsider til Secretairens Elskovshistorie, og jeg skulle nu høre Beviser paa hans Elsker-indes fortræffelige Karakteer. Men maaskee, min Ven! skildrer jeg bedst denne Scene for dig under en Samtale, saaledes som vi virke-lig holdte den under Maaltidet.

Secretairen (tager sin Tegnebog op af Lommen). Her skal De have, min Ven! et af de merkeligste Breve jeg har faaet fra min uforlignelige Pige. (Han ledte nu imellem en Hoben andre Breve, og fandt omsider det han fornemmelig søgte efter). Jeg vil blot forelæse Dem det, som især udmerker hendes sieldne Karakteer, og vidner om hvilken fortræffelig Siæl hun maae besidde (og nu læste han samme med al den Følelse og De-klama-

klamation, som Brevet virkelig fortiente. Jeg anhørte det med et opmerksomt Øre; jeg lagde saa at sige Mærke til ethvert Ord; men tænk hvor forundret jeg maatte blive, da jeg hører Udtryk, som efter mine Tanker umuelig kunne udflyde af anden Pen end min Elises; Tanker, hende gandske værdige, og saa egne, at jeg ikke kunne tvivle paa de jo vare hendes. Jo mere han læste, jo mere blev jeg overbeviist derom; ja min Ven! uden at være indtaget af Fordomme, uden at lade mig bemestre af Indbildningen, som saa let kan bedrage Fornuften og forlede den Klogeste til Feiltagelse, var jeg saa sikker i min Tro, at jeg udbad mig den Godhed af Secretairen, at maatte læse Brevet selv. Jeg vil tilstaae, at jeg under denne min Anmodning skiulte en Slags Politesse).

Jeg. Saa ædle Tanker, sagde jeg, maae gandske vist være fremsat i en zirlig Skrift. Jeg synes jeg føler saa meget Skiønt i Indholdet, at det umuelig kan være skienket Papiret med en skiødesløs Haand; og skriver den gode Pige saa smukt og saa orthographisk, som hun tænker ordentlig og ædelt, saa forøger det endnu mere hendes Fuldkommenhed. Tillad mig at see der.

Secretairen (med selvpaaholden Haand viiste mig nu den første Side af Brevet, og jeg behøvede nu ikke mere Overbeviisning at

det

det var fra min Elise. Han merker min Forundring, og spørger mig:) Maae De ikke tilstaae, at Skriften svarer til Stilen?

Jeg. Gandske vist min Herre! men tillige maae jeg sige Dem — De forlade mig, at jeg taler oprigtig. Jeg er en Hader af al Forstillelse — at dette Brev er neppe skrevet til Dem.

Secretairen. Hvad? Tiltroer De mig den Svaghed at betiene mig af andres Breve?

Jeg. Jeg vil være saa mild i min Tanke som mueligt. Det maae være kommen Dem tilhænde ved en Feiltagelse.

Secretairen. Og jeg altsaa ikke skulle kunne tilegne mig det? og jeg skulde prale med Breve, som vare skrevne til andre? — Min Herre! det er saa nedrig en Streg De tiltroer mig, at jeg i høieste Grad finder mig fornærmet.

Jeg. Det gior mig ondt; men De maae forlade mig, at jeg taler hvad jeg tænker, og hvad jeg er overbeviist om. Dette Brev er aldrig skrevet til Dem; og det ædle Fruentimmer fra hvis Haand det er kommen, har upaatvivlelig havt en anden Person i Sigte.

Secretairen (i en opbragt Tone). Hvad! — Jeg skulle kiende denne elskværdige Pige! — jeg skulle i to Aar have eiet hendes

Venskab, og omsider bleven Besidder af hendes Hierte . . . .

Jeg. Umueligt min Herre! — den Pige i det mindste ikke, som har skrevet dette Brev. Jeg kiender hende nøie, og veed hun er forbunden med en anden Person, som det var hende en Umuelighed at vise saadan Utroskab.

Secretairen (reiste sig op fra Bordet, og stillede sig forbittret). Hør min Herre! De yttrer herved en Beskyldning, som ikke allene saarer mit Hierte, men rører endog min Ære. De fornærmer det værdigste Fruentimmer, hvis Dyds Forkrænkelse, min Kierlighed for hendes Person, ikke tillader at overse.

Jeg. Og som ingen mere bør tage i Forsvar end jeg. Jeg kiender hende og hendes hele Dyd, og hvad som endnu mere er, — jeg vil sige Dem det reent ud — hun er min Forlovede. Brevet De har i Hænder fra hende, er skreven til mig, og ikke til Dem. Der ere Data deri, som i ingen Maade vedrører Dem. Lad mig læse den anden Side af Brevet, og jeg skal maaskee overtyde Dem.

Secretairen. Det er De for uværdig til. (Her foldede han Brevet sammen og puttede det i sin Tegnebog). Jeg havde ventet, at De var en Person af Ære og min Fortroelighed værdig; men nu maae jeg betragte Dem fra en gandske anden Side.

Jeg

Jeg. Som De behager. En retfærdig Sag forsvarer sig selv. Jeg kiender for meget til min Elises faste Karakteer, at jeg ikke skulle vide, hvor umueligt det var hende at dele sin Kierlighed; og jeg bliver endnu ved at paastaae, at hendes Brev maae enten være kommen Dem i Hænder ved en Feiltagelse, eller . . . .

Secretairen. Og hvilket Eller?

Jeg. Taaler De jeg siger det? — eller ved et Bedragerie.

Secretairen. Nei, det gaaer for vidt! — Hør min Herre! saa stærk gaae De los paa min Ære, at intet ringere end en Kaarde kan forsone Deres Brøde.

Jeg. Fat Dem Hr. Secretair! Sandheder skal bedømmes af Fornuft og ikke ved Kaarder. Slige Afgiørelser vil vi overlade til de Svage, der enten ikke have Forstand og Sindighed nok til at afgiøre deres Trætter, eller ere fordømmisk nok til at sætte Æresager i Spidsen af en Klinge. — Jeg skal bevise ethvert Ord jeg har sagt. Selv den agtværdige Pige, hvis Kierlighed De tilegner sig, skal være vor Dommer, og saa længe opsætte vi Kaarde-Afgiørelsen, til hun afsiger Sententzen, enten at De eller jeg har taget feil. I mindre Tid end tre Uger kan vi indhente samme.

Secretairen. De søger Udflugter! De vil føre mig bag Lyset! — Nei, min Herre! jeg narres ikke. Er De en Person, der kender det mindste til Ærens Love, saa møde De mig paa det Sted, hvor det gielder om at staae eller falde for en retfærdig Sag. Kaarden allene kan tilfredsstille mig; og jeg erklærer Dem for en Kujon om De i Morgen tidlig ikke møder mig uden for den Havemuur, hvor vi samtaltes i Eftermiddag. Klokken 7 skal jeg indfinde mig.

Jeg. Vel min Herre! jeg skal møde Dem; der er min Haand. — Derpaa tog jeg Afskeed fra min formeente Medbeiler og gik til mit Logement.

Mine Læsere opdager gandske vist nu en sort Karakteer, der ligge skiult i den Maske, med hvilken Secretairen i sin hele venskabelige Adfærd har stillet sig for den gode Lindor. De seer allerede, at han ikke allene er nedrig nok til at sønderrive det Baand, som havde forenet Lindors og Elises Hierte, og gaaer frugtsommelig med den, en lav Siel saa gandske egne Tanke, at forstyrre den Kierlighed, de saa hellig, saa usvigelig havde tilsvoret hverandre; men endog maae formode, at Secretairen ved sin Udfordring ikkun har Sigte paa, at rydde sin Rival af Veien, for desto sikrere at bane sig Vei til Elises Hierte, hvilket han, efter de Principer en opbrusende Liden-

Lidenskab kan opvække, betragter for en let Erobring. De tænke sig ham fra det Øjeblik af, da han paa den lumskeste og uædleste Maade anfaldt Lieutenanten, der ligesom han var bleven forelsket i Elise, i hvilket voldsomme Overfald han allerede lægger et sort og mordrisk Hjerte for Dagen; de minde sig hans Opførsel mod Alamon, som besøger ham paa Hospitalet og overleverer ham Elises Svar paa hans Brev; ja selv af dette Elskovsbrev kunne de ikke spaae sig meget ædelt af ham, men snarere, at han var istand til at begaae enhver sort og afskyelig Gjerning, om den endog skulle skee ved at anfalde sig selv, dersom hans Haab mislingedes; og under disse Betragtninger vil de kunne gjøre dem den rigtige Slutning, at Secretairen hører til den sorte Klasse af Mennesker, der kan opofre alt, for at tilfredsstille de uædleste Lidenskaber, der kan være nedrig, underfundig, lumsk, kort: ondskabsfuld nok for at udføre enhver slet Handling, naar han kun derved kan opnaae sit Ønske. Men førend vi see ham rase videre frem med Udførelse af sine onde Forsætter, maae jeg allene fremsætte for mine Læsere og Læserinder Maaden, paa hvilken han var kommen til det Brev, som han havde forelæst Lindor, og som han bruger til Bevis for, at han, og ikke Lindor, er Eier af Elises Hjerte.

Længe førend han forlod Hovedstaden, hvor Elise opholdt sig, havde han udspioneret alt, hvad der angik hendes Forbindelse med Lindor, i hvad Hiemerke han reiste, hvor længe han blev borte, hvad Steder han passerede, og naar han kunne ventes tilbage. For at samle sig disse Kundskaber maatte en troeløs Pige hos Elise underkiøbes af ham, til at skaffe ham saa nøie Underretning herom, som det stod i hendes Magt. — Hvor let kan man ikke for Guld kiøbe sig Svagagtighed og Utroeskab til, især hos den, hvis Hierte kun saare lidet er bekiendt med det vi kalde Dyd og Pligt, og som for en Vindings Skyld kan opofre Himlen selv, om det stod i dens Magt. — Dog, hvorfor just tillægge de Svageste, de Uoplyste iblandt os, disse Menneskt saa vanærende Handlinger! — Vere var det vist nok for Menneskeligheden, om Troeløsheder, Forræderier, Efterstræbelser, Undermineringer, og hvad alt det Afskyelige heder, som bepletter saa mange af Fornuftens Børn og udmerker ædle og vanartige Hierter; om disse Udartelser fra Retskaffenheds, fra Kundskabers og Oplysningers Kilde, fra alt det der adler og ophøier Mennesket, ikkun var indskrænket til de vankundige Hobe, som for største Delen ere fremmede for Moralitet, og alle de Forbindelser

Viis-

Viisdommen bandt den ene fornuftige Skabning til den anden! —

Denne troeløse Pige, dette svage Redskab, havde Secretairen nu rigtig nok faaet vundet ved Smiger, og lokket ved Guldet til at gaae sig tilhaande, skaffe sig de Kundskaber han søgte og som hun formaaede. Ja, han var endog stiget saa dybt ned paa Falskheds Trappe, at han under Ægteskabs Løfte forførte hende til den utilgiveligste Utroeskab, og Taaben var lettroende nok til, at begvemme sig til alt hvad han bød hende, i det svage Haab, at gisre sin Lykke derved. Ved Sledskhed vandt hun sin Jomfrues Fortroelighed, og ved Skinhellighed at indsmigre sig i hendes Yndest. Hun viiste Elise stedse saadanne Prøver paa Troskab, som aldrig kunne sætte hende i Tvivl om sin Piges Ærlighed, — hvor drømte hun om, at hun opdrog en Slange i sin Barm! Den der selv tænker ædelt, og Dyden værdigt, hvor utilbøielig er den, at miskiende andre! ja hvor fremmed er den ikke for de Krumveie, som Falskhed og Svig gaae, for at vinde sig Fordeele i Verden! — Pigen vinder daglig meer og meer sin Jomfrues Fortroelighed, og med denne indtager tilsidst hende gandske; og saa var det da nu ingen Under, at Elise ikke saa noie iagttog de Regler Forsigtighed og Vaersomhed byder. Der er en vis Godtroen-

hed og Tillid forenet med det gode Hierte, som giør os disse Reglers Efterlevelse ikke saa strengt nødvendige, i det mindste var det Tilfældet hos Elise; thi, skulle hun ikke have fornærmet en erfaret og prøvet Troskab, ja maaske friste den til, at forlade sin gode Vei, dersom hun bestandig havde betragtet sin Pige med mistvivlende Øine, og med en al for overdreven Forsigtighed ladet hendes Dyd være upaaskionnet? — og dog var det Uagttagelsen af denne Forsigtighed, der aabnede Adgang for denne, under Troeskabs Maske handlende Pige, til alle Elises Giæmmer, ja! som giorde det let for hende, at stiele endog Elises Hierte.

Nu var altsaa Spillet vundet for Secretairen; denne hemmelige og underfundige Haandtlangerinde, skaffede ham snart Oplysninger om, hvorledes Sagen stod imellem Lindor og Elise, hvorledes de vexlede Breve, hvad disse indeholdt, naar han kunne ventes, paa hvad Stæder han opholdt sig, med mere som kunde tiene ham til at udføre sin sorte og afskyelige Plan.

Han foresadte sig nu ikke allene, at vove alt for at faae udført sin nedrige Elskovs-Rolle, men endog, for at skille Lindor ved det Haab og den Lykke han var kaldet til, nemlig at oplære og danne en ung Prinds; han faaer sin Herre til at understotte sine underfundige

kundige Bestræbelser; og denne Mand, som kiendte sin Secretair kun fra den gode, eller rettere fra den smukkede Side, som vidste han besad Kundskaber og Sprogkyndighed, og at han ikke var ubekiendt med de Videnskaber, der paaligger Fyrster at vide, at han havde Talenter og alle de udvortes Gaver, som giorde ham skikket til at forestaae en ung Fyrstes Opdragelse, anbefaler ham nu paa det kraftigste. Dersom den gamle Fyrste ikke havde besiddet en desto urokkeligere Caracter, og handlet efter desto bestemtere Grundsætninger, skulle han let have ladet sig overvinde af den formaaende Greves Veltalenhed, og giort en Forandring i sin engang fattede Beslutning; dog fik Greven det bragt saa vidt ved sin Anbefalelse, at hans Secretair skulle fortrinlig komme i Betragtning frem for enhver anden, naar han besad de dertil udfordrende Egenskaber, og saafremt Døden eller noget andet mødende Tilfælde skulle giøre det umueligt for Lindor, at paatage sig det Embede, hvortil han allerede var antaget. Men Lykke for den unge Fyrste, at Lindor og ikke den fremmede Secretair blev hans Lærer og Leder paa sin Ungdomsbane. Man tænke sig blot dennes Caracter, hans uædle Hierte, hans Samvittighedsløse Grundsætninger, og alle de lave og nedrige Handlinger, hvortil han kunne bequemme sig,

og man forestille sig da den unge Prindses Skiæbne, som skulle dannes under hans Hænder; hvilke Følger for Fyrsteslægten! hvilke Følger for Folket! — O, hvormeget beroer ikke en Nations og et Lands Vee eller Vel, paa Fyrstens Sindelav, paa hans Hiertes Tænke og Handlemaade, paa de Kundskaber der ere ham givne, og de Principer hvorefter han styrer sine Handlinger! — Men, Held det Land og det Folk, hvor den unge Fyrste ledes frem til Kundskaber, der gior ham bekiendt med sit høie og vigtige Kald, bekiendt med Pligterne mod sig og sin Stat, og med alle de Forbindelser han staaer i med det Folk, der adlyde hans Zepter. Held ham og enhver hans Undersaat, om han lærer at elske Retfærdigheden, og gior det til sin Ære at udøve den uden Persons Anseelse; held ham, om han seer til Dyd og Retskaffenhed, og skiønner paa dens Værd i hvad Stand den end findes. Ja held ham, om han fra Religionens Kilde henter sin Viisdom, vaager over dens hellige Bud, og viser sig nidkier for dens sande og uforfalskede Dyrkelse!

Greven bliver kaldet til et fremmet Hof, og hans Secretair følger ham med det gladeste Haab. Underrettet er han om alt, hvad der kan befordre hans vanartige Ønske. Han veed Lindor er paa sin Hiemreise, og de sidste Breve som Elise tilskriver sin elskede Ven,

Ven, bringes af den troeløse Pige istædet for paa Posthuset, i Secretairens Hænder; han afriver Convollutterne og forvarer Brevene i sin Tegnebog, i den nedrige og nædle Hensigt, som vi allerede have hørt; og nu begiver han sig med sin Greve paa Reisen. Allerede have vi seet ham at være kommen til Wien, hvor han treffer Lindor. Vi have hørt den tredske Maade han gaaer frem paa for at vinde hans Fortroelighed, og endelig saa ere vi komne til Begyndelsen af den sorte Rolle han agtede at udføre, som ender sig ved at udfordre Lindor til en Tvekamp. Udfaldet paa denne skal vi nu erfare.

Men vi vil lade Lindor, ved Fortsættelsen af hans Brev, selv fortælle den:

Morgenen, da Tvekampen skulle gaae for sig, kom, og jeg indfinder mig nu det bestemte Klokkeslet paa Valgpladsen, ledsaget af min Tiener, en temmelig haandfast Karl, der tilforn havde været ved Krigsstanden, og tient som Husar i mit Fædreland. Jeg havde aabenbaret ham den hele Udfordrings-Affaire og dens Anledning, jeg havde givet ham de nødvendige Forholdsregler, og jeg kunne lide paa hans Bistand, om jeg skulle skee Overlast. Ved min Ankomst til Stedet, hvor Secretairens blodige Desein skulle udføres, finder jeg min Modstander, forsynet med

Vaaben

Vaaben og Secundant, og jeg træder nu frem for ham.

Min Herre! sagde jeg, De see jeg har Mod nok til at møde Dem, uden at være forsynet med de Slags Vaaben, ved hvilke det ene Menneske paa en mordisk Maade anfalder det andet. Jeg finder hverken i Naturen eller i Fornuften noget Kald til at begaae slig Ugierning, og vogter mig vel for at handle efter Lidenskabernes Love; men for at vise Dem, at jeg heller ikke er saa feig, at jeg ei turde see min Fiende under Øine, saa møder jeg Dem her, og denne Kiekhed maae være Dem et Bevis for, naar De ikke med overilende Skridt vil gaae frem, at jeg dog nok maae være istand til at retfærdiggiøre mig for Dem uden Sværdslag. — Upasseligt, ja jeg tør vel sige, høist uanstændigt er det for ethvert ærekiert Menneske at gribe til Vaaben, for at forsvare en Ret han ikke kan bevise; men dersom han kan dette, hvorfor skulle han da sætte sit Liv eller sin Velfærd i Fare, ved enten selv at ligge for sin Modstander, eller see ham ligge for sig? — Verden, eller rettere det Væsen, som satte os til at være Borgere i Verden, har vist nok vigtigere Fordringer paa os, paa vor Daad og vore Evner, end at det skulle kunne taale eller give sit Bifald til, at dens fornuftige Skabninger, unddrog sig det vig-

vigtige Baand, som forbinder dem til det Heles Tieneste, og selvraadige enten at anfalde sig selv eller andre. Men i hvordan jeg end betragter min Opførsel imod Dem, Hr. Secretair! saa finder jeg ingen Brøde paa min Side, som i mindste Maade er istand til at retfærdiggiøre Deres overilende Forsæt; og at tænke Dem saa ildesindet, at De skulle uddrage en Veresforkrænkelse af min billige Retfærdiggiørelse, blot for at faae Leilighed til at skille mig fra Verden, og derved desto uhinderligere at naae Opfyldelsen af Deres Ønske; det var efter mit Begreb om Menneskekarakteren, at stige ned til den allerafskyeligste Forestilling af det menneskelige Hierte! Nei, saa fort, saa uædel, saa gandske vanslægtet fra Naturens og Dydens Love vil jeg ikke, kan jeg ikke forestille mig Dem; dertil er De for oplyst, dertil have De for megen Kundskab om Pligterne, og om den menneskelige Naturs Adel. Det er — lad mig sige Dem det uden Fortrydelse — det er en opbrusende Lidenskab, der anspører Dem til dette Skridt; den fører Dem til en Gierning, som Deres Fornuft ingenlunde billiger, og som en sildigere Eftertanke engang vil lade Dem indsee at have været vildfarende, og maaskee da forsildig beklage. Enhver Handling af det Slags, hvortil De i Dag har udfordret mig, er hverken Dem eller

mig,

mig, eller noget sandt ærekiert og fornuftigt Menneske værdig; den viser kun vor Uformuenhed til paa anden Maade at forsvare vor Ret; thi om endog Lovene ikke kan tildomme os den, saa boer der i vor egen Barm saadan en Dommer, som tilstrækkelig er istand til at retfærdiggiøre og forsvare os. Man kalde det Feighed, Kujonerie; nu hellere vil jeg da underkaste mig disse paa Fordom grundede Karakterer, end tælles iblandt dem, der rase mod Fornuftens og Religionens hellige Bud. Engang skal jeg dog maaskee bevise, at det var ikke Feighed, som holdte mig tilbage, men snarere et uforfærdet Mod, som giorde mig til Seierherre over Menneskets største og farligste Fiender: dets Lidenskaber. Et langt større Kujonerie røber den opbrusende Mand, naar han ikke har Mod nok til at kiempe mod sine indvortes Fiender, ikke har Courage nok til at tage Fornuftens Vaaben i Hænder, men flygter for dem, og overgive sig paa Naade og Unaade i deres Vold.

De seer altsaa nu, Hr. Secretair! med hvad Aands Kraft jeg stiller mig for Dem; og De maae deraf slutte, hvor stærk, hvor overtydende de Beviser ere, jeg haver for en retfærdig Sag. Lad mig da, forinden vi gaae videre, lægge Dem samme for Dagen; opfør den afskyelige Handling til hvilken De

har

har udfordret mig, i det mindste saa længe, til De med et fordomsfri Hierte har fradømt eller tilkiendt mig Ret.

(Her tog jeg alle de Breve op af min Tegnebog, som jeg havde modtaget fra min elskelige Elise).

Vil De nu laane en redelig og uegennyttig Tanke til disse Breve, saa skal De erfare, at De, saavelsom det Brev De forelæste mig i Aftes, ere skrevne af een Haand; og vil De see til Brevenes Dato, skal De komme efter, i hvor mange Aar tilforn de ere vexlede. Tillad mig at forelæse Dem samme, eller skienk Dem selv et roeligt Øieblik dertil, og De skal blive overbeviist om, at det elskværdige Fruentimmer, hvis Hierte De troer at have erobret, i ingen Maade har givet Dem Anledning til saadan Tanke, men tvertimod i sit Svar paa Deres skriftlige Frierie ladet Dem forstaae, at det ikke stod i hendes Magt at bortgive det, der allerede var en andens Eiendom.

Du maae vel undre dig, min Ven! at min Modstander kunne have Taalmodighed at høre paa denne min Tale; og sandelig, naar jeg tænker mig hans Hidsighed og den uroelige Forfatning, i hvilken han mødte mig, saa maae det selv forundre mig; men du veed efter hvad Principer jeg styrer mine Handlinger

linger i Verden, og at jeg end ikke i det mindste Tilfælde, som kunne møde mig, udelukker Forsynets styrende Haand; tillidsfuld til denne, og sikker paa Sandhedens Sag jeg talede, gjorde mig frimodig og lod mig intet frygte.

Secretairen stillede sig baade under og efter min Tale, som en Afsindig, dreiede sig paa det ene Been, og tog vel hundrede gange til sin Kaarde. Hvad Beviser! hvad Retfærdiggjørelser! sagde han; ikke Deres philosophiske Sætninger, men Kaarden, Kaarden! maae, bør og skal tilfredsstille mig; om det end skal skee med mit eget Livs Forliis.

Tillad mig endnu at sige Dem et Ord, Hr. Secretair! sagde jeg, lad Sandheden, som upaatvivlelig i dette Øieblik taler i Deres Barm, og vidner med mig, blev hørt af Dem, og spørg Dem saa selv, om De vel burde kalde det Fornærmelse, som i den noieste Forstand ikke fortiener andet Navn end den billigste Retfærdiggjørelse for Sandhedens Sag. Gandske vist maae Deres eget Hierte i dette Minut minde Dem om, at De med Deres Udfordring mere søger at tilfredsstille en ustyrlig Tilbøielighed, end følger Fornuftens Stemme. Men lad Sandhed og Fornuft, disse vore bedste Venner, faae Lov at være vore Mellemhandlere, og vi skulle maaskee kunne gratulere hverandre med, at vi

have

have fulgt de upartiske Dommeres Raad; lad os, istedet for en Kaardespidse, række hinanden Venskabshaanden.

Ha! Venskabshaanden! — udbrød han — Min Fiende skulle jeg byde Venskabshaanden! den, som har berøvet mig mit eneste Klenodie, for hvis Besiddelse jeg ene finder det værd at leve! som vil forsvare den groveste Fornærmelse mod min Ære, med noget philosophisk Sladder! — Nei, min Herre! ikkun denne kan forsone Deres Brøde. (Her tog han virkelig til Kaarden, og vilde udtrække den imod mig; men mit Mod stod mig bie; jeg greb uforfærdet om hans Haand, og med en Courage, som jeg aldrig tilforn har kiendt, og som visselig ikke er min Natur egen, tiltalede ham med disse Ord): Hold inde min Herre! og forgrib Dem ikke mod en Vaabenløs. Jeg har aldrig øvet mig i denne Kunst, og mindre kiendt eller følt til det Slags Ære, som ved den skal forsvares. Jeg holder den endog for en Plet paa den menneskelige Værdighed; skaan Dem selv for en maaskee uventet Giengieldelse; thi De maae vide, i samme Øieblik De trækker Deres Kaarde for at anfalde mig, staaer maaskee Deres eget Liv i Fare. Hiin Karl der staae, er min Tiener, ikke min Secundant, ikke den som skal staae mig bie i Kampen, men forebygge den, om jeg skulle skee Overlast. Han

er mig denne Troeskab skyldig, som hans Herre, og han vil upaatvivlelig vise det, om De gior mindste Mine til Drab. Ethvert Menneske har Ret til at forsvare sit Liv, paa hvad Maade man end vil søge at berøve ham det, og enhver troe Tiener bør staae sin Herre bie, naar han selv er for afmægtig til at redde sig fra en Voldsmands Hænder.

Min Vederpart studsede ved denne Tale, og det lod som det opbrusende Mod begyndte at vakle. — Han saae hen til min Tiener, og blev vaer han stod med en Pistol i hver Haand; og nu vinkede han til sin Secundant: Hør Monfrere! sagde han til denne, det er mig ingen Ære, at fægte mod en feig Karl, som vover at møde mig uden Vaaben. Kom og følg med mig tilbage; der skal vel gives mig en anden Leilighed, hvor jeg kan lade ham føle Virkningen af min billige Hevn. Derpaa forlod han mig, og jeg blev staaende med Forundring at see efter ham.

O min Ven! til hvilket Raserie kan det fornuftige Menneske falde, naar det lader sig henrive af sine Passioner! og kan jeg vel kalde en udbrydende Hevn, en ustyrlig Vrede, den incurable Duelsyge for andet! — og hvorfra reiser sig denne Fornuftens beklagelige Tilstand, uden af et falsk Begreb om Æren, som holder Feil for uforsonlige, der fordre Overbærelse og Tilgivelse, og som Fornuften,

nusten, om man aldrig vilde tage Religionen med, byder mildere Midler til at afsone!

Men det er vor Pligt at betrygge os mod alle raske eller onde Menneskers voldsomme Overfald. Ved min Hiemkomst var det da det første Middel jeg greb til, for ei at udsættes for Secretairens Ubesindigheder, at kaste mig under vor Ministers Beskyttelse. Jeg meldte mig hos denne ligesaa ædle som retskafne Mand, fortalte ham min Reises Hensigt, forevitste ham mine givne Recommendationer, og endelig fortalte ham i hvilken ubehagelig Omstændighed jeg var kommen med den fremmede Secretair, og udbad mig hans Protection. Denne nød jeg og paa den fuldkomneste Maade; thi jeg blev ikke allene optagen i hans Huus, anviist Logie, og havde den Ære at spise daglig ved hans Bord, men vandt endog hans Ynde st i den Grad, at han lod to af sine Domestiquer geleide mig til de østerrigske Grændser, for at sætte mig i Sikkerhed for min Efterstræber. Roelig og sikker finder jeg mig nu i Berlin, hvorfra jeg om en faie Tid gier en Reise over Holland, hvor jeg ikke længe agter at opholde mig, da intet er mig mere angelegen, end ile til mit Fædreland, for at samles med mine Venner, omfavne min Elise, og tiltræde den mig anbefalede Post. Lev vel saalænge min fortræffelige Ven! hils min dyrebare Pige,

understøt hendes Mod ved din Fornuftighed, og lad hende aldrig tvivle om, at et Forsyn lever, som vil føre mig glad hiem, og krone vor Forening med den værdigste Opfyldelse af vore inderligste Forhaabninger. Endnu engang min Ven! lev vel, og elsk evig saa oprigtig mig, som du er elsket af din troe

Lindor.

De Betragtninger, de Forestillinger Elise gjorde sig over dette Brevs Indhold, kan man nok tænke, ikke gjorde de behageligste Indtryk paa hendes Hierte. Jo redeligere, jo trofastere hendes elskelige Lindor var i sin Kierlighed, og jo mere han stred for at forsvare denne, desto større Fare troede hun han udsatte sig for af en saa ildesindet Rival, som Secretairen. Indbildningen understøttede nu hendes Frygt, og satte hendes Lindor i den største Usikkerhed. Hvad kan en rasende Elsker ikke begvemme sig til for at udføre sin Hensigt, sagde hun i en beklemt Tone! hvad formaaer ikke en Siel, som lader Fornuften, Æren, Samvittigheden og de naturligste Pligter blive Offere for sin Lidenskab! han søger kun sin Tilbøielighedes Tilfredsstillelse, og overstiger enhver retfærdig Skranke, for at naae Opfyldelsen af sine Ønsker; og et Menneske med saadant et Hierte, saadant et Sindelav, saa umoralsk, saa foragtende

agtende alle Religionens Bud og de helligste Pligter, vil ikke undsee sig ved, om det end skulle koste ham nok saa meget, at tilkiøbe sig Haandlangere, som ere samvittighedsløse nok til at udføre hans forte Forsat. Hvor mange Exempler have vi ikke paa saadanne nedrige Siele, som lader sig hverve til at udføre slige afskyelige Handlinger. Han kan jo lade forfølge min Linder, og om det end var nok saa langt borte, have sine tienstagtige Aander, der for Guld eller Venskab eller anden Fordeel gior det til en ringe Sag, at stille ham fra Verden.

Visselig satte disse ængstende Forestillinger Elises Sind i den beklagelsesværdige Forfatning. Ja det gik hende endog saa nær, at hun virkelig blev syg og maattte gaae til Sengs. Til Lykke hun havde saadanne Venner om sig, som en Alamon og Jomfru Laurette, en Philamon og hans Kone, der ved deres vennehulde Opmuntringer, og lykkelige Gave til at forvandle Ubehageligheder til Blidheder, kunne bringe hendes Tanker i Orden, og lede hendes Indbildning ud af det tungsindige Mørke i hvilket den var indhyllet.

Bedste Cousine! sagde Alamon, lad os aldrig tvivle om Forsynets Omsorger for os paa alle vore retfærdige Veie. Dersom Menneskets Vandring igiennem Verden var bleven overladt til den blinde Skiebnes Forelse, og ingen styrrende

Haand, eller, hvilket er det samme, intet Forsyn ledsagede dets Trin, og styrede dets Handlingers Gang, saa vilde vort Liv være en Kiæde af lutter ubehagelige Tilfælde; vi maatte da, fra de første Aar af vi kunne selv giøre os Begreber, selv tænke og skiønne, stiælve ved ethvert Trin vi giorde paa Banen, ja, vi vilde hvert Øieblik føle os satte i den allerængsteligste Frygt og Usikkerhed, liig den Blinde, der traver om imellem Grøfter og sumpige Moser, imellem Steenklipper og steile Bakker, omringet af alle muelige Farligheder, og ved ethvert Skridt frygter for at styrte i en Ulykke; men min bedste Cousine! det var jo at indskrænke Skaberens Almagt og Viisdom, eller tillægge hans Væsen den Ufuldkommenhed at være ubekymret for sine Hænders Gierninger, og overlade sit Viisdoms Verk til Hændelsernes og Tilfældenes uordentlige Herredømme. Nei, et værdigere Begreb giøre vi os om vor Guds Almagt og Kierlighed; vi lade hans Øie følge med hans Gierning, og hans Haand styre Tingenes Løb i hans Verden, til det store overordentlige Maal, hvor Alting sammenløber til hans guddommelige Plans Udførelse, og hans Væres Udbredelse. Vi stræbe at kiende i denne hans underfulde stiønt stiulte Bestyrelse hans kierlige Omhue saavel for de smaae som de store Ting i Verden, da alt er liige omsorgsværdigt

digt for hans Viisdom, alt hænger i en Kiæde, hvis utallige Leed medvirker hver for sig til det Heles Fuldkommenhed. Igiennemskuelig for hans alseende Øie er vel enhver Tings Forbindelse med en anden; det seer Mueligheder, hvor al skabt Sands og Tanke finder Ubegribeligheder; det uddrager af Tingenes Gang, saa morke de end ere for os, saa modstridige de forekomme os, de herligste Planer, ja de lykkaligste Følger for Jordens senere Beboere; men saa bør vi ogsaa tænke, at vise og velgiørende Hensigter ligger skiulte under de meest skrækkelige Tildragelser, som foregaae paa Jorden. Hvo af os siner vel Følgerne af Jordskielv, Land-Oversvømmelser, blodige Krige og tyranniske Regieringer? Men tænke og troe bør vi, at en viis Gud, at Alstyreren af det Hele, ikke kunne tillade saadanne Voldsomheder i sin skabte Verden, uden i vise Hensigter, uden i en fuldkomnere herligere Udførelse af hans guddommelige Plan. — O elskværdige Pige! tro kun, at en Gud vaager over sin Verden, at den mindste Orm ikke er udelukt fra hans Varetægt, og hvor meget mindre de iblandt Fornuftens Børn, som ved Dyd og Retskaffenhed have giort sig hans Omsorg værdig. Deres og min Ven, den redelige og dydige Lindor, gaaer sin Vei sikker, han veed paa hvem han kan forlade sig, og hans Tillid til

sin Guds Forelse, var det den Algode selv umueligt at belønne med uopfyldte Forhaabninger.

Kiereste Cousine! sagde Elise, tænk dog aldrig, at jeg tvivler om Guds Forsyn, men nægter mig heller ikke, at jo mange fromme, gode og uskyldige Mennesker ere blevne Offere for deres ildesindede Medskabninger. Historien og den daglige Erfaring giver os jo herpaa Exempler nok; og hvad der nu er mødt eller kan møde andre, maae jeg jo ogsaa kunne anseе for mueligt at møde min Lindor.

Jeg vil tilstaae det bedste Cousine! svarede Alamon, at der foregaaer mange saadanne sørgelige Optrin paa Jorden, hvorunder de bedste Mennesker lide, og som maae sætte os i Forundring; men tage vi vor Tilflugt til den uomstødelige Sætning, at alt hvad som skeer, enten umiddelbar med Guds Tilladelse, eller middelbar efter hans Befaling, skeer for at befordre en større Fuldkommenhed iblandt Menneskene eller de menneskelige Handlingers Gang; og at dette Alt har og maae have en viis og velgiørende Hensigt til Formaal. Men fordi dette ligger uopdageligt for vort kortsynede Øie i den lange tilbageslaaende Tid; fordi vi ikke kan gjennemforske alle de sammenløbende Aarsager, som Guds Visdom seer og finder nødvendigt til Befordring af et høiere Gode, en større Fuldkommenhed af sin hen-

hensigtsmessige Plan; fordi vi ikke kan begribe Bevægaarsagerne til denne Guds Fremgangsmaade; derfor ere vi ikke berettigede til at klage over Guds Huusholdning, at miskiende hans Forelse og tvivle om hans Forsyn. Vi see mægtige Kongerigers Omvæltninger, Monarkers Fald, og stolte Nationer at være underkastede de voldsomste Ødelæggelser, og rimeligviis maae vi troe, at mange tusinde gode og uskyldige Mennesker maae lide under disse Revolutioner. Vi beklage dem; men kunne vi tænke os et hundrede Aar, meer eller mindre hen i den tilkommende Tid, og lade Øiet følge Tanken, da skulle vi maaskee opdage de herligste Virkninger, de lykkaligste Følger af det vi nu beklage. Verden og de Ting Verden indslutter, blev ikke til allene for dens værende Beboere; Gud kunne ikke vise os alle sine Hænders Gierninger, eller udføre sin store uendelige Plan i vor korte Levetid. Senere Slægter skulle ogsaa nyde Deel i hans almægtige Velgiørenhed, og ved deres Tilværelser finde Anledninger for dem til at prise og tilbede hans Majestæt; men det maatte skee ved Midler, som hans Viisdom bedst kiendte for de muligste, til at naae sit store Øiemeed ved. Kongeriger omstyrtes, Nationer forstyrres, Verdener undergaae; Alting maae have de viseste, de fuldkomneste Hensigter, saafremt vi ikke vil miskiende Alherrens

Godhed, ikke fornægte vor Overbeviisning, at han i al sin Almagt og Majestæt er og maae være en ligesaa viis Gud, som god og kierlig Fader. Og som det gaaer i det Hele, saa maae det gaae i det Enkelte: Mangen en god Mand rykkes bort midt i sine Dage fra en elsket Familie, til hvis Forsørgelse Forsynet havde sat ham; mangen en ædel Ven river Døden fra en anden midt i Fortroelighedens sammeste Dage; mangen en følende og dydig Moder seer sit eneste Fosier, en dyrebare Frugt af det kierligste Ægteskab, segne lallende fra hendes Arme, og blive Døden til Bytte; men vide vi vel Algodhedens Hensigt med disse Berøvelser af vort Kiereste paa Jorden? Vide vi fra hvilket værre Onde, fra hvilken dybere Sorg deres Død befrier baade dem og os? De læse Zadig, og af dette fortræffelige lille Skrift vil De upaatvivlelig samle Dem mange værdige Begreber om Forsynets viise og velgiørende Regiering i det menneskelige Liv, og retfærdiggiøre dets Forelse. Dog drage De deraf ikke, bedste Cousine! den ængstelige Slutning, at alt hvad der kan møde Mennesket i Livet, skal møde det; hvor mange ypperlige og gode Mennesker lever ikke iblant os, ja opnaaer endog en høi Alder, som under Forsynets styrende Haand maaskee undgaaer tusinde skiulte Farer for at leve til Verdens Gavn, og som Redskaber i Ather-

rens

rens Haand, til hans Villies Udførelse paa Jorden; og hvorfor skulle vi ikke tælle Deres Lindor iblandt disse! I Sandhed Cousine! der kan intet betage mig det Haab, at det jo baade vil gaae ham vel, og at vi med glade Ansigter snart skulde omfavne ham.

Dette blev nu vel en Slags Trøst for Elise, men det fornoiede hende endnu mere, da hendes Veninde kom ind til hende med Brev fra Lindor.

Det var som hun blev anrørt af en elektrisk Ild, da hun fik dette Brev i Hænder, og saae paa Udskriften, at det var fra hendes Elskelige. Hun aabnede det med den heftigste Begierlighed, saae sin Lindors Navn, og ved et dybt Glædes Suk tilkiendegav hvor langt mægtigere dette var til at lette et bekymret Hierte, end alle hendes Venners og Veninders nok saa velmeente trøstefulde Taler og opmuntrende Forestillinger; og nu læste hun det selv høit for Alamon og Laurette, som vare nærværende. Vi maae høre dets Indhold:

Min uforglemmelige og
elskværdige Elise!

Lykkelig og vel er jeg kommen til Leiden i Holland, hvorfra jeg skriver dette. Jeg befinder mig i det bedste Humeur og den onskeligste Sundhed; og i det Haab nu snart

at

at samles med min elskelige Elise og mine faa men sande Venner, fortsætter jeg mine Studia af alle Kræfter. Et Par Maaneder vil vel gaae hen inden jeg kan forlade det her værende Universitet; men naar den Tid er gaaet, har jeg allene min Hiemreise at tænke paa. Imidlertid opholde den Herre, under hvis guddommelige Beskyttelse vi leve, min dyrebare Pige, og giøre det saa, at vi med Glæde maae omfavne hverandre.

Det feiler vel ikke, at min Alamon jo har giort min Elise bekiendt med det sidste Brev jeg skrev ham til, paa den Maade jeg lovede mig af hans Forsigtighed; og saa tviler jeg heller ikke paa, at min fornuftige Pige jo har anhørt den mig mødte Tildragelse, med den roelige Hengivenhed, som altid har været hendes Hierte egen.

Ja, hun vil gandske vist beklage med mig den ulykkelige Skabning, som saa gandske er underkastet sine Passioners Herredømme. Fra Fornuftens Side fortiener han vor Medynk, om han end i sine Handlinger, og i Udførelsen af sit sorte Forsæt opvækker Afskye hos alle Dydige. Men saa see vi tillige Følgen af den ulykkalige Eftergivenhed for vore Lidenskaber i de Dage, da vi burde vænne os til at holde dem i Tømme; og hvorfra denne Følelighed imod vore medfødte Lyster! hvorfra denne Forsømmelse i Styrelsen af

vore

vore Begierligheder? Skulde vi ikke i den alt for frie Opdragelse, i den alt for tøilelose Letsindighed, hvortil vor Ungdom i vore Dage paa saa mange tillokkende Maader fristes, og i den ringe Agt, man viser imod Religionen og dens hellige Bud, skulle vi heri ikke finde Kilden til vore Afvigelser fra Dydens og Fornuftens Vei? — Mennesket er en Skabning, som lader sig lettere lokke til Vellysternes Tempel, end til de Lyksaligheders Boelig, hvorhen Dyd og Religion anfører det. Vi vil alle gaae den lette Vei, vi undviger enhver Modstand, enhver Indvending, som Fornuften paa den ene Side og Moralen paa den anden gjøre os, for at føre os af fra den Bane, som leder os til vor værdige Bestemmelse; og af hvad Bevæggrund? Jo! fordi Glædernes blomsterstrøete Veie ere behageligere for den sandselige Skabning at bevandre, end hine alvorlige Stier, som hvert Øieblik opfordrer vor Eftertanke, byder Fornuften at være vaagen, og Mennesket at agte paa sit Væsens Bestemmelse. Naar Enden paa hiin blide Bane opviser Grædmmelse, Utilfredshed, og lader os føle vor Mangel paa sande Glæder; naar Misfornøielse indtager Forlystelsernes Plads, Daarlighed spotter vor Higen efter dens Gunst, og Vellystens Toner skurrer for vort Øre; saa aabner den alvorligere Bane os en Udsigt i det Tilkommende, som,

uden

uden at nægte os Deel i Livets værdige Glæder, kroner vor Seier over Fristelser, over vore Sindslidelser; ja lader os endog ved Enden af Løbebanen sine vort Haab i sin lyksalige Opfyldelse, og gior vor Omgang fra Liv til Udødelighed let og behagelig.

Disse Tanker, min bedste Pige! behovede jeg vel ikke at aabne for Dem, allermindst i et Brev, der maaskee kunne have saa mange andre Fordringer paa min Pen. Men hvad skulle jeg sige Dem mere, end det jeg i Begyndelsen af samme har sagt, at jeg lever frisk og vel. Min Pen er ikke staaren til at skrive romantiske Breve, og Deres Hierte, det veed jeg fuldkommen, finder ingen Lyst i hine kielne og opskruede Talemaader, med hvilke kun den flygtige Elsker søger at underholde sin Elskerinde; og altsaa kan jeg nu slutte mit Brev med det varme Ønske, at De maae leve til Deres og min Glæde, nyde Sundhedens og Fornsielighedens ubetalelige Velsignelser, og underholde Dem med de Forlystelser, som allene indtager ædle Siele, indtil jeg kan dele samme med Dem i den nøiere og uafbrudte Forbindelse efter hvilken vi sukke. Lev vel, udvalgte Pige! hils min Alamon og Deres dydige Veninder, forsikre Dem om mit Venskab; thi Deres Venner ere ogsaa mine. Om en 10 a 12 Uger haaber

jeg

jeg mundtlig at kunne sige Dem, at jeg er Deres til Døden troe og oprigtige

Lindor.

P. S. I dette Øieblik fik jeg Brev med Posten fra vores ædelmodige Minister i Wien, som tog mig under sin Beskyttelse, hvori han beretter mig, at den fremmede Greve, i hvis Tieneste min Efterstræber Secretairen stod, var reist til Italien, at Secretairen havde fulgt ham, og at jeg altsaa nu kunne være roelig og fortsætte mine Reiser uden Frygt, da min Forfølger saaledes var lagt Hindringer i Veien, til at udføre sit nedrige Eindelav. — Denne Omhyggelighed for min Person, og det af en Mand, som kiendte mig saa lidet, giør hans Hierte Ære; det viser i det mindste, at han hører ikke til den fornemme Slægt, som indbildt Høihed ikke tillader at tænke dem uden for deres egen Selvstændighed, men at han maae være iblandt de retskafne Adelsmænds Tal, der anseer det for naturlige og menneskekierlige Pligter, hvad hine kalde Gunstbevisninger og Nedladelse. — Lev vel min dyrebare Elise.

Nu forsødede Haabet saaledes Elises Længsel, og formildede i den Grad hendes Bekymring, at hun forlod Sengen, og viste for

for fine Venner, at hendes Sindsforfatning havde taget en muntrere Vending.

Saa mægtig er en trofast Elskers Brev, saa beroligende for et dydigt Hierte, at alle Apotecqver, alle Trøstetaler formaae intet mod nogle faa men behagelige Linier, der besidde den Underkraft, at de kan forvandle en sørgmodig og bekymret Time til en munter og glad.

Elise fortsatte nu sine huuslige Sysler, anvendte Tiden paa saa ædel og værdig en Maade, og i det øvrige overgav sig saaledes i Forsynets styrende Haand, at man fra den Dag af, aldrig saae en tungsindig Mine i hendes Ansigt, eller sporede den mindste Misfornøielse i hendes Sind. Hendes Tids Anvendelse var saa frugtbar paa Fornøielighed, at Kiedsommelighed over Tiden blev hende en fremmed Sag, omendskiønt hun ikke blot opofrede den til Forlystelser og selskabelige Adspredelser. Hendes forestaaende Kald, som Kone, havde dertil for mange Fordringer paa hende. Tanken om de huusmoderlige Pligter, Øvelsen i disse, Værdigheden hun stræbte for, denne nemlig, at danne sig til saa duelig og retskaffen en Kone, som hendes Linder fortiente, gav hende immer nye Anledning til Virksomhed, nok at underholde sig med; dog var Fordringen paa disse Alvorligheder ikke saa stræng, at den jo gav hende Tid nok

nok tilovers til Sindsopmuntringer, hvilke hun dog allene indskrænkte til sine Venners Selskab; og saaledes gik Tiden for hende meget behagelig, som den altid maae gaae for dem, der saa værdigen veed at nytte den som Elise. Men Alamon og hendes Veninde Jomfrue Laurette især giorde da og alt deres for at vedligeholde hendes Munterhed, paa en Maade, som var baade dem og hende værdig. Ja Venskabet gik saa vidt, at Laurette kom til at logere hos Elise, og hvem der blev fornøiet ved denne nærmere Forening, var Alamon, som i Laurette saae den Person, der bedst var stemt til at omgaaes hans Cousine. De vare begge af en temmelig nøie overeenstemmende Karakteer, begge aabenhiertige, begge forsigtige; de elskede hverandre med lige Varme, og ingen Under derfor at Fortroeligheden imellem dem, steeg til det høieste; men den gode Alamond kunne med al sin Forsigtighed dog ikke skiule for Elises forskende Øie den sande Aarsag til denne sin Fornøielse.

Laurette var da nu kommen under Tag med Elise, og et Sovekammer delede dette søsterlige Par imellem sig. Alamons Besøg til sin Cousine blev efterhaanden oftere og oftere. Elise merkede det, og det blev hende nu om at giøre, at komme i Vished om sin Formodning. En Aften, som hun sad og

læste for disse hendes kiereste Venner i Grandison, blev hun vaer under Læsningen, hvorledes de nu og da betragtede hverandre med en talende Opmerksomhed; thi sympathiserende Siele veed at underholde hverandre ved et Sprog, hvortil just ikke altid behoves Ord. Elise fik Kapitlet udlæst hun havde begyndt paa, og lagde nu Bogen sammen. Det var vel ikke første Gang hun havde merket til denne meer end almindelige Sympathie imellem disse hendes sande Venner, men heller ikke den første gang hun havde seet hendes Cousin Alamon være sat i Forlegenhed med sine hemmelige Sukke. Hun bryder Isen for dem begge ved følgende Samtale.

Elise. Kan De sige mig min Veninde, sagde hun til Laurette, hvor det kan komme sig, at der i vore Øine ligger saadanne Evner til Samtaler, som ofte forklarer langt bedre vore Hiertes Tanker, end det bedste Mundsprog; eller, maaskee kan Cousin Alamon bedst fortælle os det.

(Laurette og Alamon fornam en fælleds Forandring i deres Ansigt over dette Spørgsmaal, og rødede ogsaa derved for Elises grandskende Øie, at deres Følelser i dette Øieblik sympathiserede).

Alamon. Vore Øine, bedste Cousine! kan man betragte for Sielens Vinduer, giennem hvilke den ikke allene selv kan skue Tingene

gene uden om sig, men dens Ideer, Fornemmelser, Ønsker blive beskuet af de Opmerksomme uden for os.

Elise. Det synes endog, som To igiennem disse saa kaldte Vinduer kan holde Samtale med hverandre.

Laurette. Da maae de dog nok forud kiende hinanden fra en mere overbeviisende Side.

Elise. Ved at holde Samtale med hverandre forstaaer jeg fornemmelig det, man kalder at studere hinanden, eller søge at giøre i det mindste tilfredsstillende Opdagelser.

Alamond. Og for størstedelen bestaaer dette dog kun i Giettetverk, Cousine!

Laurette. Fuldkomment kan det umueligt være, da den menneskelige Karakteer ligger saa skiult for endog den meest forskende Tanke.

Elise. Deri giver jeg Dem Ret, min Veninde! men De maae ogsaa tilstaae mig, at vi med vore Øine i det mindste kan opdage en Længsel hos hverandre efter disse Kundskaber; en Længsel, siger jeg, som vi ved vor Tale og ved Bekræftelsen af vore Handlinger allene kan vente tilfredsstillet.

Alamon. I det viseste Øiemerke gav Gud os derfor Taleredskaber for ved disse ikke allene at forklare os for hverandre, men endog at overtyde hinanden om vore Hier-

ters Oprigtigheder. Vore Øine kan vi ligne ved Spaamænd, der ligesom vil forudsige os Ting, som vi ikke noie nok kiender; men igiennem vor Tale kommer vi Opdagelsen nærmere, den er vore Hierters Sandsiger, i det mindste burde være det.

Elise. Og altsaa tilstaaer De mig kiere Cousin, at vore Øine taler ikke saa tydelig som vor Mund.

Alamon. Ofte ikke; jeg maae tilstaae det; de tale i det mindste ikke noget afgiørende Sprog, omendskiønt de ofte fortæller mere, end vi med vor Mund er istand til forklare.

Elise. Men var det ikke skiønt, om baade Mund og Øine kunne blive saa fortroelige med hverandre, at de gandske lagde hinandens Hiertes Tanker for Dagen? Det maae dog være en ubehagelig Tilstand, at gaae med en smigrende Tanke om det, man ønsker, og dog være i Uvished om, at faae det i Besiddelse.

Laurette. Saa ofte bedrager man sig i sine bedste Forhaabninger; jeg kan tale nogenledes af Erfarenhed. Ingen kan være mere skuffet i sit Haab end jeg; thi baade Øine og Mund har talt det oprigtigste og fortroeligste Sprog til mit Hierte, og jeg har fundet mig bedraget.

Alamon. Vi vil ikke tænke os de svage, de letsindige Gemytter i Verden, og endnu min-

mindre dem, der handle efter Principer, der ere bestiemmende for Menneskeligheden. Cousine tænker sig gandske vist kun Diesproget imellem gode og oprigtige Mennesker.

Elise. Netop Cousin! saadant omtrent, som jeg har anmerket det saa ofte er imellem Dem og min Veninde.

(Laurette rødmede, og Alamon saae med et undseelig Smiil til hende).

Elise. See nu taler De jo sammen igien ved Deres Øine.

Laurette. Du er en skalkagtig Pige! Kan da vore Øine ikke møde hverandre uden de skal samtales.

Alamon. Man maae tage sig nøie i agt i Cousines Nærværelse, merker jeg.

Elise. Og altsaa tilstaaer De mig Cousin, at Deres Øine talede til Laurette; og du Laurette! du nægter vel ikke heller, at du jo forstod Sproget? — O mine Venner! hvorfor vil I dølge for hverandre, at eders Siele harmonere i et Ønske, som kun gaaer ud paa, at blive Eiere af hverandres Hierte! hvorfor opsætte I Opfyldelsen af eders Længsel, og forvolde hverandre Qvaler for Uvisheden om eders Ønskers Opfyldelse! Kommer! lader eders Læber saavel forkynde Hiertesproget, som det læses i eders Øine! Aabner eder; giver eders Ønsker, eders Længsler Luft, og leeger ikke længer Skiul med hverandre.

Alamon. Cousine! hvad Sprog taler De?

Elise. Det Deres eget Hierte saa ofte har talt. Siig mig, elsker De ikke min Laurette? — Og du Pige! holder du ikke meget af min Fetter? Naa! hvorfor skal Øinene nu ikke tale mere sammen? Er nu Hiertesproget allene overladt til Læberne? O nægt dog ikke for evig Fortroeligheden sin Ret! Har Himlen nu saa længe hørt paa eders tause Samtaler, saa maae det vist ikke være uanstændigt for Øyden, at høre paa de mere lydelige. Naturens Stemme er den skyldfrieste, den meest indtagende for Øyden, og ethvert tugtigt Øre hører den gierne, saa længe den ikke er blandet med Vellystens trylle Toner, eller Falskhedens Dissonanter; hvorfor skulle den da ikke lade sig høre fra Deres harmoniske Læber mine Venner?

Alamon. Cousine: De giør gandske Vold paa mit Hierte; hvor kan jeg længer skiule mine Ønsker! — Jeg elsker den dyrebare Pige, som saa værdig fortiener at kaldes Deres Veninde; jeg kan ikke nægte det; men . . . .

Elise. Men! — behøves ogsaa her et Men? Have De Aarsag at tvivle om Gienkierlighed? De, som dog maae have læst langt mere i hendes Øine, end jeg. — Kom Pige! kom med din hele Aabenhiertighed? holder du ikke forskrækkelig meget af min Fætter?

Lau-

Laurette. Du er ret oprømt i Dag Elise!

Elise. Det er jeg ogsaa; men jeg vilde endnu blive det mere, om I ville være fortroelige med mig. Siig mig bare: elske I ikke hverandre?

(Alamon saae til Laurette med et saa vennehuldt Die, og Laurette giengieldede det med saa omt et Blik, at den talende Kierlighed neppe nsiere kunne fortolke sig).

Elise. Naa! kort Proces. I elske hverandre?

Alamon (til Laurette). Bedste Pige! hvad siige De til denne vor Venindes Fordring? — Er jeg Deres Hierte værdig? (rækker hende Haanden).

Laurette (givende ham igien sin Haand). O Alamon! gandske er jeg Deres Eiendom.

(Og en tredobbelt Omfavnelse sluttede denne Scene).

Merkelig nok, at Alamons og Laurettes skiulte Kierlighed for hverandre skulle paa samme Maade komme for Dagen, som Lindors og Elises; og at ligesom Alamon tilforn havde været den, der gav deres Hierte Leilighed til at aabne sig for hinanden, som vi i Begyndelsen af vor Historie har fortalt; saa giengieldede nu Elise denne Venskabsprøve med samme Handlemaade. — Men i

flere lignende Optrin havde Lindor og Alamon fra Ungdommen af havt meget tilfælles, og maaskee forbandt dette desto sammere og fortroeligere Venskabet imellem dem. Sandsynligt er det, at jo overeensstemmende de mødende Tilfælde ere for Venner, der kiendte hinanden saa nøie som Lindor og Alamon, desto nøiere trækkes Venskabsbaandet tilsammen, som forbinde de Elskende. Ogsaa heri har Forsynet sin Forelse og sine skiulte Hensigter.

Vennerne Philamon og Kone maatte nu ikke længe være uvidende om denne Forlovelse; saa bød Venskab, saa fordrede den Harmonie, som herskede i denne lille Vennekirkel. Dagen efter lod Elise indbyde dem til sig; Alamon var ikke derimod, Laurette endnu mindre. De kommer og nyder et lille Tarvelighedsmaaltid, saaledes som de var vant at fremsætte for hverandre, og som Venskabslovene imellem dem tillod; thi disse fordrede hverken kostbare Trakteringer eller mange smigrende Bordvenner. Et Par Rætter Mad, et Glas Viin, en fornøielig Borddiscours, hvorunder ingen Fraværende leed, en fri og fortroelig Omgang, og stundom en lille Sang af Elise og Laurette med Accompagnement af Hr. Philamons Harpe, udgiorte deres selskabelige Fornøielser. Elise havde af Naturen Gaver til Poesie; i hendes yngre Aar havde

hun

hun ofte fornøiet sin gamle Morfader, og efter hans Død hendes Mormoder og Tante, med en poetisk Tanke ved en og anden Leilighed; men efter hendes Forlovelse med Lindor, benyttede hun sig sparsommere af denne smukke Videnskab, hvis fuldkomnere Dyrkelse hun ikke troede hørte til hendes Kald; dog fornægtede hun sig ikke gandske denne Fornøielse, naar hun fandt sig oprømt dertil, og naar hun vidste det kunne behage hendes Venner; thi saa lidet som hun prangede med sine Indsigter i de Ting, der angik hendes fruentimmerlige Kald, hvori hun dog havde naaet en temmelig Fuldkommenhed, saa liden Egensindighed robede hun, hvor hun forud vidste at kunne fornøie sine Venner med sin Poesie. Man behøvede kun at yttre et Ønske, og hvad enten det saa var en Sang eller en Lykønskning, saa gav hun det med en Velvillighed, hvilken hun troede hun skyldede Venskabet, især de faa sande Venner hun stod i Forbindelse med. Hendes Princip var, at man ikke maatte afslaae Venner noget, naar Dyden ikke fornærmedes derved, og var det endskiønt ikke mesterligt, bar det endog kun Maadelighedens Præg, saa troede hun dog, at man skyldede sine Venner den Agtelse, at man ikke burde vægre sig for at opfylde deres Ønske, saa godt man kunne. Ofte har en saadan lille Egensindighed lagt Grunden til en

Kulde i de varmeste Venskaber, og mon vi dog ikke bør underholde vore Venners Hengivenhed for os ved alt, hvad vi formaae? Jeg troer vi skylde baade dem og os selv det. Saaledes raisonnerede Elise.

Der var da altsaa intet, som kunne holde hendes muntre Lune fra at opsætte en Sang, hendes Veninde Jomfrue Laurette til Fornielse, i Anledning af hendes Forlovelse. Den var alt om Morgenen forfærdiget; og nu da man sad ved Spisebordet maatte den afsiunges; men det maatte skee uforventet. Elise beder Philamon spille en vis bekiendt Melodie. Han præluderer til Stykket, og hun istemmer:

Som Morgenduggen, naar den bæver
Paa spæde Rose lagt;
Nu styrker den, og nu den hæver
I al sin skionne Pragt;
Nu qvæger og forfrisker den
Til Fryd for Ynderen.

Saa dydig Elskov yndig maler
Sin Yndlings skyldfri Kind,
Naar Hiertet giennem Munden taler,
Og løsner bundne Sind;
Fro smiler Haabet, Hiertet leer,
Sin Glæde nu det seer.

O skiøn er dog Fortroeligheden!
Den skienker elskte To
I Haabet mangt et skyldfri Eden,
Velsigner dem med Roe;
Den skienkte vore Venners Bryst
Nye Følelse af Lyst.

I Dag to Barme aabnet ere,
Som elske uden Svig;
Vort Ønske da for dem bør være:
De blive lykkelig!
De sælles snart see Livets Fryd
Ved Kierlighed og Dyd.

Naturligviis maatte man efter Sangen gribe Glassene, og istemmede med Elise de to sidste Linier, vendte man sig nu mod Alamon og Laurette og vennehuld drak de Forlovedes Skaal, for hvilken paa det venskabeligste blev takket; og der blev da nu en almindelig Glæde i denne lille Vennekreds. Endelig gik Klokken til 11, og det kom omsider til Skilsmisse. Det var en deilig Sommeraften, og en Spadseretour blev foreslaaet. Alamon med Elise og Laurette ledsagede omsider Philamon og hans Kone hiem, og Elise og Laurette blev derefter fulgt til deres Logie af Alamon, som derefter venskabelig forlod dem, og begav sig til sit Logement, hvor han fandt en Billiet fra den unge Greve af Edelschiold,

som

som var ved Fyrstens Hof, og som havde vist sig saa hengiven for den gode Lindor. Greven skriver ham til i følgende Tone:

Promemoria.

Som Ven af den gode Lindor, veed jeg ingen nærmere at henvende mig til end Dem, for at faae Oplysning i en Sag, som er denne Deres Ven høist angieldende, og som har sat mit Sind i en Slags Bekymring. Jeg vil altsaa vente Dem i Morgen Formiddag Klokken 10.

Edelschiold.

Denne Billiet opvakte mange uroelige Tanker hos Alamon; han vidste ikke hvad han skulde domme derom. Frygt blandede sig i hans Haab, og fyldte hans Barm med adskillige Bekymringer. Men overladende sin Vens Skiebne i den Styrers Haand, som udfører alt til sin Ære, gik han til Sengs, og Morgenen derpaa forfoiede sig til Greven.

Grev Edelschield imodtog Alamon paa den beskedne, artige og uforstilte Maade, som saa meget udmærker den ædle og redelige Hofmand. Han bød ham sætte sig ned i Sophaen, og tog derefter selv Sæde ved Siden af ham. Det kom til følgende Samtale:

Greven. Jeg har taget mig den Frihed at bede dem komme til mig, for at faae Oplysning i en Sag, som er endog Fyrsten

selv

selv angelegen. De er en Ven af Hr. Lindor, som reiser paa Fyrstens Bekostning?

Alamon. Ja, deres Excellence.

Greven. De corresponder da vel ofte sammen?

Alamon. Saa ofte Leiligheden kan tillade det.

Greven. Og saa har de vel nyelig faaet Brev fra deres Ven?

Alamon. Det er ikke over tre Uger siden jeg fik det sidste, men en Veninde af ham har seenere faaet Brev, jeg troer det var med sidste Post, dateret Leiden, og altsaa ikke kan være mange otte Dage gammelt.

Greven. Det er mig usigelig kiert.

Alamon. Tor jeg give mig den Frihed at spørge, om nogen anden ubehagelig Efterretning er indløben fra denne min Ven?

Greven. Det vil ikke kunne være dem ubekiendt, i hvad Ærende deres Ven reiser, og hvad vor gode Fyrste har bestemt ham at være, naar han eengang kommer tilbage.

Alamon. Jeg veed det fuldkommen, deres Excellence!

Greven. Nu vel! saa veed de da ogsaa, at envis udenlandsk Ministier som laae her ved Hoffet, og som i Begyndelsen af Sommeren reiste herfra, har sadt en Rival ved Siden af ham?

Alamon. Formodentlig hans Secretair.

Gre-

Greven. Sandske rigtig! og det Løfte Fyrsten har givet ham, om hans Antagelse til Hovmester for den unge Prinds saafremt, deres Ven, den gode Hr. Lindor enten formedelst Dodsfald eller anden Aarsag, ikke skulle betræde den bestemte Post.

Alamon. Og det vil nok være et unyttigt Haab for Secretaireu, da Lindor ikke allene lever, men anvender alle sine Bestræbelser, for at giore sig det Embede værdig, hvortil man har kaldet ham.

Greven. Er de fuldkommen vis herom?

Alamon. Saa fuldkommen, deres Excellence, som min Vens sidste Brev der neppe er 10 a 12 Dage gammelt, kan giore mig.

Greven. I Sandhed, det fornøier mig mangfoldig. Jeg tager megen Deel i hans Lykke. Han fortiener alles Hoiagtelse.

Alamon. Dette Vidnesbyrd, giør ikke allene ham, men endog mig, som hans Ven, Ære.

Greven. Men Fyrsten har med sidste Post faaet et Brev fra denne fremmede Minister, som jeg er bange for tilintetgiør alle vore Forhaabninger. Hans Durchleutighed har befalet mig, at undersøge Visheden derom, og jeg vidste ingen nærmere at addressere mig til end dem, som den gode Lindors Ven og Fortrolige. Fyrsten har og tilladt mig at forelæse dem Ministerens Brev, dateret fra Wien, og her skal de høre det:

Durch-

Durchleutigste!

Med fuld Tillid til deres Durchleutigheds naadige Løfte, fororiſter jeg mig herved at gientage min underdanigſte Interceſſion for min Secretair til Hovmeſter hos hans Prindſelige Høihed; jeg ſmigrer mig saa meget mere med Opfyldelſen af dette mit Ønske, ſom Perſonen, der først var anſat til dette Embede, skal være død i Leiden, og altſaa min Secretair, i Følge deres Durchleutigheds Tilſagn, derved givet Haab om at træde i hans Sted. Hans Meriter har jeg mundtlig havt den Naade at underrette dem om; behøver altſaa her ingen Gientagelſe. Naar deres Durchleutighed befaler, ſkal han indfinde ſig. Alt beroer paa deres Ordre. I underdanig Forventning af denne Gunſtbevisning, har jeg den Ære at kalde mig

deres Durchleutigheds underdanigſte Tiener.
von Zittenhaus.

Alamon. Jeg ſættes i Forundring, deres Excellence; men jeg maae tillige ſige, at jeg tvivler meget om Sandheden af denne Beretning; ikke fordi den kommer fra Miniſteren, thi han kan være fort bag Lyſet af dette ſlette Menneſke ſom han kalder ſin Secretair. Kun dette bør jeg ønske, at aldrig den unge Prinds maatte falde i ſaa farlig en Perſons Hænder. Men det har med Guds Hielp heller ingen Fare;

Scene-

Seenere Breve fra min Ven Lindor lover mig det. Og at han i den udenlandske Ministers Secretair har en Efterstræber endog paa Livet, det skal jeg overbevise deres Excellence om.

(Her tog Alamon det Brev op af sin Tegnebog han sidst havde faaet fra Lindor, hvori han fortæller den ubehagelige Hændelse, med dette farlige Menneske, i Wien, og forelæser Greven det.)

Greven. (Efterat at have hørt det læse:) Jeg maae tilstaae det roser en Handling som ikke kunde begaaes uden af slet et Menneske, og dersom den ikke var berettet af Lindor, skulle den endog sætte mig i Tvivl. Jeg kiender denne Secretair. Medens hans Herre var her ved Hoffet, havde jeg mere end engang Leilighed, til at bemærke, baade hans Conduite og hans smukke Opførsel. Jeg kan endog forsikre dem at han mange gange indtog mig. Hertil bidrog meget det Vidnesbyrd hans Herre gav ham.

Alamon. Tillad mig naadige Herre! saadanne Mennesker ere ikke sieldne. Hvor mange gives der ikke, som for at svinge sig i Høiheden, studerer kun paa Foreistillelses Konsten, og ved et fortreffeligt Tale Talent, og Øvelse i adskillige smukke Manierer, at hæve sig op til en Lykke som den gode, redelige og fornuftige Mand, saa sielden naaer. Beklage maae man den Fyrste og den Stat, som fortrylles af disse udvor-

vortes Talenter, og savner Manden, naar der giøres Fordring paa hans Conduite, paa hans redelige Hierte.

Greven. De har ret; men hvo kiender alle Fortienester. Fyrsten saavelsom de han fortroe sig, ere Mennesker. Man dømmer om de fleeste Ting efter den udvortes Anseelse de have. Sandsernes Herredømme er stort. Kun een allene besidder Viisdom til at skielne Sandhed fra Sandsynlighed. Erfaringen kan bedst bringe Mennesket paa Spor af denne Klogskab. Og siig mig: i hvilke Optrin i Livet, spiller Mennesket ikke Forestilleisens Roller? og stikker et andet Flag ud, end det der egentligt caraktiserer ham? Det er sandt, der gives undertiden Leiligheder for dem, der have ladet sig bedrage ved et falsk Skin kan afrive Bedrageren Masken og derved i Tide forekomme Bedrageriet, men Tilfældet er sieldnere end Bedragerens fremturende Lykke. Den Sneedige veed mange Maader at skiule sine Handlinger paa. Undertiden forberger han sig under Alvorligheds Kappe, undertiden bag de Redeliges Handlinger, og hvor mange Konster kan han ikke lære ved Hofferne, for at spille langt andre Roller, end dem hans Hierte i det Skiulte udfører! — De kan troe min kiere Ven! der hører mere end menneskelig Konst til at komme efter alle Cabalens og Egennyttens Rænker. — Imidlertid fornøier det mig, at have seet saa

dant et Brev fra deres Ven og det vil endnu mere tilfredsstille mig, om de vil betroe mig det i Hænder, for at forevise Fyrsten det. Det vil upaatviblig glæde ham.

Alamon. Meer end gierne, deres Excellence! (overleverer Greven Brevet.)

Greven. Og saa tales vi da ved siden? især om de skulle faae Brev fra deres Ven; thi saa maae de jo ikke forsømme at berette mig det.

Her blev Audientsen ophævet, og Alamon gik med en Blanding af rolige og frygtsomme Tanker til sit Logement. Postdagen var endnu samme Dag han venter paa Postens Komme. For vilde han ikke gaae til hans Veninder. Lykkeligviis hører han dens Ankomst, gaaer paa Posthuset, seer paa Cartet, seer Brev til sig, indløser det, og erfarer, at det er fra hans Ven Lindor.

Hvo der blev glad det var Alamon. Med Begierlighed aabnede han Brevet endnu paa Postgaarden, finder et inden i til Elise, stikker det i sin Tegnebog, og læser sit eget, der var af følgende Indhold:

Værdigste Ven!

Endnu modtager min Elise og min Alamon Brev fra mig forend min Hiemkomst. Maaskee varer det ikke mange Dage efter, inden de see mig i deres Arme; men Nødvendigheden bød mig at lade dette gaae i Forveien; dog vil jeg bede

bede dig, min værdigste Ven at du holder det skiult for min Pige. Dets Indhold vilde maaskee giøre for stærke Indtryk paa hendes ømme og følende Hierte. Mit sidste, til dig som du med saa megen Forsigtighed forelæste hende, kan endnu have levnet en Frygt hos hende, for min Person som dette vilde formere, thi endskiønt hun erfarer at jeg lever, er det dog mueligt, at hun neste Øieblik kunne frygte for det modsatte. Det fruentimmerlige Hierte er let sadt i Angest, deres Indbildningskraft snart færdig at male Dem de sørgeligste Billeder, naar de faaer det mindste at ængste sig for. Og denne Ømhed i Gemyttet bør vi behandle med Varlighed. Vi bør ikke opvække Sindslidelser hvor endnu ingen gives. Det er Synd, utilgivelig Synd, især mod et dydigt Fruentimmer.

Men til Begivenheden jeg har at meddele dig. Jeg fortalte i mit sidste Brev, hvorledes jeg ved vor elskede Ministers Assistence i Wien, lykkelig undkom min Efterstræbers Forfølgelser; du veed da og, at jeg lykkelig kom til Leiden, hvor jeg troede mig sikker for hans Fiendskab; men lad mig nu fortælle dig en anden Hendelse som er mødt mig, og som har givet mig nye Aarsager at prise Forsynets Omsorg. En Aftenstund, som jeg gik sildig hiem, fra den gamle værdige Doctor H.... Professor ved det her værende Universitet; En Mand af hvis Samtaler jeg ikke allene har fundet den ypperligste

Veiledning i Stadsvidenskaben, men endog den redeligste Lærde, og den største Menneskekiender. Hans Ynde for mig, aabnede mig strax den fuldkomneste Adgang til hans Huus, men ogsaa til hans Hierte; hvad Under at jeg ofte besøgte ham, og at jeg i hans Selskab fandt en Fornøielse som havde Overvægten for alle andre Forlystelser, om vi endog kun talede om Ting som vare gandske uden for min Studering. — O Alamon, det er en Vellyst for Sielen at være i Selskab med Mænd, som Kundskab og Dyd har giort store, og som have svunget sig op over alle Selvklogskabs og Fordommes Sphære. Kort, fra denne ærværdige Olding gik jeg lidt sildigere paa Aftenen end jeg pleiede, til mit Logement, og tænkte ikke paa mindre end Fare, thi hvad har den at frygte, som har sin Samvittighed til Ven og Gud ved sin Side.

Paa denne min Hiemvei hører jeg et Skud i Nærheden af mig, hvorved min Hat fløi mig af Hovedet. Knaldet maatte nødvendigviis kalde Folk udaf Huusene, man fandt mig allene, man omringede mig, førte mig som en Bandit i et Huus; men da man ikke fandt noget som lignede Vaaben hos mig, men derimod en Alteration som giorde Fordring paa deres Medlidende Omsorg for mig, saa formildedes derved deres Dom, og man betragtede mig nu for en Ulykkelig, der havde en Efterstræber. Man

blev

blev end mere bestyrket i denne Tanke, da en i Selskaber blev vaer et Hul i Skyggen af min Hat, som en Kugle nylig var gaaet igennem, da Stedet endnu lugtede af Krudt. Forgieves søgte man efter Gierningsmanden; og Menneskekierlig var man nok for at bringe mig sikker til mit Logement.

Jeg maatte være meget stoisk, naar jeg kunne være ligegyldig ved dette Optrin; og hvad var naturligere, end at Tanken maatte falde paa min Forfølger, den ondsindede Secretair; som ved Lasternes Leiesvende søgte at skille mig ved Livet. Imidlertid satte denne Hendelse en Frygt hos mig at jeg i nogle Dage ikke torde gaae ud; det er vor Natur saa egent; dog, min Tillid til Forsynet overvandt omsider Frygten, og jeg fortsatte nu mine Besøgelser til Universitetet, og især til den gamle Doctor H.... som jeg i Begyndelsen var om ved at fortælle denne ubehagelige Tildragelse, hvilket jeg dog tilsidst maatte, da han lagde Mærke til min tidligere Hiemgang fra hans Huus, end jeg pleiede, og spurgte om Aarsagen. Jeg fortalte ham den.

Denne Forsigtighed skylder De Dem min kiere Ven, sagde han: og jeg miskiender den slet ikke. Vor Tillid til Forsynet, byder os ikke at udsætte os for Farer som vi kunde undflye. Den siger ikke: Gaae kun i Ilden den brænder ei, den raader os heller at bruge vor Fornuft og vor Eftertanke. At troe Forsynet, er

ikke at tænke at det skulle giøre Mirakler for vor Skyld. Nei, det er vor Pligt, at flye de Farer vi frygte, og ikke med en utidig Kiækhed at trodse dem. Vi bør paa den eene Side ikke mistvivle om Forsynets Forelse paa alle Livets lovlige og nødvendige Veie, eller overspænde vores Frygt; thi vi ere alligevel for kortsynede til at undvige alle de Tilfældigheder, som ligger indflettede i Tingenes almindelige Gang i Verden; men saa handle vi paa den anden Side sikkerst, naar vi paa al vor Vandring igiennem Livet, underkaster os Alherrens Villie, i hvad der end saa møder os.

Saaledes raisonnerede denne Gamle, og jeg gik nu aldrig nogen Aften sildig hiem fra hans Huus. Der gik fuldkommen fire Uger hen med Undersøgelser om denne Hendelse, men man opdagede intet. Tilsidst troede man det kunde være et Skud som var skeet af Baade, og jeg trøstede mig selv med denne Tanke, i det mindste med den, at Skuddet ikke kunne være sigtet paa mig.

Men en Aftenstund jeg var ifærd med at gaae til Sengs, hører jeg det banker paa min Kammerdør. Det var min gamle Tiener, som kom ind til mig i en ængstende Forfatning.

Denne usædvanlig Maade af min Tiener, at komme ind til mig paa, satte mig i Begyndelsen, i en Slags Forskrækkelse. Hvad er der paa færde? spurgte jeg.

Alber-

Albertus. (Saa heed min Tiener) Herre! et Menneske med onde Forsætter luurer paa Dem. En Gierrigheds Engel har indskudt ham den sorte Tanke at skille Dem ved Livet, men en from Engel holdt hans Haand tilbage.

Jeg. Hvad bringer dig paa denne rædsomme Tanke Albertus?

Albertus. Den fuldkomneste Overbeviisning.

Jeg. Og hvo er da den Svage, som vil anfalde en uskyldig Mand?

Albertus. (Faldt i Knæe for mig) Her ligger han for Deres Fødder, Herre! dog ikke som den der vil udføre denne afskyelige Gierning, men som en Beængstet, hvis Samvittighed er rørt over at modtage dette Snavs for at legge Haand paa Dem. (Her kastede han en Silkepung hen ad Gulvet med 20 Luisdorer.) Jeg lod mig i første Øieblik fortrylle af Guldet, men endnu mere af Løftet om Forfremmelse naar Gierningen var udført. Jeg glemte paa engang, baade Gud, Samvittighed, Pligt og mit eget hiertes Følelse. Jeg saae kun til min Armod, min usle Skiebne, Og de svage Udsigter jeg havde til al Lykke i Verden; jeg gav den ubekiendte Maske, thi maskeret var den sorte Siel, som vilde friste mig til at begaae saa afskyelig en Gierning; jeg gav ham i dette forvildede Øieblik, mit Ord og min Haand paa at udføre det forlangte Mord, og naar det da

var skeet, skulde jeg møde ham der og der, og sporge efter Servius, da han ikke allene vilde give sig tilkiende, men endog salarere mig, ja videre drage Omsorg for min Lykke i Verden; hvorpaa han forlod mig.

Jeg. Og du veed altsaa hvem denne Elendige er?

Albertus. Nei Herre! til dette Øiebliik ikke; men af hans Tale kunne jeg merke, at De ikke stod i den beste Forstaaelse med ham. Han fortalte mig, at De ikke allene havde gaaet ind i hans Lykke, og tilsniget Dem et Embede, som var ham tiltænkt, men endog revet ham det dyrebareste Klenodie af Hænderne som Verden kunde skienke ham, nemlig en elskværdig Pige; at De var hans sorne Fiende, og stod ham efter Livet, og at det derfor var hans Pligt, at forekomme Deres onde Idræt.

Det var nu let at giette for mig, hvem denne min Avindsmand maatte være. Jeg blev siden forsikret derom, at det ikke kunde være nogen anden end Sekretairen hos den fremmede Minister, der 8 Dage tilforn var kommen til Leiden for at gaae til Amsterdam, og derfra til Søes at giøre Reisen til Italien; ja jeg fik endog længe efter at vide, at det var ham som forend sin Ankomst til Leiden havde sadt en Bandit ud paa mig, og underkiøbt en af Lasternes Trælle til at omkomme mig, og at det passerede Skud var virkelig sigtet paa min Person.

Jeg

Jeg. Hvad bevægede dig da Albertus, ikke at udføre denne forte Gierning.?

Albertus. Den lykkeligste Tanke, som i saa ulykkeligt et Øieblik kunne falde et Menneske ind. Min Forfører gik, og jeg belavede mig nu paa at iværksætte dette afskyelige Forsæt; men midt i dette mørke Øieblik standsede jeg. Alting bliver sort for mig. En Rædsel giennemfoer alle mine Lemmer; mit Hierte zitrede, og min Samvittighed vaagner. Hvad vover du, syntes mig en Stemme raabte i min Barm! Udøse din Velgiorers Blod, skille en Mand ved Livet, som har den fuldkomneste Tillid til din Troskab og stedse har bevist at vilde dit Vel, og lade dig forføre af hans Fiende, for en ulykkelig Vindings Skyld! Gud! er da mine begangne Lasters Maal ikke bleven fuldt? Er da ikke mine mange Aars Udsvævelser og lave Handlinger ikke tilstrækkige nok, for at nedraabe Evighedens Hævn over mit Hoved? Og kan jeg haabe at den mindste roelige Lykke vil blive mine øvrige Dages Lod. — Nei, raabte jeg, og kastede det dievelske Vaaben hen ad Gulvet, aldrig, aldrig, sætte du mig iblandt Dievles Klasse; men kan jeg redde en ulykkelig Mand fra sin Fiendes Haand, da bør jeg. — I denne Stilling stoi jeg ind til Dem Herre! og varslede selv for det afskyelige Mord som svevede over deres Hoved.

Jeg. Jeg gratulerer dig Albertus; og du har ret, Himlen har holdt sin Haand baade over dig og mig, men hvad er nu at giøre for os begge? udsættes jeg alligevel ikke for lige Usikkerhed?

Albertus. Jeg har udtænkt et Raad, og det skal lykkes, om Herren vil give sit Samtykke dertil.

Jeg. Og det er?

Albertus. Det er, seer De Herre! ikke mit eget Paafund. Jacobs Sønners Bedrageri mod deres gamle Fader, har lært mig det. Opofre en af Deres gamle Kioler, helst den i hvilken de mødte den syndige Secretair som ved vor Ophold i Wien, udfordrede Dem til Duel, og jeg skal bringe Deres Forførere den, som vist maae være den samme Person; jeg skal overstænke den med Blod, og jeg skal forblinde ham saa stærk, at han skal troe, Gieringen er fuldbyrdet mod dem. Endnu i denne Aften, Herre! maae denne Rolle gaae for sig.

Uagtet jeg forudsaae at dette Raad ikke saa gandske kunne være til min Frelse, da det snart vilde blive opdaget at jeg levede og jeg derved udsætte mig for nye Fare; saa tillod jeg ham dog at følge det, man besluttede tillige at giøre strax Anstalt til min Bortreise fra et Sted hvor jeg levede saa usikker. Albertus gik og udførte sin besynderlige Rolle, og jeg blev oppe for at vente paa hans Tilbagekomst. I

dette

dette Mellemrum kan jeg just ikke sige jeg var meget roelig, omendskiønt jeg følte til en indvortes Tilfredsstillelse, som blev underholdt ved den Tanke som den gamle Doctor H.... havde yttret i sin sidste Samtale, denne nemlig: Ligesom vi paa den ene Side bør flye de Farer vi frygte, og ikke med utidig Kiekhed at trodse dem; saa bør vi paa den anden, i vor Vandring igiennem Livet, underkaste os Allherrens Villie, i hvad der end saa møder os. Naturligvis maatte jeg med Utaalmodighed vente, paa min gamle Tieners Tilbagekomst, for derefter, at gjøre min Bestemmelse. Han kom, og med et mere opklaret Ansigt fortalte mig, hvor lykkelig han havde udført sin Rolle. At min Fiende var bleven saa fornøiet, at han aftaget Maasken, og viist ham, at han var den selv samme Secretair der havde udfordret mig til Duel i Wien; at han havde ikke allene givet ham en Pung med Luisdorer men og tillige strax antaget ham i Grevens Tieneste, og lovet at sørge for hans videre Befordring; at han maatte nu strax lave sig til Reisen, og følge i Forveien med Grevens Bagage til Holland, og komme Dagen derpaa for at tiltræde denne sin nye Tieneste.

Jeg. Her bliver da altsaa ingen Tid at give bort, Albertus. Vi maae spendere Natten til mine Sagers Indpakning, for endog førend det bliver Dag, selv at reise. Samle

først

først disse Penge op du har kastet der paa Gulvet, bevar dem med de øvrige du har faaet, og bestem dem siden til hvad du vil.

Albertus. Nei, Herre! Jeg anseer dem for Blod-Penge; jeg vil ikke eie dem, (og her kastede han den anden Pung med Luisdorer hen ad Gulvet med) lad dem blive efter os naar vi er reist; saa tidlig det gryer ad Dagen førend endnu nogen er oppe, maae vi hemmelig forlade dette Sted, og begive os uden for Staden. To Karle besørger jeg at bære Herrens Kuffert, foranstalter en Vogn og jo før jo heller begiver os paa Reisen. Verten vil vel bande os naar han erfarer, at vi ere flyttede af hans Huus, men han vil finde rigelig Erstatning for Logement og Kost, i den Tid vi har været her, naar han finder begge Pungene.

Jeg. Nei, Albertus, deri er jeg ikke eenig med dig. Pengene tilhøre mig ikke, og jeg har Raad til at clarere for mit Ophold her. Men de tilhører heller ikke Verten. Lad os anse dem for en funden Skat, og den første Familie vi treffer, som enten sukker i Landom for Livets Udkomme, eller som i Krigen har mistet en Mand, en Fader, en Forsørgere, og ved dette Tab, er bragt i Kummerstanden; den give vi Pengene.

Albertus. Saadanne afskyelige Penge, Herre?

Jeg. Pengene ere ikke afskyelige, du; de ere et dødt Væsen, som ingen Brøde kan begaae;

gaae; ikkun deres Eiere kan misbruge dem. Vide vi vel, i hvad Hænder de have været, som nu kaldes mine? Maaskee mange af dem har været baade i Tyve og Røveres, og paa mange lastværdige Maader været Midler til de uretfærdigste Handlinger.

Albertus. Ligesom Herren vil da, og finder for got.

Og nu tog jeg begge Pungene op talte Luisdorerne efter, og fandt i alt 50 Stykker Guld, kom dem i min Kuffert, for i sin Tid at anvende dem efter vor Aftale.

Albertus gav sig nu strax til at pakke ind, og imedens skrev jeg et Brev til min gamle Lærer Doctor H.... fortælde ham hvad der var mødt mig, og Bevægaarsagen til min skyndende Bortreise, men tillige anmodede ham at see Leiligheden til at berette den fremmede Ministers, hos hvem min Avindsmand Secretairen var, den heele Handel, og at jeg nu var reist til mit Fædreneland, for at tiltræde den Post, hvortil jeg var kaldet. Udbad mig i det øvrige hans Venskab, og Tilladelse, at maatte correspondere med ham, og endelig at jeg med neste Post maatte see Brev fra ham i Hamborg.

Det lakkede nu mod Morgenstunden. Jeg lod min Vert kalde, afgiorde mig Regning til hans Fornøielse; bad ham at besørge Brevet jeg havde skrevet til Doctor H.... saasnart det blev Dag, hvilket han sikker lovede mig, og

bad

bød ham derpaa mit Farvel. Albertus og Karlene med min Kuffert var gaaet i Forveien. Jeg fulgte dem snart efter. Den bestilte Vogn holt uden for Porten. Vi fik pakket mit Toi paa, satte os til Vogns og kiørte vor Vei.

Lykkeligviis befinder jeg mig nu i Hamborg, hvorfra jeg om tre Dage fortsætter min Hiemreise; men dette var jeg nød til at lade gaae i Forveien især, da jeg fra den gamle Doctor H.... i Leiden, har faaet Brev, hvori han beretter mig, at han havde været hos den fremmede Minister, havde fortalt ham min Tildragelse, og Følger deraf nemlig min ilende Hiemreise; at Ministeren var bleven bestyrtset over, at jeg endnu levede, da han for 3 Dage siden, havde meldt mit Dødsfald for vores Fyrste, og anbefalet sin Secretair at træde i mit Sted, men tillige forsikret Doctor H.... at han ikke skulde lade denne Sag gaae uunderfogt bort, og nærmere tilskrive vor Fyrste.

Du seer altsaa hvor nødvendig det er for mig, kiereste Ven! at du jo før jo heller melder dig hos Grev Edelschiold, for at giøre denne Sag til intet, og ved at forevise ham dette Brev, overtyder ham om, at jeg endnu lever.

Lev imidlertid vel til vi samles, som jeg vil haabe ikke vil vare mange Dage efter at dette er imodtaget, men for alting skiul det for min Elise.

Fra din oprigtige Ven
Lindor.

Det

Det var nu intet Spørgsmaal hvem Alamon først skulde indfinde sig hos; enten Jomfrue Elise for at fornøie hende med Brevet fra hendes Lindor, eller Grev Edelschiold for at overtyde ham om at Lindor lever og snart ventedes hiem. Ilende gik han til Greven, og traf ham ved Indgangen til Fyrsten. Med et glad Aasyn fortæller han at han med Dags Post, havde modtaget Brev fra sin Ven. — Det glæder mig, svarte Greven saa meget mere, da Fyrsten ogsaa har faaet Brev, ikke fra deres Ven, men fra den fremmede Minister, der vilde recommandere sin Secretair til Hofmester hos vor unge Prinds. Denne Mand, som de sidst anmærkede, er rigtig nok fort bag Lyset; dette hans Brev er af et gandske andet Indhold end hans første. Min Gud, hvor maae der boe en fort Siel hos denne Secretair! De har ikke kiereste Hr. Alamon! urigtig afmalet ham for mig i vor sidste Samtale. Han hører uimodsigelig til den Hob som vi kalde farlige Mennesker. — Det gior han gandske vist, svarte jeg; min Vens Brev fremviser en Scene, som man i vore oplyste Tider neppe skulde troe kunne gives. Deres Excellence behage selv, at erfare den af dette Brev, og de vil ynke den Elendige, som har haft Hierte til udføre den. (Greven modtog Brevet af Alamon; udbad sig hans Besøg Dagen efter, og begav sig ind til Fyrsten.)

Det

Det var imod Aften og Alamon kom altsaa ſildig til Eliſes Logement, han traf hende og Laurette, ſom to bekymrede Veninder ſpadſerende frem og tilbage over Salsgulvet, thi med al deres Forſtands Styrke kunne de dog ikke ſkiule den Uroe ſom hans i deres Hive uſædvanlige lange Udeblivelſe forvolte dem. Den eene giettede den Aarſag; den anden, den; og begge giettede feil. Midt i dene Bekymring kom Alamon ind til dem med et muntert Aasyn, og man kan nu let tænke hvor fornøiede de bleve. Han overleverede Eliſe Brevet ſom var kommet med Poſten til hende fra Lindor. Hun læſer det med en inderlig Fornøielſe, og meddeeler ſine Venner dets Indhold, der blev en almindelig Glæde, thi Alamon uagtet han omtrent kunne vide dets Indhold, loed dog ſom Efterretningen var ham gandſke fremmed. — O min elſkelige Lindor! raabte Eliſe, om nogle faa Dage, indſlutter jeg dig i mine Arme, og hvis Glæde vil da overſtige min? — Laurette blev ikke mindre oplivet. Hendes Venindes Glæde var saa vel ſom hendes Sorg, gandſke hendes; Alamon begyndte allerede at ſnakke om Logement for ſin Ven, ſom han Morgenen derpaa vilde udſøge. Kort, der blev en gandharmoniſk Fryd mellem diſſe Foreenede over denne Vens Komme, og Aftenen hengled ret behagelig for dem alle.

Mor-

Morgenen derpaa begav Alamon sig allerførst til Grev Edelschiold, for at erfare hvad den fremmede Minister havde skrevet, og hvorledes Fyrsten betragtede Lindors saavel første som sidste Brev: Han finder Greven i sit Hotel endnu i sin Morgen-Habit, og indlades i hans Sovekammer; Greven møder ham med det mest opklarede Gemyt, og begynder Samtalen.

Hvor beklager Hans Durchleuchtighed Deres gode Ven, Hr. Lindor, sagde han, som skal have prøvet saa megen Ondskab, af en ufortient Forfølger; men hvor glæder det ham tillige, at høre ham undgaaet hins blodige Efterstræbelse. Fyrsten har med megen Følelse læst begge Hr. Lindors Breve til Dem, baade det der handlede om Duellen i Wien, og de mordiske Anslag imod ham i Leiden; Han ynker de Skabninger som kun saa gandske fornægte sit Øre til Naturens og Menneskelighedens Stemme; saa gandske lade sig henrive af deres Lidenskab, at de baade kan handle imod deres Samvittighed og imod deres egen Ære. Men hvor priser denne Menneskeven tillige Forsynets Omsorg som tager den forfulgte Dyd, den ærgiøse Uskyldighed under sin Beskyttelse. Lindors Frelse er ham et nyt Beviis derpaa. — Jeg fortalte Dem i Gaar, Hans Durchleuchtighed havde med Dags Post ogsaa faaet Brev fra den fremmede Minister, som i en Slags angrende Tone, meddeler ham den Efterretning, at han var

 ført

fort bag Lyset af sin Secretair; at denne Lastefulde havde forfeilet sit Maal, og at Deres Ven var undgaaet hans mordiske Anslag. Ministerens Bitterhed herover, var gaaet endog saavidt, at han, som fortient, havde strax givet ham sin Afskeed, og overleveret ham i Rettens Hænder, da der ere adskillige Beviser imod ham om hans sorte Forbrydelse; at han for det første var sadt i Fængsel, for at lade hans Misgierning behandle efter Lovene, og at altsaa Deres Ven var i Sikkerhed, og nu uden Frygt for hans uforskyldte Fiende, kunne fortsætte sin Hiemreise. Jeg haaber, blev Greven ved, vi inden faa Dage, vil see ham hos os. Fyrsten længes meget efter ham. Saasnart han er kommen maae De ufortovet lade mig det vide.

Alamon forsikrede det, og forlod derpaa Greven; ilede til sine Veninder, for at forkynde dem det behagelige af denne Samtale, og der blev nu ikke tænkt paa andet mellem disse Venner, end den ventende Lindors Modtagelse. Philamon og hans Kone, bleve deelagtiggiorte i denne glade Forventning. Glæden indtog alle. — Enhver Dag begyndtes og endtes med en sød Længsel; og endelig kom den forønskte Time, at den farende Post intraf, som lykkelig medbragte den gode Lindor, der af hans Ven Alamon, med ubeskrivelig Venskabs Glæde, blev imodtaget paa Postgaarden.

Vor

Vor Fortælling tager nu et nyt Sving. Lindor er kommen hiem, og ubeskrivelig er Glæden for ham og hans Elise; hendes erhvervede Venner og Veninder toge inderlig Deel deri; Velkomster paa Velkomster møde ham; Alamon hans Ven, underretter ham om alt hvad der er foregaaet i hans Fraværelse; han indfinder sig nu hos Greven af Edelschiold, som fornøier sig ikke mindre over hans Hiemkomst. Selv endog den gamle Fyrste glæder sig. Den unge Prinds modtager ham paa en Maade, som giør hans unge Hierte Ære. Aftalen bliver nu naar han skal tiltræde dette sit vigtige Embede. Værelser bleve indrettede paa Slottet for ham, de grændse nest til Prindsens Gemakker, og Lindor begynder sit Kald.

At følge ham Skridt for Skridt paa denne Bane, var at udsætte mine Læsere, for en Vidtløftighed, som maaskee vilde kiede; jeg vil derfor kun berøre de vigtigste Optrin paa hans Vandring; dem, ved hvilken Skiæbnen udmærker sin Gang mellem Menneskens Børn, og viser, hvad endog den meest Lykkelige har at stole paa.

Lindor tiltraadte sit Embede med den Rolighed som en bestemt Caracteer føler, der forsætter sig, at vandre Retskaffenheds og Sandheds Vei, og at skye alt hvad der frister til Afvigelse fra denne. Vi have i Begyndelsen af denne Fortælling lært at kiende ham fra denne sin vigtige Side.

Dog, førend vi see ham vandre videre frem i denne sin betydelige Virkekreds, bør mine Læsere vide Udfaldet paa to Passager, som var indløbet for ham paa hans Reise, og hvilket de naturligviis ønskede, da de veed saa meget om samme i Forveien. Den første er Finalen paa hans Efterstræbers Secretairens Skiæbne. Vi have erfaret at hans Herre, den fremmede Minister havde overgivet ham i Rettens Hænder, for at underkastes den Straf Lovene fastsætte for Forbrydere af det Slags han var; men videre vide vi ikke. Følgende Brev fra den gamle Doctor H.... i Leiden til Lindor oplyser os om Resten.

Min unge Ven!

Deres Ankomst til Deres Fædreneland, fornøier mig usigelig. De maae vide, værdige unge Ven! at jeg ikke er ubekymret for Deres Vel. Jeg tør vel sige det, uden at frygte for, at deres faste Caracteer skal giøres vaklende, at jeg tæller Dem blant de sieldne retskafne unge Mennesker, der ikke allene bør giøre Lykke i Verden, men om de end aldrig giøre den, fortiener Rang mellem Verdens duelige Siele. — Kiære unge Mand! i hvad der end møder Dem, holt fast ved det sande, det eene ubedragelige, ved Klogskab og Dyd, og gaae De kun fort paa Deres Bane, med det urokkelige Mod, som caracktericerer det forstandige gode Menneske. Der møde hvad der vil, thi Livets Veie ere strødte

med

med Fristelser til Afvigelse, Dyds Forfølgelser, ofrte Miskiendelser, og alt hvad Svaghed og Ondskab kan producere for at hindre den Retskafne i sin Vandring; gaae De kun frem med det urokkelige Sindelav, der er dem saa egent; see hverken til Høire eller Venstre, men kun til Sandhed og Ret; det indvortes Vidnesbyrd, er vor Dyds store Belønner, det lader os dog omsider seire over alle Forurettelser, og om aldrig for, saa dog der, hvor alle Blendverkke ere nedrevne, og vore Handlinger, vore Forsætter og Idrætter, vore Tanker og Hensigter, stilles for Evighedens hellige og ubedragelige Lys.

De ønskede vel at vide hvad Finalen er bleven paa Deres ulykkalige Forfølgers Skiæbne. Bereed Dem til en Beklagelse over deres Medskabning som gandske gik den modsatte Bane De bevandre. Han er ikke mere iblant de Levende paa Jorden. Ikke fordi han faldt under de retfærdigste Love; thi endnu var deres endelige Dom ikke affagt over ham; men fordi han forekom dem. Tre Dage efter hans Arest, da Forhørene vare holdte over hans Misgierninger, og af hvilke man ikke kunne spaae ham nogen Befrielse for Lovenes retfærdige Udøvelse, anfalder han sig selv i Aresten, og stiller sig fræk nok ind for den Dommer, hvis alseende Øine skuer de mest skiulteste Forbrydelser, og for hvem Sandheden, den indhyllede Sandhed, staaer gandske blottet. Hans Dom vil vi først erfare i Evigheden, og retfærdiggiøre Dommeren.

Lad os beklage den menneskelige Natur, som skal frembringe saadanne Misfostre, ja Misfostre med saa megen oplyst Forstand og dog saa fordærvede Siele; men under vore Beklagelser retfærdiggjøre vi Himlen, thi aldrig vilde den sine Skabningers Ulykkalighed. Den saae vel til vor Svaghed, vor Ufuldkommenhed, men den plantede og et Lys i vor Barm, at leede os frem ved, og Regler at styre vore Handlinger efter, som vi kunde følge; den gav os Kraft til at dæmpe vore Passioners Storme, og indprægede Overbærelse, Mildhed og Eftergivelse i vort Bryst, for at forædle vore Naturer, og gjøre dem værdige for ham som skabte os. Den bød Kierlighed og Eenighed, at knytte Broder- og Systerbaandet, mellem os alle, som Greene af en Stamme, og at virke for hverandres Vel, og være Midler til hverandres Hæder og Lykke. — O min unge Ven! maatte vi dog ved Oplysningernes dierbelige Fremskridt i vore Dage, see Dem virkende til saa ærefuldt et Maal, og at giøre Menneskeslægten, saa ædle og dydige, som de opklare Forstanden og Begrebene; maatte dog vore Viise og Kloge paa Jorden komme vore Hierter saa nær, at Forstanden intet foretog sig, uden Samtykke af dette, uden overeensstemmende med vor Siels Adel, eene sigtende til den menneskelige Naturs Forædlelse. I hvilken lykkalig Tidsalder levede vi da!

Lev

Lev vel værdige unge Mand! Jeg tæller Dem blant mine faa værdige Venner paa Jorden, og har derfor optegnet Deres Navn paa mit Register over de sande dydige og retskafne unge Mennesker jeg har kiendt. Bliv altid Sandheden og Retskaffenheden troe, og jeg skal endog i Evigheden elske Dem som Ven.

H....

Den sidste Dag Lindor opholdt sig i Hamborg kom hans gamle Tiener Albertus ind til ham, og fortalte ham, at han ved en særdeles Leilighed havde været Vidne til en Familie-Scene som havde Fordring paa ethvert Menneskes Medlidenhed, og at ingen kunne være værdigere de halvhundrede Luisdorer som han paa saa skammelig en Maade havde modtaget af den ulykkelige Secretair.

Lindor anhørte sin Tiener med megen Agtsomhed. Jeg maae selv kiende denne Families Forfatning, sagde han, og du maae ledsage mig til den.

Albertus førte nu sin Herre om fra en Gade i en anden, indtil han kom i et meget snevert Stræde, hvor han gik ind i en af Uselhedens Boliger; efterfulgt af Lindor, begav han sig til et Baghuus, op af tre brøstfældige Trapper, og kom omsider til en gammel halv forraadnet Dør. Han bankede paa, og et usselt Pigebarn lukker op. Lindor forfærdedes ved Synet af denne Bolig da han traadte ind i Stuen.

Han saae et dødt Menneske liggende paa noget Straae; to Børn gispende efter Døden, og en gammelagtig Mand, selv sygelig, at hvile paa et usselt Leie i en anden Krog. Lindor nærmede sig ham, undersøger hans Tilstand, ynkes over hans Forfatning, og faaer at vide Aarsagen til hans Kummer.

Jeg er en afskaffet Soldat, sagde han, jeg har tient i 8 Aar i Østerrigstieneste, og bievaanet sex Feldtoge. Min Lod blev Kummer og Lemlæstelse, man gav mig Afskeed, og jeg maatte nu tælle mig iblandt Betlere. Med Tiggerstaven i Haanden, en forskudt og ilde kureret Hofte som har giort mig lam, begav jeg mig paa Veien til min Kone og Børn, som boede 12 Miile fra det Sted jeg var, og traf dem alle efter deres Omstændigheder friske og vel. Min Hu stod til mit Fædreneland, for at finde medlidende Venner, der vilde tage sig af mig, og hielpe mig til at erhverve Livets Ophold for mig og mine. Jeg fik min Kone til at blive eenig med mig, og vi begav os omsider med vore Børn paa Reisen. — Det nytter ikke, min Herre! at fortælle Dem det meget Onde, vi paa denne vor Vandring har igiennemgaaet inden vi kom til Hamborg, saa meget vil jeg allene sige, at Hunger, Kulde og Strabaser, som stedse var vor Reises Ledsagere overvandt omsider Naturen og giorde min Kone, som der ligger død, til et Offer for Graven, og snart vil hine

to

to Børn følge hende efter. Ach! min Herre! maatte jeg kun gaae den samme Vei og overvinde et Livs Lidelser som ere mig for tunge at bære, hvilken Velgierning viiste Himlen mig da! Mit efterlevende Barn, som synes at være reddet fra Døden, vil der vel gives gode Mennesker i Verden, der vil tage sig af. Maatte kun den velgiørende Død giøre Ende paa min Jammer; et større Gode forlangte jeg ikke.

Den følende Lindor blev rørt indtil Taare. Han vendte sig om til sin Tiener: Hvilken Grad af Elendighed, sagde han, og til hvilket Dyb af Lidelser, kan den menneskelige Natur nedsiunke! Hvem skulle ikke ynkes over dette Syn? — At see sine Medskabninger, sine Brødre og Søstre, under Jammerens haardeste Aag, at høre dem bede Døden om den sidste Velgierning, see endog Umyndige, at blive i deres Uskyldigheds Alder, Rov for Kummerens fortærende Tand, og ikke røres til Taare, ikke bevæges til at række Dem en understøttende Haand: O nei, saa haard kunne den menneskelige Natur ikke være, saadant et Tigerhierte kunne end ikke den Følesløseste blant Fornuftens Børn have. Lad os Albertus, lad os skynde os at lindre de Levendens Nød, og hielpe de Døde til Jorden. — Ja Herre! det var vel ikke meer end vor Pligt, svarede Albertus. Gud i Himlen maatte forskyde os, om vi her holdt Hielpehaanden tilbage.

Lindor leverede nu sin Tiener Penge at gjøre Anstalt for, til den Dødes Begravelse; men først og fornemmelig at hente en Doktor til de Syge og Mad for den Friske. Imidlertid vil jeg blive her til du kommer tilbage, sagde han, for at understøtte den syge Mands nedsynkte Mod saa godt som jeg kan. Albertus gik skyndende bort, og Lindor blev tilbage. I dette Mellemrum fik han at vide, at den afskedede Soldat var hans Landsmand, at han i sin Ungdom, som et forvildet og ryggesløst Menneske, havde forladt sit Fædreneland; at han i de yngre Aar havde været sadt til Studeringer, men formedelst Vildskab skeied ud fra denne Bane; i dets Sted lagde sig efter Havedyrkning, og i Begyndelsen af sit Ophold blandt Fremmede, tient for Gartnersvend, men af Mangel paa Stadighed, ogsaa forladt denne Vei, og endelig kommen til Paris, ageret Tiener, og under denne Skikkelse svet adskillige Ungdoms Daarligheder, omsider kommen i Bekiendtskab med Svirebrødre, kastet Liberiekiolen, og sværmed saa lenge til han var nesten bleven nøgen, og færdig at krepere af Hunger. I denne Forfatning forladt Paris, søgt ved Betlerie at komme til sit Fædreneland igien; paa Veien bleven hvervet af Østerrigerne, givtet sig med en Snedkerdatter i Wien, med hvem han havde avlet 3 Børn. Hun ligger nu der, den Guds Siel, udbrød han, som troligen har deelt Livets Møie med mig; siden har jeg

tient

tient, blev han ved, i Krigen mod Preussen i 8 Aar, lidt megen Sygdom og Kummer, indtil jeg endelig som en Krøbling blev givet Afskeed, og overladt til Vanlykkens Forfølgelser, da jeg som sagt med min Kone og mine Børn satte Forsøg paa at reise Hiem. Her har De min Herre! et kort Begreb om min ulykkalige Vandel og min usle Skiæbne som jeg nu først selv indseer, men for sildig, at jeg selv har foraarsaget mig. Men Gud kan endnu giøre det altsammen got, og lade Døden komme og ende et Liv, som er mig utaaleligt længer at bære.

Og den samme Gud, kan ogsaa efter disse Prøvelser, der upaatvivlelig maae have lært Dem at angre Deres Feiltrin, have mange lykkelige Dage giemt for Dem. Fat kun Mod min kiere Ven, overlad Deres Liv og Død i hans Haand, af hvem de have Deres Tilværelse, og troe at endnu kan være Dage for Dem at leve, i hvilken de have Pligter at opfylde, som de skylde Deres Væsens Herre, Verden og dem selv. Deres Sygdom, saavidt jeg skiønner, er ikke dødelig. Det er kun Sorgen og deres nærværende Kummer der nedtrykker dem; og disse Lidelser vil Forsynet tillade mig at helbrede. — Den taknemmelige Mand, rakte Lindor sin Haand, og gav et dybt Suk.

Under denne Samtale kom Albertus tilbage baade med Doktor og Vederqvægelse; men sprang strax derpaa sin Vei, for at giøre Anstalt

stalt til den Dodes Begravelse. Doktoren undersøgte de to syge Børns Tilstand, og fandt dem at drages med Døden. Der var altsaa ingen Hielp at tænke paa for deres Helbredelse; de døde endog begge førend Lindor forlod denne Jammerens Bolig. Omhuen vendte sig nu til den arme Soldat. Doctoren mærkede, at det var allene Legems Pleie og Sinds Opmuntring der kunde sætte ham i Stand. For begge Deele sørgede nu Lindor, fornøiede Doktoren for sin Gang, og fik den bedrøvede Fader til at spiise tilligemed hans lille hungrige Datter. Under dette Maaltid afvexlede Lindor med sin Trøst og Opmuntring for den Bedrøvede, og fornøiede sig over at see ham giøre et got Maaltid. Lod ham drikke et Glas Viin til sin Mad, rakte den lille Pige et Glas med, og havde endog den Glæde, at see dem begge mættede. — De er en Guds Engel, sagde den fattige Soldat, som Himlens Herre har sendt til denne usle Vraae, for at vise Barmhiertighed mod en grov Synder. Her beduggede nogle Taare, hans mavre Kinder, som satte selv Lindor i Bevægelse. — Annam alting af Forsynets Haand, sagde Lindor, og tak den Gud som vaager over alle sine Skabninger. For hans alseende Øine er intet skiult, Kummerens Vraae og Glædens Bolig, staaer for hans Beskuelse lige aabnede. — Vær kun uforsagt og frimodig. De seer jo allerede at Gud har begyndt at sørge for Dem. Ved

denne

denne Samtale styrkedes virkelig den fattige Mands Sind. Albertus kom atter tilbage. Begravelsen var foranstaltet for de Døde, Moderen og de to døde Børn, bleve efter deres Stand førte til deres Hvilested. Klæder og Linnet blev besørget for den efterlevende Fader og Datter, Lindor betalte for deres Huuslye, lod dem begge belave sig til at følge med ham til Fædrelandet, hvor han ikke slap dem, men sørgede strax for at den fattige Mand fik noget at fortiene.

Vi see da altsaa nu Lindor paa sin vigtige Post. Han havde længe tilforn tænkt sig den Plan han vilde følge; det gialt kun nu om at vinde den unge Prindses Tillid og Fortroelighed. Vi maae høre den Tale han holdt til ham, den første Dag da han betræder dette sit vigtige Læreembede.

Min Prinds!

Det er i Dag, naadigste Prinds! vi skal begynde det betydelige Værk, som skal forberede Dem til at blive Navnet af den gode, den vise Fyrste værdig. O Prinds! hvor meget vil de ikke faae at legge Mærke til, som udfordres for at kiende Deres høie Kalds Pligter, og for at naae det Maal, som burde være alle Fyrster helliget! Kundskaber og Indsigter i Statsbestyrelsen, ere saa nødvendige for Dem at kiende, at De aldrig vil kunne udføre dette store og betydelige Embede til Deres Undersaatters almin-

mindelige Fornsielse, dersom disse Fornuftens Lys savnes i Udsvelsen af Deres Handlinger. Det er ikke nok at være den gode Prinds, De maae tillige være den kloge og retfærdige Fyrste, thi uden dette fortiente Navn, vil De med Deres heele ædle og gode Hierte, Tid efter anden dog tabe Deres Undersaatters Tillid, Høiagtelse og Hengivenhed. —

Min Prinds! dette blive Maalet for alle Deres Bestræbelser; uden dette er enhver Fyrste, om han var nok saa mægtig, meget at beklage, men hvor meget fordres ikke af Dem, for at erhverve sig disse Fuldkommenheder! og dog skulle det aldrig forfeile Dem, dersom Deres medfødte Lyst til Retskaffenhed, stedse kun maae anspore Dem til at gaae videre og videre frem paa Kundskabernes Bane. Gud har betroed Dem en aaben Forstand; Deres Hierte har Følelser saavel af det retfærdige, som det gode og det ædle; Naturen har udrustet Dem med herlige Sindsgaver, og det er altsaa mueligt for Dem, at være hvad De kunde blive; det kommer kun an paa Deres Lyst, paa Deres Fordomsfrie Attraae, til at opnaae denne Fyrsternes, hidtil maaskee miskiendte, men fra Fornuftens Domstoel saa meget anpriiste Fortieneste; ogsaa at jeg stedse, som Deres anbefalede Lærer, maae fortiene Deres Tillid.

Uden denne Fortroelighed, vil jeg aldrig med Held, see Dem giøre den Fremgang paa Kund-

Kundskabernes Bane, som jeg saa meget ønskede; thi, naadigste Prinds! det gielder ikke allene om at faae de rigtigste Oplysninger om Stats-Bestyrelsen, og hvad der i en egentlig Forstand, kaldes Stadskyndighed. De maae fornemmelig lære at kiende Deres eget Fyrstendoms baade indvortes og udvortes Forfatning; det er: De maae kiende alle de locale Omstændigheder, som fornemmelig enten befordre Landets og Nationens Tarv, eller hindrer samme; paa det De, naar engang Scepteret gives Dem i Hænder, kan med Retviished, som den retfærdigste Fyrste selv bestemme Deres Stats Flor, og Deres Undersaatters Lyksalighed, saa vidt som det er den kloge og gode Fyrste muelig som Menneske.

Men, o Prinds! lad mig sige Dem en Sandhed, som maaskee faa vover at forkynde dem, der ere fødte til Throner: Ikke de der udgiorer Deres Hof udgiore Nationen; ikke en enkelt Stands Hæder og Vellevner, er Beviiser for Statens Velmagt; ikke ethvert Sprog, saa meget det endog smigrer og indtager Deres Øre, er Sandhedens Røst. Nei, dertil har Egennytten, Ærgierrigheden og Selvkierligheden, for megen Magt over det menneskelige Hierte; men har De først samlet Kundskab om den Nations Caracter, Troeskab og Hengivenhed, hvis Vel hænger saa meget af en Fyrstes Villie og Magt; har De lært at kiende Midlerne til den almindelige Befordring

af

af det heele Folks Lyksalighed; da vil De ikke indskrænke Deres Opmærksomhed til enkelte Personer, men tænke sig den store Hob af Stænder og de endnu fleere Personer hvoraf hver Stand bestaaer, som alle udgior Stadens Borgere, og som have alle lige Fordring, paa den retfærdigste Bestyrelse; da vil De erfare i hvilken Meening Fyrste-Pligterne tages, og i hvor vidtløftig Forstand Folket gior Fordring paa hans Aarvaagenhed og Retdomme.

Sandt nok, værdigste Prinds! Fuldkommenhed i dette vigtige Kalds Udførelse, vente vi aldrig af nogen Fyrste paa Jorden; men der gives en Magt oven for Deres, som er i Stand til at understøtte alle Deres gode Forsætter, naar De ikke ved nogen selvraadig Tanke, eller Mistillid til hans guddommelige Majestæts Ret over alle Jordens Lande og dens Indbyggeres Skiebne, unddrage sig hans førende Haand; og denne Overherre, denne Eenemægtige, maae Jordens Fyrster frygte og tilbede, fordi alle Regieringers alle Menneskers Skiebne, staaer i hans Haand, og fordi hans hellige Natur ikke andet vil, ikke andet kan, end det Heeles Lyksalighed. Altsaa er det Fyrsterne ikke mindre end et hvert Menneske, høist magtpaaliggende, at kiende dette Væsens Magt, Villie, og Majestæts Ret; og som en Følge deraf at tage denne store Overherre i Raad med sig, følge hans velgiørende Villie, og i Underkastelse og Tilbedelse at adlyde hans Bud.

Det

Det er dette, gode Prinds! vi kalde Religion; og denne er det Fyrsten ikke allene selv maae kiende og følge, men endog holde stift over, at den helliges og æres af det heele Folk; thi vee det Land, hvor den sande Gudsdyrkelse savnes; vee det Folk, der tracterer den med Letsindighed, spotter dens Bud og troer at kunne leve og blive lykkelige, ved Fritænkeriets Forskrifter; ja vee den Fyrste, der udelukker sig selv fra Religionens Omsorger, troe sig mægtig og stor uden en Guds Bistand, og sætter sig paa Almagtens Stoel, for at regiere sit Land efter egne Love. — Det er altsaa gode Prinds! Religionens væsentlige Indhold vi bør lære at kiende; men det er ved Sandhedens ubedragelige Lys, vi bør veilede os til disse Kundskaber, for at kunne skionne Deres Værd, og ved Religionens ledende Haand gaae de Velgierninger i Møde, som forberede os til at imodtage baade vor timelige og evige Lyksalighed. Med det beste, det redeligste Forsæt da, at oparbeide sig til den Fuldkommenhed, som er givet Mennesket at naae, vil De værdigste Prinds! nu fortsætte Deres begyndte Vandring paa Kundskabernes Bane; De vil stræbe at blive saa viis og god en Fyrste som det er mueligt; De vil ikke ansee nogen Lærdom, som jeg vil søge at biebringe Dem, og som aldrig skal vanære Dyden eller Forstanden, for unyttig, eller for upassende for Dem; De vil betænke, De er Menneske; men som Menneske, at De skal

være Beskytter og Forsvarer for et heelt Folks Vel. De vil derfor nu med det villigste Hierte lære alt hvad der hører til Deres Kald, baade som Fyrste og som Menneske, og sætte Deres høieste Ære i mere at fortiene Fyrstenavnet, end at være født til at bære det.

Her endte Lindor sin Indledning-Tale og giorde Begyndelse med sit Læreembede.

Allerede havde han tiltraad sine Værelser paa Slottet, som var anviist ham til Beboelse for altid at kunne være ved Haanden og have et vaagent Øie med den unge Prinds, ved enhver given Leilighed giøre ham opmærksom paa de Ting, der tiente ham til Oplysning. Ved Slottet laae den skiønneste Have, mere riig paa Naturens Underværk end Kunsten, men uden for denne, havde den gamle Fyrste ladet indhegne et Stykke Agerland, til hvis Drift en duelig og retskaffen Landmand var sat, som paa alle muelige Maader dyrkede samme. Fyrsten havde foranstaltet dette Anlæg allene for hans Søns Skyld. Han burde jo kiende hvor meget den Stand har at sysselsætte sig med som dyrke Jorden, af hvilken vi alle leve, men tillige, hvad Møie og Arbeide det kostede, at tilberede den og giøre den bequem til at modtage sin bestemte Sæd, samt hvorledes man i sin Tid høstede Afgroden baade af Ager og Eng; skulde han ikke vide hvorledes Jordens Velsignelse kom Mennesket til gode, og hvilken Indflydelse Agerdyrkerens Flid havde paa det Almindelige!

— Den

— Den erfarne Landmand som var betroet til at drive Landbrugvæsenet, paa dette Prindsens Landgods, thi saa kaldte den gamle Fyrste det, lod ingen Ting savnes som hører til den landlige Bedrivt; lad være alting var kun et Miniatur, saa frembragte det dog alle Slags Markfæd; her var og et lidet Hollænderie oprettet, som viiste, hvorledes man har at forholde sig imod Qvæget, i Henseende til dets Pleie og Forsørgelse; her opviistes Maaden hvorledes Smør og Ost bringes tilveie; hvorledes man opelsker Creaturer, enten til Slagtning, eller til at vedligeholde Hollænderiet. Kort, her var et Indbegreb af alt hvad der hører til Landvæsenet, og dette maatte Prindsen gjøres bekiendt med', for at erfare hvor vigtig en Næringsdrift det var for Landet, og hvor megen Møie det kostede den talrige Slægt, der opofrede deres Dage gandske og aldeles i denne Virkekreds; men Lindor var og den Mand, der besad ikke allene Kundskaber, men endog Talenter til at biebringe sin Prinds de fuldkomneste Indsigter, og hvad han manglede i Henseende til Landbrug-Videnskaben, det hentede han hos den erfarne Landmand der var sat til at bestyre Prindsens lille Landgods, med hvem han ofte holdt Samtaler desangaaende.

Dog gik Lindor ikke pludselig over til det Alvorlige, eller var af de strænge Lærere, der have glemt den Ungdommelige Natur, og knurre, naar de endog deeltage i den skyldfrieste

Munterhed. Han vidste Prindsen som ungt Menneske, kunne have Lyst til Fornøielser, og at disse giorde de vigtigere Pligters Jagttagelse mere behagelige. "Det er ligesaa skadeligt, siger han i en af sine Afhandlinger, at udelukke en ung Prinds fra Deeltagelser i Livets Glæder, og kun lade den strenge Alvorlighed bemestre sig hans Tid; som det er farligt at aabne Glædens Bane for ham, og lade ham faae Smag paa alle afvexlende Fornøielser; ja, saa meget mere farligt, som han har alle de Midler i Hænder, ved hvilke han kan forskaffe sig dem. Ungdommen bør lokkes ved Opmuntringer til Kundskab om Pligterne, af Manddommen fordre vi deres nøie Jagttagelse, og først af Alderdommen vente vi lutter Alvorligheder." Saaledes tænkte Lindor, og fulgte sin Overbeviisning. Men han blev ikke staaende ved en Videnskab allene, eller førte sin høie Discipel til Maalet blot ved de Ungdoms Øvelser og Munterheder, som hidtil kun have været forbeholdne Prindser. Ligesom han afvexlede med sin Underviisning i de alvorlige Videnskaber, saa lod han og sin Prinds tage Deel i forskiellige Forlystelser, naar de paa den ene Side kun ikke for meget henrev ham, og paa den anden, skienkede ham Sindsmunterhed og befordrede hans Sundhed.

En Dag som han havde været ude i Staden med Prindsen og besøgt adskillige Fabriker, og Professionisters Værkstæder, for at giøre ham opmærksom paa de forskiellige Virkekredse, hvor-

hvorigiennem Menneskens Born arbeide for Statens Vel og for Livets Næring; thi hvorfor skulle han ikke ligesaavel kiende til det Borgerlige Livs Haandteringer, som til Landmandens? kom han hiem og giorde det end ydermere fatteligt for Prindsen hvad de havde seet; ledsagede hans Tanke i de forskiellige Grader, hvori den virkende Fornuft viser sig, og gav ham Leilighed til at prise Skaberens Viisdom, som forleenede Fornuftens Born saadanne Kræfter, og havde planket saadanne Drifter i deres Naturer, at de fandt Attraae til, ligesaa meget at gavne det Almindelige, som at forarbeide deres egen Lykke. "Hvilken Priis, sagde han, maae vi ikke sætte paa den duelige Borger, som anvender sin heele Levetid, til at virke for det Offentlige? Er han lykkelig, beriger han jo Staten tillige med sig selv; bliver han det ikke, fortiener han dog vor Agtelse, for sin Stræbsomhed. Det er ved ham, det er ved Landmanden vi alle leve. Ved deres Vindskibelighed, og utrættelige Arbeidsomhed, holdes Stadens Uhr i Gang, men derfor bør det og Fyrster at kiende deres Fortieneſter for at agte paa dem, og for at opmuntre og beskytte dem, mod alle Fornærmelser. Borgeren og Bonden er Statens Styrke, de ere dens paalideligste Værn, og det vi i Almindelighed kalder Nationen, over hvis almindelige Vel Fyrster aldrig for meget kan vaage. Men de maae kiende Nationens Værd, og ingenlunde lade sig bedrage af For-

domme eller Vaner, og paa Retfærdighedens Bekostning, at miskiende en Stands Værd for en andens. Vi skal siden igiennemgaae enhver Stands Indskydelse paa det Almindelige, og De skal komme i nærmere Kundskab om, naadigste Prinds! de Pligter, de engang som regierende Fyrste, skylder enhver især. Nu vil vi hvile for i Dag med vor Underviisning. Sindet kan trættes. Lad os nu opmuntre det lidt i Haven."

Prindsen lod den unge Edelschiold følge sig; en Søn af den værdige Grev Edelschiold, og Prindsens Ungdoms Ven, og Lindor ledsagede dem; de gik nu noget om og forlystede sig ved Spadseringer, og Lindor sparede ikke sine Anmerkninger over det Yndige i Naturen og det Skiønne i Kunsten. De kom omsider ind i en stor Allee, og han proponerede nu en Kapløben for Prindsen med Edelschiold. Prindsen, som endnu ikke kiendte den Leeg, var dog strax færdig til at sætte Forsøg derpaa. Lindor bestemmer Maalet de skal løbe til, og betydede Prindsen, hvori Kapløben bestaaer. En Ducat bliver Prisen, som den vinder, der kommer først til Maalet. Kapløbet gaaer for sig og Prindsen taber, men finder Lyst til at løbe engang endnu, og Lindor forlænger Maalet. Løbningen gaaer for sig, og Prindsen taber atter. Endnu var Lysten ikke styret, og det gielder altsaa den tredie Ducat, men nu vinder Prindsen. Med et muntert Aasyn vender han sig til Lindor og siger:

Det

Det kommer meget an i denne Leeg paa Øvelsen. — "Og saa gior det endog i de alvorligste Ting, naadigste Prinds! svarede Lindor, jo større Færdighed vi erhverve os, jo fuldkomnere bliver vore Bestræbelser, og jo snarere komme vi til Maalet. Lykkelig den, der opnaaer det! men det er ham til Hæder, naar hans Fuldkommenhed vinder derved." — Han spadserede nu omkring med dem, og kom omsider til en grøn Plads. Har De Lyst at forsøge nok en Øvelse, spurgte han Prindsen.

Prindsen. O Ja! men den maae være af samme Natur som den første.

Lindor. Hvad synes Dem da om at prøve Styrke med hverandre?

Prindsen. Hvorledes det?

Lindor. De give sig i Haandgemeng sammen, og den, der først kaster den anden om, vinder en Ducat for sin Seier. Men forud love De mig dette, at de vogte sig for at giøre hverandre nogen Skade, De anvende Deres Kræfter men med Forsigtighed, og uden Hidsighed.

Prindsen. Lad os da begynde.

Og nu tog Prindsen fat paa den unge Edelschiold, som igien fattede Prindsen ved Armene. Lindor, som Tilskuer, exercerede dem nu begge i Styrkeprøvningen, og de tumlede lystig om med hverandre, indtil endelig Prindsen vandt Seier over sin Modstander, og kastede ham i Græsset. — Der var den første Ducat tabt. Prindsen fik derved Mod til at vove en Dyst

endnu; Kampen gaaer for sig, og Prindsen vinder atter Seier; nu begyndte man paa begge Sider at lære lidt af Kunsten, og den tredie Kamp gaaer for sig; det varede lenge inden nogen af dem kunne faae Bugt med hverandre, Lindor advarede dem imidlertid begge om at være forsigtige; endelig vandt Edelschiold Seier over Prindsen, og kastede ham omkuld. — Jeg beder om Forladelse Deres Durchleutighed! sagde den unge Edelschiold, men det var jo vor Leegs Hensigt. Tie stille min Ven! svarte Prindsen, De burde jo giøre hvad De kunne, for at fælde mig; og jeg har tabt min Ducat. De spadserede derefter videre omkring.

Prindsen. Jeg er usædvanlig varm. Hvor gaaer det dig Edelschiold?

Pagen. Ach, Durchleutigste! Jeg er i fuld Sveed.

Lindor. Det er Følgen af Deres Legems Bevægelser, og en sand Befordring for deres Sundhed. Alle saadanne Øvelser, naar de ikke overdrives, har sin store Nytte, de giøre vore Lemmer smidige; vi lære at bruge dem til mere Nytte, og skiller os ved mange usunde Uddunstninger, som ellers kunde sætte sig til farlige Sygdomme.

Herpaa fortalte Lindor dem mange Exempler paa saadanne Leege imellem Grækernes og Romernes Ungdom; hvor meget de derved hærdede dem, og satte dem i Stand til at redde sig fra mange farlige Begivenheder. Sandt nok,

man

man overdrev maaske denne Øvelse, og lod den vel undertiden gaae over til det Uanstændige, det raa, vilde og krigerske Væsen, som da udgiorde Sæderne for Sandsernes Sønner; men i vor oplyste og sædelige Tider, kiende vi disse Skikke kun imellem de ringeste og uoplyste Stænder, der ere tankeløse nok til at skade, lemlæste, ja vel undertiden at dræbe hverandre. Hvad der i hine Tider var en Øvelse for Krigere, eller blot for at hærde sig mod mødende Tilfælde, eller værge sig mod uventet Overfald, er i vore Dage kun Vredens, Bitterhedens og Rasenhedens Exercitie, mellem dem vi kalde gemeent Folk.

Theevandet blev nu baaret ned i et Lysthuus til Prindsen, hvor han og den unge Edelschiold nød samme, som fortrolige Venner, og forføiede sig derefter op paa Slottet. Lindor blev tilbage i Haven, for at forlyste sig i dens Skygger, spadserede som en tænkende Mand omkring fra et skiønt Sted til et andet, og mødte omsider den gamle Fyrste selv, som mod Aftenen pleiede gierne at besøge Haven. Han hilser, og Fyrsten giver sig i følgende Samtale med ham under Spadseringen.

Fyrsten. Det er mig kiert, min kiere Lindor, at min Søn finder sig saa fornøiet med Dem.

Lindor. Og mig er det en Ære, naadigste Fyrste! — Maatte han kun altid blive det, saa tør jeg love mig de bedste Følger af vor Flid.

Fyrsten. Altid, naar De blive ved at vinde hans Fortroelighed. Uden denne, indseer jeg selv, en Lærer har Vanskelighed ved at naae hvad han bestræber sig for. Derfor glæder det mig saa meget, at min Søn ikke allene har Kierlighed til Dem, men endog Tillid til Deres Ord. — De har begyndt nogle Legems-Øvelser med ham, som jeg ret got kan lide.

Lindor. Jeg troede den menneskelige Legems Bygning udfordrede det. Bevægelsen veed vi hvor saare tienlig den er os; men at kiende til vore Lemmers og Kræfters Færdighed er en Videnskab ingen Ungdom burde være fremmed for. Jeg vil tilstaae, at der vel aldrig vil gives hans Fyrstelige Høihed Leilighed til at benytte dem i alle Henseender, men endda skulle det ikke være omsonst for en Prinds at kiende disse Færdigheder. Haandkræfter lærer os i det Mindste at kiende vor Styrke, og med Fornuft at bruge den; de undervise os i Menneskets første naturlige Værgekonst, og i det de lære os dette, biedrage de til Befordringen af hans Sundhed. Det samme gielder og om Kaploben. Begge Øvelser har sin Nytte naar de ikke overdrives; naar kun Forsigtighed maae være med i Leegen. Det var at ønske naadigste Fyrste! at heele Nationens unge Mandkion bleve i de tidlige Aar anført til denne og ligedanne Legems Øvelser; hvor befordrende vilde det være, og det i mange Henseender, for deres Legems Fuldkommenheder. —

Maa-

Maaskee Prindsens Exempel vil biedrage noget dertil, dog maatte saadanne Øvelser, alletider skee i Lærernes Overværelse, paa det de kunde have et vaagent Øie med, at disse Exercitier skedte inden Anstændigheds Grændser, og at hverken Sædeligheden eller Sundheden, leed noget derved.

Fyrsten. De har ret. Husk mig paa det, og jeg skal see at faae den Punkt indbragt i den nye Opdragelsesplan, som er i Arbeide. Jeg hører og af min Søn, at De har besøgt hans lille Landgods, og allerede har talt lidt omkring med ham, om denne min Stats vigtigste Næringsgreen. Lad ham kun brav komme til at tænke sig noget om den Sag, det vil blive ham i sin Tid høist vigtigt.

Lindor. Og ikke mindre vigtigt, tænkte jeg det vilde blive hans Fyrstelige Høihed, at faae Kundskab om hvad der foregaaer i de borgerlige Virkekredse. Til den Ende har jeg allerede giort Begyndelse i Dag med at føre ham om fra et Værksted til et andet, for selv at erfare, selv at skiønne Virksomhederne i deres forskiellige Naturer.

Fyrsten. Det er ret brav. Jo mere han anføres til selv at erfare, jo bedre lærer han at bedømme de Arbeidendes Flid, og hvad det koster dem af Tid og Møie. Lad ham kun ofte re giøre disse Besøger. Jeg vilde saa gierne at min Søn ikke allene skulle kiende Virkekredsene i mine Collegier, men endog imellem

Folket

Folket i Almindelighed; han samler sig derved Kundskaber, som han ikke skulde undvære for Millioner.

Lindor. Især lærer han ved disse Besøgelser at kiende Menneskets og dets mangfoldige Beskieftigelser, der ere en Fyrste saa vigtige at vide, og at enhver Borger, enhver virksom Mand i Staten, er et Hiul, der virker sin Deel for Statens almindelige Vel.

Fyrsten. Meget rigtig. Jeg forlader mig paa Dem, min kiere Monsieur Lindor, at De som en troe Lærer viser ham Veien til disse Kundskaber, fornemmelig den, som oplyser ham om National-Caracteren, og giør ham bekiendt med Folkets Tænkemaade, Tilbøieligheder og Sindelav. Lad ham lære at kiende Bevæggrunden til dets Handlinger; og fornemmelig at kiende Forskiellen imellem Sandhed og Sandsynlighed; for Exempel: To Mænd kan sidde paa een og den samme Post, begge ere iverfulde for Udførelsen af deres Embeder, begge passe det nøie; og begge ere lige aflagde; den eene kan leve rundelig derved, den anden ikke; den eene handler efter strænge Pligt og efter Samvittighed; den anden tænker sig sin egen Interesse under Arbeidet, og lader det indvortes Vidnesbyrd forgieves sige sig hvad han burde giøre. Enhver af dem handler da efter sit Princip. Men han bør lære at kiende hvilket der er det ædleste, og Mennesket meest værdigste, og saa fremdeles. — Men lad os nu tale om

noget

noget andet. Grev Edelschild har fortalt mig noget om Deres Forlovelse. Ikke sandt, kiere Lindor! De ønskede vel snart Leilighed til at foreenes med Deres Brud.

Lindor. Jeg kan ikke nægte det Deres Durchleutighed! men jeg er for ung i Embedet, at jeg torde bede om Tilladelse dertil.

Fyrsten. Det har jeg kunnet merke, og derfor villet forekomme Deres Ønske. Givt Dem naar De vil; jeg er ikke for, at saa vigtig en Sag skal opsættes. Ægtestanden er i mine Øine saa vigtig, at jeg ønskede at kunne finde det mueligt for alle, naar de vare komne til den modne Alder, at kunne gifte sig. Troer De at kunne leve af den Løn der er tillagt Dem? Hvis ikke forøger jeg samme gierne; thi jeg vil De maae være fornøiet, De maae gaae med et bekymringsfrie Hierte til Deres Forretninger.

Lindor. Naadigste Fyrste! De tænker nu immer saa menneskekierligt, saa omsorgsfuld for Deres Tienere. Jeg siger det uden Smiger, men gandske vist maae Deres Hierte være Ømheds og Velgiorenheds Sæde. — Jeg takker Dem underdanigst for det Brød De have sadt mig i, jeg kan rundelig leve derved, endog som givt Mand; thi jeg har lært at kiende de Fornøielser som Huusholdriskhed skienker sine Yndere; og at man sandelig kan leve lyksalig, uden at svømme i Overdaadigheder. — Mode-Vane, Hang til det Yppige, ere Svagheder, jeg længe siden har hævet mig over, de menneskelige

ge

ge Livs Glæder bleve ikke indskrænkde til Velleb-nets Nydelse; jeg troer tvertimod, at de tabte sig paa dets Grændser og holdt sig til Jevnhedens Børn, hvis Bord Nøisomhed dækker, og hvis indvortes Tilfredshed, overstiger alle berusende Glæders Værd.

Fyrsten. O min kiere Lindor! hvor rigtig tænke De! Hvor overeensstemmende ere Deres Principer med mine? Maatte dog mit Folk i Almindelighed, indtages af denne Tanke, følge den i alle dens oeconomiske Optrin, og besieles af Tarvelighedens gyldne Lærdomme! maatte huuslig Glæde indtage Letsindigheds og Sværmeriets indbildte Fornøielsers Plads; hvor mange fleere lykkelige Familier vilde jeg da tælle blant mit Folk! Hvor mange fleere lykkelige Ægteskaber see blant Embedsmænd og Borgere, og hvor mange færre Klagemaal vilde jeg da modtage fra mine Undersaatter, over Mangler, Nedtrykkelser, Næringssorger og huuslige Bekymringer. Tal kun ofte med min Søn om denne vigtige Punkt, og gior ham den ret fattelig; indprændt ham hvor lykkeligt det er for en Fyrste at føre Scepteret over et fornøiet, tilfreds og roeligt Folk. I den modnere Alder, og naar han engang skal træde i mit Sted, vil han maaskee med mere Held, faae udryddet den Luxus, og de fordærvende Vaner, som nu fortryller den nærværende Slægt, og føre den kommende fra disse Irveie, tilbage paa Livets lykkeligste Bane. — Farvel min kiere Lindor! For-

som

som nu ikke Deres Giftermaal, lad mig snart erfare, at De har opnaaet Deres Ønske.

Her forlod Fyrsten ham, og med det munterste Hierte, begav Lindor sig nu til sin Elise, for at glæde hende med det behageligste Budskab.

Man kan forestille sig hvor glædeligt dette Budskab maae have været, saavel for Lindor som for hans elskte Pige. Ikke allene see sig saa nær Maalet af deres Foreening, men endog tilskyndet af Fyrsten selv; kunne det vel andet end indtage dem! Der var da nu altsaa ingen Grund paa nogen af Siderne til at opsætte deres Brollup, saa meget mindre, da begge vare eenige i at holde det i Venskabens jevne Sirkel, uden mange foregaaende Præparatorier, eller Brollups-Foranstaltninger. Begge vare forsynede med de Ting der høre til at sætte Boe: Elise med Linned og Sengeklæder, Lindor med Meubler, og der var da altsaa intet i Veien, for, jo for jo hellere, at lade denne vigtige Fuldbyrdelse gaae for sig. Brollupsdagen blev altsaa besiemt, Værelser leiede til deres Boepæl, og der var Glæde over den heele Vennekreds.

Men Lindor tænkte sig hans Fader den gamle Belidor. Skulde han vel være uvidende om sin Sons Giftermaal, fordi han var ubekymret om Verden? kunne en dydig Søn saa glemme den naturlige Pligt? han beslutter altsaa at iværksætte et Forsæt han længe havde havt, nemlig at besøge ham. Han aabner

dette

dette Forsæt for Elise, og hvad var rimeligere end at hun yttrede Længsel for at giøre hans Følgeskab. Deres gamle Fader, sagde hun, skulle endnu leve, og jeg skulle ikke see ham, ikke modtage hans Velsignelse, ikke blive kiendt af ham, som en hengiven Datter! — Elise var ikke ubekiendt om sin tilkommende Svigerfaders Hændelser, hendes Morfader Degnen, saavel som hans Enke, havde ofte talt med Veemodighed om Belidor, og beklaget hans Skiebne, men mindst troede hun at han endnu levede, og levede det eremitiske Liv han førte. Lindor fortæller hende første gang alt; han kunne umueligt dølge denne besynderlige Tildragelse for sin elskte Pige, og Slutningen blev at de vilde følges ad, for at aflegge dette vigtige Besøg, dog fandt Lindor ikke fornødent at giøre sine Venner deelagtig i deres Reises Hensigt; selv endog Alamon, i saa nøie en Fortrolighed de levede, maatte være uvidende derom, uagtet han vidste Historien om Belidor. Dagen kom som var bestemt til deres Afreise, de toge Afskeed med deres Venner under Foregivende, at besøge en fraværende Familie, og de begive sig nu paa Reisen; Lindor havde taget den fattige Soldat med, som han havde reddet i Hamborg, i den Tanke, at overtale sin gamle Fader, til at beholde ham, deels for Selskabs Skyld, deels for at gaae ham tilhaande i sine eremitiske Anlæg. Soldatens lille Datter, som vi vil kalde Sophie, en Pige paa 10 Aar, havde Lindor

dor formaaed sin Elise at tage til sig, for at opelske hende til en duelig Pige; hun forblev imidlertid under Jomfrue Laurettes Opsigt, som logerede hos Lindors Kiereste.

De ankom lykkelig til Egnen hvor Belidor boede, og Lindor nærmede sig nu med sit Selskab, paa en lille Afstand nær, Belidors Hytte. Han anmoder sin elskte Elise, om Tilladelse at gaae noget i Forveien for at undersøge den gamle Eneboeres Tilstand. Han finder ham i sin Hytte at sysselsætte sig med nogle Urtepotter som florerede med Vergißmirnichter; Belidor studsede ved at see sin Søn. Lindor flyver ham om Halsen. Naturens samme Sprog lyder fra hans Læber, og den gamle Fader i Glædens Henrykkelse, omfavner sin Søn.

Belidor. Og saa skulle jeg dog opleve den Dag, at see dig endnu en gang, min dyrebare Søn! — O, Himlen er mere naadig imod mig end jeg fortiener.

Lindor. Og hvad føler ei mit Hierte af sønlig Glæde, over den Lykke, endnu at blive omfavnet af en elskværdig Fader!

Belidor. Gud velsigne dig min Søn! Kom og hviil dig, og fortæl mig hvorledes din Reise er løbet af.

Lindor. Gierne min Fader! men maae jeg først yttre en Dristighed jeg har foretaget mig.

Belidor. Nu, min Søn!

Lindor. Jeg har taget en lille Pige med mig, som opholder sig noget herfra henne i Skoven, tillige med min Tiener.

Belidor. Maaskee din tilkommende Brud?

Lindor. Først da, naar min Fader har seet hende, og givet hende i Medgift sin Velsignelse.

Belidor. Gaae min Søn! hent hende til mig, og lad mig hylde dig hende til Ægtemage; thi jeg vil troe du har valgt dig en dydig Pige til Kone.

Lindor. Og ikke torde jeg nærme mig min Fader med nogen anden. Han vil selv erklære hende derfor, naar han seer hende; thi han kiender nøie den Stamme fra hvilken hun udspirer, og hendes hidtil førte Vandel, er mig Borgen for at han vil ynde hende.

Belidor. Gaae, min Søn! hent den Engel. Skynd dig! Jeg føler en Ahnelse, som spaaer mig noget behageligt.

Nu gik Lindor og kom hastig tilbage med sin Elise, og den gamle Soldat fulgte dem efter; Lindor nærmede sig sin Fader, med Elise ved Haanden. Soldaten holdt sig efter hans Vink, i en vis Afstand, den gamle Eeneboer havde sat sig uden for sin Hytte paa en Græsbænk, for at tage imod et Besøg efter hvilket han selv syntes at længes, og det kom til følgende Optrin:

Her seer min Fader, sagde Lindor, den elskværdige Pige jeg har udvalgt mig til Brud,

og her' seer du min Elise, den Mand, jeg har at takke for min Tilværelse.

Belidor reiste sig fra Græsbænken, udrakte sine Arme, og med en Mildhed saae til Elise, som kun er den omme og kierlige Fader egen. — Elise, ikke mindre følende, kastede sig i Oldingens Favn. Paa eengang erindrede hun sig den Mand, der af hendes for længst hensovede Morfader, *) var taget under en venskabelig Beskyttelse, og alt det Gode, Oldingen havde tiltænkt hende. **) Min Fader! sagde hun, tillad mig at nævne Dem med dette værdige Navn, modtag her en Datter, som skal giøre sig en Ære af at fortiene dette Navn, og i sin Omgang baade som Kone og Datter, efter Evne vise hvad baade Dyd og Pligt fordrer af hende.

O, du velsignede Pige! svarte Belidor, Godheden taler af dit Aasyn; din Siel er blid som en Engels, der bringer en Bedrøvet et glad Budskab. — Lad mig deele min Velsignelse imellem dig og min eeneste Søn. I ere nu

*) Degnen, der havde viist sig saa deeltagende i hans Skiæbne, da han, som fremmed Giæst, søgte Opmuntring i hans Huus, og fandt hvad han søgte. (See Fortællingen om Belidor i Hytten.)

**) Ved at bestemme sine Midler for Elise, saafremt hans Søn ikke levede for at arve samme. (See samme Fortælling.)

begge mine Børn. O, bliver lykkelige med hverandre, nyder al den Lyksalighed som Livet formaaer at skienke den Dydige. Glemmer ikke Kierlighedens reene Bud, men heller ikke Pligterne I skylde hinanden; det er disses Opfyldelse, som vil grundtætte eders Kierlighed, og opmuntre eder til stedse med om Høiagtelse at omgaaes hverandre. — Kommer nu mine Børn! og gaaer med mig i min Hytte, og lad mig deele mit Brød med eder, I kan have en Vedergvægelse nødig efter Reisen.

Nu gik de alle ind i Hytten, som vel var uden Pragt, men manglede intet af alt det der kunde giøre en Boelig af dens Natur tækkelig og behagelig. Belidor bredte sin Dug paa Bordet, satte Melk, Smør og fiint Brød, der paa, forsynede det med Frugter af hans egen Plantning, og en Flaske velsmagende Ribsvinn, som han selv havde tillavet. Glæder mig nu, sagde Oldingen, og nyder hvad mit Spiiskammer formaaer at sætte for eder.

Lindor og Elise vedergvægede sig nu af den fremsatte Kost, lædskede sig af Ribsvinnen, og fandt saadan Velbyst i dette Maaltid, som de tilforn aldrig havde kiendt. Min Gud! hvilket Billede paa Jordens første Uskyldiges Levemaade, udbrød Elise; hvor langt fra det kunstige, det prægtige, det yppige, det ceremonielle, er denne Beværtning! og dog saa indtagende, saa høitidelig! — De har ret, bedste Pige! svarede Lindor, Naturen giør den høitidelig, fordi

fordi den her herſker ene. En ſand Vellyſt er det for min Siel at være Gieſt ved dens Bord; men den er det dobbet, naar jeg tænker mig alt i den værdigſte Faders Boelig. Saaledes omgikkedes man, ſaaledes beværtede man hinanden i Menneſkens første Alder; den Tid da Fordom endnu var ukiendt blant vore første Brødre, og Selſkabelighed, bygget paa Mode-Principer, var fremmed Skik blant Fornuftens Børn. — O gyldne Alder. Hvor mange ſande Glæder, tabte Menneſket med dig, hvormegen virkelig Lykſalighed, gik forloren for os ved Indtrængelſen i Verden, af Kunſtens Idee- og indførte Skikke.

Belidor glædede ſig ved ſine Børns Maaltid og de Følelſer de yttrede under ſamme. Ja, ſagde han, det ſtod i Menneſkets Magt at ſætte ſin Glæde hvori det vilde; kuns dets Valg beklager jeg. Fornuften har underkaſtet ſig en anden Lov end den Naturen foreſkriver det, ſelvgiorte Skikke forkaſtede denne vor gamle Moders Formaninger, og den menneſkelige Levemaade tog en anden Vending. Det gialt ikke mere hvad Naturen vilde, men hvad Kunſten befale, de. Sædeligheden blev en anden, og Menneſket, denne undforſkelige Skabning, hvis Evne kan ligeſaaſnart forvandle den Fornuftige til Daare, ſom bringe Daaren paa Fornuftens Vei, og Menneſket blev et gandſke andet Væſen end det var. Saa almægtig er den menneſkelige Vild, saa fortryllende vore Sandſer, saa

vanskelige for den Fortryllede at bevandre Livets værdigste Veie! Men vi vil ikke for dybt indlade os i disse Betragtninger; bedst at lempe sig efter Tidsalderens Love vi leve i; og jeg kalder den klog, som med Fornuftens Bifald følger dem nøiest. — Lad os nu tale om noget vigtigere. Du skylder mig en Efterretning om din Reise, min Søn! og hvorledes den er udfalden; dog førend vi begynde paa den, saa sige du mig nu, hvad der gior mig denne Pige saa elskværdig? — Hvilken god Fader og Moder har havt den Lykke at sætte saadant et ypperligt Væsen i Verden?

Lindor. Min Faders Ynde for min dyrebare Elise, forøger min Lykke i Besiddelsen af hendes Person.

Belidor. Din Elise, min Søn! — Saa mindes jeg endnu min uforglemmelige Ven Degnen, kaldte sin lille Datterdatter. — O, hvilken behagelig Erindring af hiint uskatterlige Venskab.

Lindor. Og hende er det, min Fader! De nylig indsluttede i Deres Arme, og tilbad Himmelens Velsignelse over; hende er det Forsynet har skienket mig til Kone, hende er det, som i dette Øieblik føler en uudsigelige Glæde over at see Dem, og nyde Brød ved Deres Bord.

Belidor. Elise! — Min ærlige gamle Vens Datterdatter! — Dig, som jeg i hines Venskabens sieldne og gyldne Øieblikke bar, som et Barn paa mine Arme, som jeg tiltænkte

min

min ringe og ufortiente Formue, naar du ikke oplevede min Død, min Søn! — Min Gud! hvilken Forelse af dit Forsyn! hvilken Glæde har du endnu forbeholdt mit Hierte! — O, denne Forelse, denne Tilfikkelse, forynger mine Livsgeister; og opflammer de nesten uddøde Følelser i min Barm. Faderhiertet tager dobbelt Deel i din Lykke, min Søn! Kom, du elskværdige Datter! Kom, og lad mig hylde dig min ganske Velsignelse, min hele Livets Fryd.

Her reiste den gamle Belidor sig, og med den inderligste Følelse, omarmede Elise og sin Søn, bevidnede dem sin Glæde, ved de nedrindende Taare over hans graae Kinder, og ved Affecternes tause Sprog, der saa meget udtrykker det ædle Hiertes Følelser, og overøste dem med Velsignelser.

Lindor maatte nu fortælle ham sin udenlandske Reises Historie uden at forglemme det mindste, og hvorledes han strax efter sin Hiemkomst tiltraadte sit vigtige Hovmester Embede hos den unge Prinds, hvor behageligt alting gik, da han fandt sig saa meget yndet af den gamle dydige Fyrste, hvis Godhed strakte sig endog til at opmuntre ham til Giftermaal.

Ja, min Søn! sagde Belidor, det er en skiønne Bane du har betraadt den er meget smigrende og indtagende for det menneskelige Hierte, men i hvad Lykke du end opnaaer, saa hold Vagt, min elskelige Søn, over din Dyd. Du er ikke fremmed for Livets glimrende Optrin,

ikke heller for den menneskelige Naturs Svaghed. Mange Fornuftige have for dig bevandret denne slibrige Bane, og ladet sig overvinde af den smigrende Lykke, men deres Feiltrin byder dig at være vaagen paa din Post. Hoffets Veie ere uudsporlige, de gaae baade kryds og tværn, og Fornuftens Søn som sætter i Dyd og Redelighed sin sande Ære, behøver altid Forsigtigheds Lys at lede sig frem ved. — Hiig aldrig efter den høiere Ære. Betænk dens Følger. Der lurer gierne Misundere paa den Lykkelige, og den skiulte Cabale snor sig om hvert hans Trin paa Vandringen til Ærens og Lykkens Tempel. — Vær nidkier i dit Kald, fornedre dig ikke til den krybende Smigers Venskab. Hold Sandhed og Dyd i Ære, og Retskaffenhed være dit eneste Formaal. Den belønner sin Dyrker med en hæderfuld Lykke, om endog Efterstræbere jage efter hans Fald, og nedstyrter ham fra sin høie Sphære. I hvad Vraae han lever, om han endog skulle spiise sit Brød under Straataget, bliver han den lykkelige den ærede Mand; thi Dyd og Retskaffenhed skinner endog i de mørkeste Vraaer.

Naturligviis maatte Lindor føie disse hans Faders Raad, og legge dem paa Hiertet; med den ømmeste og sønligste Taksigelse, kyssede han hans Haand, og modtog hans inderlige Omfavnelser med det ærligste Hierte. Elise var ganske henført i en stille Henrykkelse; over Oldingens Tale, vandrede hendes Tanker om fra en Be-

un-

undring til en anden. Hun fandt en Glæde i hans Selskab, en Lykkalighed i hans Hytte, som hun endnu aldrig havde følt, og Eeneboerens Liv, tiltrak sig ganske hendes Ynde.

Nu vendte den gamle Belidor Talen tilbage paa Lindors fortalte Historie, og iblant andet gientog Fortællingen om den arme Soldater-Familie, som han havde reddet i Hamborg. Du fortæller mig, sagde han, et ligesaa behageligt som rørende Optrin, med disse, dine ulykkelige Medskabninger; hvad blev der af din Omsorg siden, for denne reddede Fader og Datter?

Faderen er den Person, svarede Lindor, jeg har med mig paa denne min Reise; for at anbefale ham til min Faders Tieneste; han er Gartner af Profession, og kunne i min Faders nærværende Alderdom, gaae ham til Haande og være ham til megen Tieneste. Jeg indestaaer baade for hans skikkelige Opførsel og hans Troeskab. Det er mig en bekymrende Tanke, at overlade min gamle Fader i hans høie Alderdom, saa gandske til Eenligheden. — Men skulle vor Fader ikke, faldt Elise sin Lindor i Talen, være at overtale, at ende sine Dage under vort Tag? O dyrebare Gamle! troe, at det vilde være mig en ubetalelig Glæde, at vise Dem den kierligste og ømmeste Datters Pligt.

Nei, min Pige! svarede Belidor, det maae jeg nægte dig; min Beslutning er urokkelig. Døe vil jeg i min Eenlighed. Tak ellers for din

Omsorg. Men for at føie eder, vil jeg tage mod den gamle Soldat, og giøre ham til mine sidste Dages Staldbroder.

Lindor glædede sig over at hans Fader dog ikke vilde afslaae dette Tilbud. Den ommeste, den inderligste, den meest rørende Afskeed, skedte nu paa alle Sider. Belidor anbefalede sine Børn Taushed om hans Opholdssted ønskede dem Lykke og Velsignelse, og Lindor og Elise fortsadte nu deres Hiemreise til Hovedstaden.

I nogle Dage efter deres Hiemkomst, mærkede man hos Elise en vis melancolisk Lune, som man tilforn ikke havde kiendt, da hun stedse spillede den rolige glade Piges Rolle. Maaskee Synet af den ærværdige Olding hun nyelig havde besøgt, Tanken til den udmærkede Levemaade han førte, hans yttrede Følelser, havde giort Indtryk paa hendes eget blode Hierte, og deri sadt dette Tungsindigheds Præg; det troede Lindor i Begyndelsen, og drømte mindst om, at hendes stille og tankefulde Væsen, thi videre gik hendes Melancolie ikke, oprandt fra en gandske anden Kilde.

Belidors Tale, og de vigtige Punkter han ved samme lagde sin Søn paa Hierte, da han yttrede sin Tiltrædelse til det vigtige Embede han var kaldet til, og den Ynde han stod i hos den gamle Fyrste, vare ikke letsindigen anhørt af Elise. Hun forestillede sig de mange Vanskeligheder der vilde møde ham paa denne Bane; hun havde hørt meget tale om Hoffets slibrige

Veie,

Veie, og at Sandheds-Elskeren og den Redelige, og begge disse Caracterer, vidste hun vare gandske hendes Lindors, stod snarest Fare for at efterstræbes af Cabalen og styrtes af Misundere. — Lindor udforsker omsider Aarsagen til denne hendes stille Gemyts-Forfatning; thi hvad skulle hun kunne dølge for sin elskelige Ven! — og det kom en Aftenstund til følgende Samtale:

Lindor. Hvilken Vei i Livet har ikke sine Vanskeligheder at overvinde? bedste Pige!

Elise. Sandt nok! men Hoffets Veie, holdes dog i Almindelighed for de slibrigste.

Lindor. Jo slibrigere, desto forsigtigere bør vi vandre.

Elise. Men med al vor Forsigtighed kan vi dog snuple; hvor mange Exempler have vi ikke? — O, min Lindor! hvor lykkelig den der lever i Naturens jevne Kredse, der er sin egen Herre, og lyder ingen andre Love end dem broderlig Kierlighed, Troeskab og Sandhed foreskrev. Saa god Fyrsten end er, saa aarvaagen han viser sig, og saa meget endog den meest polerede Hofmand maae skielve for hans Øine, saa kan han dog ikke see alle Tanker, eller komme efter alle Cabalens skiulte Faldstrikker.

Lindor. Det er sandt, bedste Pige! men dem han beskytter maae ogsaa selv, maae ogsaa selv tænke: Er det min Pligt, at leve efter den Stats Love i hvilken jeg optages som Borger; saa er jeg derfor ikke unddraget fra, at følge de

Bud,

Bud, hvilke Eftertanke og Forsigtighed byder. Den Fornuftige han spiise sit Brod inden Hoffets Muure, eller under Straataget, bor i sin hele Vandel have Dyden og den sande Ære for Øine, og i sit eget udvortes Vidnesbyrd, om retskaffen Vandel, søge sin største Lykfalighed. — Og hvad har han da at frygte? — Sæt end, hans Handlinger miskiendtes, og at Misunderen og den Ildetænkende, er snedig nok til at give hans Ærlighed og Dyd et falskt Skin, og derved foranledige hans Fald; mon han ikke med en ædel Stolthed modtager sin unndgaaelig Skiebne, og mere beklager sine Efterstræbere end sig selv, da han veed, at en ligesaa unndgaaelig Giengield venter paa dem. Naar den reedelige Mand da gaaer fort paa den ærlige Vei, hverken seer til Høire eller Venstre, modtager den Lod af Lykke, Forsynet seer ham tienligst, og beholder sin indvortes Fred uforstyrret; saa iller den Snedige og den Rænkefulde, Misunderen, Forfølgeren, med stærke Skridt til sin Fordærvelse, arver omsider Misfornøielse midt i Besiddelsen af sine Overflødigheder, og enten ender sine Dage med Nag og Grømmelse, eller med Ligegyldighed gaaer sin sidste Skiæbne imøde, ubekymret om hvorledes hans Handlinger vil blive betragtet, af Verdens og Menneskets evige Dommer.

Elise. Men det er dog krænkende for en ærlig Mand, at see sine Bestræbelser miskiendte høre sin Caracteer vanhædret, og træde ud

fra

fra en Bane paa hvilken hans Fortieneſter ſatte ham.

Lindor. Viſſelig maae han føle til Saaret. Vore Naturer have Fornemmelſer ſom vi ikke kan bedøve, og den mægtigſte Fornuft kan ikke afværge de Indtryk ſom Fornærmelſer og Uretfærdigheder giør paa Sindet; men Saaret kan læges, Hiertet beroeliges, Sindets Forſtyrrelſe bringes igien til Roelighed, ved Eftertankens Raad, og lade den miskiendte Mand, om han endog meiſommelig maae virke ſig frem igiennem Tidens korte Span til Udødeligheds lykſaliggiorende Formaal, triumphere over alle Svagheder. — Troe mig, bedſte Pige! at det ikkun er vor Indbildning der ſætter Livets ſtørſte Gode i Høihed og en glimrende Lykke. Menneſkets ſande Lykſalighed ſøger han i ſin egen Barm, i Fornøielighed, i Sindsroe, og en god Sambittighed; og om han end trælled paa Ageren, og vædded ſit Brød med ſin neddryppende Sveed ſkulde han dog ikke bytte med Fyrſter der ſavnede hine indvortes Beroeligelſer.

Eliſe. O du min ædeltænkende Lindor! Himmelens Gud give dig Kraft til, at vedligeholde dette ædle Sindelav, ſaa viſt ſom jeg da vil agte mig det for den ſtørſte Livets Lykſaligheder, at være Eiere af dit Hierte; om jeg ſaa ſkulle deele mit Brød med dig i den laveſte Hytte og byde min Haand til at virke fælleds med dig for Livets Ophold.

Her

Her endtes deres Samtale, da Lindors fortroelige Ven Alamon, kom ind i Kammeret, og stillede sig for dem med et udmærket glad Aasyn, og hans Kiereste Jomfrue Laurette ved sin Haand. — Hvad nyt bringer du os? spurgte Lindor, jeg kan see paa dit Ansigt, der maae være mødt dig noget behageligt. — O, min Ven! det fornøieligste jeg nogensinde kunne meddele dig. Her tog Alamon et Document op af sin Lomme, og leverede det til Lindor. Læs selv, sagde han, og tak med mig det Forsyn som har sørget for min Lykke. — Lindor aabner Documentet, og seer det er et Kaldsbrev for hans Ven, som gior ham til Præst for en vigtig Meenighed, ikkun fire Miile fra Hovedstaden. Der blev en almindelig Glæde. Omfavnelser paa Omfavnelser, huldrige Venskabs Kys, vexlede fra Mund til Mund, og Alamon fortalte nu hvor uformodentlig denne Lykke var falden i hans Lod, endog uden at have dristet sig til at søge den. Jeg faaer i Morges Bud fra Grev Edelschiold, sagde han, at jeg i Eftermiddag maatte komme til ham. Jeg indfinder mig i hans Hotel, og bliver indladt i hans Kabinet. Han modtager mig med sin sædvanlige Godhed, og begegner mig som en Ven. Jeg har en fornøielig Tidende at forkynde Dem, sagde Greven; Fyrsten vil aflegge Dem med et Præstekald, naar han i Forveien kunne vide det var efter Deres Ønske. Han har, foruden hvad jeg har kunnet sagt ham om

Deres

Deres personlige Fortieneſter, hort saa meget got om Dem, at han har befalet mig, at spørge Dem, om Sognekaldet i ..... kan tilfredsstille Deres Ønske? — Naadigste Herre! svarede jeg, det er en større Lykke end jeg nogensinde torde vove at søge om. — Det maae De ikke sige, sagde Greven. Jeg kiender Dem fra saa retskaffen en Side, og Deres Ven Hr. Lindor, har givet mig saa fordeelagtige Vidnesbyrd, om Deres Caracteer, at jeg vilde have handlet troeløs imod Dyden og min egen Overbevisning, om jeg havde nægtet mig for at anbefale dem i Fyrstens Ynde. Hans Durchleutighed, glæder sig inderlig naar han kan see Embederne, saavel de geistlige som de verdslige forsynede med duelige og fortiente Mænd, og jeg skylder ham den Troeskab at undersøge hvor jeg kan, Deres Caracteer og Fortieneſter, der ønske sig befordrede; og saa vidt jeg da hidtil har kunnet virke, til vørdige Subjecters Forfremmelse, har jeg endnu aldrig anbefalet een, som jeg skulle angre at have talt for. — De vilde altsaa føle sig lykkelig kiære Hr. Alamon! om De kunne imodtage det ovenanførte Præstekald? — Undsigelig lykkelig, Deres Excellence! svarede jeg, befaler De da, at jeg skal indkomme med min Ansøgning derom? — Det er unødvendigt sagde Greven, da Kaldet allerede er Dem tilkiendt, og Deres Kaldsbrev udstædt, som jeg herved paa Fyrstens Vegne har den Fornøielse at overlevere Dem. — Her paa rakte han mig

det,

det, og ønskede mig til Lykke. — O, min Lindor! jeg kan umuelig beskrive dig min Glæde, eller fortælle dig mine Følelser. Jeg forlod den værdige og ædelmodige Minister, med et Hierte fyldt af Taknemmelighed, og ønskede, at alle Troner i Verden, bleve besiddede af saa retsindige, saa veltænkende Fyrster, og omringet af saa ædle, troe og retskafne Mænd, som Grev Edelschiold.

Et saa behageligt Optrin, kunne nu ikke andet end sætte dem alle i en følende Glæde. Der blev sendt Bud til Philamon og hans Kone, som og hørte til denne oprigtige Vennekreds, de kom; man forkyndte dem Alamons Lykke, og deres Deeltagelse i samme, var ikke mindre varm, end alle de andre Venners.

Saa kan jeg da, sagde Lindor, have den forønskte Glæde, at du, min troe Alamon! kan paa Guds Vegne, foreene mig med min Elise. Jeg opsætter med Fornøielse Brøllupsdagen til din Ordination og Indsættelse er overstaaet. — Og hvilken Fornøielse kunne være mig kierere! svarede Alamon, jeg haaber ikke der skal medgaae mere end 3 a 4 Uger, da jeg vil blive sadt i Stand dertil.

Tiden gik nu behagelig paa alle Sider. De 3 Uger forløb, og Alamon er indsat i sit Embede. Lindors Brøllup blev holdt ottende Dagen derpaa, efter den Forskrivt han og Elise var bleven enige om. Alamon forrettede Vielsen, i Forsamlingen af fælleds Venner, og den ædle

Gre-

Greve af Edelschiold, som tillige var overvæ-rende, og blev et Vidne til en Scene, som kun Jevnhed, Tarvelighed og sand Venskab kan opvise.

Lindor og Elise have nu taget hverandre i den fuldkommeste Besiddelse, og nyde nu det lyk-saligste Ægteskab, fordi Kierlighed og Høiagtelse er de stærke Baand, der vedligeholder deres Hengivenhed for hverandre, og forskaffer dem mange sande Glæder, som aldrig kiendes, min-dre nydes i de Ægteskaber, hvor Desharmonie i Gemytterne, Mode-Fornøielser, Adspredelses-Glæder, Forandrings-Lyster, bemægtiger sig Hierterne. Et halvt Aar derefter, havde han den Fornøielse tilligemed sin Kone, at bivaane Alamons Brollup med sin Laurette, at see dem begge i den ønskfuldeste Forfatning, og med det huldrigste Venskab at lykønske dem; Philamon og hans Kone, som ogsaa vare tilstæde, toge den fuldkomneste Deel i denne glade Scene, og hvad ikke Venskabet før var dem vigtig, saa blev det dem nu; ja, med Oprigtigheds hellige og ubedragelige Segl, stadfæstede de det mellem hverandre, i de ædleste og iverfuldeste Omfavnel-ser; og Harmonien klang fra Venskabs-Sirkelen som bevidnede, at helligt, ja saligt er Venskab paa Jorden, naar det næres og vedligeholdes med den varme Reedelighed som dette. — De forlode nu hverandre i glad hengivne Henryk-kelser, og med tusinde Lykønskninger for hveran-dres Vel, begave sig hver til sin Virkekreds.

Deres sidste Dage paa alle Sider vidnede om, at Venskab, saa misbrugt og vanhædret det end findes paa Jorden, kan finde Sted, mellem ligefølende Personer, naar kun de Pligter iagttages som Venner skylde hinanden, naar de venskabelige Forbindelser ere renfede fra Fordommes og Misforstaaelses drabende Ukrud, og Undskyldning, Overbærelse, Mildhed og Tilgivelse, oversletter alle Skrøbeligheds Feil. Man have kun stedse den Tanke for Øine, at det er Menneske mod Menneske der handler, at Livets uskyldigste og redeligste Handlinger ere ufuldkomne, og at vi først mellem Kredse af Aander kan udføre de her begyndte Venskabs-Scener, med den Fuldkommenhed vi her ønske, og da først smage dets søde Velgiørenheds Frugter, i deres heele Fylde. — O da, Venskab! da blive du ogsaa mig hellig, og ethvert Blomster som er udsprungen af Forbindelsen mellem mig og mine mange hensovede sande Venner, lade mig nyde dets Frugter, under en herligere Solstraale, i et herligere Clima, i en fuldkommen Verden! — Men nok herom; kun faa kiender Venskabs hefrige Natur, og sande Værd, og færre søger at vedligeholde og nytte det. Livets Adspredelser, Egennytte, Ærgierrighed og tusinde menneskelige Svagheder tillader det ikke.

Lindor gik nu frem med heldige Skridt paa sin Bane, og sparede ingen Møie, for at danne sin høie Eleve til den fuldkomneste Prinds. Han giorde ham især opmærksom paa Menneske-

pligt-

pligterne, og viiste ham hvori hans Fortrinlighed bestod; ikke deri, at være født til at arve et Fyrstedømme og at blive et Folks Beherskere; men deri, at han foregik det i dydige og retfærdige Handlinger. Han blev ved at føre ham om fra en Virksomheds Sirkel til en anden, for at kiende Grunddrifterne til sin Stats sande Flor; han ligesom fremstillede for hans forstrende Øie, den heele Stats Forfatning, lod ham kige ind i denne vigtige Maschine, og viste ham de mange tusinde Hiul, som foreene sig for at sætte den i Bevægelse til det Almindeliges Gavn. Han betydede ham, hvor vigtigt det mindste Hiul var med det største, for at virke til det heeles Fuldkommenhed, og at den ringeste Drivefier, var saa nødvendig som den største. Han giorde ham opmærksom paa Ordenen, i hvilken alle Ting gaae, og at uden denne Orden, vilde Virkerne, de største med de mindste, fra Manden i Kabinettet til ham der snitter Trækiæle for Skoemageren, geraade i saa ulykkalig et Vilderede, at heele Statsvældet, omsider vilde blive underkastet den uovervindeligste Afmagt, for at styre Roret med Nytte. Rest efter disse Kundskaber ledsagede Lindor sin høie Discipel, om i Fædrenelands-Historien, lod ham ikke allene lære at kiende de Lande han engang skulde føre Scepteret over, og hver Provindses Fordeele og Mangler, men endog de Midler, ved hvilke hine kunne befordres og disse afhielpes; men han giorde sig endog Umage, for at

oplyse ham om Folke-Caracteren, om Nationens Esprit, der altid bliver nødvendig for en Fyrste at kiende, for at lempe sig efter Folkets Tilbøielighed, efter dets Naturs og Forstands Vane, alt for at kunne udføre sine fornuftige Beslutninger mere med Folkets Biefald end ved noget Magtsprog, hvilket kun sætter Grændser for Folketillid, svækker dets Kierlighed, dets villige Lydighed, og skaber omsider en Lunkenhed i Gemytterne, som adskiller Folket saa ofte fra Regenten, og sætter en Grændse der, hvor den nieste Foreening bør være hellig. Endelig førte han sin Prinds til Kundskab om Lovene, giorde dem ordentlig til et Studium for ham; viiste ham hvor nødvendige de vare for Fyrster at kiende, forklarede ham Aarsagerne saavel til Straffenes Forskiellighed, som Straffenes Nødvendighed; under denne Veiledning forsømte han ikke at giøre ham opmærksom paa, hvor siemte de vare efter National-Caracteren, og at ikkun Tidernes Forandring, Oplysningernes Fremgang, giorde det fornødent, enten at forandre eller gandske at omskabe dem, naar Folkelykkaligheden udfordrer det; men at den fornemste Punkt var deres Haandthævelse, uden Persons Ansеelse, hvorved de giøres hellige for Folket og gavnende for Staten.

Lindor havde den sande Glæde, at see den unge Prinds ikke allene med Lyst at høre ham, men endog med udmærket Iver, at følge hans Lærdomme. Men de Mægtige ved Hoffet, lag-

de

de og Mærke til Prindsens Tilboielighed, til at følge Lindors Princips. Man begynder at frygte for Følgerne. Man havde længe kiedet sig ved den gamle Fyrstes strænge Opmærksomhed paa Ret og Skiel; hans Iver for at befordre Retskaffenheden, og hans vaagne Øine over enhvers Handlinger, der omgikkes ham; hvor kunde man nu elske en Lærer, der førte en Prinds i samme Spor? der opdrog en Fyrste, til saa mange i deres Øine unyttige Kundskaber, og holdt ham fra de Glader, i hvilke man søger at indsnære de bedste? — Cabalen fødes, den voxer op under deres hemmelige Opdragelse, og Lindors Lykke begynder at vakle.

I tre Aar udholdt han dog Hofskolen, og vidste at snoe sig saaledes imellem Cabalspillerne, at man maatte ynde ham, hvor nødig man end ville. Nu da Prindsens Læreaar var lagt tilbage, og han efter sin Alder kunne tage Sæde i sin Faders Conseil, mere for at høre hvorledes det gik til med Statsbestyrelsen, end for at give sin Stemme; thi dertil troede Faderen ham ikke moden nok, førend han havde samlet sig nogle Aars Erfaringer; nu var da alsaa og Lindors Læreembede forbi, og man troede ham at blive afskeediget fra Hoffet, og aflagt med en Pension; men den gamle Fyrste gik med andre Tanker; han vilde Lindor skulde blive hos hans Søn, for dog at have en paalidelig Mand at raadføre sig med, og til den Ende, da den unge Prinds fik sin Hofetat for sig selv, af-

lagde Fyrsten ham med den Ære at være Prindsens Secretair og Hushovmester.

Tusinde gange hellere havde Lindor seet sig aflagt med et lidet Embede uden for Hovedstaden, helst i en Landvæsens Sirkel, hvor han saa meget mere kunne nyde det roelige og jevne Liv, der stemmede saa meget med hans Tilbøielighed, og var saa gandske efter hans kiere Elises Ønske.

En Aftenstund da han var indbuden hos den værdige Grev Edelschiold, for at spise hos ham, fortæller Greven ham Fyrstens Tanker. Ja, sagde han, jeg har endog den Fornøielse at berette dem, at det har behaget hans Durchleutighed, at kalde Dem til Hushovmester og Secretair hos den unge Prinds. De veed han skal have sin egen Hofetat, og Fyrsten har ikke fundet nogen bequemmere til dette Embede end Dem.

Lindor. Jeg er hans Durchleutighed min inderlige Taksigelse skyldig, for den Maade han beviser mig; men jeg frygter, Hr. Greve! — tillad mig at tale fortroelig, — at jeg ikke lenge vil staae mig paa denne Post.

Greven. Og hvorfor ikke, jeg troer De er den fuldkommen voxen; ja jeg anseer denne Charge saa meget mere passende for Dem, som De ikke allene er kiendt og elsket af Prindsen, men har endog hans heele Hierte. — Sig mig, hvorledes skulle Fyrsten paa en for ham og Dem værdigere Maade, vise at han skiønner paa De-

res

res Flid og Dueligbed? og desuden min kiere Hr Lindor! hvor mange Venner have de ikke erhvervet sig ved Hoffet?

Lindor. Hr Greve! Tillad mig: Sige De mig dette af egen Overbevisning?

Greven. I Sandhed giør jeg saa, De har jo aldrig fortient andet, kiere Lindor.

Lindor. Jeg har giort det til min Ære, ikke at fortiene nogens Uvenskab, men Hofvanerne tillader sielden Overmanden, at skienke den ringere Betient sit Venskab; han kan vise ham en overordentlig Høflighed, som synes at røbe de venskabeligste Forbindelser, men de forsvinde som oftest i samme Øieblik de ere viiste; selv endog i den yngste Kammerjunkers Øine, skulle jeg maaskee kunne være en lille foragtelig Person, dersom vi kunne see ham i Hiertet, og ingen taler alligevel et finere, ædlere og venskabeligere Sprog end han. I saadan Tone er Hofsproget stemt, at der hører maaskee Aarhundrede til at forandre den. Hvor Vane og indbildte Fortrin herskér, der bliver gierne den ædleste Menneske Caracteer trakteret med Letsindighed.

Greven. Lad os ikke fornærme nogen ved vor Dom, min gode Lindor! der gives dog Undtagelse.

Lindor. Gandske vist, Hr. Greve! De er selv naadige Herre, en Mand, der i alle Henseender er ubesmittet af den farlige Smigersyge. Som De viiser sig, saa er De; men hvoraf kommer det? De har lært at kiende Verden, at

sætte Priis paa Menneskeligheden, og stedse ovet sig i at være stor der, hvor Dyden aldrig rødmer. Deres Forstand og Hierte følges altid med hverandre, De kunne aldrig udføre den eenes Raad uden det andets Bifald. Jeg vil tilstaae der gives flere, ligesaa ædel og veltænkende; jeg har mange Prøver derpaa; men den almindelige Hob, Hr. Greve! af Deres Stand, hvor liden Anledning gives den til at studere den Videnskab, som gior dem deres medfødte Fortrin gandske umiskiendte! Deres Opdragelse, Ideerne der indprændtes dem under denne, Vedligeholdelsen af en Værdighed, de endnu ikke kiender, som de troe, Naturen umiddelbar har skienket dem for den øvrige store Hob af deres mange tusinde Brødre, disse svage, disse forfængelige Principer, gior Adelsmængden ubequem, til at kiende enten sig selv eller Mennesket, eller den menneskelige Naturs sande Rang; og arve de nu tillige Rigdomme, som lader dem nyde Livets Herligheder, ved blot at frembyde dem, og uden det vi kalde Forhvervelse, hvor afmægtig er nu Forstanden mod den rodfæstede Indbildning, som immer kun maler dem sine svage Billeder for Øine, allene for at smigre deres Fortrin, og forøge deres Forfængelighed! — Men lad dem fra Ungdommen anføres til Handlinger som i den rigtigste Forstand adler Mennesket; lad dem som have saa stort et Forspring for deres mange Brødre, udmærke sig i Videnskaber og med disse fortiene sig

det

det Navn de er født med; o da, Hr. Greve! da vil de kunne fortiene sig den Høiagtelse, vi nu blot af Vane viise dem, og ingen skulle viise dem den større end jeg — men

Greven. Men det bør vi kunne haabe i en Tidsalder, da Oplysninger trænger nu saa stærk frem, at det viiser endog den Ringeste Grændse Skillet mellem den falske og sande Ære; thi jeg er eenig med dem, at det fortiente Adelsnavn, ikke forhverves ved den blotte Fødsel, men ved Handlinger, ved en Tænkemaade, der bærer Dyds og Fornuftens Præg, og ligesom disse er Stemplet paa den sande Adelsmand, saa er Ædelmodighed og Menneskekierlighed, de Zirater, der vidner om en høiere fortient Rang, end den Ordener og Baand kan give.

Lindor. O, Hr. Greve! hvor tale De Deres Caracter værdig! og hvilken Ære er De Deres Stand, da jeg veed at Deres Handlinger svarer til Deres Tale.

Greven. Og Gud lade mig aldrig tale andet end hvad jeg tænker. — Men det var nu om Deres Forfremmelse vi skulle tale. Hvorfor omme de sig ved at tage imod Fyrstens Tilbud?

Lindor. Fordi jeg troer at kunne viise min Fyrste den Pligt jeg skylder ham, i en anden Sirkel end den Hoffets Miner indslutte. Hvor langt heller ønskede jeg mig — — dog Fyrstens Villie den gielder for min. Hans Retsin-

dighed fordrer Lydighed af enhver troe Undersaat, og der han befaler mig at virke, der bør jeg gaae, naar jeg kun veed med mig selv, at jeg kan udrette hans Ærende hvor jeg kommer.

Greven. De vilde sagt mig Deres Ønske; betroe mig det, min gode Lindor. Det vil vel ingen Forandring giøre i Fyrstens Beslutning. Men om han kunne giøre dem lykkeligere, troe mig, han gierne vilde.

Lindor. Ja, hvor mange Prøver har jeg ikke havt derpaa, Hr. Greve! men den Fyrsten giør lykkelig bør ikke misbruge hans Godhed, eller berøve ham Leilighed til at vise sig stor og ædelmodig mod andre.

Greven. De vilde altsaa fra Hoffet? De haver Lyst at nytte Deres Fædreland i en anden Kreds? Maaskee min gode Hr. Lindor! ved et Universitet?

Lindor. De gaaer stærk an paa mig, Hr. Greve! men hvad kan de andet have derunder end mit Vel? hvad bør jeg holde dulgt for Deres ædle Hierte, som saa ofte har tilladt mig at tale fortrolig med; nu overbeviist om at jeg intet vover, ved at sige mit Ønske, vil jeg ogsaa denne Gang legge mit Hiertes Tanker i Deres Skiød. Fyrsten har mange skiønne Egne blandt sine Domainer, som til Skade for Staten, ikke ere saa opdyrkede som de kunde være. Iblandt andre, kiender jeg en Skovegn især, som man i Almindelighed kalder Trolle, fordi den ligger saa gandske afsides fra al Land-

brug,

brug, og i Afstand fra Stæderne, at det synes som man ingen Lyst har havt til at kiende den nøiere; blandt de eenfoldige Landboere, har formodentlig dens Navn meget afholdt dem, fra at lære at kiende den, vi veed hvad Overtroen endnu formaaer over mange i de ringeste Stænder. Denne Skovegn, Hr. Greve! kunne maaskee komme til et vigtigere Brug og Gavn for Staten, end ved saaledes at ligge øde og udyrket. Og ingen Lyst hos mig, kan sættes i Ligning med den at blive sadt i Virksomhed med at opelske øde og udyrkede Stæder. Dersom det endnu maatte behage hans Durchleutighed, at overlade mig denne Skovegn, der udgior omtrent 3 Mile i Omkreds, og 1 Mil i Gjennemsnit og overlade mig den paa de Vilkaar, at jeg i de første Aaringer, saa længe den endnu ikke var fuld opdyrket, blev fritaget for Afgift deraf, men siden naar den var bragt i Drift, svarte de fyrstelige Skatter, som deraf fordres i Følge Retfærdigheds og Billigheds Regel; men at Stedet maatte blive et arveligt Fæst for mig og mine Arvinger.

Greven. De finder altsaa Lyst til at være Avlsmand, min kiere Lindor! og selv at opelske Dem en landlig Eiendom; men denne Lyst kunne jo gierne foreenes med det Embede Fyrsten kalder Dem til, og hvorfor just vælge Dem en saa gandske udyrket Egn, Fyrsten har mange landlige Stæder, som ere i fuld Drift, og som De selv veed forpagtes bort til en og anden, de

koste

koste dog mindre Besværlighed, og De høste strax Frugten af Deres Møie.

Lindor. Men ikke saa søde, ikke saa behagelige, som de der fra Begyndelsen af, have sig vor Flid at takke. Det Træe jeg selv planter, den Jord som første gang maae aabne sit Skiød for at tage imod Sæd af min Haand, den Skov eller Hauge, hvis første Plantning og Anlæg er skeet ved min Foranstaltning, giør et langt behageligere Indtryk paa Sindet, og skienker os en ædlere Glæde end det meget florerende Landgods, som er taget i Besiddelse af Slægt efter Slægt, og som vi skylde Forfædrene Tak for, der haver beredt alle Ting magelig for os.

Greven. Deres Ønske, kiere Lindor! skal jeg rigtig nok forestille hans Durchleutighed; men jeg frygter Deres tilkommende Embede ikke vil skienke dem megen Tid til at iværksætte saa betydeligt og vigtigt et Anlæg. Det er et Arbeide som fordrer en Mands Nærværelse, megen Tid, ja maaskee mange Aars Møie, betænk det vel kiere Lindor.

Her blev Samtalen ophævet, ved en fremmed Ministers Indtrædelse til Greven, som gav Lindor Anledning til at forlade ham.

Nogle Dage efter maatte Lindor tiltræde sin nye Post, og hvem der blev fornøiet det var Prindsen, som inderlig elskede sin Lærer; men denne Kierlighed lagde Grund til Lindors Fald, man kunne ikke taale en saa nøie Forbindelse imel-

imellem en privat Mand og den som engang skulle blive Landets Fyrste; til denne Forbindelse troede mange andre, med færre Talenter end Lindor, sig berettigede, og enhver af disse stræbte derfor af yderste Kræfter, saavel for at giøre denne deres Rival Fortrinet stridigt, som i at overgaae den ene den anden i Smiger og snedige Opfindelser. Lindors Skrift, om Fyrsters Kald, havde giort ham stor i Fyrstens Øine selv, intet var dem nu mere om at giøre end at svække baade den Credit han herfor havde erhvervet sig, og de gode Følelser og Forsætter samme havde opvakt hos Fyrsten.

Uformodentlig bliver nu denne Landets sande Fader syg, til Skræk for de Retskafne, og til hemmelig Fryd for de Nedrige ved hans Hof; det Øieblik begyndte alt meer og meer at nærme sig, da han for sidste gang skulle kaste et Blik paa velfort Liv, signe sit Folk og døe. I disse sine sidste Dage lader han Lindor kalde til sig, takker ham endnu en gang, som Fyrste, Fader og Ven, for hans varme Omhue og den Flid han havde udvist i Prindsens Opdragelse; Prindsen og Edelschiold, som var nærværende ved denne Høitidelighed, kunne ikke skiule deres Følelser men beundrede denne gode Fyrstes og Faders Retskaffenhed.

Endelig erindrede Fyrsten sig at Edelschiold, havde engang fortalt ham, hvorledes Lindor for ham havde yttret det Ønske at komme fra Hoffet og blive ansat ved Landvæsenet, samt

at

at han i Særdeleshed ønskede sig en Slags Besiddelse af et vist Terrain Skov; Aarsagen til dette Ønske var en Hemmelighed, som Lindor allene ville have sig forbeholden, og det var aldrig falden Fyrsten ind at spørge om Aarsagen; men, som sagt, Fyrsten erindrede sig nu dette Lindors Ønske, og befalede sin Søn og Edelschiold paa sine Vegne at opfylde samme, dog ikke paa de Vilkor Lindors Beskeedenhed havde ventet det, nemlig: ved Arvefæste, men det skulle overleveres ham til bestandig Eiendom; thi Lindors gode Hierte og dyrkede Forstand gjorde, at Fyrsten elskede ham som en om og kierlig Fader sin Søn; nu vendte den døende Olding sig til Prindsen, anbefalede ham Lindors Venskab, som et Klenodie, han aldrig burde give slip paa. "Hør, sagde han, en døende Faders sidste Røst! Vigtig er dit Kald som Menneske, og som Borger, endnu vigtigere som Fyrste! hver gang du tænker dig selv som Regent, tænk dig da ogsaa hvor store og mangfoldige dine Pligter ere mod dine Medborgere af hvilke du er den første; skye Smigre som en Furie, elsk Sandhed som en Gud! stærk og lydelig være Samvittighedens Stemme i dit unge Hierte! aldrig prøve du paa at døve den! det vil komme til at staae i din Haand at giøre mange tusinde lykkelige og ulykkelige! Held skal følge dig! salig, inderlig Frydt skal blive din Lod, om du giør det første, Foragt, Skræk og Qval skal forfølge dig, om du vover paa det sidste!

sidste! ær og elsk Edelschiold, som fortient Mand og god Borger! ær og elsk Lindor, som din Ungdoms Ledsager, som din Manddoms Ven og Raadgiver! hiin store Dag kommer! den kommer vist! og du skal giøre Regnskab! o, at du da kunne sige: mit Lands Barn, har jeg stræbt at giøre lykkelige! jeg har været saa god, som mine menneskelige Evner har villet tilladt det. Lev vel, min Søn! ær Dyden og dine Pligter, og elsk din Broder som dig selv." — Træt og mat sank nu denne elskværdige Regent ned i sin Seng, stille og hengiven udpustede han sit sidste Aandedræt, og Taarene i hans tre Venners Øine var hans sidste Lovtale. Den Retskafnes Roes tolkes ikke ved Ord.

Dette vigtige Dødsfald, og den unge Fyrstes Tiltrædelse til Regimentet, maatte naturligviis giøre store Forandringer ved Hoffet; men jeg vil her kun berøre de vigtigste, dem som have Indflydelse paa vor Lindorske Historie. Den gamle Greve af Edelschiold gik af med Pension og opnaaede sit Ønske. Hoffet havde nu intet mere, som kunne indtage ham. Hans gamle Velynder, den uddøde lige Fyrste, som havde i saa mange Aar skienket ham sit Venskab, sin Fortroelighed, var gaaet foran ham til Uddødelighedens Land. Roelig nu at kunne nyde sine sidste Dage, det var Edelschiolds eeneste Attraae. Han havde den Glæde at see sin Søn yndet af den unge Fyrste, see ham sadt paa en Post der giorde ham Ære, og ved at være Retskaf-

skaffenheden troe kunne giøre ham elsket af alle Redelige og nu overladende Staten og Fyrsten i den store Albestyreres Varetægt, forlader den ærlige Edelschiold Hoffet, og begiver sig til et lille Landgods, som laae ikke mange Miile fra Hovedstaden, og som tilhørte ham, for at eftertænke sit Livs Vandel, tænke Gavn op for Fædrelandet, og ved sine faa gode Venner, at vedligeholde den afdøde Fyrstes faderlige Tankemaade og ærværdige Bestræbelse for almeent Vel.

Lindor vedblev at bestyre Secretairembedet hos den unge Fyrste, da Huushovmesterembedet, der tillige var ham betroet, i Fyrstens Prindselige Aar, ophørte ved hans Tiltrædelse til Regieringen; som nu, under Tittel af Hofmarchal var overdraget til den unge Greve af Edelschiold. I fuldkommen et Aar gik alting efter Ønske, og som det var gaaet i den gamle Fyrstes Tid; der herskede fremdeles en Fortroelighed imellen Fyrsten, Edelschiold og Lindor, som var mageløs, og som dog med megen Forsigtighed blev viist, for ikke at opvække Misundelser, eller Mistænkeligheder. Men Cabalisten har sine Speidere, som giennemforsker alle Udgange til denne tredobbelte Fortroelighed; man giør Opdagelser, man sættes i Frygt, Lindor bliver i hiine Svages Øine, der beregner Fortienester efter Ahner, en farlig Person; man har vel i mange Aar erkiendt ham for et Menneske, som en ung Prinds ikke burde have for megen Omgang med, for ei at faae Øinene for stærk op,

men

men man troede, han havde forandret sin Tænke-
maade, og taget Partie med dem, overbeviist
om, at man kommer ingen Vej med den rene-
ste Fornuft og strængeste Dyd, og at dette
maatte nok Hofskolen have lært ham; men de
erfarede det Modsatte; de bleve vaer, at Lindor
kun ivrede for Sandhed, Dyd og Ret, ved-
blev at kæmpe mod vrange Ideer, mod utidigt
Fortrin, Rangsyge, indbildt Hæder; og hvad
Under da, at han nu blev Formaalet for deres
Forfølgelser?

Det var altsaa saare naturligt, og man be-
høver kun at kjende Livet til Hofslivet, for at ind-
see, at slig Handle- og Tænkemaade, som og hans
Lykke, maatte paadrage ham manges Misgunst
og Forfølgelse — Mange var han for ung,
andre kunde ikke taale ham, fordi han ved
sine Skrifter havde aflagt talende Prøver paa
Duelighed, Indsigt og udbredte Kundskaber,
hvoraf disse hans Modstandere besad saa saare
faa. Hertil kom, at flere troede sig lige
berettigede til den Plads hos Fyrsten, han nu
beklædte, og fandt sig altsaa fornærmede ved
hans Forfremmelse: og, da Familien almindelig
mager Deel i Candidatens fejlslagne Forvent-
ninger, maatte han nødvendig have mange
Stemmer imod sig, som ved enhver Leilighed
søgte, om muligt, at styrte ham, eller i det
mindste at faae ham fra Hoffet

Lindor, som til alle Tider handlede over-
ensstemmende med Pligt og Samvittighed, og,

paa alle gode Menneskers Viis, stedse dømde mildt om andre, sinede ei det mindste af deres Ondskab, som dog den Mistænkelige ved flere Lejligheder vilde have sporet.

Til samme Tid ansattes en ny Cavaleer i den gamle Grev Edelschiold's Sted. Denne var ung, endnu tildeels uanstukken af Hofsmitten, og lod til, i sig selv at være egegod: dog ikke fuldkommen fri for adelige Fordomme. Ved sit indtagende Væsen blev han inden kort Førstens Yndling, og ved sin Jevnalder med Førsten vandt han hans hele Fortrolighed. Denne, som nu i Historiens Sturning bliver en meget vigtig Person, den, som Skjebnen maaskee havde udseet som et Middel til nærmest at formaae Lindor til at forlade Hoffet, for at forebygge hans Fald, ville vi kalde Milfont.

Førsten som nu var 18 Aar gammel, følde, uagtet al Overflødighed, dog en Tomhed, et Afsavn. For at afhjelpe dette Savn, og giøre sig sin jordiske Lyksalighed saa fuldkommen, som muelig, ægtede han Naboeførstens Datter. Hun var god, hendes Kjerlighed varm, reen og usvigelig til hendes Mand. — Ved sin huldrige Godhed vidste hun ganske at indtage Førstens Hjerte; smaae Ungdoms og Ubesindigheds Svagheder, som hos en Første, der aldrig mangler Evne til enhver Tilbøjeligheds Tilfredsstillelse, ere meget naturlige og tilgivelige; men tillige hos ham

ofte

ofte kunne anrette ubodelig Skade, hele Familiers Undergang, vidste hun ved sin medfødte Godhed, til største Ære for hendes Hjerte, at raade Bod paa. — Hvilken Mand, han være Første paa Thronen, eller Vogter ved Vejleedet, kan ikke Kjerlighed, den ægte Kjerlighed, bevinge! — Kjerlighed er højeste Grad af menneskelig Lykkalighed. — En elskende Mand eller Kone overvinder mandigen for hinanden enhver Fare, enhver Besværlighed, selv Livsfaren *). Det meest utæmmede Naturmenneske kan i Kjerlighedens Ledebaand føres, hvorhen det skal være. — Saalænge der gives Mennesker, bliver Kjerlighed Hoveddrivfjederen i alle menneskelige Handlinger. — Med Mod i Brystet gaaer Helten i Strid, naar hans Elskte ansporer ham til Heltedaad, til Tapperhed (stiondt med Opoffrelse af hendes egen Sindsroe —). Hans Liv afhænger ganske af hende; hvad hun vil, det skeer. — O, Koner, hvilken Lykke, hvilket Held, men og hvilken Ulykke, hvilket Uheld kunne I udbrede i det huuslige Liv. — Men, for at komme til vor Lindor igjen.

Selv Lindor's Fortjenester bleve ikke ubemærkede af Forstinden. Forstens udmær-

*) Herpaa er Adelaide et fremlysende Exempel i Skuespillet La Peyrouse af A. v. Kotzebue, hvis Oversættelse kan læses i Aftenposten 1799 fra No. 8 — 13.

kede Gunst og Naade imod Lindor, gjorde hende opmærksom paa ham. Som den, der selv besad Forstand og Indsigter, indsaae hun letteligt Lindor's fremlysende Kundskaber. Hun holdt hele Timer underholdende og lærerige Samtaler med ham; og hendes Gemahls Ven var nu og fuldkommen hendes. — Den unge Forste, som til sine Tider var meget alvorlig, forekom Forstinden i deres Ægteskabs Begyndelse, da deres Gemytter endnu ikke kjendte hinanden, som misfornøjet; herved vaktes meget naturlig en elsket Kones Uroe. Hun overvejede alt paa sin Side, og fandt sig skyldfri. Venskab og Tillid aabnede hendes Hjerte for Lindor, som den der havde været Forstens Ungdomsleder, og nøje maatte kjende hans Lidenskaber. Hun fandt og hos ham den fulde Trøst, som varmeste, meest deeltagende Venskab ene kunde skjenke. — O Venskab, saligste Gavn! — At have en Ven, som deler Vee og Vel med mig, ved hvis Side jeg nyder Livets Behageligheder dobbelt; men ved hvis Side jeg ogsaa kan udtomme min Kummer, min Smerte, og finde Trøst — er en sand himmelsk Glæde. At have en Ven, som kjender mine Lidenskaber, som kan afholde mig fra nædle Handlinger, som retter mig, naar jeg fejler, som gier mig opmærksom paa mine Fejltrin, — mine Svagheder — o, at have en saadan Ven, er vigtigt, er værdt at sætte Priis paa.

I Eenrum samtalde Forsten ofte med Milfont om Lindor's Indsigter, udbredte Kundskaber og Fortjenester. Ofte foreslilde han ham, hvorlunde han ene havde Lindor at takke for sine gode bibragte Grundsætninger, for enhver viis og ædel Daad, han udøvede.

Denne overvættes Roes, dette varme, ubrodelige Venskab hos en Forste for en Uadelig, maatte naturligviis vægge en Adelsmands Opmærksomhed, der lettelig, efter Hofvanen, kunde være gaaen over til Misgunst, ja endog til Had. — Dog lod han sig ej mærke med det mindste; han derimod yndte Lindor, fordi Forsten yndte ham, indgik saagar Venskab med ham; og fandt og virkelig i Lindor en Mand, som fuldkommen fortjende Forstens Yndest og Berømmelse. Dog længe, meget længe forblev Lindor hiin Grundsætning tro, som han yttrede for den brave Grev Edelschiold, da denne forsikkrede ham, at han ved sin almindelig yndede Opførsel besad mange Venskab ved Hoffet. — Jeg har stedse gjort mig det til en Ære, sagde han, ikke at fortjene nogens Uvenskab; men Hofvanen tillader sjelden, saare sjelden Overmanden, at skjenke den ringere Betjent sit Venskab: han kan vise ham overordentlig Høflighed, som synes at robe de meest venskabelige Forbindelser; men de forsvinde som oftest i samme Øieblik, de vises. — Dog i denne vor Hofcavaleer troede Lindor,

vor

vor gode Lindor, efter nogen Omgang at have fundet en Undtagelse fra sin Slutning. Meget ofte besøgte han Lindor's Huus, ogsaa Elise's yndige, tækkelige Væsen og gode Skabning grundsæstede ikke lidet Venskabet. — Elise, som et Mønster paa Dyd, vakde endog megen Misundelse blandt hendes eget Kiøn. — Selv Lastens Søn eller Datter maa ofte tilstaae Dydens umiskjendelige Fortrin. — O Dyd, Skaberens uskatteerlige Gave! Til alle Tider, selv i første Oldtid var Du Menneskets største, meest udmærkende Zier! — Den Lastefulde var til alle Tider en Gjenstand for de bedre Menneskers Foragt. Selv Hedningene, som ingen Fordring kunde giøre paa sinn Opdragelse, dyrkede og ærede dog Dyden. — Enhver, som havde tabt Ære og Dyd, var udelukt fra de bedre Menneskers Samqvem. For nærværende Tid kjender man hartad, desværre, kun Dyden af Navn. Den flyer som oftest Paladserne, opholder sig almindelig blandt lavere Stænder, som her i vor Lindor's Hjem.

Milfont's Besøg i Lindor's Huus bleve alt hyppigere, Venskabet alt fastere, og Fortroligheden saastor, som kan tænkes imellem Brødre.

Lindor, som endnu var unggivt, ogdaglig var Vidne til utroe, ulykkelige Ægteskaber, især fra Konernes Side, ved Hoffet, syntes paa

paa eengang, i en ulykkelig Stund, at blive en vis Lunkenhed vaer hos Elise. Altfor overilende gik denne forudfattede Mistanke over til en ulykkelig Iversyge; thi Lindor, som allerede havde havt noksom Prøve paa Elise's usvigelige Troskab og Hengivenhed, burde have været langsommere til at formode sligt. —

Narrens indbildte Lykke er undertiden ønskeligere, end den fornuftige Mands sande Lykkalighed. — Virkelig; jo mere man elsker en Kone, destomindre forvisset kan man være om at elskes igjen. Lindor syntes, som sagt, at blive en Skye af Koldsindighed vaer i Elise's Øine; selv i de Kjertegn, hun overflødig viiste ham, troede han, at spore Kjedsommelighed. Denne gruesomme, jeg tør endog hos Lindor kalde den ubefojede, Mistanke styrtede ham i den skrækkeligste Sindsuroe. — Elise, den samme Elise mærkede det snart, og tog fuldkommen Deel deri. Lindor, den svage Lindor, stedse ved enhver, endog den mindste Lejlighed alt mere bekræftet i sin ulykkelige Mistanke; og, langtfra at søge den Oplysning, Elise syntes at ønske, siger han meget mere enhver Lejlighed til at tale med hende. De meest heldige Udtryk skulle ikke være istand, til at beskrive den beklagelige Stilling, hvori denne ømfindtlige Kone befandt sig. — Jo mere hun søgde at indsee sine

Fejl,

Fejl, desto større fandt hun sin Uskyldighed: det er i denne Tilstand, at et Hjertes Tab især er strækkeligt. Hun var af den Tanke, at en Medbejlerske var Aarsag i hendes Ulykke; hun søgde at underrettes derom: al Umage var omsonst. Mange Koner trøstes, naar deres Forsængelighed ikke krænkes; men for et Hjerte, som Elise's, var denne Trøst utilstrækkelig. Hun fraholdt sig næsten alle de faa Samqvem, hvori hun var vant at komme. Støjende Sammenkomster, langtfra at opmuntre hende, forøgede kun endmere hendes Tungsind; hendes eneste bedrøvelige Tilflugt var, at underholde sig selv med sine Plager. Endelig gjorde hun sikker Regning paa Milfont, som hun agtede meget højt, og besluttede, ved Leylighed at betroe sig til ham, for ved ham at fremlokke Hemmeligheden af hendes Mand.

Imidlertid mærker dog Lindor ingen ny Gjenstand, hvoraf hun var fangen; han mistænker hende da blot for en Fornsdenhed til Forandring, og denne Mistanke allene er Ulykke nok for et følende Hjerte. Endelig danner han sig en Plan, mindre ny, end besynderlig; og, for at iværksætte den, tager han sin Tilflugt til sin Ven, Milfont.

Modens Fruentimmers Dag var næppe til Ende: Klokken var sex om Morgenen: Milfont vaagner ved sin Vens Røst. Hvad? — Lindor, min Ven, saa tidlig? Dette dit

Besøg

Besøg gior mig uroelig. Er noget Ubehageligt hændet Dig? — Nej, min Ven, efter Anseende er ingen Ulykke endnu hændet mig; men man kan ikke domme om Ulykken, uden efter Sjelens Tilstand. Dog, førend jeg siger Dig mere herom, tilsværg mig ved vort gjensidige Venskab, at Du vil giøre det, jeg anmoder Dig om. — Jeg tilsværger Dig, min kiære Lindor, og denne Eed er en Hedn for en Ven over en fornærmende Tvivl. — Velan! tilgiv mig den Hæftighed, hvori jeg er bestedt. Hør mig: Du veed, jeg elsker Elise hartad til Tilbedelse, og var stedse elsket igien. Hvor ofte har Du ikke seet min Lykfalighed i hendes Øie? Dette smukke Redskab dette Følelsens Spejgl, synes for evig at forsikkre mig min Lykfalighed. Ach, Milfont, disse Øieblikke vare altfor behagelige til at kunne blive varige. De ere nu og forsvundne. — Hvad? Lindor? din Kone, Elise, utro? Nej, Milfont; forgieves har jeg søgt Overbevisning: jeg lader hendes Dyd vederfares Ret; men — Maaskee jeg derfor skulde være mindre ulykkelig. — Naar Følelsen er Bevæggrunden til Fornøjelsen, stiller man sig lettelig ved det, man ikke længere høitagter. Det er hendes synbare Koldsindighed allene, som foraarsager mig alle mine Plager; uden at forringe min Agtelse, opliver den min Kierlighed, og jeg veed ikke, om den ikke saagar forøger den? — Tjen mig da i

det Forsæt, jeg har fattet. Det er vist, at af alle, som besøge vort Huus, er Du den eneste, som Elise især har værdiget sin Tillid og Agtelse. Vel hundredegange har jeg hørt hende lade dine Fortjenester vederfares Ret, og at fornøje sig ved dit Selskab. Du maa sætte Prøve paa at forføre hende. Dersom det ikke lykkes Dig, skal jeg angerfuld kaste mig for Elise's Fødder. Skeer det derimod, skal fortjent Foragt snart trøste mig. Men jeg forudseer dit Svar: dette Skjelmerie forterner Dig; men betænk dog derhos, at det ikke længere er Skjelmerie, naar det kommer an paa at tjene Venskab i en tilladelig Sag.

Milfont, alle hans Forestillinger uagtede, blev nødt til at give efter for sin Vens Phantasie. Selvsamme Dag kom han til Lindor. Han var mere mild, mere agtsom, end sædvanlig, hos Elise. Hun fornøjede sig derover; og, da hun tænkte paa sit Forsæt, at betroe sig til Milfont, blev hun saameget mere rørt ved den Agt, han fortrinlig viiste hende. Lindor mærkede det, og hans Bestræbelse, at skjule sin Forvirring, gjorde ham end mere tankefuld.

Aarstiden var skiøn, en behagelig Aftens friske, milde Luft indbød til en Spadseretour. Milfont foreslog den; Elise, den skyldfri Elise, modtager den. Lindor, under et ubetydeligt Paaskud, vegrer sig for at følge med. Elise modsiger ikke dette Lindor's Afslag; kunde

kunde hun vel og finde en gunstigere Lejlighed til at tale frit med Milfont? — De toge derpaa Afskeed, og gik.

Forgjeves paastaaer man, at helbredes for Kjerlighed, ved at bestræbe sig for, ikke at højtagte den, man elsker. Lindor var forsikkret om sin Vens Redelighed; men han troer, allerede at see Elise give efter for Milfont's forføriske Kjerlighed. Denne gruesomme Mistanke fordobbler hans Forvirring: allerede fortryder han denne højst farlige Prøve. Han ønsker nu, aldrig at have fattet dette bedrøvelige Forsæt.

Imidlertid naaede Milfont og Elise Indgangen til Slotshaven. Dette sande Theater for Urimeligheder syntes at være deres Tanker til største Hindring. I Sandhed, Støj er allene Ven af Selskaber efter Moden, hvor Adspredelse spiller den fornemste Rolle. Milfont og Elise havde vigtigere Ting at tænke paa. De kom til Spadseregangen moraliserende: de afhandlede det saa gamle og altid ny Spørgsmaal: "Hvad det bedste Ønske er, Mennesket kan giøre?" — Elise paastod, at den sande Lyksalighed bestod i at kunne læse i Hjerterne. Denne Tanke var overeensstemmende med hendes Tilstand. Jo, Hr. Milfont, sagde hun, at læse i Hjerterne, det, ene det skulde giøre mig lykkelig. — En glimrende Lykke giør ofte dens Ulykke, som nyder

den.

den. Som en Blind modtager han de Kareſſer, man overflødig gior ham: miſtænker han ikke altid, at hans Lykke er Aarſagen dertil? En Mand af en varig Sundhed ſkulde, det er ſandt, intet have behov; men, ſæt endog, han var riig, ſkulde han da ikke enten i Kjerlighed eller Venſkab ligeſaavel udſættes for at blive bedragen, ſom en anden? og diſſe ere Sjelens Pinſler, ſom anfægte os meeſt! — En Anden vilde ønſke, at forudſee det Tilkommende; dette Ønſke, opfyldt, ſkulde giøre ham ſaa riig, ſom han vilde; det ſkulde endog lade ham nyde en fuldkommen Sundhed; men han ſkulde tillige forudſee en elſket Faders, Moders, Kjereſtes eller Kones Død, en Vens, ſin egen; og denne ulykkelige Kundſkab ſkulde allene giøre hans Ulykke. — Derimod ved at kunne læſe i Hjerterne, og der kun at læſe det Nærværende, ſkulde forbinde mig fæſtere til en Gjenſtand, hvis Tænkemaade var overeensſtemmende med min; kom jeg til at mishage ham, ſkulde jeg i hans Hjerte ſee Aarſagen til hans Utroſkab. Jeg ſkulde forſøge Midler, jeg ſkulde underſøge diſſes Virkning, og ved at bruge dem, ſom gjorde den bedſte forønſkte Virkning, ſkulde jeg til alle Tider være lykkelig. Jeg ſkulde ikke læſe en utro tilkommende Tid; hvilken Fornøjelſe ſkulde jeg ikke ogſaa føle i mine Venners Valg? Hvor ſjelden, men hvor behagelig er ikke der-

hos

hos den Forsikring, at gode, ædelmodige Sjele tage Deel i vor Lykke, for vor egen Skyld! — F. Ex. kjære Hr Milfont, jeg troer at De er min Ven; men jeg skulde faae Overbeviisning derom, min Agtelse skulde derved stige, mit Venskab blive fastere, og disse ophøjede Følelser skulde ikke lidet forøge min Lykkalighed.

Ach, Frue Lindor! svarede Milfont, har De denne Kundskab behov, for at overtydes til Overbeviisning om min Hengivenhed? Endog Ønsket selv, De giør, sætter min Delikatesse i den Henseende i Oprør, og bestemmer mig til at bifalde det. Hvormange ulykkelige Hjerter, som maaskee ikke fortjene, at være det, vilde De da ikke see? Skulde vel ved dette saa samme Syn en Sjel, som Deres, forblive rolig? Nej, bedste Frue Lindor, De selv skulde lide med disse. — Jeg vil anføre Dem selv til Exempel: Skabt, som De er, til at indgive en Følelse, som man med Møje skjuler, og som man dog ikke kan udrydde; hvorledes vilde De udholde at see, at De skulle være Aarsag til en Medskabnings Ulykke? En Mandsperson, som De agter, for hvilken De endog har Venskab, skulde bære i sit følende Hjerte den hæftigste, den ømmeste Kjerlighed, uden mindste Haab, om nogensinde at blive lykkelig. — Hvilken Følelse vilde De prøve? — Det er sandt, jeg vilde beklage ham. —

Velan,

Velan, ædle Frue Lindor, beklag da mig. — Ja, Titul af Ven kan ikke være nok for mit Hjerte. Smukke Frue Lindor, fra det Øieblik, Lindor fremstillede mig for Dem, tilbad jeg Dem. Vanen at see Dem forøgede kun min Følelses Hæftighed, og vel tusindegange stod jeg i Tvivl — — Det er nok, Hr. Milfont; en Mand, der handler saa væsentlig imod sin Ven, fortjener ikke, at man beklager ham. Jeg elsker Lindor; — han skal til alle Tider være mig kjer; og denne Tilstaaelse er nok, til at besvare deres Fordringer. — Elise, ligesaa forundret, som fortvivlet over en saa uventet Erklæring, og som helst ønskede, at afbryde en Samtale, der saalidet behagede hende, forlod derpaa Haven, dog hele Vejen ledsaget af Milfont, og ilde til sit Hjem.

Lindor, forundret over en saa hastig Tilbagekomst, spurgde om Aarsagen, og stræbde at læse den i Milfont's Øine. Elise, under Paaskud af en stærk Hovedpine, som fordrede Rolighed, gik paa sit Kamer, og overgav sig der til bittre Bekymringer.

Velan, siger Lindor til sin Ven, sig mig min Skjebne! — Din Skjebne er, at være den meest lykkelige Mand paa Jorden. — Ach, kjereste Milfont, Du, ene Du skjenker mig paa ny Livet. Ja, ædle Elise, snart skal Du igjen see din Lindor for dine Fødder. Han skal bede Dig om den Tilgivelse, som han

han hartad ikke fortjener; men sig mig, kjere Ven, sig mig da snart alt, hvad der er forefaldet imellem Dig og hende. Milfont fortæller alt, beder Lindor, at aabenbare Elise alt, og gaaer derpaa bort.

Lindor hafter til Elise's Værelse. Hun var næsten ubevægelig, og nedstyrtet i dybeste Sorg. Lindor kastede sig for hendes Fødder, tog hendes Haand, og trykde den fast i sine. Elise, sagde han til hende, Du seer her en Strafskyldig; men en Strafskyldig, som aldrig har ophørt at elske Dig. Ja, en altfor stor Kjerlighed har snarere foraarsaget min Ulykke. Jeg har troet, at Du var koldsindig imod mig; denne ulykkelige Mistanke har bevirket min Plage, og udentvivl ogsaa Din; min Misfornøjelse maa have fornærmet Dig. — Jeg fortjener ingen Tilgivelse — — Men Elise er ædelmodig: jeg er altfor lykkelig, dersom Elise endnu elsker mig. —

Hvilken uventet Forandring! hvilket Øjeblik for en kjerlig Kone. — Ja, kjereste Lindor, svarede Elise hæftig, denne henrivende Overraskelse kommer mig til at glemme alle mine Gjenvordigheder. Pligt er for et Hjerte kun et indbildt Væsen; ved at udvælge en Mand, har jeg troet at faae en Elsker, en Ven; og hartad troede jeg, igjen at have tabt disse dyrebare Navne hos Dig! ikke at tilgive Dig, var kun at straffe mig selv. Ach, jeg er

da

da fuldkommen lykkelig! raabde Lindor, og kastede sig i Elise's Arme. Andres Uvenskab siger mig kun lidet, naar jeg kun har din Kjerlighed. —

Hvor lyksaligt er Ægteskab, naar Kjerlighed staaer ved dets Side.

Efter disse lykkelige Øieblikke, hvor en altfor virksom Følelse betager Talens Brug, siger Lindor til Elise: Elskte Kone, jeg vil giøre Dig en Tilstaaelse: jeg skylder din Roligbed og min Vens Ære den. Denne Tilstaaelse er en Erstatning for din fornærmede Delikatesse: Min Ven har talt til Dig om Kjerlighed. Vel, det var imod hans Villie: det var ene efter min Anmodning, og allene, for at prøve dit Hjerte. Denne fornærmelige Mistanke fortiener ikke en saa øm Tilgivelse: og jeg føler nu altfor vel min utilgivelige Fejl; dine Bebrejdelser skulle aldrig ligne dem, jeg giør mig selv: men erindre Dig derhos, at Du allerede har tilgivet mig. — Lindor. Du sætter mig i Forundring! dog er jeg nærved Udsoning da jeg intet øjner i dette Skridt, uden en Kjerligheds Forblindelse, bragt til Fortvivlelse; jeg er allene fortrydelig over, at saa ugyldige Bevæggrunde kunde bestemme Dig. Men Milfont's Opførsel forundrer mig langt mere. Milfont, din Ven, ogsaa min, burde han ikke bedre kjende mig? — Milfont modsatte sig længe, og først ved bestandige Beviser

paa

paa min Sorg overgav han sig. — Hvi un-
derrettede han mig da ikke hellere om din
Bekymring, og det Forsæt, Du havde fattet? —
Det er ene i et Tilfælde, som dette, hvor man
kan, hvor man maae bedrage en Ven, for
end bedre at tjene ham. Burde han virkelig
søge at forføre mig? — Hvilken skrækkelig
Rolle! — Men, hvordan det end er, min Elise,
jeg beder Dig, tilgiv ham for min Skyld! —
Velan, min Ven; men jeg fordrer dog Vilkaar:
Du har nu sat Kjerlighed paa Prøve, Du
maa nu og prøve Venskab. Anstil Dig
vor Milfont, som Du endnu ikke ganske er
tilfredsstillet ved den første Prøve, fordre af
ham, som et Venskabsbevis, at han skal fort-
sætte sin Rolle: jeg skal da vise mig mindre
streng: og vi skulle see, om han virkelig er
sin Ven.

Lindor, som den, der var forvisset om
Milfont, smilde ved dette Elise's Forsæt:
han kunde ikke negte hende denne ringe Fyl-
destgjørelse; han lovede hende alt. Man vil
maaskee finde kun liden Ædelmodighed i dette
Elise's Forslag; men selv de bedste Hjerter
kunne saare let, naar Egenkjerlighed saares,
ogsaae een eller anden Svaghed, og man indseer
let, at en Bevæggrund, stærkere end den, at
prøve Milfont's Venskab, bragde Elise dertil.

Milfont følde imidlertid selv, at vi alle
ere fødes en vis Lyst til at ville behage. Han

eftertænker, han bliver tankefuld. Elise's Svar, da han talde til hende om Kjerlighed, satte hans egen Kjerlighed i Oprør. Han hører hende, og hører hende imod sin Villie. Allerede tier Venskabet: dette saa smme Venskab, som Egennytte aldrig havde kunnet kolne, giver efter for denne sidste Prøve. Lindor føler en Forvirring, hvortil han søger Aarsagen: og han finder den snart. Elise er stedse nærværende for ham. Hendes Forstand, indtagende Væsen og tækkelige Skabning viisde sig nu for ham i klareste Lys, og han ender med at misunde sin Ven. Lous Selvbebrejdelse gav ham imidlertid endnu Kræfter, til at søge Fejl hos Elise; men dette bedrøvelige Middel, som oste næppe lykkes imod den, der er foragtelig, gior Stødet end dybere, naar al Undersøgelse er forgjeves. — Endelig fulgde Milfont intet uden sin Tilbøjelighed; og Venskabet forsvandt nu, som en let Skygge ved Kjerlighedens soelklare Fakkel.

Næste Dag ilter Milfont til sin Ven. Lindor omfavner ham, fører ham til sit Kabinet, og siger: Næppe var Du gaaen bort fra mig igaar, før jeg, istedetfor at gaae til Elise, eftertænkde den Prøve, Du havde sat hende paa. Skal jeg sige Dig det, mit Ven, mit Hjerte kan ikke nøjes med den værdiges derfor, at have Medlidenhed med min Svaghed, og fortsæt Proven. Milfont fornøje

fornøjet over en Kaprice, som saameget smigrede hans eget Haab, lod, som han med Moje gav efter for sin Vens Anmodning, samtykkede dog omsider hans Begiæring, og begav sig til Elise, med det tvungne og ærbødighedsfulde Udseende, som Øinene stedse imødesige. — Elise lader, som vort herover. Lindor's Fraværelse er hendes Spil gunstig: hun gior Milfont Bebrejdelser; men alt i en Tone, som synes at opmuntre ham til at fortjene flere. Kjerlighed og et grændseløst Haab glimrede i Milfont's Øine, og Elise saae derved sin Triumph glad imøde. Nogle indbudne Personer kom nu, for at spise til Middag. Man gaaer ned i Spisesalen. Elise gav Milfont Haanden; han trykde den omt: hun besvarede ham ikke; men lod ham giøre det. —

Maaltidet var behageligt. Glæden, som spillede i Elise's mindste Handlinger, deeltes af Giæsterne, og Lindor nød den især dobbelt. Milfont burde have kunnet læse sin Ulykke i sin Vens Ansigt; men han var altfor beskjeftiget med Elise. Han foreslog Selskabet, at tilbringe et par Dage paa hans Landgods, som kun laae en Times Reise fra Byen: man imodtager Indbydelsen, og Rejsen bestemmes til næste Dag.

Lindor lod Elise love sig, at ende Prøven før Dagen var tilende. Samlingsstedet til Afrejsen blev bestemt at være hos ham.

Vennerne samledes, ogsaa Milfont kom. Elise talde kun med Øjnene; men disse vare saa meget mere veltalende: med Munterhed forkyndte de Optrinets Opløsning. Milfont, som troede sin Lykke vis, længdes kun efter en hemmelig Samtale med Elise. Et kostbart, veltillavet Maaltid paadrog Milfont baade Bersmmelse og Bebrejdelser. Nogle proponerede derpaa Spillebordet; Mængden derimod en Spadseretour. Haven sammesteds var smuk. Efterat de alle samlede havde gjennemvandret den, skildte enhver sig lidt efter lidt fra Selskabets store Hob, og beskjeftigede sig med at tale om forskjellige Ting.

Milfont, som havde en mere fornøjelig Sag at tænke paa, havde formaaet Elise, til at spadsere med sig. Lidt efter lidt kom de ind i en Irgang, og hvilede sig her paa en Bænk i en liden Grotte, tætomhængt med Grønt. Dagen hældte. Efter kort Taushed udbrød Milfont sukkende: O! hvor forsigtig jeg er! i et Qvarteer, vi have været her ene tilsammen, har jeg ikke nævnet Ordet Kjerlighed. Ach, smukke, fortryllende Frue Lindor! skal jeg da altid have saadan Agt for den grumme Stiltienheds Lov, til hvilken De har fordømt mig? — Ja, Hr. Milfont, for min, for Deres egen Lykkes Skyld maa De det. Undertryk en Lidenskab, som jeg skjelver ved at høre tale om, og hvoraf Følgerne kunne blive saare bedrøvelige for os begge. — Ædle Frue Lindor! see intet, uden en lykke-

lykkelig tilkommende Tid; min Taushed, min Troskab og Forsigtighed er Dem Borgen for alt. — Men, sig mig, Hr. Milfont, dersom jeg foelde Gjenkjerlighed, dersom jeg her tilstod Dem det, skulde De da endnu ikke være fornøjet? og vilde De — fordre? Ja, ædle Frue Lindor, ja, jeg vilde fordre — alt, hvad den ømmeste Kjerlighed — Men, Lindor er Deres Ven! — Ja, men er jeg mindre Deres? — Forresten er hans Adfærd imod Dem ligesaa gruesom, som imod mig selv — Hans Adfærd? forklar Dem. — Vid da, ædle Kone, at deres egen Mand, kun lidet værdig en saa behagelig Kone, af en skrækkelig Mistanke har paalagt mig, at tale til Dem om Kjerlighed, og sætte Deres Hjerte paa Prøve. — Han vidste ikke, hvor lang Tid jeg hemmelig tilbad Dem! Kunde Lejligheden, til at sige Dem det, være mere gunstig? og har jeg gjort Uret, i at benytte mig deraf? kan De, kan endog han selv i dette Tilfælde finde mig straffskyldig? — Det er udentvivl at være det mindre. Men hvad kunde tvinge Dem til, dersom De elsker mig saa højt, som De siger, at skjule saa lang Tid denne Hemmelighed for mig? — Overalt, hvoraf skal jeg vide, om ikke alt det, jeg hører, selv Deres Fortrolighed, er et snedigt Bedrag, for at sætte mig paa Prøve? — Ædle Frue Lindor, hvilke ædelige Forsikkringer fordrer De om min ømmeste Kjerlighed? Jeg

vil

vil aflægge dem her for Deres Fødder; tael! — Jeg fordrer ingen, Hr. Milfont! — Det er høj Tid, at ophøre med et Spil, som saameget ydmyger mig: fat andre Tanker. Jeg har kun villet see, om Lindor kunde giøre Regning paa sin Ven. Befrygt ikke, at jeg skal bringe ham paa andre Tanker, jeg skulde kun derved bedrøve ham. Jeg skal stedse kunne see Dem; men forglem ikke, hvormeget jeg elsker ham. Med disse Ord rejste Elise sig, og ilde, for igjen at komme til Selskabet.

Et Tordenslag skulde mindre have forskrækket Milfont. Han holder sig lidet tilbage, og kommer først længe efter hende til den Allee, hvor den største Deel af Selskabet endnu samtalde med hverandre.

Elise nærmede sig sin Mand, og tog ham til en Side. Du har Ret, sagde hun til ham, mine Fordringer ere fejlslagne imod Milfont, han er din trofaste, din paalidelige Ven. Ach, Elise, raabde Lindor, selv paa dette Træk gjenkjender jeg nu din ædle Sjel. — Du frygter for at bedrøve mig; jeg har hørt alt; en tætgroet Hække skjulde mig i Nærheden. Min Ven er en Bedrager! O, at jeg lettroende nok skjenkde ham mit varmeste Venskab. — Jeg finder derimod i min Elise baade Elskerinden og Vennen. Jeg grammer mig slet ikke derover; lad os nu begge forstille os. — Selskabet forsamledes. Aftensmaaltidet var kjedsommeligt. Tvang havde der det fornemste Sæde.

Sæde. Milfont viisde under Munterheds Maske nokfom tydelig sin Forvirring. Tiden at gaae tilsengs gjorde Ende paa denne Deel af hans Plage.

Strax om Morgenen tidlig afrejsde Lindor og Elise, og efterlode følgende Billet til Milfont:

"Jeg var selv igaar Vidne til Deres Samtale med Elise. Saaledes, Hr. Milfont, saaledes kjender jeg Dem nu. Jeg handlede uden tvivl urigtigen, i at bebyrde Dem med en Prøve, hvorover jeg nu selv rødmer: men en Vens Uret undskylder Dem — aldrig. Farvel, Milfont, min uværdige Ven; jeg overlader Deres eget Hjerte Omsorgen for at hevne mig. — Lindor."

Ved Hjemkomsten fandt Lindor Brev fra sin gamle Ven, Grev Edelschiold, hvori denne indbyder ham til nogle Ugers Fornøjelse paa sit Landgods. Lindor, som hos Forsten lettelig kunde erholde, hvad det skulde være, fik strax Tilladelse, og gjorde sig efter faa Dage rejsefærdig. Kun Venskab, det varmeste Venskab bød ham og Elise velkommen. Meget havde den gamle Greve at spørge ham om, og meget havde igjen Lindor at fortælle ham. Som Timer henglede Dagene, og altfor hastig nærmede sig Afrejsen. Rørt Ømhed paa begge

Sider

Sider gjorde Afskeden meget omfindtlig. — Lindor og Elise vendte nu tilbage, og kom til deres Hjem.

Under huuslig Lykfaligheds skionne Frugter henlobe saaledes tre Aar for Lindor og Elise. Tre smukke, sunde, veiskabte Børn forøgede ikke lidet deres jordiske Glæder. Milfont, den trolose Milfont, indfandt sig aldrig siden i Lindor's Huus, hvad enten Anger, bedre Indsigt, eller Undseelse var Aarsagen? — Lindor følde nu, at den største Glæde henter Mennesket fra sig selv, fra sin egen rolige Selvbevidsthed, fra Følelsen om sin ædle Selvdaad, indenfor sine fire Vægge. —

Lindor spadserede en skion Sommerdag udenfor Byen med sine to raske Smaadrenge. Den mindste blev træt, og de satte sig nu ned paa en Bænk for at udhvile. Næppe havde de sat sig ned, saa forer Vejen en gammel halt Mand ligeforbi dem. Han bliver staaende, betragter Lindor; og Lindor finder i ham den gamle Soldat, som han havde anbefalet Belidor, til Lettelse paa hans gamle Dagt. Han spørger med ahnende Uro om Aarsagen til hans uventede Komme. Den Gamle beretter ham Belidor's pludselig tiltagende Sygdom og Længsel efter endnu engang før hans nærforestaaende Død at see, omfavne og velsigne ham, Elise, og deres Børn.

Lindor samt Familie fulgde alle den Gamle,

og

og kom til Hytten, hvor han fandt Belidor svag, langt over sin Forventning. Endnu kunde han dog tale, endnu med sin alderzittrende Haand velsigne ham, Elise, og deres Børn. Ved at see Elise, hans gamle Vens, Degnens, Datterdatter, ham han endog nu paa sit Yderste erindrede sig, vaktes det oplivende, det salige Haab i hans Sjel, nu snart i Udødelighedens Land at samles med ham og alle Fromme. Faa Timer før hans Død tiltalde han Lindor: Ogsaa jeg, som Du af min Fortælling veed, glimrede engang i den store Cirkul, selv jeg indbildte mig at staae, men, før jeg vidste det, var jeg falden; Lykken, min Søn, udbreder undertiden sine Garn for Mennesket. — Flye Lykkens Snarer! det vil sige: flye Hoflivet: sand Fortjeneste fandt kun sjelden sin sande Løn ved Hofferne; meget ofte vakde den Avind, Partieaand og Forfølgelse. — Kun i Roligbedens fjernede Hjem, kun der findes den sande menneskelige Lykksalighed! — Her afbrød en tiltagende Mathed hans Ord. Han hensov efter faa Minuter i Elise's Arme, hun og Lindor tiltrykde hans brustne Øje, skjenkde hans Minde meget barnlige Taarer, og besørgede hans Jordefærd paa en med Cypresstræer i hans Have omsat Plet, som han alt længe forud havde valgt til at gjemme sine Been. — Lindor og Familie vendte derpaa hjem. Hoflivet blev ham hverdag mere modbydeligt.

bydeligt. Milfont's bedragende Venskab bidrog ikke heller lidet hertil. Daglig at skulle see den Mand, han uværdig havde skjenket sit varmeste, sit meest fortrolige Venskab, bragde ham omsider til den gavnlige Beslutning, at forlade Hoffet, for i Landlivets rolige Skiød at ende sine Dage ved sin prøvede, trofaste Elise's Side, og saaledes opfylde sin døende Faders sidste inderlige Ønske. Selv mærkede han ved mange Lejligheder visse Personers aftagende Ydedst, som visnok ene var en Virkning af Milfont's Had og vakte Forfølgeraand. Han indstillede sig nu for Fursten, hvis Venskab og Ydedst for ham vedblev uforanderlig, og udbad sig som en Naade sin Afskeed, samt et lidet Stykke af den forhen belovede Skov, nærmest Belidor's Hytte, som laae i den yderste Ende. Fursten, den gode, den sjeldne Fyrste, som i dette Øieblik mere, end nogensinde før, følede, hvormeget han sit hele Liv skyldte Lindor, spurgde ham om Aarsagen til denne saa hastig fattede Beslutning, gjorde ham adskillige Godheds Indvendinger; men, da han kjendte Lindor's Fasthed, og mærkede, at det var hans inderlige Ønske, indrømmede han ham hans Begiæring; med det belønnende Tillæg: at Lindor, samt hans Kone og Børn efter ham, skulde beholde den fulde Gage i Pension, foruden hele Skovegnen til en arvelig Ejendom. Lindor, i hvis Charakter

Beskeden-

Beskedenhed ikke var det ringeste Træk, vegrede sig ved denne, som han kaldte det, altfor store Belønning. Forstens Beslutning stod ligesaa urokkelig som hans. Han takkede altsaa Forstens Raade, og gjorde efter faa Dage en Reise didhen, for at udsee den bekvemmeste Byggeplads. Han gav Pletten ved Belidor's Hytte Fortrinet, opbygde sig der en skion Gaard tætved Hytten, som blev staaende, til en kjer Erindring af en hensovet Fader. Aaret derpaa flyttede han ind med Familie.

Saaledes blev denne ved Natur og Konst deilige Eremitegn et behageligt Opholdsted for Lindor og Elise, som her i Venskabs skionne Kiæde, omringede af gode Børn, node Livets skyldfrie Glæder med Philamon og Alamon, deres Venner, samt begge disses Koner og Børn, som ofte besøgde dem paa dette deres landlige Sæde. — Lindor, saavelsom Elise, blev meget gammel, og indprentede stedse sine Børn det gode, virkelig faderlige Raad: "Flye Lykkens Snarer!" —

De meest vigtige Trykfejl.

Side.	Lin.	staaer	istedetfor
421	15	at vide	at ville vide
424	15	Øjne	øjne
472	16	de	dem
—	20	hvilke	hvilket
500	20	brutaliſere Dem mig	brutaliſere imod mig
504	22	den	dem
512	5	din	den
515	16	har	var
524	6	ſin	ſig
526	11	Tyrke	Tørke
531	21	Billeder	Billedet
540	22	dens	den
541	29	de	det
651	17	han aftaget	han havde aftaget
656	26	gand-	gandſke
661	2	oſrte	ſorte
681	5	vor	vore
692	6	grundtætte	grundfæſte
699	28	ſelv	ſelv overveje
713	7	det	den
717	18	paa	paa et